Pearl
Buck

Ngôi Nhà Phụ Nữ

Le Livre de Poche

NGÔI NHÀ PHỤ NỮ

PEARL BUCK

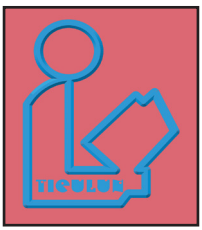

I

Hôm đó là sinh nhật lần thứ bốn mươi của bà. Bà Wu ngồi trước chiếc gương nghiêng trên bàn trang điểm, nhìn khuôn mặt bình thản của mình. Bà so sánh nó với khuôn mặt đã hiện lên trong chiếc gương này khi bà mười sáu tuổi. Ngày đó, bà dậy sớm khỏi giường tân hôn vì vốn là người hay dậy sớm ; khoác lên chiếc áo choàng mới, bà vào căn phòng này và ngồi trước bàn trang điểm. Với vẻ điềm đạm, dễ dàng trầm tĩnh, bà nhìn những đường nét của mình.

«Làm sao chúng lại giống hệt ngày hôm qua ?» bà tự hỏi vào buổi sáng đầu tiên sau hôn lễ đó.

Bà kiểm tra kỹ lưỡng : vầng trán rộng và thấp, từ hôm trước đã không còn mái tóc mái của thiếu nữ, đôi mắt hình hạnh nhân, chiếc mũi thanh tú, và đường oval của gò má, cằm cùng đôi môi nhỏ đỏ thắm rất đỏ vào sáng hôm đó. Ying, người hầu mới của bà, bước vào vội vã.

«Ôi ! Cô ơi, ôi ! Bà ơi ! cô lắp bắp, em không ngờ sáng nay bà lại dậy sớm thế này ?»

Gương mặt Ying ửng đỏ lên.

Trong khi đó, gương mặt bà chủ vẫn giữ được làn da trắng ngọc như thường lệ phía trên đôi môi đỏ.

«Tôi thích dậy sớm», bà trả lời bằng giọng dịu dàng, giọng nói mà trong đêm, chàng trai lúc đó vẫn còn xa lạ với bà, đã so sánh với tiếng hót của chim.

... Lúc này, hai mươi bốn năm sau, Ying dường như đoán được suy nghĩ của bà Wu ; đôi tay nhanh nhẹn phía sau chiếc ghế gỗ nặng nề búi những lọn tóc đen, thẳng và mượt, nhưng cô đã chải tóc cho bà nhiều lần đến mức có thể rời mắt khỏi công việc và nhìn vào khuôn mặt xinh đẹp trong gương.

«Bà ơi, cô nói, bà chẳng hề thay đổi trong suốt hai mươi bốn năm qua.

- Cô cũng đang nghĩ về buổi sáng hôm đó» bà Wu đáp.

Bà nhìn ánh mắt của Ying trong gương với sự trìu mến. Ying đã trở nên đẫy đà sau hai mươi năm kết hôn với đầu bếp trưởng, nhưng bà Wu vẫn thanh tú hơn bao giờ hết.

Ying cười lớn : «Sáng hôm đó, em còn bối rối hơn cả bà. Ôi trời ! Em đã bối rối đến mức nào - dù chẳng có lý do, vì, bà thấy đấy, chuyện giữa đàn ông và đàn bà

vốn tự nhiên, nhưng hồi đó em cứ nghĩ đó là một kiểu ma thuật.»

Bà Wu mỉm cười không đáp. Bà cho phép Ying nói năng tự do, nhưng khi không muốn tiếp tục cuộc trò chuyện, nụ cười của bà lập tức tắt lịm và bà im lặng. Ying cũng lặng thinh ; giả vờ không hài lòng với hình dáng lọn tóc đen mượt mà giữa các ngón tay mình, cô buông tóc ra, mím môi rồi lại búi lên. Khi xong xuôi, cô cài hai chiếc trâm ngọc vào búi tóc, thoa một chút dầu thơm lên tay và vuốt lại mái tóc vốn đã rất mượt của bà Wu.

«Đôi hoa tai ngọc của tôi đâu ? bà Wu hỏi bằng giọng trong trẻo, xinh đẹp, một giọng nói nữ tính đến mức không để lộ điều gì.

- Em biết bà sẽ muốn đeo chúng hôm nay mà, Ying reo lên. Chúng đã sẵn sàng ở đây rồi.»

Cô mở một chiếc hộp nhỏ bọc lụa hoa và lấy ra đôi hoa tai, cẩn thận gắn lên đôi tai nhỏ nhắn của bà Wu. Hai mươi bốn năm trước, chàng thanh niên Wu bước vào căn phòng đúng lúc Ying vừa khoác lên người chủ nhân một chiếc áo khoác tay rộng bằng sa tanh đỏ mềm mại, bên trong là chiếc váy sa tanh đen xếp ly, mặt trước và sau được thêu hoa và chim. Ông Wu cầm trên tay

chiếc hộp giống hệt. Đôi mắt đẹp của ông ánh lên vẻ mãn nguyện mơ màng. Quá lịch sự để nói chuyện trực tiếp với vợ trước mặt người hầu, ông đưa chiếc hộp cho Ying : «Hãy đeo chúng lên tai cho bà chủ của cô.»

Ying đã thốt lên trước vẻ tinh khiết của viên ngọc bích không tì vết, đặt nó trước mặt người phụ nữ trẻ. Người phụ nữ ấy ngước mắt nhìn chồng trong chốc lát rồi lại cúi xuống với vẻ e thẹn đầy duyên dáng, khẽ nói: «Cảm ơn anh.»

Ông gật đầu nhẹ và đứng nhìn bà Wu trong khi người hầu gái đeo hoa tai cho bà. Bà Wu nhìn thấy trong gương khuôn mặt kiên quyết và đầy kiêu hãnh của người đàn ông trẻ.

«Ái», ông thở dài mãn nguyện.

Ánh mắt họ gặp nhau trong gương, và cả hai đều nhận ra vẻ đẹp của nhau.

«Đi lấy cho ta trà nóng», ông nói với Ying bằng giọng gắt gỏng, và nghe thấy giọng nói ấy, người hầu gái vội vã rời đi.

Họ lại chỉ còn hai người, như trong đêm tối. Ông cúi xuống bà, đặt hai tay lên vai bà Wu, nhìn khuôn mặt phản chiếu trong gương.

«Nếu em xấu xí, ông nói, anh đã giết em đêm nay rồi. Anh ghét phụ nữ xấu.»

Bà mỉm cười, không cử động dưới sức nặng của đôi tay trên vai, và trả lời bằng giọng nói ngọt ngào : «Nhưng tại sao anh lại giết em ? Chỉ cần trả em về nhà là đủ.»

Sáng hôm đó, bà cảm thấy vô cùng xao động. Người chồng này liệu có thông minh như vẻ ngoài của ông ? Có lẽ bà đòi hỏi quá nhiều, nhưng nếu thực sự như vậy thì sao ?

Hôm nay, hai mươi bốn năm sau, Ying nói với bà :

«Ngọc bích vẫn đẹp trên làn da của bà như xưa. Hiếm có phụ nữ bốn mươi tuổi nào được như vậy. Chẳng trách ông chủ chẳng bao giờ muốn có người phụ nữ nào khác.

- Đừng nói to, bà Wu nói, ông ấy vẫn còn ngủ.

- Ông ấy nên dậy sớm hơn vào ngày sinh nhật lần thứ bốn mươi của bà chứ.»

Ying dụi mũi bằng mu bàn tay. Sau bao nhiêu năm, bà ta nghĩ mình đã hiểu rõ ông Wu và cảm thấy ông không đánh giá đúng người vợ xinh đẹp của mình, người được mọi người trong nhà yêu quý. Trong sáu mươi con

người dưới mái nhà này, ai mà không yêu mến bà Wu, từ Thái phu nhân đến đứa cháu nhỏ nhất hay người hầu thấp cổ bé họng nhất ? Nếu ở khu vực người hầu, một cô hầu mới dám càu nhàu vì bà chủ phát hiện bụi sau cánh cửa, Ying sẽ xẵng giọng :

«Đây là nhà họ Wu, không phải một gia đình tầm thường như nhà họ Wang hay họ Hua.»

Đầu bếp trưởng thường thích thú với điều này. Suốt cuộc đời hôn nhân, ông ta luôn cảm thấy trong mắt Ying, mình chẳng là gì so với bà chủ. Nhưng thực sự, ngay cả hai người con dâu trong nhà cũng không thể nói xấu bà, bởi đôi bàn tay mảnh mai bà Wu đặt nhẹ nhàng trên đùi vừa dịu dàng lại vừa kiên quyết, nắm quyền cai quản mọi thứ.

«Bây giờ, ta muốn dùng bữa sáng, bà Wu nói với Ying. Sau đó, ta sẽ nói chuyện với con trai trưởng. Cô hãy đến giúp ta thay đồ vào buổi trưa cho buổi tiệc. Nhưng hãy để ý và báo cho ta khi ông chủ thức dậy.

- Tất nhiên rồi», Ying đáp.

Cô cúi xuống nhặt chiếc lược đã đánh rơi. Đó là chiếc lược gỗ đàn hương thơm, mùi hương bà Wu dùng cho mái tóc của mình. Ying nhặt vài sợi tóc dài, cuốn chúng

quanh ngón tay rồi bỏ vào một chiếc lọ sứ xanh nhỏ, phòng khi bà chủ về già sẽ cần một lọn tóc để làm dày búi tóc.

Bà Wu đứng dậy, cảm thấy sẵn sàng cho ngày hôm nay. Lễ kỷ niệm sinh nhật lần thứ bốn mươi của một người phụ nữ trong gia đình giàu có và theo truyền thống là một ngày đầy trang trọng. Bà nhớ rất rõ ngày sinh nhật của mẹ chồng hai mươi hai năm trước. Hôm đó, Thái phu nhân đã long trọng trao quyền quản lý gia đình và mọi thành viên cho con trai. Trong hai mươi hai năm qua, bà Wu đã giữ vững quyền điều hành, khéo léo duy trì những thói quen bề ngoài để có thể thực hiện nhiều thay đổi mà Thái phu nhân không nhận ra. Chẳng hạn, khi bà Wu muốn loại bỏ những khóm mẫu đơn xâm lấn khu vườn phía Đông, bà để chúng chết dần trong mùa đông. Khi những chồi non đỏ tươi không xuất hiện vào mùa xuân năm sau, bà Wu gợi ý với mẹ chồng rằng có lẽ mẫu đơn đã làm cạn kiệt đất, lấy đi không khí của khu vườn, nên tốt hơn hết là trồng loại cây khác trong một hoặc hai thế hệ.

Khi đó, bà Wu mới mười tám tuổi, đã nói nhẹ nhàng: «Hoa thủy tiên, hoa lan, những bụi cây có hoa. Mong muốn duy nhất của con là làm hài lòng mẹ.»

Nhưng bà đã đề cập đến hoa lan thứ hai, loài hoa yêu thích của mình, để Thái phu nhân nghĩ rằng bà không quá quan tâm đến chúng.

«Hoa lan», Thái phu nhân đồng ý.

Dù yêu quý con dâu, bà vẫn thích thể hiện quyền lực.

«Hoa lan», bà Wu lặp lại.

Trong vòng năm năm, bà đã tạo nên khu vườn hoa lan đẹp nhất thành phố. Bà dành nhiều thời gian ở đó. Hiện tại, vào đầu tháng sáu, những bông hoa lan màu bạc tinh tế đã bắt đầu nở. Đến tháng tám, những bông hoa màu tím sẫm sẽ rực rỡ nhất, rồi tháng chín sẽ là những bông hoa vàng.

Bà Wu rời phòng khách nhỏ, ra vườn và hái hai bông hoa màu xám không hương, mang vào gian phòng nơi bữa sáng đang chờ bà. Đó là một bữa ăn nhẹ, vì bà thường ít ăn vào buổi sáng. Trà, nước gạo trong một chiếc thùng gỗ nhỏ viền bạc, và hai ba đĩa thịt muối được đặt trên bàn giữa phòng. Bà ngồi xuống và cầm đôi đũa ngà được nối ở đầu bằng một sợi dây chuyền bạc mảnh.

Một người hầu gái bước vào với nụ cười. Cô ta cầm trên tay một đĩa bánh bao hấp nóng hổi hình quả đào, biểu tượng của sự trường thọ, được nhuộm màu đỏ.

«Trường thọ, trường thọ ! người hầu gái reo lên với giọng nói vui vẻ và hơi thô. Tôi biết bà chủ không thích đồ ngọt buổi sáng, nhưng chúng tôi phải dâng bà món này để cầu may. Đầu bếp đã tự tay làm những chiếc bánh này.

- Cảm ơn», bà Wu nói nhẹ nhàng. Cảm ơn tất cả mọi người.»

Để tỏ lịch sự, bà lấy một chiếc bánh còn nóng và bẻ đôi. Nhân bên trong là một lớp nhân sẫm màu, làm từ bột nhão và đường nâu.

«Ngon lắm», bà nói sau khi nếm thử.

Người hầu gái cảm thấy được khích lệ và nghiêng người gần hơn.

«Con không nên nói điều này, cô thì thầm đủ nghe, nhưng vì lợi ích của gia đình. Ông đầu bếp già này tính tiền củi gấp ba lần giá thực tế. Hôm qua ở chợ, con nghe giá cỏ - dĩ nhiên là cao, vì cỏ mới chưa về - nhưng với tám mươi đồng một bó, bà có thể mua loại tốt nhất. Ông ta tính đến bốn trăm. Ông ta nghĩ mình có thể làm

gì cũng được vì Ying là người hầu của bà.»

Đôi mắt đen trong veo của bà Wu trở nên xa cách.

«Khi ông ta mang sổ sách đến, ta sẽ nhớ điều này», bà nói.

Giọng bà lạnh lùng. Người hầu gái lưỡng lự một lúc rồi rời đi.

Bà Wu đặt chiếc bánh xuống ngay lập tức và dùng đũa gắp một ít cá muối. Bà chìm vào suy nghĩ. Hôm nay, bà không có ý định trao quyền quản lý cho Meng, vợ của con trai trưởng. Trước hết, bà có ba người con trai, hai trong số đó đã lập gia đình. Thái phu nhân chỉ có một con trai, điều này tránh được sự ghen tị giữa các con dâu. Vợ của con trai trưởng còn rất trẻ.

Đám cưới của Liangmo được tổ chức theo phong tục truyền thống. Bà Wu đã chọn vợ cho con trai, là con gái của người bạn lâu năm nhất, bà Kang. Bà không muốn dựng vợ gả chồng cho con sớm như vậy, vì Liangmo mới mười chín tuổi, nhưng người con trai thứ hai, Tsemo, đang học ở Thượng Hải, đã yêu một cô gái lớn hơn mình hai tuổi, và ở tuổi mười tám đã muốn kết hôn. Rulan vì thế lớn tuổi hơn chị dâu, nhưng vị trí của chị dâu trong nhà vẫn cao hơn.

Để giải quyết tình thế, bà Wu phải giữ vị trí của mình thêm vài năm nữa và để thời gian trôi đi.

Hôm nay, bà sẽ không công bố bất kỳ thay đổi nào trong gia đình. Bà sẽ nhận quà và buổi tiệc lớn được chuẩn bị cho mình. Bà sẽ ân cần với những đứa cháu mà bà yêu quý và luôn tham khảo ý kiến của Thái phu nhân, người sẽ rời giường vào buổi trưa để tham dự buổi lễ.

Với bà Wu, đây là một ngày bà đã nghĩ đến từ lâu, với cảm giác nhẹ nhõm và một chút buồn bã. Phần đầu đời bà sắp khép lại, phần thứ hai chuẩn bị mở ra. Bà không sợ tuổi già, vì tuổi già sẽ mang đến cho bà danh dự. Mỗi năm, phẩm giá của bà, sự kính trọng mà gia đình dành cho bà sẽ càng tăng. Bà cũng không lo mất đi nhan sắc, vì bà đã thích nghi với những thay đổi một cách tinh tế đến mức người ta khó nhận ra tuổi tác hơn là vẻ đẹp của bà. Bà không còn giữ được sắc xuân rực rỡ, nhưng nét thanh tú của gương mặt, làn da vẫn tinh khôi như xưa, hòa cùng những tông màu xanh bạc dịu nhẹ và xám lục trên trang phục. Năm tháng chỉ làm tôn lên vẻ đẹp của bà, khiến nó thêm tinh tế chứ không hề phai nhạt. Và khi cảm thấy mình vẫn đẹp, Bà Wu sẵn sàng thực hiện kế hoạch của mình. Một người phụ nữ kém xinh đẹp hơn có lẽ sẽ do dự, sợ phải đầu hàng,

hoặc thậm chí vì ghen tuông. Nhưng bà không có lý do gì để ghen, và những gì bà dự định làm đều xuất phát từ ý chí bình thản và sáng suốt của mình.

Bà kết thúc bữa ăn. Cả gia đình vẫn còn ngủ, chỉ trừ lũ cháu nhỏ mà các vú nuôi đang dỗ dành trong khuôn viên rộng lớn, chờ bố mẹ chúng thức giấc. Nhưng vì những đứa trẻ này chỉ được đưa đến khi bà yêu cầu, bà ngạc nhiên khi nghe thấy tiếng động ngoài sân thông với sân nhà mình, rồi nhận ra một giọng nói quen thuộc.

«Không phải ngày nào bạn thân của tôi cũng bước sang tuổi bốn mươi. Tôi đến sớm một chút có sao đâu?»

Đó là giọng của Phu nhân Kang, mẹ của Meng, con dâu trưởng. Bà Wu vội vã ra cửa sân.

«Xin mời vào.»

Và bà đưa cả hai tay ra, một tay vẫn cầm những bông lan màu xám bạc vừa nhặt lại từ bàn.

Phu nhân Kang bước nặng nề về phía bạn mình. Trong những năm Bà Wu giữ được vẻ thanh tú, bà lại trở nên đẫy đà, nhưng vì quá rộng lượng nên vẫn tiếp tục yêu quý bạn mình.

«Ailien ! bà kêu lên. Tôi có phải người đầu tiên chúc bà trường thọ và bất tử không ?

- Người đầu tiên», Bà Wu đáp, mỉm cười.

Dĩ nhiên, những người hầu không được tính.

«Vậy thì tôi đến không quá sớm», Phu nhân Kang nói, liếc nhìn Ying với ánh mắt trách móc, người vừa cố gắng giữ bà lại ở phòng chờ.

Đó là quy định trong nhà, không ai được làm phiền Bà Wu trong bữa sáng ; nếu không, bà sẽ dừng ăn. Ying không hề nao núng. Không ai sợ Phu nhân Kang, và Ying sẵn sàng thách thức cả quan phủ để chủ nhân có một giờ yên tĩnh vào buổi sáng.

«Tôi thích gặp bà hơn bất kỳ ai khác», Bà Wu nói.

Bà đan những ngón tay thon thả của mình với những ngón tay đầy đặn của bạn và dẫn bà vào vườn lan, nơi có hai chiếc ghế tre đặt dưới cây liễu rủ. Một chiếc gương nước nhỏ hình bầu dục trải dài dưới chân họ. Dưới đáy, một cụm hoa súng đã bén rễ. Hai đóa hoa màu xanh nổi trên mặt nước. Bà Wu không thích hoa súng. Bà cho rằng chúng thô kệch và hương thơm quá nồng. Những chú cá nhỏ màu đỏ lao xung quanh những đóa hoa xanh, rồi dừng lại trên mặt nước, mõm rung

rinh. Khi không tìm thấy vụn bánh mì, chúng lại bơi đi, để lại những chiếc đuôi mờ ảo như bóng trắng dài phía sau.

«Con trai trưởng của con trai bà thế nào rồi ?» Bà Wu hỏi bạn.

Trong khi Bà Wu có bốn người con trai và ba người con khác, trong đó chỉ một cô con gái đã mất, Phu nhân Kang đã sinh mười một người con, sáu trong số đó là con gái. Nhà Phu nhân Kang không có sự yên tĩnh như trong khuôn viên này. Thân hình to lớn, tốt bụng của bà chìm trong tiếng ồn ào liên tục của lũ trẻ và đám đầy tớ. Nhưng dù vậy, Bà Wu vẫn yêu quý bạn mình. Mẹ của họ từng rất thân thiết, và khi một người đến thăm người kia, bà thường dẫn theo con gái. Trong khi mẹ họ ngồi chơi bài cả ngày và đến tận khuya, hai đứa trẻ coi nhau như chị em.

«Cháu không khá hơn», Phu nhân Kang đáp. Khuôn mặt tròn, đỏ ửng như chiếc đèn lồng thắp sáng của bà bỗng trở nên buồn bã. «Tôi đang nghĩ có nên đưa cháu đến bệnh viện nước ngoài không. Bà nghĩ sao ?

- Đó có phải vấn đề sống chết không ? Bà Wu hỏi với giọng trầm ngâm.

- Có lẽ trong vài ngày tới. Nhưng người ta nói bác sĩ nước ngoài không thể chẩn đoán bệnh nếu không mổ xẻ. Tiểu Hạnh còn quá nhỏ - cháu mới năm tuổi, chị ạ. Tôi nghĩ mạng sống của cháu còn quá mong manh để mổ bụng.

- Hãy đợi đến ngày mai, Bà Wu nói. Đừng làm hỏng ngày hôm nay.»

Sợ mình ích kỷ, bà thêm :

«Trong lúc chờ đợi, tôi sẽ sai Ying mang đến một bát canh : công thức cổ của bà cố tôi dành cho chứng ho như thế này. Tôi đã cho con trai cả và con trai thứ ba uống nhiều lần, và cả cha của chúng nữa. Ông ấy đã ho suốt hai mùa đông.

- Ailien ! Bà luôn tốt bụng như vậy, Phu nhân Kang nói, đầy biết ơn.

Trời còn sớm và khu vườn mát mẻ, nhưng bà lấy từ tay áo ra một chiếc quạt nhỏ và vừa quạt vừa cười.

«Ngay khi tuyết tan, tôi đã thấy nóng», bà nói.

Họ im lặng một lúc. Phu nhân Kang nhìn bạn với ánh mắt trìu mến, không một chút ghen tị.

«Ailien, tôi không biết tặng bà gì vào ngày sinh nhật, nên tôi mang đến thứ này.»

Bà thọc tay vào chiếc áo satin xanh rộng và lấy ra một chiếc hộp nhỏ đưa cho Bà Wu.

Bà Wu nhận ra chiếc hộp khi cầm lên :

«Ôi ! Meichen, bà thực sự muốn tặng tôi chuỗi ngọc trai của bà sao ?

- Vâng, tôi rất muốn.»

Một nỗi đau thoáng qua trên khuôn mặt không xinh đẹp của Phu nhân Kang.

Bà Wu nhận thấy và hỏi :

«Ồ ! Tại sao vậy ?»

Phu nhân Khang ngập ngừng một lúc :

«Lần cuối tôi đeo chúng, cha của các con trai tôi nói chúng trông như giọt sương trên quả dưa.»

Phu nhân Kang mỉm cười. Rồi nước mắt lăn dài trên má, rơi xuống tấm satin dày trên ngực nhưng không thấm qua.

Bà Wu giả vờ không nhìn thấy những giọt nước mắt đó. Bà ngồi yên trên ghế, chiếc hộp trong tay. Bà hiếm khi để Phu nhân Kang than phiền về ông Kang. Và giữa họ, họ không bao giờ nói về ông Wu, trừ một vài lời từ Phu nhân Kang.

«À, Ailien, bà từng nói, cha của các con trai bà chẳng làm bà phiền lòng chút nào. Tôi chưa bao giờ nghe nói ông ấy bước vào nhà chứa. Nhưng chồng tôi... dù sao ông ấy cũng tốt. Chỉ là...»

Đến đó, Phu nhân Kang luôn dừng lại và thở dài.

«Meichen, Bà Wu đã nói nhiều năm trước, sao không để ông ấy vui chơi miễn là ông ấy về trước sáng?»

Bà không bao giờ quên ánh mắt xấu hổ trong đôi mắt chân thật của bạn mình.

«Tôi ghen, bà đã trả lời. Tôi ghen đến mức máu trong người sôi lên.»

Bà Wu, người không hiểu cảm giác ghen tuông, đã im lặng. Bà không thể hiểu được cảm xúc này ở bạn mình, nhất là khi nghĩ về ông Kang, một thương nhân giàu có, tầm thường và không có ngoại hình đẹp. Ông ấy khéo léo nhưng không thông minh. Bà Wu không thể tưởng tượng được ai có thể hạnh phúc khi làm vợ ông ta.

«Tôi đã muốn nói với bà điều này từ lâu, bà nói sau một lúc. Ban đầu, khi ý nghĩ này đến, tôi định hỏi ý kiến bà. Nhưng rồi không. Tôi đã không làm vậy. Giờ đây, tôi không cần ý kiến đó nữa. Tôi đã quyết định.»

Phu nhân Kang chờ đợi, vẫn quạt. Làn gió nhẹ từ chiếc quạt đã làm khô nước mắt của bà. Bà dễ khóc cũng như dễ cười, vì quá tốt bụng. Khiêm nhường, bà cảm thấy trong tình bạn với Bà Wu, mình chỉ đứng thứ hai. Không chỉ vì thiếu nhan sắc, mà bà nhận ra bạn mình vượt trội hơn mình trong mọi mặt. Vì vậy, dù nhà bà cũng lớn và đẹp như nhà này, nhưng hiếm khi ngăn nắp, luôn bừa bộn. Dù cố gắng, đám đầy tớ vẫn làm theo ý mình, và mọi thứ được làm vì tiện lợi hơn là trách nhiệm. Phu nhân Kang chỉ nhận ra điều này khi đến nhà bạn. Nhưng bà thường nói rằng ai tiếp xúc với Bà Wu đều tiến bộ, và đó có lẽ là lý do chính khiến Phu nhân Kang đến thăm bạn mình mười lần thì bạn mới đến thăm bà một lần.

«Tôi đang nghe đây», bà nói.

Bà Wu ngẩng lên. Bà có đôi mắt to, đen nổi bật trên nền trắng, khiến chúng trẻ trung không tuổi. Bà nói rõ ràng, bình tĩnh :

«Meichen, hôm nay tôi đã quyết định, tôi sẽ đề nghị cha của các con trai tôi lấy một người thiếp.»

Miệng tròn của Phu nhân Kang há hốc, để lộ vẻ đẹp duy nhất của bà : những chiếc răng trắng nhỏ giữa đôi môi đầy đặn. Bà lắp bắp :

«Có phải ông ấy... ông ấy cũng... ?

- Không, Bà Wu đáp. Không, không có chuyện đó. Dĩ nhiên, tôi chưa bao giờ hỏi chuyện gì xảy ra trong những bữa tiệc của đàn ông. Điều đó không liên quan gì đến tôi, đến gia đình chúng tôi. Không, đơn giản là vì ông ấy - và vì tôi.

- Nhưng sao lại là vì bà ?» Bà Kang hỏi.

Bà chợt cảm thấy mình cao hơn khi nghĩ về mối quan hệ với ông Kang. Chưa bao giờ một ý nghĩ như vậy nảy ra trong đầu ông ấy, và ông cũng chẳng bao giờ có ý định đó. Một người thiếp, luôn ở trong nhà, trở thành thành viên gia đình, con cái của cô ta đánh nhau với những đứa trẻ khác, bản thân cô ta tranh giành người đàn ông với vợ cả. Tất cả chuyện đó còn tệ hơn những

nhà chứa.

«Đây là kế hoạch của tôi», bà Wu nói.

Bà nhìn sâu vào lòng hồ nước trong vắt. Những bông lan, do chính tay bà hái một giờ trước, vẫn còn tươi nguyên đặt trên đùi. Bà bình thản đến mức những bông hoa bên cạnh bà chỉ héo đi sau vài giờ.

«Nhưng liệu ông ấy có đồng ý không ? Bà Kang hỏi nghiêm túc. Ông ấy luôn yêu bà mà.»

- Ông ấy sẽ không đồng ý ngay lập tức», bà Wu trả lời bình thản.

Giờ đã biết tin, bà Kang tràn ngập câu hỏi và bắt đầu tuôn ra, chiếc quạt rơi khỏi tay bà.

«Bà sẽ chọn cô gái đó - hay là ông ấy ? Và Ailien, nếu cô ta có con, bà có chịu đựng được không ? Ôi trời! Chẳng phải lúc nào cũng rắc rối khi hai người phụ nữ sống dưới cùng một mái nhà với một người đàn ông sao?

- Tôi sẽ không thể phàn nàn nếu chính tôi là người đưa cô ta đến với ông ấy, bà Wu đáp.

- Ailien, bà không định ép buộc ông ấy chứ ?»

Giọng bà Kang trở nên nài nỉ.

«Tôi chưa bao giờ ép buộc ông ấy bất cứ điều gì.»

Ai đó ho, và hai quý bà ngẩng đầu lên. Ying đứng ở cửa. Trên khuôn mặt vui vẻ của cô hiện lên nụ cười chế nhạo mà bà Wu nhận ra ngay lập tức.

«Đừng nói với tôi là hôm nay lại đúng lúc cô Hsia ở đây !» bà thốt lên.

Trong giọng nói tinh tế, xinh đẹp của bà thoáng chút bực bội.

«Chính cô ấy đấy», Ying nói.

Cô ngừng lại, bật cười, rồi đưa tay lên miệng.

«Ôi trời, cô ấy sẽ nghe tiếng tôi ! cô thì thầm. Nhưng thưa bà, cô ấy không hiểu khi người ta nói không. Tôi đã giải thích rằng bà có khách.»

- Nhưng đừng nói là hôm nay là sinh nhật tôi ! bà Wu kêu lên. Tôi không muốn bị buộc phải mời cô ấy.

- Con không ngốc thế đâu, Ying đáp. Con chỉ nói là bà Kang đang ở đây.

- Tôi phải đi đây, bà Kang vội vàng nói. Hôm nay tôi không có thời gian để nghe những lời răn ngoại quốc. Thật đấy, Ailien, tôi chỉ bỏ việc nhà để đến đây tặng quà cho bà thôi.»

Nhưng bà Wu đưa bàn tay nhỏ nhắn ra :

«Meichen, bà không được đi. Bà phải ở lại đây với tôi, và cả hai chúng ta sẽ tỏ ra tử tế với cô ấy và lắng nghe cô ấy. Nếu cô ấy chưa đi trong nửa giờ nữa, lúc đó cô có thể đứng dậy và chào tạm biệt.»

Bà Kang nhượng bộ như mọi khi, không thể từ chối bất cứ điều gì với người mình yêu quý. Bà lại ngồi xuống, tràn đầy thiện chí. Ying đi ra, rồi dẫn theo một người nước ngoài vào và thông báo.

«Cô Hsia, bà nói.

- Ôi ! Bà Wu. Ôi ! Bà Kang», cô Hsia kêu lên.

Đó là một phụ nữ cao, gầy và nhợt nhạt, người Anh bản địa, tuổi đã trung niên : mái tóc thưa màu cát, đôi mắt cá, chiếc mũi to hẹp, đôi môi xanh. Mặc chiếc váy phương Tây bằng vải cotton kẻ sọc xám, cô trông già hơn tuổi, nhưng ngay cả khi đẹp nhất, cô cũng chưa bao giờ xinh đẹp. Hai quý bà Trung Quốc đã đi đến kết luận này từ lâu. Họ vẫn quý cô vì lòng tốt của cô, và thương

cảm cho cô vì phải sống cô đơn trong một thành phố hiếm người đồng hương. Hai bà không đuổi cô đi khi cô đến thăm, như một số người bạn khác thường làm với đủ lý do.

Trong chuyện này, bà Wu và bà Kang tỏ ra quá khoan dung. Chỉ có điều, cô Hsia là một trinh nữ, nên không thể nhắc đến chuyện thiếp thất trước mặt cô.

«Xin mời ngồi, cô Hsia, bà Wu nói bằng giọng ngọt ngào. Cô đã dùng bữa trưa chưa ?»

Cô Hsia bật cười. Sau bao năm sống ở thành phố này, cô vẫn chưa bao giờ cảm thấy hoàn toàn thoải mái với các quý bà. Cô luôn cười khi nói chuyện.

«Ồ... Tôi thức dậy để đánh nông dân», cô nói.

Cô chăm chỉ học tiếng Trung mỗi ngày, nhưng vì không có tai thính, cô vẫn nói như một người phương Tây. Cô vừa nhầm lẫn hai từ. Hai quý bà nhìn nhau, hơi bối rối, dù đã quen với những sai sót của cô Hsia.

«Để đánh nông dân ? bà Kang lặp lại.

- Để giống như nông dân, bà Wu thì thầm. Hai từ đó giống nhau, đúng vậy.

- Ồ, tôi đã nói thế sao ? Cô Hsia kêu lên, cười. Xin

lỗi... tôi thật ngốc.»

Bà Wu nhận thấy sắc đỏ từ cổ của vị khách lan lên má, làm ửng hồng đôi gò má nhợt nhạt, bà hiểu được sự xáo trộn trong trái tim người phụ nữ nước ngoài đang lo lắng.

«Ying, mang trà và bánh ngọt ra đây. Bánh trường thọ. Tại sao tôi không nói với bạn mình rằng hôm nay là sinh nhật của tôi ?

- Ôi, sinh nhật của bà ! Cô Hsia kêu lên. Tôi không biết !

- Sao cô có thể biết được ? Hôm nay tôi bước sang tuổi bốn mươi.»

Cô Hsia nhìn bà, hoàn toàn bối rối. Cô lặp lại: «Bốn mươi tuổi ?» Đôi tay cô bối rối, cô cười vô cớ và lắp bắp :

«Nhưng làm sao ? Bà Wu, người ta sẽ nghĩ bà chỉ hai mươi.

- Cô bao nhiêu tuổi rồi ?» Bà Kang lịch sự hỏi.

Bà Wu quay sang bạn mình với ánh mắt dịu dàng trách móc.

«Meichen, tôi chưa bao giờ nói với cô, nhưng theo quan điểm phương Tây, hỏi tuổi một người phụ nữ là bất lịch sự. Vợ của con trai thứ hai tôi, từng sống ở Thượng Hải và quen biết người nước ngoài, đã nói với tôi điều đó.

- Bất lịch sự ?» Đôi mắt tròn đen của bà Kang ngơ ngác. «Tại sao ?

- Ồ ! Ha ! Ha !»

Cô Hsia cười.

«Không sao đâu. Tôi ở đây đã lâu, quá quen rồi...»

Bà Kang nhìn cô, hơi tò mò.

«Vậy, cô bao nhiêu tuổi ?» Bà lại hỏi.

Cô Hsia đột nhiên trở nên nghiêm túc.

«Ồ, khoảng ba mươi», cô nói nhanh và nhỏ.

Bà Kang không hiểu và chỉ đơn giản lặp lại : «Ba mươi sáu tuổi ?

- Ồ, không, không, không phải ba mươi sáu ; chưa đến thế.»

Cô lại cười, nhưng trong tiếng cười thoáng chút phản kháng.

Bà Wu cảm nhận được điều đó.

«Thôi nào, bà nói, tuổi tác có ý nghĩa gì ? Sống từng năm và vui với từng năm mới là quan trọng.»

Với khả năng thấu hiểu, bà nhận ra câu hỏi về tuổi tác chạm vào lòng tự ái của người phương Tây vì cô vẫn còn là trinh nữ. Một tiểu thơ già ! Bà Wu đã từng thấy điều này trong gia đình mẹ mình. Người em út của bà ngoại bà cũng là một trinh nữ, héo mòn vì người đàn ông định cưới đã chết. Gia đình ngưỡng mộ bà, nhưng ngày nào cũng bực bội vì sự hiện diện của người phụ nữ già khô héo dưới mái nhà. Cuối cùng, để tìm sự bình yên, bà đã đi tu. Theo cách riêng, có lẽ người phụ nữ phương Tây này cũng là một nữ tu.

Với lòng tốt bao la, bà Wu nói :

«Tôi có khách sắp đến, cô Hsia, nhưng trước khi họ tới, hãy giảng cho chúng tôi một chút về sách Phúc Âm của cô.»

Bà biết không gì khiến người nước ngoài vui hơn được giảng đạo.

Cô Hsia liếc nhìn bà với ánh mắt biết ơn và thò tay vào chiếc túi đen sâu không bao giờ rời khỏi cô. Cô lấy ra một cuốn sách dày, bìa da sờn, và một hộp đựng kính đen. Cô đeo kính lên chiếc mũi to, mở sách ra.

«Hôm nay tôi nghĩ, bà Wu thân mến, cô nói với giọng trang nghiêm và cảm động, sẽ đọc cho bà nghe câu chuyện về người xây nhà trên cát.»

Bà Kang đứng dậy.

«Xin lỗi, bà nói với giọng đều đều nhưng rõ ràng. Tôi để mọi thứ bề bộn ở nhà.»

Bà cúi chào và bước ra khỏi sân một cách chắc chắn, nặng nề.

Bà Wu, cũng đã đứng lên, ngồi xuống ngay khi bạn mình đi, gọi Ying và dặn gửi cho bà Kang món canh đã hứa cho cháu trai. Rồi, với nụ cười nhẹ hướng về cô Hsia, bà lịch sự hỏi :

«Hãy kể cho tôi nghe Chúa của cô đã nói gì với người xây nhà trên cát.

- Bà Wu thân mến, Ngài cũng là Chúa của bà : bà chỉ cần chấp nhận Ngài.»

Bà Wu mỉm cười :

«Ngài thật tử tế, cô hãy nói với Ngài giúp tôi, bà nói với cùng sự lịch sự. Bây giờ, bắt đầu đi, bạn của tôi.»

Trong phong thái đĩnh đạc khi bà Wu thốt lên những lời ấy có một điều gì đó xa cách đến nỗi cô Hsia bắt đầu đọc một cách đầy lo lắng. Giọng nói ngắt quãng của cô khiến người khác khó theo dõi, nhưng bà Wu vẫn lắng nghe nghiêm túc, ánh mắt đăm đăm nhìn những chú cá vàng đang bơi lội tứ phía. Hai lần Ying xuất hiện ở cửa sân và ra hiệu phía trên đầu cô Hsia đang cúi xuống, nhưng bà Wu chỉ khẽ lắc đầu. Tuy nhiên, bà đứng dậy ngay khi cô Hsia kết thúc :

«Cảm ơn cô Hsia, đó là một câu chuyện thật hay. Hãy quay lại khi tôi có thời gian nhé.»

Nhưng cô Hsia, vốn dự định sẽ cầu nguyện, đứng dậy một cách miễn cưỡng, đôi tay lục lọi trong túi, lẫn lộn giữa kính và cuốn sách dày.

«Chúng ta không cùng cầu nguyện một chút sao ?»

Giọng nói kỳ lạ của cô khiến từ cầu nguyện nghe như bánh ngọt, và trong chốc lát, bà Wu bối rối.

Họ đã ăn bánh rồi, phải không ? Rồi bà hiểu ra và vì

lòng tốt, bà không mỉm cười.

«Cô Hsia hãy cầu nguyện cho tôi ở nhà nhé ; lúc này, tôi còn có những việc khác phải làm.»

Vừa nói, bà vừa bước về phía cửa sân. Ying đột nhiên xuất hiện, dẫn cô Hsia đi, và bà Wu lại một mình.

Bà quay lại bên bể nước và nhìn xuống đáy, hình bóng mảnh mai của bà phản chiếu rõ nét từ đầu đến chân. Bà nhận ra những bông lan vẫn còn trong tay mình và thả chúng xuống nước. Đàn cá vàng lao lên mặt nước, gặm nhấm những bông hoa rồi bỏ đi.

«Chỉ là hoa thôi», bà cười nói. Chúng luôn đói. Một ngôi nhà xây trên cát ? Điều đó không thể tồn tại, thật quá vô lý ! ngôi nhà mà họ đã sống hàng trăm năm, hai mươi thế hệ nhà Wu đã sống và chết ở đó.

«Mẹ, con đáng lẽ nên đến sớm hơn để chúc mẹ trường thọ.»

Ở cửa, bà nghe thấy giọng nói của con trai cả và quay lại.

«Vào đi, con trai, bà nói.

- Chúc mẹ trường thọ», Liangmo nói với tình cảm.

Cậu cúi chào mẹ một cách vừa nghiêm túc vừa vui vẻ. Gia đình họ Wu không quá cổ hủ để giữ tục lệ xưa là quỳ lạy trưởng bối vào ngày sinh nhật, nhưng lời chào này được thực hiện để tưởng nhớ truyền thống đó.

Bà Wu đón nhận nó với một cái cúi đầu dịu dàng đáp lễ.

«Cảm ơn con trai, bà nói. Giờ hãy ngồi xuống. Mẹ muốn nói chuyện với con.»

Bà ngồi lại vào một trong những chiếc ghế tre và ra hiệu cho cậu ngồi vào chiếc ghế kia. Cậu ngồi ở mép ghế, tỏ lòng tôn kính.

«Con trông thật khỏe mạnh», bà nói khi nhìn khuôn mặt trẻ trung của cậu. Cậu thậm chí còn đẹp trai hơn cả cha mình ở cùng tuổi, bởi bà đã truyền cho cậu một chút tinh tế của riêng mình.

Sáng hôm đó, cậu mặc một chiếc áo dài bằng lụa mỏng màu xanh nhạt như nước. Mái tóc đen ngắn được chải gọn gàng, làn da nâu olive mịn màng, khỏe khoắn và đầy sức sống. Đôi mắt của mẹ cậu tràn ngập niềm hạnh phúc bình yên.

«Mình đã cưới vợ cho con vì hạnh phúc của nó», bà Wu tự nhủ.

«Còn đứa bé, cháu nội của mẹ ? bà hỏi to.

- Sáng nay con chưa gặp cháu. Nhưng nếu cháu bị ốm, con sẽ biết ngay.»

Cậu không thể không đáp lại nụ cười của mẹ. Giữa họ có một tình cảm sâu sắc. Cậu tin tưởng vào sự khôn ngoan của mẹ hơn cả bản thân mình, và đó là lý do khi bà yêu cầu cậu kết hôn, để tránh việc em trai cậu lấy vợ trước gây rối loạn trong gia đình, cậu đã ngay lập tức đáp :

«Mẹ hãy chọn cho con một ai đó. Mẹ hiểu con hơn cả con hiểu chính mình.»

Cậu hoàn toàn hài lòng với Meng, người vợ xinh đẹp của mình, và đứa con trai mà cô sinh ra trong năm đầu tiên của cuộc hôn nhân. Và giờ đây, cô lại mang thai lần nữa.

«Con đã giữ một tin vui để mang đến cho mẹ sáng nay, cậu nói.

- Hôm nay là ngày thích hợp cho những tin vui, bà Wu đáp.

- Mẹ của con trai con sắp có đứa con thứ hai, cậu tự hào nói. Chu kỳ thứ hai của cô ấy đã qua. Giờ cô ấy

chắc chắn rồi. Cô ấy báo cho con ba ngày trước và con đã nói rằng chúng ta sẽ chờ đến sinh nhật của mẹ để thông báo với gia đình.

- Đúng là tin vui, bà Wu nồng nhiệt trả lời. Hãy nói với cô ấy rằng mẹ sẽ gửi quà cho cô ấy.»

Lúc này, ánh mắt bà dừng lại trên chiếc hộp nhỏ đựng ngọc trai đặt trên bàn sứ.

«Mẹ có quà rồi !» bà reo lên.

Bà lấy chiếc hộp và mở ra :

«Mẹ của cô ấy đã tặng mẹ đôi hoa tai ngọc trai này một giờ trước. Nhưng mẹ nghĩ ngọc trai hợp với các cô dâu trẻ, và mẹ sẽ tặng nó cho con dâu của chúng ta. Khi con về gặp Meng... Nhưng không, mẹ sẽ đi cùng con. Trước tiên, con trai, có việc gì mẹ có thể làm cho khách mời và tiệc hôm nay không ?

- Không có gì đâu, mẹ. Chúng con sẽ lo tất cả cho mẹ. Các con muốn dành cho mẹ một ngày vui vẻ không phải bận tâm điều gì. Mẹ chỉ cần thư giãn và vui vẻ. Cha con đâu rồi ?

- Mẹ không nghĩ cha có thể dậy trước trưa đâu, kể cả ngày sinh nhật của mẹ, bà Wu mỉm cười đáp. Mẹ đã bảo

cha đừng cố gắng. Cha thấy ngày dài dễ chịu hơn nhiều khi không dậy quá sớm ; cha sẽ vui vẻ và tỉnh táo cho buổi tiệc.

- Mẹ tốt với tất cả cha và chúng con quá», Liangmo nói.

Bà nhìn cậu bằng đôi mắt bình thản như thể không nghe thấy những lời đó.

«Con trai, bà nói, chúng ta có lẽ sẽ bị làm phiền sớm thôi, và mẹ muốn nói với con về kế hoạch của mẹ ngay bây giờ. Mẹ đã quyết định một điều, nhưng mẹ cảm thấy cần phải thông báo với con, với tư cách là con trai cả. Mẹ muốn đề nghị cha con lấy vợ lẽ.»

Bà thốt ra những lời gây sốc này bằng giọng điệu bình tĩnh và dịu dàng. Liangmo nghe thấy nhưng không hiểu ngay. Rồi chúng ùa vào đầu cậu, như một tiếng sét đánh. Khuôn mặt đẹp trai của cậu tái đi, trở nên nhợt nhạt.

«Mẹ...» Cậu nghẹn lời. - «Mẹ, có phải cha...

- Chắc chắn không phải», bà nói.

Nhưng bà cảm thấy đau lòng khi Liangmo cũng ngay lập tức đặt câu hỏi đó. Liệu chồng bà có thể khiến mọi

người nghĩ rằng ông ấy là kiểu người có khả năng... ? Bà gạt bỏ suy nghĩ không đáng đó.

«Cha con vẫn còn trẻ, dù đã bốn mươi lăm tuổi, và đẹp trai đến mức không có gì lạ khi cả con, là con trai của ông ấy, cũng hỏi mẹ câu đó. Không, ông ấy luôn chung thủy.»

Bà ngừng lại. Con trai bà chưa bao giờ nghe thấy sự do dự nào gần như vậy trong giọng nói bình tĩnh của mẹ; bà tiếp tục :

«Không, mẹ có lý do riêng để đưa ra quyết định này. Nhưng mẹ muốn chắc chắn rằng con, con trai của mẹ, sẽ chấp nhận sự xuất hiện này, sẽ giúp gia đình chấp nhận nó khi tin tức được lan truyền. Sẽ có nhiều lời đàm tiếu và xáo trộn, đó là điều tự nhiên. Nhưng mẹ không muốn thấy điều đó.

«Con thì phải, và con phải bảo vệ danh dự của cha mẹ.»

Dù gương mặt vẫn còn nhợt nhạt, Liangmo đã lấy lại bình tĩnh. Đôi lông mày đen của cậu đã trở lại vị trí cũ, phía trên đôi mắt giống hệt mẹ.

«Dĩ nhiên, việc này là giữa mẹ và cha, nhưng nếu mẹ cho phép con vượt quá vai trò của mình, con xin mẹ

đừng đề nghị điều này với cha nếu ông ấy không mong muốn. Chúng ta là một gia đình hạnh phúc. Ai biết được người phụ nữ từ bên ngoài sẽ mang đến điều gì ? Con cái của cô ấy sẽ bằng tuổi cháu của mẹ. Điều đó không làm rối loạn thế hệ sao ? Nếu cô ấy quá trẻ, các con dâu của mẹ có thể ghen tị với vị trí của cô ấy bên cạnh cha con không ? Con thấy trước nhiều nỗi buồn.

- Có lẽ ở tuổi của con, con chưa hiểu mối quan hệ giữa đàn ông và phụ nữ ở thế hệ của mẹ, bà Wu đáp. Chính vì mẹ luôn hạnh phúc bên cha con, và ông ấy cũng hạnh phúc bên mẹ, nên mẹ mới quyết định như vậy. Mẹ yêu cầu con, con trai, hãy trở về vị trí của mình. Mẹ muốn con trong việc này vâng lời mẹ như con đã làm trong mọi chuyện. Con luôn là người con tốt nhất của mẹ. Những gì con nói sẽ ảnh hưởng đến các em trai của con, và những gì Meng nói sẽ ảnh hưởng đến các em dâu. Con phải giúp cô ấy nữa.»

Liangmo vật lộn trong lòng. Nhưng thói quen vâng lời mẹ quá Meng khiến cậu cúi đầu.

«Con sẽ cố gắng hết sức, mẹ ạ, nhưng con không thể nói rằng những gì mẹ vừa nói không làm ngày hôm nay trở nên u ám.»

Bà khẽ mỉm cười.

«Mẹ đang giúp con tránh những nỗi buồn lớn hơn vào những ngày khác», bà nói.

Rồi bà nhận ra những lời này quá khó hiểu với cậu con trai trẻ hơn mình nhiều ; bà đứng dậy và cầm lấy chiếc hộp ngọc trai.

«Đi thôi, bà nói, chúng ta hãy đến gặp Meng, và mẹ sẽ tặng quà cho cô ấy.»

Anh ta đứng dậy cùng lúc với bà và đứng bên cạnh, trẻ trung, vạm vỡ như cha mình, cao hơn bà cả đầu và vai. Bà Wu đưa bàn tay nhỏ nhắn của mình đặt lên cánh tay con trai trong một cử chỉ yêu thương hiếm hoi đến mức khiến anh ngạc nhiên. Bà vốn khó chịu với sự đụng chạm của con người, ngay cả với chính những đứa con của mình. Anh cúi mắt xuống và gặp ánh mắt trong veo của mẹ đang nhìn lên.

«Ở nơi con, bà nói rõ ràng, mẹ đã xây nhà mình trên đá.»

Meng đang chơi với con trai nhỏ trong sân nhà, giữa ngôi nhà lớn. Cô chỉ có mình và đứa bé, cùng người vú già đang ngồi xổm, cười và nhìn họ. Hai người phụ nữ trẻ, mẹ và vú, suốt ngày dành trọn tình yêu cho đứa trẻ. Ban đêm, nó ngủ trong vòng tay của vú. Tình yêu

chung này tạo nên một tình bạn giữa hai người phụ nữ. Họ dành cho đứa bé tất cả tình yêu và sự chăm sóc mà nó cần, như những hy sinh vui vẻ.

Cơ thể của Meng được tạo ra để sinh con, và ngực cô đã căng sữa. Nhưng không ai, kể cả cô, nghĩ đến việc để đứa bé bú và làm hỏng vẻ săn chắc của bộ ngực xinh đẹp. Họ thuê Lien để cung cấp sữa. Cô là vợ của một nông dân làm việc trên đất của gia đình Wu. Con trai của Lien cũng được bà nội nuôi bằng bột, nước và cháo gạo thay sữa mẹ. Vì thế, nó gầy gò, nhỏ bé và vàng vọt, trong khi đứa bé của Lien chăm sóc lại hồng hào và bụ bẫm. Lien được phép về nhà mỗi tháng một lần, và khi thấy con, cô khóc và áp nó vào ngực. Sữa chảy ra dồi dào, nhưng đứa bé quay đi. Nó không biết mùi vị của sữa và không biết bú. Lien không thể ở nhà cả ngày vì ngực cô đau nhức. Giữa buổi chiều, cô vội vã trở về nhà Wu. Đứa bé của cô chăm sóc đang chờ, khóc vì đói và giận dữ.

Thấy vậy, cô quên đi đứa con gầy gò, vàng vọt của mình. Cô mở rộng vòng tay cười, và đứa bé bụ bẫm trong vòng tay mẹ gọi cô ầm ĩ. Lien chạy đến, vừa cởi áo vừa quỳ xuống bên cạnh Meng, đứa bé nắm lấy bầu ngực như một cái cốc và uống một cách tham lam. Meng và Lien cùng cười, và mỗi người cảm thấy sự thỏa mãn

của đứa bé trong chính cơ thể mình.

Nhìn hai người phụ nữ đang dán mắt vào đứa bé, khó có thể biết ai là mẹ từ khuôn mặt của họ. Đứa bé không phân biệt được. Nó cười với cả hai cùng một nụ cười rạng rỡ. Nó đang tập đi, bước vài bước từ người này sang người kia, cười và ngã vào lòng họ.

Meng luôn hạnh phúc, nhưng niềm vui của cô còn sâu sắc hơn những ngày gần đây. Cô chỉ nói với Liangmo rằng mình mong chờ đứa con thứ hai. Tất nhiên, các người hầu đã biết. Chính người hầu của cô là người đầu tiên nhắc nhở rằng chu kỳ thứ hai của cô đã trôi qua mà không được chú ý. Trong khu vực người hầu, mọi người đã âm thầm vui mừng. Nhưng trong một ngôi nhà lớn, người hầu giống như đồ đạc, người ta sử dụng mà không để ý.

Lien biết điều này, khiến cô vui hơn bao giờ hết. Một ngôi nhà có nhiều vú nuôi trẻ là một ngôi nhà được ban phước. Dần dần, Lien không còn yêu con mình nữa. Tất cả tình yêu động vật dồi dào của cô dành cho đứa bé nuôi. Nhà cô nghèo khó, cuộc sống khắc nghiệt, thức ăn kham khổ. Mẹ chồng có lưỡi độc và tay tham lam với số tiền Lien mang về. Dù Lien gắn bó với nhà mình và đã khóc suốt ngày đêm khi mẹ chồng gửi cô đến nhà Wu, cô đã bắt đầu thích thức ăn ngon, sự thoải mái

và nhàn hạ. Người ta chỉ yêu cầu cô nuôi đứa bé khỏe Meng này. Họ khuyến khích cô ăn, uống và ngủ. Cơ thể trẻ trung của cô nhanh chóng chấp nhận. ngôi nhà này đã trở thành nhà của cô.

Trong sự mãn nguyện dịu dàng, sáng hôm đó, Lien muốn nói với cô chủ trẻ về niềm vui khi biết tin có thêm một đứa bé, nhưng cô ngần ngại. Những người phụ nữ giàu có, mềm yếu và rảnh rỗi có vẻ cho phép mọi thứ ; nhưng đôi khi họ nổi giận mà không ai biết tại sao. Vì vậy, cô tiếp tục cười và khen ngợi đứa bé.

«Một vị thần nhỏ, cô nói dịu dàng. Tôi chưa bao giờ thấy đứa bé nào như vậy, thưa bà chủ.»

Meng chỉ kịp mỉm cười khi họ nghe thấy tiếng bước chân. Đứa bé chạy đến Lien, và khi ở trong vòng tay cô, nó nhìn chằm chằm vào bà nội và cha. Meng đứng dậy.

«Con đây rồi, Meng, bà Wu nói. Hãy ngồi xuống, con. Nghỉ ngơi đi. Còn chèau, hãy đến đây với bà, con trai của con trai bà.»

Lien đẩy đứa bé về phía trước và lết theo bằng gót chân để giữ nó trong vòng tay mình. Đứa bé đứng trước đầu gối bà Wu và nhìn bà bằng đôi mắt to, khóe mắt híp lại. Nó đặt ngón tay vào miệng, và bà nhẹ nhàng lấy ra.

«Một cậu bé đáng yêu, bà thì thầm. Con đã đặt tên cho cháu chưa ?»

«Chưa cần đâu, Liangmo trả lời. Cháu chưa cần tên cho đến khi đi học.»

Bà Wu nhìn xuống đứa bé. Nó đứng giữa họ, là trung tâm. Nhưng bà nghĩ, không phải bản thân nó, một sinh linh đơn giản, là hiện thân của hy vọng của họ. Nếu nó chết, một đứa khác sẽ thay thế. Nó là biểu tượng của sự tiếp nối cuộc sống. Biểu tượng này chứa đựng giấc mơ của họ.

Bà rời mắt khỏi khuôn mặt dễ thương và nhớ lại lý do của chuyến thăm.

«Meng, Liangmo nói với mẹ rằng con có thêm niềm vui, bà nói. Mẹ đến để cảm ơn con và tặng con một món quà.»

Một màu hồng dễ dàng nhuộm lên gương mặt đào tơ của Meng, và cô quay đi. Điểm yếu duy nhất trong vẻ đẹp của cô là mái tóc có xu hướng xoăn dù cô thường xuyên dùng dầu thơm. Niềm vui của cô bị xáo trộn bởi nỗi sợ rằng những lọn tóc có thể xuất hiện trước mắt bà Wu. Cô yêu bà Wu, nhưng cũng sợ bà. Chưa ai từng thấy một sợi tóc lệch trên đầu bà mẹ chồng thanh lịch.

Meng đưa hai tay ra nhận quà và quên đi nỗi sợ.

«Những viên ngọc trai của mẹ con ! cô thốt lên.

- Mẹ con đã tặng mẹ, nhưng mẹ già quá để đeo chúng. Mọi thứ trong nhà này đều tốt đẹp : con đã báo tin vui hôm nay, và mẹ có những viên ngọc sẵn sàng cho con.

- Con đã luôn mong ước chúng», Meng nói.

Cô mở hộp và ngắm nhìn trang sức.

«Hãy đeo chúng lên», Liangmo nói.

Meng vâng lời, đôi má mềm mại của cô ửng hồng hơn. Mọi người nhìn cô, kể cả đứa bé. Nhưng những ngón tay mảnh mai của cô không lúng túng khi gắn ngọc trai vào tai.

«Con đeo chúng và xin mẹ cho giữ, cô nói.

- Giờ con đã xứng đáng có được chúng», bà Wu nói.

Bà quay sang con trai :

«Hãy nhìn xem những viên ngọc đã hồng lên. Chúng từng có màu xám bạc.»

Đúng vậy. Những viên ngọc trông hồng hào trên làn da mềm mại của Meng.

«Ai chà, Lien kêu lên. Cô ấy không nên quá xinh đẹp, nếu không đứa bé sẽ là con gái.»

Câu nói này khiến mọi người cười, và bà Wu ngăn lại bằng cách đứng dậy :

«Mẹ sẽ chào đón một đứa con gái, bà nói. Rốt cuộc, thế giới này cần phụ nữ cũng như đàn ông. Chúng ta quên điều đó, nhưng đó là sự thật, phải không, Meng ?»

Nhưng Meng quá ngại ngùng để trả lời câu hỏi như vậy.

Đã đến giờ tiệc mừng. Bà Wu ngồi bên trái Bà Cụ, người, do tuổi tác và thế hệ, có vị trí cao nhất. Ông Wu ngồi bên phải mẹ mình, và Liangmo bên trái. Tsemo, con trai thứ hai, ngồi bên trái bà Wu, và Fengmo bên kia ; Yenmo, con trai thứ tư, mới bảy tuổi. Nhưng cậu sống trong phòng của cha, được ông ôm trong vòng tay. Từng thành viên trong gia đình lần lượt ngồi vào vị trí. Các con dâu ngồi sau các con trai, Meng bế con trên đùi và một người hầu đứng sau, sẵn sàng bế nếu đứa bé quấy. Bà Cụ rất tự hào về chắt, nhưng không kiên nhẫn,

trong khi sự kiên nhẫn của bà Wu là vô tận.

Thật sự, không gì có thể làm bà bực mình. Với khuôn mặt trắng mịn như ngọc, bà vui vẻ nhìn đại gia đình sum họp. Sáu bàn khác, mỗi bàn tám người, dành cho cô chú, anh em họ và bạn bè, cùng con cái họ. Một trong những bàn đó do bà Kang chủ trì. Tất cả đã gửi quà trước ngày này. Những món quà đa dạng - đôi bình, gói chà là, hộp bánh ngọt và cuộn lụa trang trí chữ vàng cắt giấy, gửi lời chúc tốt đẹp. Còn nhiều quà khác, của ông Wu là hai tấm lụa nặng, của Bà Cụ là hai hộp trà thượng hạng. Món quà của gia đình rất đắt giá. Nhà Wu đã đặt họa sĩ giỏi nhất trong thành vẽ bức tranh nữ thần Trường Thọ. Tất cả khách mời, khi đến chúc mừng bà Wu, đều đồng ý rằng vẻ đẹp của bức tranh được treo ở vị trí trang trọng, mọi chi tiết đều hoàn hảo. Nữ thần cầm quả đào trường sinh trên tay, bên cạnh là một con hươu, những con dơi đỏ bay lượn quanh đầu như lời chúc phúc. Chiếc bình đựng thuốc trường sinh treo ở thắt lưng. Người họa sĩ không bỏ sót bất cứ chi tiết nào, kể cả những cây thuốc trường sinh buộc trên quyền trượng của nữ thần.

Trên tường phía sau bà Wu là một tấm lụa đỏ thêu những chữ Trường Thọ bằng nhung đen. Trên nền lụa sáng bóng, mái tóc nâu của bà Wu nổi bật, thanh lịch và

trang nghiêm.

Liangmo, thay mặt mẹ, đáp lại những lời chúc tụng của khách. Trước khi mọi người ổn định chỗ ngồi, anh và Meng với tư cách là con trai trưởng và con dâu trưởng đã đi đến từng bàn để cảm ơn khách nhân danh bà Wu.

Mọi thứ diễn ra suôn sẻ nhưng vẫn giữ được nét trang trọng, thể hiện sự tôn trọng truyền thống và hiểu biết về cái mới của gia đình họ Wu. Thỉnh thoảng, bà Wu đứng lên đi quanh các bàn tiệc để đảm bảo khách được phục vụ chu đáo. Mỗi lần như vậy, khách đều đứng dậy, mời bà ngồi lại, và bà lại nhã nhặn mời họ tiếp tục dùng bữa.

Đến lần thứ ba, ông Wu nghiêng người nói :

«Xin Mẹ của các con trai anh đừng đứng lên nữa. Anh sẽ thay em khi món ngọt được dọn lên.»

Bà Wu gật đầu, nở một nụ cười nhẹ để cảm ơn. Bà nhận thấy bà Cụ đã gắp một miếng thịt gà quá to, nước thịt chảy xuống áo. Bà dùng đũa của mình nâng miếng thịt lên cho đến khi bà Cụ có thể đưa vào miếng vào miệng. Vừa nuốt xong, bà Cụ đã cất tiếng nói như thường lệ.

«Ying !»

Ying, luôn đứng sau bà chủ, lập tức tiến lên.

«Ying, bảo anh chồng béo ú của cô cắt thịt gà thành miếng nhỏ hơn ! Hắn tưởng chúng ta có hàm răng sư tử hay hổ báo à ?

- Con sẽ bảo anh ấy, Thái Cụ», Ying đáp.

Lúc này, bà Cụ đã no nê, cảm thấy vui vẻ và bắt đầu nói chuyện với giọng trầm, mạnh mẽ quen thuộc :

«Người ngoại quốc ăn những miếng thịt to đùng, bà nói, liếc nhìn quanh phòng. Tôi chưa thấy bao giờ, nhưng nghe nói họ để cả đùi cừu hoặc miếng thịt bò to bằng đứa trẻ lên bàn, rồi dùng dao cắt. Họ xiên miếng thịt bằng nĩa sắt và đút vào miệng.»

Mọi người bật cười.

«Mẹ hôm nay vui quá», ông Wu nói.

Ông không bao giờ sửa những lời nói sai của mẹ, vừa để tránh làm bà buồn, vừa vì điều đó chẳng có ý nghĩa gì.

Lúc này, món cơm ngọt với tám loại trái cây quý được dọn lên, báo hiệu nửa đầu bữa tiệc kết thúc. Ai nấy đều vui mừng khi thấy món ngon này. Ying nhìn thấy chồng mình đang núp nửa người sau cánh cửa, cố nghe lời

khen của khách về món ăn. Bà Wu cũng thấy ông ta và nghiêng người nói với Ying :

«Bảo anh ấy vào đây.»

Ying đỏ mặt vì tự hào, nhưng vì lịch sự, cô tỏ ra khiêm tốn :

«Bà đừng bận tâm đến người chồng vô dụng của con.»

Bà Wu kiên quyết :

«Không, đây là ý muốn của tôi.»

Ying giả vờ miễn cưỡng ra hiệu cho chồng. Anh ta bước vào, đứng trước bà Wu, phủi chiếc tạp dề bẩn một cách tự hào, vì một đầu bếp giỏi luôn biết rằng tạp dề sạch sẽ là điều không cần thiết.

Bà Wu nói với anh ta bằng giọng ân cần :

«Tôi muốn cảm ơn anh vì món cơm ngọt với tám loại trái cây quý. Nó luôn ngon, nhưng hôm nay còn ngon hơn nữa. Tôi coi đây là minh chứng cho lòng trung thành và tốt bụng của anh, tôi sẽ nhớ đến điều này trước khi ngày kết thúc.»

Người đầu bếp hiểu rằng bà Wu có ý định thưởng quà cho gia nhân sau bữa tiệc, nhưng vì lịch sự, anh ta đáp :

«Bà quá khen, con không xứng đáng.

- Biến đi, đồ ngốc», Ying thì thầm nhưng đủ to, đôi mắt lấp lánh tự hào. Người đầu bếp rút lui, hài lòng, trong khi Ying cố tỏ ra không quá kiêu ngạo.

Ông Wu đứng lên giữ lời hứa, đi đến từng bàn mời khách dùng cơm ngọt. Bà Wu mải suy nghĩ, theo dõi ông. Có phải bà đang tưởng tượng không, hay ông thực sự dừng lại lâu hơn ở bàn bà Kang, nơi cô con gái thứ ba xinh đẹp ngồi cạnh mẹ ?

Bà Cụ kêu lên :

«Bánh ! Bánh !»

Bà Wu dùng thìa sứ múc đầy bánh vào bát của bà Cụ.

«Thìa của tôi đâu ?» bà Cụ lẩm bẩm.

Bà Wu đặt chiếc thìa vào tay bà.

Bà Wu tiếp tục quan sát ông Wu, suy nghĩ. Ông dừng lại bên cô gái trẻ của bà Kang, một cô gái hiện đại với mái tóc ngắn uốn cong theo kiểu Tây phương. Cô từng học ở Thượng Hải một năm trước khi thành phố rơi vào

tay kẻ thù. Từ đó, cô luôn bất mãn vì phải sống ở một thị trấn nhỏ.

Bà Wu nhìn cô ngẩng đầu, nói chuyện sôi nổi với ông Wu. Ông Wu cười, trò chuyện vui vẻ. Bà Wu cầm thìa, khuấy món thạch. Khi ông Wu quay lại, bà nhìn ông bằng đôi mắt trong veo :

«Cảm ơn cha của các con em», giọng bà vẫn ngọt ngào như xưa.

Bữa tiệc tiếp tục trong không khí vui vẻ. Các món thịt và sáu bát thức ăn lần lượt được dọn lên sau món ngọt. Đầu bếp thay cơm bằng mì sợi dài, biểu tượng của trường thọ. Bà Wu ăn uống thanh nhã, từ chối các món thịt nhưng buộc phải ăn mì. Bà cuốn sợi mì khéo léo quanh đũa.

Bà Cụ không kiên nhẫn như vậy. Bà cầm bát đưa sát miệng, dùng đũa gắp mì và hút vào như trẻ con.

«Tối nay tôi sẽ ốm, bà nói giọng khàn, nhưng đáng giá lắm, vì sinh nhật bốn mươi của con gái.»

- Mẹ cứ ăn thoải mái», bà Wu đáp.

Khách lần lượt đứng dậy, nâng chén rượu chúc sức khỏe bà Wu. Bà không đáp lại, chỉ liếc nhìn ông Wu, người đứng lên thay mặt bà nhận lời chúc.

Chỉ có bà Kang, hiểu ý bạn, nâng chén trong im lặng. Bà Wu cũng nâng chén, hai người bạn uống trong sự đồng cảm thầm lặng.

Bà Cụ no nê, dựa lưng vào ghế, nhìn gia đình :

«Liangmo trông như ốm vậy.»

Mọi ánh mắt đổ dồn về Liangmo, người đang cười gượng :

«Cháu không ốm, bà ạ.»

Meng lo lắng nhìn anh :

«Anh trông lạ lắm, sáng nay anh cứ kỳ kỳ.»

Các anh chị em đều nhìn anh, nhưng anh lắc đầu. Bà Wu im lặng, hiểu rằng Liangmo vẫn chưa thể chấp nhận điều bà nói với anh sáng nay. Anh nhìn bà đầy van nài, nhưng bà chỉ mỉm cười, quay đi.

Lúc này, bà bắt gặp ánh mắt sắc sảo của con dâu thứ, Rulan, vợ của Tsemo,. Cô không nói gì trong bữa tiệc, nhưng không cần lời nói để cảm nhận mọi thứ xung

quanh. Bà Wu đoán Rulan đã nhận ra ánh mắt van xin của con trai và thái độ của mẹ. Còn Tsemo, thì chẳng quan tâm, cậu là một chàng trai nóng nảy, đang bồn chồn vì bữa tiệc quá dài.

Trong phòng, một đứa trẻ ăn quá no bỗng nôn ọe, làm bẩn sàn nhà. Các cô hầu vội vàng dọn dẹp.

«Gọi chó vào», bà Kang nói.

Nhưng Ying, đang xử lý tình huống, xin lỗi :

«Bà chủ không cho chó vào dưới bàn.

- M»e thấy chưa, Mẹ, cô con gái thứ ba của bà Kang vừa nói vừa bĩu môi. Con đã bảo với Mẹ rồi mà, người ta không cho phép nữa đâu - thật là lỗi thời ! Mỗi lần như thế xảy ra ở nhà, con cảm thấy xấu hổ lắm.»

Bà Kang bảo cô im lặng :

«Thôi, thôi, giờ con hãy yên lặng đi, và đừng nói về nỗi xấu hổ của con trước mặt người khác nữa.

- Mấy cô gái nói nhiều quá», ông Kang nói, nhưng ông rất yêu quý Linyi này, cô là cô con gái xinh đẹp nhất trong số các con gái của ông.

Bà Cụ đứng dậy, đi loạng choạng :

«Tôi đi ngủ đây, bà nói. Tôi phải chuẩn bị tinh thần là mình sẽ ốm đấy.»

Bà Wu cũng đứng dậy.

«Mẹ cứ đi nghỉ đi, chúng con sẽ ở lại với khách trong phòng bên.»

Hai người hầu gái giúp bà Cụ ra khỏi phòng, và tất cả khách đều đứng lên. Sau đó, bà Wu nhìn ông Wu.

«Ông có muốn dẫn khách vào đại sảnh không ? bà nói nhẹ nhàng. Các quý bà sẽ đến phòng khách của tôi.»

Nói xong, bà rời đi và các quý bà đi theo, các quý ông theo ông Wu. Hai dòng người tách biệt hình thành như vậy. Bọn trẻ được đưa vào các sân, và các vú em bế chúng trên đùi trong khi chúng ngủ.

Bà Wu dừng lại ở cửa.

«Đưa đứa bé bị ốm vào phòng trúc đi, bà nói với vú em, ở đó mát mẻ. Nó cần ngủ một chút.»

Đứa trẻ đang khóc nhè im bặt khi nghe giọng nói này.

Bữa tiệc đã kết thúc. Trong phòng khách của mình, bà Wu giữ vẻ ngoài trang nhã, đĩnh đạc trước mặt các quý bà khác. Bà nói ít, nhưng sự im lặng của bà không ai để ý, vì bà vốn là người trầm lặng. Chỉ khi cần đưa ra quyết định, mọi người mới quay sang bà một cách tự nhiên, vì họ biết rằng trong ngôi nhà này, bà là người đưa ra mọi quyết định. Và khi bà thông báo quyết định đó, chỉ bằng vài lời đơn giản, rõ ràng, với giọng nói luôn êm ái, nhẹ nhàng như nước chảy qua đá.

Xung quanh bà, các cuộc trò chuyện tạm lắng rồi lại tiếp tục. Người ta đã mời một đoàn diễn viên nhỏ để biểu diễn tiết mục giải trí, và họ trình diễn các trò ảo thuật. Bọn trẻ thích thú với những trò đó, còn người lớn vừa xem vừa trò chuyện và nhâm nhi trà nóng pha từ lá hồ đào hái trước những cơn mưa mùa hè. Trước mặt các cô gái trẻ, các bà lớn tuổi không thể trò chuyện thoải mái. Bà Kang ngủ gật. Đến một lúc, bà Wu nói với Ying :

«Đi xem bà Cụ của chúng ta có bị ốm không.»

Ying đi ra và quay lại cười :

«Bà ấy bị ốm thật, bà ấy nôn hết rồi, nhưng vẫn nói rằng đáng lắm.»

Mọi người đều cười và tiếng ồn đánh thức bà Kang.

«Đến giờ về rồi, bà nói với bà Wu. Chúng tôi không nên làm bà mệt, vì bà phải sống đến trăm tuổi cơ.»

Bà Wu mỉm cười và đứng dậy trong khi các vị khách lần lượt đến chào tạm biệt. Những gói kẹo, quà tặng, tiền do khách tặng đã được chuẩn bị cho các người hầu. Ying mang chúng ra trên một cái khay và các người hầu tiến lên nhận. Họ cúi chào bà Wu, hai tay lễ phép chắp trước ngực, và bà Wu đáp lại mỗi người một cách lịch sự bằng cách trao quà. Tất cả họ cũng đã ăn uống no nê trong nhà bếp.

Cuối cùng, bà Wu ở lại một mình và bà cho phép mình thả lỏng một chút vì mệt mỏi. Những cơ bắp nhỏ, vốn giữ cho dáng vẻ của bà luôn thanh thoát, giờ thả lỏng ở cổ, ngực, eo, và trong chốc lát, bà như gục xuống như một bông hoa, trông già đi đôi chút ; rồi bà lại thẳng lưng. Vẫn còn quá sớm để cảm thấy mệt mỏi. Ngày hôm nay chưa kết thúc.

Một giờ sau, sau khi nghỉ ngơi, bà đứng dậy và đi đi lại lại trong phòng bảy lần. Rồi bà tựa vào bệ cửa sổ. Cửa sổ rộng, hình bầu dục, và các cánh cửa chớp đã

được mở ra. Cửa sổ này nhìn ra cái sân nơi bà Wu đã ngồi sáng nay với bà Kang và sau đó với Liangmo. Bà nhớ lại sự kinh hãi của họ trước kế hoạch của mình và vô thức, bà mỉm cười với nụ cười xinh đẹp không buồn cũng không vui.

Lúc đó, Ying xuất hiện ở cổng tròn của sân, cổng mặt trăng, và nhìn thấy nụ cười đó.

«Thưa bà, bà trông như một cô gái trẻ dưới ánh trăng vậy.»

Bà Wu tiếp tục mỉm cười, nhưng bà quay đi và ngồi xuống bàn trang điểm. Ying bước vào và cởi quần áo cho bà, chỉ để lại chiếc áo lót bằng lụa trắng mỏng. Sau đó, cô thả mái tóc dài của bà Wu xuống và dùng lược gỗ đàn hương mịn chải tóc cho bà. Cô nhìn thấy khuôn mặt bình thản phản chiếu trong gương và nhận ra đôi mắt bà hôm nay đen và to khác thường.

«Bà có mệt không ạ ? Ying hỏi.

- Không chút nào», bà Wu trả lời.

Nhưng Ying nài nỉ :

«Bà đã có một ngày dài. Và giờ đây, ở tuổi bốn mươi, bà bắt đầu một cuộc sống khác ; con nghĩ bà nên làm

việc ít hơn, giao việc quản lý nhà cửa và cửa hàng cho con trai cả, để vợ con trai cả lo việc bếp núc và vợ con trai thứ hai trông coi các người hầu. Rồi bà có thể ngồi trong sân, đọc sách, ngắm hoa và nghĩ về cuộc đời tươi đẹp của mình dưới mái nhà này, trong khi các con dâu sinh con trai nối dõi.

- Có lẽ con nói đúng, bà Wu trả lời. Tôi cũng đã nghĩ về những điều này, Ying, và tôi sẽ đề nghị cha của các con trai tôi lấy một người vợ nhỏ.»

Bà Wu nói những lời này một cách bình tĩnh ; trong chốc lát, bà cảm thấy Ying không hiểu. Rồi chiếc lược dừng lại trong tóc bà, và bàn tay đang giữ tóc bà ở gáy siết chặt :

«Không cần trả lời đâu», bà Wu nói.

Chiếc lược lại tiếp tục chải tóc, nhưng quá nhanh.

«Con đang giật tóc tôi đấy», bà Wu nói.

Ying ném chiếc lược xuống đất.

«Con không muốn phục vụ ai khác ngoài bà ! cô khóc lóc.

- Không ai yêu cầu con làm vậy», bà Wu trả lời.

Nhưng Ying quỳ xuống nền nhà lát gạch, bên cạnh bà chủ, bật khóc và lau nước mắt bằng vạt áo satin mới mà cô đã mặc trong ngày hôm nay. Cô vừa khóc vừa nói :

«Ôi, bà chủ của con, có phải ông ấy yêu cầu bà không? Bà ! Một báu vật như vậy ! Ông ấy đã quên lòng tốt và vẻ đẹp của bà rồi sao ? Ít nhất hãy nói cho con biết...

- Đây là ý muốn của riêng tôi, bà Wu nói một cách kiên quyết. Ying, đứng dậy đi. Nếu ông ấy vào bây giờ, ông ấy sẽ nghĩ tôi đã đánh con...

- Bà ? Ying vừa khóc vừa nói. Bà, người không bao giờ giơ tay đập một con muỗi đang hút máu mình.»

Dù vậy, cô vẫn đứng dậy, nhặt chiếc lược lên, vừa hít hà vừa tiếp tục chải tóc cho bà Wu.

Bà Wu giải thích với cô bằng giọng điệu bình tĩnh và hợp lý :

«Tôi nói với con trước tiên, Ying, để con biết cách cư xử với các người hầu. Không được để ai trong số họ lên tiếng phàn nàn hay đổ lỗi cho người này người kia. Khi cô gái trẻ đó đến...

- Là ai vậy ? Ying hỏi.

- Tôi chưa biết...

- Khi nào cô ấy đến ?

- Tôi cũng chưa quyết định điều đó. Nhưng khi cô ấy đến, tôi muốn cô ấy được tiếp đón và tôn trọng trong ngôi nhà này, ít hơn tôi một chút, nhưng nhiều hơn các con dâu của tôi. Cô ấy sẽ không phải là diễn viên, ca sĩ, hay bất cứ ai như vậy, mà là một người phụ nữ đứng đắn. Mọi việc phải diễn ra có trật tự. Trước hết, không được nói lời nào chống lại cha của các con trai tôi hay cô gái trẻ đó, vì chính tôi là người yêu cầu cô ấy đến.»

Ying rất bất bình :

«Thưa bà, vì chúng ta đã ở bên nhau bao năm nay, con có thể hỏi tại sao không ?

- Con có thể hỏi, nhưng tôi sẽ không trả lời», bà Wu nói một cách bình thản.

Ying tiếp tục chải mái tóc dài mà không nói gì ; cô xịt nước hoa lên tóc và bện lại, cuộn thành một búi để tắm. Rồi trong phòng tắm, cô giám sát hai người gánh nước, những người qua một cửa ngoài, mang vào những thùng gỗ lớn đựng đầy nước nóng và nước lạnh ; họ đổ nước vào một chậu sâu, bên trong tráng men màu xanh lá cây. Những người gánh nước rút lui, Ying nhúng tay vào nước để thử nhiệt độ, đổ nước hoa vào và quay lại

phòng khác, mang theo xà phòng và khăn lụa.

«Nước tắm của bà đã sẵn sàng», cô nói, như cô vẫn làm mỗi tối.

Bà Wu cởi bỏ chiếc áo cuối cùng, và hoàn toàn khỏa thân, thon thả như một thiếu nữ, bà bước qua phòng để vào phòng tắm. Bà nắm tay Ying, bước vào chậu tắm và ngồi xếp bằng trong khi Ying tắm cho bà với những cử chỉ dịu dàng như thể đang tắm cho một đứa trẻ. Nước trong vắt và thân hình mảnh mai của bà Wu hiện lên trắng như ngà trên nền xanh của đồ sứ. Nước bao phủ đôi vai, và khi ngồi đó, chìm trong làn nước, bà suy ngẫm về sự khôn ngoan của chính mình. Cơ thể bà đẹp hơn bao giờ hết. Ông Wu không cho phép bà nuôi con bằng sữa mẹ, và bộ ngực nhỏ nhắn của bà trông như những nụ sen dưới nước.

Khi bước ra khỏi bồn tắm, Ying quấn cho bà tấm khăn lụa, lau khô người và mặc cho bà bộ đồ ngủ mát mẻ bằng lụa ; sau đó, Ying làm móng tay và móng chân cho bà. Khi mọi việc hoàn tất, Ying mở cửa phòng ngủ. Căn phòng vẫn trống vắng, vì ông Wu không bao giờ bước vào trước khi Ying rời đi. Dĩ nhiên, có những đêm ông không đến, nhưng điều đó rất hiếm. Bà Wu đặt chân lên chiếc ghế dài chạm khắc chạy dọc trước giường, vì chiếc giường có màn lụa được nâng cao.

«Con có nên kéo rèm không ? Ying hỏi, ánh trăng quá sáng.

- Không, bà Wu nói, hãy để tôi ngắm nó.»

Những tấm rèm vẫn được móc vào những chiếc móc bạc lớn, và Ying kiểm tra ấm trà cùng chiếc tẩu nhỏ bằng bạc mà bà Wu thỉnh thoảng hút vào ban đêm khi không ngủ được ; cô đảm bảo những que diêm được đặt cạnh cây nến.

«Hẹn ngày mai, bà Wu nói.

- Hẹn ngày mai, thưa bà», Ying đáp rồi rút lui.

Bà Wu nằm thẳng, bất động dưới tấm khăn lụa và chiếc chăn mùa hè nhẹ nhàng bằng tơ tằm. Mặt trăng, đối diện giường bà, chiếu sáng bức tường. Nó sáng đến mức bà Wu có thể nhìn thấy những đường nét của bức tranh cuộn treo trên tường. Hình ảnh đơn giản nhưng được vẽ bởi một nghệ sĩ tài hoa. Ông sử dụng khoảng trống thay vì cọ vẽ, một bóng người nhỏ bé đang gắng sức leo lên đỉnh. Không thể biết đó là đàn ông hay phụ nữ ; chỉ đơn giản là một sinh linh.

Bà Wu đôi khi cảm thấy rằng bóng người nhỏ bé ấy đã tiến gần hơn đến đỉnh, đôi khi bà lại cảm giác nó đã lùi xa hàng dặm. Bà Wu biết rõ, dĩ nhiên, hiệu ứng này

phụ thuộc vào cách ánh sáng chiếu qua cửa sổ. Tối nay, mép cửa sổ cắt ngang bức tranh bằng bóng tối và ánh sáng, khiến sinh linh ấy trông như đã đến rất gần đỉnh. Tuy nhiên, không có gì thay đổi. Bóng người nhỏ bé vẫn ở nguyên vị trí, không cao hơn cũng không thấp hơn. Bà Wu chắc chắn về điều đó.

Bà nằm không suy nghĩ, không hồi tưởng, chỉ đơn giản là chính mình. Đó không phải là chờ đợi, cũng không phải mong ngóng. Nếu chồng bà không đến tối nay, bà sẽ sớm chìm vào giấc ngủ và nói chuyện với ông vào dịp khác. Những khoảnh khắc thuận lợi được chọn lựa, định sẵn, chống lại chúng chẳng mang lại lợi ích gì. Sức Meng tĩnh lặng trong quyết định của bà sẽ tập trung vào thời điểm thích hợp, và mọi chuyện sẽ ổn.

Bỗng bà nghe thấy tiếng bước chân nặng nề của ông Wu vang lên trong sân. Ông đi qua phòng ngoài, băng qua phòng khách, rồi cánh cửa mở ra và ông bước vào phòng ngủ. Ông đã uống rượu. Khứu giác tinh tế của bà Wu nhận ra mùi rượu nóng, hơi men tỏa ra từ hơi thở và lỗ chân lông của ông Wu. Nhưng bà không lo lắng, vì ông không bao giờ lạm dụng, và đêm lễ hội này, việc ông uống rượu với bạn bè là chuyện tự nhiên. Ông cầm chiếc tẩu trên tay, nhưng khi định đặt nó lên bàn, ông dừng lại một chút và đột ngột hỏi :

«Em có mệt không ?

- Không chút nào», bà trả lời, rất bình thản.

Ông đặt chiếc tẩu xuống, thả rèm khỏi móc và trèo lên giường.

Dĩ nhiên, sau hai mươi bốn năm, cuộc sống của họ đã có những thói quen. Bà ước có thể thêm vào một chút thay đổi nào đó, vì đây sẽ là đêm cuối cùng ông ở bên bà. Bà đã nghĩ đến một số khả năng, nhưng bà đã từ bỏ ý định đó. Thuyết phục ông về sự khôn ngoan trong quyết định của mình sẽ càng khó khăn hơn - nếu ông thực sự cần được thuyết phục. Có lẽ ông sẽ hài lòng, và bà đã cố gắng chuẩn bị tinh thần cho khả năng đó. Điều đó sẽ giúp mọi chuyện dễ dàng hơn. Mặt khác, ông có thể không hài lòng và, ai biết được, cuối cùng từ chối quyết định của vợ. Dù sao, bà tự nhủ, sự từ chối đó sẽ không kéo dài.

Vì vậy, bà cẩn thận giữ mình ở mức trung dung như luôn làm. Nghĩa là bà không lạnh nhạt cũng không nồng nhiệt. Bà tỏ ra dịu dàng và âu yếm. Bà đảm bảo không thiếu sót điều gì, nhưng không quá mức. Làm tròn bổn phận nhưng không thái quá, đó là khả năng tự nhiên của bà.

Tuy nhiên, bà hơi bối rối khi nhận ra ông cũng không hoàn toàn như thường lệ. Ông có vẻ bồn chồn, hơi phân tâm.

«Hôm nay em đẹp hơn bao giờ hết, ông thì thầm. Ai cũng nói vậy.»

Nằm trên gối, bà mỉm cười nhìn lên đôi mắt đang nhìn xuống mình. Đó là nụ cười quen thuộc, nhưng dưới ánh nến yếu ớt từ bàn cạnh giường, bà thấy ánh lửa lóe lên trong đôi mắt tối của chồng. Đã lâu bà không thấy trong ánh mắt ông ngọn lửa mãnh liệt đến thế. Bà nhắm mắt lại, và trái tim bắt đầu đập nhanh. Liệu bà có hối hận về quyết định của mình ? Bà nằm im, buông mình như đóa hoa bị cắt, trong suốt hai giờ sau đó, tự hỏi nhiều lần : «Liệu mình có hối hận không ? Liệu mình có hối hận không ?»

Sau hai giờ, bà hiểu rằng mình sẽ không hối hận. Khi ông đã ngủ, bà đứng dậy, lặng lẽ bước vào phòng tắm và tắm lại bằng nước mát. Bà không quay lại giường nơi ông Wu đang nằm dài, thở đều trong giấc ngủ sâu. Bà lấy chiếc tẩu nhỏ, nhồi đầy thuốc lá ngọt vào lò và châm lửa. Rồi bà đến bên cửa sổ ngắm bầu trời. Mặt trăng đã gần lặn. Trong năm phút nữa, nó sẽ biến mất sau dãy mái nhà cổ kính của ngôi nhà này. Bà Wu cảm thấy sự bình yên tràn ngập tâm hồn. Từ nay về sau, bà

sẽ không bao giờ ngủ lại trong căn phòng này. Bà đã chọn nơi ở mới. Cạnh sân của Lão Phu nhân là một gian nhà nhỏ, hiện đang trống, từng là nơi ở của cha ông Wu. Bà sẽ đến đó, với lý do cần chăm sóc Lão Phu nhân cả ngày lẫn đêm. Đó là một khuôn viên rất đẹp, nằm giữa trung tâm tòa nhà lớn. Bà sẽ sống ở đó, một mình và bình yên, tách biệt khỏi cuộc sống xô bồ xung quanh.

Trên chiếc giường lớn, ông Wu đột nhiên ngáp và tỉnh giấc :

«Anh nên về phòng mình, ông nói. Em đã có một ngày dài. Em cần ngủ.»

Mỗi lần ông nói vậy, và ông luôn nói thế, vì là người lịch thiệp trong tình yêu lẫn công việc, bà thường đáp :

«Xin anh đừng đi. Em ngủ được mà.»

Nhưng tối nay, bà trả lời khác, bà nói mà không quay đầu :

«Cảm ơn, người cha của các con em. Có lẽ anh nói đúng...»

Những lời này khiến ông ngạc nhiên đến mức bước xuống giường và dò dẫm tìm đôi dép trên sàn. Ông không tìm thấy. Bà liền chạy đến, quỳ xuống, tìm thấy

chúng và, vẫn quỳ, xỏ vào chân ông. Và ông, như một đứa trẻ lớn, đột nhiên tựa đầu lên vai vợ và ôm lấy bà.

«Em thơm hơn cả hoa nhài», ông thì thầm.

Bà cười nhẹ trong vòng tay ông :

«Anh còn say à ?

- Không đâu, ông lẩm bẩm ; Say ! Say !

Ông kéo bà lại gần và bà sợ hãi.

«Xin anh, cô nói, để em giúp anh đứng dậy nhé ?»

Đột nhiên cô đứng thẳng dậy, đầy sức lực, và đỡ ông dậy cùng lúc.

«Anh có làm em giận không ?» ông hỏi.

Ông đã tỉnh táo hoàn toàn, và bà thấy ánh mắt tối của ông trở nên rõ ràng.

«Không, cô nói, sao anh có thể làm em giận sau hai mươi bốn năm ? Nhưng em đã đến giới hạn.

- Đến giới hạn ? ông lặp lại.

- Hôm nay em bốn mươi tuổi.»

Bà chợt nhận ra thời điểm đã đến, ngay giữa đêm khuya, khi cả ngôi nhà chìm trong giấc ngủ. Bà để ông ngồi trên giường, cầm cây nến đang cháy và dùng nó để thắp sáng tất cả những cây nến khác. Từng cây một bùng lên, căn phòng rực sáng. Bà ngồi xuống cạnh bàn, còn ông từ giường nhìn chằm chằm vào bà.

«Em đã chuẩn bị cho ngày này từ nhiều năm nay», bà nói.

Hai tay đan vào nhau đặt trên đùi, dưới ánh sáng rực rỡ, trong bộ đồ lụa trắng, bà tập trung mọi sức Meng của bản thân.

Ông nghiêng người về phía trước, hai tay kẹp giữa đầu gối, mắt vẫn dán vào bà.

«Em đã là một người vợ tốt với anh, bà nói.

- Còn anh không phải là người chồng tốt sao ?

- Có, luôn là vậy, cô đáp. Là chồng và vợ, không thể mong đợi gì hơn. Nhưng giờ đây, nửa đời em đã kết thúc.

- Chỉ là nửa thôi.

- Nhưng nửa kia vẫn còn xa với anh, bà nói. Trời đã tạo ra sự khác biệt này giữa đàn ông và phụ nữ.»

Ông lắng nghe, vì ông luôn lắng nghe mọi lời bà nói, như thể hiểu được ý nghĩa sâu xa ẩn sau những từ ngữ, có lẽ vượt quá tầm hiểu biết của ông.

«Anh vẫn là một người đàn ông trẻ, bà tiếp tục, đôi mắt anh vẫn cháy mãnh liệt. Anh đáng lẽ nên có thêm nhiều con trai. Nhưng em, em đã đến lúc kết thúc rồi.»

Ông ấy ngồi thẳng dậy, cơ thể vốn đang buông thả bỗng trở nên cứng nhắc, và khuôn mặt đẹp đẽ với đường nét đầy đặn của ông trở nên nghiêm nghị.

«Liệu anh có thể hiểu được điều em muốn nói không?» ông hỏi

- Em thấy anh đã hiểu rồi.»

Họ nhìn nhau qua khoảng thời gian hai mươi bốn năm đã sống cùng nhau trong ngôi nhà này, nơi những đứa con của họ đang ngủ, nơi Bà Cụ đang yên nghỉ với giấc ngủ chập chờn của người già, chờ đợi cái chết.

«Anh không muốn một người vợ khác - giọng ông thô ráp - anh chưa từng nhìn người phụ nữ nào khác. Anh chưa từng thấy người phụ nữ nào đẹp hơn em, và em vẫn đẹp hơn bất kỳ ai.»

Ông do dự và ánh mắt rời khỏi vợ để đặt lên đôi tay mình.

«Hôm nay anh đã thấy cô gái trẻ đó và khi nhìn cô ấy, anh đã nghĩ em đẹp hơn biết bao.»

Bà hiểu ngay ông đang ám chỉ đến cô gái nào.

«À ! Linyi xinh đẹp lắm !»

Trong lòng, bà lại quyết định một lần nữa. Khi câu hỏi được đặt ra : ai trong hai người sẽ chọn cho ông một người vợ khác ? bà tuyên bố sẽ đảm nhận việc này. Thật là bất hạnh cho gia đình nếu các thế hệ bị trộn lẫn! Liangmo đã cưới Meng, chị gái của Linyi, cả hai đều là con gái của người bạn thân nhất của bà.

Ông chu môi, đôi môi mềm mại và mịn màng :

«Không, ông nói, anh không chấp nhận kế hoạch của em, bạn bè anh sẽ nói gì ? Anh chưa từng là người đàn ông chạy theo phụ nữ.»

Bà cười nhẹ và ngạc nhiên khi cảm thấy, trong tiếng cười, một cơn đau nhói trong lồng ngực, như một nhát dao đâm xuyên nhưng không làm thủng da. Nếu ông bắt đầu suy nghĩ về việc bạn bè sẽ nghĩ gì, ông sẽ dễ dàng bị thuyết phục hơn bà tưởng.

«Thật là không hay khi một người phụ nữ có con sau tuổi bốn mươi. Bạn bè của anh cũng sẽ trách móc anh vì điều đó.

- Có nhất thiết em phải có con không ?

- Điều đó luôn có thể xảy ra, em muốn tránh cho mình nỗi sợ đặt anh vào tình thế khó xử.»

Ông nói về bạn bè, còn bà nói về sự xấu hổ. Họ không cùng chung quan điểm. Bà cần phải đào sâu vào trái tim chồng mình, để nhổ bỏ những gốc rễ của chính mình, trừ khi chúng đã quá sâu.

Ông nhìn bà :

«Em đã hoàn toàn ngừng yêu anh chưa ? ông hỏi.

Bà nghiêng người về phía ông. Lần này, trái tim nói với trái tim.

«Em yêu anh như xưa, bà nói với giọng ngọt ngào. Em chỉ muốn hạnh phúc cho anh.»

- Làm sao đó có thể là hạnh phúc của anh ?» ông buồn bã đáp.

- Anh biết em luôn giữ hạnh phúc của anh trong tay mình.»

Bà giơ hai tay lên như thể chúng đang nắm giữ một trái tim.

«Em đã giữ nó như vậy từ khoảnh khắc em nhìn thấy khuôn mặt anh trong ngày cưới. Em sẽ giữ nó cho đến khi em chết.

- Hạnh phúc của anh sẽ bị chôn vùi cùng em nếu em chết trước anh, ông nói.

- Không, bởi vì trước khi chết, em sẽ trao nó vào tay người khác, những bàn tay em đã chuẩn bị cho việc đó.»

Bà cảm thấy sức Meng của mình đối với ông đang vững chắc hơn. Ông vẫn bất động, ánh mắt đặt lên đôi tay của Bà Wu.

«Hãy tin tưởng em, bà nói với ông, giữ đôi tay giơ cao như một chiếc cốc.

- Anh luôn tin tưởng em», ông đáp.

Bà hạ tay xuống.

Ông vẫn cố chấp :

«Anh không hứa gì cả, anh không thể, quá nhanh...

- Anh không cần phải hứa. Ngay cả khi em có thể, em cũng không ép buộc anh. Em đã bao giờ dùng vũ lực chưa ? Không, hãy gác lại chuyện này đi. Anh hãy lên giường và để em đắp chăn cho anh. Đêm đang lạnh dần; bình minh sắp đến. Anh cần ngủ.»

Bà đặt ông vào vị trí bằng những cái chạm nhẹ và nhanh lên vai, tay và cánh tay.

«Hãy nhớ rằng anh chưa hứa gì cả, ông nhắc lại.

- Đúng, chưa gì cả.»

Và bà đắp chăn cho ông, kéo một tấm rèm lên để cho ông không khí, và hạ tấm thứ hai xuống để che ánh sáng khi bình minh đến.

Nhưng ông nắm chặt tay bà.

«Em sẽ ngủ ở đâu ?

- Ồ ! Em đã có sẵn một chiếc giường, bà nói với giọng nhẹ nhàng. Ngày mai chúng ta sẽ gặp lại nhau. Không có gì thay đổi trong nhà. Chúng ta sẽ vẫn là bạn, em hứa với anh, và không bị chia cách bởi nỗi sợ hay sự xấu hổ.»

Ông để bà đi, ru ngủ bởi giọng nói ngọt ngào đầy hứa hẹn. Bà luôn biết cách làm ông say mê. Ông chưa bao giờ hiểu hết được lời nói của Bà Wu.

Và khi ông đã chìm vào giấc ngủ, bà lặng lẽ rời đi, một mình băng qua các sân đến khu vực gần phòng của Bà Cụ. Theo lệnh của bà, các phòng đã được dọn dẹp và giữ gìn từ những năm sau khi Ông Cụ qua đời, và vài ngày trước, bà đã cho trải ga giường và chăn mới. Bà trèo vào chiếc giường đó. Nó lạnh lẽo và quá mới, bà run lên một chút, lạnh cóng và bỗng cảm thấy một sự mệt mỏi kỳ lạ như cái chết. Rồi, như thể chìm vào hư vô, bà đầu hàng một giấc ngủ không mộng mị.

II

Buổi sáng là lúc đóng dấu lên những gì đã xảy ra trong đêm. Thiện hay ác chỉ lộ rõ dưới ánh mặt trời. Bà Wu thức dậy vào sáng sau sinh nhật tuổi bốn mươi của mình với một cảm giác nhẹ nhàng mới mẻ. Mắt bà dừng lại trên một căn phòng quen thuộc nhưng không thân thuộc, rất khác với căn phòng nơi bà đã ngủ suốt bao năm. Căn phòng kia được trang trí cho một người phụ nữ trẻ, một người vợ lấy chồng để sinh con. Trên rèm giường, người ta thêu những trái cây và biểu tượng của sự sinh sôi. Căn phòng ấy, nơi bà rời đi trong đêm, không thay đổi kể từ ngày Bà Cụ đưa bà đến đây để trở thành vợ của con trai độc nhất của bà. Bà Cụ đã mua những tấm satin bền chắc và lụa nhuộm tốt đến mức sau hai mươi bốn năm, người ta không có lý do để thay thế chúng. Bà Wu chỉ thêm vào một vật duy nhất, bức tranh mô tả một sinh vật đang vật lộn để lên đến đỉnh núi. Bức tranh đó giờ đây thiếu vắng. Bà sẽ cho người mang nó đến cùng với quần áo và đồ dùng cá nhân của mình ngay hôm nay. Ngoại trừ điều đó, căn phòng cũ sẽ hoàn hảo cho cô vợ lẽ trẻ. Những trái cây và biểu tượng sinh sôi sẽ dành cho cô ấy.

Bà Wu nằm một mình trên chiếc giường mới. Nó thậm chí còn lớn hơn chiếc giường bà vừa rời bỏ, và nằm đó, bà nhẹ nhàng tự vấn lòng mình. Bà có đau khổ khi nghĩ rằng một người khác sẽ ngủ dưới tấm chăn hồng sẫm của chiếc giường cưới của mình không ? Bà cảm thấy một nỗi đau mơ hồ, xa xôi, không trực tiếp, cũng không cá nhân. Đó là một nỗi đau rộng lớn, kiểu đau mà người ta cảm nhận khi bầu trời, trong sự khôn ngoan không thể thấu hiểu, ban hành một mệnh lệnh chống lại linh hồn cô đơn. Bà hiểu rằng sẽ là một niềm an ủi khôn tả nếu Ông Wu sẵn sàng bước cùng bà vào nửa sau của cuộc đời. Vâng, một sự mãn nguyện vô cùng nếu, ở phía ông, khi đến giới hạn của mình, không cần hy sinh, ông có thể đạt đến giai đoạn cuộc đời mà bà vừa bước vào.

Bà suy nghĩ dài lâu. Tại sao trời không ban cho phụ nữ một cuộc sống dài gấp đôi đàn ông, để vẻ đẹp và khả năng sinh sản của họ có thể kéo dài suốt đời người đàn ông và chỉ tàn phai khi ông ta ngừng sinh con ? Tại sao nhu cầu gieo hạt của đàn ông lại kéo dài quá lâu so với một người phụ nữ ?

Phụ nữ, bà tự nhủ, vì thế phải cô đơn hơn đàn ông. Họ phải sống một phần đời trong cô độc, và trời đã chuẩn bị cho họ điều đó.

Lý trí kéo bà ra khỏi những câu hỏi vô ích này. Có thể thay đổi những gì trời đã định không ? Trời, chỉ coi trọng sự sống, đã giao phó hạt giống cho đàn ông, đất đai cho phụ nữ. Đất không thiếu, nhưng sẽ để làm gì nếu không có hạt giống ? Sự thật là, ham muốn của đàn ông vẫn tồn tại ngay cả khi xương của họ chỉ còn là vôi và máu đã hóa thành nước, bởi vì trời đặt việc sinh con lên trên tất cả, sợ rằng nhân loại sẽ tuyệt chủng. Đó là lý do tại sao hạt giống cuối cùng trong thận của người đàn ông phải được sử dụng, và để nó sinh ra những quả ngọt mạnh mẽ, nó cần một mảnh đất tốt hơn, màu mỡ hơn. Vì vậy, một người phụ nữ thách thức luật trời nếu cô bám lấy một người đàn ông vượt quá thời kỳ sinh sản của mình.

Khi Bà Wu lý giải như vậy, nỗi đau mênh mông xa xôi tan biến, bà cảm thấy được giải thoát và bình yên. Bà cảm thấy trở về với chính mình, gần như trở lại thời con gái. Sẽ kỳ lạ và dễ chịu biết bao khi lên giường buổi tối và biết rằng mình có thể ngủ đến sáng, hoặc nếu không ngủ được, sẽ không làm phiền ai đó thức giấc vì mình ! Cơ thể đã trở về với bà. Bà kéo tay áo lên và nhìn làn da của mình. Cánh tay vẫn săn chắc và khỏe Meng như xưa. Được nuôi dưỡng và chăm sóc chu đáo, giờ đây thấm nhuần một sự tự do mới, bà sẽ sống đến tuổi già. Nhưng để sống hạnh phúc, bà phải điều chỉnh mối

quan hệ với những người khác, đặc biệt là với chồng mình. Bà không được phép sống tách biệt khỏi ông. Chắc chắn, điều này sẽ không dễ dàng khi những ràng buộc thể xác không còn tồn tại giữa họ, chỉ còn lại sự kết nối tâm hồn và tinh thần. Không tách chồng khỏi người phụ nữ mới, bà Wu phải duy trì quyền lực của mình bằng những phương cách mới.

«Tôi sẽ sắp xếp để hoàn thành nghĩa vụ với tất cả», bà lẩm bẩm, kéo ống tay áo che đi cánh tay xinh đẹp của mình.

Người phụ nữ trẻ đó sẽ như thế nào ? Bà Wu đã suy nghĩ rất nhiều và lại tiếp tục cân nhắc.

«Cô ấy phải khác tôi và trẻ hơn, bà tự nhủ, trẻ hơn cả các con dâu của tôi, để tránh mâu thuẫn trong nhà ; hai mươi hai tuổi là độ tuổi phù hợp.»

Bà Wu là người có học, vì vậy tốt nhất là người mới đến nên ít học, không hiện đại, vì một phụ nữ hiện đại sẽ không bằng lòng với vai trò thê thiếp và sẽ nhanh chóng tìm cách loại bỏ bà Wu để chiếm trọn ông Wu cả thể xác lẫn tâm hồn, điều này sẽ gây xôn xao trong gia đình. Một người đàn ông trung niên có thể lấy thê thiếp một cách đàng hoàng, nhưng không được để bị chi phối bởi cô ta. Cô ta nên xinh đẹp nhưng không quá lộng lẫy,

để không khiến những người trẻ trong nhà hay chính ông Wu mê mẩn. Một vẻ ngoài dễ chịu là đủ, không cần giống với nét đẹp của bà Wu : một cô gái trẻ hơi đẫy đà, nước da hồng hào, dù khung xương có hơi to cũng không sao.

Tất cả những điều này gợi ý rằng nên chọn một cô gái quê, không có thói hư tật xấu, khỏe Meng và có khả năng sinh con khỏe mạnh. Vì cô ta phải có con, những phụ nữ không có con thường bất hạnh, trở nên cáu kỉnh, khép kín và đòi hỏi ở chồng. Cô thê thiếp này không được gây rắc rối cho ông Wu ; ít thông minh, cô ta sẽ bằng lòng với những gì ông Wu mang lại mà không tò mò về chuyện giữa ông và vợ mình.

Bà Wu hình dung rõ ràng về người phụ nữ trẻ này : xinh đẹp, khỏe mạnh, hơi ngờ nghệch, thích ăn ngon và chưa từng sống trong một gia đình giàu có, cô ta sẽ luôn e dè dưới mái nhà này, không có sự cứng đầu hay kiêu ngạo để vượt qua sự nhút nhát bằng những cơn giận dỗi hay bộc phát.

«Chắc hẳn có rất nhiều cô gái như vậy», bà Wu tự nhủ với vẻ hài lòng.

Sáng hôm sau, sau khi hoàn thành các công việc hàng ngày, bà sẽ mời bà lão từng làm mối cho cuộc hôn nhân của Meng đến. Bà Wu không muốn bỏ qua bà ta, ngay cả khi đó là con gái của bà Kang, vì sợ rằng người bạn của bà, vì quá tốt bụng, sẽ không đủ khắt khe và cuộc sống hôn nhân sau này sẽ gặp rắc rối. «Tôi phải mời bà Liu Ma đến và giải thích rõ ràng những gì chúng tôi cần. Điều này rõ ràng như một đơn đặt hàng», bà Wu nghĩ mà không chút mỉa mai.

Bà để tâm trí mình lang thang, nghĩ về căn phòng mà bà sẽ sống suốt đời. Bà sẽ thay đổi rất ít. Bà luôn dành tình cảm cho ông bố chồng già. Ông, chưa từng có con gái, đã rất tốt với bà. Ông vui mừng khi thấy bà thông minh, học thức không kém gì nhan sắc, và ông đã bỏ qua những quy tắc cấm một người đàn ông già nói chuyện với vợ của con trai mình. Thường xuyên, ông gọi bà đến và đọc cho bà nghe những đoạn trích từ sách cổ trong thư viện. Bà đã quen tự đến đó khi ông còn sống để đọc sách. Ông đã để riêng một số sách không phù hợp với phụ nữ trẻ, và bà đã tránh đọc chúng. Giờ đây, khi đã một mình, nửa đời người đã trôi qua, bà có thể xem xét tất cả.

Ý nghĩ về thư viện đầy sách thuộc về mình khiến bà vô cùng hài lòng. Những năm gần đây, bà không có thời gian đọc sách. Ông Wu không thích đọc, và do đó không muốn thấy bà cầm sách. Giờ đây, sau bao năm dành trọn tâm huyết cho người khác, bà cảm thấy cần được đắm mình vào những nguồn tri thức xưa.

Bà ngày càng cảm thấy thoải mái trong căn nhà này. Ông cụ đã mất từ lâu đến nỗi với bà, ông không còn là một con người bằng xương bằng thịt. Giờ đây, bà nhớ đến ông như một linh hồn già đầy trí tuệ, một giọng nói bình thản. Thể xác đã không còn, bà không muốn thay đổi gì ở nơi này. Những tấm màn giường bằng gấm màu xanh biển nhạt không gợi lên hình ảnh của đam mê hay sinh sôi. Thời gian đã khiến những bức tường quét vôi trắng ngả sang màu kem. Những xà ngang trên trần nhà vẫn lộ rõ. Cửa, cửa sổ, cùng với ghế và bàn, đều chắc chắn, làm từ gỗ đơn giản, sẫm màu, được phủ lớp sơn Ning-Po giữ màu và độ bóng qua nhiều thế hệ. Sàn nhà lát bằng những viên gạch lớn màu xám, cũ kỹ đến mức đã mòn lõm trước giường và cửa thư viện. Có ba phòng: phòng ngủ, một phòng khách nhỏ dài và một khoảng sân. Bà chỉ thay đổi đôi chút ở khoảng sân, nơi những cây đã lớn um tùm, che khuất ánh nắng và rêu phủ đầy những viên đá lát, khiến chúng trơn trượt.

Có tiếng gõ cửa :

«Vào đi», bà nói.

Ying xuất hiện, vẻ mặt hoảng hốt.

«Con đã lo lắng không biết bà đi đâu. - Cô lắp bắp. - Con đã tìm bà khắp nơi, cả trong phòng cũ của bà, và làm chủ thức giấc. Ông ấy đã nổi giận.

- Từ nay con sẽ tìm thấy tôi ở đây mỗi sáng, cho đến khi tôi nhắm mắt», bà Wu nói, giọng bình thản.

Tin tức lan truyền khắp nhà khi ngày dần trôi. Một người con trai nói với vợ mình, rồi cô ta kể lại cho người khác. Ying thì thầm với đầu bếp chính, người này lại truyền tin cho phụ bếp, đến tối thì không ai là không biết bà Wu đã chuyển vào căn phòng của ông cụ. Tin đồn đến tai người hầu của bà cụ và cả bà cụ. Bà Wu không nói gì với mẹ chồng, muốn bà ta biết tin qua người hầu ; như vậy, cơn giận ban đầu sẽ trút lên một cô hầu gái. Sau đó, bà cụ sẽ phân vân không biết nên trách con trai hay con dâu. Người ta sẽ biết ai là người chịu trách nhiệm, tùy vào nơi bà cụ đến đầu tiên.

Đến trưa, khi bà Wu đang kiểm tra sổ sách tháng trong phòng khách nhỏ, giờ đã thuộc về bà, bà thấy người hầu của bà cụ dìu bà ta đi qua sân. Những cái cây đã bị chặt

và dọn đi, rêu trên đá lát cũng không còn. Bà cụ dừng lại quan sát những thay đổi. Một tay bà chống gậy rồng, tay kia vịn vào người hầu. Ánh nắng tràn ngập khoảng sân vốn luôn âm u, những con cá trong hồ trung tâm vì bị chói mắt đã lẩn trốn vào bùn, chỉ còn đôi chuồn chuồn bay lượn trên mặt nước, say sưa trong ánh nắng mới.

«Con đã chặt cây hoa mộc miên đó», bà cụ nói, giọng trách móc.

Bà Wu đứng dậy, bước đến và mỉm cười :

«Loại cây này dễ mọc lắm, và rất nhanh. Cây này không ai trồng, nó tự mọc lên giữa hai tảng đá.»

Bà cụ thở dài và bước vào cửa. Khi bà Wu định đỡ tay, bà cụ gạt ra, bực dọc.

«Đừng đụng vào mẹ, bà nói giọng chua chát. Mẹ đang giận con đây.»

Bà Wu không đáp. Bà theo bà cụ vào phòng khách.

«Con không nói với mẹ rằng con sẽ dọn đến đây, bà cụ nói giọng cứng nhắc. Chẳng ai nói gì với mẹ trong cái nhà này cả.

Bà vừa nói vừa ngồi xuống.

«Con đáng lẽ phải báo với mẹ trước, bà Wu đáp. Con thật có lỗi. Con xin mẹ tha thứ.

Bà cụ lẩm bẩm :

«Con có cãi nhau với con trai mẹ không ? bà hỏi nghiêm khắc.

- Không hề. Chúng con không bao giờ cãi nhau.

- Đừng nói dối. Mẹ có thể nghe sự thật.

- Con không nói dối, mẹ ạ. Nhưng hôm qua con đã bốn mươi tuổi. Từ lâu, con đã quyết định rằng khi đến ngày đó, con sẽ từ bỏ vai trò người vợ và tìm một người trẻ cho chồng mình. Anh ấy mới bốn mươi lăm, vẫn còn nhiều năm phía trước.»

Bà cụ, hai tay gầy guộc đặt lên đầu gậy rồng, nhìn chằm chằm vào con dâu với ánh mắt sắc lạnh.

«Anh ấy có yêu ai khác không ? Nếu anh ta đã đùa giỡn trong những nhà chứa, mẹ sẽ...

- Không, không có người phụ nữ nào khác, bà Wu trả lời. Con trai mẹ là người đàn ông tốt nhất và luôn tử tế với con. Con đủ ích kỷ để muốn giữ tình yêu tốt đẹp đó nguyên vẹn giữa chúng con. Điều đó sẽ trở nên bất khả thi nếu con cứ ám ảnh bởi nỗi sợ có thêm một đứa con

nữa, hoặc nếu con cảm thấy ngọn lửa trong mình tàn lụi trong khi ngọn lửa của anh ấy vẫn tiếp tục cháy.

- Người ta sẽ bảo anh ấy hành động ngu ngốc và con muốn trả thù, bà Cụ nói nghiêm khắc. Ai có thể tin rằng con tự nguyện rút lui - trừ khi, thực sự, con đã ngừng yêu anh ấy ?»

- Con chưa bao giờ ngừng yêu anh ấy.

- Tình yêu nào có thể tồn tại giữa đàn ông và đàn bà khi họ không còn ngủ cùng nhau ?» bà Cụ hỏi.

Bà Wu đợi một lúc lâu trước khi trả lời :

«Con không biết, cuối cùng bà nói. Con luôn tự hỏi điều đó, và có lẽ giờ đây con sẽ khám phá ra.»

Bà Cụ khịt mũi :

«Mẹ hy vọng chúng ta không phải chịu đau khổ vì điều này, bà lớn giọng, mẹ hy vọng ngọn lửa bất hòa không bén mảng vào nhà này.

- Đó là trách nhiệm của con. Con đáng bị khiển trách nếu chuyện như vậy xảy ra, bà Wu đáp.

- Người đàn bà mới đó đâu rồi ?» bà Cụ hỏi.

Bà vẫn còn bực bội, nhưng cơn giận của bà dần tan biến dù không muốn. Quả thật, không người phụ nữ nào muốn mang thai sau tuổi bốn mươi. Chính bà từng gặp chuyện không may đó, nhưng may mắn thay, đứa trẻ đã chết ngay khi sinh. Bà vẫn nhớ rất rõ, như thể mới hôm qua, nỗi xấu hổ lớn lao khi nhận ra mình có thai ở tuổi đó.

Trước đó, bà luôn mong có con, nhưng ở tuổi bốn mươi, bà không còn muốn nữa và đã cãi vã với chồng suốt những tháng chờ đợi đầy khó chịu.

«Hãy đi tìm một con hạc đi ! bà nói với người đàn ông tội nghiệp. Hãy tìm cho mình một trong những cô gái luôn sẵn sàng.»

Ông Cụ đã vô cùng đau lòng vì những lời như thế và không đến gần bà nữa ; từ đó, ông cũng không yêu bà như trước. Sự im lặng của Ông Cụ thường khiến Bà Cụ bực mình, vì ông vốn dịu dàng và kín đáo như một người đàn ông trở nên khi sống giữa quá nhiều sách vở, nhưng sau chuyện đó, ông hoàn toàn im lặng với bà. Dù vậy, đó chỉ là một chuyện tình cờ. Ông không muốn có thêm con với bà, cũng như bà không muốn với ông. Vì thế, khi nhớ lại cơn giận dữ với ông, bà vẫn cảm thấy mơ hồ rằng mình có lỗi. Chuyện xảy ra chỉ là do tự nhiên, không hơn ; vậy tại sao lại trách người chồng già

tốt bụng đó ?

Bà Cụ thở dài :

«Người đàn bà đó đâu rồi ?» quên rằng mình đã hỏi câu này trước đó.

«Con chưa tìm ra cô ấy», bà Wu trả lời.

Người hầu gái lắng nghe tất cả, dưới cái cớ phục vụ bà Cụ, rót trà, quạt mát, hoặc kê màn che để bà tránh nắng. Bà Wu nhận ra điều này, nhưng cho rằng tốt hơn hết là tất cả người hầu nên biết từ chính nguồn cơn.

«Cô ta sẽ khó tìm lắm, bà Cụ nói, cố chấp.

- Con không nghĩ vậy, bà Wu đáp. Con biết chính xác cô ấy phải như thế nào. Chỉ là không chọn nhầm một người khác loại.

- Dù sao đi nữa, bà Cụ tiếp tục, mẹ vẫn nghĩ mình nên mắng con trai mẹ

- Xin đừng làm thế. Nếu mẹ trách anh ấy, anh ấy sẽ nghĩ mình có lỗi, trong khi thực tế không phải vậy. Anh ấy không nên tự trách mình chỉ vì con đã bốn mươi tuổi. Thật không công bằng !»

Bà Cụ than thở :

«Ôi trời, người đã tạo ra đàn ông và đàn bà từ hai thứ đất khác nhau...»

Bà Wu mỉm cười trước những lời này :

«Hãy trách trời đi, con sẽ không phản đối.»

Sau đó, không còn gì để nói nữa. Bà Cụ không ngừng nhớ lại hoàn cảnh của chính mình nhiều năm trước. Bà đã rất tức giận nếu cha của con trai bà lấy một người phụ nữ trẻ hơn, ngay cả khi bà thúc giục ông làm vậy. Có lẽ người phụ nữ này, vợ của con trai bà, đang tỏ ra hợp lý hơn.

Tâm trí bà Cụ đi lạc, như thường xảy ra khi bà già đi, và bà nhìn xung quanh.

«Con có định thay đổi gì trong những căn phòng này không ? bà hỏi.

- Con sẽ không thay đổi gì cả, bà Wu trả lời, ngoại trừ bức tranh treo tường từ phòng cũ của con. Con luôn rất thích nó.»

Bức kakemono đã được treo lên trước mặt bà, vì sáng nay, sau bữa ăn, bà đã nhờ Ying bảo người hầu mang nó đến và treo lên. Bà không muốn đặt nó trong phòng

ngủ, nơi bà chỉ đến để ngủ.

Bà Cụ đứng dậy, bước tới và dừng trước bức tranh, chống gậy.

«Đây là người đàn ông hay đàn bà đang leo núi ? bà hỏi.

- Con không biết, bà Wu nói, có lẽ điều đó không quan trọng.

- Một kẻ cô đơn ! bà Cụ lẩm bẩm. Một kẻ cô đơn giữa những ngọn núi này ! Mẹ luôn ghét núi.

- Con nghĩ người này sẽ không ở đó nếu họ sợ cô đơn», bà Wu nhận xét.

Nhưng bà Cụ đói ngay khi cảm thấy buồn. Bức tranh đã khiến bà buồn.

Bà quay sang con dâu, vẻ đáng thương :

«Mẹ đói, bà nói, mẹ chưa ăn gì cả mấy tiếng rồi.»

Bà Wu bảo người hầu :

«Đưa bà về phòng và cho bà ăn bất cứ thứ gì bà muốn.»

Sau khi bà Cụ rời đi, bà Wu quay lại với sổ sách. Cả ngày không ai làm phiền bà. Cả nhà im ắng và buồn bã. Bà Wu tự hỏi không biết chồng mình có đến thăm không, và ngạc nhiên khi cảm thấy một nỗi sợ mơ hồ khi nghĩ về ông. Nhưng ông không xuất hiện. Bà biết rõ những gì đang diễn ra trong ngôi nhà lớn. Các con trai và con dâu đã dành nửa ngày để bàn tán, thảo luận về việc nên làm gì và nói gì, tham khảo ý kiến của anh em họ và vợ của họ. Họ không đi đến kết luận nào, và không ai đến gặp bà Wu ; cha mẹ họ im lặng, con cái cũng không xuất hiện. Còn những người hầu, vì bản tính thận trọng, im lặng làm việc cho đến khi bầu không khí trở nên sáng sủa hơn. Chỉ có Ying phục vụ bà Wu suốt ngày. Cô ấy nói ít, và mỗi lần vào phòng, mắt cô đều đỏ hoe. Nhưng bà Wu giả vờ không nhận thấy. Bà dành cả ngày để kiểm tra sổ sách, vốn đã chất đống từ khi chuẩn bị cho lễ kỷ niệm.

Bà xem xét từng cuốn sách một, đầu tiên là sổ chi tiêu quần áo - bảo dưỡng và mua sắm quần áo mới - sau đó là sổ sửa chữa và thay thế đồ đạc trong nhà, luôn là khoản chi lớn trong một gia đình đông người, và cuối cùng là sổ đất đai - đất đai tổ tiên của gia đình Wu rộng lớn và màu mỡ, cả gia đình phụ thuộc vào đó cũng như các kho hàng. Ông Wu và các con trai chưa bao giờ phải làm việc bên ngoài. Một vài anh em họ xa, đúng là

đã ra thành phố khác làm thương nhân, chủ ngân hàng hoặc doanh nhân, nhưng ngay cả họ cũng trở về đất tổ để nghỉ ngơi khi công việc tạm thời thiếu. Bà Wu quản lý những tài sản này như những thứ khác. Trong nhiều năm, ông Wu chỉ kiểm tra sổ sách mỗi năm một lần, khi năm cũ sắp qua. Nhưng bà Wu xem xét sổ chi tiêu trong nhà hai lần mỗi tháng và sổ đất đai mỗi tháng một lần. Bà biết chính xác số lượng thu hoạch lúa, lúa mì, trứng, rau và củi đốt. Người quản lý đất đai báo cáo chi tiết mọi thay đổi, mọi thiên tai. Đôi khi bà nói với ông Wu, đôi khi không. Tùy thuộc vào mức độ mệt mỏi của bà. Khi cảm thấy kiệt sức, bà tự quyết định.

Bà đã dành cả ngày cho công việc này, từ sáng đến tối, chỉ dừng lại để giám sát việc treo bức kakemono và dọn cây cảnh. Xung quanh bà, sự im lặng bao trùm như thể bà là người duy nhất trong nhà. Sự im lặng này khiến bà thư thái. Dĩ nhiên, bà không muốn nó kéo dài hàng ngày. Đó sẽ là bước vào cái chết quá sớm. Nhưng ở tuổi của bà, thật thoải mái khi dành cả ngày hoàn toàn một mình, không có một tiếng nói nào đòi hỏi điều gì đó. Sổ sách chính xác và đầy đủ. Thu nhiều hơn chi. Kho lúa chưa cạn và mùa màng sắp tới. Nhà kho đầy ắp thực phẩm tươi và muối. Những quả dưa hấu chín mọng treo trong giếng sâu để giữ mát. Người quản lý viết bằng nét chữ ngoằn ngoèo như rắn bò : «Mười chín

quả dưa hấu, bảy quả ruột vàng, còn lại đỏ, treo trong hai giếng phía Bắc.» Bà Wu sẽ lấy một quả trước khi đi ngủ. Tốt cho thận.

Đóng sổ sách lại, bà Wu ngồi yên, đắm chìm trong sự yên tĩnh cô đơn. Bà cảm thấy mệt mỏi tan biến, như một chất độc bốc hơi khỏi phổi. Bà mệt hơn mình nghĩ, một sự mệt mỏi tinh thần hơn thể xác, và nó ẩn trong một góc tâm trí khó gọi tên. Dĩ nhiên, trí tuệ của bà không hề mệt mỏi : nó vẫn sắc bén, nhanh nhạy và đầy nhiệt huyết.

Bà Wu cảm thấy trí thông minh của mình đã lâu không được sử dụng, ngoại trừ để tính toán, giải quyết những bất đồng hoặc quyết định nên gửi đứa trẻ nào đến trường nào. Không, sự mệt mỏi của bà ẩn sâu trong tận cõi lòng, có lẽ là ở bụng và tử cung. Bà Wu đã mang thai suốt hai mươi bốn năm, trước và trong khi sinh con; giờ đây, đến lượt chúng, những đứa con ấy sẽ tạo ra sự sống mới. Là mẹ và là bà, bà đã bị cuốn vào những lần sinh nở này : giờ tất cả đã kết thúc.

... Bỗng bà nghe thấy tiếng bước chân. Một bước đi rõ ràng và dứt khoát, khẽ lách cách trên những viên đá khi tiến lại gần. Bà Wu suy nghĩ một chút : giày da chăng ? Trong số những người phụ nữ, ai lại đi giày da? Vì đó chắc chắn là bước chân của một phụ nữ. Bà chợt

hiểu ra. Đó là Rulan, cô vợ Thượng Hải, vợ của Tsemo, người con trai thứ hai. Bà Wu thở dài, không muốn rời bỏ sự im lặng và cô độc của mình, dù chỉ trong chốc lát. Nhưng bà tự trách mình. Bà không muốn để ai nghĩ rằng mình đã từ bỏ ngôi nhà này. Ngược lại, nơi đây phải là trung tâm, vì bà hiện diện ở đó.

«Vào đi, Rulan !» bà gọi.

Giọng bà vui tươi, ngọt ngào. Khi ngẩng đầu lên, bà thấy đôi mắt đen của người phụ nữ trẻ đang chăm chú quan sát mình. Rulan đứng ở ngưỡng cửa, cao và mảnh khảnh. Chiếc áo dài thẳng của cô được thắt eo theo phong cách nửa Tây của Thượng Hải. Ngực cô lép, và gò má cao khiến cô trông kém xinh. Ngược lại, khuôn mặt bà Wu có hình trái xoan đều đặn, vẻ đẹp cổ điển. Còn Rulan thì mặt rộng ở phần mắt, hẹp ở cằm. Cái miệng rộng của cô có vẻ cau có.

Bà Wu không để ý đến vẻ mặt khó chịu đó.

«Vào ngồi đi, con, bà nói ; mẹ vừa xong việc tính toán chi tiêu gia đình. Chúng ta may mắn lắm - đất đai đã hào phóng.»

«Cô gái này, dù không xinh đẹp, nhưng có những nét đẹp lấp lánh», bà Wu nghĩ thầm, nhìn cô ngồi phịch xuống ghế mà không hề có chút lịch sự thường thấy ở những cô gái trẻ khác trong nhà. Dường như Rulan còn cố tình tỏ ra thô lỗ và luôn luôn hấp tấp. Bà Wu nhìn cô với sự quan tâm. Đây là lần đầu tiên bà ở riêng với cô.

«Con nên chú ý đến cái miệng của mình, bà Wu nói với giọng điềm đạm và dịu dàng khiến các cô gái trẻ đều cảm thấy bối rối, vì bà không hề trách mắng hay khuyên bảo.

- Ý mẹ là gì ạ ?»

Rulan ấp úng. Đôi môi cô run rẩy mở ra.

«Đó là một đôi môi mềm mại, run rẩy thật đáng yêu lúc này, bà Wu đáp. Nhưng đôi môi của người trẻ sẽ thay đổi khi già đi. Miệng con sẽ đẹp hơn nếu trở nên cứng cáp, nếu không, nó sẽ trở nên thô kệch, cứng nhắc.»

Giọng bà Wu bình thản, không hề tỏ ra quan tâm đặc biệt, chỉ đơn giản nêu lên một sự thật hiển nhiên. Nếu mẹ chồng tỏ ra quan tâm, Rulan đã đáp lại rằng việc đôi môi của cô thay đổi thế nào cũng chẳng quan trọng. Nhưng sự điềm tĩnh của bà khiến cô bối rối, chỉ biết mím chặt môi và nhíu mày.

«Con có điều gì muốn hỏi mẹ không ?» bà Wu hỏi, di chuyển đến một chiếc ghế thoải mái hơn chiếc ghế gỗ cứng trước bàn. Chiếc ghế này cũng bằng gỗ, nhưng có phần tựa lưng cong. Tuy nhiên, bà Wu không dựa vào đó. Bà vẫn ngồi thẳng, chuẩn bị điếu thuốc nhỏ. Bà châm lửa và hít hai hơi quen thuộc.

«Ôi, mẹ ơi !» Rulan bật lên đầy phẫn nộ. Rồi cô bối rối và co rúm người lại, không biết nên tiếp tục thế nào.

«Ừ, con, bà Wu nhẹ nhàng đáp.

- Mẹ ơi, mẹ đã khiến cả nhà đảo lộn hết cả.

- Thật sao, mẹ đã làm vậy sao ?»

Giọng bà Wu ngân nga, đầy ngạc nhiên.

«Vâng, đúng vậy, Rulan nhắc lại. Tsemo đã cấm con đến nói chuyện này với mẹ. Anh ấy bảo đó là trách nhiệm của Liangmo với tư cách là con trai trưởng. Nhưng Liangmo không muốn. Anh ấy nói rằng sẽ vô ích thôi. Còn Meng thì chỉ biết khóc. Con thì không khóc. Và con đã tuyên bố rằng một trong số chúng con phải đến gặp mẹ.

- Và không ai đến, ngoại trừ con.»

Bà Wu mỉm cười nhẹ.

Rulan không đáp lại bằng nụ cười nào. Gương mặt trẻ trung của cô quá nghiêm túc, đầy lo âu, giằng xé giữa sự nhút nhát và quyết tâm. Cô nói tiếp :

«Mẹ ơi, con luôn cảm thấy mẹ không thương con, vì vậy con đáng lẽ phải là người cuối cùng đến gặp mẹ.

- Con ơi, con nhầm rồi. Không ai trên đời này làm mẹ khó chịu, ngay cả người đàn bà ngoại quốc tội nghiệp, chị Hsia bé nhỏ.»

Rulan giật lùi :

«Không, thực sự mẹ không thương con. Con biết mà. Vì con lớn tuổi hơn Tsemo. Và mẹ chưa bao giờ tha thứ cho việc chúng con yêu nhau ở Thượng Hải và quyết định kết hôn mà không để mẹ sắp xếp.

- Tất nhiên, điều đó làm mẹ không vui. Nhưng khi suy nghĩ kỹ, mẹ hiểu rằng mẹ mong muốn hạnh phúc cho Tsemo, và khi nhìn thấy con, mẹ biết anh ấy hạnh phúc nên mẹ cũng vui lòng. Không phải lỗi của con khi con lớn tuổi hơn anh ấy. Điều đó gây phiền toái cho gia đình. Nhưng mẹ đã sắp xếp ổn thỏa rồi. Luôn có cách giải quyết mọi chuyện.

- Nếu con giống như Meng và những người khác, con đã không quan tâm nhiều đến chuyện này, Rulan nói,

vẫn đầy nhiệt huyết và nóng nảy. Mẹ ơi, đừng để cha lấy vợ khác.

- Không phải là để cha làm hay không, bà Wu nhẹ nhàng nói. Mẹ nghĩ đó là điều tốt nhất cho cha.»

Sắc mặt đỏ ửng của Rulan tái nhợt.

«Mẹ, mẹ có biết mình đang làm gì không ?

- Mẹ tin là có.

- Người ta sẽ chế giễu mẹ. Lấy vợ lẽ là lỗi thời rồi.

- Ở Thượng Hải, có lẽ vậy», giọng bà ngụ ý rằng bà không coi trọng ý kiến của người Thượng Hải.

Rulan nhìn chằm chằm vào bà, tuyệt vọng và cứng đầu. Người phụ nữ điềm tĩnh này, mẹ của chồng cô, quá đẹp, quá hoàn hảo, khiến cô không thể nào chạm tới được bằng sự giận dữ hay lời trách móc. Rulan sẽ không bao giờ có thể áp đảo được Tsemo. Ảnh hưởng của mẹ anh đối với anh quá tuyệt đối, đến nỗi anh không hề nghĩ đến việc chống lại, tin chắc rằng mọi điều bà làm cuối cùng đều là vì lợi ích của anh. Hôm đó, khi những người phụ nữ phản đối kịch liệt việc một người mới xuất hiện và Liangmo im lặng, Tsemo chỉ nhún vai. Anh đang chơi cờ với Yenmo, em trai út của mình.

«Nếu mẹ muốn có vợ lẽ, anh nói, thì mẹ có lý do của mẹ, vì mẹ không bao giờ hành động mà không có lý do. Yenmo, đến lượt em !»

Yenmo chơi cờ mà không quan tâm đến sự ồn ào xung quanh. Trong tất cả các anh trai, Tsemo là người cậu thích nhất, vì mỗi ngày hai người đều chơi cờ cùng nhau. Nếu không có Tsemo, cậu sẽ rất cô đơn trong ngôi nhà đầy phụ nữ và trẻ con này.

«Lý do ! Rulan đã thốt lên đầy khinh bỉ.

- Im đi», Tsemo lạnh lùng đáp, không ngẩng đầu khỏi bàn cờ.

Cô không dám cãi lời anh. Dù trẻ hơn Rulan, anh có chút điềm tĩnh của mẹ, điều này khiến anh có uy quyền đối với Rulan, với những cơn giận dữ và tính khí nóng nảy của cô. Nhưng trong lòng, cô đã quyết định sẽ một mình đến gặp bà Wu.

Cô siết chặt nắm đấm trên đầu gối và nhìn mẹ chồng.

«Việc lấy vợ lẽ là trái luật hiện hành, mẹ có biết không?

- Luật nào ? bà Wu hỏi.

- Luật mới, Rulan kêu lên, luật của Đảng Cách mạng.

- Những luật đó, bà Wu nói, vẫn chỉ tồn tại trên giấy, cũng như bản Hiến pháp mới.»

Bà nhận thấy Rulan sửng sốt khi nghe bà dùng từ «Hiến pháp.» Rulan không ngờ bà Wu lại biết về bản Hiến pháp này.

«Nhiều người trong chúng con đã làm việc chăm chỉ để xóa bỏ chế độ đa thê, người phụ nữ trẻ nói. Chúng con đã diễu hành khắp các con phố ở Thượng Hải vào những ngày hè nóng nhất, mồ hôi ướt đẫm người. Chúng con mang theo những tấm biển với khẩu hiệu kêu gọi chế độ một vợ một chồng như phương Tây. Tấm biển của con màu xanh, với dòng chữ trắng : 'Đả đảo chế độ đa thê !' Và khi con thấy một thành viên trong gia đình mình, mẹ của chồng con, hành động một cách lạc hậu, một cách... một cách xấu xa... bởi vì thật sự là xấu, mẹ ạ, khi quay lại với những hủ tục tàn nhẫn xưa cũ...»

Bà Wu ngắt lời bằng giọng điềm tĩnh và hợp lý :

«Con ơi, con sẽ làm gì nếu một ngày Tsemo đòi lấy một người phụ nữ khác, một người, chẳng hạn, ít năng lượng và trí tuệ hơn con, một người dịu dàng và dễ chịu?

- Con sẽ ly hôn ngay lập tức, Rulan kiêu hãnh đáp, con sẽ không chia sẻ anh ấy với bất kỳ người phụ nữ nào khác.»

Bà Wu châm lại điếu thuốc nhỏ và hít thêm hai hơi nữa.

«Cuộc đời một người đàn ông được chia thành nhiều phần, bà nói. Người phụ nữ nhận ra điều đó khi già đi.»

Rulan khăng khăng :

«Con tin vào sự bình đẳng giữa nam và nữ.

- À ! Bà Wu nói, hai thứ ngang nhau không nhất thiết phải là hai thứ giống nhau. Chúng quan trọng như nhau, đều cần thiết cho cuộc sống, nhưng không hề tương đồng.

- Đó không phải là cách nghĩ của chúng con hiện tại,,Rulan đáp. Nếu một người phụ nữ bằng lòng với một người đàn ông, thì người đàn ông cũng phải bằng lòng với một người phụ nữ.

Bà Wu đặt chiếc tẩu xuống.

«Con còn quá trẻ, bà nói với giọng trầm ngâm, khiến ta thường tự hỏi làm sao để giải thích điều này cho con hiểu. Con thấy đấy, con yêu, sự bằng lòng là điều cốt

yếu - sự bằng lòng của người đàn ông, sự bằng lòng của người phụ nữ. Khi một trong hai đạt đến mức độ bằng lòng ấy, liệu họ có thể bảo người kia : «Dừng lại ở đây, vì ta đã thỏa mãn» ?

- Nhưng Liangmo đã nói với chúng con rằng Phụ thân không muốn có thêm người phụ nữ nào khác, Rulan cứng rắn nói.

Bà Wu tự nhủ :

«À ! Hẳn là Liangmo đã nói chuyện với Phụ thân hôm nay !»

Bà chợt thấy xót thương cho chồng mình, người đàn ông vốn không hề có lỗi gì, giờ lại bị các con trai chi phối.

«Khi con đã sống với một người đàn ông suốt hai mươi lăm năm, bà nói, con đã sống với anh ta đến giới hạn của mọi hiểu biết.»

Bà mỉm cười và đột nhiên mong cô gái trẻ kia rời đi. Dù vậy, bà lại yêu quý cô hơn trước đây. Phải có can đảm lắm mới dám nói ra những lời lẽ cứng rắn, táo bạo và ngớ ngẩn như thế.

«Con yêu, bà nghiêng người về phía Rulan, ta thấy rằng cuối cùng thì trời xanh vẫn tỏ lòng nhân từ với phụ nữ. Chúng ta không thể mãi mãi sinh con đẻ cái. Vì thế, khi một người phụ nữ bước sang tuổi bốn mươi, trời xanh sẽ ra lệnh, trong lòng thương xót : Giờ đây, hỡi linh hồn tội nghiệp và thân xác tội nghiệp, phần đời còn lại thuộc về ngươi. Ngươi đã chia sẻ bản thân quá nhiều lần, giờ hãy lấy lại những gì còn sót lại, trở nên trọn vẹn một lần nữa, để cuộc sống trở nên tốt đẹp với ngươi, với chính ngươi, không chỉ vì những gì ngươi cho đi, mà còn vì những gì ngươi nhận lại. Mẹ sẽ dành phần đời còn lại để tập hợp lại tinh thần, linh hồn của riêng mình. Mẹ sẽ chăm sóc cơ thể mình thật chu đáo, không phải vì nó phải làm hài lòng đàn ông, mà vì nó là nơi trú ngụ của mẹ, và do đó, mẹ phụ thuộc vào nó.

- Mẹ ghét tất cả chúng con sao ?» Người phụ nữ trẻ hỏi.

Đôi mắt cô mở to, và bà Wu lần đầu tiên nhận ra chúng rất đẹp.

«Mẹ yêu tất cả các con hơn bao giờ hết, bà Wu đáp.

- Cả Phụ thân nữa ?

- Cả cha nữa. Nếu không, ta đã không mong muốn hạnh phúc của cha đến thế.

- Con không hiểu mẹ, Rulan nói sau một lúc im lặng. Con nghĩ mình không biết mẹ đang muốn nói gì.

- À ! Con còn lâu mới đến tuổi của mẹ, bà Wu đáp. Hãy kiên nhẫn với mẹ, vì con biết điều mẹ mong muốn.

- Mẹ thực sự đang làm điều mình thích sao ?»

Rulan có vẻ nghi ngờ.

«Đúng vậy, thực sự», bà Wu trả lời dịu dàng.

Rulan đứng dậy.

«Con sẽ quay lại nói với họ. Nhưng con nghĩ không ai trong số họ sẽ hiểu được.

- Hãy bảo họ kiên nhẫn với mẹ, bà Wu mỉm cười với cô.

- Vâng, nếu mẹ chắc chắn... Rulan hơi do dự.

- Rất chắc chắn», bà Wu đáp.

Sau khi Rulan rời đi, bà cảm thấy hạnh phúc khi được trở về với sự cô đơn và yên tĩnh. Bà mỉm cười khi nghĩ về cuộc họp gia đình không có mình, tất cả đều bàng

hoàng, tự hỏi phải làm gì, bởi lần đầu tiên kể từ khi họ biết bà, bà hành động vì chính mình. Trong khi bà mỉm cười, một cảm giác bình yên tràn ngập trong lòng. Không đợi Ying, vì bà đi ngủ sớm hơn hai tiếng so với thường lệ, bà Wu tắm rửa, mặc bộ đồ ngủ bằng lụa trắng và trèo vào chiếc giường lớn với rèm che tối màu. Khi Ying đến một tiếng sau đó, sự im lặng khiến cô sợ hãi, cô vội vã bước vào phòng. Và ở đó, sau tấm rèm hé mở, cô nhìn thấy bà chủ nhỏ bé nằm bất động. Hoảng sợ, cô chạy đến gần, nhìn chằm chằm vào hình dáng bất động đó, và rên rỉ :

«Ôi trời ! Bà chủ đã chết.»

Nhưng bà Wu không chết, bà chỉ đang ngủ, dù Ying chưa bao giờ thấy bà ngủ như thế. Ngay cả tiếng kêu đó cũng không đánh thức bà chủ, người thường chỉ tỉnh giấc khi tiếng chim lúc bình minh xào xạc dưới mái nhà. Ying ngạc nhiên, đứng im ngắm nhìn vẻ đẹp thuần khiết trên khuôn mặt bà Wu, rồi lùi lại và kéo rèm che.

«Bà kiệt sức rồi, Ying lẩm bẩm. Bà mệt mỏi vì trong ngôi nhà lớn này, mọi người đều sống nhờ vào bà, như những đứa trẻ bú mẹ.»

Ying lại dừng ở cửa sân và liếc nhìn đầy giận dữ sang hai bên. Không một bóng người, và chắc chắn không có ông Wu.

Trong sân của Liangmo, hai người con trai lớn và vợ của họ trò chuyện cho đến khi đồng hồ điểm quá nửa đêm. Hai người chồng trẻ phần lớn im lặng. Họ cảm thấy bối rối, ngượng ngùng khi nghĩ về cha mình. Ông cũng là một người đàn ông, như họ. Khi họ đến tuổi trung niên, liệu họ và vợ mình cũng sẽ như thế ? Họ nghi ngờ bản thân và giấu kín những nghi ngờ đó.

Trong hai người vợ trẻ, Meng là người im lặng hơn. Cô quá hạnh phúc với cuộc sống để tìm cách tranh cãi với ai. Cô xem Liangmo là người đàn ông đẹp trai và tốt bụng nhất, và luôn ngạc nhiên vì may mắn được gả cho anh suốt đời. Không có điều gì ở chồng khiến cô không hài lòng. Cơ thể trẻ trung và khỏe mạnh, tính cách tốt, phong thái quyến rũ, lòng tốt vô bờ, sự kiên nhẫn, nụ cười dễ dàng, cách đôi môi anh khép lại, đôi má phẳng, mái tóc đen dày và mượt, bàn tay mạnh mẽ nhưng dịu dàng, lòng bàn tay mát và khô - cô biết tất cả những điều đó và chúng làm cô say mê. Không, không có khuyết điểm nào ở chồng cô. Cô tan biến trong anh, hài lòng khi được tan biến. Cô không mong muốn một cuộc sống cá nhân. Là của anh, ngủ trong vòng tay anh

ban đêm, phục vụ anh ban ngày, gấp quần áo, tự tay mang thức ăn cho anh, rót trà, châm tẩu, lắng nghe từng lời anh nói, tất bật chữa cho anh khỏi cơn đau đầu nhẹ nhất, nếm thử món ăn, kiểm tra nhiệt độ rượu, tất cả những điều đó khiến cô bận rộn và mang lại niềm vui, nhưng trên hết là hạnh phúc được mang thai. Sinh cho anh thật nhiều con, đó là mong muốn duy nhất của cô. Cô là công cụ để anh đạt đến sự bất tử.

Lần này, như mọi khi khi ở bên anh, cô nghĩ về anh và chỉ nghe thấy giọng nói của người khác qua làn sương vàng hạnh phúc của anh. Việc Phụ thân có thể lấy vợ lẽ chỉ khiến Liangmo trở nên hoàn hảo hơn trong mắt cô. Không ai giống anh. Anh tốt hơn Phụ thân, hợp lý hơn, chung thủy hơn. Và Liangmo hài lòng với Meng.

Meng lắng nghe Rulan trong khi nghĩ về Liangmo. Khi Rulan hỏi :

«Meng, chị là vợ của con trai trưởng. Chị nghĩ sao về việc này ?»,

Meng quay sang Liangmo để biết mình nên nghĩ gì.

Rulan nhận ra điều đó. Cô khinh thường Meng, người thiếu suy nghĩ độc lập. Cô cũng yêu chồng trẻ của mình, và khi chỉ có hai người, cô thường nói với anh rằng cô

yêu anh hơn vì anh không ngu ngốc như Liangmo. Bí mật, cô tiếc rằng Tsemo không phải là con trai trưởng. Anh mạnh mẽ hơn Liangmo, thông minh hơn, nhanh nhẹn và sắc sảo trong cách ứng đối. Liangmo giống Phụ thân, còn Tsemo giống Mẫu thân. Rulan yêu chồng ngay cả khi cô cãi nhau với anh. Nhưng những cuộc cãi vã thường xuyên xảy ra, cô tự trách mình dữ dội và mỗi lần cãi nhau kết thúc bằng một cơn dằn vặt dữ dội; những dằn vặt đó xuất phát từ nỗi sợ hãi thầm kín mà cô giấu kín - vì cô lớn tuổi hơn Tsemo, và cô yêu anh trước. Đúng vậy, trong thâm tâm, cô xấu hổ vì điều đó, chính cô là người đầu tiên, tại ngôi trường nơi họ gặp nhau, đã để trái tim mình rung động, đến mức cô tìm cách tiếp cận anh dưới những lý do giả tạo : nhờ giải thích văn bản mà cô không hiểu, ghi chú bài giảng mà cô làm mất, và mọi thứ cô có thể nghĩ ra để lôi kéo anh về phía mình. Chính cô là người chủ động mở lời kết bạn, bàn tay cô là người đầu tiên chạm vào tay chàng trai trẻ.

Cô tự tha thứ cho mình và đã Meng dạn xin lỗi Tsemo với lý do mình là một phụ nữ hiện đại, không lạc hậu và sợ hãi đàn ông, tin rằng hai giới tính là như nhau. Nhưng đồng thời, cô biết rõ Tsemo là người trẻ hơn trong hai người, anh chưa từng biết đến phụ nữ, và anh đã bị cuốn vào tình yêu của cô như bị ép buộc, chỉ nhượng

bộ một nửa.

«Anh sợ Mẫu thân với những tư tưởng lỗi thời của bà!» cô đã thốt lên.

Anh trả lời với giọng điệu trầm ngâm :

«Anh sợ bà ấy vì bà ấy luôn đúng.

- Không ai có thể luôn đúng, - Rulan tuyên bố.

- «Em không hiểu Mẫu thân của anh, Tsemo cười nói. Ngay cả khi anh muốn bà ấy sai, anh vẫn biết bà ấy đúng. Trên đời này không có người phụ nữ nào khôn ngoan hơn bà ấy.»

Những lời này được nói ra một cách vô tư, nhưng khi thốt lên, Tsemo đã đâm một nhát dao vào trái tim Rulan, và lưỡi dao ấy vẫn còn đó. Cô bước vào nhà họ Wu với tâm thế sẵn sàng ghét bỏ Mẹ của Tsemo, ghen tị với bà ; nhưng cô lại cảm thấy bực bội vì không thể dấy lên được lòng hận thù hay ghen tuông nào. Bởi sự tốt bụng điềm đạm của bà Wu, dành cho tất cả mọi người như nhau, không cho họ cơ hội để nảy sinh những cảm xúc ấy. Nếu người mẹ chồng có nhận ra sự hận thù của cô dâu trẻ, bà cũng không thể hiện gì, và Rulan nhanh chóng hiểu rằng bà Wu không quan tâm đến tình yêu hay lòng hận thù.

Người phụ nữ trẻ cũng không thể tỏ ra ghen tuông. Trong một lần cãi vã với Tsemo, cô đã buông lời :

«Tại sao anh lại yêu mẹ anh đến thế ? Bà ấy cũng chẳng yêu anh nhiều như vậy đâu.»

Tsemo đã trả lời với vẻ điềm tĩnh thường lệ :

«Anh không cần ai yêu anh quá nhiều.»

Và cứ thế, anh phóng mũi tên về phía Rulan, để nó găm vào da thịt đang run rẩy của cô. Nhưng cô dễ bị tổn thương, với trái tim luôn rộng mở, sẵn sàng đón nhận đau khổ, và niềm kiêu hãnh không ngừng rung động.

«Em nghĩ anh cho rằng em yêu anh quá nhiều !» cô đã hét lên như vậy.

Anh không trả lời. Anh có dáng vẻ ung dung, vai rộng, eo thon. Tất cả các con trai nhà Wu đều đẹp trai, ngoại trừ Yenmo, vẫn còn quá béo, nhưng Tsemo toát lên vẻ cao quý hơn bất kỳ ai trong số họ. Điều này khiến Rulan đau đớn. Liệu đó là dấu hiệu của một tâm hồn cao thượng hay chỉ là kết quả của sự ngẫu nhiên trong cấu trúc xương sọ, được phủ lên bởi làn da mịn màng và đồng đều ? Cô không biết ; anh giấu kín bí mật này, ít nhất là cô nghĩ vậy.

«Nói cho em biết anh đang nghĩ gì ?» cô thường hỏi anh.

Đôi khi anh kể cho cô ; đôi khi anh từ chối và trả lời khô khan :

«Ít nhất hãy để anh giữ lại một phần riêng tư cho mình.»

«Anh không yêu em ! cô thường hay hét lên như vậy.

- Em nghĩ vậy sao ?» anh nói, và cô tự nguyền rủa cái lưỡi sắc bén, hung hăng của mình.

Thỉnh thoảng, anh cũng yêu cô với tất cả sự nhạy cảm mà cô mong muốn. Nhưng làm sao cô có thể đoán được ? Một khi ở một mình, cô lại giận dữ trước sự vui vẻ của Tsemo. Cô cảm thấy mình bị trói buộc bởi chính tình yêu của mình và khao khát thoát khỏi nó, bởi nó khiến cô lệ thuộc vào Tsemo, biến cô thành kẻ thấp kém hơn. Nhưng cô không thể tự giải thoát khỏi những xiềng xích mà chính mình đã tạo ra. Tâm hồn cô chỉ là những cơn bão. Trước đây, cô từng mơ ước về tương lai, nhưng giờ những giấc mơ ấy đã chết, và cô thấy mình bị giam cầm trong ngôi nhà này, nơi mà kẻ giam cầm duy nhất lại là chính cô.

Cô sống một cách kín đáo nhất có thể, giữa cơn bão nội tâm không thể che giấu hoàn toàn. Cô có tính khí nóng nảy, sự khinh bỉ đầy hung dữ. Cô dễ dàng quát mắng những người hầu, vốn không quen với sự thiếu lịch sự trong ngôi nhà này ; vì thế, cô được phục vụ kém hơn những thành viên khác trong gia đình. Trong nhà bếp, người ta chế giễu cô, và dĩ nhiên, luôn có người mách lại những lời chế giễu ấy cho cô. Cô thường cau có, thấy mọi thứ đều bất tiện và lỗi thời.

«Ở Thượng Hải, nước và điện tự động có», cô nói khi phàn nàn về việc tắm rửa bằng xô, hay việc sử dụng nến và đèn dầu.

Nhưng ai sẽ để ý đến điều đó ? Cô chỉ là một trong sáu mươi linh hồn khác.

Vì vậy, khi tối hôm đó cô phàn nàn quá nhiều về bố chồng, Tsemo cảm thấy mệt mỏi. Anh vươn vai, ngáp và bật cười.

«Ôi người cha tội nghiệp của chúng ta, anh nói vui vẻ. Suy cho cùng, ông ấy mới là người đáng thương, nếu chúng ta tin vào lời của Rulan. Chúng ta chỉ gặp người phụ nữ ấy thoáng qua, nhưng ông ấy sẽ phải chịu đựng cả ngày lẫn đêm. Thôi nào, em gái, đã nửa đêm rồi. Đi ngủ đi, nghỉ ngơi và để anh yên một chút.»

Anh đứng dậy, vươn vai, xoa tay lên tóc, huýt sáo gọi Rulan như thể cô là con chó của anh và bước ra ngoài. Cô có thể làm gì khác ngoài việc theo anh vào sân nhà họ ?

III

Sáng hôm sau, sau một đêm dài ngủ say, bà Wu thức dậy. Một trong những phước lành của bà là mỗi khi tỉnh giấc, bà thấy trước mắt mình, như ánh trăng trên mặt biển đêm, con đường mà bà đã vạch ra. Nó hiện lên rõ ràng trước mắt bà.

«Tôi phải chọn người phụ nữ này ngay lập tức», bà tự nhủ.

Gia đình không thể thoải mái trong sự chờ đợi này. Vì vậy, hôm nay bà sẽ mời bà mối già đến và hỏi thăm về một cô gái nhà quê phù hợp. Bà đã cố nhớ lại tất cả những cô gái mà bà biết. Nhưng không ai đủ tiêu chuẩn, quá cao sang hoặc quá thấp hèn - con gái nhà giàu sẽ kiêu ngạo và gây rắc rối, hoặc những cô được giáo dục theo kiểu ngoại bang, thậm chí sẽ muốn loại bỏ bà Wu. Con gái nhà nghèo cũng sẽ kiêu căng và phiền phức. Cần tìm một thiếu nữ không quá nhiều, cũng không quá ít, và như vậy sẽ không có sự sợ hãi hay ghen tị. Tốt hơn nữa là cô ấy nên đến từ một vùng khác, cùng với gia đình ; từ xa đến, cô ấy sẽ bị bật rễ và được cấy vào nơi này.

Khi Ying mang trà sáng và đồ ngọt đến, bà Wu nói sau khi đáp lại lời chào của cô :

«Ngay sau khi ăn sáng xong, ta sẽ nói chuyện với bà Liu Ma.

- Vâng, thưa bà», Ying trả lời buồn bã.

Không nói thêm lời nào, cô giúp bà Wu đứng dậy và mặc quần áo. Cô chải mái tóc dài, mượt như nhung, cuộn lại, rồi ra ngoài và mang bữa sáng vào. Trong suốt thời gian đó, cô không mở miệng, và bà Wu cũng không nói gì. Bà để mặc cho Ying vận động, thân hình mảnh mai đẹp đẽ của bà bất động như một con búp bê trong tay Ying. Nhưng bà ăn ngon miệng và cảm thấy hài lòng.

Vừa uống xong ngụm trà cuối cùng, Ying đã dẫn bà Liu Ma vào, người chắc chắn đã biết lý do mình được mời đến. Bà ta có tai mắt trong mọi gia đình giàu có, sẵn sàng cung cấp thông tin về bất kỳ mâu thuẫn nhỏ nhất giữa vợ chồng. Chiếc mũi to bè của bà có khứu giác tinh nhạy trong việc ghép đôi nam nữ như một con chó săn đánh hơi con mồi. Chính vì thế, bà đã biết rằng cần tìm một người thiếp cho ông Wu. Nhưng bà quá khôn ngoan để lộ điều đó. Bà giả vờ rằng mình được gọi đến vì bà Wu muốn đính hôn cho Fengmo, con trai

thứ ba của bà.

Bà Wu, với sự khôn ngoan của mình, hiểu rõ thủ đoạn của người đời ; bà chắc chắn rằng bà Liu Ma biết tất cả những gì đang được bàn tán trong giới người hầu, nhưng bà Wu cố che giấu việc mình đã nhìn thấu trò giả vờ nhỏ của bà Liu Ma.

«Bà dậy sớm quá», bà Liu Ma nói khi bước vào, thở hổn hển. Bà là một người phụ nữ nhỏ bé, béo mập, từng sống trong một nhà chứa thời trẻ. Nhưng rất nhanh, bà trở nên phì nhiêu và nhận ra rằng mình sẽ kiếm được nhiều tiền hơn nếu làm mối cho đàn ông với những phụ nữ khác thay vì chính mình ; sau đó, bà kết hôn với một tiểu thương, mang theo của hồi môn là tiền tiết kiệm, và trở thành một bà mối cho các gia đình khá giả.

«Tôi thích buổi sáng sớm», bà Wu nói nhẹ nhàng.

Bà không đứng dậy, vì bà Liu Ma là người dưới, nhưng bà ân cần mời bà ngồi. Ying rót trà cho bà rồi lui ra.

Bà Liu Ma uống trà một cách ồn ào. Bà không nhắc gì đến việc bà Wu chuyển nhà. Thay vào đó, bà nhận xét bằng giọng khàn khàn :

«Bà đẹp hơn bao giờ hết. Phu quân của bà thật may mắn.»

Bà nói điều này để dẫn dắt câu chuyện đến vấn đề nàng hầu. Vì lúc này, bà nghĩ, bà Wu sẽ thở dài và nói rằng, than ôi, nhan sắc của bà đã trở nên vô dụng. Nhưng bà Wu chỉ đơn giản cảm ơn.

Bà Liu Ma lấy ra một mảnh vải trắng và ho vào đó. Bà sẽ không dám khạc nhổ lên sàn nhà này. Ai cũng biết rằng bà Wu, trong vấn đề này, cầu kỳ như một người ngoại quốc. Sau đó, bà Liu Ma tiếp tục :

«Tôi nghĩ có lẽ bà muốn tìm một thiếu nữ xinh đẹp cho con trai thứ ba của bà ; vì vậy, tôi đã mang theo một vài tấm ảnh.»

Bà có trên đùi một gói dài, gói trong một chiếc khăn tay màu xanh. Bà mở nó ra. Bên trong là một tạp chí nước ngoài, in hình các nữ diễn viên điện ảnh. Bà Liu Ma mở nó ra và lấy ra một vài bức ảnh.

«Hiện tại, tôi có ba cô gái, đều là những ứng cử viên tốt.

- Chỉ có ba thôi sao ?» bà Wu thì thầm, mỉm cười.

Bà Liu Ma luôn khiến bà muốn cười. Bà ta môi giới tình cảm giữa nam và nữ một cách thẳng thừng như thể đó là gạo, trứng hay cải bắp.

«Tôi không dám nói đó là tất cả những gì tôi có, bà Liu Ma vội vàng trả lời. Tôi có nhiều mối hàng như bất kỳ bà mối nào trong thành phố. Nhưng những cô này đều xuất thân từ gia đình khá giả, có khả năng chu cấp tiền bạc, đồ nội thất đẹp nhất và quần áo cưới.

- Cho tôi xem tờ tạp chí nước ngoài đó.»

Khi đến lúc phải chọn một người phụ nữ để thay thế mình, bà Wu cảm thấy một chút sợ hãi. Có lẽ bà đã đảm nhận việc vượt quá khả năng của mình.

«Không có cô gái nào trong số này phù hợp với yêu cầu của tôi, bà Liu Ma nói. Họ chỉ là những cái bóng điện ảnh của phụ nữ Mỹ.

- Tôi biết, bà Wu nói, cười nhẹ nhàng. Tôi chỉ tò mò muốn xem người nước ngoài ngưỡng mộ điều gì ở phụ nữ.»

Bà cầm lấy cuốn sách giấy mà bà Liu Ma đưa cho. Nó bẩn nhưng không nhàu nát, vì bà Liu Ma rất quý nó. Cả hai đều không biết đọc thứ tiếng phương Tây, nên những cái tên chẳng có ý nghĩa gì với họ.

Bà Wu lật từng trang và nhìn những khuôn mặt tươi vui lần lượt.

«Họ đều giống nhau, bà thì thầm, nhưng tất nhiên, người ngoại quốc nào cũng giống nhau.

Bà Lưu cười to :

«Chắc chắn, cô Hsia không giống những người này, bà nói. Tôi có thể mai mối họ, nhưng không phải cô Hsia !»

Mọi người trong thành phố đều biết cô Hsia này, và những câu chuyện đùa về cô được lan truyền khắp các quầy hàng, cửa hiệu, sân nhà và quán trà. Mọi người đều công nhận cô có trái tim nhân hậu, nhưng cũng thích trêu chọc cô. Chỉ có người hầu duy nhất của cô, một ông già, là bênh vực cô.

«Đừng nói với tôi rằng ông hiểu những gì cô ấy nói, một người bán cá trả lời để trêu ông, vừa cân một con cá nhỏ cho bữa trưa của cô Hsia.

- Tôi hiểu cô ấy, ông già khẳng định. Khi tôi biết cô ấy sắp nói gì, tôi thậm chí hiểu rất dễ dàng.»

- Cô Hsia là một nữ tu, bà Wu trả lời bà Liu Ma. Một nữ tu ngoại quốc. Các nữ tu không phải là phụ nữ. Bà

tìm thấy cuốn sách như thế này ở đâu vậy ?

- Tôi đã mua nó, bà Liu Ma trả lời đầy tự hào. Một người bạn của tôi đi Thượng Hải năm sáu năm trước ; tôi bảo anh ta rằng tôi muốn có một cuốn sách như vậy và anh ta đã mang nó về cho tôi. Nó tốn của tôi năm đô la.

- Bà cần một cuốn sách về phụ nữ nước ngoài để làm gì ? bà Wu hỏi.

- Một số đàn ông thích nhìn những khuôn mặt như thế này. Nó khơi dậy ham muốn của họ và mang lại việc làm cho tôi. Cũng có những người đàn ông hiện đại muốn có phụ nữ hiện đại, họ chỉ vào một trong số này và nói với tôi : Tôi muốn một người như thế, và tôi tìm được, ở đâu đó, một cô gái trẻ sẽ cố gắng hết sức để trở thành kiểu người đó.»

Bà Wu nhanh chóng đóng cuốn sách và trả lại cho bà Liu Ma.

«Cho tôi xem ba bức ảnh», bà nói.

Bà cầm lấy chúng, tránh chạm vào đôi tay bẩn cũ kỹ của bà Liu Ma, và xem xét từng bức một.

«Nhưng ba khuôn mặt này đều giống nhau, bà nói.

- Chẳng phải tất cả các cô gái trẻ đều giống nhau sao? bà Liu Ma đáp lại : mắt sáng, tóc bóng, mũi nhỏ và môi đỏ - và nếu cởi bỏ quần áo của họ, có gì khác biệt giữa người phụ nữ này và người phụ nữ khác ?»

Bà Liu Ma cười và bụng bà rung lên dưới chiếc áo lụa rộng thùng thình.

«Nhưng không được nói điều này với đàn ông, bà xinh đẹp của tôi, nếu không nghề của tôi sẽ tiêu tan. Phải khiến họ tin rằng mỗi cô gái đều khác biệt như ngọc bích khác với ngọc trai. Tất nhiên, chỉ toàn là đồ trang sức.

Khi bà cười, tiếng ồn ào phát ra từ bụng bà.

Bà Wu mỉm cười nhẹ và đặt những bức ảnh lên bàn. Những khuôn mặt trẻ trung, xinh đẹp, tóc đen mượt, nhìn bà. Bà lật chúng úp xuống mặt bàn.

«Bà có cô gái nào mà gia đình họ sống xa không ? bà hỏi.

- Hãy nói rõ cho tôi biết chính xác điều bà muốn.»

Bà Liu Ma cảm thấy đã đến điểm then chốt của cuộc trò chuyện và tập trung toàn bộ tâm trí sắc bén vào câu hỏi.

«Tôi cảm thấy mình đã hình dung ra người tôi đang tìm kiếm, bà Wu nói, nửa như do dự.

- Vậy thì coi như đã tìm thấy rồi, bà Liu Ma nói đầy nhiệt huyết, nếu cô ấy còn trên đời chứ không phải đã lên thiên đường.

- Một người phụ nữ trẻ...» bà Wu tiếp tục, giọng vẫn hơi do dự.

Trước mặt gia đình, bà đã không nao núng khi nói về người phụ nữ trẻ này, nhưng đối mặt với con người già nua, và bằng nghề nghiệp của mình, đã mua bán đàn ông và phụ nữ một cách khắc nghiệt, bà cảm thấy mình không thể che giấu điều gì.

Bà Liu Ma chờ đợi, đôi mắt nhỏ sắc sảo dán vào khuôn mặt bà Wu. Bà Wu quay đầu nhìn ra sân. Đó là một buổi sáng đẹp trời, ánh nắng chiếu xuống những viên đá mới được cạo sạch, và chúng nhuốm màu hồng nhạt, xanh và vàng.

- Một người phụ nữ trẻ xinh đẹp, bà Wu nói nhẹ nhàng, xinh nhưng không quá lộng lẫy - một cô gái, một người phụ nữ - khoảng hai mươi hai tuổi, má tròn, dịu dàng như một đứa trẻ, sẵn sàng gắn bó bằng tình cảm với bất kỳ ai, và không chỉ với một người đàn ông. Một người thực sự không yêu người đàn ông đó quá sâu đậm và sẽ quên đi nỗi buồn khi có một chiếc áo mới, một viên kẹo; dĩ nhiên, cô ấy phải yêu trẻ con, có tính tình tốt, và có gia đình ở xa đến mức không phải lúc nào cũng khóc lóc để về thăm họ...

- Tôi có chính xác người mà bà muốn, bà Liu nói vui vẻ.

Rồi khuôn mặt tròn trịa của bà trở nên nghiêm túc :

«Than ôi, bà nói, cô gái này là một đứa trẻ mồ côi. Bà không muốn con trai mình cưới một đứa trẻ mồ côi, không biết cha mẹ mình là ai ! Không, không, điều đó sẽ mang dòng máu hoang dã vào nhà.»

Bà Wu ngừng nhìn ra sân. Bà đưa mắt về phía bà Lưu.

«Tôi không tìm một cô gái cho Fengmo,, bà nói bình tĩnh. Tôi có kế hoạch khác cho cháu. Không, người này là để làm tiểu thê cho chồng tôi.»

Bà Liu Ma giả vờ ngạc nhiên và kinh hãi. Bà mím chặt đôi môi dày, lại lấy ra mảnh vải cotton vuông và đưa lên mắt.

«Than ôi ! bà thì thầm. Than ôi ! Ông ấy cũng vậy.»

Bà Wu lắc đầu.

«Đừng hiểu lầm ông ấy, bà nói. Toàn bộ ý tưởng là từ tôi. Ông ấy phản đối kịch liệt. Chính tôi là người kiên quyết.»

Bà Liu Ma nhét lại mảnh vải cotton vào ngực rộng và nói nhanh :

«Trong trường hợp này, một đứa trẻ mồ côi có lẽ chính xác là thứ bà cần. Cô ấy khỏe Meng và sẽ rất hữu ích.

- Tôi không tìm một người hầu cho mình, bà Wu nói, ngắt lời. Tôi đã có đủ người trong nhà và Ying luôn chăm sóc tôi ; nếu có thêm một người nữa, cô ấy sẽ đầu độc cô ta. Nếu đó là một người hầu, không thể !

- Nhưng không phải vậy, bà Liu Ma nói, lo lắng. Tôi chỉ muốn nói rằng cô ấy rất dễ tính, dịu dàng và tốt bụng...

- Cô ấy cũng phải vui vẻ và khỏe mạnh.

- Cô ấy có những điều đó, bà Liu Ma trả lời. Thực tế, cô ấy khá xinh đẹp, và nếu không phải là mồ côi, tôi đã gả cô ấy từ nhiều tháng trước. Nhưng bà biết đấy, thưa bà. Những gia đình tốt sợ dòng máu hoang dã cho con trai họ, và những người đồng ý lấy cô ấy thì quá thấp kém so với cô ấy. Cô ấy khỏe mạnh, nhưng không tầm thường. Tôi đã nghĩ đến việc đưa cô ấy vào một nhà chứa một thời gian và tìm cho cô ấy một người đàn ông lớn tuổi để làm tiểu thê. Nhưng trời đã phù hộ cô ấy, vì đúng lúc cô ấy đang ở đỉnh cao, bà lại tìm kiếm một người giống cô ấy.

- Bà có ảnh của cô ấy không ? bà Wu hỏi.

- Than ôi ! không, tôi chưa bao giờ nghĩ đến việc chụp ảnh cô ấy, và cô ấy cũng vậy. Sự thật - mảnh vải cotton lại xuất hiện và bà Liu Ma ho vào đó, - sự thật là điểm yếu duy nhất của cô gái này là sự đơn giản, sự thiếu hiểu biết. Và đây là điều tệ nhất, tốt hơn là tôi nói với bà. Cô ấy không biết đọc, thưa bà. Ngày xưa, điều đó có thể được coi là một phẩm chất, nhưng bây giờ, tất nhiên, phụ nữ cũng phải biết đọc như đàn ông. Phong tục nước ngoài đã len lỏi vào đất nước chúng ta.

- Tôi không quan tâm việc cô ấy không biết đọc», bà Wu nói.

Khuôn mặt bà Liu Ma nhăn lại vì hài lòng. Bà vỗ tay lên hai đầu gối to.

«Vậy thì, thưa bà, mọi chuyện đã xong. Tôi sẽ đưa cô ấy đến bất cứ khi nào bà muốn. Cô ấy đang ở nông thôn, trong một trang trại, với mẹ nuôi.

- Người mẹ nuôi đó là ai ?

- Chẳng là gì cả, bà Liu Ma nói nhanh. Tôi thậm chí không muốn nói với bà đó là ai. Bà ấy nhặt được một đứa trẻ, thưa bà, vào một đêm lạnh giá, bên ngoài tường thành. Ai đó đã bỏ rơi nó - một đứa con gái không ai muốn. Người phụ nữ già trở về từ một bữa tiệc mừng với anh trai, người vừa tròn ba mươi tuổi hôm đó. Anh ta có một cửa hàng nhỏ ở… Không, tôi sẽ không kể chuyện này. Anh ta là ai… cửa hàng của anh ta, chẳng có ý nghĩa gì. Người phụ nữ này nghe thấy tiếng khóc của một đứa bé và tìm thấy đứa trẻ. Bà ấy đã không mang về nhà một miệng ăn mới, vì bà ấy nghèo, nhưng bà ấy có một đứa con trai và nghĩ rằng sau này nó sẽ làm vợ cho con trai mình, như vậy sẽ không phải tốn tiền tìm kiếm một cô gái khác bên ngoài. Làm sao bà ta có thể ngờ rằng đứa con trai độc nhất sẽ lâm bệnh và qua đời trước khi kịp lấy vợ ? Nó đã mắc bệnh dịch hạch. Và giờ đây, người phụ nữ này có đứa con gái mà không có chồng.»

Bà Wu nghe tất cả những điều này mà không rời mắt khỏi khuôn mặt của Liu Ma :

«Bà ta có hoàn toàn từ bỏ đứa bé gái không ? bà hỏi.

- Người phụ nữ đó rất nghèo, và dù sao đứa bé cũng không phải là máu mủ ruột rà của bà ta.»

Bà Wu đưa mắt nhìn ra sân. Ánh nắng chiếu qua bức tường, làm những bóng tre và đá ngắn lại, đậm và sẫm hơn.

«Tốt hơn là tôi nên gặp mặt cô bé», bà nói với vẻ mơ màng.

Bà đặt ngón tay mảnh mai lên môi như khi đang suy nghĩ.

«Để làm gì chứ ? Chỉ khiến tôi thất vọng, điều đó chẳng có lợi gì cho bà, và như bà nói, một người phụ nữ này cũng giống người phụ nữ khác, một khi đã thỏa thuận về bản chất của cô ta.

- Bà định trả bao nhiêu ? Liu Ma hỏi.

- Tôi sẽ phải mặc quần áo cho cô ta, dĩ nhiên rồi, bà Wu nói, trầm ngâm.

- Vâng, nhưng vì bà già kia không phải là mẹ ruột, nên những gì bà làm về việc này cũng chẳng ảnh hưởng gì đến bà ta. Bà ta chỉ muốn có một số tiền kha khá trong tay.

- Một trăm đồng là đủ cho một cô gái nhà quê, bà Wu nói bình thản ; nhưng tôi sẽ trả nhiều hơn. Tôi sẽ trả hai trăm đồng.

- Thêm năm mươi đồng nữa đi», Liu Ma nói với giọng thuyết phục.

Mồ hôi lấm tấm trên làn da sẫm màu của bà ta.

«Vậy thì tôi có thể đưa cho người phụ nữ đó trọn vẹn hai trăm đồng. Với số tiền này, bà ta sẽ để đứa bé gái đi.

- Vậy là thỏa thuận.»

Bà Wu nói nhanh đến mức bà nhìn thấy ánh mắt tham lam đầy hối tiếc trong đôi mắt nhỏ bé già nua đang lo lắng nhìn bà. Và bà thêm vào :

«Đừng buồn vì đã không yêu cầu nhiều hơn, tôi biết điều gì là công bằng và điều gì là hào phóng.

- Tôi biết sự khôn ngoan của bà», Liu Ma đáp với giọng nhiệt thành. Bà ta vụng về thu dọn những tấm ảnh. Rồi bà ta dừng lại :

«Bà có chắc là không muốn tìm một cô gái cho con trai mình không, thưa bà ? Tôi có thể giảm giá nếu bà lấy cả hai cùng lúc.

- Không cần, bà Wu trả lời với giọng khá gắt. Fengmo có thể đợi. Nó còn rất trẻ.

- Đúng vậy.»

Liu Ma đồng ý. Khi thỏa thuận đã xong, bà ta gần như khóc vì vui mừng và đồng ý với mọi điều bà Wu nói.

«Vâng, vâng, thưa bà, chỉ có người già là không thể chờ đợi. Người già phải được phục vụ trước, thưa bà. Bà luôn đúng. Bà hiểu rõ lòng người.»

Bà ta buộc chiếc khăn tay quanh cuốn tạp chí minh họa và đứng dậy :

«Tôi có nên đưa cô bé đến ngay bây giờ không ?

- Hãy đưa cô ta đến vào lúc hoàng hôn tối nay, bà Wu trả lời.

- Vâng, vâng - đó là thời điểm tốt nhất. Cô ta sẽ có cả ngày để tắm rửa, giặt quần áo và chải chuốt tóc tai.

- Nói với cô ta đừng mang theo bất cứ thứ gì, bà Wu nói. Không mang gì trong tay, không mang gì trong hộp. Cô ta phải đến đây với hai bàn tay trống rỗng, chỉ với bộ quần áo thường ngày.

- Tôi hứa với bà - tôi hứa với bà», Liu Ma nói, cúi chào, lẩm bẩm, rồi vội vã bước ra trên đôi chân đã bị bó chặt từ nhỏ và giờ trông như những gốc cây dày.

Gần như ngay lập tức, Ying bước vào phòng, mang theo trà mới. Cô ta không nói một lời, và bà Wu cũng không nói gì. Bà lặng lẽ nhìn Ying lau bàn và chiếc ghế mà người phụ nữ già đã ngồi, cầm lấy chiếc bát mà bà ta đã dùng như thể đó là một thứ bẩn thỉu. Khi Ying chuẩn bị ra khỏi phòng, mang theo chiếc bát bẩn, bà Wu gọi lại :

«Tối nay, vào lúc hoàng hôn, sẽ có một cô gái đến cổng.»

Ying đứng im, lắng nghe, chiếc bát bẩn kẹp giữa ngón cái và ngón trỏ.

«Hãy dẫn cô ta thẳng đến tôi và chuẩn bị một chiếc giường tre nhỏ ở đây, trong căn phòng này.

- Vâng, thưa bà», Ying thì thào. Giọng cô ta nghẹn lại trong cổ họng và phồng lên.

Ngày dần trôi. Bà Wu thường nghỉ ngơi trong phòng sau bữa trưa khoảng một tiếng. Nhưng hôm nay, khi bước vào căn phòng tối lớn, bà cảm thấy mình không thể nghỉ ngơi hay ngủ được. Không phải vì bà cảm thấy xa lạ. Trái lại, bà ngạc nhiên khi thấy mình thoải mái trong căn phòng đã trở nên quen thuộc. Sự bồn chồn của bà không liên quan gì đến người khác. Nó xuất phát từ chính nội tâm bà.

«Hôm nay tôi sẽ không nằm nghỉ», bà nói với Ying.

Ying nhìn bà chằm chằm, đôi mắt trung thành đầy lo lắng.

«Bà nên nghỉ ngơi chiều nay, thưa bà, tôi sợ rằng đêm nay bà sẽ không ngủ được khi có một người lạ ở đây, trong nhà chúng ta.

- Tôi cảm thấy mình không cần ngủ chút nào», bà Wu nói.

Nhìn thấy vẻ mặt bối rối của Ying, tâm trạng bà thay đổi, trở nên tinh nghịch và cứng rắn. Bà đưa tay chạm vào cánh tay Ying, đẩy nhẹ :

«Thôi, để tôi yên, Ying. Tôi sẽ đi tìm một cuốn sách - nó sẽ giúp tôi phân tâm.

- Tùy ý bà», Ying trả lời, và cô ta bước ra với sự vội vã không quen thuộc, trong khi bà chủ vẫn đứng giữa phòng.

Nhưng bà Wu không để ý đến điều đó. Bà vẫn đứng im, nửa mỉm cười, một ngón tay đặt lên đôi môi thanh tú. Rồi với cái gật đầu nhanh nhẹn, bà bước qua phòng và hướng đến thư viện. Bước chân bà đi theo vết lõm của nền gạch, trước cửa, nơi trước đây biết bao bàn chân, giờ đã chết, cũng từng đặt lên.

«Nhưng tất cả đều là đàn ông», bà tự nhủ, cảm nhận vết lõm dưới chân mình.

Bà có cảm giác tự do, táo bạo, chưa từng có trong đời. Không một ai để ý đến bà. Bà hoàn toàn thuộc về chính mình trong giờ phút này. Cuối cùng, thời điểm đã đến để đọc một trong những cuốn sách cấm kia...

Ông Cụ không bao giờ giấu bà vị trí của những cuốn sách đó, trên giá sách. Và thậm chí, sau khi phát hiện ra bà biết đọc và viết, ông đã chỉ cho bà nơi ông cất chúng, gói từng cuốn một trong vải bông màu xanh.

«Những cuốn sách này, con gái của ta, ông đã nói với giọng trầm, không dành cho con.

- Vì con là phụ nữ ?»

Ông gật đầu, rồi thêm :

«Nhưng ta cũng không cho phép con trai ta đọc chúng trước khi nó mười lăm tuổi, khi thời thơ ấu đã qua.

- Chồng con đã đọc hết chưa ?»

Ông Cụ có vẻ lúng túng :

«Ta nghĩ là có, ta chưa bao giờ tự hỏi, nhưng ta đoán tất cả đàn ông trẻ đều đọc chúng. Đó là lý do chúng ở đây. Ta đã nói với con trai ta : nếu con phải đọc những cuốn sách này, hãy đợi đến mười lăm tuổi, và rồi đọc chúng ở đây, trong thư viện của ta, đừng giấu chúng giữa những cuốn sách học.»

Bà Wu đã hỏi một câu thẳng thắn :

«Thưa cha, ngài có nghĩ rằng trí thông minh của con sẽ không bao giờ vượt qua được chồng con khi ngài mười lăm tuổi không ?»

Ông cảm thấy bối rối. Nhưng dù là một học giả, ông là một người già trung thực và nhăn trán vàng nhạt.

«Trí thông minh của con rất tốt đối với một phụ nữ, cuối cùng ông nói. Ta thậm chí tin rằng, con gái của ta, nếu bộ não của con nằm trong hộp sọ của một người đàn ông, con có thể tham gia các kỳ thi triều đình, vượt

qua với vinh dự và trở thành một quan chức của đất nước. Nhưng bộ não của con không nằm trong hộp sọ đàn ông, mà trong hộp sọ phụ nữ. Được tưới bằng dòng máu phụ nữ, trái tim phụ nữ đập trong đó, và nó bị giới hạn bởi những gì phải là cuộc đời phụ nữ. Ở phụ nữ, bộ não phát triển vượt quá cơ thể không phải là điều tốt.»

Nếu không phải là một người tinh tế, câu hỏi tiếp theo của bà có thể bị coi là thiếu tế nhị. Nhưng bà biết rằng Ông Cụ quý mến và hiểu bà. Vì vậy, bà hỏi thêm :

«Có phải ngài muốn nói, thưa cha, rằng cơ thể phụ nữ quan trọng hơn trí tuệ của cô ấy ?»

Ông Cụ thở dài. Ông ngồi xuống chiếc ghế lớn bằng gỗ tuyết tùng, trước chiếc bàn dài trong thư viện. Khi nghĩ về ông, bà Wu cũng ngồi vào đó, trong khi ký ức trở về với ngày xa xưa đó. Ông Cụ vuốt chòm râu trắng và một nỗi buồn thoáng qua trong đôi mắt :

«Như cuộc sống đã chứng minh, ông nói, cơ thể phụ nữ quan trọng hơn trí tuệ của cô ấy. Chỉ có cô ấy mới có thể tạo ra những con người mới. Không có cô ấy, loài người sẽ tuyệt chủng. Trong cơ thể cô ấy, như trong một chiếc bình, trời đã đặt món quà đó. Vì vậy, cơ thể cô ấy có giá trị vô cùng với đàn ông. Nếu cô ấy không sáng tạo, đàn ông không thể hoàn thiện. Anh ta là hạt giống,

nhưng chỉ có cô ấy mới có thể tạo ra bông hoa, rồi trái cây, sẽ là một con người khác giống anh ta.»

Bà đã lắng nghe chăm chú. Bà nhớ lại hình ảnh của mình ngày đó, mười sáu tuổi, đứng trước mặt vị lão ông đầy trí tuệ, cô đã đặt thêm một câu hỏi khác.

«Vậy tại sao con lại có trí thông minh, trong khi con chỉ là một người phụ nữ ?»

Ông Cụ chậm rãi lắc đầu, ánh mắt thoáng chớp, một biểu hiện hiếm thấy nơi ngài.

«Ta không biết, ngài trả lời. Con quá xinh đẹp đến nỗi không cần phải có trí thông minh.»

Cả hai cùng bật cười, cô với tiếng cười trẻ trung vang lên, còn ông với nụ cười khô khan của tuổi già. Rồi ông lại trở nên nghiêm nghị :

«Điều con hỏi ta đã suy nghĩ rất nhiều, nhất là từ khi con đến đây. Chúng ta chọn con cho con trai ta vì con xinh đẹp, hiền lành, và ông nội con từng là phó vương của tỉnh này. Giờ đây, ta phát hiện ra con còn có trí thông minh. Như một chiếc bình vàng được điểm thêm châu báu. Tuy nhiên, ta biết rằng trong nhà này, con không cần quá nhiều trí thông minh - chỉ cần đủ để tính toán, quản lý gia nhân và kiểm soát những người dưới

quyền. Nhưng con có khả năng suy luận và khao khát hiểu biết. Con sẽ làm gì với chúng ? Ta không biết. Nếu là một người phụ nữ kém cỏi hơn, ta sẽ lo sợ, vì con có thể trở thành nguồn rắc rối giữa bốn bức tường vốn phải là vũ trụ của con. Nhưng con sẽ không gây rắc rối, vì con còn có sự khôn ngoan, một mức độ phi thường ở người trẻ tuổi như con. Con biết kiềm chế bản thân.»

Cô đứng im trước mặt ông. Ông nhận ra điều đó.

«Hãy ngồi xuống, con gái, ông nói. Con sẽ mệt mỏi đấy. Hơn nữa, con không cần phải đứng trước mặt ta nữa.»

Cô hầu như không nghe thấy lời ông, quá tập trung vào cuộc trò chuyện. Cô vẫn đứng bên cạnh ông, hai tay khẽ chắp lại, một câu hỏi khác đã sẵn sàng :

«Chúa công của con sẽ yêu con ít hơn vì con là người như ngài nói không ?»

Ông Cụ trở nên vô cùng nghiêm túc. Bàn tay ngài lại vuốt chòm râu bạc. Giờ đây, bà Wu nhớ lại bàn tay ấy, gầy guộc và thanh tú, làn da căng như lá vàng trên khung xương đẹp đẽ.

«À ! Đó cũng là điều ta tự hỏi, ngài trả lời với một tiếng thở dài sâu lắng. Trí thông minh - vừa là món quà lớn, vừa là gánh nặng. Nó chia rẽ con người hơn cả giàu nghèo, biến họ thành bạn hay thù. Kẻ ngu dốt sợ hãi và ghét bỏ người thông minh. Dù có lòng tốt đến đâu, một người thông minh phải biết rằng mình không bao giờ giành được tình cảm của những ai có trí óc không bằng mình.

- Tại sao vậy ?» cô hỏi.

Một nỗi sợ hãi kỳ lạ xâm chiếm cô. Lúc đó, cô khá tự hào về bản thân. Cô biết giá trị trí tuệ của mình và hài lòng với nó. Giờ đây, Ông Cụ lại nói rằng nó sẽ khiến cô bị ghét bỏ.

«Bởi vì, Ông Cụ trả lời, gương mặt không chút xúc động, tình yêu đầu tiên trong lòng một người đàn ông là tình yêu bản thân. Trời ban cho họ tình yêu này trước tiên, để họ có khát vọng sống, bất chấp mọi nỗi buồn. Và khi tình yêu ấy bị tổn thương, không tình yêu nào khác có thể tồn tại, bởi nếu tình yêu bản thân bị xâm phạm quá nhiều, người ta sẽ mong cái chết, điều trái với ý trời.

- Vậy Chúa công của con sẽ ghét con sao ?» cô lại hỏi.

Cô nhận ra rằng, dù không nói thẳng, Ông Cụ biết cô thông minh hơn con trai ngài và đang cảnh báo cô.

«Con gái, ngài tiếp tục, không người đàn ông nào chịu nổi sự khôn ngoan vượt trội của một người phụ nữ sống trong nhà mình và nằm trên giường mình. Anh ta có thể giả vờ tôn thờ nàng như một nữ thần, nhưng sự tôn thờ không đủ để nuôi sống đời thường. Một người đàn ông không thể biến nhà mình thành đền thờ, hay lấy một nữ thần làm vợ. Anh ta không đủ sức.

- Thưa Phụ thân, có phải con nên đọc những cuốn sách xấu không ?» cô hỏi đột ngột đến mức Ông Cụ giật mình.

Cô ngạc nhiên, thậm chí hơi bị sốc khi thấy ánh mắt ngài thoáng nghi ngờ. Trước đó, ngài nhìn cô với sự thẳng thắn dịu dàng quen thuộc ; giờ đây, để tránh cô, ngài quay sang ấm trà trên bàn.

Cô tiến lại gần :

«Để con rót trà cho ngài», và cô cầm lấy ấm trà.

Ông uống vài ngụm trà trước khi trả lời :

«Con gái, có lẽ con không hiểu ta. Nhưng hãy tin lời ta dù không hiểu. Tốt hơn hết con đừng đọc những sách đó. Đàn ông thích phụ nữ không biết quá nhiều. Con đã có sự khôn ngoan, rất nhiều khôn ngoan so với tuổi con. Con không cần những cuốn sách đó. Hãy dùng trí óc tươi mới và thuần khiết của con để làm con trai ta hạnh phúc. Hãy học tình yêu từ cuộc sống, con gái. Không phải từ sách vở.»

Lúc đầu, bà Wu cảm thấy câu trả lời này không giải đáp gì. Nhưng khi đứng cạnh bàn, tay chống lên mặt bàn nhìn ngài, cô nhận ra rằng trên đời không có ai khôn ngoan bằng ngài, và chừng nào sự khôn ngoan của cô chưa đạt đến mức của ngài, cô nên tin tưởng ngài.

«Con sẽ vâng lời ngài, thưa Phụ thân», cô nói ; và suốt hai mươi lăm năm qua, cô đã vâng lời ngài.

Nhưng hôm nay, một mình trong căn phòng nơi họ từng ngồi cùng nhau, ngồi trên chiếc ghế chỉ thuộc về ngài, bà cảm thấy sự khôn ngoan của mình đã bằng ngài và thời gian vâng lời đã kết thúc. Cuối cùng, bà cũng được giải thoát khỏi Ông Cụ.

Bà đứng dậy, tim đập nhanh, tiến về phía những cuốn sách cấm. Bà biết tên một số trong đó, những tiểu thuyết và truyện ngắn mà một học giả chân chính không bao giờ đọc, vì cho là thấp kém. Bà Wu luôn được dạy như vậy. Loại giải trí này chỉ dành cho những kẻ thấp hèn, thô tục, không thể vươn tới không khí thanh cao của tinh thần và tư tưởng. Tuy nhiên, tất cả đàn ông đều đọc chúng, ngay cả các học giả. Ông Cụ đã đọc và cho phép con trai ngài đọc, biết rằng nếu cấm đoán, chàng trai trẻ sẽ lén lút làm trái.

«Điều mà tất cả đàn ông đều biết, một người phụ nữ có nên biết không ?» bà Wu tự hỏi.

Bà chọn ngẫu nhiên một cuốn sách. Nó rất dài, gồm nhiều tập mỏng trong một chiếc hộp bọc vải. Bà Wu đã nghe nói đến tựa đề này. Trong số những người phụ nữ sống trong những ngôi nhà lớn như nhà mẹ đẻ hay nhà họ Wu, luôn có những người ăn nói thô tục. Ai cũng từng nghe nói về Hsi Meng Ch'ing và sáu người vợ của ông ấy. Tựa đề *Hoa Lê Trong Bình Vàng* được in tinh xảo trên bìa satin của tập đầu tiên.

«Những cuốn sách này trông như đã được đọc nhiều», bà tự nhủ, nở một nụ cười thoáng qua đầy chua chát.

Biết bao thế hệ đàn ông nhà họ Wu đã lật giở chúng, nhưng có lẽ bà là người phụ nữ đầu tiên cầm chúng trên tay.

Bà mang chúng đến bàn và bắt đầu xem tranh minh họa. Chúng được vẽ bởi một nghệ sĩ tài hoa, thể hiện sự sa đọa của Hsi Meng Ch'ing qua từng bức chân dung. Khuôn mặt trẻ trung, đẹp đẽ và vui tươi của ông ấy, kẻ đã dành cả tuổi trẻ cho nhục dục, dần biến thành một khuôn mặt ghê tởm như xác chết trương phình. Bà Wu, tập trung suy nghĩ vào từng bức tranh, hiểu ra ý nghĩa sâu xa của câu chuyện. Đó là hành trình của một thân xác đàn ông, nơi linh hồn vật lộn và chết dần vì thiếu thức ăn.

Bà bắt đầu đọc. Thời gian trôi qua. Bà Wu nghe thấy tiếng Ying di chuyển trong phòng bên, nhưng không nhận ra rằng cô hầu đang nhìn chằm chằm vào bà rồi lặng lẽ rút lui. Bà chỉ nhận ra trời tối khi bóng tối tràn ngập thư phòng, khiến bà không thể đọc tiếp. Bà ngước nhìn xung quanh như thể không biết mình đang ở đâu.

«Lẽ ra ta không nên nghe lời Ông Cụ, bà thì thầm. Ta nên đọc cuốn sách này từ rất lâu rồi.»

Nhưng giờ đây, khi đã dừng lại, ý nghĩ tiếp tục đọc không đến với bà. Bà cảm thấy no nê và ghê tởm. Bà xếp các tập sách vào hộp, cài then ngà vào khóa và đặt lại lên kệ. Rồi, hai tay ôm mặt, bà đi dọc thư phòng. Không, tốt hơn là đừng đọc cuốn sách này khi còn trẻ. Giờ đây, sau khi đã cất nó đi, bà nhận ra đó là một cuốn sách rất xấu. Vì tài năng của tác giả khiến người đọc có thể tìm thấy trong đó bất cứ điều gì họ tìm kiếm. Kẻ muốn thấy cái xấu sẽ chỉ thấy cái xấu. Người khôn ngoan sẽ tìm thấy một bài học đáng buồn. Nhưng Ông Cụ đã đúng. Loại sách này không nên đặt vào tay người trẻ. Nếu bà đọc nó hai mươi năm trước, liệu bà có hiểu được sự khôn ngoan trong đó ? Hay sẽ chỉ cảm thấy ghê tởm đến mức không muốn lên giường vào buổi tối? Ông Cụ vẫn là người sáng suốt nhất. Tuổi trẻ chưa sẵn sàng để biết quá nhiều. Tri thức nên được trao từ từ, tương ứng với số năm họ đã sống. Phải bắt đầu bằng cuộc sống trước khi học hỏi một cách an toàn.

Bà đang suy nghĩ như vậy thì nghe thấy tiếng Ying. Cô quay lại cửa. Bóng dáng đồ sộ của cô hiện lên đen kịt trong màn sương hoàng hôn xám xịt. Phía sau cô, trong sân, một bóng người khác đứng sừng sững.

«Thưa bà, Ying nói, lão bà Liu Ma đã đến - cô gái trẻ đang ở đây.»

Bà Wu lại đưa tay lên má một cách nhanh nhẹn. Bà im lặng một lúc, rồi buông tay xuống. Bà tiến về phía chiếc ghế bành và ngồi xuống.

«Thắp nến lên, bà nói với Ying, và dẫn cô gái vào một mình. Ta không muốn gặp lão bà kia.»

Ying lặng lẽ rút lui, và bà chủ nhìn thấy cô gái đứng nơi cửa. Ánh nến chiếu thẳng vào cô, nhưng dịu dàng. Bà Wu thấy trước mặt mình khuôn mặt y hệt như bà từng tưởng tượng, và gần như chính xác là dáng người ấy. Một cô gái khỏe Meng với đôi má hồng nhìn lại bà bằng đôi mắt to, đen, tròn như trẻ con. Mái tóc đen của cô được búi gọn sau gáy và buông xuống trán theo kiểu con gái nhà quê. Cô cầm trên tay một chiếc khăn tay được buộc lại.

«Cô mang gì đó ? Ta đã dặn là cô phải đến với hai tay trắng», bà Wu nói.

Bà không biết nói gì hơn vì cô gái trông quá ngây thơ.

«Chỉ là vài quả trứng, cô đáp. Cháu nghĩ bà sẽ thích. Cháu không có gì khác ngoài chúng, và chúng rất tươi.»

Giọng cô ấm áp, nhưng hơi e dè.

«Lại đây, cho ta xem những quả trứng của cô.»

Cô gái bước tới khá rụt rè. Cô đi nhón chân như sợ làm ồn trong không gian tĩnh lặng của căn phòng. Bà Wu đưa mắt nhìn xuống :

«Ta thấy chân cô không bị bó», bà nói.

Cô gái có vẻ hoảng sợ :

«Không có ai bó chân cho cháu, cô đáp. Vả lại, cháu phải làm việc ngoài đồng.»

Ying xen vào :

«Cô ấy có bàn chân rất to, thưa bà. Cô ấy phải đi chân đất như những đứa trẻ nhà quê, nên chân trở nên thô ráp.»

Cô gái lo lắng đưa mắt nhìn từ Ying sang bà Wu.

«Thôi nào, lại đây cho ta xem trứng», bà Wu lại nói.

Cô gái tiến tới và đặt gói đồ cẩn thận lên bàn. Rồi cô mở chiếc khăn tay, lấy từng quả trứng ra và kiểm tra.

«Không có quả nào vỡ cả ! cô reo lên. Cháu sợ sẽ vấp ngã trong bóng tối và làm vỡ chúng. Có mười lăm quả.»

Cô dừng lại, và bà Wu hiểu rằng cô không biết phải xưng hô thế nào với mình.

«Cô có thể gọi ta là Chị Cả», bà nói.

Nhưng cô gái không dám. Cô lặp lại :

«Mười lăm quả trứng, và không quả nào quá bảy ngày tuổi. Chúng là để dành cho bà, để bà ăn.

- Cảm ơn, bà Wu nói. Chúng trông rất tươi.»

Bà đã nhận ra vài điều từ khi cô gái đứng gần mình. Hơi thở của cô ngọt ngào và trong lành, từ làn da tỏa ra mùi hương khỏe khoắn. Hàm răng trắng sạch. Đôi tay mở khăn tuy thô ráp và nâu sạm nhưng có hình dáng đẹp, và cơ thể dưới bộ áo quần vải bông xanh mới giặt có vẻ tròn trịa, không quá nhiều mỡ. Cổ cô mịn màng, khuôn mặt xinh xắn và ngây thơ.

Bà Wu không nhịn được mỉm cười :

«Cô có muốn ở lại đây không ?» bà hỏi.

Bà cảm thấy chút xót thương cho cô gái trẻ bị mua về như một con vật từ nhà nông. Bà nhận thấy ở cô có gì đó tinh tế, thanh nhã, bất chấp đôi má rám nắng và bộ quần áo thô kệch.

Cô gái cảm nhận được sự tử tế này, và trong đôi mắt đen trong veo của cô, lóe lên tia sáng của sự tận tâm đột ngột.

«Liu Ma bảo cháu rằng bà rất tốt, rằng bà không giống những người phụ nữ khác. Bà ấy dặn cháu trước hết phải làm bà vui, và đó là điều cháu sẽ làm.»

Giọng cô trong trẻo, đầy nhiệt huyết.

«Vậy thì cô phải kể cho ta nghe tất cả những gì cô nhớ về cuộc đời mình. Đừng giấu ta điều gì. Nếu cô thành thật, ta sẽ rất quý cô.»

Bà Wu nhận thấy sự tận tâm của cô gái, và đến chính bà cũng ngạc nhiên khi cảm thấy một nỗi đau mơ hồ, như một cảm giác tội lỗi.

«Cháu sẽ kể hết cho bà, cô gái đáp. Nhưng cháu có nên mang những quả trứng này vào bếp trước không ?»

- Không, bà Wu nói, giấu đi nụ cười. Những người giúp việc sẽ ngạc nhiên lắm khi thấy cô đến ! Không, Ying sẽ mang chúng đi. Hãy ngồi vào chiếc ghế này và đối diện với ta. Chúng ta sẽ nói chuyện.»

Cô gái buộc lại khăn gói trứng và ngồi xuống ghế, nhưng vẻ mặt có chút buồn bã.

«Cô có đói không ? bà Wu hỏi.

- Không, cảm ơn bà», cô gái trả lời thận trọng.

Cô ngồi thẳng và nhìn về phía trước, hai tay đan vào nhau.

Bà Wu lại mỉm cười :

«Nào, cô phải thành thật, bà nói. Cô có đói không ?»

Cô gái bật cười, tiếng cười vang lên bất ngờ :

«Cháu đói lả rồi. Cháu không thể nói dối, dù là để tỏ ra lịch sự. Nhưng Liu Ma dặn cháu phải nói 'không, cảm ơn' khi bà hỏi cháu có đói không, để cháu không có vẻ tham ăn khi mới đến.»

- Cô chưa ăn tối trước khi đi sao ?»

Cô gái mỉm cười.

«Nhà cháu chẳng có gì nhiều. Mẹ nuôi của cháu bảo... mẹ nuôi nghĩ...»

Bà Wu ngắt lời :

«Ying, mang đồ ăn ra đây.»

Cô gái thở dài. Cơ thể cô thả lỏng, và cô quay mặt hẳn về phía bà Wu. Nhưng cô không nhìn bà.

«Nếu cô ấy có khuyết điểm, bà Wu tự nhủ, thì đó là dáng người hơi quá khỏe khoắn. Điều này có thể cho thấy cô ấy đến từ phương Bắc. Gia đình cô có lẽ đã chạy trốn một thảm họa, có lẽ là lũ lụt sông Hoàng Hà, hoặc một nạn đói, và họ buộc phải bỏ lại đứa con gái để mặc nó chết.»

«Lưu Ma bảo cô là trẻ mồ côi, bà Wu nói. Cô có biết gì về gia đình mình không ?»

Cô gái lắc đầu.

«Cháu bị bỏ rơi khi vừa mới sinh. Cháu biết nơi đó, vì mẹ nuôi đã chỉ cho cháu nhiều lần khi chúng mẹ và cháu đi chợ. Nhưng bà ấy nói rằng không có dấu vết gì trên người cháu, chỉ là cháu không được bọc trong vải bông, mà trong lụa. Lụa cũ.

- Cô còn giữ tấm lụa đó không ?»

Cô gái gật đầu.

«Sao bà biết ? cô hỏi với vẻ ngạc nhiên ngây thơ.

- Ta nghĩ cô sẽ mang theo thứ duy nhất thuộc về mình.»

Cô gái tròn mắt. Bà Wu đáp lại bằng một nụ cười.

«Nhưng làm sao bà có thể hiểu được lòng người lạ ?

- Hãy cho ta xem tấm lụa đó», bà Wu nói.

Bà không có chút mong muốn nào phải giải thích cho cô gái trực giác giúp bà thấu hiểu mọi thứ.

Không chần chừ, như thể quyết tâm vâng lời bà Wu trong mọi điều, cô gái thò tay vào ngực và lấy ra một tấm lụa gấp gọn. Nó đã được giặt sạch, nhưng màu đỏ đã phai, chuyển thành hồng nhạt. Bà Wu mở tấm lụa ra. Đó là một chiếc áo ngắn của phụ nữ, hẹp, với tay dài.

«Nếu nó thuộc về mẹ cô, thì bà ấy hẳn cũng cao lớn, bà Wu nhận xét.

- Bà biết điều đó !» cô gái thốt lên.

Bà Wu xem kỹ đường thêu. Chiếc áo đã lỗi thời, một dải thêu viền quanh cổ và đường cài bên hông. Những dải tương tự điểm xuyết ở phần dưới của ống tay rộng.

«Đường thêu rất tinh xảo, bà Wu nói, kiểu thêu nút nhỏ của Bắc Kinh.

- Bà nói cho cháu biết nhiều hơn cháu từng biết, cô gái nói khẽ.

- Nhưng ta không thể nói thêm gì nữa.»

Bà Wu gấp tấm lụa lại và đưa cho cô gái.

Cô không đưa tay nhận.

«Xin bà giữ nó giùm cháu, cháu không cần nó ở đây.

- Ta sẽ giữ nếu cô muốn, nhưng nếu sau này cô muốn lấy lại, ta sẽ trả.

- Nếu bà cho phép cháu ở lại đây, cô nói với giọng nài nỉ, cháu sẽ không bao giờ cần nó nữa.»

Nhưng bà Wu chưa sẵn sàng hứa hẹn.

«Cô thậm chí chưa nói cho ta biết tên của mình», bà nói.

Như khuôn mặt trẻ con lộ rõ nỗi thất vọng, khuôn mặt cô gái thay đổi, và cô nói một cách khiêm nhường :

«Cháu không có tên thật, cha mẹ nuôi không đặt tên cho cháu. Họ không biết đọc, biết viết, và cháu cũng vậy.

- Nhưng họ phải gọi cô bằng cách nào chứ ?

- Họ gọi cháu là Tiểu Cô Nhi khi cháu còn nhỏ, và Đại Cô Nhi khi cháu lớn lên.

- Đó không phải là một cái tên, bà Wu nói nhẹ nhàng. Khi tôi hiểu cô hơn, tôi sẽ đặt tên cho cô.

- Cháu cảm ơn bà», cô gái trẻ khiêm tốn đáp lại.

Ngay lúc đó, Ying bước vào, mang theo hai bát thức ăn đặt lên bàn. Bà Wu quan sát trong khi Ying bày chúng ra. Nếu Ying mang phần ăn từ bàn của người hầu, bà sẽ bảo cô ấy mang đi. Nhưng Ying đã tỏ ra hợp lý. Cô chọn những món ăn tuy không tinh tế như những món dành cho gia đình, nhưng chắc chắn quá ngon so với thức ăn trong bếp. Có một bát canh với viên gà và một bát khác là thịt lợn với cải, cùng một thùng gỗ nhỏ đựng cơm, một ấm trà, một cái bát và đôi đũa. Đôi đũa không phải loại dành cho gia đình, làm bằng ngà và bạc, cũng không phải loại trong bếp làm bằng tre, mà là loại bằng gỗ đỏ, giống như của trẻ con.

«Mời cô ấy dùng đi», bà Wu nói.

Ying do dự, nhưng rồi nghe lời, mím chặt môi mà không nói gì.

Cô gái trẻ không nhận ra điều gì. Cô đưa hai tay đón lấy bát cơm mà Ying đưa cho, đứng dậy một nửa với phép lịch sự của người nhà quê ; cô thấy bữa ăn thật thịnh soạn. Nhận thấy cô gái nghèo đang bị giằng xé

giữa cơn đói thực sự và mong muốn giữ phép lịch sự, bà Wu đứng dậy và tìm cớ để cô ở lại một mình.

«Tôi sẽ quay lại sau một lát. Trong lúc đó, cô cứ ăn cho ngon miệng.»

Nói xong, bà Wu rút vào phòng khách. Chiếc giường tre nhỏ đã được Ying chuẩn bị sẵn ở đó. Bà Wu nhìn nó, trầm ngâm suy nghĩ. Bà sẽ để cô gái ngủ ở đó trong vài đêm. Bà sẽ phải để cô ở đó cho đến khi người mới đến hiểu rõ vị trí của mình trong gia đình và cho đến khi bà Wu hiểu cô hơn. Cần phải thiết lập một sự hòa hợp hoàn hảo giữa hai người trước khi cho phép cô di chuyển từ sân này sang sân khác, nếu không, những sự cố có thể xảy ra trong nhà. Bà Wu đang thực hiện một điều gì đó tinh tế và khó khăn. Bà đứng đó, ngón cái và ngón trỏ đặt lên môi dưới. Ngày xưa, vào mùa xuân, khi còn là một cô gái nhỏ, bà thích giúp việc nuôi tơ trên đất của gia đình. Khi những con tằm đã nhả kén, cần phải nắm bắt thời điểm chính xác, rất ngắn, trước khi chúng biến thành bướm và gặm thủng lớp vỏ. Sau đó, người ta nhúng những cái kén vào thùng nước sôi. Bà Wu không bao giờ nhầm lẫn và khiến những người phụ nữ nông dân kinh ngạc vì sự tinh tế của mình. Hôm nay, bà nhớ lại sự chắc chắn của bản năng quan trọng đó, được tạo nên từ những điều nhỏ nhặt.

«Đã đến lúc rồi», bà nói, và người ta lập tức nhúng những sợi rơm có dính kén vào thùng. Với những ngón tay thanh nhã, tinh tế, bà cũng tìm thấy đầu sợi tơ ướt và kéo sợi từ cái kén. Tối nay, bà cảm thấy khả năng tiên đoán xưa kia của mình sống dậy. Bà không thể để sự nhạy cảm của mình thất bại, vì ông Wu sẽ trách bà suốt đời.

Bà bước vào phòng ngủ và đi chậm rãi khắp nơi ; đôi chân đi giày satin của bà không tạo ra tiếng động nào trên nền gạch bóng loáng.

Cô gái này có bản tính như một đứa trẻ. Trái tim và tính cách của cô hiện rõ trước mắt người khác. Điều này xuất phát từ sự thiếu phát triển của cô, nhưng cô sẽ thay đổi như thế nào ? Cô không ngốc nghếch. Đôi mắt cô sáng lên vẻ thông minh. Đôi môi đầy đặn toát lên sự dịu dàng. Liệu cô có nguy cơ trở nên quá thông minh ? Ý nghĩa của bộ quần áo lụa với những đường thêu tinh xảo này là gì ? Dòng máu của cô gái này chắc không phải là tầm thường, trừ phi, có lẽ, mẹ cô từng là người hầu trong một gia đình giàu có, bị quyến rũ bởi một trong những người con trai, và chiếc áo này được lấy từ những món đồ mà bà chủ đã bỏ đi. Hoặc có thể một cô gái từ nhà trà đã mặc bộ quần áo này và, không muốn nữa, đã đưa nó cho một đứa trẻ.

«Không thể biết cô gái này là ai», bà Wu tự nhủ.

Có nên đón nhận một người xa lạ như vậy vào nhà không ? Bà Wu không tìm được câu trả lời cho câu hỏi này. Một lúc sau, bà quay lại thư viện. Người mới đến đang ngồi một mình, trông sợ hãi, trong căn phòng lớn đầy bóng tối. Cô đặt hai tay lên đầu gối. Bữa ăn đã kết thúc, Ying đã mang những cái bát đi. Khi thấy bà Wu bước vào, cô đứng dậy, khuôn mặt rạng rỡ vì nhẹ nhõm.

«Bây giờ cháu nên làm gì, Chị Cả ?» cô hỏi.

Cái tên đó thốt ra từ miệng cô với giọng đầy tin tưởng. Bà Wu cảm thấy, dù không muốn, trái tim mình mở ra, nhưng bà sợ phải trao đi tình cảm quá nhanh.

«Cô thường làm gì vào giờ này ?

- Cháu luôn đi ngủ ngay sau khi ăn. Thắp nến thức khuya khi trời tối thật tốn kém.»

Bà Wu bật cười.

«Trong trường hợp đó, tốt hơn là cô nên đi ngủ», bà nói, dẫn cô vào căn phòng nơi chiếc giường hẹp đang chờ.

«Đây là giường của cô, và phía sau đó là căn phòng nơi cô có thể chuẩn bị.

- Nhưng cháu đã sẵn sàng rồi. Cháu đã tắm rửa sạch sẽ trước khi đến, cháu chỉ cần cởi bỏ quần áo bên ngoài.

- Tốt. Vậy tôi sẽ gặp cô vào sáng mai, bà Wu nói.

- Hẹn gặp lại vào ngày mai, cô gái đáp. Nhưng làm ơn, Chị Cả, nếu ban đêm chị cần gì, hãy gọi cháu.

- Vâng, tôi sẽ gọi cô nếu cần.»

Và bà Wu rời phòng khách, trở về phòng ngủ của mình.

Bà Wu lên giường, nhưng không thể chợp mắt. Đến nửa đêm, bà thức dậy, bước vào phòng bên cạnh, thắp nến và nhìn người mới đến đang ngủ. Cô không cử động. Cô nằm nghiêng về bên phải, một tay đặt dưới má. Cô thở đều, miệng khép, khuôn mặt hồng hào. Khi ngủ, cô còn xinh đẹp hơn lúc thức. Bà Wu nhận thấy điều đó, bà cũng thấy rằng cô gái không cử động hay ngáy. Chăn được kéo lên cẩn thận đến thắt lưng. Cô ngủ trong bộ đồ lót bằng cotton, nhưng đã cởi bỏ cổ áo, để lộ chiếc cổ tròn và một phần ngực. Bà Wu nhìn rõ một bên ngực của cô. Nó trẻ trung, tròn và săn chắc.

Cô gái bất động, ngủ say. Rất tốt. Bà Wu luôn có giấc ngủ nhẹ ; bà thức giấc ngay khi ông Wu trở mình trên giường và không thể ngủ lại được. Nhưng cô gái này sẽ

ngủ say suốt đêm và thức dậy tươi tỉnh vào buổi sáng. Bà Wu che nến bằng một tay và cúi xuống gần mặt cô. Vẫn hơi thở trong lành như vậy ! Bà Wu đứng thẳng, quay về phòng mình, tắt nến bằng cách bấm ngón tay vào bấc, rồi bà lên giường trở lại.

Những âm thanh nhẹ từ phòng bên cạnh đánh thức bà trước bình minh. Chiếc giường tre kêu cót két, tiếng vải sột soạt. Bà Wu, như thường lệ, tỉnh táo hoàn toàn và lắng nghe. Cô gái này định bỏ trốn vào giờ này sao ? Bà đứng dậy, mặc áo choàng, thắp nến và bước ra ngoài. Cô gái đang ngồi trên ghế đẩu và chải mái tóc dài, cô đã mặc quần áo, đi giày và tất trắng bằng cotton.

«Cô định đi đâu ?» bà Wu hỏi.

Cô gái, giật mình vì tiếng nói, đánh rơi chiếc lược gỗ lớn mà cô đang dùng. Mái tóc đen của cô xõa xuống quanh mặt.

«Không đi đâu cả !» cô nói.

Cô đứng dậy và nhìn chằm chằm vào bà Wu. Đôi mắt đen của cô lấp lánh giữa những bóng tối lung linh của mái tóc.

«Cháu thức dậy.

- Nhưng tại sao cô lại dậy vào giờ này ?

- Đã đến giờ thức dậy rồi, cô gái ngạc nhiên đáp. Cháu nghe thấy tiếng gà gáy.»

Bà Wu bật cười, một điều hiếm khi xảy ra với bà.

«Tôi không thể đoán được tại sao cô lại dậy sớm như vậy, nhưng đúng rồi, cô là người nhà quê. Ở đây không cần thiết phải dậy sớm như vậy đâu, cô ạ. Ngay cả những người hầu cũng chưa thức dậy trong một giờ nữa, và chúng tôi cũng không dậy cho đến một giờ sau đó.

- Cháu có nên đi ngủ lại không ?

- Cô còn có thể làm gì khác ?

- Cho phép cháu quét dọn các phòng, hoặc cháu sẽ quét sân.

- Tùy cô.

- Cháu sẽ không gây tiếng động. Chị Cả hãy trở về phòng và ngủ tiếp đi.»

Bà Wu trở lại giường và nghe thấy tiếng chổi mà cô gái đã tìm thấy ở hành lang, cô đang quét dọn sân và nền gạch ; cô di chuyển nhẹ nhàng, cẩn thận. Sau đó,

không nhận ra, bà Wu lại chìm vào giấc ngủ và khi tỉnh dậy thì đã muộn. Ánh nắng chiếu sáng trên nền gạch và Ying đang đợi bên giường.

Bà Wu thức dậy nhanh chóng, và nghi thức vệ sinh bắt đầu. Ying không nhắc đến người mới đến và bà Wu cũng im lặng. Căn phòng yên tĩnh. Không có tiếng động nào.

Sự im lặng trở nên quá sâu đến nỗi cuối cùng bà Wu phá vỡ nó :

«Cô gái đó đâu rồi ? bà hỏi Ying.

- Cô ấy đang ở ngoài kia, đang khâu vá, Ying trả lời. Cô ấy cần một việc gì đó để làm và con đã đưa cho cô ấy mấy đế giày để làm cho bọn trẻ.»

Một chút khinh thường lộ ra trong giọng nói của Ying, và bà Wu hiểu rằng người mới đến đã không tăng được vị thế trong mắt Ying vì đã đòi làm việc như một người hầu. Bà Wu không nói thêm gì. Bà không để bị ảnh hưởng bởi ý kiến của Ying.

Bà ăn trưa rồi bước ra sân. Cô gái trẻ đang ngồi trên một chiếc ghế đẩu ba chân dưới bóng tre, khâu vá. Những ngón tay cô đẩy mũi kim nhanh nhẹn qua lớp vải dày. Một chiếc nhẫn kim loại đeo ở ngón giữa đóng

vai trò như cái đê. Cô nhìn thấy Bà Wu, đứng dậy và im lặng chờ đợi, không muốn lên tiếng trước.

«Xin mời ngồi», Bà Wu nói.

Bà tự ngồi xuống một chiếc ghế trong vườn làm bằng sứ.

Chiếc ghế của bà quay lưng lại với cổng vòm dẫn vào sân, trong khi ghế của cô gái đối diện trực tiếp với nó. Vừa ngồi xuống và cầm lại kim, cô gái liền nhìn thấy ai đó xuất hiện ở cổng. Bà Wu chỉ kịp thấy đôi mắt to nhìn lên rồi cúi xuống, cùng đôi má ửng hồng. Bà quay lại, dự đoán sẽ thấy một người đàn ông, có lẽ là đầu bếp.

Nhưng đó không phải đầu bếp, mà là Fengmo, con trai thứ ba của bà. Cậu đứng ở lối vào, tay đặt lên khung cổng, nhìn chằm chằm vào cô gái.

«Fengmo, con muốn gì ?» Bà Wu hỏi.

Bà cảm thấy một cơn giận kỳ lạ khi thấy cậu vào mà không báo trước. Bà biết mình không dành cho cậu tình yêu thương như với những đứa con khác. Fengmo bướng bỉnh, không dịu dàng như Liangmo hay Tsemo, và cũng không vui vẻ như Yemno nhỏ. Từ nhỏ, cậu đã thích chơi với người hơn là gia đình, và bà coi đó là dấu hiệu của sự thấp kém. Bà đối xử với cậu như những đứa

khác, nhưng trong lòng, bà biết mình yêu cậu ít hơn. Cậu hẳn đã nhận ra điều đó, vì suốt mười lăm năm qua, cậu hiếm khi đến thăm bà, chỉ khi được gọi.

«Fengmo, con đang làm gì ở đó ?» Bà hỏi lại khi thấy cậu không trả lời. Cậu vẫn nhìn chằm chằm vào cô gái, và khi cảm nhận ánh mắt ấy, cô ngẩng lên, nhìn lại cậu rồi cúi mắt xuống.

«Con đến để... xem mẹ có khỏe không, Fengmo nói.

- Mẹ rất khỏe, Bà Wu đáp lạnh lùng.

- Còn một chuyện nữa.»

Bà Wu đứng dậy :

«Vậy thì vào thư phòng.»

Bà đi vào phòng, cậu theo sau, nhưng cả hai đều không ngồi. Fengmo chỉ tay về phía cô gái :

«Mẹ ơi, có phải là cô ấy không ?

- Fengmo, sao con lại đến đây hỏi mẹ điều này ? Bà Wu nghiêm khắc nói. Đây không phải việc của con.

- Nhưng thưa mẹ, đó là việc của con, cậu nóng nảy đáp. Mẹ nghĩ con sẽ phải đối mặt với bạn bè thế nào ?

Họ sẽ chế giễu con, trêu chọc con...

- Con đến chỉ để nói điều này thôi sao ?

- Vâng, Fengmo thốt lên. Nhưng giờ con đã thấy cô ấy - cô ấy trẻ quá, còn cha thì già rồi.

- Con hãy quay lại sân ngay lập tức, Bà Wu nói, giọng vẫn lạnh như băng. Đến đây mà không báo trước đã là bất lịch sự. Còn về cha con, thế hệ trẻ không có quyền quyết định cách hành xử của thế hệ trước.»

Bà quen với tính bướng bỉnh của Fengmo nên ngạc nhiên khi thấy cậu chịu nhượng bộ. Bà thấy khuôn mặt đẹp trai của cậu đỏ lên và run rẩy. Không một lời, không ngoảnh lại, cậu quay đi và rời khỏi phòng, rồi ra khỏi sân.

Nhưng Bà Wu vô cùng bực bội vì cuộc gặp gỡ giữa hai người. Dù đã từ bỏ nhiều tập tục cũ, bà vẫn giữ nguyên quy tắc tách biệt trai gái từ nhỏ. Trong nhà bà, các con trai sống cách ly với phụ nữ từ năm bảy tuổi. Bà thậm chí làm ngơ trước những câu trả lời ngớ ngẩn của người hầu khi các con trai hỏi han. Một lần, bà nghe Fengmo hỏi quản gia :

«Tại sao con không được chơi với các chị em họ nữa?

- Trai gái không thể chơi cùng nhau, nếu không chân sẽ bị bệnh», quản gia đùa nửa thật.

Bà Wu, vốn luôn sửa chữa những lời ngu ngốc, lại bỏ qua câu này. Và giờ đây, Fengmo đã nhìn thấy cô gái trước khi cô ấy chính thức vào nhà, và cô ấy cũng đã thấy cậu. Ai biết được ngọn lửa nào sẽ bùng lên từ đây? Bà đi qua đi lại trong thư phòng. Mỗi lần qua cửa mở, bà lại thấy cô gái cúi đầu chăm chú vào đường kim, tay đẩy mũi kim lên xuống. Bà Wu quyết định ngay lập tức: mọi thứ không được chậm trễ. Bà sẽ giữ cô gái lại. Nhưng cô ấy phải hiểu rõ nhiệm vụ của mình.

Bà bước ra, nhanh hơn thường lệ, và ngồi xuống.

«Tôi đã quyết định, bà nói thẳng thừng. Cô sẽ ở lại đây.»

Cô gái ngẩng đầu lên ; cô đang cầm kim, chuẩn bị đâm qua lớp vải, nhưng dừng lại. Cô đứng dậy tỏ lòng tôn kính với Bà Wu.

«Ý bà là... bà thấy cháu ổn ? Cô hỏi nhỏ, hơi thở gấp gáp.

- Vâng, nếu cô làm tròn bổn phận, Bà Wu đáp. Cô đến đây để phục vụ Phu quân của tôi, thay thế tôi - trong một số việc.

- Cháu hiểu, cô gái nói, giọng nhỏ nhẹ, mắt dán vào mặt Bà Wu.

- Cô phải biết, Bà Wu tiếp tục, nhà chúng tôi vẫn giữ nhiều nếp cũ. Không có sự qua lại giữa khu nam và nữ.

- Ôi, không đâu», cô gái nhanh nhảu đáp.

Tay cô buông xuống đầu gối, nhưng mắt vẫn không chớp.

«Vậy thì, Bà Wu nói, giọng đột ngột khác thường, không có lý do gì để không đi đến thỏa thuận.»

- Nhưng cháu có được đặt tên không ? Cô gái lo lắng hỏi. Cháu có được có tên trong nhà này không ?»

Câu hỏi chạm đến trái tim Bà Wu.

«Có, bà nói. Cô cần một cái tên, và tôi sẽ đặt cho cô. Tên cô sẽ là Ch'iuming - nghĩa là Mùa thu vui vẻ. Cái tên này nói rõ bổn phận của cô. Ngài là mùa thu, cô sẽ là niềm vui của ngài.

- Ch'iuming», cô gái lặp lại, nếm thử cái tên trên môi.

«Tôi là Ch'iuming», cô nói.

IV

Ông Wu không xuất hiện, và Bà Wu cũng không can thiệp. Sau bao năm, bà hiểu rõ suy nghĩ của chồng. Nếu quyết định từ chối việc đón cô gái trẻ về nhà, ông đã nói thẳng thừng ngay, có lẽ còn cười lớn. Nhưng nếu ông tránh mặt, nghĩa là ý tưởng này không khiến ông khó chịu, mà còn khiến ông xấu hổ với vợ. Ông là người như bà biết : có thể ngưỡng mộ phẩm chất của bậc quân tử, nhưng tâm hồn lại bị thể xác chi phối.

Cũng như khi ngồi vào bàn ăn, ông chưa bao giờ có thể cưỡng lại được một món ăn hấp dẫn, thì cũng như vậy, dù rất muốn hoàn thiện bản thân, ông không bao giờ có thể từ bỏ thú vui với một người phụ nữ trẻ. Ông không hề có tính khắc khổ, mặc dù trong nhiều năm ông chỉ bằng lòng với bà Wu với tư cách là người vợ. Nhưng bà Wu, không hề tự phụ, ý thức rất rõ rằng nếu bà kém xinh đẹp hơn, kém chu toàn hơn trong bổn phận làm vợ, thì ông có thể đã bị cuốn đi nơi khác. Bà đã biết cách làm ông hài lòng trong mọi việc. Nếu ông muốn hiểu biết những điều học được từ sách vở, bà sẽ tìm hiểu và kể lại cho ông. Khi ông tỏ ra tò mò về những gì diễn ra ở nước ngoài, bà sẽ thu thập tài liệu để giải đáp cho ông. Trong suốt những năm đó, mọi mong muốn

của chồng bà đều được đáp ứng. Bà Wu nghĩ đến điều này mà không chút buồn phiền, bởi đó là nhờ công của bà, vì bà đã biết cách dự đoán từng mong muốn của ông. Nếu chúng còn mơ hồ, bà sẽ làm rõ qua những cuộc trò chuyện khéo léo, và nếu chúng rõ ràng và cấp thiết, bà sẽ nhanh chóng thỏa mãn chúng. Bà đã là một người vợ tốt.

Bà cũng không có lý do gì để phàn nàn về ông. Không một nỗi thất vọng nào của bà xảy ra một cách đột ngột. Ban đầu, bà coi những sở thích bất chợt của ông Wu là biểu hiện của một tâm hồn bị kìm hãm từ khi sinh ra bởi sự nuông chiều của mẹ ông. Bà Cụ chưa bao giờ để ông Cụ có chút ảnh hưởng nào đến đứa con trai độc nhất vô cùng quý giá của họ, vì đó là đứa con duy nhất còn sống sót trong số nhiều lần sinh nở. Bà Cụ đã bắt đầu bằng việc công khai cãi vã với ông Cụ mỗi khi ông này cố gắng rèn dạy con trai. Lúc đó, đứa trẻ lên bảy. Trước đó, theo phong tục của những gia đình như thế này, ông cụ đã để con trai ở trong phòng của mẹ nó. Nhưng đến năm bảy tuổi, ông buộc phải đưa nó về ở với mình.

Bà Cụ tìm đủ lý do để trì hoãn. Đầu tiên, đứa trẻ có cổ họng yếu và bà cần phải theo dõi nó ban đêm ; sau đó, vì nó biếng ăn, nên cần khuyến khích nó ăn uống đầy đủ. Khi ông Cụ nhất quyết đòi đưa con đi, bà đã khóc,

và khi ông nổi giận, bà cũng làm như thế, thậm chí còn mạnh mẽ hơn nữa. Nhưng ông Cụ cứng rắn hơn cả đá, và bà đành phải nhượng bộ. Đứa trẻ, lên chín tuổi, được sắp xếp vào một căn phòng nhỏ bên cạnh phòng của Cha nó, và ông Cụ bắt đầu dạy dỗ và giáo dục đứa con trai độc nhất của mình.

Nhưng, than ôi ! Căn phòng đó cũng có một cánh cửa bí mật, mà qua đó cậu bé bướng bỉnh lén lút chui qua, ban đêm, đến chỗ mẹ mình. Ông Cụ dạy dỗ con trai với sự kiên nhẫn và dịu dàng, nhưng hoàn toàn vô ích. Bởi vì, khi ông dạy cậu kỷ luật, thì bà Cụ lại khuyến khích cậu chơi đùa thay vì học hành. Bà cho cậu ăn những món ngon và đắt tiền, và khi cái dạ dày nhỏ của cậu, bị nhồi nhét, khiến cậu đau đớn, bà dạy cậu hút vài hơi thuốc phiện để xoa dịu cơn đau. Chỉ nhờ sức khỏe và sự năng động mà đứa trẻ không nghiện thuốc phiện. Khi cậu tròn hai mươi tuổi, cha cậu nhận ra rằng bà Cụ đã thắng thế, và sau một lời cảnh cáo cuối cùng với con trai, ông đã từ bỏ cậu.

«Con trai - ông kết thúc bài diễn văn của mình như thế này, - con đã đặt người phụ nữ lên trên đàn ông, chọn mẹ con thay vì cha con, sự thoải mái của con thay vì sự hoàn thiện bản thân. Hãy để nó như vậy. Để bảo vệ gia đình, chúng ta chỉ còn cách tìm cho con một

người vợ có thể bù đắp sự yếu đuối của con !»

Hoảng sợ trước sự nghiêm túc trong giọng điệu đó, chàng trai trẻ, như mọi khi khi sợ hãi, đã bỏ chạy ngay khi có thể, trở về với mẹ mình ; ở bên bà, cậu lập tức quên đi sự khó chịu của mình.

Không lâu sau, bà Wu đã bước vào ngôi nhà. Vào ngày thứ mười sau đám cưới, ông Cụ đã gọi cô vào thư viện và nói với cô về con trai ông như sau :

«Anh ấy sẽ trở thành người mà con tạo ra. Một số người đàn ông tự phát triển bản thân, nhưng anh ấy sẽ luôn bị định hình bởi phụ nữ. Đừng để anh ấy nhận ra điều đó. Đừng bao giờ trách móc sự yếu đuối của anh ấy, nếu không nó sẽ trở nên hoàn toàn. Đừng để anh ấy tin rằng mình vô dụng, bởi vì khi đó điều đó sẽ thực sự trở thành sự thật. Hãy tìm kiếm trong anh ấy những sợi dây mạnh mẽ mà con có thể khám phá và dệt nên bức tranh của riêng con. Nếu con gặp phải những sợi yếu hơn, đừng tin tưởng vào chúng, hãy bí mật kết hợp chúng với những sợi của con.»

Lúc đó, cô còn rất trẻ, chồng cô cũng trẻ và vui vẻ, cô cảm thấy ngây ngất vì hôn nhân và không sợ hãi điều gì.

«Con yêu anh ấy», cô đã trả lời ông Cụ.

Ông có vẻ ngạc nhiên, vì một người phụ nữ thường không bày tỏ cảm xúc một cách táo bạo như vậy. Nhưng giọng nói phát ra những lời lẽ phi thường đó lại quá dịu dàng, quá xinh đẹp ; bản thân cô cũng tỏ ra tinh tế và ngây thơ khi nói ra chúng, đến nỗi ông không đủ can đảm để trách móc cô.

Ông chỉ cúi đầu và trả lời :

«Người phụ nữ không thể có trong tay vũ khí hiệu quả hơn.»

Bà Wu chỉ hiểu rõ hoàn toàn người đàn ông mà bà đã kết hôn sau mười năm, người mà bà vẫn yêu thương với tình cảm dịu dàng. Bà khám phá ra những giới hạn trong tâm trí và tâm hồn của ông một cách chậm rãi và dần dần, đến nỗi nỗi đau của sự thất vọng đã không đến với bà. Không gian nằm giữa những giới hạn đó rất hẹp. Sự tò mò, những câu hỏi của chồng bà, lúc đầu đã kích thích trí tưởng tượng của bà Wu, vì bà tin rằng đó là phản ứng của trí tuệ, giờ đây dường như vô nghĩa, chỉ là một trò tiêu khiển không dẫn đến đâu. Ông Wu đột nhiên chán một câu hỏi, từ bỏ việc theo đuổi nó, và bà Wu phải tìm hiểu xem gió đã đổi chiều thế nào.

Đó là thời điểm mà bản thân bà đã vượt qua những giới hạn đó và mở rộng giới hạn của mình, nhiều nhất có thể. Nhưng bà không nói gì với ông Wu ; hơn nữa, để làm gì ? Ông sẽ không hiểu. Bà đã để lại đủ bản thân mình trong vòng tròn hạn hẹp của chồng để ông cảm nhận được sự hiện diện của bà, nhưng bà đã bắt đầu mơ về sinh nhật lần thứ bốn mươi của mình và lên kế hoạch cho ngày đó.

Ngay lúc đó, bà quyết định thông báo cho Ông Wu về sự hiện diện của Ch'iuming. Có lẽ ông đã biết qua các người hầu, nhưng bà vẫn sẽ nói với ông. Không nên trì hoãn, vì Fengmo đã nhìn thấy cô gái trẻ. Một chàng trai trẻ có thể nhìn thấy một cô gái mà không có chuyện gì xảy ra, nhưng điều đó cũng có thể dẫn đến hậu quả nghiêm trọng.

Vào một số thời điểm, trong sự sôi nổi của tuổi trẻ, một cuộc gặp gỡ như vậy, dù là tình cờ, có thể nguy hiểm như một cuộc hẹn hò. Nếu ông Wu đồng ý, bà sẽ gửi Ch'iuming đến ngay khi cô sẵn sàng.

Ch'iuming rất hạnh phúc trong buổi sáng đẹp trời nắng này. Bà Wu đã gửi Ying đến một cửa hàng vải để chọn một tấm vải hoa chất lượng tốt và một tấm lụa chất lượng trung bình, và một nhân viên vừa mang những tấm vải đó đến. Bà Wu đã lấy đủ để may ba bộ

quần áo. Để làm hài lòng cô gái trẻ, bà cho phép cô chọn màu sắc và kiểu dáng yêu thích. Bà vui mừng khi thấy cô gái trẻ chọn những họa tiết nhỏ và màu sắc nhẹ nhàng. Bà thậm chí còn hài lòng hơn khi Ch'iuming bắt tay vào việc tự may quần áo cho mình.

Đứng trước chiếc bàn vuông, Ch'iuming trải tấm vải hoa ra, rồi dừng lại, kéo cao kéo.

«Em có nên cắt chúng như quần áo của chị không, Chị Cả ?» cô hỏi.

Quần áo của cô có tay áo rộng và áo ngắn, theo phong cách nông thôn.

«Ying sẽ chỉ cho em kiểu dáng phù hợp với ngôi nhà của chúng ta», bà Wu trả lời.

Và Ying lấy số đo, vẽ những đường phấn lên vải, cắt nó để phù hợp với thân hình mảnh mai, những đường cong thanh tú của cô gái trẻ.

Trong lúc đó, Ch'iuming tràn ngập niềm vui.

«Cả đời em chưa bao giờ được mặc quần áo bằng vải mới», cô thì thầm.

Sau khi các mảnh vải được ráp lại, cô xỏ chỉ vào kim, đeo chiếc nhẫn kim loại vào ngón tay và ngồi xuống trong giấc mơ hạnh phúc. Cô may chậm rãi, cẩn thận, trong khi Ying theo dõi độ mịn và đều đặn của các đường may. Nhìn Ch'iuming, một cảm giác tội lỗi kỳ lạ lại xâm chiếm bà Wu, như thể bà sắp gây ra điều gì đó có hại cho cô gái trẻ. Bà ngay lập tức quyết định đi tìm ông Wu và ra hiệu cho Ying đi theo, bà bước vào phòng bên cạnh. Khi ra khỏi tầm nghe, bà nói với người hầu : «Chúng ta phải giúp cô ấy. Hãy đảm bảo rằng cô ấy có đủ quần áo lót và áo khoác càng sớm càng tốt. Có thể tôi sẽ gửi cô ấy đi ngay ngày mai, tùy vào diễn biến của ngày hôm nay.»

- Vâng, thưa bà», Ying trả lời, cẩn thận không để lộ trên khuôn mặt hay trong giọng nói niềm vui hay nỗi buồn mà cô cảm thấy.

Bà Wu rời khỏi sân của mình lần đầu tiên kể từ khi bà sống ở đó. Vì trách nhiệm, bà dừng lại thăm bà Cụ. Bà thấy bà Cụ đang ngồi trước cửa, dưới ánh nắng mặt trời, và tâm trạng tốt hơn thường lệ. Một người hầu đang xoa dầu vào chân và mắt cá chân hơi sưng của bà Cụ.

«Đó là lỗi của con cua, bà Cụ nói. Cua luôn làm chân mẹ sưng lên. Nhưng vì mẹ có thể xuống mồ bất cứ lúc nào, tại sao mẹ phải từ chối ăn cua ? Hơn nữa, chân

và mắt cá chân của mẹ cũng chẳng còn dùng được gì nhiều. Mẹ đã uống rất nhiều rượu cùng lúc để giải độc.»

Bà Cụ dường như đã hoàn toàn quên đi cơn giận với con dâu về chuyện người thiếp, và bà Wu cẩn thận không nhắc lại điều đó. Bà cúi xuống kiểm tra đôi chân sưng tấy và ra lệnh cho người hầu xoa bóp từ dưới lên ; bằng cách này, máu sẽ di chuyển lên trên thay vì xuống dưới. Sau đó, bà tiếp tục hành trình của mình.

Bà hy vọng sẽ tìm thấy Ông Wu trong gian nhà mà bà đã từng sống hơn là trong gian nhà riêng của ông, và bà đi theo con đường đó. Trong sân, những cây lan bạc của bà đang héo dần. Bà cúi xuống để kiểm tra xem có rệp nào giữa những chiếc lá không ; bà không tìm thấy con nào ; đồng thời, bà nhìn thấy chồng mình đang ngồi trong phòng khách, mặc quần áo rộng. Vì trời nóng, ông mặc chiếc quần rộng bằng lụa trắng và áo lụa mở để lộ ngực trần. Một tay bà cầm chiếc quạt lụa trắng được trang trí bằng những cành tre xanh, tay kia cầm bát trà. Những đĩa thức ăn trống rỗng từ bữa sáng của bà được đặt trên bàn.

Bà Wu thấy trên khuôn mặt đầy đặn và khỏe Meng đó một vẻ mặt bối rối, hơi cau có. Bà nói chuyện với ông Wu, như thường lệ, bằng giọng điệu vui vẻ :

«Em nghĩ đã đến lúc trồng lại những cây mẫu đơn trong sân này. Anh nghĩ sao, Cha của các con em ?

- Những cây lan xám nhỏ này chưa bao giờ làm anh thích thú, ông trả lời. Anh thích những màu sắc tươi sáng.

- Em sẽ cho người nhổ chúng và thay thế bằng mẫu đơn ngay hôm nay. Nếu chúng ta mua chúng trong chậu, chúng sẽ tiếp tục nở hoa mà không bị chậm trễ.»

Ông đứng dậy, bước ra và đến bên bà trong sân. Ông cúi xuống bên cạnh bà Wu để kiểm tra những cây lan.

«Mẫu đơn đỏ và hồng, ông nói, rất quyết đoán, và một cây trắng cách năm bước chân.

- Tỷ lệ tốt, bà nói. Yemmo đâu rồi ?»

Đứa con trai út của họ thường ở bên cạnh cha.

«Anh đã gửi nó về quê hôm qua, ông Wu trả lời với giọng điệu trang nghiêm. Nó còn quá nhỏ để ở trong sự ồn ào hiện tại của ngôi nhà này.

- Anh đã làm đúng, bà nói với ông. Đó là một quyết định rất khôn ngoan của anh.»

Bà nhìn ông với tình cảm. Ông đang béo lên và trở nên đầy đặn hơn một chút vì sự háu ăn của mình.

«Sáng nay anh thế nào ? bà hỏi ông.

- Tốt, ông trả lời. Rất tốt.»

Nhưng bà nhận thấy ở ông một sự nóng nảy nào đó. Bà mỉm cười với ông.

«Em không quên anh đâu, bà nói với giọng đầy âu yếm.

- Thế mà anh có cảm giác ngược lại», ông lẩm bẩm.

Ông vén chiếc áo khoác và dùng tay quạt Meng vào bộ ngực trần. «Anh đã cảm thấy rất cô đơn trong khi chờ đợi em quyết định. Anh là một người chồng tốt mà, Ailien ! Người khác đã không thể chịu đựng được sự xa cách lâu đến thế đâu. Bao nhiêu ngày rồi ! Anh nghĩ là đủ rồi.

- Em không quên anh dù chỉ một giây, bà nói. Em đã tìm kiếm nhanh chóng và cô gái ấy đã ở đây.»

Một màu đỏ ửng lên trên khuôn mặt ông Wu.

«Ailien, ông nói, đừng nói về chuyện đó nữa.

- Chắc anh đã nghe nói rằng cô ấy đang ở đây, bà Wu tiếp tục với giọng nói trong trẻo.

- Anh không để ý đến những lời đồn đại của đám đầy tớ», ông nói với vẻ kiêu ngạo.

Nhưng bà Wu biết rằng ông nói theo hình ảnh mà ông tự tạo ra về bản thân. Ông nghe tất cả những gì người hầu nói và cười theo những câu đùa của họ, bởi người hầu này, một tên hề đích thực, biết rằng chủ nhân của mình thích cười.

Bà Wu tiến đến một chiếc ghế trong vườn.

«Cô gái ấy rất phù hợp, bà thì thầm, và đôi tay bà buông xuống đầu gối với vẻ bình thản như thường lệ. Cô ấy khỏe mạnh, trẻ trung, xinh đẹp, ngây thơ...

- Em không cảm thấy ghen tị chút nào sao ?» ông hỏi với giọng khô khan.

Ánh nắng trong vắt chiếu xuống ông, đứng trước bà, tạo nên một hình ảnh về người chồng mà bà ngưỡng mộ: mái tóc đen bóng, làn da vàng óng mịn màng, đôi môi đẹp và đôi mắt to đầy táo bạo.

«Anh đẹp đến nỗi, bà nói với nụ cười, em có thể ghen nếu không phải là một cô bé như thế, đơn giản đến mức

không là gì giữa anh và em.

- Anh không thể hiểu tại sao em đột nhiên trở nên lạnh lùng một cách khủng khiếp như vậy, Ailien. Tuần trước, em vẫn... như mọi khi. Tuần này...

- Em đã bước qua sinh nhật lần thứ bốn mươi», bà nói với ông, vẫn mỉm cười.

Rồi bà ra hiệu cho ông lại gần :

«Đến đây, bà nói, kéo ông lại, ngồi xuống đi.»

Vừa khi ông ngồi xuống, bà nhìn thấy Fengmo đi ngang qua cổng sân. Cậu nhìn vào trong, thấy bố mẹ ngồi cạnh nhau, và nhanh chóng bỏ đi.

Mẹ cậu gọi : «Fengmo !» Nhưng chàng trai trẻ tiếp tục đi mà không nghe thấy.

«Chúng ta nên cưới vợ cho con trai thứ ba, bà Wu nói. Anh nghĩ sao nếu em nói chuyện này ngay với bà Kang - có lẽ ngày mai - và hỏi bà về Linyu ?»

- Em luôn chọn vợ cho các con trai của mình, ông Wu đáp.

- Tsemo đã tự chọn vợ, và với Fengmo,, em muốn tránh sai lầm đó.

- Được đấy.»

Bà Wu. vui mừng khi không thấy bất kỳ dấu hiệu quan tâm nào trong giọng nói của chồng khi nhắc đến Linyi.. Ông đã quên cô ấy. Ông chỉ nghĩ đến bản thân. Bà quyết định sẽ lo việc hôn nhân này ngay lập tức, như thể bà sắp mua cho con trai một bộ quần áo mới hoặc một đôi giày.

«Trừ khi anh có ý kiến gì, em sẽ gửi cô gái đến với anh vào ngày mai», bà nói.

Màu đỏ lại ửng lên trên gò má ông Wu. Ông thò ngón tay cái và ngón trỏ vào túi áo, lấy ra một gói thuốc lá ngoại và châm một điếu.

«Anh biết em là một người phụ nữ cực kỳ cứng đầu: nó sẽ giết chết anh nếu anh chống lại ý muốn của em, ông lẩm bẩm giữa những làn khói. Tại sao anh lại muốn chết chứ ?»

- Anh đã bao giờ phàn nàn về sự cứng đầu của em chưa ? bà hỏi với giọng cười. Chẳng phải em luôn cứng đầu vì lợi ích của anh sao ?

- Đừng nói về chuyện đó nữa.»

Ông thổi một làn khói mạnh.

«Đừng bao giờ nhắc đến cô gái đó với anh nữa.

- Không có lý do gì để nói về cô ấy nữa ; em sẽ gửi cô ấy đến với anh vào tối mai.»

Bà lại nhìn thấy một bóng người ở cổng sân và nhận ra đó là con trai cả của bà, Liangmo. Cậu cũng có vẻ muốn đi qua đó.

Bà gọi : «Liangmo !» Nhưng Liangmo cũng bỏ đi và không quay lại.

Ông Wu đứng dậy đột ngột.

«Anh vừa nhớ ra lời hứa của mình, ông nói với bà Wu, anh phải gặp một người ở quán trà. Người quản gia nói rằng chúng ta nên mua lại mảnh đất nằm giữa đất của mình, mảnh đất mà ông nội anh đã cho một người hầu cách đây ba đời vì đã cứu mạng ông. Hậu duệ của người đó sẵn sàng bán, và điều này sẽ khôi phục lại hình dáng ban đầu cho gia trang.

- Đó sẽ là một việc rất tốt, nhưng không nên trả quá bảy mươi lăm đồng cho tám mẫu.

- Chúng ta có thể lên đến tám mươi, ông Wu nói.

- Em không muốn vượt quá số đó. Phải nghĩ đến các con.»

Ông Wu hứa :

«Không quá tám mươi.»

Ông đi về phía ngôi nhà và bước vào. Bà Wu cũng đứng dậy. Bà chuẩn bị rời đi thì ông Wu dừng lại ở ngưỡng cửa và quay lại : ông nhìn bà.

«Ailien, ông nói, anh không muốn bị ai trách móc về bất cứ điều gì trong chuyện này.

- Ai sẽ trách anh chứ ? bà đáp. Em cũng quên nói với anh tên của cô ấy : Ch'iuming.. Cô ấy sẽ là niềm vui mùa thu của anh.»

Ông Wu nghe những lời này, mở miệng, rồi lại đóng lại và bỏ đi.

Bà Wu cúi nhìn những cây lan đang héo, nghĩ thầm: «Ông ấy muốn nguyền rủa tôi, nhưng không biết làm cách nào.»

Đột nhiên, bà cảm thấy sợ hãi. Bà mong muốn được trở về căn phòng yên tĩnh của mình. Nhưng điều đó là không thể vì bổn phận với các con trai, những người đang trông chờ vào bà. Bà phải đi gặp từng người một.

Bà tìm thấy Liangmo trong sân bên cạnh, nơi cậu sống cùng gia đình. Một ngôi nhà vui vẻ. Con trai nhỏ của Liangmo đang chơi đùa bên ngoài với người vú ; khi bà Wu bước vào, cậu bé chạy đến với bà. Bà xoa má cậu và cúi xuống hít mùi thơm ngọt ngào từ làn da của cậu.

«Kho báu ngọt ngào, má cháu thơm quá, bà nói dịu dàng.

Wu nghe thấy giọng bà và bước ra từ gian nhà.

«Con đây, Mẹ, con đang chuẩn bị ra ngoài thành để xem lúa mọc như thế nào. Đã đến lúc ước lượng vụ mùa.

- Con hãy hoãn chuyến đi lại, con trai», bà nói.

Liangmo đưa tay đỡ bà và bà dựa vào cánh tay cậu. Cậu dẫn bà đến một chiếc ghế vườn đặt dưới một cây thông được uốn thành mái che phía trên.

«Mẹ đến để nhờ con đi cùng cha đến quán trà. Ông ấy đang nghĩ đến việc mua lại mảnh đất mà gia đình Xang đã sở hữu ba đời. Người thừa kế hiện tại, như con biết, là một kẻ nghiện thuốc phiện, và sẽ là một việc tốt nếu lấy lại được mảnh đất đó. Nhưng con phải đảm bảo rằng họ không bán quá bảy mươi đồng. Cha nói đến

tám mươi. Chúng ta có thể mua được với bảy mươi. Người ta lừa chúng ta vì nghĩ rằng chúng ta giàu, nhưng không ai đủ giàu để bị lừa cả.

- Con sẽ đi, Mẹ, tất nhiên rồi.»

Bà thấy cậu do dự và ngay lập tức hiểu rằng cậu muốn hỏi về Ch'iuming.. Nhưng bà đã quyết định không nói về cô gái này với bất kỳ người con nào. Một thế hệ không nên bàn luận về những gì thế hệ khác làm.

«Meng đâu rồi ? bà nói. Mẹ không gặp cô ấy từ ngày sinh nhật của mẹ. Mẹ muốn hỏi ý kiến cô ấy - và cả con nữa, con trai - về việc chọn Linyi làm vợ cho Fengmo.

- Linyi ? Liangmo chưa từng nghĩ đến điều này. Nhưng Fengmo có để mẹ quyết định thay không ?

- Nếu cậu ấy không muốn, mẹ sẽ để cậu ấy tự quyết định việc cưới Linyi.»

Đúng lúc đó, Meng xuất hiện. Nhược điểm lớn của cô là thường uể oải và luộm thuộm trong một hoặc hai giờ sau khi thức dậy. Sáng hôm đó, khi nghe thấy bà Wu, cô đang ngồi trong bộ đồ ngủ và chưa chải đầu. Cô vội chạy vào phòng để thay đồ và bước ra, trông như một bông hoa hồng giữa nụ và hoa nở. Thai nghén gần đây và sự mệt mỏi khiến cô trở nên mềm mại và dịu dàng.

Đôi mắt to của cô sáng lấp lánh và đôi môi hé mở. Đôi hoa tai ngọc trai mà bà Wu tặng cô đung đưa trên tai.

«Mẹ, mẹ đã đến rồi ! cô nói như một lời chào.

- Những viên ngọc này hợp với con lắm», bà Wu nói.

Rồi bà quay sang Liangmo :

«Đi đi, con trai, bà nói thêm với sự uy quyền nhẹ nhàng mà không bao giờ có vẻ thật sự vì nó quá nhẹ nhàng. Meng và mẹ sẽ nói chuyện.»

Sau khi Liangmo đi khỏi, bà Wu nhìn Meng từ đầu đến chân :

«Con đã bắt đầu nôn vào buổi sáng chưa ? bà hỏi ân cần.

- Con mới chỉ bắt đầu, Meng nói, tức là con cảm thấy buồn nôn nhưng chưa nôn.

- Khoảng mười ngày nữa sẽ bắt đầu, bà Wu nói. Một đứa trẻ khỏe Meng luôn khiến mẹ nôn trong ba tháng, đặc biệt nếu là con trai.

- Thằng nhóc này đã làm thế», Meng nói, đưa môi đỏ về phía con trai nhỏ của cô, đang cưỡi lên lưng người vú như cưỡi ngựa.

Bà Wu luôn phải dành thời gian với Meng trước khi bắt đầu một cuộc trò chuyện thực sự. Không một đứa con nào của bà Kang thừa hưởng được vóc dáng và phẩm chất của mẹ. Bà Wu nghĩ về điều này khi nhìn thân hình nhỏ nhắn, đầy đặn của con dâu cùng khuôn mặt thanh tú và đôi bàn tay mảnh mai của cô. Dường như người bạn của bà đã phân chia thành chín phần trong những đứa con của mình. Khi sinh con, bà Wu không hề nhận thức rằng mình cũng phân chia như vậy. Bà tạo ra chúng hoàn toàn mới, tách biệt khỏi bà ngay từ khi chúng chào đời. Nhưng Meichen chưa bao giờ tách rời khỏi những đứa con của mình. Bà bám víu vào từng đứa như thể chúng là một phần của bản thân.

«Meng, con yêu, bà Wu lên tiếng, mẹ đến đây để xin lời khuyên của con. Con nghĩ sao nếu mẹ xin mẹ con gả em gái Linyi của con cho Fengmo ? Chúng gần bằng tuổi nhau. Mẹ nghĩ em gái con nhỏ hơn Fengmo bốn tháng. Cô ấy xinh đẹp, Fengmo cũng ưa nhìn. Cả hai đều có sức khỏe tốt. Mẹ chưa xem tử vi, nhưng mẹ biết tháng sinh của chúng rất hợp ; cô ấy là nước, còn cậu ta là đá.

- Con rất muốn có em gái ở đây !» Meng reo lên.

Cô vỗ tay, khiến những chiếc nhẫn va vào nhau kêu lách cách. Rồi cô buông tay xuống :

«Mẹ ơi, con phải nói với mẹ. Linyi cho rằng Fengmo quá cổ hủ.

- Ồ, tại sao vậy ? Bà Wu ngạc nhiên hỏi.

- Cậu ấy chưa từng đến trường. Cậu ấy lớn lên hoàn toàn ở đây, trong ngôi nhà này.

- Mẹ của con đáng lẽ không nên để Linyi theo học ở ngôi trường Thượng Hải năm đó», bà Wu nói.

Một vẻ nghiêm khắc làm cứng lại những đường nét thanh tú trên khuôn mặt bà.

«Dĩ nhiên, vẫn còn thời gian để gửi Fengmo đến trường, Meng tiếp tục, che đi một cái ngáp bằng bàn tay mũm mĩm của mình.

- Mẹ sẽ không gửi Fengmo đến trường khi con trai chưa được rèn giũa. Mẹ muốn ngôi nhà này, chứ không phải một ngôi trường ngoại quốc, định hình các con trai của mẹ», bà Wu đáp.

Meng không bao giờ tranh luận :

«Con có nên nói chuyện này với Linyi không ?

- Không, bà Wu nói với vẻ đĩnh đạc. Mẹ sẽ tự nói chuyện với mẹ của con.»

Bà Wu cảm thấy không đồng tình với Meng. Trước khi hiểu rõ nguyên nhân, bà nhìn thấy một biểu hiện ngạc nhiên thoáng qua trên khuôn mặt trẻ con của Meng.

«Ôi trời ơi ! Cô kêu lên, chắp tay trước bụng.

- Chuyện gì vậy ? Bà Wu hỏi.

- Có phải em bé không ? Meng nghiêm túc nói.

- Lại một cậu con trai nữa ! Bà Wu tuyên bố. Khi nó cử động sớm như vậy, chắc chắn là con trai !»

Lúc này, tỏ ra sốt ruột sẽ là không phải, và bà Wu không để lộ điều gì. Người ta chỉ yêu cầu những người phụ nữ trẻ hoàn thành nhiệm vụ của mình. Meng đã làm tròn nhiệm vụ.

Bà Wu đứng dậy :

«Con phải uống nước dùng nóng, con yêu, nước dùng gạo là tốt nhất. Khi em bé cử động, nghĩa là nó đói.

- Con sẽ làm ngay, Meng trả lời, mặc dù con chưa ăn xong bữa sáng. Nhưng con lúc nào cũng đói, thưa mẹ.

- Cứ ăn đi, bà Wu nói. Ăn nhiều nhất có thể, cho cả con và em bé.»

Bà rời đi, và khi bước qua sân cũ kỹ nhưng tuyệt đẹp này, bà cảm thấy, như thường lệ, mình bị cuốn đi khỏi bản thân, bị lôi theo dòng chảy của gia đình Wu mà bà đã gia nhập từ nhiều năm trước. Cuộc sống và hôn nhân, những đứa con sinh ra từ xưa đến nay, dòng chảy vẫn tiếp tục. Tại sao bà lại sốt ruột với Meng, người chỉ nghĩ đến việc sinh con đẻ cái ?

«Với những đứa con trai của mình, mình cũng đã tìm được vị trí trong dòng chảy cuộc sống này, bà Wu tự nhủ. Hiện tại, bà chỉ còn nhiệm vụ duy trì dòng chảy trong sạch và không gặp trở ngại qua các thế hệ. Bà ngẩng đầu lên và hít thở không khí buổi sáng. Ngoài nhiệm vụ này ra, bà hoàn toàn tự do.

Bà vẫn phải đến nhà Tsemo. Bà sẽ đợi để gặp Fengmo sau khi biết được suy nghĩ của Linyi.

Yenmo vắng mặt. Sau khi đến thăm Tsemo và Rulan, bà sẽ hoàn thành nghĩa vụ của mình trong ngày hôm đó.

Gian nhà của Tsemo là nơi ít dễ chịu nhất. Khi bước vào không gian chật hẹp này, bà Wu hối hận vì đã trừng phạt con trai mình như vậy chỉ vì cuộc hôn nhân của cậu. Căn phòng chỉ gồm hai gian quay mặt về hướng bắc. Mùa đông, mặt trời không sưởi ấm được ; mùa hè, chúng lại ẩm ướt.

Bà Wu thấy Tsemo trong gian phòng chính. Mực từ một lọ đã đổ ra, một loại mực nước nhập từ nước ngoài, và Tsemo đang lau vết bẩn. Bà Wu là người đầu tiên nhận thấy điều này và thấy con trai mình có vẻ buồn bã: tâm trạng này thường xuyên xảy ra với cậu, khi đôi môi đẹp đẽ trở nên mềm yếu, đôi mắt trở nên cứng rắn. Đó là cách bà nhìn thấy cậu lúc này.

Bà dừng lại ở cửa.

«Con trai, bà nói, con có một mình ?

- Rulan bị ốm, cậu trả lời, ném chiếc khăn thấm mực xuống đất.

- Ốm ? Không ai nói với mẹ chuyện này cả.»

Bà Wu bước qua ngưỡng cửa cao và bước vào.

«Con thấy cô ấy không khỏe, nên bảo cô ấy nghỉ ngơi trên giường, Tsemo nói.

- Mẹ sẽ vào thăm cô ấy», bà nói với con trai.

Bà kéo tấm rèm lụa đỏ ngăn cách hai gian phòng và bước vào phòng ngủ. Đây là lần đầu tiên bà vào đây kể từ khi Rulan đến, và mọi thứ đã thay đổi hoàn toàn. Giường không còn rèm che, thay vào đó, rèm được treo ở cửa sổ. Những bức tranh nước ngoài trang trí trên

tường, và sách ngoại văn xen lẫn với sách trên giá dọc theo các bức tường.

Rulan nằm trên chiếc giường trống. Đầu cô tựa trên một chiếc gối lớn, mái tóc ngắn xõa ra khỏi khuôn mặt, để lộ đôi tai nhỏ xinh như vỏ sò. Bà Wu lập tức nhận ra điều này.

«Mẹ chưa bao giờ nhìn thấy đôi tai của con, bà nói một cách ân cần. Chúng rất đẹp. Con nên đeo hoa tai. Mẹ sẽ gửi cho con một đôi làm bằng vàng.»

Rulan quay đôi mắt đen lấp lánh về phía bà :

«Con cảm ơn mẹ», cô trả lời với một sự dịu dàng hiếm thấy.

Sự dịu dàng này khiến bà Wu lo lắng.

«Nhưng mẹ sợ rằng con đang rất ốm ! bà kêu lên.

- Con chỉ mệt thôi, Rulan trả lời.

- «Có phải con đang mang thai không ?»

Nhưng Rulan lắc đầu.

«Con chỉ cảm thấy mệt mỏi», và những ngón tay nâu của cô gấp nếp tấm chăn lụa.

«Hãy nghỉ ngơi đi. Trong ngôi nhà này, con luôn có thể nhờ người khác thay thế.»

Và bà Wu rời đi với một cái gật đầu cùng nụ cười.

Bà thấy Tsemo đang viết từng chữ cái nước ngoài bằng một cây bút phương Tây.

Khi mẹ bước vào, cậu đứng dậy, cầm cây bút trên tay.

«Con đang viết gì vậy ? bà hỏi.

- Con đang luyện tiếng Anh, cậu trả lời.

- Ai dạy con ?»

Cậu đỏ mặt :

«Rulan.»

Bà Wu ngay lập tức hiểu rằng cậu đang ngại ngùng và nhanh chóng đổi chủ đề.

«Rulan đang mệt. Cô ấy cần nghỉ ngơi.

- Con sẽ bảo cô ấy nghỉ, cậu nhanh nhảu đáp. Cô ấy quá năng động. Hôm qua, cô ấy đã đến một cuộc họp của Ủy ban Tái thiết Quốc gia tại Hội trường thành phố và được bầu làm Chủ tịch. Cô ấy trở về trong tình trạng kiệt sức.

- Lại là cái Ủy ban Tái thiết Quốc gia đó sao ?»

Giọng bà Wu vang lên như tiếng chuông.

«À, đúng vậy, thật là mệt mỏi.

- Đó là điều con đã nói với cô ấy», Tsemo trả lời.

Bà Wu ra hiệu đồng tình và rời đi ; bà vội vã trở về sân nhà mình. Ch'iuming đang ở đó ; cô ngồi trên một chiếc ghế đẩu, khâu những bộ quần áo mới. Bà Wu dừng lại bên cạnh cô và cô gái đứng dậy một nửa. Bà đặt tay lên vai cô :

«Tiếp tục khâu đi. Ngày mai là ngày quan trọng, và con cần chuẩn bị.»

Ch'iuming ngồi xuống và nhặt cây kim đang treo lơ lửng trên sợi chỉ. Cô không nói một lời. Cúi đầu xuống, cô nhanh chóng và khéo léo tiếp tục khâu. Bà Wu nhìn thấy trên gáy tròn trịa của Ch'iuming, giữa những sợi tóc đen mềm mại, một màu hồng phớt như hoa đào lan dần từ vai lên.

Đến cuối ngày hôm sau, bà Wu đã quyết định cách Ch'iuming sẽ bước vào gian nhà của ông Wu.

Để tránh mọi rắc rối, việc này cần diễn ra một cách lặng lẽ, vào ban đêm. Không có lý do gì để ồn ào. Chuyện này liên quan đến thế hệ của bà và ông Wu ; nếu để thế hệ trẻ tham gia, chỉ khiến họ thêm bối rối.

Vì vậy, ngày hôm sau, bà yêu cầu Ying giúp cô gái chuẩn bị một số chi tiết nhỏ trong trang phục mà Ch'iuming tự nhiên không biết. Bản thân bà dành cả ngày trong thư viện. Bà không có hứng thú đọc lại những cuốn sách cấm. Bà cảm thấy mình không bao giờ có thể mở một cuốn sách nào nữa. Giờ đây, đàn ông có gì khiến bà quan tâm ? Thay vào đó, bà chọn một cuốn sách lịch sử và bắt đầu từ thuở khai thiên lập địa, khi đất trời còn chưa phân ly, mà hòa lẫn trong hỗn mang.

Ngày trôi qua ; bà Wu có cảm giác như linh hồn mình thoát khỏi thể xác, lang thang trong không gian. Không ai đến gần. Bà cảm nhận rõ cả gia đình đang chờ đợi quyết định của mình và sẽ không ai xuất hiện trước khi bà định đoạt số phận của Ch'iuming. Mọi người đều im lặng khi công việc gia đình còn rối ren. Người quản gia là vị khách duy nhất. Ông ta xin được yết kiến bà vào cuối buổi chiều để báo cáo các giao dịch trong ngày. Bà ra lệnh cho ông vào ; khi ông xuất hiện ở ngưỡng cửa thư phòng, bà ngẩng đầu lên, không đóng sách lại, và mời ông vào. Ông bước tới, đứng trước mặt bà, rút từ

trong ngực ra một tờ giấy gấp.

«Thưa bà, ông nói, tôi mang đến hợp đồng mua mảnh đất của nhà Xang. Chúng ta đã trả tám mươi. Nếu Ngài chủ nhà không can thiệp, tôi đã có thể mua với giá bảy mươi, nhưng ngài nhớ rằng đây là một món quà, nên không muốn hà khắc.

- Tôi sẽ giữ hợp đồng này», bà nói, bỏ qua lời chỉ trích về ông Wu.

Rõ ràng người quản gia đã biết chuyện trong nhà. Bà thấy ánh mắt ông ta lướt nhanh khắp căn phòng, như thể đang tìm kiếm một gương mặt mới.

«Còn gì nữa không ?» bà hỏi lại.

Ông ta nhìn bà lần nữa, nhưng con người thô lỗ này không thể che giấu suy nghĩ của mình. Bà nhận thấy sự buông lỏng ở khóe môi dày của ông, ánh mắt dao động, và bà đọc được tâm tư của ông như đọc một cuốn sách cấm.

«Vậy thì ?» bà Wu hỏi bằng giọng khô khan.

Sự gay gắt này khiến người quản gia cúi đầu.

«Không còn gì nữa, thưa bà, ngoại trừ việc tôi định trồng đậu trên mảnh đất mới, trừ khi bà có ý kiến khác. Hiện giờ khó có thể gieo trồng thứ gì khác.

- Đậu, sau đó là lúa mì mùa đông, bà Wu trả lời.

- Đó cũng là điều tôi nghĩ», ông ta nói.

Bà gật đầu đồng ý và nhận ra ông ta đang chờ đợi một khoản tiền thưởng. Bà đứng dậy, lấy chìa khóa từ túi trong áo, mở một chiếc hộp gỗ đặt sát tường, rút ra một ít đồng bạc và đếm ra mười đồng trước mặt ông.

«Đây là phần thưởng cho ông», bà nói, giọng ân cần.

Ông ta giơ tay ra phản đối, lùi lại một chút, lắc đầu từ chối, rồi cuối cùng nhận lấy tiền.

«Cảm ơn bà, cảm ơn bà», ông ta lặp lại nhiều lần.

Và ông ta lùi dần ra cửa, rời khỏi phòng. Bà Wu bắt gặp ông ta ngoài sân, đứng thẳng người và nhìn quanh khi đi về phía cổng.

Bà mừng vì Ch'iuming đã không xuất hiện. Cô gái trẻ đã biết cách tránh mặt mọi người. Đó là một điểm cộng cho cô. Bà Wu đóng cuốn sách vẫn mở trên bàn, cất vào bao, rồi bước vào phòng khách nhỏ. Ying đã mang bữa tối đến cho bà và cả phần của Ch'iuming. Bà Wu xem

xét thức ăn dành cho cô gái trẻ. Rồi bà cúi xuống ngửi.

«Con có cho tỏi, hành, hay bất kỳ gia vị nồng nào vào không ? bà hỏi Ying.

- Con biết mình phải làm gì», người hầu gái trả lời ngắn gọn.

Bà Wu nhấn Meng :

«Không có hạt tiêu chứ ? Nó gây nóng ruột.

- Chỉ những thứ mà một đứa trẻ cũng có thể ăn được», Ying đáp, khuôn mặt hiền lành của cô trở nên lạnh lùng và thờ ơ, như để chứng minh với bà chủ rằng mình vẫn kiên định.

Bà Wu mỉm cười trước ánh mắt giận dữ và vẻ bĩu môi của người hầu.

«Ying, con là hiện thân của lòng trung thành, nhưng nếu cô thực sự muốn phục vụ tôi, hãy biết rằng tôi chỉ làm những gì tôi muốn.»

Nhưng Ying không muốn trả lời.

«Thưa bà, cô nói, bữa tối của bà đã được dọn trong phòng ngủ.»

Và bà Wu dùng bữa một mình trong phòng, với sự chậm rãi và tinh tế thường lệ ; bà thong thả và hút điếu thuốc nhỏ. Sau đó, bà ra sân, nơi người làm vườn đã dành cả ngày để chuyển những cây lan. Bà đã chỉ định vị trí và đưa ra hướng dẫn. Công việc đã hoàn tất. Người làm vườn đã tỉa hoa và nụ, cắt bỏ những lá bên ngoài, chỉ để lại trên mỗi cành một chồi lá sắp nở. Những cây này sẽ sống. Khu vườn nơi chúng đã nở hoa hôm nay được điểm xuyết bằng những cây mẫu đơn đang khoe sắc.

Khi màn đêm buông xuống, bà Wu đợi thêm một giờ nữa, sau đó quay lại gian phòng. Ch'iuming đã tắm rửa và chải chuốt. Cô mặc bộ quần áo mới và ngồi thẳng người trên chiếc giường hẹp, hai tay đặt trên đùi. Gương mặt trẻ trung của cô đờ đẫn, không lộ chút cảm xúc. Nhưng dưới mái tóc mượt che phủ đôi tai, hai dòng mồ hôi lăn dài. Bà Wu ngồi xuống cạnh cô gái.

«Đừng sợ, bà nói. Ông ấy là người rất tốt.»

Ch'iuming liếc nhìn bà qua hàng mi rủ, rồi lại cúi đầu.

«Em chỉ cần vâng lời ông ấy», bà Wu nói.

Khi nói những lời này, bà cảm thấy mình hơi tàn nhẫn. Tại sao vậy ? Cô gái không còn là một đứa trẻ nữa. Người đàn ông đáng lẽ là chồng cô đã không còn. Nếu cô ở lại nhà mẹ nuôi, một góa phụ trẻ chưa từng kết hôn, cô có thể mong đợi điều gì ngoài việc được gả cho một người nông dân góa vợ khác, đã có con ? Số phận hiện tại của cô tốt hơn nhiều.

Bà Wu cố gắng trấn an mình như vậy, nhưng Ch'iuming bất chợt đưa tay lên, lau những giọt mồ hôi trên má và im lặng.

«Tốt hơn hết là đưa cô ấy đi ngay», bà Wu nói với Ying, người đang đợi sẵn.

Ying bước tới, nắm lấy tay áo của Ch'iuming bằng ngón cái và ngón trỏ :

«Đi nào», cô nói.

Ch'iuming đứng dậy. Đôi môi đỏ mọng của cô hé mở, cô thở hổn hển và lùi lại, đôi mắt mở to trông rất đen.

«Đi nào, Ying lặp lại một cách thô lỗ. Cô đến đây chỉ để làm việc này.»

Cô gái đảo mắt từ khuôn mặt của Ying sang bà Wu ; không thấy gì có thể cứu mình, cô cúi đầu, đi theo Ying ra khỏi phòng, băng qua sân, rồi đến cổng.

Ở lại một mình, bà Wu ngồi yên một lúc, đầu óc trống rỗng, để mặc những cảm giác mù quáng tràn ngập. Bà có đau khổ không ? Bà biết là không. Bà có hối hận không ? Không, chẳng chút nào. Đó là trạng thái trống rỗng mà một linh hồn phải trải qua sau khi chết.

Rồi bà ngẩng đầu lên : đôi môi bà run nhẹ. Phải chăng linh hồn, trước khi sinh ra, cũng không tồn tại trong sự trống rỗng đó trong bụng mẹ ? Giống như bà bây giờ, có thể được tái sinh. Bà đứng dậy, bước ra sân và nhìn lên bầu trời đêm. Đêm dịu dàng và tối đen, ô cửa trời trên sân bị che khuất bởi những đám mây, không một ngôi sao nào lấp lánh. Trời sẽ mưa trước sáng. Bà luôn ngủ ngon trong những đêm mưa.

Ying quay lại, đi qua bà trong bóng tối mà không nhận ra, bước vào nhà và giật mình khi không thấy ai.

«Ôi trời ơi ! (Bà Wu nghe thấy cô lẩm bẩm.) Bà ấy đi đâu rồi ?»

Rồi Ying bắt đầu gọi :

«Bà chủ ! Bà chủ !»

- Tôi đây, đồ ngốc, bà Wu trả lời bình thản, đứng trên ngưỡng cửa. Tôi ra sân xem trời có mưa không.»

Ying mặt xanh như tương đậu cũ.

Cô đưa tay lên ngực và nói, hơi thở gấp gáp :

«Ôi bà chủ, tôi tưởng... tôi tưởng...»

Bà Wu bật cười.

«Nếu con ngừng suy nghĩ, con sẽ hạnh phúc hơn nhiều. Con nên để việc đó cho tôi, Ying. Con không cần phải suy nghĩ đâu, Ying.»

Ying thở dài, và buông tay xuống.

«Bà có muốn đi ngủ bây giờ không, thưa bà, như thường lệ ?

- Tại sao không ? bà Wu hỏi bằng giọng nhẹ nhàng. Trời bắt đầu mưa rồi, tôi nghe thấy tiếng mưa rơi trên mái nhà.»

Một giờ sau, bà leo lên chiếc giường lớn, cao ngất. Vừa tắm xong, mặc bộ đồ ngủ bằng lụa trắng, bà nằm xuống.

Ying bật khóc :

«Liệu có cô dâu nào xinh đẹp như bà không ? cô vừa khóc vừa nói.

Bà Wu đã đặt đầu lên gối. Bà ngẩng lên :

«Sao con dám khóc, khi chính tôi còn không khóc ?» bà nói.

Nuốt nước mắt, Ying kéo rèm giường lại và đóng chúng. Bị giam sau vẻ lộng lẫy của tấm satin, bà Wu khoanh tay trước ngực và nhắm mắt lại. Bà nghe tiếng mưa đều đặn và êm dịu rơi trên mái ngói.

Ch'iuming bước vào bóng tối, hướng về một nơi xa lạ. Kể từ khi đến đây, cô chưa một lần rời khỏi sân nhà bà Wu.

Lúc đó, cô cảm thấy mình không có nơi nương tựa, cô đơn như ngày người phụ nữ đã sinh ra cô đặt cô dưới chân tường thành và bỏ rơi cô ở đó. Khi ấy, cô chưa hiểu được hoàn cảnh đáng thương của mình ; giờ đây, cô đã ý thức được điều đó.

Cuộc sống cô từng trải qua đã dạy cô biết giữ im lặng từ lâu, vì không có tiếng nói nào đáp lại lời cô gọi. Ying vẫn kéo tay áo cô bằng hai ngón tay và nhẹ nhàng đẩy

cô đi. Nhưng cô im lặng trước mặt Ying.

Ying cũng không nói gì khi bước qua những viên gạch lát, từ sân này sang sân khác. Sân của Lão Phu nhân yên tĩnh, vì người phụ nữ tội nghiệp ấy lên giường ngay khi mặt trời lặn. Ở phía tây, một đứa trẻ đang khóc. Đó là con của Trưởng Nam. Ở phía bắc, Ying nghe thấy hoặc tưởng như nghe thấy tiếng một người phụ nữ nức nở. Cô dừng lại lắng nghe :

«Chờ đã ! cô nói. Ai đang khóc trong đêm thế ?»

Ch'iuming ngẩng đầu lên.

«Tôi không nghe thấy nữa, Ying nói. Có lẽ chỉ là tiếng chim gầm ghì.»

Hai người phụ nữ tiếp tục bước đi. Trái tim Ch'iuming bắt đầu đập mạnh. Mọi giác quan của cô đều trở nên nhạy cảm. Không khí ẩm ướt phả lên da cô. Đúng vậy, cô nghe thấy tiếng một người phụ nữ khóc. Nhưng người phụ nữ nào có thể khóc trong những sân này ? Cô không hỏi. Dù có biết là ai, cô cũng chẳng thể làm gì được. Cảm giác bất lực bao trùm lấy cô và khiến cô sợ hãi. Cô cũng muốn khóc. Cô cần phải nói, chạm đến một tâm hồn sống và nghe một giọng nói đáp lại, dù đó chỉ là giọng của người hầu này.

«Tôi thấy lạ là người ta lại đòi hỏi tôi, cô nói, thở gấp. Tôi nghĩ họ thà chọn một trong những cô gái từ những nhà hoa, người mà… có hiểu đấy, biết cách… Còn tôi, tôi chỉ sống ở nông thôn.

- Bà chủ của chúng tôi không muốn có một người con gái như thế trong nhà», Ying lạnh lùng đáp.

Họ đã đến nơi trước khi Ch'iuming kịp nói thêm điều gì. Sân đầy hoa mẫu đơn. Một chiếc đèn lồng chiếu sáng từ trên cao, và những bông hoa lấp lánh trong bóng tối.

«Không có ai ở đây cả», Ying nói.

Cô bước tiếp và Ch'iuming đi theo. Cô nhìn thấy một căn phòng lớn. Chưa bao giờ cô thấy một căn phòng nào rộng đến thế. Đồ đạc sang trọng và tối màu, những bức tranh treo trên tường. Trong các ô cửa, gió nhẹ lay động những tấm rèm satin. Chúng có màu đỏ thắm và nổi bật trên những bức tường màu ngà. Ch'iuming rụt rè bước vào. Đây sẽ là nơi cô sống - nếu cô làm hài lòng ông ta.

«Nhưng ông ấy đâu rồi ?»

Cô không hỏi câu đó và Ying cũng không nhắc đến người chủ. Với vẻ lạnh lùng như vậy, Ying giúp cô chuẩn bị đi ngủ. Chỉ khi thấy cô ngồi trên mép giường,

mặt tái nhợt, người hầu mới động lòng thương.

«Cô phải nhớ rằng mình đang ở trong một gia đình danh giá, cô nói với giọng cứng rắn. Nếu cô làm tròn bổn phận, thì không cần phải sợ. Ông ấy tốt bụng và khôn ngoan như lòng tốt của mình. Trong số những người phụ nữ, cô may mắn, vậy tại sao lại sợ hãi ? Cô có nhà để chạy trốn, có mẹ để đón cô trở lại không ?»

Ch'iuming lắc đầu, và má cô ửng đỏ. Cô nằm xuống, nhắm mắt lại. Ying kéo rèm lại và rời đi.

Sau tấm rèm, Ch'iuming nằm đó, một mình và sợ hãi. Điều gì sẽ xảy ra với cô trong những giờ tới ? Ngôi nhà lớn bao vây cô. Một âm thanh vọng đến - cô không biết từ đâu - tiếng các quân bài mah-jong. Các người hầu đang chơi hay là các con trai của chủ nhà ?

Có phải ông ấy đang chơi với bạn bè ? Đã bao giờ có một người thiếp được đưa vào nhà kiểu này, và theo cách này, thậm chí chưa từng nhìn thấy người mà cô được trao cho ? Như thể cô là vợ chính chứ không phải là thiếp. Nhưng người phụ nữ lớn tuổi kia mới là vợ, không phải Ch'iuming. Và làm sao cô có thể xinh đẹp như người vợ đó, làm sao có thể làm hài lòng sau khi người vợ mà mọi ấn tượng về bà chỉ toàn là vẻ đẹp ?

«Mình quá tầm thường ! cô tự nhủ, ngay cả đôi tay của mình !»

Cô giơ chúng lên trong bóng tối rồi buông xuống. Chúng thô ráp, và tấm chăn lụa mịn màng bám vào chúng.

Cô nhớ lại tiếng khóc của người phụ nữ. Những ai khác đang sống trong nhà này ? Các con trai, các con dâu, cô sẽ hòa thuận với tất cả họ, vì sợ rằng họ sẽ ghét cô. Những người hầu có phải đều tốt bụng như Ying không ? Và, không có gì để cho họ đổi lấy sự phục vụ, liệu cô có được phép tự phục vụ mình không ?

«Mình ước được trở về chiếc giường ngày xưa», cô thì thầm trong tiếng rên khẽ. Cả đời cô ngủ trong một căn lều nhỏ, bên cạnh phòng của người mẹ nuôi. Giường cô làm bằng những tấm ván đặt trên hai chiếc ghế dài, và ban đêm, cô nghe tiếng thở của con trâu cùng tiếng vỗ cánh của mấy con gà đậu trong chuồng.

Cô đắp tấm chăn bông đặt trên ván, vừa là đệm vừa là chăn. Đôi khi, sáng sớm, phân chim rơi xuống mặt cô và đánh thức cô dậy, vì những con chim sẻ trú dưới xà nhà.

Sau đó, cô nghĩ đến cậu bé cùng lớn lên với mình, con trai của mẹ nuôi, nhưng chưa bao giờ là anh trai của cô. Từ ngày cô có thể hiểu, cô biết mình được mang đến đó để trở thành vợ cậu ta. Cô không yêu cậu ta, vì cô biết cậu quá rõ. Cậu là một nông dân, giống như tất cả những người trong làng cô. Cô nhớ lại khuôn mặt tròn trịa, đôi má phính của cậu khi cô còn là một đứa trẻ. Rồi cậu lớn lên, gầy đi, và cô vẫn cảm thấy ngại ngùng khi ở bên cậu, cho đến khi cậu chết. Cô thậm chí chưa kịp may quần áo cưới. Cậu chết quá trẻ khiến cô hầu như không nghĩ đến cậu như một người chồng. Khi cậu chết, mẹ nuôi đã buộc tội cô.

«Con đã mang lời nguyền đến nhà ta, bà nói với cô. Ta nên để con chết trước bức tường thành. Con không dành cho con trai ta.»

Ch'iuming nhớ lại những lời đó đã làm cô đau đớn thế nào. Nông trại là ngôi nhà duy nhất của cô, người phụ nữ đó là người mẹ duy nhất của cô. Bà không phải là người độc ác. Nhưng sau cảnh tượng đó, Ch'iuming lại cảm thấy mình chỉ là một đứa trẻ bị bỏ rơi, không thuộc về ngôi nhà đó. Khi Liu Ma đến và thỏa thuận được ký kết, Ch'iuming đã không nói gì.

«Mình có thể làm gì khác ngoài việc đến đây ?» cô tự hỏi.

Rồi cô nghe thấy tiếng bước chân, và máu cô như đông lại trong huyết quản. Cô nắm lấy tấm chăn lụa và kéo lên dưới cằm, mắt dán vào tấm rèm đóng kín. Chúng mở ra. Cô nhìn thấy một khuôn mặt đẹp nhưng nặng nề, không trẻ cũng không già, và đỏ lên vì rượu. Mùi rượu lan tỏa trong không gian giường. Người đàn ông nhìn cô một lúc lâu, rồi nhẹ nhàng đóng rèm lại.

Suốt một thời gian dài, Ch'iuming không nghe thấy gì. Ông ta đã đi rồi chăng ? Cô không dám cử động. Cô nằm đó, bị bao bọc trong bóng tối, chờ đợi. Nếu cô không làm hài lòng, ngày mai cô sẽ bị đuổi đi. Nhưng cô sẽ đi đâu ? Trong trường hợp đó, liệu họ có cho cô một ít tiền không ? Điều gì xảy ra với những người thiếp không làm hài lòng chủ nhân ? Số phận đó khiến cô sợ hãi đến mức mọi thứ dường như tốt hơn là như vậy.

Cô bật ngồi dậy, dùng một tay kéo rèm sang một bên và nhìn ra ngoài. Cô thấy ông ta ngồi đó, bất động, trên chiếc ghế bành lớn. Ông đã cởi bỏ áo ngoài và chỉ mặc đồ lụa trắng bên trong. Tại sao ông không gây ra tiếng động nào ? Cô không nghe thấy ông sao ?

Họ nhìn nhau. Rồi cô nhanh chóng đóng rèm lại, nằm xuống và che mặt bằng hai tay. Ông đang đến. Cô nghe thấy tiếng bước chân nặng nề của ông trên sàn đá. Những tấm rèm lụa mở ra, như bị xé toạc, và cô cảm thấy có bàn tay kéo tay cô ra khỏi mặt.

V

Bà Wu tỉnh dậy từ giấc ngủ sâu nhất mà bà từng biết. Đó là buổi sáng, và bà đã ngủ suốt đêm, không thức dậy lần nào. Điều đó chưa bao giờ xảy ra, ít nhất là theo trí nhớ của bà. Ngọn nến mới mà Ying đã đặt trên bàn cạnh giường tối qua vẫn còn nguyên bấc trắng.

Ấn tượng đầu tiên của bà Wu là sự nghỉ ngơi hoàn toàn. Sự mệt mỏi đã rời khỏi cơ thể và tâm hồn bà. Cảm giác nhẹ nhõm này khá quen thuộc. Bà lục lại ký ức về cuộc đời phong phú của mình và nhớ rằng sau mỗi lần sinh con, bà cũng từng cảm thấy như vậy. Trong mười tháng mang thai, gánh nặng bà mang ngày càng nặng, càng gần, càng chiếm nhiều không gian, đến mức bà phải giữ bình tĩnh tuyệt đối để duy trì sự cân bằng dịu dàng tạo nên không khí của bà. Rồi đứa trẻ chào đời. Điều đó ít quan trọng với bà hơn là cảm giác cơ thể mình lại thuộc về mình hoàn toàn. Khi nghe tiếng khóc đầu tiên của đứa trẻ, tách khỏi bà, ý nghĩ đầu tiên của bà hướng về sự tự do vừa lấy lại. Ngay khi đứa trẻ được đưa đến, đã tắm rửa và mặc quần áo, bà bắt đầu yêu nó vì chính nó, nhưng không bao giờ như một phần của bản thân mình.

Và sáng nay, bà lại cảm thấy cảm giác toàn vẹn đó, nhưng mãnh liệt hơn, sâu sắc hơn. Bổn phận đã hoàn thành. Trong ngôi nhà này, không ai thiếu thốn điều gì cần thiết.

... Người con trai thứ ba của bà, Fengmo,, lại hiện lên trong tâm trí. Chừng nào cậu chưa lấy vợ, bà vẫn chưa thể hoàn toàn tự do.

Nghĩ đến đó, bà đứng dậy và xỏ đôi chân nhỏ hẹp của mình vào đôi hài satin đen thêu hoa mà Ying luôn đặt trên chiếc trường kỷ trước giường. Đôi chân của bà Wu hơi nhỏ hơn so với tự nhiên. Nhiều năm trước, khi bà còn là một đứa trẻ năm tuổi, mẹ bà đã bắt đầu bó chân cho bà. Cha bà lúc đó đang đi công tác nước ngoài với Hoàng tử Li Hung Chang.. Đứa trẻ đã nhìn những bức ảnh của cha chụp ở những vùng đất xa xôi, và bà vú đã kể cho bà nghe về sự khôn ngoan và lòng tốt của ông. Mẹ bà cũng thường nhắc đến ông, nhưng luôn là để sửa chữa những khuyết điểm của bà.

«Con nghĩ xem cha con sẽ nghĩ gì về điều này !» bà thường nói.

Và đứa trẻ luôn nhượng bộ, vì không biết phải trả lời thế nào.

Một ngày nọ, khi mẹ gọi bà và bà nhìn thấy những dải vải bông trắng dài, bà bật khóc. Bà đã chứng kiến chuyện tương tự xảy ra với chị gái mình, người sau khi chạy nhảy vui đùa giờ chỉ ngồi lặng lẽ cả ngày để thêu thùa, không dám đứng lên trên đôi chân đau đớn vì bó.

Mẹ bà dừng lại và nói với đứa con gái thứ bằng ánh mắt nghiêm khắc :

«Cha con sẽ nghĩ gì nếu trở về và thấy con có đôi chân to bè như một đứa nhà quê ?»

Tiếng khóc của đứa trẻ dịu đi, và vừa nức nở, bà để mẹ bó chân cho mình.

Bà Wu vẫn nhớ rõ tháng ngày đau đớn đó. Sau đó, một bức thư từ cha bà thông báo ông sắp trở về. Vì lòng kính trọng ông, bà đã chịu đựng nỗi đau thêm mười lăm ngày nữa. Và khi ông về, bà đã cố gắng bước đi đón ông trên đôi chân của mình.

Nhưng niềm vui nào có thể sánh được với niềm vui sau đó ! Trước khi bà kịp nhìn mặt cha hay gọi tên ông, ông đã thét lên và bế đứa con gái lên.

«Cởi bỏ những dải vải bó chân của con bé này ngay.»

Mệnh lệnh này gây ra một cơn bão tranh cãi và những tiếng kêu phẫn nộ. Bà Wu không thể nhớ được bất kỳ lời nào từ cuộc tranh luận giữa các bậc trưởng bối trong gia đình, nhưng bà không bao giờ quên cơn thịnh nộ đó. Mẹ bà khóc, bà nội gào lên vì tức giận, và ngay cả ông nội cũng không ngừng quát tháo. Nhưng cha bà đã ngồi xuống và đặt bà lên đùi mình. Bằng chính tay, ông gỡ những dải vải và giải phóng đôi chân. Ông nắn từng ngón chân một, xoa bóp nhẹ nhàng để máu lưu thông trở lại, và khi dòng máu chảy qua những mạch máu bị siết chặt, nó mang đến đầu tiên là một cơn đau nhói, rồi sau đó là niềm vui.

«Không bao giờ... không bao giờ nữa», ông thì thầm.

Bà ôm chặt lấy ông và khóc :

«Nếu cha không về !» bà thổn thức.

Ông đã trở về kịp thời để cứu bà. Vài tháng sau, bà lại có thể chạy nhảy. Nhưng đôi chân của chị gái bà đã không thể cứu vãn được nữa : xương đã gãy.

Sau đó, ngôi nhà chỉ toàn những bất hòa trong ba năm. Cha bà đã chứng kiến những phong tục mới ở những vùng đất mới và ông kiên quyết để Ailien học đọc. Khi ông qua đời sau ba năm vì bệnh tả trong một

mùa hè nóng bức, đã quá muộn để bó lại đôi chân của Ailien, cũng quá muộn để đẩy bà trở lại sự ngu dốt, vì bà đã biết đọc. Bà thậm chí còn được phép tiếp tục đọc sách, vì bà đã đính hôn và điều đó làm Cụ già hài lòng khi bà biết đọc và có đôi chân tự do.

«Chúng ta thật may mắn, mẹ bà nói, khi tìm được một gia đình giàu có và khoan dung như vậy.»

Sáng hôm đó, khi xỏ đôi chân thon thả vào đôi hài, bà Wu nghĩ về cha mình. Bà lại cảm thấy trong lòng một chút niềm vui từ sự tự do ngày ấy. Bà mỉm cười, và Ying bắt gặp nụ cười đó.

Ying trách bà :

«Bà chủ, sáng nay bà vui quá !»

Ying nhìn bà lần nữa và, dù muốn giữ vẻ nghiêm trang, cũng không thể nhịn cười :

«Bà trông như một đứa trẻ tinh nghịch.

- Đừng cố hiểu ta, con gái, bà Wu vui vẻ nói. Sao phải bận tâm ? Cứ để mọi thứ như vậy đi. Hôm nay trời có đẹp không ?

- Có vẻ như trời không mưa, Ying đáp.

- Vậy thì chuẩn bị cho ta bộ đồ đi thăm. Ta sẽ đến nhà bà Kang ngay sau khi dùng bữa sáng. Con nghĩ sao về Fengmo của ta và Linyi của bà ấy ?

- Hai mối lương duyên trên cùng một sợi dây ! Ying suy nghĩ. Bà chủ, tốt hơn là lặp lại một điều tốt hơn là một điều xấu. Cậu cả của chúng ta khá hạnh phúc với con gái lớn của bà Kang. Nhưng cậu hai đã đánh vợ đêm qua.

- Tsemo đánh Rulan ? bà Wu kêu lên.

- Con nghe thấy cô ấy khóc, Ying trả lời. Chắc chắn là bị đánh.»

Bà Wu thở dài :

«Ta sẽ không bao giờ có được sự bình yên dưới mái nhà này sao ?»

Bà dùng bữa sáng nhanh chóng, đứng dậy và đến phòng Tsemo. Nhưng Tsemo đã dậy sớm và đi rồi. Rulan vẫn còn trên giường và đang ngủ, người hầu nói. Bà Wu không muốn hỏi người hầu lý do Tsemo đánh vợ, bà chỉ nói :

«Nhắn con trai ta rằng ta sẽ gặp nó tối nay.»

Sau đó, như mọi ngày, bà đi kiểm tra nhà bếp và các khu vực trong gia đình, và sau khi xem xét mọi thứ, khen ngợi hoặc phê bình, bà trở về phòng mình.

Hai giờ sau, bà bước qua ngưỡng cửa nhà họ Wu. Hai năm trước, ông Wu đã mua một chiếc ô tô từ nước ngoài, nhưng đường phố quá hẹp nên bà Wu không thích dùng nó. Bà không muốn thấy người dân nép mình vào tường trong khi chiếc ô tô to lớn chiếm hết đường. Bà cũng không thích chiếc xe kéo không mui mà ông Wu tặng bà. Bà vẫn thích chiếc kiệu cũ từ ngày cưới. Bà bảo Ying đi theo bằng xe kéo, còn bà ngồi kiệu. Một trong bốn người khiêng kéo tấm màn lên, bà Wu bước vào và để màn che rủ xuống. Qua ô cửa kính nhỏ trên màn, bà có thể nhìn thấy đủ những gì diễn ra bên ngoài mà không bị ai nhìn thấy.

Vậy là, cùng bốn người khiêng kiệu đi qua những con phố đông đúc, bà không làm phiền ai. Trọng lượng của bà không là gánh nặng với họ, và chiếc kiệu quá nhỏ để ai phải tránh đường. Bà thích nghe lời nhắc nhở lịch sự của người khiêng phía trước : «Mượn ánh sáng của ngài - mượn ánh sáng của ngài.» Đó là cách người giàu nên lịch sự với người nghèo, và người cao sang nên khiêm tốn với kẻ thấp hèn. Bà Wu không chịu đựng bất kỳ sự áp bức nào. Từ khi bà quản lý nhà họ Wu, không một nô

lệ nào bị đánh đập, hay người hầu nào bị xúc phạm. Và nếu đôi khi bà phải đuổi việc một người hầu bất trung hoặc vô dụng, bà không bao giờ nói lý do thật, mà viện cớ khác, dù họ biết là giả, nhưng cũng là cách để giữ thể diện trước đồng nghiệp. Bà Wu càng đau lòng hơn khi nghĩ đến lời Ying nói : «Tsemo đã đánh Rulan ?»

«Ta không muốn tin điều đó, bà nghĩ, cho đến khi ta biết được sự thật.»

Và bà gạt suy nghĩ đó sang một bên.

Khoảng cách giữa nhà họ Wu và nhà họ Kang khá xa, phải đi qua gần hết thành phố. Nhưng bà Wu không vội. Bà thích nhìn ánh nắng chiếu trên những con đường còn ướt sau cơn mưa đêm. Những viên đá lát ướt và sạch sẽ, người dân trông vui vẻ, hạnh phúc vì bầu trời trong lành. Chợ búa nhộn nhịp, những người nông dân đã mang đến những bó rau xanh tươi, giỏ trứng và củi đun. Sự sống động này luôn làm bà Wu bình yên. Trong thành phố này, nhà họ Wu chỉ là một trong nhiều ngôi nhà. Thật dễ chịu khi nghĩ về tất cả những ngôi nhà nơi đàn ông và phụ nữ sống cùng nhau, nơi con cái họ và con cháu họ được sinh ra. Và trong đất nước này, có biết bao thành phố như thế, và trên khắp thế giới, những quốc gia khác, nơi đàn ông và phụ nữ sống cuộc sống tương tự dưới những hình thức khác. Bà Wu thích mở

rộng suy nghĩ như vậy. Cuộc đời riêng của bà trở nên nhỏ bé hơn. Một nỗi buồn có đáng kể giữa vô vàn nỗi buồn khác, hay một niềm vui có thật sự độc nhất giữa biết bao niềm vui ?

Khoảng một giờ sau, chiếc kiệu được đặt xuống trước cổng nhà họ Kang. Ying đã sai người hầu đi trước để báo tin bà Wu đến, nên mọi người đã chờ sẵn. Cánh cổng lớn sơn đỏ mở rộng, một người hầu đứng đó. Khi bước ra khỏi xe kéo, Ying vội vàng giúp bà Wu xuống kiệu. Cô mang theo túi đồ của bà chủ phòng trường hợp bà muốn chải tóc hoặc thoa phấn.

Họ bước qua cổng, nhưng trước khi đi hết sân thứ nhất, họ đã thấy bà Kang đang đến đón bạn mình. Hai người phụ nữ nắm tay nhau.

«Chị thật tốt quá, chị ơi !» Bà Kang kêu lên một cách nồng nhiệt.

Bà rất tò mò muốn nghe từ chính miệng bà Wu kể lại những chuyện đã xảy ra. Các người hầu của hai gia đình qua lại giữa hai nhà, và bà Kang biết rằng người bạn của mình đã thực hiện kế hoạch. Bà thậm chí còn biết rằng, đêm hôm trước, Ch'iuming đã bước vào sân nhà ông Wu.

«Tôi đến để nói với chị nhiều chuyện, chị ơi, bà Wu trả lời. Nhưng tôi đến hơi sớm - làm phiền chị rồi.

- Sao chị lại nói thế ?» bà Kang đáp.

Bà nhìn khuôn mặt xinh đẹp, tươi tắn của người bạn và không thấy có bất kỳ thay đổi nào. Ánh mắt bình thản, đôi môi dịu dàng, làn da trắng ngần như ngọc trai chưa bao giờ trông đẹp hơn thế.

«Chị lúc nào cũng đẹp làm sao ! bà Kang nói một cách trìu mến, ý thức được mái tóc rối bù của mình nhưng không hề cảm thấy khó chịu.

- Tôi dậy sớm, bà Wu nói. Giờ chúng ta vào nhà chị nhé, tôi sẽ đợi trong lúc chị làm tóc.

- Xin chị đừng để ý đến mái tóc của tôi. Tôi chỉ chải chuốt vào buổi chiều, buổi sáng trôi qua nhanh lắm.»

Bà vừa nói vừa quay lại cười, vì phía sau bà, một đám trẻ con chừng mươi đứa bỗng xuất hiện, không biết từ đâu ra. Con cái và cháu chắt, tất cả lẫn lộn. Bà Kang cúi xuống bế đứa nhỏ nhất chưa biết đi, được giữ đứng bằng một chiếc khăn quấn quanh người mà một cô hầu nữ trẻ đang giữ hai đầu. Bà Kang bế đứa trẻ chưa được tắm rửa, bẩn thỉu dù mặc áo gấm, và hít hà nó một cách trìu mến như thể nó vừa được tắm xong.

Hai người bạn cùng nhau bước vào nhà, đi qua hai sân và vào đến sân của bà Kang. Bà đặt đứa bé đang bế xuống, vẫy hai bàn tay mũm mĩm về phía lũ trẻ và những đứa hầu nhỏ, kêu lên :

«Ra ngoài đi.»

Thấy chúng mặt mày ủ rũ, bà thò tay vào chiếc áo rộng, lấy ra một nắm tiền lẻ đặt vào tay đứa hầu lớn nhất.

«Đi mua hạt dẻ cho tất cả đi», bà nói.

Rồi bà gọi theo đứa trẻ đang vui vẻ chạy đi :

«Mua loại còn vỏ, để chúng ăn lâu hơn !»

Bà cười to khi thấy lũ trẻ chạy ra phố. Sau đó, bà nắm tay bà Wu và kéo vào phòng, đóng cửa lại.

«Giờ thì chỉ có hai chúng ta thôi», bà nói.

Vừa khi bà Wu ngồi xuống, bà cũng ngồi theo, nghiêng người về phía trước, hai tay đặt lên đầu gối.

«Kể tôi nghe hết đi.»

Bà Wu nhìn bạn, ánh mắt trở nên mơ hồ và hơi ngạc nhiên.

«Thật kỳ lạ, bà nói sau một chút im lặng, tôi nghĩ mình chẳng có gì để kể cả.

- Sao lại thế được ? bà Kang kêu lên. Tôi thì đầy ắp câu hỏi như gà đầy trứng. Cô gái đó... Cô ta là ai ? Chị có thích cô ta không ? Cô ta có làm chồng chị hài lòng không ?

- Tôi thích cô ấy.»

Và trong lúc người bạn im lặng, bà Wu nhận ra rằng suốt buổi sáng, bà đã cố tình không nghĩ đến ông Wu hay Ch'iuming. Liệu cô ta có làm ông hài lòng không ? Không trả lời câu hỏi đang cắn rứt lòng mình như một con rắn, bà ép mình tiếp tục câu chuyện.

«Tôi đã đặt tên cho cô ấy là Ch'iuming. Cô ấy là một cô gái bình thường, nhưng tốt bụng. Tôi chắc chắn ông ấy sẽ quý mến cô ấy. Mọi người cũng vậy, vì cô ấy chẳng có gì đáng chê. Không ai trong nhà sẽ ghen tị với cô ấy.

- Trời ơi ! bà Kang kêu lên, ngạc nhiên. Chị nói tất cả những điều này như thể chị vừa thuê một bà vú mới cho cháu nội vậy. Nhưng khi cha tôi lấy vợ lẽ, mẹ tôi đã khóc và cố tự tử. Chúng tôi phải canh chừng bà ngày đêm. Và khi ông lấy người thứ hai, người đầu tiên đã

nuốt khuyên tai của mình, và cứ thế tiếp diễn cho đến người thứ năm, người cuối cùng. Họ ghét nhau và tranh giành cha tôi. (Tiếng cười lớn của bà Kang vang lên như thác đổ.) Họ ghen tị với cả đôi giày của ông - ông để chúng trong phòng người mà ông định đến đêm đó. Thế là người khác lấy trộm. Cuối cùng, để có hòa bình, ông phải chia đều thời gian cho tất cả.

- Những người vợ lẽ đó thật ngốc nghếch, bà Wu nói một cách bình thản. Tôi không nói về mẹ chị, Meichen. Bà ấy đặt niềm tin vào trái tim một người đàn ông là điều tự nhiên. Nhưng những người vợ lẽ !...

- Chưa từng có người phụ nữ nào như chị, Ailien, bà Kang nói một cách trìu mến. Nói tôi nghe, đêm qua chị có ngủ được không ?

- Đêm qua, bà Wu lặp lại, tôi ngủ rất ngon, nhờ cơn mưa rơi trên mái nhà.

- Ôi, cơn mưa trên mái nhà !» bà Kang kêu lên. Và bà cười to đến nỗi phải lấy tay áo lau nước mắt.

Bà Wu chờ cho cơn cười qua đi, rồi nghiêm túc nói :

«Có một việc tôi cần bàn với chị, Meichen.»

Khi người bạn nói với giọng điệu đó, bà Kang lập tức trở nên nghiêm túc hơn.

«Tôi sẽ không cười nữa, bà nói. Chuyện gì vậy ?

- Chị biết con trai tôi, Fengmo, bà Wu nói. Chị có nghĩ tôi nên gửi cháu đến trường không ?»

Bà đặt câu hỏi một cách khéo léo. Nếu bà Kang trả lời rằng không cần thiết, bà Wu sẽ ngay lập tức hỏi cưới Linyi ; trong trường hợp ngược lại...

«Tất cả phụ thuộc vào kế hoạch của cậu bé, bà Kang trả lời». Và khuôn mặt tròn trịa của bà cũng trở nên nghiêm túc như người bạn.

«Chúng tôi chưa bao giờ biết cháu muốn gì. Cháu chỉ lớn lên thôi. Nhưng một người mẹ phải lo cho con trai khi cháu mười bảy tuổi.

- Đương nhiên», bà Kang đáp.

Bà mím môi và nghĩ về Fengmo, dáng vẻ kiêu hãnh, thanh thoát như lưỡi kiếm, cái đầu ngẩng cao.

«Thôi được, bà Wu nói thẳng. Sao tôi không nói thật với chị nhỉ ? Tôi đã nghĩ đến việc kết nối dòng máu của chúng ta một lần nữa. Fengmo và Linyi ; chị nghĩ sao?»

Bà Kang vỗ tay hai lần.

«Tuyệt quá !» bà kêu lên.

Rồi bà buông tay xuống.

«Nhưng Linyi này, bà nói một cách buồn bã, dù tôi nói : Tuyệt quá, làm sao tôi biết được nó nghĩ gì ?

- Chị không nên để nó đi học trường ngoại đâu. Lúc đó tôi đã cảnh báo chị rồi.

- Chị nói đúng, bà Kang đáp với giọng đau khổ. Giờ chẳng có gì trong nhà đủ tốt cho nó. Nó phàn nàn về mọi thứ. Nó cãi nhau với bố khi ông ấy khạc nhổ trên sàn, tội nghiệp ông ấy. Nó muốn chúng tôi đặt bô trên sàn để khạc nhổ. Nhưng lũ trẻ lại lấy những cái bô, làm rơi vỡ ! Và Linyi cũng tức giận vì lũ trẻ không được quấn tã. Nhưng với mười ba đứa cháu trong nhà, và không đứa nào biết tự chủ, làm sao chúng tôi làm được? Tổ tiên đã dạy chúng ta sự khôn ngoan khi tạo ra quần không đáy. Chúng ta có nên coi thường điều đó không? Chúng tôi đã có ba người giặt thuê rồi.

- Linyi sẽ không bị làm phiền bởi lũ trẻ ở nhà chúng tôi, ngoài con cái của chúng tôi, bà Wu nói. Và khi có con, một người phụ nữ sẽ học được sự khôn ngoan.»

Bà quá tốt bụng để nói với bạn rằng trong trường hợp này, bà thầm đồng cảm với Linyi. Ở nhà bà Kang, các bà vú và người hầu để lũ trẻ đi vệ sinh bừa bãi khắp nơi, đến nỗi không biết đặt chân vào đâu. Bà Wu chưa bao giờ chấp nhận sự cẩu thả đó. Các cô hầu phải dẫn lũ trẻ đến những góc nhất định hoặc sau cây cối.

Bà Kang nhìn bạn với vẻ nghi ngờ.

«Tôi rất vui nếu gả Linyi cho chị. Nó nên kết hôn và có việc để bận tâm. Nhưng tôi yêu chị quá nên không thể giấu những khuyết điểm của nó. Tôi nghĩ nó sẽ yêu cầu Fengmo, dù có muốn cưới cháu, phải được học hành từ bên ngoài. Nó sẽ thấy xấu hổ nếu cháu không biết nói bất kỳ ngoại ngữ nào.

- Nhưng cháu sẽ nói với ai bằng thứ tiếng đó ? bà Wu hỏi. Họ sẽ ngồi lại với nhau và nói chuyện bằng tiếng nước ngoài sao ? Thật vô lý.

- Đương nhiên. Nhưng đó là vấn đề tự ái của những cô gái trẻ, muốn có thể tán gẫu bằng một trong những thứ tiếng đó.»

Hai người bạn nhìn nhau, trầm ngâm. Rồi bà Wu nói rõ ràng :

«Hoặc Linyi chấp nhận Fengmo như hiện tại, hoặc tôi sẽ bỏ qua chuyện này. Chiến tranh đang đến gần, và các con trai tôi sẽ không đến các thành phố ven biển. Ở đây, chúng ta an toàn trong các tỉnh, xa biển.

- Khoan đã ! bà Kang kêu lên, đột nhiên vui vẻ. Tôi có ý này. Có một linh mục nước ngoài trong thành phố. Sao chị không mời ông ta làm gia sư cho Fengmo ? Lúc đó, tôi sẽ nói với Linyi rằng Fengmo đang học tiếng Tây.

- Một người nước ngoài ? bà Wu lặp lại, do dự. Nhưng làm sao tiếp đón ông ta ở nhà được ? Chuyện này liệu có mang lại phiền phức không ? Tôi nghe nói người phương Tây ai cũng trần tục và thô lỗ lắm.

- Ông này là linh mục, bà Kang nhận xét. Ông ta không nghĩ đến những chuyện như thế đâu.»

Bà Wu suy nghĩ kỹ hơn về vấn đề.

«Thôi được, cuối cùng bà nói, nếu Linyi cứ khăng khăng đòi hỏi điều này, thì cũng tốt hơn là đưa Fengmo đến một ngôi trường xa lạ ở nước ngoài.

- Đúng vậy», bà Kang đáp.

Bà Wu đứng dậy :

- Vậy thì chị sẽ nói chuyện với Linyi, còn tôi sẽ nói với Fengmo.

- Nếu Fengmo từ chối thì sao ?

- Nó sẽ không từ chối đâu, vì tôi sẽ chọn thời điểm thích hợp. Với đàn ông, dù trẻ hay già, quan trọng là phải chọn đúng lúc.

- Chị thật sáng suốt làm sao ! bà Kang thì thầm.

Hai người phụ nữ đứng dậy, tay trong tay bước ra khỏi phòng. Trà và bánh ngọt đã được dọn ra sân.

- Chị ở lại dùng trà đi, bà Kang nói.

Nhưng bà Wu lắc đầu :

- Nếu chị thứ lỗi cho sự thất lễ này, bà nói, tôi sẽ về nhà. Có lẽ hôm nay là thời điểm thích hợp để tôi nói chuyện với Fengmo.

Bà không muốn chia sẻ nỗi lo với bạn mình ; bà sợ rằng Fengmo có thể đã bị xáo trộn khi nhìn thấy Ch'iuming trước khi cô ấy bước vào sân nhà ông Wu. Bà Wu chào tạm biệt và để lại một ít tiền cho người hầu đã chuẩn bị trà. Ying bước ra từ phòng người hầu, nơi

cô đang trò chuyện, và bà Wu trở về nhà.

Người đầu tiên bà gặp khi về đến nhà không phải là Fengmo, mà là người nước ngoài, cô Hsia. Vì người hầu trong tất cả các gia đình trong thành phố đều biết chuyện gì đang xảy ra trong hai gia đình lớn, nhà Wu và nhà Kang, bà Wu đoán rằng đầu bếp của cô Hsia cũng biết tin và đã báo cho cô ấy.

Cô Hsia, đã ở trong cổng, đang băng qua sân chính thì nhìn thấy bà Wu. Cô dừng lại ngay lập tức và thốt lên :

«Ôi ! Bà Wu, tôi vừa nghe tin... chuyện đó không thể nào là thật chứ ?

- Mời cô vào, bà Wu nói một cách ân cần. Hôm nay không phải là một ngày đẹp trời sao ? Không khí hiếm khi trong lành như thế vào mùa này. Chúng ta sẽ ngồi ngoài sân và Ying sẽ mang đồ ăn ra. Chắc cũng gần trưa rồi.

Bà dẫn cô Hsia qua sân chính vào sân nhà mình.

- Xin mời ngồi, bà nói. Tôi cần vào phòng một chút. Cô hãy nghỉ ngơi đi. Tận hưởng buổi sáng đẹp trời này.

Với nụ cười và cái chào nhã nhặn, bà Wu rút vào phòng riêng. Ying đi theo, vẻ mặt khó chịu :

«Có lẽ trời sắp mưa, cô nói, lũ quỷ đều đã ra khỏi nhà.

- Im đi», bà Wu bảo.

Nhưng bà mỉm cười khi ngồi trước gương. Bà vuốt lại một lọn tóc lệch, phủ một chút phấn lên mặt, thay đôi hoa tai vàng bằng đôi hoa tai ngọc có hình hoa. Sau đó, bà rửa tay, xức nước hoa và quay lại sân.

Khuôn mặt nhợt nhạt của cô Hsia đầy vẻ đồng cảm. Cô đứng dậy và bước tới với vẻ nhanh nhẹn và vụng về thường thấy.

«Ôi ! Bạn tôi, người bạn thân mến.» Cô thở dài. Thật là một thử thách với bà ! Tôi không bao giờ nghĩ rằng - ông Wu với tôi dường như rất khác biệt so với những người đàn ông khác - tôi luôn tin...

- Tôi rất vui vì cô đến thăm sáng nay, bà Wu nói với giọng nhẹ nhàng, cùng nụ cười ấm áp. Cô có thể giúp tôi.»

Cả hai ngồi xuống. Cô Hsia nghiêng người về phía trước, theo cách quá mức của mình, hai tay siết chặt.

«Hãy yêu cầu tôi bất cứ điều gì, bất cứ điều gì, bà Wu thân mến, đôi khi Chúa trừng phạt những người Ngài yêu thương...»

Bà Wu mở to mắt :

«Cô có muốn giảng kinh sáng nay không, cô Hsia ? bà hỏi. Nếu vậy, tôi sẽ để dành chuyện định nói vào lúc khác.

- Chỉ để an ủi bà thôi, cô Hsia trả lời, để giúp bà.

- Nhưng tôi rất ổn.

- Tôi nghe nói, tôi tin...»

Cô Hsia lắp bắp, rất bối rối.

«Đừng nghe lời người hầu. Họ luôn muốn mang đến những tin tức giật gân. Nếu mọi chuyện diễn ra như họ muốn, chúng ta sẽ ốm một ngày, chết ngày hôm sau và sống lại vào ngày thứ ba.»

Cô Hsia nhìn bà với ánh mắt sắc bén. Đây có phải là trò đùa không ? Cô không muốn tỏ ra bực bội.

«Vậy thì, chuyện đó không phải là thật ? cô hỏi.

- Tôi không biết điều gì là thật hay không, bà Wu trả lời, nhưng tôi có thể đảm bảo rằng không có chuyện gì xảy ra trong nhà này mà tôi không biết và không có sự cho phép của tôi.»

Bà thấy thương cảm khi nhìn thấy những vết đỏ nhạt xuất hiện trên khuôn mặt nhợt nhạt của người phụ nữ nước ngoài khi chị nhìn bà.

«Cô luôn tốt bụng, bà nói thêm, cô có muốn giúp tôi không ?»

Cô Hsia gật đầu. Hai tay cô buông thõng, môi nhợt nhạt và đôi mắt vẫn giữ vẻ thất vọng.

Bà Wu chạm vào đôi môi xinh đẹp của mình bằng chiếc khăn tay lụa thơm.

«Tôi thấy con trai thứ ba của tôi thiếu học, bà nói với giọng ngọt ngào, vẻ dịu dàng luôn tạo ra khoảng cách giữa bà và người đối diện. Vì vậy, tôi quyết định cho cháu học với một người nước ngoài, nếu tìm được người phù hợp, để dạy cháu nói tiếng phương Tây, đọc sách của những nước đó. Dù sao, những gì đủ với tổ tiên chúng ta cũng không còn làm chúng ta hài lòng nữa. Đại dương không còn chia cách các dân tộc và bầu trời không còn là mái vòm chỉ dành riêng cho chúng ta.

Cô có thể giới thiệu cho tôi một người nước ngoài trong thành phố để dạy Fengmo không ?»

Cô Hsia bối rối trước yêu cầu không liên quan đến tin đồn ; một lúc, cô không thể thốt ra lời nào.

«Tôi nghe nói về một linh mục nước ngoài, bà Wu tiếp tục. Cô có biết gì về ông ta không ?

- Một linh mục ? cô Hsia lẩm bẩm.

- Đó là điều tôi nghe được.»

Cô Hsia tỏ vẻ nghi ngờ :

«Nếu đó là người bà đang nghĩ đến, tôi không nghĩ bà muốn giao con trai mình cho ông ta.

- Ông ta không có học sao ?

- Học thức có giá trị gì với đàn ông, bạn tôi ? Người này gần như là một kẻ vô thần.

- Điều gì khiến chị nói vậy ?

- Tôi không thể tưởng tượng được rằng ông ta là một tín đồ thực sự, cô Hsia nói với giọng nghiêm túc.

- Có lẽ ông ta có tôn giáo riêng của mình ?

- Chỉ có một tôn giáo thực sự», cô Hsia tuyên bố.

Bà Wu mỉm cười :

«Hãy xin ông ta đến gặp tôi.»

Bà ngạc nhiên khi thấy khuôn mặt không mấy đẹp đẽ của cô Hsia đỏ bừng.

«Ông ta không có vợ, chị Hsia nói, tôi không biết ông ta sẽ nghĩ gì về tôi nếu tôi đến nhà ông ta.»

Bà Wu đưa tay ra, chạm vào những ngón tay gầy guộc đặt trên đầu gối của cô Hsia :

«Không ai có thể nghi ngờ đức hạnh của cô», bà nói.

Sự tử tế này làm tan biến sự ngại ngùng của người phụ nữ nước ngoài.

«Bà Wu thân mến, tôi sẽ làm bất cứ điều gì để giúp bà.»

Một giọng điệu hơi cứng nhắc lại xuất hiện trong giọng nói của chị, nhưng bà Wu xóa tan nó một cách duyên dáng, vì bà ghét sự cứng nhắc hơn tất cả. Bà vỗ tay và Ying mang ra một khay trà cùng đồ ngọt.

Việc này chiếm của bà Wu nửa giờ, sau đó bà sắp xếp để tiễn khách.

«Bây giờ, bà nói với thái độ ân cần, cô có muốn cầu nguyện trước khi đi không ?

- Tôi rất sung sướng làm điều đó !»

Cô Hsia nhắm mắt, cúi đầu và cầu nguyện với giọng say sưa với một đấng vô hình. Bà Wu giữ im lặng một cách duyên dáng trong suốt thời gian đó. Bà không nhắm mắt. Bà nhìn khuôn mặt của người phụ nữ nước ngoài với lòng trắc ẩn. Thật trống rỗng trong con người này, quá cô đơn, quá xa nhà ! Cô đã vượt biển để làm việc thiện. Mọi người đều biết những gì cô làm, biết những buổi họp hàng tuần để dạy những người ăn xin may vá, cuộc sống nghèo khó của cô, những món quà cô tặng, gần như tất cả những gì cô có. Nhưng, với tâm hồn nghèo nàn này, người phụ nữ thật cô đơn làm sao ! Một tình cảm dịu dàng trỗi dậy trong lòng bà Wu. Cô Hsia tuy ngờ nghệch, nhưng tốt bụng và cô đơn.

Khi cô Hsia mở mắt, cô ngạc nhiên khi thấy một biểu cảm ấm áp, một ánh mắt dịu dàng trong đôi mắt đẹp của bà Wu. Một lúc, cô nghĩ rằng lời cầu nguyện của mình đã được đáp lại một cách kỳ diệu. Có lẽ Chúa đã chạm vào trái tim của người phụ nữ ngoại đạo này ?

Bà Wu đứng dậy và với cử chỉ dứt khoát, mời cô ra về :

«Cô sẽ sớm gửi vị linh mục đó đến chứ ?»

Và yêu cầu này là một mệnh lệnh.

Cô Hsia hứa mà không tự chủ được.

«Làm sao tôi có thể đền đáp ơn nghĩa của cô ? Bà Wu hỏi một cách lịch sự. Ít nhất, cô Hsia, hãy để tôi nói điều này. Cô đã tìm cho tôi một người thầy cho con trai thứ ba của tôi ; vì vậy, để đáp lại lòng tốt của cô, tôi mong em hãy cầu nguyện cho tôi mỗi khi cô cảm thấy muốn...»

Và bà từ biệt vị khách của mình.

Suốt cả ngày hôm đó, bà Wu không thể quên những gì Ying đã kể về tiếng khóc nức nở của Rulan trong đêm. Nhưng bà Wu đã hiểu từ lâu rằng công việc của một gia đình lớn phải được giải quyết từng việc một và có trật tự. Ý niệm về trật tự này luôn ngự trị trong tâm trí bà. Bà đã cố gắng gặp Tsemo, nhưng trời không cho phép. Vì vậy, thời điểm chưa đến. Và bà đã tự dạy mình cách tập trung vào những việc nhỏ trong khi suy nghĩ

về những điều lớn lao.

Bà gọi đầu bếp đến để kiểm tra sổ sách trong tháng. Đáng lẽ chúng phải được thanh toán hai ngày trước, nhưng đầu bếp đã trì hoãn, cảm nhận được sự hỗn loạn trong nhà. Bà Wu xem xét sổ sách và nhận xét về giá củi đun lò quá đắt.

Ying luôn cố gắng có mặt khi chồng mang sổ sách đến, vì dù không ai có thể phủ nhận tài nấu nướng của anh ta, cô biết anh thiếu thông minh trong mọi việc khác. Khi bà Wu nhắc đến việc đun lò, Ying lập tức hiểu rằng một người hầu đã báo cáo, một người phụ nữ trung niên đã tán tỉnh đầu bếp. Nhưng chồng của Ying sẽ không bao giờ để ý đến ai khác ngoài vợ mình, và sự trơ trẽn đó đã biến thành oán hận ; bà ta không ngừng tìm cách bắt lỗi Ying và chồng.

Trước lời nhận xét của bà Wu, Ying lập tức quát chồng.

«Đồ ngốc ! Em đã bảo anh đừng mua ở chợ Cổng Tây rồi mà. Mọi thứ ở đó đều đắt hơn.»

- Chúng ta không nên mua sớm như vậy, bà Wu nói. Củi từ vườn nhà đủ dùng đến tháng Tám, khi đó sẽ có củi mới.

- Quản gia đã cày xong một số cánh đồng», đầu bếp trả lời.

Bà Wu biết rằng tranh luận thêm cũng vô ích. Bà chấp nhận lời giải thích này vì đã nêu lên ý kiến, đóng sổ sách lại và trả cho đầu bếp. Sau đó, bà đến két sắt, lấy ra số tiền còn nợ trong tháng và thêm vào tiền chi tiêu cho tháng sau. Gia đình có hơn sáu mươi người, nên số tiền không bao giờ nhỏ.

Người hầu phụ trách quần áo và sửa chữa đến tiếp theo, cùng với hai thợ may, và bà Wu cùng họ bàn về quần áo mùa hè cho gia nhân và gia đình, việc thay đổi chăn màn và những chi tiết tương tự. Khi xong việc, thợ mộc đến ước tính chi phí sửa chữa hai mái nhà bị dột và xây một nhà kho mới để chứa đồ.

Bà Wu dành cho mỗi việc sự chú ý tỉ mỉ và toàn diện. Bà có khả năng tập trung hoàn toàn vào công việc đang làm và gạt bỏ mọi thứ khác. Khi xong việc, bà chuyển sang việc tiếp theo với cùng sự cẩn thận. Ngày hôm đó, bà giải quyết từng việc một. Mãi đến hoàng hôn, khi mọi việc trong nhà đã xong xuôi, bà mới cho phép mình trở lại với những suy nghĩ riêng. Tâm trí bà tập trung vào Fengmo.

«Hôm nay, tôi đã đi rất xa trong những quyết định liên quan đến nó», bà nghĩ.

Bà không rời khỏi chiếc ghế bành lớn cạnh bàn trong thư phòng, nơi bà đã làm việc suốt ngày. Bà vẫn kiên định với quyết định gả Linyi cho con trai mình ; tuy nhiên, công bằng mà nói, bà cần nói chuyện với nó và cho nó một chút tự do để phản ứng ban đầu. Bà gọi Ying, người đang sắp xếp chăn màn trong phòng bên.

«Đi bảo Fengmo đến nói chuyện với tôi.»

Bà do dự một chút trong khi Ying chờ đợi.

«Và sau khi gọi con trai tôi, bà Wu tiếp tục, hãy mời vợ anh ấy đến dùng bữa tối cùng gia đình tối nay.»

Ying mím môi và đi ra. Bà Wu ngồi chờ, ngón tay cái và trỏ đặt lên môi.

Fengmo lúc này có lẽ đang trong phòng, vì gần đến giờ ăn tối. Nếu Fengmo tiếp nhận những điều bà sắp nói một cách thuận lợi, bà sẽ cùng gia đình dùng bữa, thay vì ăn một mình như những ngày gần đây. Đã đến lúc bà trở lại vị trí của mình giữa gia đình.

Chỉ vài phút sau, bà nghe thấy tiếng bước chân của Fengmo. Bà nhận ra tiếng bước chân của từng người

con. Bước chân của Liangmo chậm rãi và kiên định ; Tsemo nhanh nhẹn và không đều, còn Yenmo thì chạy nhảy khắp nơi. Nhưng Fengmo bước đi theo nhịp, ba bước nhanh hơn bước thứ tư. Cậu xuất hiện ở cửa thư phòng trong bộ đồng phục học sinh màu xanh hải quân ; trên đầu đội mũ lưỡi trai cùng màu, có dòng chữ «Trường Trung học Kiến Quốc».

Bà Wu mỉm cười với con trai và ra hiệu cho cậu vào.

«Chữ 'Kiến Quốc' này có nghĩa là gì vậy ? bà hỏi, nửa như đùa.

- Chỉ là tên thôi, Mẹ», cậu trả lời.

Cậu ngồi xuống ghế, cởi mũ và xoay tròn như bánh xe giữa hai tay.

«Vậy nó không có ý nghĩa gì với con sao ?

- Tất nhiên, tất cả chúng ta đều mong muốn Kiến Quốc.

- Nhưng không biết nó cụ thể là gì ?» bà Wu tiếp tục hỏi với giọng vui vẻ.

Fengmo bật cười.

«Lúc này, cậu nói, con đang gặp khó khăn với đại số. Có lẽ khi vượt qua được, con sẽ hiểu rõ hơn về Kiến Quốc.

- Đại số...» Bà Wu trầm ngâm. «Nhiều môn khoa học như vậy bắt nguồn từ Ấn Độ rồi truyền sang châu Âu.»

Fengmo tỏ ra ngạc nhiên. Cậu không ngờ mẹ mình lại am hiểu sách vở đến thế. Nhận thấy điều đó, bà Wu thích thú với sự ngạc nhiên của con trai.

«Con trông xanh xao quá, bà đột ngột nói. Con có uống thuốc bổ, bột sừng hươu không ?

- Nó còn tệ hơn cả cá thối.»

Bà Wu mỉm cười dịu dàng :

«Vậy thì thôi. Sao phải dùng thứ khiến con khó chịu như vậy ? bà nói, tỏ ra dễ dãi.

- Cảm ơn Mẹ», Fengmo trả lời, lại một lần nữa ngạc nhiên.

Bà Wu nghiêng người về phía trước, hai tay buông thõng và đan vào nhau trên đùi :

«Fengmo, bà nói, đã đến lúc chúng ta nói về cuộc đời con.

- Cuộc đời con ?»

Fengmo ngẩng lên và ngừng xoay mũ.

«Ừ, bà Wu nhắc lại. Về cuộc đời con. Cha và mẹ đã bàn bạc với nhau rồi.

- Mẹ, Mẹ đừng nghĩ rằng con sẽ đồng ý để Mẹ chọn vợ cho con, Fengmo nhanh nhảu tuyên bố.

- Đương nhiên. Tất cả những gì mẹ muốn là đề cập một vài cái tên và hỏi xem con có thích ai trong số đó không. Dĩ nhiên, mẹ đã cân nhắc sở thích của con cũng như hoàn cảnh gia đình. Mẹ đã loại bỏ những cô gái kiểu như con gái thứ hai nhà họ Chen, người được nuôi dạy theo lối cũ.

- Con chắc chắn không muốn một cô gái như vậy.

- Tất nhiên. Nhưng có một khó khăn khác, bà Wu nói với vẻ điềm tĩnh. Con gái ngày nay cũng đòi hỏi nhiều. Không như thời của mẹ. Mẹ để mặc những chuyện đó cho bà ngoại và người chú thay cha quyết định. Nhưng bây giờ, những cô gái - kiểu mà con thích, Fengmo - không muốn một chàng trai không biết nói ít nhất một ngoại ngữ.

- Con đang học tiếng Anh ở trường, Fengmo nói với vẻ kiêu hãnh.

- Nhưng con không giỏi lắm. Dù không biết ngôn ngữ đó, mẹ nghe thấy con ấp úng và ngập ngừng khi nói. Mẹ không trách con, nhưng đó là sự thật.

- Cô gái nào mà không muốn con vậy ? Fengmo hỏi, tỏ ra bực bội.

Bà Wu lợi dụng cơn giận này để đạt được mục đích, như con thuyền lợi dụng sóng để cập bờ.

«Đó là con gái thứ ba của bà Kang, Linyi», bà nói.

Bà Wu chưa bao giờ thấy dấu hiệu nào của sự quan tâm giữa hai người. Nhưng cơn giận lúc này đã đủ. Sự quan tâm của Fengmo lập tức bị kích thích.

«Cô ta à ! cậu lẩm bẩm. Trông kiêu kỳ lắm. Con ghét cái điệu bộ đó.

- Cô ấy rất xinh đẹp, bà Wu nói. Nhưng điều đó không quan trọng. Mẹ chỉ nhắc đến cô ấy như một trong số những cái tên. Nếu Linyi, người biết rõ gia đình và hoàn cảnh của chúng ta, còn phản đối, thì chúng ta có thể nhắm cao hơn không ?

- Mẹ có thể gửi con đến một trường học nước ngoài, Fengmo nói đầy nhiệt huyết.

- Mẹ sẽ không làm điều đó, bà đáp bằng giọng nói dịu dàng nhưng cương quyết như mặt trời và mặt trăng. Chiến tranh sẽ bùng nổ khắp thế giới trong vài năm tới. Lúc đó, tất cả các con trai của mẹ phải ở nhà.»

Fengmo nhìn mẹ, sửng sốt.

«Làm sao mẹ có thể đoán trước được những điều như vậy ?

- Mẹ không phải là kẻ ngốc, dù cả thế giới xung quanh mẹ đều như thế. Khi ta tiến từng bước mà không ai ngăn cản, đó chính là lúc ta đạt được tiến bộ...»

Chàng trai trẻ im lặng, ánh mắt đăm đăm nhìn vào khuôn mặt mẹ. Đôi mắt anh to và đen như của bà Wu, nhưng thiếu đi chiều sâu. Fengmo còn quá trẻ. Anh lặng thinh, như đang cố gắng hiểu những điều bà nói.

«Mẹ nghe nói có một vị linh mục nước ngoài ở trong thành phố, bà Wu tiếp tục, và ông ấy rất uyên bác. Có lẽ, với một khoản tiền, ông ấy có thể dạy con ngoại ngữ. Con có thích không ? Ngoại ngữ có thể hữu ích cho con một ngày nào đó. Mẹ không chỉ nghĩ đến hôn nhân của con. Thời đại sắp tới sẽ có nhiều thay đổi.»

Giọng bà trong trẻo, du dương, nhưng lại đầy vẻ tiên tri. Trong mắt Fengmo, mẹ anh luôn đúng, và những lần hiếm hoi anh không nghe lời, bà không trừng phạt, nhưng anh vẫn phải nhận hậu quả. Dần dần, anh học được rằng lời nói của bà chứa đầy trí tuệ. Nhưng là một chàng trai, anh vẫn nêu lên vài khó khăn.

«Một linh mục ! anh lặp lại. Con không tin vào tôn giáo.

- Mẹ không bắt con tin. Chuyện đó không đặt ra.

- Ông ấy sẽ muốn cải đạo cho con, Fengmo, nói, buồn bã. Cô Hsia luôn cố gắng cải đạo mọi người trong nhà. Mỗi lần gặp con, cô ấy lại đưa cho con một tờ giấy về Phúc Âm.

- Con có cần phải để mình bị cải đạo không ? Con yếu đuối đến thế sao ? Con phải học cách tiếp nhận điều tốt đẹp nhất từ mỗi người và bỏ qua phần còn lại. Thử làm việc với vị linh mục trong một tháng đi, nếu con không muốn tiếp tục, mẹ sẽ không phản đối.»

Đó chính là bí quyết ảnh hưởng của bà trong ngôi nhà này. Bà không bao giờ để người khác nghĩ rằng ý chí của mình là tuyệt đối. Bà cho thời gian, hứa hẹn một kết thúc và tận dụng thời gian đó để định hướng sự việc

theo ý mình.

Fengmo, lại xoay chiếc mũ của mình giữa hai tay.

«Một tháng, anh nói, nhưng không hơn nếu con không thích.

- Một tháng.»

Bà Wu gật đầu. Bà đứng dậy.

«Giờ thì con trai, chúng ta cùng nhau dùng bữa tối. Cha con có lẽ đã bắt đầu mà không đợi chúng ta.»

Trong nhà họ Wu, đàn ông và phụ nữ ăn ở những bàn riêng biệt. Khi đến cửa phòng lớn, Fengmo để mẹ lại và đến chỗ cha, các anh em và anh em họ đã ngồi ở một góc phòng. Bà Wu bước đi với vẻ duyên dáng quen thuộc về phía bàn của các bà. Tất cả đều đứng lên khi bà đến. Bà lập tức nhìn thấy Ch'iuming. Người phụ nữ trẻ ngồi cách xa một chút, một đứa trẻ trên tay, và khi đứng lên, cô ấy ôm chặt đứa bé như để che chở mình. Nhưng bà Wu đã kịp nhìn thẳng vào mặt cô. Ch'iuming có vẻ nghiêm túc, nhưng điều đó là tự nhiên trong một môi trường mới mẻ. Chỉ cần cô ấy có mặt là đủ.

«Mời mọi người ngồi xuống», bà Wu nói, lịch sự hướng đến tất cả mọi người.

Bà ngồi vào chỗ cao nhất, cầm đũa lên. Meng đã phục vụ những người khác, và bà Wu đặt đũa xuống bàn, nói:

«Meng, làm ơn thay mẹ. Mẹ đã bận rộn cả ngày với việc nhà và cảm thấy hơi mệt.»

Bà ngả người ra sau, mỉm cười, và như thường lệ, nói vài lời với từng người con dâu. Bà cũng nói chuyện với đứa con trai nhỏ của Meng, đang được bế trên tay vú nuôi. Đứa trẻ cựa quậy, bà Wu gắp một miếng thịt bằng đũa và đưa cho nó. Sau đó, bà quay sang Ch'iuming.

«Vợ hai, bà nói với vẻ tử tế, hãy ăn những gì em thích. Cá thường ngon lắm.»

Ch'iuming ngẩng lên, mặt đỏ bừng. Cô đứng dậy và cúi chào nhẹ, vẫn ôm đứa trẻ.

«Cảm ơn chị cả», cô trả lời bằng giọng nhỏ.

Cô ngồi xuống mà không nói thêm gì. Khi một người hầu đặt bát cơm trước mặt, Ch'iuming bắt đầu cho đứa trẻ ăn trước.

Nhưng với những lời tử tế đó, bà Wu đã ngầm thông báo với cả nhà rằng Ch'iuming có vị trí của mình và gia đình phải chấp nhận cô trong cuộc sống hàng ngày. Mọi người đều nghe thấy những lời này, và một sự im lặng

bao trùm. Sau đó, những người hầu bắt đầu nói chuyện với nhau, các vú nuôi trò chuyện với lũ trẻ để xóa đi sự im lặng.

Bà Wu nhận đồ ăn được dọn lên và bắt đầu bữa ăn với phong thái chậm rãi, thanh lịch. Đứa cháu nội, bị thu hút bởi miếng thịt, bắt đầu khóc đòi lên lòng bà. Meng dịu dàng trách mắng : «Con với cái miệng và đôi tay bẩn thỉu của mình !»

Bà Wu ngẩng lên như vừa thoát khỏi một giấc mơ :

«Cháu đang đòi bà à ?

- Nó bẩn quá, mẹ ạ ! Meng trả lời.

- Tất nhiên, bà muốn cháu đến đây», bà Wu nói.

Bà đưa tay, bế đứa trẻ nặng nề lên và đặt nó vào lòng. Với sự tinh tế tự nhiên, bà lấy một đôi đũa sạch, gắp những miếng thịt nhỏ từ các đĩa và cho nó ăn trong im lặng, nhưng nụ cười của bà xuất hiện sau mỗi miếng ăn.

Đứa trẻ không đáp lại nụ cười của bà. Nó có vẻ hạnh phúc tột độ, há miệng nhỏ và nhai từng miếng với niềm vui thầm lặng. Bà Wu luôn có tác động như vậy với trẻ con. Không cần nỗ lực, bà truyền cho chúng cảm giác vui sướng chỉ bằng cách ở bên cạnh. Và niềm hạnh phúc

của đứa cháu lan tỏa đến bà. Qua nó, bà cảm thấy mình đã hoàn thành trách nhiệm với gia đình, đồng thời tìm thấy sự an ủi cho nỗi cô đơn thầm kín trong ngôi nhà này. Bà không nhận ra nỗi cô đơn đó, và nếu ai đó nhắc đến, bà sẽ phủ nhận, kinh hoàng vì sự thiếu hiểu biết đó. Nhưng bà quá cô lập để ai đó có thể chạm đến tâm hồn mình. Tâm hồn bà đã vượt xa cuộc sống hiện tại ; nó lang thang ở nơi xa, bên ngoài bốn bức tường nơi thân xác bà sống ; nó đi khắp thế giới, chạm đến quá khứ, hướng đến tương lai, và suy nghĩ của bà phiêu du trong những cuộc hành trình không ngừng đó. Thỉnh thoảng, tâm hồn đó quay trở lại nhà, vào chính thời điểm này. Bà Wu ý thức rõ ràng về đứa trẻ, về ý nghĩa của nó. Các thế hệ tiếp nối, thế hệ của bà đang kết thúc, thế hệ của đứa trẻ mới bắt đầu.

«Con trai của con trai ta», bà thì thầm, tiếp tục đưa từng miếng thịt nhỏ vào cái miệng đỏ đang há ra đón nhận mọi thứ bà cho. Khi nó no, bà trả lại cho mẹ nó.

Nhưng bà kết thúc bữa ăn trước mọi người, đứng dậy, mời họ tiếp tục, và từ từ rời khỏi phòng. Khi đi ngang qua ông Wu và các con trai, họ chào bà, đứng lên một nửa, và bà mỉm cười, gật đầu rồi tiếp tục bước đi.

Đêm đó, bà lại ngủ thẳng giấc đến sáng.

Đối với Ch'iuming, sự hiện diện của bà Wu trong nửa giờ đó đã thay thế cho lễ cưới. Đêm qua khiến cô đầy bối rối. Ông ấy có hài lòng với cô không ? Ông Wu không nói gì với cô và đã rời đi trước bình minh. Không ai đến gần cô suốt cả buổi chiều, ngoại trừ một người hầu. Sau đó, Ying mời cô tham gia bữa tối gia đình. Ch'iuming chuẩn bị vội vàng và khi đến giờ, cô lén vào phòng ăn, nhanh chóng bế đứa trẻ từ tay vú nuôi mà không làm nó khóc. Nhưng trẻ con không bao giờ khóc khi ở với cô. Trước đây, trong làng, cô thường chăm sóc nhiều đứa trẻ mà các bà mẹ nông dân gửi cho.

Từng người một, khi ra về, các bà trong gia đình gửi đến cô một cái chào nửa vời, nửa ngượng ngùng, và cô chỉ cúi đầu nhẹ đáp lễ.

Cô không thể ăn, nhưng ngay sau khi bà Wu rời đi, cô cảm thấy đói cồn cào, và quay mặt đi để không phải nhìn ai, cô nuốt vội vàng hai bát cơm với thịt.

Bữa ăn kết thúc, cô đợi, ngày càng bối rối, Meng và Rudan rời đi. Nhưng Meng, với sự tử tế dịu dàng, ở lại một chút để nói chuyện với cô.

«Ngày mai tôi sẽ đến thăm mẹ kế.

- Tôi không xứng đáng», Ch'iuming trả lời bằng giọng nhỏ.

Cô không dám nhìn thẳng vào mắt Meng, nhưng cảm thấy được an ủi, hạnh phúc.

Cô ngẩng lên, và Meng đoán được trái tim sợ hãi và đau khổ của cô.

«Tôi sẽ đến và dẫn theo con trai tôi», Meng nói thêm.

Và Ch'iuming rời đi cùng các bà và lũ trẻ, ẩn mình giữa họ để tránh những người đàn ông. Nhưng họ nhìn cô, lén lút, mỗi người một cách.

Tối hôm đó, ông Wu đến sớm trong khu vườn mẫu đơn ; Ch'iuming chưa đi ngủ. Cô đang khâu những bộ quần áo chưa hoàn thành khi nghe thấy tiếng bước chân. Cô đứng lên khi ông Wu bước vào và quay mặt đi.

Ông ngồi xuống trong khi cô vẫn đứng, hắng giọng, đặt hai tay lên đầu gối và nhìn cô.

«Này !, ông nói, không gọi tên cô, đừng sợ ta.»

Cô không thể đáp lại. Cô siết chặt công việc đang làm trong tay và đứng như trời trồng trước mặt ông.

«Trong ngôi nhà này, ông Wu tiếp tục, có mọi thứ để khiến cô hạnh phúc. Mẹ của các con trai ta rất tốt. Có những người phụ nữ trẻ, vợ của các con trai ta, vợ trẻ của các anh em họ và rất nhiều trẻ con. Cô có vẻ có tính cách tốt và chắc chắn là dễ gần. Cô sẽ rất hạnh phúc ở đây.»

Cô vẫn im lặng. Ông Wu ho và nới lỏng thắt lưng một chút. Ông đã ăn ngon miệng và cảm thấy hơi thở ngắn lại. Nhưng ông chưa nói hết những điều muốn giải thích.

«Với ta, cô sẽ chỉ có ít nhiệm vụ phải làm. Ta thích ngủ muộn. Đừng đánh thức ta nếu ta còn ngủ. Ban đêm, khi ta không buồn ngủ, ta thích uống trà, nhưng không phải trà đỏ. Ta có máu nóng và không thể chịu được hai lớp chăn, ngay cả trong mùa đông. Những điều này, và những thứ khác nữa, cô sẽ học được, không còn nghi ngờ gì nữa.»

Cô bỏ rơi công việc đang làm. Cô nhìn ông và quên mất sự nhút nhát của mình.

«Vậy, người ta chấp nhận tôi ạ ?»

Cô hỏi ông với khát khao cháy bỏng được tìm thấy một mái nhà, một nơi nào đó dưới bầu trời này.

«Chắc chắn rồi, ông nói. Ta chưa chứng minh điều đó với cô sao ?»

Ông mỉm cười, và khuôn mặt đẹp đẽ, bình thản của ông bừng sáng, được thắp lên bởi một hơi ấm bất ngờ từ bên trong. Cô nhận ra điều đó và hiểu. Đêm nay, cô sẽ không sợ hãi. Đó là cái giá quá nhỏ, quá nhỏ để trả cho một người đàn ông tốt, để cuối cùng có được một mái ấm.

VI

Cô Hsia luôn hoàn thành nhiệm vụ một cách nhanh chóng, nhưng bà Wu không ngờ lại nhanh đến thế, vì chỉ bảy hoặc tám ngày sau, Ying chạy đến. Đôi mắt nhỏ tròn của cô sáng lên vì ngạc nhiên.

«Thưa bà, thưa bà !» cô kêu lên.

Bà Wu đang đi dạo giữa những cây lan và dừng lại, khó chịu.

«Ying, bà nói với giọng hơi gay gắt, ngậm miệng lại, trông con như con cá mắc câu vậy. Bây giờ, nói cho ta biết chuyện gì đang xảy ra.»

Ying vâng lời, nhưng gần như ngay lập tức lại nói :

«Người đàn ông cao lớn nhất mà con từng thấy. Một người ngoại quốc ! Ông ta nói rằng bà đã cho gọi ông ấy.

- Ta ?» bà Wu nói, rất ngạc nhiên.

Rồi bà chợt nhớ ra.

«Có lẽ vậy.

- Thưa bà, bà chưa nói gì với con về việc này. Con đã bảo người gác cổng không cho ông ta vào dưới bất kỳ lý do nào. Chưa bao giờ có người ngoại quốc nào vào nhà này cả.

- Ta không nói với con mọi thứ, bà Wu đáp. Hãy mời ông ấy vào ngay lập tức.»

Ying lui ra, kinh ngạc, và bà Wu tiếp tục đi dạo giữa những cây lan. Trong thời gian ngắn như vậy, những cây lan đã hồi phục, chúng sẽ phát triển tốt trong khu vườn râm mát này. Bà Wu tự hỏi liệu những cây mẫu đơn có khỏe Meng như vậy không. Ngay lúc đó, bà nghe thấy một giọng nói trầm ấm vang lên ở cổng tròn của khu vườn.

«Thưa bà !»

Bà đã mong đợi nghe thấy một giọng nói, nhưng không ngờ nó lại mạnh mẽ đến thế. Bà ngẩng đầu lên khỏi những cây lan và nhìn thấy một người đàn ông rất cao lớn, vai rộng, mặc một chiếc áo dài màu nâu, thắt ngang eo bằng một sợi dây. Đó là vị linh mục. Tay phải của ông nắm chặt cây thánh giá trước ngực. Bà biết rằng cây thánh giá này là biểu tượng Kitô, nhưng điều đó không khiến bà quan tâm. Điều khiến bà thấy tò mò là kích thước và sức Meng của bàn tay đang cầm nó.

«Tôi không biết phải gọi ngài thế nào, bà nói bằng giọng nhẹ nhàng và trong trẻo, nếu không tôi đã chào ngài rồi. Ngài có muốn vào không ?»

Vị linh mục cúi đầu, bước qua cổng và vào khu vườn. Ying đi theo, mặt tái mét vì sợ hãi.

«Xin mời vào thư phòng, được không ?» bà Wu nói.

Bà bước sang một bên ở ngưỡng cửa để vị linh mục đi trước. Nhưng ông buông cây thánh giá, đưa tay ra hiệu về phía cửa :

«Ở đất nước của tôi, ông nói với nụ cười, quý bà đi trước.

- Thật sao ? bà lẩm bẩm. Đúng là tôi nên chỉ đường cho ngài.»

Bà bước vào, ngồi xuống chỗ quen thuộc và chỉ chiếc ghế bên kia bàn. Ying lén lút đứng ở cửa, mắt tròn xoe, nửa ẩn nửa hiện. Bà Wu nhận thấy điều đó :

«Ying, ra khỏi đó đi !» bà nói.

Rồi bà quay sang vị linh mục với nụ cười nhẹ.

«Con bé ngốc này chưa bao giờ thấy một người đàn ông cao lớn như ngài và không thể ngừng nhìn ngài.

Xin hãy tha lỗi cho nó !»

Vị linh mục trả lời bằng những lời lạ lùng :

«Có lẽ Chúa đã ban cho tôi thân hình to lớn này để làm trò vui cho những ai nhìn thấy tôi. Dù sao, tiếng cười cũng là một điều tốt.»

Giọng nói trầm ấm của ông vang khắp căn phòng.

«Trời ạ, Ying thì thầm, nhìn lên những xà nhà phía trên. Cứ như nghe thấy sấm vậy.»

«Ying, đi lấy trà nóng đi», bà Wu nói để trấn an cô, và Ying chạy ra ngoài như một con mèo.

Vị linh mục vẫn ngồi im, thân hình đồ sộ của ông lấp đầy chiếc ghế lớn chạm khắc. Tuy nhiên, ông gầy đến mức gầy guộc. Bà Wu nhận ra điều đó lúc này. Cây thánh giá trên ngực ông làm bằng vàng. Da ông ngăm đen, đôi mắt to, sâu thẳm và buồn bã lấp lánh, trong veo. Tóc ông không ngắn cũng không dài, hơi xoăn. Ông để râu, đen và mảnh, giữa đó đôi môi đỏ một cách khác thường.

«Tôi nên gọi ngài thế nào ? bà Wu hỏi. Tôi quên hỏi tên ngài từ cô Hsia.

- Tôi không có tên riêng, vị linh mục trả lời, nhưng người ta gọi tôi là André. Một số người gọi tôi là Cha André. Tôi mong bà gọi tôi là Sư huynh André.

Bà Wu không đồng ý cũng không từ chối lời đề nghị này. Bà không gọi ông bằng tên hay danh xưng nào. Nhưng bà chuyển sang câu hỏi khác.

«Còn tôn giáo của ngài ?

- Hôm nay chúng ta đừng nói về tôn giáo của tôi», Sư huynh André trả lời.

Bà Wu mỉm cười quan sát :

«Tôi tưởng tất cả các linh mục đều thích nói về tôn giáo của họ ?»

Sư huynh André nhìn bà lâu và thẳng thắn. Mặc dù ánh mắt đó rất mãnh liệt, nhưng không có gì táo bạo, và bà Wu không cảm thấy sợ hãi. Ánh mắt đó vô tư như ngọn đèn mà một người giơ lên để chỉ đường cho kẻ lạc lối.

«Người ta nói với tôi rằng bà muốn nói chuyện với tôi, thưa bà», Sư huynh André nói.

- Đúng vậy», bà Wu đáp.

Nhưng bà dừng lại, nhận ra rằng Ying, trên đường đến nhà bếp, đã lan truyền tin về sự xuất hiện của một quái vật ; vì những tiếng thì thầm và tiếng động nhẹ vang lên ở cửa. Từ chỗ ngồi, bà nhìn thấy lũ trẻ và gọi chúng bằng giọng âu yếm :

«Lại đây, các con, lại đây xem nào !»

Ngay lập tức, một nhóm nhỏ tụ tập ở ngưỡng cửa. Dưới ánh nắng ban mai, những đứa trẻ trông như những bông hoa, và bà Wu cảm thấy tự hào về chúng. Bà giải thích :

«Chúng muốn nhìn thấy ngài.

- Tại sao không ?» ông nói, quay sang chúng.

Chúng lùi lại, nhưng khi vị linh mục vẫn ngồi im và mỉm cười, chúng lại tiến gần hơn.

«Ông ấy không ăn thịt trẻ con đâu, bà Wu nói với chúng. Có lẽ ông ấy giống như các nhà sư Phật giáo, chỉ ăn trái cây và rau củ.

- Đúng vậy», Sư huynh André nói.

- Tại sao ngài lại cao lớn như vậy ?» một đứa trẻ hỏi, thở gấp.

Đó là con trai của một người anh em họ trẻ trong gia đình Wu.

«Chúa đã tạo ra tôi như thế.

- Tôi đoán cha mẹ ngài cũng phải cao lớn lắm ?» bà Wu hỏi.

- Tôi không có ký ức gì về cha mẹ mình, Sư huynh André trả lời nhẹ nhàng.

- Quê hương của ngài ở đâu ?» một cậu bé hỏi.

Cậu đã đến tuổi đi học và biết rằng có nhiều quốc gia khác nhau.

«Tôi không có quê hương. Nơi nào tôi ở, đó là nhà của tôi.

- Ngài đã ở đây nhiều năm chưa ? bà Wu nói. Ngài nói ngôn ngữ của chúng tôi rất giỏi.»

- Tôi nói nhiều thứ tiếng để có thể trò chuyện với mọi người.

- Nhưng ngài đã sống ở thành phố của chúng tôi lâu chưa ?» bà Wu hỏi.

Người đàn ông này khiến bà tò mò đến tột độ.

«Chỉ một năm thôi.»

Những đứa trẻ trở nên bạo dạn, tiến lại gần ông.

«Cái gì đang treo trên sợi dây chuyền quanh cổ ngài vậy ? một đứa hỏi, chỉ vào vật thể bằng ngón tay nhỏ xinh.

- Đó là cây thánh giá của tôi», Sư huynh André trả lời.

Ông nhấc cây thánh giá nặng và đưa nó về phía chúng.

«Con có thể cầm nó không ? đứa trẻ hỏi.

- Nếu con muốn.

- Không, bà Wu nói nhanh. Đừng động vào nó, con.»

Sư huynh André quay sang bà :

«Nhưng thưa bà, nó vô hại mà.

- Nó sẽ không động vào», bà lạnh lùng đáp.

Sư huynh André buông thõng cây thánh giá trên ngực, chắp hai bàn tay lớn lên đầu gối và im lặng.

Ying bước vào, mang theo trà và len lỏi giữa đám trẻ.

«Các mẹ của chúng con đang gọi đấy cô nói to. Tất cả các mẹ đang gọi.

- Về với mẹ đi», bà Wu nói mà không cần cao giọng.

Ngay lập tức, lũ trẻ quay đầu và chạy ùa đi.

Sư huynh André nhìn bà với ánh mắt sâu thẳm đầy thấu hiểu.

«Chúng không sợ bà, nhưng chúng vâng lời bà, ông nói.

- Chúng là những đứa trẻ ngoan, bà đáp, vui vì được thấu hiểu.

- Bà cũng tốt, ông nói giọng bình thản. Nhưng tôi không chắc bà có hạnh phúc không.»

Những lời nói ra với sự bình thản ấy khiến bà Wu cảm thấy như bị một con dao vô hình đâm xuyên, không thể xác định được điểm chính xác của vết thương. Bà bắt đầu phủ nhận :

«Ngược lại, tôi hoàn toàn hạnh phúc. Tôi đã sắp xếp cuộc sống đúng như mong muốn. Tôi có các con trai...»

Ông ngước nhìn bà bằng đôi mắt sâu thẳm, thấu suốt, không nói gì. Ông lắng nghe chăm chú. Sự chú ý im lặng và tuyệt đối ấy khiến bà do dự.

«Tức là, bà tiếp tục, tôi sẽ hoàn toàn hạnh phúc nếu không cảm thấy cần thêm kiến thức. Ngay cả tôi cũng không biết đó là kiến thức gì.

- Có lẽ không phải là biết thêm nhiều, mà là hiểu rõ hơn những gì bà đã biết ?» vị linh mục nói.

Tại sao bà lại nói về bản thân với người lạ này ? Bà suy nghĩ một chút rồi gạt bỏ câu trả lời.

«Tôi mời ngài đến đây không phải vì tôi, mà vì con trai thứ ba của tôi. Tôi muốn cháu học một ngoại ngữ.

- Ngôn ngữ nào ?

- Ngôn ngữ nào tốt nhất ?

- Tiếng Pháp là ngôn ngữ đẹp nhất, tiếng Ý thi vị nhất, tiếng Nga mạnh mẽ nhất, tiếng Đức vững chắc nhất. Nhưng tiếng Anh được dùng nhiều nhất trong kinh doanh hơn tất cả.

- Vậy thì cháu nên học tiếng Anh», bà Wu quyết đoán tuyên bố.

Bà ngước nhìn khuôn mặt rám nắng.

«Ngài lấy giá bao nhiêu ? bà hỏi.

- Tôi không đòi hỏi gì, Sư huynh André bình thản đáp. Tôi không cần tiền.

- Một linh mục không cần tiền !

- Tôi, tôi không cần, ông nhấn Meng vào chữ «tôi».

- Nhưng ngài hạ thấp địa vị của tôi nếu bắt tôi nhận thứ gì đó mà không trả công, bà Wu nói. Tôi không thể đóng góp tiền cho tôn giáo của ngài - để làm việc thiện sao ?

- Không, tốt hơn là tôn giáo không nhận những món quà như thế», Sư huynh André trả lời.

Ông suy nghĩ một lát rồi thêm :

«Thỉnh thoảng có thể có những việc cần làm trong thành phố của bà - như xây một nơi trú ẩn cho trẻ mồ côi. Tôi đã nhận nuôi một số cháu trong khi chờ tìm được cha mẹ tốt. Khi có việc như thế, tôi sẽ nhờ bà giúp, và sự giúp đỡ của bà sẽ là phần thưởng của tôi.

- Nhưng những gì ngài làm trong thành phố của chúng tôi không phải vì ngài ? Không có gì cho riêng ngài sao?

- Điều đó sẽ là cho tôi, thưa bà.»

Giọng ông vang lên trong phòng, và bà Wu không tìm cách phản bác. Ying, người đã rút ra sân, liếc nhìn vào thư phòng rồi rút lui khi thấy họ vẫn ngồi yên chỗ cũ.

«Khi nào chúng ta bắt đầu học ?» bà Wu hỏi.

Bà cảm thấy không thể cãi lại người đàn ông này.

«Ngay bây giờ nếu bà muốn. Mọi lúc đều tốt.

- Ngài có thể đến mỗi tối không ? Con trai tôi học ở trường quốc gia ban ngày.

- Bao lâu tùy ý.»

Bà Wu đứng dậy và gọi Ying.

«Bảo Fengmo đến đây.»

Bà đứng trên ngưỡng cửa, một bên là khu vườn, bên kia là thư phòng. Bà có cảm giác kỳ lạ như đang đứng giữa hai thế giới. Bà bước ra sân, để vị linh mục lại một mình ; bà lắng tai như thể chờ ông gọi. Nhưng không có tiếng động nào. Một con sơn ca đậu trên tường bao, như mỗi tối vào giờ này. Rất chậm rãi, nó cất lên bốn nốt nhạc trong trẻo. Rồi nó nhìn thấy bà và bay đi.

Bà gần như hối hận vì đã mời vị linh mục phương Tây. Biết bao điều lạ lùng ông có thể dạy bằng ngôn ngữ xa lạ. Bà đã vội vàng quá. Bà quay lại cửa và liếc nhìn vào trong. Ông có thấy thô lỗ khi bị bỏ lại một mình không? Nhưng bà thấy ông, cái đầu lớn cúi xuống ngực, mắt nhắm nghiền. Ông đang ngủ ? Không, môi ông mấp máy. Bà lùi lại, hơi sợ hãi. Bà mừng khi thấy Fengmo bước qua cổng đối diện và gọi.

«Fengmo !»

Bà quay đầu và thấy người đàn ông ngẩng lên, đôi mắt đen mở ra và sáng lên.

«Fengmo, lại đây ! bà gọi lần nữa.

- Con đến đây, Mẹ», cậu đáp.

Ngay sau đó, cậu đã đứng đó, trẻ trung và nhỏ bé so với vị linh mục to lớn. Bà ngạc nhiên khi thấy con trai mình nhỏ bé đến thế, dù bà luôn nghĩ cậu đã lớn. Bà nắm tay cậu và dẫn vào thư phòng.

«Đây là con trai thứ ba của tôi, Fengmo, bà nói với Sư huynh André.

- Fengmo», vị linh mục lặp lại.

Lẽ ra vì lịch sự, ông phải gọi cậu là Tam thiếu gia, nhưng ông chỉ lặp lại tên cậu : Fengmo.

«Tôi là Sư huynh André», ông nói, và ngồi xuống.

«Ngồi đi, Fengmo, tôi được yêu cầu dạy con một ngoại ngữ, tiếng Anh, theo lời mẹ con.

- Nhưng chỉ ngôn ngữ thôi», bà Wu nhấn mạnh.

Khi bài học sắp bắt đầu, bà tự hỏi liệu mình có sai khi giao phó tâm trí con trai cho người đàn ông này. Vì khi dạy dỗ tâm trí, người ta nắm quyền kiểm soát nó.

«Chỉ ngôn ngữ thôi», Sư huynh André lặp lại.

Ông nhận ra nỗi sợ trong lời bà Wu và ngay lập tức đáp :

«Đừng sợ, thưa bà, tôi là người lương thiện, tâm trí con trai bà sẽ là thứ thiêng liêng với tôi.»

Bà Wu cảm thấy bối rối trước sự tinh tế của người lạ này. Bà không ngờ một trực giác tinh nhạy lại có trong cơ thể đầy lông lá như thế. Bà chưa từng quen người ngoại quốc - trừ cô Hsia, một người ngây thơ. Bà khẽ cúi đầu và quay ra vườn.

Một giờ sau, vị linh mục xuất hiện ở cửa thư phòng. Ông nói với Fengmo bằng những âm tiết lạ. Ông phát âm rất rõ ràng, chậm rãi, và Fengmo lắng nghe như thể không có gì khác trên thế giới này lọt vào tai cậu.

«Ngài đã dạy cháu tất cả những thứ đó rồi sao ?» bà Wu hỏi.

Bà ngồi trên ghế tre dưới tán cây, hai tay khoanh trước gối.

«Thưa bà, cháu chưa hiểu chúng, Sư huynh André đáp, nhưng tôi dạy mà không dùng ngôn ngữ nào khác ngoài ngôn ngữ cần học. Vài ngày nữa, cháu sẽ tự dùng những từ đó.»

Ông quay sang Fengmo :

«Hẹn ngày mai», ông nói.

Và sau khi chào bà Wu, ông bước những bước dài đều đặn ra cổng.

Sau khi vị linh mục to lớn đi khỏi, mọi thứ trở lại hình dáng và tỷ lệ thật của nó.

«Thế nào, con trai ?» bà Wu hỏi.

Nhưng Fengmo vẫn có vẻ ngỡ ngàng.

«Ngài đã dạy con rất nhiều chỉ trong một giờ.

- Nói lại cho mẹ những từ thầy dạy.»

Fengmo mở miệng và lặp lại một số âm thanh.

«Chúng có nghĩa gì ?»

Fengmo lắc đầu, vẫn giữ vẻ ngỡ ngàng.

«Con không biết, thầy không nói.

- Ngày mai, con phải hỏi ngài giải thích, bà nói, hơi nghiêm khắc. Mẹ không muốn có những lời nói trong nhà mà không ai hiểu.»

Tin tức về chuyến thăm của vị linh mục ngoại quốc to lớn lan truyền khắp ngôi nhà như có cánh và đến tai ông Wu. Chiều hôm sau, bà Wu thấy ông đi về phía mình. Bà đang chọn lụa cho thợ may để thêu giày mới cho lũ trẻ.

«Cho cô ấy về đi», ông Wu nói khi đến gần.

Bà Wu nhận ra ông đang khó chịu. Bà thu dọn lụa và bảo thợ may :

«Hãy quay lại sau một hoặc hai giờ nữa.»

Người phụ nữ rút lui, ông Wu ngồi xuống, lấy tẩu và châm lửa :

«Anh nghe nói em đã mời một người gia sư nước ngoài cho con trai anh mà không hề cho anh biết.

- Lẽ ra em nên báo trước với anh, bà Wu nói nhẹ nhàng. Đó là lỗi của em. Nhưng em nghĩ anh không muốn bị làm phiền, và em thấy việc Fengmo cần tập trung vào Linyi là điều cấp thiết.

- Tại sao vậy ?»

Bà Wu đã học từ lâu rằng không gì hữu ích với một người phụ nữ bằng việc nói sự thật với đàn ông. Bà chưa từng nói dối ông Wu và cũng không bắt đầu hôm nay.

- Fengmo đã nhìn thấy Ch'iuming hôm trước, khi cô ấy còn ở đây, bà nói. Em không nghĩ có tia lửa nào bùng lên giữa họ, nhưng Fengmo đang ở độ tuổi thanh xuân mà chuyện như vậy dễ xảy ra khi người phụ nữ trẻ và xinh đẹp. Vì thế em đã chuyển hướng ngọn lửa sang hướng khác. Sẽ rắc rối nếu có chuyện trong nhà.

Sự thật, như thường lệ, khiến ông Wu bối rối, và vợ ông nhận thấy những giọt mồ hôi lấm tấm ở chân tóc ông.

- Anh mong em đừng dễ dàng tưởng tượng ra những chuyện như vậy, ông nói. Em luôn bận rộn ghép đôi đàn ông với phụ nữ. Em có cái nhìn không tốt về đàn ông. Anh nhận ra điều đó. Anh thậm chí nghĩ em đã biến anh thành một kẻ già dê.

- Nếu em khiến anh có ấn tượng đó, thì em thật vụng về, bà nói bằng giọng ngân nga như bạc.

Bà ngồi với vẻ duyên dáng khó tả khiến bà cách xa ông như thể đang ở một căn phòng khác. Bà ý thức rõ điều này. Tỏ ra nhượng bộ mang lại sức Meng hơn là chống cự ; bà đã nghi ngờ điều này từ lâu, và thừa nhận lỗi lầm ngay lập tức luôn thể hiện sự chính trực bất khả chiến bại.

Nhưng ông vẫn cảm thấy bị tổn thương, và sâu thẳm, bà cảm thấy xấu hổ vì đã làm ông phật lòng bởi sự vụng về của mình.

- Em ước anh có thể nhìn thấy mình hôm nay, bà nói với nụ cười quyến rũ. Anh chưa bao giờ đẹp trai như vậy. Anh trẻ hơn mười tuổi so với vài ngày trước.

Ông đỏ mặt và bật cười :

- Thật không ?

Ông bắt gặp ánh mắt trìu mến của vợ và nghiêng người về phía bà, băng qua chiếc bàn ngăn cách :

- Ailien, ông nói, không ai tồn tại bên cạnh em. Tất cả phụ nữ khác đều nhạt nhòa so với em. Chỉ vì em yêu cầu mà anh đã hành động như vậy.

- Em biết và cảm ơn anh. Trong suốt cuộc đời chung, anh luôn chiều theo mong muốn của em. Và lần này, khi em yêu cầu nhiều như vậy, anh vẫn chấp nhận.

Mắt chồng bà ướt đẫm xúc động.

- Anh có mang quà cho em.

Và ông lấy từ túi ra một gói giấy lụa, mở ra.

Bên trong là hai chiếc trâm tóc hình bướm và hoa, làm từ ngọc bích và vàng nhỏ.

- Anh thấy chúng hôm qua và nghĩ ngay đến em. Nhưng anh luôn nghĩ về em.

Ông lau trán.

- Ngay cả ban đêm, ông thì thầm, không nhìn em.

Bà trở nên nghiêm túc khi nghe những lời này.

- Anh không nên nghĩ đến em ban đêm, bà nói. Như vậy không công bằng với Ch'iuming. Sau cùng, giờ đây cuộc sống của cô ấy hoàn toàn phụ thuộc vào anh.

Ông vẫn giữ vẻ mặt buồn bã.

- Cô ấy không tốt với anh sao ? bà Wu hỏi.

- Ồ, cô ấy tốt, ông miễn cưỡng đáp. Nhưng em - em lại xa cách anh dạo này. Chẳng lẽ chúng ta phải sống phần đời còn lại xa cách như vậy ? Em, người luôn ở trung tâm cuộc đời anh !...»

Môi ông run rẩy. Bà Wu xúc động đến mức không kìm được mà đứng dậy đến bên ông. Ông ôm lấy bà và áp mặt vào người vợ. Một thứ gì đó rung động trong bà khiến bà giật mình. Không phải vì ông, mà vì chính mình. Khoảnh khắc yếu lòng này có phá hủy mọi thứ bà đã xây dựng ?

«Em, ông thì thầm - ngọc trai và ngọc bích - gỗ đàn hương và trầm hương.»

Bà nhẹ nhàng thoát khỏi vòng tay ông, chỉ để ông nắm tay mình.

«Anh sẽ hạnh phúc hơn bao giờ hết.

- Em có quay lại với anh không ?

- Bằng một cách mới.»

Bà hứa với ông. Cảm xúc đó đã tan biến khi bà nhìn thấy khuôn mặt chồng với vẻ mặn mòi, đôi môi mềm yếu. Trước hình ảnh đó, bà cảm thấy cơ thể mình hóa thành một cột đá cẩm thạch lạnh lẽo. Bà thậm chí rút tay lại.

«Về Fengmo, bà nói, đừng lo lắng về gia sư ; có vẻ Linyi muốn Fengmo học tiếng Anh, nếu không cô ấy sẽ thấy anh ta quá cổ hủ. Anh ta sẽ sẵn sàng cưới Linyi trong vòng một tháng. Anh sẽ thấy !

- Thật là một người phụ nữ mưu mẹo ! ông Wu cười nói, mưu mẹo và định hướng cuộc đời đàn ông !

Ông đã lấy lại tâm trạng vui vẻ, đứng dậy và bước đi, vừa cười vừa lắc đầu.

Một lát sau, Ying thấy bà Wu chìm vào một trong những khoảng lặng của mình. Bà ngẩng đầu khi thấy người hầu.

«Ying, bà nói, lấy xà phòng thơm của tôi và bảo Ch'iuming chỉ dùng loại đó.»

Ying, bị sốc, không nhúc nhích.

«Đừng nhìn tôi như vậy. Còn một việc nữa cô phải làm. Đưa cho cô ấy một chiếc lược gỗ đàn hương của tôi để chải tóc và rắc bột đàn hương của tôi vào quần áo lót của cô ấy.

- Tuân lệnh bà», Ying đáp bằng giọng chua chát.

Lúc đó, bà Wu nhìn thấy chiếc tẩu của chồng. Bà hiểu ngay rằng ông cố tình để lại nó như một dấu hiệu sẽ quay lại. Đó là tín hiệu cũ giữa đàn ông và phụ nữ, chiếc tẩu mà người đàn ông để lại phía sau.

Ying vừa định ra ngoài thì bà Wu chỉ vào chiếc tẩu và giọng nói ngọt ngào của bà trở nên dứt khoát.

- Ying ! bà gọi. Ông ấy quên tẩu. Mang trả cho ông ấy.

Ying quay lại không một lời, lấy chiếc tẩu và đi ra.

Khi bà Wu gấp những tấm lụa lại, trời đã tối đến mức không phân biệt được màu sắc. Bà định nhờ thắp nến thì Fengmo xuất hiện từ bóng tối. Cậu đã cởi bộ đồng phục học sinh và thay bằng chiếc áo dài bằng lụa màu kem, thêu hoa văn chìm. Tóc cậu được vuốt ra sau, để lộ vầng trán vuông. Bà Wu chào con và khen ngợi.

«Áo dài hợp với con hơn quần tây, bà vừa nói vừa quan sát vầng trán của con trai.

Đó là một vầng trán đẹp, nhưng không thể hiện chất lượng của bộ não bên trong. Fengmo chỉ mới bắt đầu trở thành một người đàn ông.

«Con có nhớ những từ tiếng Anh học tối qua không ? bà hỏi với nụ cười.

Cậu đã châm một điếu thuốc ngoại. Tsemo và cậu hút rất nhiều. Vòng khói bay lên khiến cậu có vẻ lợi thế. Cậu không muốn ngồi xuống, bồn chồn đi qua đi lại trong thư viện, rồi dừng lại và lặp lại rõ ràng những từ ngoại ngữ.

«Con có hiểu nghĩa không ?»

Cậu lắc đầu :

«Không, nhưng tối nay con sẽ hỏi ngài ý nghĩa của chúng.»

Cậu ngừng lại để lắng nghe :

«Ngài đến rồi !» cậu reo lên.

Cả hai nghe thấy tiếng bước chân mạnh mẽ, sải dài, đập xuống mặt sân những đế giày da. Sư huynh André

xuất hiện ở ngưỡng cửa, được người gác cổng hộ tống, người này lặng lẽ rút lui khi thấy bà Wu đứng dậy.

«Ngài đã ăn tối chưa ? bà hỏi như một lời chào thân mật.

- Tôi chỉ ăn một bữa vào giữa ngày», ông đáp.

Ông mỉm cười một cách dễ chịu, gần như e thẹn.

Một lần nữa, bà Wu cảm thấy căn phòng thu hẹp lại, Fengmo và bản thân bà, trước sự hiện diện của người đàn ông khổng lồ này. Nhưng ông dường như không ý thức được kích thước và con người mình.

«Fengmo đang lặp lại những từ ngài dạy tối qua, nhưng chúng tôi không biết nghĩa, bà Wu nói khi họ ngồi xuống.

- Tôi đã đọc lại lời của một người Anh, Sư huynh André nói. Nghĩa là ông ấy sinh ra ở Anh. Nhưng tâm hồn ông lang thang khắp nơi.»

Ông ngừng lại, như thể đang suy nghĩ, rồi dịch những lời đó thành một kiểu ngâm thơ.

«Và ánh sáng không chỉ đến từ cửa sổ phía Đông,
Khi ngày mới lên.
Đối diện, mặt trời lên chậm, thật chậm.

Nhưng hãy nhìn phương Tây, vùng đất rực rỡ.»

Bà Wu và Fengmo lắng nghe, uống từng lời như nước tinh khiết.

«Đây không phải là tôn giáo ? bà Wu hỏi, bối rối.

- Đó là thơ», Fengmo nói.

Sư huynh André trả lời :

«Tôi dạy con những từ tiếng Anh đầu tiên mà tôi được học. Và tôi cũng không hiểu chúng khi còn là cậu bé ở Ý.

- Vậy cùng một mặt trời chiếu sáng toàn thế giới», bà Wu trầm ngâm.

Bà cười :

«Ngài sẽ cười tôi, Sư huynh André, nhưng dù biết sự thật, tôi luôn có cảm giác mặt trời chỉ thuộc về chúng ta.

- Mặt trời thuộc về tất cả chúng ta, Sư huynh André nói, và chúng ta phản chiếu ánh sáng của nó cho nhau, từ Đông sang Tây, khi nó mọc và khi nó lặn.»

Bốn bức tường của căn phòng dường như tan biến ; những bức tường của những sân trong nơi bà đã sống suốt đời cũng lùi xa. Bà có một khoảnh khắc nhìn thấy rõ ràng. Thế giới tràn ngập những vùng đất và con người dưới cùng một bầu trời, và trong bảy đại dương, những con thủy triều lên xuống giống nhau.

Bà rất muốn ở lại và nghe bài học tiếp theo của Sư huynh André, nhưng Fengmo sẽ không thoải mái nếu bà có mặt ở đó. Bà đứng dậy :

«Hãy dạy con trai tôi», bà nói.

Và bà rời đi.

«Linyi nghĩ gì bây giờ khi Fengmo đang học tiếng Anh ?» bà Wu hỏi người bạn của mình.

Bà Kang đến thăm bà vào buổi tối muộn, khi sự ồn ào của ngày đã qua. Mỗi năm, bà Wu chỉ thực hiện một số ít chuyến thăm đến bà Kang, trong khi bà Kang đến nhà bà Wu hai hoặc ba lần một tuần. Điều này đặc trưng cho tình bạn giữa hai người phụ nữ, và họ cảm thấy điều đó hoàn toàn tự nhiên.

«Con gái tôi làm tôi ngạc nhiên, bà Kang trả lời. Nó nói rằng nó sẽ cưới Fengmo nếu cậu ta làm nó thích, sau khi nói chuyện với cậu ta vài lần, và khi cậu ta biết nói tiếng Anh. Thật là táo tợn khi muốn nhìn thấy cậu ta ! Tuy nhiên, tôi nhớ lại : khi tôi còn là một cô gái trẻ, tôi đã bị một cô hầu gái tinh nghịch lôi kéo, và vào một ngày Tết, khi ông Kang đến nhà thăm cùng cha mình, tôi đã liếc nhìn qua chấn song cửa sổ và thấy ông ấy. Chúng tôi đã kết hôn, và con trai chúng tôi đã chào đời, trước khi tôi dám thừa nhận điều đó với ông ấy. Và suốt thời gian đó, nỗi xấu hổ của tôi đè nặng như một nỗi hối hận.»

Tiếng cười nhẹ của bà Wu vang lên.

«Chắc chắn, sau cái liếc nhìn duy nhất đó, điều xấu đã xảy ra.

- Tôi đã yêu ông ấy ngay từ phút đầu tiên, bà Kang nói, lần này không chút xấu hổ.

- Ôi, những phút giây đó ! bà Wu tiếp tục. Chị thấy đó, thật khôn ngoan khi nghĩ về chúng trước. Trái tim của những người trẻ giống như ngọn lửa sắp bùng cháy. Tia lửa và nhiên liệu đã sẵn sàng. Nhưng làm thế nào chúng ta có thể sắp xếp một hoặc nhiều cuộc gặp gỡ giữa hai người trẻ của chúng ta ?»

Hai người bạn ngồi trong không khí mát mẻ của buổi tối. Bên cạnh họ, trên bàn, Ying đã đặt một quả dưa hấu đã cắt. Phần ruột vàng, điểm những hạt đen bóng, trông tươi mát và ngọt ngào. Bà Wu ra hiệu, mời bạn một miếng.

«Hãy ăn một chút dưa đi, bà nói một cách ân cần. Nó sẽ làm bà thấy mát mẻ. Tối nay trông bà có vẻ mệt mỏi.»

Trước những lời tử tế này, khuôn mặt tròn của bà Kang thể hiện sự bối rối. Sau đó, bà rút từ ngực ra một chiếc khăn tay lụa có hoa, che mặt và bắt đầu khóc nức nở, không cố giấu những giọt nước mắt, vì họ chỉ có hai người.

«Nào, Meichen, bà Wu nói, rất ngạc nhiên. Tại sao chị lại khóc ?»

Và bà gạt chiếc khăn che mặt bạn mình. Bà Kang vừa cười vừa khóc.

«Tôi xấu hổ quá.»

Bà lắp bắp : «Tôi không dám nói với chị, Ailien. Chị phải đoán ra điều đó.

- Chị không phải là... Bà Wu nói với giọng nghiêm khắc.

- Nhưng mà có...» Và đôi mắt nhỏ sáng ngời, thường rất vui tươi, cũng mang một vẻ bi thảm.

«Chị, ở tuổi này, với tất cả những đứa con ! bà Wu kêu lên.

- Tôi là một trong những người phụ nữ có thai ngay khi chồng họ đặt đôi giày cạnh giường.»

Bà Wu không thể trả lời. Bà quá tốt bụng để nói với bạn mình những gì bà nghĩ hoặc để trách bà vì đã không làm theo mình.

«Điều kỳ lạ, bà Kang tiếp tục, vặn vẹo và gấp chiếc khăn tay lớn thấm đẫm nước mắt, là trong tất cả mọi người, tôi sợ Linyi nhất. Linyi chỉ trích tôi rất nhiều. Nó liên tục nhắc tôi rằng tôi quá béo, rằng tôi nên chải tóc khác đi và rằng tôi nên xấu hổ vì không biết đọc, vì giữ nhà quá bẩn, với quá nhiều con. Nếu Linyi ở lại và nếu tôi phải nói với nó...

- Linyi nên đến đây càng sớm càng tốt, bà Wu nói, trong khi tự hỏi liệu có tốt không khi đưa vào nhà một cô gái trẻ bướng bỉnh, hay thay đổi và chỉ trích chính mẹ mình.

- Chị có thể dạy nó nhiều điều, bà Kang nói với vẻ u sầu. Tôi nghĩ nó sợ chị. Nhưng nó không sợ cha hay tôi.»

Bà bật cười giữa những giọt nước mắt khi nghĩ về chồng mình.

«Người đàn ông tội nghiệp, bà nói, lau mắt, khi tôi nói với ông ấy sáng nay, ông ấy đã giật hai nắm tóc, nói: 'Tôi nên bắt đầu một công việc kinh doanh riêng, ở một thành phố khác.'

Bà Wu không trả lời ; người bạn của bà cảm thấy sự im lặng này hơi lạnh lùng, vì bà ấy nhìn bà và nói với một chút tinh quái pha lẫn buồn bã :

«Có lẽ bạn may mắn, Ailien, khi không yêu chồng mình !»

Bà Wu cảm thấy trái tim mình bị tổn thương bởi những lời này.

Bà không quen với giọng điệu chua chát từ người bạn lâu năm của mình.

«Có lẽ sự khác biệt không nằm ở tình yêu, mà ở sự tự chủ», bà trả lời.

Bà lấy một miếng dưa hấu lạnh :

«Hoặc có lẽ, bà nói thêm, điều đó đến từ việc tôi không bao giờ chịu đựng được việc bị người khác chế giễu. Sau tất cả, bạn là người mạnh mẽ hơn trong hai chúng ta, Meichen.

- Xin đừng tranh cãi với tôi.»

Và bà Kang đưa bàn tay mũm mĩm của mình, nóng bỏng, đặt lên bàn tay mảnh mai và mát mẻ của bạn mình.

«Chúng ta có cùng một nỗi đau, Ailien. Tất cả phụ nữ đều có, tôi tin vậy. Chị giải quyết theo cách của chị, tôi theo cách của tôi.

- Nhưng cách của chị có phải là giải pháp không ?» bà Wu hỏi.

Trong khi nói, bà cảm thấy tình cảm chân thành, trung thành dành cho bạn mình làm bà dịu lại, và những ngón tay mảnh mai của bà siết chặt bàn tay mũm mĩm mà bà đang nắm.

«Tôi không thể chịu đựng được việc hành động như chị, bà Kang nói. Có lẽ chị đã thể hiện sự khôn ngoan, nhưng tôi không thể có được sự khôn ngoan nếu điều

đó đặt ai đó giữa chồng tôi và tôi.»

Ai có thể đoán được rằng vào lúc đó, bà Wu cảm thấy một nỗi đau không thể diễn tả, xé nát trái tim bà ? Đúng vậy, đột nhiên, bà có cảm giác cô đơn đến mức kinh hoàng, dù hai bàn tay họ đang nắm chặt. Bà thấy mình trên đỉnh núi, bao quanh bởi băng giá, lạc lõng và cô độc. Bà muốn hét lên, nhưng cổ họng không phát ra âm thanh. Hoàng hôn che giấu bà. Bà Kang không thể nhìn thấy khuôn mặt tái mét của bà, cũng không thể đoán được sự cứng đờ của cơ thể bạn mình trong cơn sợ hãi đó.

Giữa sự khó chịu kỳ lạ này, bà Wu nhìn thấy Sư huynh André. Hình ảnh cao lớn, thẳng đứng của vị linh mục hiện ra trong sự cô đơn của bà, và nỗi sợ hãi tan biến trước việc phải nói chuyện với ông.

«Sư huynh André, bà nói với lòng biết ơn, xin mời vào, tôi sẽ gọi con trai tôi đến.»

Nói xong, bà buông tay bà Kang và đứng dậy.

«Meichen, đây là giáo viên của Fengmo», bà nói.

Sư huynh André cúi chào mà không nhìn bà Kang, nhưng biểu hiện của ông rất nhân từ. Ông bước vào thư viện. Dưới ánh nến, hai người phụ nữ thấy ông ngồi

xuống, lấy một cuốn sách từ ngực và bắt đầu đọc.

«Một người khổng lồ !»

Bà Kang thốt lên một tiếng kêu nhỏ...

«Chị không sợ ông ấy sao ?

- Một người khổng lồ tốt bụng, bà Wu trả lời. Đến đây, Fengmo sẽ đến ngay. Chúng ta không nên có vẻ như đang nói về ông ấy. Chị có muốn vào không ?

- Tôi phải về nhà. Nhưng trước đó, hãy nói cho tôi biết liệu Linyi có thể nói chuyện với Fengmo hay không ?

- Tôi sẽ hỏi cậu ấy, bà Wu nói, và nếu cậu ấy muốn, tôi sẽ đưa cậu ấy đến nhà chị trước, sau đó chị có thể đến đây với Linyi. Hai lần là đủ để họ hiểu rõ bản thân mình.

- Chị luôn đúng», bà Kang nói. Và siết chặt tay bạn, bà rời đi.

Bà Wu gặp lại Fengmo tối hôm đó, sau buổi học.

Hai người đàn ông đã ở lại rất lâu với sách vở. Bà Wu, khi đi ngang qua cửa, vô hình trong bóng tối, đã nhìn vào trong. Có điều gì đó trong vẻ chăm chú của Fengmo, trong sự nghiêm trang sâu sắc của Sư huynh

André, làm bà sợ hãi. Liệu vị linh mục này có đánh cắp trái con trai bà bởi sức Meng ma thuật từ thân thể khổng lồ của vị linh mục kia không ?

Cảm thấy yếu sức, bà đột ngột ngồi phịch xuống chiếc ghế tre, may mắn nhờ bóng tối che đi.

«Con người ta dám làm bao nhiêu chuyện, bà nghĩ, và họ đã lầm biết bao ! Làm sao tôi có thể tưởng tượng được, khi tôi mời một linh mục đến dạy dỗ con trai mình, rằng vị linh mục ấy lại tràn đầy niềm tin vào Chúa của mình, thứ ánh sáng quyến rũ muốn thu hút mọi thứ về phía ngài ?»

Bà Wu hiểu rõ linh hồn của Fengmo đang ở giai đoạn thức tỉnh, nơi nếu không có người phụ nữ nào chiếm lấy, thì Chúa có thể cướp đi. Bà không muốn con trai trở thành linh mục vì nhiều lý do, nhưng chủ yếu là vì thân thể một linh mục thì vô sinh, và thiên đường là kẻ thù của sự vô sinh. Khi một vị Chúa đánh cắp linh hồn khỏi thể xác, thể xác sẽ trả thù, bóp méo linh hồn, hủy hoại và tàn phá nó. Thể xác và linh hồn gắn bó với nhau, một thứ không được bỏ rơi thứ kia. Nếu hai mươi lăm năm sau, khi đã sinh được con trai con gái, Fengmo muốn trở thành linh mục như nhiều người đàn ông khác trong chùa chiền, thì lúc đó, khi thể xác đã thỏa mãn, hãy để anh ta phục vụ linh hồn mình, nhưng không phải

bây giờ.

Bà có nên bước vào và phá vỡ bùa mê mà bà thấy đang được dệt nên không ? Bà do dự nơi ngưỡng cửa, vẫn tàng hình. Rồi bà rút lui. Bà, một người mẹ, chỉ là một người mẹ, không đủ Meng để chống lại vị linh mục to lớn kia. Để chứng minh sự độc lập của mình, nếu không vì lý do nào khác, Fengmo sẽ chống lại bà. Vậy thì ! Cần một người phụ nữ trẻ, một cô gái vui tươi, một cỗ máy xinh đẹp bằng xương bằng thịt, để giúp bà. Linyi phải nhanh lên.

Khi buổi học kết thúc, bà gọi trong bóng tối :

«Sy huynh André, cảm ơn ngài đã dạy dỗ con trai tôi chu đáo. Hẹn gặp lại ngày mai và xin gửi lời chào !»

Bà đứng dậy và bước tới khi nói những lời này. Hai người đàn ông dừng lại và có vẻ bối rối vì sự xuất hiện của bà. Sư huynh André cúi đầu và nhanh chóng rời đi, chiếc áo dài của ngài khiến những bóng đen bay theo sau. Bà Wu đặt tay lên khuỷu tay Fengmo và nắm chặt khi anh chuẩn bị đi theo vị linh mục.

«Con trai, bà nói, hãy ở lại với mẹ một chút. Mẹ có chuyện rất lạ muốn nói với con.»

Một sự phản kháng khiến cánh tay con trai bà cứng lại, và bà buông tay ra.

«Con trai yêu, đôi khi mẹ cảm thấy rất cô đơn. Tối nay là một trong những lúc đó. Con có muốn ở lại với mẹ một chút không ?»

Người con trai nào có thể từ chối giọng nói ấy ? Bà Wu lại đặt tay lên cánh tay con trai và nhẹ nhàng kéo anh đi.

«Hãy ngồi xuống trong bóng mát này và để mẹ nói mà không trả lời cho đến khi mẹ nói xong.

- Nếu mẹ muốn.»

Nhưng bà cảm nhận được anh đang nóng lòng rời đi, thoát khỏi bà. Ôi, bà đọc được những dấu hiệu này quá rõ !

«Fengmo», bà nói, và giọng bà như tiếng nhạc trong bóng tối.

Anh không thể nhìn thấy bà. Chỉ có giọng nói ngọt ngào ấy vang lên bên tai anh, tồn tại vì anh.

«Mẹ không biết nói sao với con (và anh nghe thấy tiếng cười nhẹ ngượng ngùng). Giờ con đã lớn rồi - một người đàn ông ! Mẹ đoán mình đang thấy trước... Thôi,

mẹ không nên ích kỷ. Linyi muốn nói chuyện với con. Mẹ đã nghĩ chuyện này không thể xảy ra khi Liangmo bằng tuổi con. Mẹ không nghĩ Meng từng dám hỏi điều đó. Nhưng Linyi rất khác Meng, và con cũng rất khác Liangmo.»

Giọng nói xinh đẹp ấy thả những lời vào đêm. Fengmo khó có thể tin đó là giọng của mẹ mình, giọng trẻ trung, e thẹn, cắt ngang bởi những tiếng cười ngắn !

«Sao mẹ biết chuyện này ?

- Mẹ cô ấy nói với mẹ hôm nay !»

Bà Wu, tựa vào lưng ghế, mặt ngước lên bầu trời đen dịu dàng, cân nhắc từng ngữ điệu của Fengmo. Bà cảm thấy phấn khích như thể đang đối mặt với một sức Meng có lẽ quá lớn. Nhưng bà sẽ thắng. Ở đàn ông, thể xác thống trị tâm trí, và bà đang nắm Fengmo qua thể xác.

«Có lẽ mẹ rất tệ, bà nói với giọng hơi ăn năn, trước sự im lặng của Fengmo. Cảm giác đầu tiên của mẹ là nếu Linyi táo bạo đến vậy, mẹ không muốn cô ấy trong nhà.»

Những lời này được chọn rất khéo.

Trong bóng tối, Fengmo đáp lại với sự nồng nhiệt, nghiêng người về phía mẹ, đến nỗi hơi thở trẻ trung của anh thoảng qua mặt bà.

«Mẹ, mẹ không hiểu sao ?

- Không.»

Bà lại cảm thấy an toàn trước những lời thông thường của người trẻ. Tất cả các con trai đều nói vậy với tất cả các bà mẹ.

«Bây giờ nhiều thanh niên nam nữ gặp nhau, Fengmo tuyên bố. Không như thời mẹ trẻ hay cả khi Liangmo kết hôn.

- Có lẽ con đúng.»

Bà thở dài :

«Mẹ chỉ muốn con hạnh phúc. Mẹ không muốn con gặp Linyi nếu con không muốn. Mẹ có thể nói với mẹ cô ấy rằng chuyện này quá phức tạp. Rồi bà ấy sẽ hiểu con không quan tâm đến Linyi.

- Nhưng con sẽ gặp cô ấy, Fengmo nói với vẻ kiêu hãnh. Sao lại không ?

- Fengmo ! mẹ anh đáp lại với cùng giọng van nài. Đừng khiến Linyi có ý nghĩ gì. Có nhiều cô gái muốn vào nhà ta. Giờ mẹ nghĩ lại, hình như cô ấy hơi bị lác.

- Ồ, vậy thì con sẽ nhận ra.

- Vậy mẹ có thể nói với mẹ cô ấy rằng vài ngày nữa con sẽ đến cùng mẹ...

- Sao phải cùng mẹ ? anh hỏi với giọng rất rõ ràng.

- Fengmo ! bà kêu lên. Mẹ sẽ không nhường con tất cả. Sao con dám nghĩ đến chuyện đi gặp cô gái đó một mình ?

- Ồ, được thôi, con sẽ gặp cô ấy một mình, anh đáp lại với sự giận dữ. Con phải để mẹ dắt đi như một đứa trẻ sao ?

- Nếu mẹ cấm con đi thì sao ? bà Wu hỏi nhanh.

- Không, mẹ, đừng cấm con, Fengmo phản kháng với cùng sự mạnh mẽ. Con không muốn trái lời mẹ.»

Sự im lặng bao trùm họ. Bà Wu đứng dậy :

«Vậy con nhất định đi gặp Lâm Di ?

- Con sẽ đi, Fengmo nói cứng rắn.

- Ừ, vậy thì đi đi», bà Wu nói.

Và bước qua anh, bà trở về phòng mình.

Ying đang đợi bà. Cô đã nghe thấy tiếng nói.

«Thưa bà, có chuyện gì vậy ?...»

Nhưng bà Wu giơ tay lên :

«Chờ một chút, bà thì thầm, nghe này.»

Họ lắng nghe. Ying mở to miệng. Mắt bà Wu sáng lên, nụ cười làm rạng rỡ khuôn mặt bà. Họ nghe thấy tiếng bước chân giận dữ của Fengmo đi xa dần. Bà Wu bật cười.

«Thưa bà, Ying hỏi lại, chuyện gì vậy ?

- Ồ, không có gì, bà Wu vui vẻ nói. Tôi muốn anh ấy làm một việc và anh ấy sẽ làm, thế thôi !»

Fengmo không xuất hiện vào ngày hôm sau, nhưng đến ngày tiếp theo, vào buổi sáng, bà Kang quay lại. Hai người bạn bắt tay nhau nhanh chóng.

«Fengmo và Linyi đã gặp nhau, bà Kang nói.

- Buổi gặp diễn ra thế nào ?»

Bà Wu mỉm cười.

«Tôi đã cười và khóc, bà Kang đáp, cũng mỉm cười. Tôi ngồi xa họ, giả vờ như không ở đó, nhưng họ muốn tôi đi. Họ ngồi im lặng, trông khổ sở, nhưng không thể rời mắt khỏi nhau. Tôi đi ra một lúc và khi quay lại, thấy họ vẫn y nguyên như lúc tôi rời đi. Không ai nhúc nhích. Họ nhìn nhau chằm chằm. Rồi Fengmo đứng dậy đi và họ nói : 'Hẹn gặp lại !'

- Chỉ có vậy thôi sao ?

- Nhưng với giọng điệu nào ! bà Kang đáp. Ailien, chị sẽ cười, nhưng nó khiến tôi muốn đi tìm ông chồng già của mình, chỉ để ngồi cạnh ông ấy.

- Chị chắc khiến ông ấy ngạc nhiên lắm, bà Wu vẫn mỉm cười.

- Ồ, đúng vậy.» Bà Khang bật cười. «Và tôi không kể gì với ông ấy ! Tôi không muốn khiến ông ấy có thêm ý nghĩ...

- Sao lại không, bây giờ ? bà Wu hỏi với vẻ tinh nghịch.

- Ồ, Ailien, đừng trêu tôi.»

Và bà Khang thở dài.

«Khi tôi nhìn thấy hai người trẻ đó, với bao hạnh phúc, bao phiền muộn phía trước, người ta không dám nói sự thật với người trẻ...

- Phải làm đám cưới nhanh thôi.

- Càng sớm càng tốt, bà Kang đáp. Không nên đốt lửa dưới một cái nồi trống.»

Fengmo không đến gặp mẹ vào ngày đó, cũng như những ngày sau. Bà chỉ thấy anh khi Sư huynh André đến vào buổi tối. Bà đi qua đi lại trước cửa. Fengmo hỏi vị linh mục những từ mới : anh muốn viết một bức thư. Bà Wu nhìn Sư huynh André : ngài có vẻ dịu dàng, kiên nhẫn, hơi bối rối. Ngài đánh vần từ cho Fengmo nhiều lần và viết chúng ra. Bà Wu nghe thấy những chữ cái mà không hiểu nghĩa : thật là những âm thanh kỳ lạ, vô nghĩa ! Nhưng điều đó chẳng quan trọng gì. Fengmo hiểu, Linyi hiểu.

Bởi anh tha thiết muốn viết cho cô ấy một bức thư bằng tiếng Anh. Bà Wu khẽ cười trong bóng tối. Rồi bà cảm thấy xấu hổ trước Sư huynh André vì chiến thắng quá dễ dàng của mình. Bà rút lui và không xuất hiện

trước mặt ngài tối hôm đó ; bà đi ngủ sớm và chìm vào giấc ngủ.

VII

Vào một ngày đẹp trời, cuối tháng Chín, Linyi bước vào nhà với tư cách là cô dâu. Mùa này thích hợp cho những lễ cưới, vì vụ mùa sắp được gặt hái và những bông lúa trĩu nặng. Hè vẫn còn vương vấn, thu chưa kịp hé.

Hai gia đình cùng nhau sum họp trong niềm vui chung để chúc mừng cuộc hôn nhân thứ hai giữa họ. Liangmo và Meng thể hiện niềm hân hoan đặc biệt. Thân hình nhỏ nhắn của Meng giờ đã đầy đặn hơn vì đứa con trong bụng. Cô luôn cảm thấy đói ngày đêm, nhưng những cơn buồn nôn đã biến mất. Khi đón cô dâu, cô trông thật xinh đẹp và tràn đầy hạnh phúc.

Hai bà mẹ đã cùng nhau quyết định thỏa mãn nguyện vọng của con cái bằng cách không theo phong tục cũ với những nghi lễ kéo dài như đã làm cho Liangmo và Meng. Ba ngày tiệc tùng sẽ là quá dài đối với Fengmo và Linyi, những người trẻ nóng lòng. Họ mong muốn một đám cưới nhanh chóng, theo kiểu hiện đại, chỉ cần trao lời hứa trước mặt các bậc trưởng bối. Thế là đủ.

Mọi việc diễn ra như vậy, và Bà Wu đã bù đắp cho những người dân trong thành, thất vọng vì không có

tiệc tùng, bằng cách thuê một nhà hàng trong ba ngày. Điều này tránh được sự phiền toái khi đám đông ùn vào nhà.

«Có cái hay trong phong tục hiện đại này», Bà Wu tuyên bố vào tối ngày cưới.

Một lần nữa, đàn ông tụ tập trong sân của Ông Wu, còn phụ nữ thì ở sân của Bà Wu. Những món ngọt tinh tế được dọn cho phụ nữ, còn đàn ông thì được thưởng thức những món thịt đậm đà hơn. Fengmo và Linyi đã rút về khuê phòng của họ. May mắn thay, một người anh họ già đã qua đời một tháng trước và để lại hai căn phòng trống mà Bà Wu đã ra lệnh sửa sang và sơn lại.

«Chắc chắn chúng ta sẽ không có đồ đạc hỏng và sàn nhà bẩn thỉu như sau đám cưới của Liangmo», Bà Wu nói.

Bà cảm thấy hạnh phúc vào tối hôm đó, như mỗi khi một thành viên trong gia đình được an cư. Sự tự do của bà lại càng được mở rộng. Trong một tuần, Fengmo tự nguyện từ bỏ các bài học, và Sư huynh André cũng không xuất hiện nữa. Bà Wu không phản đối. Giờ của xác thịt đã đến. Bà không còn sợ quyền lực của Sư huynh André nữa. Dù ông có đến hay không, bà cũng không quan tâm. Bà đã cứu Fengmo cho gia đình.

Sân được thắp sáng bằng những chiếc đèn lồng giấy đỏ, thu hút những con bướm từ bóng tối bay ra. Nhiều con chỉ là những sinh vật nhỏ bé màu xám, lông bụi bặm. Nhưng thỉnh thoảng, một con bướm đêm lớn với đuôi màu xanh nhạt bay lượn với đôi cánh đen và vàng. Các bà phụ nữ reo lên và không ngừng cho đến khi bắt được chúng, ghim lên cửa bằng một chiếc ghim, để có thể ngồi thoải mái ngắm nhìn chúng trong khi thưởng thức đồ ngọt. Đặc biệt, Bà Cụ rất thích trò này và vỗ tay vui sướng.

Vừa lúc bắt được một con bướm như thế thì Ch'iuming bước vào sân. Bà Wu nhìn thấy cô ngay lập tức, như mỗi lần cô xuất hiện, và như thường lệ, bà không hề tỏ ra quan tâm. Người phụ nữ trẻ đã tìm được vị trí của mình trong nhà, ngày qua ngày, sống trong sự im lặng. Không ai nhắc đến cô, dù tốt hay xấu, trước mặt Bà Wu. Nhưng bà luôn ý thức được sự hiện diện của cô. Đôi khi, giữa đêm, khi tỉnh giấc, bà tự hỏi... rồi lại gạt đi ý nghĩ đó.

Bà nhìn thấy Ch'iuming bước vào. Người phụ nữ trẻ có vẻ gầy đi và hơi xanh xao, nhưng lại xinh đẹp hơn với vẻ ngoài thanh tú.

«Mình phải hỏi thăm cô ấy xem thế nào rồi, bà Wu tự nhủ, tự trách mình. Sau đám cưới, mình sẽ cho người

gọi cô ấy đến.»

Rồi, như thường lệ, bà gạt Ch'iuming ra khỏi suy nghĩ. Người phụ nữ trẻ lặng lẽ rót trà nóng cho khách. Cô tham gia vào buổi tiệc một cách bình thản và không mấy khi xuất hiện, chỉ chăm lo việc phục vụ bàn tiệc, trẻ con và những việc nhỏ nhặt như thế. Thỉnh thoảng, có người gọi :

«Vợ hai, nghỉ ngơi đi.»

Và Ch'iuming luôn trả lời :

«Tôi làm nốt việc này rồi thôi !»

Cô cùng mọi người ngắm nhìn con bướm mới. Nó có màu vàng kem, giống như màu của quả chanh gọi là «Tay Phật», và có những chiếc râu dài màu đen, rung lên khi con bướm bị xuyên qua. Đôi cánh rộng của nó đập mạnh, những đốm màu sẫm hiện lên, vàng và vàng kim, trong chốc lát. Rồi nạn nhân bất động.

«Nó chết nhanh quá !» Ch'iuming đột ngột nói.

Mọi người quay lại nhìn cô vì giọng nói, và cô lùi lại như thể chính cô cũng ngạc nhiên, vừa mỉm cười nửa đau đớn, nửa sợ hãi. Khi mọi người đã ngồi xuống, cô lặng lẽ đi ra phía sau, đến chỗ Bà Wu và sờ vào chiếc

bát bà đang cầm.

«Trà của chị nguội rồi, cô nói. Để em hâm nóng lại.

- Cảm ơn», Bà Wu trả lời mà không nhúc nhích, trong khi Ch'iuming cúi xuống rót đầy tách trà.

Cô tỏa ra hương thơm của gỗ đàn hương, và Bà Wu nhìn khuôn mặt cô, vẻ khiêm nhường của cô.

«Tối nay em có thể nói chuyện với chị được không, Chị Cả ? cô hỏi nhỏ.

- Tất nhiên», Bà Wu đáp.

Bà không biết phải nói gì ; nhưng còn có thể trả lời thế nào khác ? Nhưng tất cả niềm vui của bà tan biến. Nỗi phiền muộn mới nào đang phủ bóng lên bà ? Bà nhấp từng ngụm trà và giữ im lặng cho đến khi khách khứa ra về.

Chỉ còn lại Ch'iuming, ngoại trừ Ying.

«Con có thể lui, Ying, và quay lại sau», Bà Wu nói.

Bà không muốn đưa Ch'iuming vào khuê phòng. Không khí trong sân mát mẻ và yên tĩnh. Những bông hoa lan màu tía, nở muộn, đang khoe sắc dưới ánh đèn lồng. Hôm nay, Meng mang đến những quả sen đầu tiên.

Phần thịt trắng bên trong không có mùi thơm, nhưng có vị ngọt dịu.

Sau khi khách ra về, Bà Wu ngồi xuống và lấy một trong những quả sen to. Ch'iuming đứng đó, do dự, uể oải.

«Ngồi xuống đi, làm ơn, Bà Wu nói. Tôi thèm hạt sen này. Chúng ta sẽ vừa ăn vừa nói chuyện.

- Cảm ơn, em không muốn ăn.

- Vậy thì tôi sẽ vừa ăn vừa nghe em nói», Bà Wu đáp.

Đôi bàn tay thanh tú của bà xé quả sen. Bàn tay Bà Wu có vẻ mảnh mai, nhưng lại rất khỏe. Phần lõi dai và có sợi, nhưng vẫn nhường dưới lực ép của những ngón tay bà, bóc ra từng hạt sen chặt chẽ. Với hàm răng nhỏ, vẫn khỏe Meng như ngày nào, Bà Wu bóc lớp vỏ xanh bao bọc nhân trắng bên trong.

Ch'iuming hỏi :

«Để em bóc cho chị.»

Cảm giác từ bàn tay Ch'iuming chạm vào hạt sen mà bà đưa vào miệng khiến bà khó chịu.

«Không, tôi làm được», bà nói.

Và Ch'iuming, như thể nhận ra điều gì đó vượt quá lời nói, không nài nỉ nữa.

Trong khi Ch'iuming nhìn bà xé và bóc quả sen, nghe tiếng răng Bà Wu nhai hạt sen giòn tan, cả hai đều im lặng. Rồi đột nhiên, như đã thỏa cơn đói, Bà Wu ném quả sen rỗng xuống đá.

«Em có thai rồi !» bà nói thẳng thừng.

Bà dùng cách nói thô tục của những người phụ nữ bình dân. Ch'iuming nhìn bà :

«Em có hạnh phúc trong lòng», cô nói, dùng cách diễn đạt của những quý bà trong các gia đình lớn khi mong đợi một người thừa kế.

Bà Wu không sửa lại cách nói của mình cũng như của Ch'iuming. Bà nói, giọng rõ ràng và dứt khoát :

«Em làm nhanh quá.»

Ch'iuming không trả lời. Cô cúi đầu và ngồi yên. Đôi tay cô đặt trên đầu gối, mở rộng, lòng bàn tay ngửa, các ngón tay bất động.

«Ông ấy chắc hẳn rất hài lòng», Bà Wu tiếp tục, vẫn với giọng điệu sắc lạnh.

Ch'iuming nhìn bà với đôi mắt to, thành thật.

«Ông ấy chưa biết.

- Lạ thật», Bà Wu nói.

Bà cảm thấy giận dữ với Ch'iuming và ngạc nhiên vì cơn giận của chính mình. Bà đã đưa Ch'iuming vào nhà với một mục đích rõ ràng, và người phụ nữ trẻ đã hoàn thành nhiệm vụ. Tại sao bà lại trách cứ cô ? Nhưng cơn giận vẫn ở trong lòng bà, như một con rắn xanh nhỏ, đầu tiên cuộn tròn, rồi bật ra và tiết nọc độc lên chính lưỡi của bà.

«Những người vợ lẽ, bà nói, thường vội vàng báo tin này cho đàn ông. Tại sao em lại khác những người phụ nữ khác ?»

Mắt Ch'iuming đẫm lệ. Dưới ánh đèn lồng hoa lửa treo lơ lửng trên đầu, bà Wu nhìn thấy những giọt nước mắt lấp lánh.

«Em muốn nói với chị, Ch'iuming thì thào. Em tưởng điều này sẽ làm chị vui, nhưng chị lại giận. Em muốn chết.»

Những lời tuyệt vọng ấy khiến bà Wu bừng tỉnh. Trong các gia đình quyền quý, những người thiếp thường treo cổ, nuốt nhẫn hoặc uống thuốc phiện sống. Nhưng điều đó luôn bị coi là nỗi nhục cho gia đình.

«Em nói những lời vô nghĩa, bà nói. Tại sao phải chết khi em chỉ làm tròn bổn phận của mình ?»

- Em nghĩ nếu chị vui, em cũng có thể hạnh phúc.» Người phụ nữ trẻ thêm vào bằng giọng đau khổ : «Em hy vọng được sưởi ấm đôi tay bên lò sưởi của chị, nhưng giờ đây, em sẽ sưởi ấm ở đâu ?»

Bà Wu bắt đầu lo sợ. Bà cho rằng thật tự nhiên khi Ch'iuming, một cô gái quê mùa bình thường, đón nhận dấu hiệu của khả năng sinh sản như một con vật. Con bò không nghĩ đến con bò đực, mà nghĩ đến con bê của nó. Nếu bà Wu từng nghĩ đến cuộc sống của Ch'iuming, đó là để tự nhủ rằng cô gái này sẽ được đền đáp, được lấp đầy bởi đứa con sắp chào đời.

«Giờ có chuyện gì ? Em không vui vì chính mình sao? Em sẽ có một món đồ chơi, một người để cười đùa, một thứ nhỏ bé thuộc về em mà em phải chăm sóc. Nếu là con trai, địa vị của em trong nhà sẽ cao hơn. Nhưng nếu là con gái, chị hứa sẽ không trách em. Chị đã đón cả trai lẫn gái trong nhà này. Và khi con gái chị

chết trước khi biết nói, chị đã khóc như khóc một đứa con trai.»

Người phụ nữ trẻ không đáp. Cô chỉ im lặng lắng nghe, ánh mắt buồn bã đặt lên bà Wu.

«Không có chuyện em phải hủy hoại bản thân, bà Wu nhanh chóng thêm vào. Hãy quay về, lên giường, và nói với ông ấy, nếu ông ấy đến, rằng em có tin vui cho ông ấy.»

Bà nói khô khan để giúp người phụ nữ trẻ lấy lại bình tĩnh, nhưng trong sâu thẳm trái tim, bà cảm thấy băng giá và lạnh lẽo của đỉnh núi đè nặng lên mình. Bà nóng lòng được ở một mình và đứng dậy. Nhưng Ch'iuming lao tới, bám lấy gấu áo bà.

«Hãy để em ở lại đêm nay !»

Cô van nài :

«Hãy để em ngủ ở đây, như ngày đầu em đến. Và chị sẽ thay em thông báo tin này. Xin chị - xin chị hãy bảo ông ấy để em yên.»

Lần này, bà Wu thực sự sợ hãi.

«Em đang mất trí, bà nói giọng nghiêm khắc. Hãy nhớ lại em là ai. Em đến với chị, không cha, không mẹ,

một đứa trẻ bị bỏ rơi, nhặt được trên đường bởi một người nông dân. Em là góa phụ dù chưa từng kết hôn. Giờ đây, em là người đứng sau chị trong gia đình này, gia đình giàu có nhất thành phố, nơi mọi người trong vùng đều mong gả con gái vào. Em được mặc lụa. Ngọc treo trên tai và con đeo nhẫn vàng. Em không thể quay lại sân của chị. Làm sao giải thích điều này với cả nhà ? Hãy trở về ngay căn nhà nhỏ là nơi ở của em và là thứ người ta đã mua em về.»

Ch'iuming buông gấu áo bà Wu. Cô đứng dậy và lùi từng bước về phía cổng. Đột nhiên, sự cứng rắn của bà Wu tan biến trước khuôn mặt tuyệt vọng ấy.

«Về đi, em, bà nói bằng giọng dịu dàng quen thuộc. Đừng sợ. Những người phụ nữ trẻ thường sợ hãi và, khi đứa con đầu lòng đến, họ muốn từ chối. Chị không ngờ điều này từ em, một cô gái lớn lên ở nông thôn ! Hãy ngủ sớm và, nếu ông ấy vào, đừng thức dậy. Chị biết nếu ông ấy thấy em không đồng ý, ông ấy sẽ để em ngủ. Ông ấy đủ tốt để làm điều đó, đủ mềm mỏng. Chị không hiểu ông ấy sao ? Sao phải sợ ông ấy ? Nè, chị sẽ làm điều này cho em - ngày mai chị sẽ thông báo tin này. Ừ, chị sẽ làm đến cùng.»

Như thể lòng tốt này đã an ủi cô, Ch'iuming thì thầm lời cảm ơn và lặng lẽ bước ra ngoài. Bà Wu tắt từng ngọn đèn lồng, cho đến khi sân chìm trong bóng tối. Bà vào phòng, mệt mỏi vô cùng. Ying đến chuẩn bị giường ngủ cho bà, không hỏi han gì, vì cô không bao giờ dám nói chuyện với bà chủ khi thấy bà mang vẻ mặt buồn bã và lạnh lùng.

Người hầu kéo rèm quanh hình bóng im lặng và quay về khu ồn ào của những người hầu, nơi đàn ông, phụ nữ và trẻ em vẫn đang ăn uống từ đồ thừa của bữa tiệc; vì Ying thích ăn ngon. Cô lấy đầy bát với nhiều món, ngồi trên ngưỡng cửa và ăn ngon lành trong khi lắng nghe những lời tán gẫu của những người hầu trong nhà lớn. Cô đứng trên tất cả, ngoại trừ Peng Er, người hầu của ông chủ. Peng Er cũng đang ngồi ăn. Khuôn mặt to bóng lên vì mồ hôi. Đứa con gái nhỏ của anh, một đứa bé hai hoặc ba tuổi, ngồi dưới chân anh. Mỗi khi anh ngừng ăn để thở, nó há miệng khóc, anh đặt bát gần môi đứa bé và dùng đũa đẩy thức ăn vào.

«Peng Er !»

Trong bóng tối, một giọng phụ nữ to và cười lớn gọi :

«Peng Er, ông chủ có đến ngủ ở sân hoa mẫu đơn mỗi tối không ?

- Ừ, sáng nào tôi cũng mang trà đến đó.

- Ying !»

Cùng giọng nói to, cười lớn gọi lần nữa :

«Chuyện gì đang xảy ra ở sân hoa lan ?»

Nhưng Ying không thèm đáp. Cô nhanh chóng ăn hết bát, đổ nước từ bình vào, súc miệng và nhổ vào bóng tối nơi giọng nói vang lên.

Tín hiệu này khiến đàn ông và phụ nữ tản đi. Tất cả đều sợ Ying. Trong ngôi nhà này, cô đứng quá gần ngai vàng.

Bà Wu thức dậy lúc bình minh. Một gánh nặng đè lên ngực khiến bà vật lộn cho đến khi tỉnh giấc. Đêm qua không ngon giấc. Bà chập chờn giữa ngủ và thức, không bao giờ đạt được sự quên lãng hoàn toàn. Sống ở trung tâm ngôi nhà, đôi khi vào ban đêm, bà ý thức được cả gia đình như linh hồn ý thức được cơ thể. Giờ đây, ký ức ùa về. Đó là đêm tân hôn của Fengmo. Mọi đêm tân hôn đều gây lo lắng. Hai đứa trẻ đó đã kết hợp chưa ? Chuyện diễn ra tốt đẹp hay không ? Bà chỉ biết khi nhìn thấy chúng. Bà cũng không thể đến gặp chúng quá sớm. Bà sẽ biết khi cuộc sống trở lại bình thường và ngày mới chỉ ra thời điểm thích hợp, nhưng không

sớm hơn.

Bà thở dài và nhớ lại điều đang đè nặng lên mình : lời hứa với Ch'iuming, mà bà ước có thể rút lại. Nhưng làm sao ? Người phụ nữ trẻ chắc hẳn đã bám vào đó suốt đêm, như một hy vọng. Rồi, như thể chưa đủ lo lắng, Ying bước vào ngay khi thấy bà chủ thức dậy :

«Bà Cụ bị ốm, cô nói. Bà ấy nói rằng hôm qua trong bữa tiệc, bà ấy đã nuốt phải một con gián, và giờ nó bò khắp bụng. Bà ấy cảm thấy nó to như một con chuột, nằm trên gan, và những cái chân nó gãi vào tim. Dĩ nhiên, không thể là con gián được. Chồng của con, dù có khuyết điểm, cũng không cẩu thả đến thế.

- Trời ơi ! bà Wu thì thầm. Thiếu gì thì thiếu, chứ không thiếu chuyện này !»

Nhưng trước hết, bà là người phụ nữ của bổn phận : bà và Ying vội vã đi, và vài phút sau, bà bước vào sân bên cạnh. Bà Cụ đang nằm, đầu tựa lên gối. Bà quay sang con dâu với đôi mắt mờ đục trong hốc mắt.

«Hãy làm gì đó cho mẹ, mẹ sắp chết rồi», bà nói bằng giọng yếu ớt.

Tình trạng của Bà Cụ khiến bà Wu sợ hãi. Hôm qua, bà còn vui vẻ như một đứa trẻ tinh nghịch, khoe khoang rằng mình đã thắng ván mah-jong và ăn tất cả những gì có trong tay.

Bà Wu hỏi người hầu :

«Tại sao không gọi tôi sớm hơn ?

- Chỉ một giờ trước, Bà Cụ mới chuyển sang xanh lét, người hầu trả lời để xin lỗi.

- Bà ấy có nôn không ? Có đi ngoài không ?»

Bà Cụ cất giọng yếu ớt :

«Mẹ nôn nhiều như ba lần mang thai cộng lại ! Và tất cả ruột gan đều trong bô ! Hãy làm đầy mẹ lại, con dâu. Mẹ chỉ còn nước và gió trong người.

- Mẹ có ăn được không ?

- Phải nhét gì đó vào bụng mẹ, Bà Cụ nói bằng giọng yếu nhưng kiên quyết.

Được khích lệ, bà Wu ra lệnh nấu cháo loãng và tự tay nghiền gừng tươi Meng rồi cho Bà Cụ uống.

Bà Cụ trở nên đáng thương mỗi khi ốm. Miệng già nhăn nheo trở nên ngây thơ và yếu ớt như trẻ con. Bà Wu nhìn bà từng thìa ; không còn một chiếc răng nào, chỉ lợi hồng và sạch sẽ. Biết bao lời đã thốt ra từ cái lưỡi hồng ấy, giờ đây khô héo và co rúm ! Bà Cụ luôn có tính khí nóng nảy và, khi giận dữ, bà chửi rủa tất cả. Cái lưỡi là vũ khí của bà. Ông Cụ sợ bà. Nhưng chắc hẳn ông đã nghe cái lưỡi ấy nói những lời khác, và ông Wu, người luôn là tất cả với mẹ, đã học từ bà những bài hát thiếu nhi và thấy cái miệng già nua ấy cười.

«Mẹ đã đỡ hơn rồi, cuối cùng Bà Cụ thở dài nói. Mẹ chỉ cần được ăn uống liên tục. Ở tuổi này, cơ thể không còn sức chống chọi nữa. Cuộc sống giống như ngọn lửa cỏ khô. Nó chỉ cháy khi được tiếp thêm nhiên liệu.

- Mẹ hãy ngủ một chút đi», Bà Wu nói.

Nghe những lời này, đôi mắt của Bà Cụ mở ra với một sự tỉnh táo mới.

«Sao con cứ bắt mẹ ngủ mãi thế ? Mẹ sẽ sớm ngủ mãi mãi thôi.»

Người con dâu xúc động khi thấy những giọt nước mắt lấp lánh trong đôi mắt Bà Cụ, làm mờ đi tầm nhìn của bà. Bà Cụ khóc :

«Con gái, con có tin rằng có một cuộc sống sau cuộc sống này không ?» bà thì thầm.

Bà đưa ra một bàn tay giống như móng vuốt và nắm lấy tay Bà Wu. Bàn tay già nua ấy nóng bỏng vì sốt. Bà Wu, vừa đứng dậy, lại ngồi xuống. Suốt đời, Bà Cụ chỉ là một cỗ máy hưởng thụ. Khá hạnh phúc, bà đã gạt bỏ mọi thứ mình không hiểu. Giàu có, ăn mặc đẹp, quyền lực trong ngôi nhà lớn này, bà còn thiếu gì ? Nhưng vì chỉ sống cho thể xác, bà cảm thấy sợ hãi khi thấy thể xác ấy héo mòn. Bà sẽ đi đâu khi cơ thể không còn nữa?

«Con hy vọng rằng có một cuộc sống sau cuộc sống này, Bà Wu nói, chọn lọc từng từ.

Bà có thể lừa dối Bà Cụ như lừa một đứa trẻ, nhưng điều đó là không thể : Bà Cụ không phải là một đứa trẻ, mà là một người phụ nữ già sắp chết.

«Con có tin rằng mẹ sẽ sống lại trong một cơ thể khác, như các vị sư nói trong chùa không ?

Bà Cụ chưa bao giờ nói về những điều này. Bà Wu tìm kiếm trong lòng một câu trả lời chân thật. Nhưng ai có thể nhìn thấu bóng tối phía trước ?

«Con không biết, Mẹ ạ, cuối cùng bà nói. Nhưng con tin rằng sự sống không bao giờ mất đi.»

Bà im lặng. Bà không nói thêm rằng bà tin những người chỉ sống cho thể xác sẽ tàn lụi cùng với thể xác. Bà có thể tưởng tượng Sư huynh André sống mà không cần thể xác, nhưng không thể tưởng tượng Bà Cụ như vậy.

Bà Cụ ngủ thiếp đi dù muốn tỉnh táo. Đôi mí mắt nhăn nheo như của một con chim già sụp xuống ; bà thở sâu. Bàn tay gầy guộc của bà trượt khỏi bàn tay mềm mại của con dâu. Bà Wu rút lui, nói nhỏ với người hầu :

«Lần này bà ấy sẽ qua khỏi, nhưng hãy cố giữ những thứ ngon xa tầm mắt để bà ấy không thèm quá.

- Bà Cụ của chúng ta rất cứng đầu, người hầu trả lời nhỏ giọng để biện minh, và tôi không muốn làm bà ấy tức giận.

- Hãy vâng lời tôi», Bà Wu nói nghiêm khắc.

Khi đến gần sân của Ông Wu, bà tự nhủ rằng trong cái rủi có cái may, vì bệnh tình của Bà Cụ cho bà lý do đến đây, ngoài lý do thực sự. Bà đã sai Ying đi trước để báo tin. Ở cổng sân, bà gặp Ying đang đợi để báo rằng Ông Wu vừa về và mời bà ngồi đợi trong lúc ông thay quần áo.

Bà đợi trong sân quen thuộc nơi bà đã trải qua bao năm tháng cuộc đời. Những cây mẫu đơn được trồng lại đang phát triển tươi tốt. Hoa đã tàn, cánh hoa rụng xuống, nhưng tán lá dày và xanh đậm. Trong hồ, người ta đã trồng rễ sen, và những bông hoa san hô lớn nằm yên trên mặt nước. Ở giữa mỗi bông hoa, nhị hoa chín rung rinh, phủ đầy phấn hoa vàng. Hương thơm của chúng ngập tràn không gian ; Bà Wu lấy khăn tay che mặt : mùi hương quá nồng.

Bà bước qua sân và vào phòng chính. Đồ đạc không thay đổi, nhưng có thêm vài thứ : cây cảnh trong chậu quá nhiều, những bức tranh nước ngoài được đóng khung treo trên tường. Không gian không sạch sẽ như thời của bà. Bà khó chịu khi thấy bụi bám dưới ghế và trong các góc. Bà đứng dậy và tiến đến cánh cửa chạm khối nặng nề, những ô cửa mở rộng. Bà nhìn sang phía bên kia.

Ông Wu bước vào, cài nút áo lụa màu xám :

«Mẹ của các con trai anh, em có thấy gì sau cánh cửa đó không ?» ông hỏi bằng giọng vui vẻ.

Bà quay lại nhìn ông và hơi đỏ mặt :

«Có bụi đấy, bà nói, em cần nói chuyện với quản gia.

Cả căn phòng này cần được dọn dẹp.»

Ông Wu nhìn quanh như thể lần đầu tiên thấy căn phòng.

«Có lẽ vậy», ông nói.

Và sau một lúc, ông thêm :

«Nó cần em.»

Nhưng ông nói một cách vui vẻ và với nụ cười trêu chọc. Bà Wu giữ vẻ mặt nghiêm túc và im lặng.

Họ ngồi xuống. Bà lén nhìn khuôn mặt chồng. Ông có vẻ khỏe Meng và nét miệng đã trở nên vui tươi. Đó chính là điều bà mong muốn, điều bà tìm kiếm. Vậy tại sao bà lại cảm thấy một mong muốn tàn nhẫn muốn làm tổn thương ông ?

«Mẹ của anh đang ốm, bà nói thẳng thắn. Anh đã đến thăm mẹ chưa ?»

Ông không còn cười.

«Chưa, tiếc quá ! Lẽ ra sáng nay anh nên đến đó đầu tiên, nhưng luôn có việc này việc kia...

- Mẹ ốm nặng lắm, bà nhắc lại.

- Ý em không phải là...

- Không phải lần này. Nhưng cuối cùng cũng không còn xa nữa. Tâm hồn bà bắt đầu lo lắng về những gì sẽ xảy ra, và bà hỏi em có tin vào kiếp sau không. Những câu hỏi như vậy có nghĩa là cơ thể đang bắt đầu chết và linh hồn sợ hãi.

- Em đã trả lời thế nào ?»

Ông đột nhiên trở nên trang nghiêm.

«Em nói rằng em hy vọng có. Nhưng làm sao em biết chắc được ?»

Một cơn giận dữ không giải thích được trào lên trong ông.

«Ôi, sao em tàn nhẫn thế ! ông kêu lên. Sao em có thể bày tỏ nghi ngờ với một cụ già ?»

Ông cởi cúc áo, mở rộng cổ áo, rút chiếc quạt từ gáy và quạt mạnh.

«Anh sẽ trả lời thế nào ? bà hỏi.

- Anh sẽ trấn an bà ấy ! ông kêu lên. Anh sẽ nói rằng chỉ có hạnh phúc đang chờ ở Suối Vàng. Anh sẽ nói...

- Vậy có lẽ anh nên tự đi nói với mẹ.»

Trong cơn giận, bà không bao giờ cao giọng, nhưng giọng nói của bà chảy ra, sắc lạnh và kim loại.

Ông Wu đẩy môi dưới ra :

«Được thôi, anh sẽ nói.»

Họ im lặng một lúc, mỗi người cố gắng lấy lại bình tĩnh. Bà hoàn toàn bất động, tay buông thõng trên đùi, đầu hơi nghiêng trên cổ thanh thỏa. Ông ngồi vững chãi, chỉ liên tục quạt. Họ ngạc nhiên vì sự tức giận không rõ nguyên nhân.

Bà là người đầu tiên lên tiếng :

«Em có chuyện khác cần nói.»

Giọng bà vẫn lạnh như kim loại.

«Anh đang nghe», ông nói.

Một lần nữa, bà chỉ nói sự thật đơn giản.

«Ch'iuming đã đến gặp em tối qua và nhờ em nói với anh rằng cô ấy có thai.»

Bà Wu lại dùng từ thông tục. Bà không ngẩng đầu nhìn chồng, vẫn ngồi im lặng và duyên dáng.

Bà nghe tiếng quạt rơi, trượt trên lụa quần áo. Ông Wu im lặng lâu đến nỗi bà phải ngẩng lên. Ông nhìn bà, cười một nụ cười vừa chế giễu vừa ngượng ngùng, tay phải xoa đầu trong cử chỉ mà bà hiểu rõ, thể hiện sự pha trộn giữa thích thú, bối rối và hài lòng.

Khi Ông Wu gặp ánh mắt vợ, ông bật cười.

«Hãy đầu độc anh đi ! ông nói. Bỏ cỏ dại vào cơm anh, nghiền vàng vào rượu anh. Anh không biết xấu hổ. Nhưng, Mẹ của các con trai anh, anh chỉ làm theo lời em, không hơn.»

Dù không muốn, Bà Wu cảm thấy một tiếng cười trào lên từ sâu trong lòng, làm rung khóe miệng và mí mắt bà :

«Đừng cố làm em tin rằng anh không hài lòng, bà nói. Anh biết rõ anh tự hào về mình.

- Ôi, anh quá mạnh mẽ.»

Họ cùng cười như đã từng làm nhiều lần trong đời ; và tiếng cười đó lại kéo họ lại gần nhau. Nhưng nó cũng mở mắt bà : bà không yêu ông. Meichen đã đúng. Bà không yêu ông, chưa bao giờ yêu ông ; bây giờ, làm sao bà có thể ghét ông ? Bà cảm thấy sợi xích cuối cùng đã rơi xuống, thoát khỏi linh hồn bà. Bao lần bà đã nhặt

những sợi xích này để tự giam cầm mình ! Giờ đây, mọi chuyện đã kết thúc. Bà không cần chúng nữa. Bà hoàn toàn giải thoát khỏi ông.

«Hãy nghe em, bà nói khi tiếng cười tắt. Hãy đối xử tốt với Ch'iuming.»

«Anh luôn đối xử tốt với mọi người.»

«Xin anh, hãy nghiêm túc một lúc. Đây là đứa con đầu lòng của cô ấy. Đừng làm phiền cô ấy. Hãy tránh xa mỗi khi cô ấy quay đầu vào tường.»

Ông lắc đầu nhìn bà :

«Có lẽ một người vợ lẽ là không đủ, ông nói đùa, liếm môi trên.

Nhưng ông không thể làm tổn thương bà nữa. Bà chỉ mỉm cười.

«Bây giờ, anh có thể đi thăm mẹ anh. Và, thay vì nói với mẹ về linh hồn, hãy thông báo rằng anh đang mong đợi một đứa con trai.

Nhưng Bà Cụ không vui trước tin mà con trai bà mang đến. Bà Wu, trên đường bị chậm lại vì chơi đùa với lũ trẻ, vừa bước vào sân thì thấy Ying chạy đến.

«Bà Cụ đang yếu hơn, Ying kêu lên. Bà Cụ sợ hãi và đang gọi bà. Ông chủ đang ở bên cạnh và khẩn thiết nhờ bà đến ngay.»

Bà Wu lập tức quay lại và vội vã đến bên giường Bà Cụ. Ông Wu ngồi cạnh, vuốt ve bàn tay gần như đã tắt lịm của bà.

«Mẹ đã đi lạc đường rồi ! Ông kêu lên khi thấy vợ. Mẹ già của anh đã chọn con đường đi xuống.»

Một ánh sáng le lói trong đôi mắt đục ngầu của Bà Cụ, nhưng bà không thể thốt lên lời nào. Bà mở miệng, khuôn mặt nhăn lại như sắp khóc. Nhưng không một âm thanh nào vang lên ; không một giọt nước mắt nào rơi, trong khi bà nhìn con dâu với vẻ van nài.

Bà Wu cảm thấy bà cụ sợ hãi hơn bao giờ hết.

«Đi lấy rượu cho tôi, bà thì thầm với Ying, người đã theo bà. Cần làm bà ấy ấm lên, để bà cảm thấy cơ thể mình. Lấy rượu Quảng Đông, hâm nóng nhanh lên. Và bảo người gác cổng đi mời thầy thuốc.»

Bà Cụ vẫn dán mắt vào Bà Wu, cầu xin sự giúp đỡ, khuôn mặt đóng băng trong vẻ khóc lóc thảm thiết.

«Ying sẽ mang rượu nóng đến cho mẹ, Bà Wu nói bằng giọng nhẹ nhàng, an ủi. Mẹ sẽ cảm thấy khá hơn, mạnh mẽ hơn ! Đừng sợ, Mẹ ạ. Không có gì phải lo lắng. Mọi thứ vẫn như thường lệ quanh bà. Bọn trẻ đang chơi đùa ngoài sân, dưới ánh nắng. Các cô hầu đang may vá và chăm sóc nhà cửa. Trong bếp, họ đang chuẩn bị bữa tối. Cuộc sống vẫn tiếp diễn, như nó đã luôn tiếp diễn và sẽ mãi tiếp diễn. Tổ tiên chúng ta đã xây dựng ngôi nhà này, và chúng ta đã sống ở đây nhiều năm, rồi con cháu chúng ta sẽ đến sau chúng ta. Cuộc sống là vĩnh cửu, Mẹ ạ.»

Giọng nói ngân nga, an ủi của bà vang lên đầy đặn và ấm áp khắp căn phòng tĩnh lặng. Bà Cụ nghe thấy và, từ từ, nét mặt bà dịu lại, thư giãn, vẻ khóc lóc tan biến. Đôi môi bà lại run rẩy, và bà thở được. Suốt thời gian khuôn mặt bà đóng băng, hơi thở dường như ngừng lại.

Ngay khi Ying chạy đến, mang theo rượu nóng trong một ấm trà nhỏ có vòi dài, Bà Wu đưa vòi ấm đến gần đôi môi hé mở của Bà Cụ và nhỏ từng giọt rượu vào miệng bà. Bà Cụ nuốt một ngụm, rồi hai, rồi ba. Một chút niềm vui thoáng qua trong mắt bà. Bà lại nuốt và lẩm bẩm vài từ.

«Tôi cảm thấy vị...»

Rồi một ánh mắt ngạc nhiên và giận dữ lóe lên. Ngay lúc bà cảm nhận rượu trong bụng, trái tim ngoan cố của bà ngừng đập. Một cơn rùng mình run lên, rượu trào ngược và làm bẩn chăn đắp. Và đó là cách Bà Cụ qua đời.

«Ôi, Mẹ ơi !»

Ông Wu rên rỉ, kinh hãi.

«Cầm lấy ấm trà», Bà Wu nhanh chóng bảo Ying.

Bà cúi xuống, rút từ tay áo chiếc khăn tay lụa mỏng và lau môi cho Bà Cụ, rồi dùng hai tay nâng đầu bà lên. Nhưng cái đầu buông thõng, và Bà Wu đặt nó trở lại gối.

«Linh hồn bà ấy đã đi rồi, bà nói.

- Ôi, Mẹ ơi !»

Ông Wu lại rên rỉ. Ông bật khóc lớn, và vợ ông để mặc ông khóc. Có những việc phải làm ngay cho người đã khuất. Với một người già như Bà Cụ, không thể mong bảy hồn phách rời khỏi thể xác ngay lập tức. Phải trừ tà cho Bà Cụ và giam giữ bà, đề phòng những hồn phách này, thoát khỏi thể xác, gieo rắc tai họa trong nhà. Đó

là nhiệm vụ của các thầy cúng. Bà Wu, trong thâm tâm, không tin vào những thầy cúng này hay các vị thần của họ.

Bà đứng đó, mắt cúi xuống, trong khi Ông Wu vừa khóc vừa vuốt ve tay mẹ. Bà Wu ngạc nhiên khi cảm thấy khao khát mãnh liệt được gọi Sư huynh André và giao cho ông nhiệm vụ trừ tà, đẩy lùi cái ác khỏi ngôi nhà. Nhưng điều đó sẽ không làm hài lòng gia đình. Nếu một đứa trẻ trong nhà bị ốm, dù sau một năm, sẽ có lời trách móc vì đã không chăm sóc hồn phách của Bà Cụ. Vì lợi ích của gia đình, phải tuân theo những phong tục xưa.

Bà quay sang Ying :

«Gọi các thầy cúng đến, bà nói. Và mời những người ướp xác vào thời điểm thích hợp !

- Con sẽ lo mọi việc, Ying nói rồi lui ra.

- Đến đây, Cha của các con em. Hãy để mẹ yên một lúc. Các cô hầu sẽ tắm rửa và mặc đồ cho mẹ, các thầy cúng sẽ trừ tà, rồi những người ướp xác làm nhiệm vụ. Anh cần nghỉ ngơi.»

Ông đứng dậy, ngoan ngoãn, và họ cùng nhau rời đi. Bà đi chậm rãi bên cạnh ông, trong khi ông tiếp tục nức nở và lau mắt bằng tay áo. Bà thở dài mà không khóc. Đã nhiều năm bà không rơi nước mắt, và lúc này, dường như mắt bà khô ráo. Nhưng khi chồng nghe thấy tiếng thở dài, ông đưa tay nắm lấy tay bà ; và thế là tay trong tay, họ cùng về phòng ông. Họ ngồi trong sân, và bà để ông kể hết những kỷ niệm về mẹ mình, cách Bà Cụ cứu ông khỏi những hình phạt của cha, và khi Ông Cụ bắt ông học, bà lén vào phòng mang cho ông rượu, bánh ngọt và hạt dẻ ; những ngày nghỉ, bà dẫn ông đi xem hát, và khi ông ốm, bà mời những người biểu diễn xiếc và diễn viên đến bên giường để giải khuây, nếu ông đau răng, bà cho ông hít một hơi từ điếu thuốc phiện của bà.

«Một người mẹ tốt, ông nói, luôn vui vẻ và muốn anh được vui. Mẹ dạy anh tận hưởng cuộc sống.»

Bà Wu lặng lẽ nghe tất cả, thuyết phục chồng ăn uống, rồi uống thêm chút rữa. Bà coi thường thói say xỉn, nhưng có những lúc rượu hữu ích để làm dịu nỗi đau. Ông uống rượu nóng mà bà đã yêu cầu, và khi uống, lời nói của ông trở nên khó nghe, ông lặp đi lặp lại mãi cho đến khi đầu gục xuống ngực.

Rồi bà đứng dậy và lặng lẽ đi đến căn phòng từng là của mình. Bà bước vào và, dưới tấm rèm satin của giường, bà nhìn thấy một gáy đen và đường viền của một bờ vai mảnh khảnh nép vào tường. Bà gọi nhỏ :

«Ch'iuming, em có ngủ không ?»

Ch'iuming quay lại, và trong bóng tối, đôi mắt cô nhìn chằm chằm vào Bà Wu.

«Ch'iuming, đêm nay em không cần ngủ ở đây. Bà Cụ của chúng ta đã đi về suối vàng, còn ông ấy say rượu và đau buồn. Hãy dậy đi, em.»

Ch'iuming trườn ra khỏi giường, ngoan ngoãn và im lặng.

«Em nên đi đâu ?» Cô hỏi một cách khiêm nhường.

Bà Wu do dự.

«Tôi nghĩ em có thể đến phòng tôi. Đêm nay tôi sẽ không ngủ. Tôi phải thức canh cho Bà Cụ.

- Ôi, cho em thức cùng nhé, Ch'iuming thì thầm. Em không muốn ngủ.

- Nhưng em còn trẻ, không nên thức cả đêm vì cái bầu của em.

- Hãy để em ở bên chị», cô nài nỉ.

Bà em không thể từ chối :

«Vậy thì đến đây», bà nói.

Sau khi giúp Ông Wu lên giường và tự tay kéo rèm, Bà Wu trở lại căn nhà để thức canh đêm đó. Những người đã canh đến giờ đi ngủ, nhưng gia nhân và những người họ hàng lớn tuổi không nghỉ ngơi. Bà Cụ đã được tắm rửa và mặc đồ. Bà Wu đảm bảo mọi thứ được thực hiện đúng quy tắc, và Ch'iuming bên cạnh không nói lời nào, nhưng luôn sẵn sàng đưa đồ này, nhận đồ kia. Người phụ nữ trẻ có đôi mắt nhanh nhẹn và ngón tay linh hoạt, cô đoán được điều người ta muốn trước khi họ kịp hỏi. Tuy nhiên, Bà Wu nhận ra Ch'iuming không hề đau buồn. Cái chết này không tồn tại với cô. Khuôn mặt cô nghiêm trang, nhưng không buồn bã, và cô không tỏ vẻ khóc lóc như người khác có thể làm.

«Trái tim cô ấy chưa thuộc về ngôi nhà này, Bà Wu nghĩ khi quan sát cô. Nhưng khi đứa bé ra đời, nó sẽ buộc cô ấy lại.»

Và thế là một thế hệ đã kết thúc hành trình và rời khỏi ngôi nhà. Bà Wu trở thành người đứng đầu khu nhà này, còn Ông Wu là chủ nhân bên ngoài. Bà Cụ không được

chôn cất ngay. Khi thầy phong thủy được hỏi, họ nói ngày lành đầu tiên sẽ vào giữa mùa thu. Vì vậy, sau khi hoàn tất các nghi lễ và đặt Bà Cụ vào chiếc giường bằng gỗ trắc kè, quan tài được đưa vào ngôi đền gia tộc yên tĩnh trong khuôn viên. Không ai, kể cả lũ trẻ, cảm thấy Bà Cụ đã xa cách. Thường xuyên, giữa lúc chơi đùa, chúng chạy đến đền và nhìn vào trong.

«Bà ơi, chúng gọi khẽ. Bà Cụ ơi, bà có nghe chúng cháu không ?»

Rồi chúng lắng nghe. Đôi khi không có âm thanh nào. Nhưng thường khi gió thổi, chúng bảo nhau đã nghe thấy Bà Cụ trả lời từ trong quan tài.

«Bà ấy nói gì vậy ?» Một ngày nọ, bà Wu hỏi một đứa trẻ, con gái của người em họ.

Cô bé làm ra vẻ nghiêm túc :

«Bà ấy nói : 'Những đứa trẻ nhỏ, hãy đi chơi đi, hãy hạnh phúc.' Nhưng, Bà Cụ, giọng bà ấy rất yếu ớt và xa xăm. Bà ấy có vui trong quan tài không ?»

Bà Wu trấn an cô bé :

«Rất vui. Và giờ con phải nghe lời bà ấy, đi chơi và hãy hạnh phúc nhé.»

Sau khi Bà Cụ qua đời, sự yên tĩnh lại trở về với ngôi nhà. Dường như với sự ra đi đó, mỗi thế hệ đều cảm thấy mình được thăng tiến, trong không gian, và đặc biệt là ở những nơi này. Cái chết của bà khiến cuộc sống tiến lên một bước, và mỗi người đều cảm thấy mình gần hơn với cái kết của mình. Ông Wu, sau khi kết thúc giai đoạn tang lễ đầu tiên và cởi bỏ bộ quần áo vải thô, không còn giống như trước nữa. Khuôn mặt đầy đặn của ông trông già hơn, nghiêm nghị hơn. Ông thỉnh thoảng đến sân nhà bà Wu, và hai người cùng nói chuyện về gia đình, nơi họ là hai người đứng đầu. Ông Wu day dứt vì nghĩ mình đã không phải là một người con hiếu thảo như lẽ ra ông nên làm. Khi họ nói xong về mùa màng, những khoản thuế bất công từ chính quyền, khi họ đã xem xét một số chi tiêu, điểm lại con cháu, ông Wu lại bắt đầu nghĩ về mẹ mình.

«Em luôn tốt với mẹ, ông nói với bà Wu. Nhưng anh, phần lớn thời gian, đã quên bà ấy.»

Để an ủi ông, bà Wu trả lời :

«Làm sao một người đàn ông có thể quên mẹ mình? Mẹ đã cho anh hơi thở, và chỉ cần thở thôi, anh đã nhớ đến mẹ. Mẹ đã cho anh thân thể, và ăn, uống, ngủ, sử dụng thân thể này bằng cách này hay cách khác, đó chính là nhớ đến mẹ ! Em không yêu cầu các con trai

của mình phải chạy đến bên em và kêu lên : 'Mẹ ơi, cái này, mẹ ơi, cái kia !' Em đã được đền đáp đủ khi chúng sống, khỏe mạnh, kết hôn, hạnh phúc và có con trai. Cuộc đời em trọn vẹn trong chúng. Bà Cụ cũng vậy. Mẹ ấy sống trong anh và trong các con trai của anh.

- Em thực sự nghĩ vậy sao ?» Ông hỏi sau khi nghe bà nói.

Và ông luôn cảm thấy được an ủi khi rời đi.

Còn bà, khi ở một mình, suy nghĩ về nhiều điều. Giờ đây, hơn bao giờ hết, cuộc sống của bà được chia thành hai phần - phần bà sống trong ngôi nhà và phần bà sống trong chính mình. Đôi khi phần này lấn át, đôi khi phần kia. Khi ngôi nhà yên bình, bà hạnh phúc khi ở một mình. Khi rắc rối nảy sinh, bà cố gắng khắc phục chúng tốt nhất có thể.

Vào giữa mùa thu, bà Wu cảm nhận được một rắc rối nhỏ đang manh nha, có nguy cơ lớn dần nếu bà không loại bỏ nó như cách người ta loại bỏ một cục u trên cây non. Linyi và Fengmo bắt đầu cãi vã. Bà biết về mối bất hòa của họ vào một ngày khi đi kiểm tra. Dù xinh đẹp và khéo léo, Linyi bỏ bê mọi thứ trong nhà. Ban đầu, bà Wu tránh nhận xét vì Linyi là con gái của bạn bà và bà biết rõ rằng với một gia đình đông con, bà Kang không

thể giữ được sự ngăn nắp và sạch sẽ hoàn hảo trong nhà. Không có gì lạ khi các con gái của bà ấy không cẩn thận.

Thay vì trách mắng Linyi, bà Wu quyết định hỏi ý kiến của Meng, cũng là con gái của bà Kang.

Bà thấy Meng đang chải mái tóc dài giữa buổi sáng. Thời tiết ấm áp và u ám, cả nhà dường như đang ngủ. Bà Wu không nhận xét gì về việc Meng dậy muộn, bà nghĩ nếu phê bình Linyi, chị gái cô ấy sẽ học theo.

Khi thấy mẹ chồng, Meng vội vã túm lấy mái tóc.

«Mẹ đấy ạ ? Con xấu hổ vì chưa chuẩn bị xong ! Con sẽ chỉ buộc tóc lên thôi.

- Không sao đâu con, cứ làm tóc cho đẹp đi.»

Và bà Wu ngồi xuống trong khi người hầu chải mái tóc đen dài và mềm mại của Meng. Rulan và Linyi để tóc ngắn, còn Meng vẫn giữ kiểu tóc truyền thống.

«Con còn bao nhiêu ngày nữa ? bà Wu hỏi.

- Mười một ngày, theo mặt trăng. Con hy vọng mẹ sẽ cho con lời khuyên. Mẹ biết con đã khổ sở thế nào với đứa đầu.»

- Khi tôi sinh con, người hầu nói vui vẻ, đó là giữa cánh đồng, tôi đang giúp chồng cày ruộng.»

Gia đình Wu đã biết người hầu này từ lâu, vì cô ấy đến từ một trong những trang trại của họ. Cô ấy trở về đó vào mùa hè để thu hoạch, rồi quay lại nhà vào mùa đông để phục vụ cô chủ trẻ. Vì là góa phụ, cô ấy cần được hỗ trợ, nhưng cô ấy yêu cuộc sống nông thôn nên không thể không trở về mỗi năm.

«Con sẽ đỡ đau hơn với đứa thứ hai, bà Wu nói. Nhưng không thể mong đợi những phụ nữ lớn lên trong bốn bức tường sinh con dễ dàng như những người sống tự do.

- Còn Linyi thì sao ?

- Ồ, không đâu, người hầu đáp. Cô ấy quá học thức.»

Bà Wu bật cười :

«Điều đó không chính xác lắm, con gái tốt ạ ; có lẽ tôi cũng học thức như Linyi, nhưng tôi sinh con rất dễ. Nhưng tôi đã rất may mắn trong cuộc đời.

- Ah, bà là người được trời phú, người hầu trả lời.

- Linyi nói rằng cô ấy không muốn có con, Meng đột ngột nói. Cô ấy nói rằng cô ấy hối hận vì đã lấy Fengmo.»

Bà Wu ngước lên, kinh ngạc :

«Meng, hãy cẩn thận với lời nói của con.

- Nhưng đó là sự thật, Mẹ.»

Cô ấy dậm chân :

«Con đang giật tóc tôi, đồ ngốc ! cô ấy quát người hầu

- Đó là lỗi của em gái cô ; cô ấy làm tôi sợ, người hầu trả lời. Tôi chưa bao giờ nghe về một người phụ nữ không muốn có con, ngoại trừ những người thiếp sợ hỏng dáng. Và trong nhà này, ngay cả người thiếp cũng đang có thai !»

Bà Wu không nghe cuộc trò chuyện này với người hầu :

«Meng, bà nói, mẹ đến để nói với con về em gái con, người rất bừa bộn ! Và hỏi con xem mẹ nên làm gì, nhưng điều con nói với mẹ nghiêm trọng hơn nhiều so với việc để bụi dưới bàn. Mẹ đáng lẽ nên quan tâm đến cặp vợ chồng trẻ này sớm hơn. Mẹ đã rất bận rộn vì cái

chết của Bà Cụ. Hãy kể lại cho mẹ những gì con biết.

- Linyi tự nói với con...»

Hai người phụ nữ này không hề quan tâm đến người hầu. Những gì cuộc sống mang đến trong ngôi nhà này có thể được nhìn thấy và nghe thấy bởi tất cả, và những người hầu cũng có vị trí của họ.

«Hãy kể cho mẹ những gì em gái con nói.

- Cô ấy nói rằng cô ấy ghét những ngôi nhà lớn như thế này. Cô ấy hối hận vì đã kết hôn ở đây. Fengmo thuộc về gia đình chứ không thuộc về cô ấy, trong khi cô ấy thuộc về ngôi nhà này dù không muốn, và không thuộc về Fengmo. Cô ấy muốn rời đi, để họ có một ngôi nhà riêng.»

Bà Wu không hiểu :

«Một mình ? Nhưng họ sẽ ăn gì ?

- Cô ấy nghĩ Fengmo có thể làm việc và kiếm tiền nếu anh ấy giỏi tiếng Anh hơn.

- Cô ấy muốn anh ấy giỏi tiếng Anh hơn ?

- Vâng, để có tiền, điều đó sẽ cho phép họ sống riêng, Meng trả lời.

- Nhưng không ai làm phiền họ ở đây cả.»

Bà Wu cảm thấy bị xúc phạm vì dưới mái nhà của mình lại có một ổ phản loạn như vậy.

«Cô ấy muốn nói về những thói quen của gia đình. Những ngày lễ, ngày tang, ngày kỷ niệm, nghĩa vụ của con dâu, những người hầu được giao chăm sóc con cái và tất cả những thứ đó. Cô ấy nói Fengmo nghĩ về gia đình trước khi nghĩ đến cô ấy.

- Đó là nghĩa vụ của anh ấy. Và cũng nên là nghĩa vụ của cô ấy. Cô ấy là gái điếm sao mà dám nói mình không thuộc về gia đình ?»

Meng nhận ra những gì cô nói không làm bà Wu hài lòng ; cô im lặng. Người hầu cũng không dám nói gì, vì cô ấy cảm thấy vấn đề quá nghiêm trọng. Cô ấy hoàn thành kiểu tóc cho cô chủ trẻ, thêm hai đồ trang sức bằng ngọc trai, lấy tóc ra khỏi lược, cuộn quanh ngón tay, đi ra ngoài và thổi vào nó.

Bà Wu và Meng ở lại một mình.

«Con có những suy nghĩ như vậy không ?» bà Wu hỏi cô con dâu xinh đẹp, mũm mĩm này.

Meng bật cười :

«Ôi, Mẹ, con quá lười, cô ấy thành thật nói. Con yêu cuộc sống trong ngôi nhà này. Mọi thứ đều sạch sẽ, ngăn nắp mà con không phải động tay vào. Con rất vui khi người hầu đưa đứa bé đang khóc đi và con hạnh phúc từ sáng đến tối. Nhưng con chưa bao giờ đi học, con không thích đọc sách ; và bố của con trai nói với con tất cả những gì con cần biết, vậy tại sao phải mong muốn nhiều hơn khi điều đó đã đủ cho anh ấy ?

- Liangmo có tốt với con không ?»

Đôi má mềm mại của Meng ửng hồng :

«Anh ấy tốt với con trong mọi việc, cô ấy nói. Chưa bao giờ có một người đàn ông tốt như vậy. Cảm ơn mẹ.

- Còn Fengmo không tốt với Linyi sao ?» bà Wu hỏi.

Meng do dự :

«Làm sao có thể biết được ai là người ra tay trước khi hai người bắt đầu cãi vã ? Con tin rằng đó là lỗi của Rulan. Cô ấy lúc nào cũng ở bên Linyi. Họ tán gẫu về chồng của mình và mỗi người lại thêm vào những

khuyết điểm của chồng người kia vào chồng mình.»

Bà Wu nhớ lại tiếng khóc của Rulan vào một đêm không xa lắm :

«Rulan cũng không hài lòng chăng ?»

Meng nhún vai :

«Linyi là em gái con, cô đáp sau một chút do dự. Con không có việc gì với Rulan.»

- Con không thích Rulan !» Bà Wu thốt lên.

Bà cảm thấy mình như đang đi sâu vào một mê cung, tiến vào một mạng lưới bí ẩn ẩn giấu trong chính ngôi nhà của mình. Thật kinh khủng khi những người kế thừa tương lai của bà và ông Wu lại cãi vã như thế.

«Con không thích Rulan, Meng nói bằng giọng đều đều, không chút hằn học.

- Chẳng lẽ phụ nữ lúc nào cũng phải tranh cãi sao ?» Bà Wu nghiêm khắc nói.

Meng lại nhún vai.

«Không thích ai đó không có nghĩa là phải cãi vã với họ. Con không thích Rulan vì cô ấy lúc nào cũng tỏ ra

mình đúng còn người khác sai. Cô ấy cũng như vậy với Tsemo. Mẹ ơi, con ngạc nhiên vì mẹ chưa bao giờ nhận ra điều đó. Con đã bảo Liangmo nói với mẹ, nhưng anh ấy bảo không muốn làm mẹ phiền lòng. Chỉ có bà Cụ biết chuyện - bà đã tát Rulan.

- Bà ấy tát Rulan ư ? Bà Wu kinh ngạc. Sao không ai nói với tôi ?»

- Tsemo cấm Rulan kể.»

Meng bắt đầu thấy thích thú với những câu chuyện này, cô tiếp tục :

«Rulan quá học thức. Cô ấy học cao hơn Linyi, nên Linyi nghe theo cô ấy. Cô ấy luôn nói về những thứ mà phụ nữ không nên biết.

- Những thứ gì ?

- Hiến pháp, Tái thiết quốc gia, sự bất công của các Hiệp ước và những chuyện đại loại như thế.

- Con có vẻ rất am hiểu đấy, Bà Wu nói với nụ cười thoáng qua.

- Liangmo thì có, nhưng con thì không.

- Con không muốn biết những điều giống Liangmo sao ?

- Còn nhiều thứ khác chúng con có thể nói chuyện cùng nhau.

- Những thứ gì ?»

Nhưng Meng không trả lời, cô quay đi với nụ cười tạo ra những lúm đồng tiền trên má.

Bà Wu không ép hỏi thêm. Một lúc sau, bà đứng dậy và trở về sân nhà, lòng đầy băn khoăn về những rắc rối mới dưới mái nhà mình. Nhưng hôm ấy, một sự mệt mỏi kỳ lạ đè nặng lên bà. Bà cảm thấy như một vận động viên phải tăng tốc mà không được ăn uống đầy đủ. Bà thiếu sức Meng để giúp đỡ những người trẻ, những đàn ông và phụ nữ mà cuộc đời họ phụ thuộc vào bà. Sự khôn ngoan của bà quá cũ kỹ đối với họ - sự khôn ngoan đơn điệu của một con đường thẳng tắp từ khi sinh ra đến lúc chết. Bà nghĩ đến Sư huynh André. Ông ấy có một sự khôn ngoan vượt ra khỏi những bức tường này. Bà sẽ gọi Fengmo và khuyến khích cậu tiếp tục việc học. Khi Sư huynh André đến, bà sẽ chia sẻ với ông những lo lắng về những người trẻ mà bà là chỗ dựa.

Bà sai Ying đi tìm Fengmo ; cậu đến ngay lập tức, vì đang rảnh rỗi và tình cờ có nhà. Vẻ ngoài của cậu khiến bà không hài lòng. Nếu cậu chưa kết hôn, bà đã nghĩ cậu có vẻ phóng đãng. Cậu có vẻ buồn bã, bất mãn, nhưng lại no nê, quá đầy đủ.

«Fengmo, con trai, bà nói bằng giọng dịu dàng, mẹ đã quá bận rộn những ngày qua, từ khi bà nội con qua đời, nên chưa hỏi han về cuộc sống của con. Mẹ thấy con và Linyi ở vị trí của mình trong gia đình, nhưng chưa bao giờ thấy con một mình. Giờ thì con trai, hãy nói chuyện với mẹ.

- Con không có gì để nói, Fengmo trả lời thờ ơ.

- Con và Linyi ? Bà hỏi âu yếm.

- Cũng tạm ổn.»

Bà nhìn cậu im lặng : cao ráo, dáng người thanh thoát, cổ tay và mắt cá chân thon nhỏ, cậu có thân hình hơi mảnh mai nhưng không thiếu sức mạnh. Khuôn mặt cậu vuông vức, đôi môi đầy đặn dễ trở nên buồn bã.

Bà mỉm cười :

«Con giống hệt lúc còn là em bé, bà đột ngột nói. Thật kỳ lạ khi đàn ông ít thay đổi sau khi sinh ra, còn

phụ nữ thì biến đổi rất nhiều ! Đôi khi mẹ nhìn các con, mẹ thấy các con giống y hệt lúc được đặt vào vòng tay mẹ lần đầu tiên.

- Mẹ ơi, tại sao chúng ta được sinh ra ?»

Bà đã tự hỏi câu này nhiều lần, nhưng khi nghe nó từ miệng con trai, bà cảm thấy sợ hãi :

«Chẳng phải nhiệm vụ của mỗi thế hệ là sinh ra thế hệ tiếp theo sao ?

- Nhưng tại sao ? Tại sao mỗi chúng ta tồn tại ?

- Chúng ta có thể ngừng tồn tại khi đã được tạo ra sao?

- Nhưng nếu con chỉ tồn tại để một người khác giống con ra đời, rồi người đó lại sinh ra một người giống cả hai chúng ta, thì có ích gì ?»

Fengmo không nhìn bà. Đôi bàn tay nhỏ nhắn của cậu khẽ đan vào nhau trước ngực.

«Có một 'cái tôi', Mẹ ơi, cậu chậm rãi nói, không liên quan gì đến mẹ hay đứa con mà con sẽ sinh ra.»

Bà Wu cảm thấy sợ hãi. Bà đã từng có những cảm xúc tương tự, từng tự hỏi những câu hỏi đó, nhưng chưa bao giờ nghĩ rằng các con trai bà cũng như vậy.

«Ôi trời ! Bà thốt lên. Mẹ đã là một người mẹ tồi với con. Cha con chưa bao giờ có những suy nghĩ như thế. Chắc mẹ đã đầu độc con.

- Không, con luôn nghĩ như vậy, cậu nói.

- Con chưa bao giờ nói với mẹ.

- Con tưởng nó sẽ qua đi, cậu nói. Nhưng nó vẫn tiếp tục.»

Bà trở nên nghiêm túc.

«Mẹ hy vọng điều này không có nghĩa là con và Linyi không hòa hợp ?»

Cậu nhíu mày :

«Con không biết Linyi muốn gì. Cô ấy quá bồn chồn!

- Con ở bên cô ấy quá nhiều. Thật không tốt khi vợ chồng lúc nào cũng bên nhau. Mẹ nhận thấy Linyi không bao giờ ngồi với các phụ nữ khác như Meng. Linyi không rời khỏi sân nhà con ; dĩ nhiên, cô ấy sẽ mệt mỏi, chán nản, bồn chồn...

- Có lẽ vậy», cậu nói như thể không quan tâm.

Bà Wu tiếp tục nhìn cậu với vẻ lo lắng.

«Fengmo, hãy mời Sư huynh André quay lại. Khi con ở với ông ấy, con có vẻ hạnh phúc.

- Có thể con không thể, cậu trả lời thờ ơ.

- Thôi nào, bà nói kiên quyết, vì đã học được rằng trước sự thờ ơ, cần phải thể hiện quyết tâm, mẹ sẽ yêu cầu ông ấy.»

Cậu không trả lời.

«Fengmo, bà nói thêm, nếu con và Linyi muốn rời khỏi nhà này, mẹ sẽ không ngăn cản. Mẹ mong các con hạnh phúc. Con có quyền tự hỏi tại sao mình chỉ là một mắt xích trong chuỗi các thế hệ. Mẹ có những người con khác. Nếu con muốn đi, hãy nói với mẹ.

- Điều con muốn, con không biết, cậu vẫn thờ ơ nói.

- Con ghét Linyi sao ? Điều đó không thể, trừ khi con thực sự rất bất hạnh. Cô ấy không có thai, và con không hứng thú với bất cứ điều gì. Điều này có nghĩa gì, Fengmo ?

- Mẹ ơi, mẹ không thể đánh giá chúng con chỉ qua những điều như thế.»

Bà Wu quá sắc sảo để làm vậy :

«Mẹ không chỉ đánh giá các con qua đó, bà nói, nhưng mẹ biết rằng nếu đàn ông và phụ nữ không hòa hợp ngay từ đầu trong thể xác, họ sẽ không bao giờ hòa hợp được. Nếu thể xác hòa hợp, mọi thứ khác sẽ theo sau, và ngay cả khi không có những thứ đó, hai vợ chồng vẫn có thể sống hòa thuận. Vì thể xác là nền móng của ngôi nhà họ xây dựng. Tâm hồn, trí tuệ và mọi thứ khác là mái nhà, trang trí, những thứ được thêm vào một ngôi nhà đẹp. Nhưng không gì có thể đứng vững nếu thiếu nền móng.»

Fengmo nhìn bà :

«Vậy tại sao cha lại có vợ lẽ ?»

Bà muốn bỏ qua sự bất kính này :

«Mỗi thời điểm có một điều riêng, bà nghiêm khắc nói. Và thời gian trôi qua.»

Cậu cảm thấy mình đã vượt quá giới hạn của một người con ; cậu xoa mái tóc ngắn và vuốt mặt.

«Dù sao thì, hãy mời Sư huynh André đến», cậu nói.

Cậu suy nghĩ một chút, rồi thêm :

«Ông ấy sẽ là giáo viên duy nhất của con. Con sẽ không đến Trường Quốc gia nữa.

- Được thôi, con trai», bà đáp.

VIII

Đó là cách mà Sư huynh André trở lại nhà họ Wu. Ông không nhắc gì đến khoảng thời gian đã trôi qua kể từ lần ghé thăm trước cũng như những sự kiện xảy ra trong thời gian đó. Fengmo tối hôm đó đến học bài rồi lui về. Sau buổi học, khi Sư huynh André băng qua sân, bà Wu khẽ gọi ông. Bà đang ngồi ở vị trí quen thuộc, nơi bà vẫn thường ngồi mỗi tối trước khi mùa thu trở lạnh. Tối hôm đó trời se lạnh, nhưng vì sợ mùa hè sẽ vuột mất, bà muốn cố gắng chịu đựng thêm một hai đêm nữa. Ying đã không tán thành việc bà ngồi ngoài trời, và trong thư phòng, một lò than đang cháy để phòng ngừa cơn cảm lạnh mà Ying đã dự đoán.

«Sư huynh André tốt bụng», bà Wu nói.

Con người cao lớn của Sư huynh André dừng lại. Ông quay đầu và nhìn thấy bà.

«Bà gọi tôi sao, thưa phu nhân ?»

- Vâng.» Bà đứng dậy. «Nếu ngài có chút thời gian, xin hãy dành cho tôi ; tôi muốn nói chuyện về đứa con thứ ba của tôi. Tôi không hài lòng với nó.»

Sư huynh André cúi đầu.

«Ying, mang trà ra đây và ở lại chăm sóc lò than.»

Bà Wu nhớ rằng Sư huynh André là một linh mục, bà muốn tránh cho ông sự bối rối khi phải ở một mình với một người phụ nữ.

Nếu ông cảm thấy bối rối, ông không để lộ điều đó. Ông ngồi xuống khi bà chỉ ghế và chờ đợi, đôi mắt sâu thẳm đăm đăm nhìn bà Wu. Nhưng bà biết suy nghĩ của ông đang ở nơi khác. Ánh mắt của ông như thể đang nhìn bà từ trên trời cao.

Bà đặt một câu hỏi trực tiếp :

«Tại sao Fengmo lại buồn bã ?

- Bởi vì nó quá nhàn rỗi, Sư huynh André trả lời đơn giản.

- Nhàn rỗi, bà Wu lặp lại. Nhưng nó có nhiệm vụ. Mỗi năm, tôi giao việc cho từng người con trai cũng như các con dâu. Năm nay, con trai cả của tôi phải trông coi đất đai dưới sự chỉ đạo của tôi ; Tsemo lo việc mua bán ; Fengmo nghiên cứu về các kho thóc trong thành phố, nơi chúng tôi bán chúng. Kể từ khi rời trường, nó làm việc đó mỗi ngày nhiều giờ.

- Điều đó không ngăn nó khỏi nhàn rỗi, Sư huynh André nói. Fengmo có trí tuệ phi thường, sự tò mò trí óc. Nó học rất nhanh. Bà đã yêu cầu tôi dạy nó tiếng Anh. Nhưng với những gì nó đã biết về ngôn ngữ này, nó đã đạt được điều gì đó sâu sắc hơn ngày hôm nay. Tôi nhận thấy nó không quên bất cứ điều gì. Những bài học tôi dạy nó vài tháng trước đã bén rễ trong nó, như những chồi non của cây nho, tìm kiếm nơi để bám vào và nở hoa, kết trái. Fengmo sẽ luôn nhàn rỗi cho đến khi nó tìm thấy thứ gì đó có thể hấp thụ tâm trí và trí tuệ của nó.»

Bà Wu lắng nghe tất cả những điều này :

«Ngài đang cố thuyết phục tôi, ngài muốn tôi cho phép ngài dạy nó tôn giáo của ngài, bà nói.

- Bà không biết tôn giáo của tôi là gì, Sư huynh André trả lời.

- Có, tôi biết. Cô Hsia thường đọc cho tôi nghe những cuốn sách thiêng liêng của ngài và giải thích cách cầu nguyện và tất cả những thứ đó.

- Tôn giáo của tôi không phải của cô ấy, cũng như của cô ấy không phải của tôi, người đàn ông kỳ lạ này trả lời.

- Hãy giải thích cho tôi tôn giáo của ngài.

- Tôi sẽ không giải thích, vì đó là điều không thể. Cô Hsia có thể đọc sách cho bà nghe và nói về cách cầu nguyện của cô ấy, nhưng đó không phải cách của tôi. Tôi đọc rất nhiều sách ; tôi không có cách cầu nguyện đặc biệt nào.

- Vậy tôn giáo của ngài nằm ở đâu ?

- Trong bánh mì và nước, ông trả lời, trong giấc ngủ và bước đi, trong việc dọn dẹp nhà cửa, trồng cây trong vườn, trong thức ăn tôi cho những đứa trẻ lạc lối mà tôi tìm thấy và đưa về nhà, trong những bài học cho con trai bà, những đêm thức cùng người bệnh và giúp đỡ những người sắp chết để họ ra đi thanh thản.

- Tôi đã muốn gọi ngài khi Bà Cụ qua đời, bà Wu đột ngột nói. Thật kỳ lạ, tôi đã có mong muốn đó. Nhưng tôi sợ rằng gia đình, dù sao đi nữa, sẽ yêu cầu các vị sư của đền thờ.

- Tôi đã không đuổi các vị sư của bà. Tôi không bao giờ từ chối những ai có thể mang lại sự an ủi. Tất cả chúng ta đều cần nó.

- Ngài cũng vậy sao ?

- Tất nhiên, tôi cũng vậy.

- Ngài thật cô đơn ! bà kêu lên. Ngài không có ai cùng huyết thống.

- Mọi người đều là huyết thống của tôi. Không có sự khác biệt giữa dòng máu này và dòng máu khác.

- Máu của ngài có giống máu của tôi không ?

- Nó giống ; tất cả máu của con người đều được tạo từ cùng một chất liệu.

- Vậy tại sao ngài chỉ đơn giản là một linh mục ?» bà hỏi.

Sau đó, cảm thấy câu hỏi thiếu lịch sự, bà vội vàng thêm :

«Xin tha thứ cho tôi, tôi quá tò mò. Tôi biết rằng người ta không bao giờ nên hỏi một linh mục tại sao ông ấy lại trở thành linh mục. Nhưng tôi cảm thấy ngài không phạm tội gì và ngài không cần một nơi tôn nghiêm.

- Đừng xin lỗi, Sư huynh André trả lời. Bản thân tôi cũng không thực sự biết rõ điều đó đã xảy ra như thế nào, trừ phi đó là vì tôi đã bắt đầu là một nhà thiên văn.

- Ngài biết về các vì sao ? bà hỏi, rất ngạc nhiên.

- Thưa bà, không ai biết chúng. Nhưng tôi nghiên cứu sự mọc và lặn của chúng, sự di chuyển của chúng qua bầu trời.

- Và ngài vẫn tiếp tục ?»

Bà cảm thấy xấu hổ vì sự tò mò của mình về con người này, nhưng bà không thể kìm nén được.

«Vâng, thưa bà, tôi vẫn tiếp tục, sau khi công việc trong ngày kết thúc và khi không có mây.»

Cách cư xử của ông rất thẳng thắn và bình tĩnh, đến nỗi sự bình thản đó đã khơi dậy sự quan tâm của bà Wu. Ông trả lời câu hỏi của bà vì bà hỏi và ông không có gì để giấu, nhưng dường như những điều đó không liên quan đến bà.

«Ngài thật cô đơn, bà đột ngột nói. Cả ngày giữa những người nghèo khổ, và đêm giữa các vì sao.

- Đúng vậy, ông trả lời, rất bình tĩnh.

- Ngài chưa bao giờ mong muốn có một ngôi nhà, một người vợ và những đứa con sao ?

- Thưa bà, tôi đã yêu một người phụ nữ. Chúng tôi định kết hôn. Đó là khi tôi bước vào sự cô đơn và không còn yêu người phụ nữ đó nữa. Tôi không cần cô ấy nữa.

- Điều đó thật bất công với cô ấy, tôi nghĩ vậy, bà Wu nói với giọng đầy phẩm giá.

- Vâng, quả thực, tôi đã cảm nhận điều đó, nhưng tôi chỉ có thể nói với cô ấy sự thật. Và tôi đã trở thành linh mục để được cô đơn.

- Nhưng đức tin của ngài ?»

Ông quay ánh mắt sâu thẳm và u tối về phía bà.

- Đức tin của tôi ? - Đức tin của tôi ? Nó nằm trong không gian và khoảng trống, trong mặt trời, những đám mây và gió.

- Không có một vị thần trong tất cả những điều đó sao ?

- Ngài tồn tại. Nhưng tôi chưa bao giờ nhìn thấy khuôn mặt của Ngài.

- Vậy làm sao ngài có thể tin vào Ngài ?

- Ngài cũng ở trong những gì xung quanh tôi», Sư huynh André trả lời.

Giọng nói trầm của ông thốt lên những lời lớn lao và đơn giản :

«Ngài ở trong không khí và nước, trong sự sống và cái chết. Trong nhân loại.

- Nhưng những đứa trẻ mà ngài nhận nuôi ? Nếu ngài yêu sự cô đơn và không cần ai, tại sao ngài lại nhận những đứa trẻ tình cờ đó ?»

Ông cúi mắt nhìn đôi bàn tay to lớn, mòn mỏi vì công việc :

«Những bàn tay này, chúng cũng cần phải sống và hạnh phúc, ông nói, như thể chúng là những sinh vật độc lập. Phải cho thịt xác một chút việc để nó để yên cho linh hồn.»

Bà Wu nhìn ông với sự tò mò ngày càng lớn :

«Có những người đàn ông nào khác giống ngài không?» bà hỏi.

- Không ai hoàn toàn giống ai», ông nói.

Khuôn mặt rám nắng của ông trở nên ấm áp, gần như mỉm cười, như thể một ánh sáng đang lên trong ông.

«Nhưng con trai của bà, thưa phu nhân, chàng trai trẻ Fengmo, tôi tin rằng có thể trở thành như tôi. Có lẽ nó sẽ trở thành như vậy ?

- Tôi sẽ ngăn cản điều đó, bà Wu nói với giọng đầy uy quyền.

- À !»

Và Sư huynh André mỉm cười. Đôi mắt sáng lên, bí ẩn của ông lấp lánh nhìn bà trong chốc lát, rồi ông từ biệt.

Bà ở lại ngắm nhìn những vì sao lấp lánh trên sân. Hai lần, Ying bước ra, và để bày tỏ sự bực tức.

«Hãy để tôi yên, bà Wu nói. Tôi cần suy nghĩ.

- Bà không thể suy nghĩ trên giường thay vì ngồi ngoài trời lạnh sao ?

Và khi bà Wu không trả lời, Ying đi lấy một chiếc áo lông để quấn quanh chân bà. Bà Wu không nhúc nhích. Bà ngả người ra sau trên ghế, mắt đăm đăm nhìn những vì sao. Những bức tường của sân cắt một hình vuông trên bầu trời, giống như hình vuông chúng giới hạn trên mặt đất, nhưng ở trên cao và dưới thấp, bên dưới và bên trên, suy nghĩ của bà Wu đắm chìm sâu thẳm và bay cao vút.

Trong lòng đất, dưới ngôi nhà này, những rễ cây nhân loại đâm sâu, những rễ cây vô hình mà tất cả các thành viên trong gia đình họ Wu từng sống ở đây, sinh ra và chết đi, đều không hề hay biết. Nền móng vẫn vững chãi. Thế nhưng, trước họ đã có những người khác. Cụ già từng nhắc lại lời cha mình, người cũng nghe từ ông nội : khi xây dựng nhà họ Wu, những bàn tay đào đất không đặt đá xây trên đất thường, mà trên những mảnh vỡ, những mảnh sứ, gốm và ngói vụn.

«Không ngôi nhà nào có thể chạm tới đáy lòng đất của chúng ta, Cụ già nói với bà. Thành phố nối tiếp thành phố, tổ tiên ta đã xây năm tầng chồng lên nhau. Con người xây dựng trên nền con người, và những người khác sẽ xây trên chúng ta.»

Trong hàng nghìn năm tới, ngôi nhà họ Wu sẽ trở thành nền móng cho những ngôi nhà khác, và những đôi mắt không phải của bà sẽ ngắm nhìn các vì sao.

Bà đoán được nỗi cô đơn của Sư huynh André phải như thế nào, nhưng bà cũng hiểu tại sao ông lại tìm thấy hạnh phúc trong đó. Chính bà cũng run rẩy, đứng bên bờ vực cô đơn ấy, khi ngước mắt nhìn lên các vì sao.

Ying gọi bà từ trong nhà với giọng tuyệt vọng :

«Thưa bà !»

Nhưng bà Wu không nghe thấy tiếng gọi.

Ying cuối cùng cũng sợ hãi. Cô bước nhón chân lại gần và nhìn vào khuôn mặt bà Wu. Nó thanh khiết, lạnh lẽo và như đông cứng lại. Đôi mắt to đen tiếp tục ngắm nhìn bầu trời. Trong ánh sáng mờ ảo của sân, chỉ được chiếu sáng bởi một tia sáng từ thư viện nơi một ngọn nến đang cháy, khuôn mặt bà gần như trong suốt với làn da trắng như sữa.

«Ôi trời, linh hồn bà đã bay đi rồi», Ying thì thầm.

Rồi cô đập tay lên miệng. Cô lùi lại, kinh hãi trước cảnh tượng, và lặng lẽ băng qua sân.

Bà Wu nghe thấy một cách mơ hồ, không bận tâm, cũng không biết điều gì khiến Ying sợ hãi. Bà đã thoát khỏi những bức tường này. Chúng không chạm tới bầu trời như bà từng nghĩ, cắt ra một ô vuông giữa các vì sao. Và khi bà vượt lên trên chúng, bà thấy cả vũ trụ trải rộng trước mặt, bảy đại dương, những quốc gia và dân tộc mà bà chỉ biết đến qua sách vở, hai cực của trái đất với băng tuyết không bao giờ tan, vùng nhiệt đới với sự sống tràn trề từ đất.

«Từ trên cao nhìn xuống các vì sao, bà tự nhủ, chắc chắn người ta có thể thấy tất cả mọi thứ.»

Lần đầu tiên trong đời, bà khao khát bước ra khỏi bốn bức tường này, đi khắp thế giới, nhìn thấy và biết tất cả.

«Nhưng vẫn còn những vì sao, bà tự nhủ. Làm sao để chạm tới các vì sao ?»

Bà nghĩ đến Cụ bà, đã tan thành một linh hồn vô hình, hoặc tro bụi trong quan tài : ít nhất linh hồn Cụ bà vẫn lơ lửng trong ngôi nhà này.

«Khi ta được giải thoát, bà Wu tự nhủ, ta sẽ rời khỏi ngôi nhà này. Ta sẽ bay thẳng lên cho đến khi thấy được các vì sao làm bằng gì.»

Trong mơ màng như vậy, bà Wu quên mất Ying đã băng qua sân và đi mất, và bà không thấy cô quay lại với ba người con trai : Liangmo, Tsemo và Fengmo, cùng đến và đứng đó nhìn mẹ mình. Liangmo lên tiếng trước.

«Mẹ !»

Anh dịu giọng, vì sợ linh hồn đã rời khỏi thể xác ; và khi điều đó xảy ra, phải dụ dỗ, mơn trớn, không được làm nó sợ, kẻo nó không bao giờ trở lại. Vì thể xác là

lồng chim và linh hồn là chim, một khi cửa mở và chim tự do, tại sao nó phải quay về lồng ? Phải thu hút nó, dùng mưu với nó.

«Mẹ yêu dấu, Liangmo nói nhẹ nhàng, các con của mẹ đây, các con đang đợi mẹ.»

Nhưng bà Wu đang trong trạng thái xuất thần. Bà không nghe thấy bất kỳ tiếng nào. Các con trai nhìn nhau, kinh hãi.

«Gọi cha», Liangmo nói với Tsemo.

Vài phút sau, Tsemo vội vã làm theo, trong khi những người khác im lặng chờ đợi, sợ rằng linh hồn thoát ra sẽ bay đi xa. Ông Wu chạy đến. Ch'iuming đi theo sau, nhưng không ai để ý.

«Chuyện gì đã xảy ra ? Ông Wu hỏi Ying.

- Vị linh mục ngoại quốc đã để bà như thế.»

Họ nhìn nhau, nỗi sợ lại trào lên.

Ông Wu gọi bà nhẹ nhàng :

«Mẹ của các con ta !»

Khuôn mặt rộng của ông trắng bệch như giấy.

Bà Wu không trả lời.

«Ailien !» Ông kêu lên.

Ông không dám chạm vào bà. Hai tay vợ ông buông thõng như những bông hoa trắng mềm oặt.

Nhưng Ch'iuming không mở miệng. Cô quỳ xuống chân bà Wu, cởi những đôi giày satin nhỏ và tất lụa trắng, rồi xoa bóp đôi chân trần. Chúng lạnh ngắt và cô áp chúng vào ngực mình.

«Cô sẽ làm bà ấy tỉnh lại quá nhanh, ông Wu nói nhiều lần.

- Ôi không, vì bà ấy không sợ tôi», Ch'iuming trả lời.

Quỳ gối, cô ngước mắt nhìn tất cả họ, người cha và những người con, trong ngôi nhà nơi trời xanh đã đẩy cô đến.

«Bà ấy không sợ ai cả, ông Wu nói với vẻ trang nghiêm.

- Bà ấy không sợ tôi vì bà ấy không yêu tôi», Ch'iuming nói một cách kỳ lạ, cúi mắt nhìn đôi chân trần nhỏ nhắn mà cô đang giữ.

Lúc này, bà Wu hạ ánh mắt từ những vì sao và nhìn thấy ba người con trai :

«Cả ba ? Các con ! Các con muốn gì ?»

Ch'iuming nhanh chóng mang tất và giày lại cho bà. Bà Wu dường như không nhìn thấy cô, nhưng bà thấy chồng mình.

«Tại sao ông lại ở đây ?» Bà hỏi bằng giọng lạnh lùng và xa cách.

Tất cả đều nhận ra linh hồn bà miễn cưỡng trở về.

«Mẹ, con nghĩ Meng sắp có em bé, Liangmo nói.

- Mẹ, Tsemo kêu lên, con muốn mẹ dạy Rulan làm bánh mật.»

«Mẹ, Fengmo thì thầm, hôm nay con đã nói dối mẹ.»

Từng người một, họ gọi bà trở lại. Ông Wu đến lượt mình :

«Mẹ của các con ta, gia đình cần em. Em đã quên rằng đã đến lúc phân chia hạt giống lúa mì cho các cánh đồng chưa ?»

Cuối cùng bà cũng trở về với họ :

«Ôi, tất cả các người, bà thì thầm, các người không bao giờ chấm dứt những rắc rối của mình sao ?

- Không, Liangmo nói, không bao giờ.»

Tay bà Wu sờ vào tà áo phủ lên đầu gối ; bà đứng dậy và buông tấm vải. Bà từ những vì sao trở xuống, và một lần nữa, bà thấy mình trong ngôi nhà. Bà nhìn quanh, như choáng ngợp.

«Ying đâu rồi ? Ta cảm thấy mệt, ta cần ngủ. Để ngày mai, để ngày mai.»

Những người đàn ông lùi lại và để Ying dẫn bà vào phòng. Một mình trong bóng tối, Ch'iuming lẻn ra ngoài. Nhưng những người đàn ông vẫn đợi, im lặng, trong phòng khách của bà Wu ; họ nhìn nhau, lắng nghe cho đến khi Ying trở lại và nói :

«Bây giờ bà ấy đã ổn - bà ấy đã ngủ.»

Rồi họ ra về.

«Cha có thể giải thích điều này không ? Liangmo hỏi khi ra khỏi sân. Cho đến nay, linh hồn mẹ chưa bao giờ rời khỏi nhà, phải không ?

- Cha tự hỏi điều gì đã xảy ra với mẹ. Bà ấy đã rất kỳ lạ kể từ sinh nhật lần thứ bốn mươi.»

Nhưng Fengmo lắc đầu.

«Không ai trong các anh hiểu mẹ bằng em. Em biết mẹ cảm thấy gì. Mẹ cảm thấy mình có đôi cánh và chưa bao giờ được phép bay. Đó là điều mẹ cảm thấy.»

Cha anh, Liangmo và Tsemo nhìn anh như thể anh mất trí ; và một lúc sau, tất cả chúc nhau ngủ ngon một cách trang trọng.

Bà Wu thức dậy vào sáng hôm sau, vô cùng hoảng sợ vì những gì đã xảy ra tối qua. Không điều gì trong cuộc đời bà ngọt ngào như những khoảnh khắc tự do tuyệt đối khi linh hồn bà rời khỏi thể xác. Bà cảm thấy rằng sự tự do này có thể trở thành cơn say cho linh hồn, một thứ rượu mà linh hồn không thể cưỡng lại, như kẻ nghiện rượu với rượu của mình. Vì khi linh hồn bà lang thang giữa các vì sao, chính bà đã bỏ mặc mọi thứ, để rơi rụng tất cả những phiền muộn của ngôi nhà lớn này. Bà đã gạt bỏ chúng, và hoàn toàn từ bỏ, như một nữ tu trốn tránh nỗi đau sinh nở, hay một linh mục vứt bỏ gánh nặng của nam tính. Sáng nay, bà giận Sư huynh

André vì đã lôi kéo bà đến với sự tự do đó, và bà sợ chính mình, vì đã đầu hàng nó. Khi tỉnh dậy, cảm giác tội lỗi đè nặng lên bà như thể bà đã bí mật trao thân cho người tình.

Bà lập tức đứng dậy, với tâm trạng nghiêm khắc. Bà trách móc Ying khô khan vì những lỗi nhỏ nhặt. Bà chỉ tay vào bụi bám sau chiếc ghế bành lớn hiếm khi di chuyển, một màng nhện treo lủng lẳng từ xà nhà đánh bóng. Sau bữa sáng, bà kiểm tra sổ sách với đầu bếp và đưa ra chỉ dẫn cho những ngày tiếp theo.

«Bây giờ mùa đông sắp đến, bà nói với anh ta, đã đến lúc không nên cho chúng tôi ăn súp dưa hay dưa chuột, hoặc những món giải nhiệt như vậy nữa. Đã đến lúc quay một con heo, xào thịt bò với đậu và thêm thịt vào rau.»

Ông ta mở to đôi mắt nhỏ khi nghe thấy điều đó :

«Thưa bà, bà đã ăn ở đâu mà không nhận ra rằng tôi đã bắt đầu những thực đơn đó rồi ? Sau bao nhiêu năm, chẳng lẽ tôi cần ai nhắc nhở về mùa nào thức nấy ?»

Giọng điệu gắt gỏng của bà Wu khiến ông ta ngạc nhiên, bởi vị đầu bếp tài hoa này vốn có một vị trí thoải mái trong nhà này ; ông ta thường tỏ ra hỗn xược khi

muốn, vì tính khí nóng nảy vốn có của những kẻ tự cho mình là nhất. Nhưng bà Wu không hạ giọng.

«Cút đi, bà nói. Đừng có kể với tôi chuyện ông làm hay không làm.»

Hôm đó, bà không dành một phút nào cho bản thân. Người này vừa đi, người khác đã vào. Bà chưa kịp bình tâm sau cuộc nói chuyện với đầu bếp thì đã thấy ông Wu bước vào sân. Ông không có thói quen dậy sớm như vậy.

«Vào đi, cha của các con em, bà nói. Em vừa mới tính toán với đầu bếp xong. Đôi khi em nghĩ chúng ta nên đổi đầu bếp. Hắn ta ngày càng quá đáng.

- Nhưng hắn là người duy nhất biết nấu cua theo khẩu vị của anh, ông Wu lo lắng nói. Em biết đấy, anh đã tìm kiếm khắp bảy tám thành phố mới phát hiện ra hắn, và anh đã gả con hầu gái của em cho hắn để giữ hắn ở lại đây.

- Ying, con bé đó cũng hỗn xược», bà Wu nói.

Cách nói chuyện này quá khác thường so với bà khiến ông Wu hoàn toàn bối rối. Ông ngồi xuống, lấy ống điếu từ tay áo ra, nhồi thuốc và châm lửa.

«Nào, mẹ của các con anh, ông nói, sáng nay em không được khỏe. Đôi mắtem trông mệt mỏi.

- Em rất khỏe», bà nói với giọng không thể cãi lại.

Ông Wu rít hai hơi rồi đặt ống điếu xuống.

«Ailien, ông nói khẽ, liếc nhìn xung quanh để đảm bảo không ai nghe thấy, em thật sai lầm khi xa cách anh. Thật đấy, đàn ông và đàn bà chẳng có lợi gì cho sức khỏe khi xa nhau. Không chỉ là chuyện con cái. Đó là vấn đề cân bằng. Nào, hãy nhìn em đi, bây giờ em như thế nào. Em không rụng răng, tóc vẫn đen như xưa, da dẻ săn chắc, máu huyết lưu thông. Em đã quên rằng chúng ta...

- Dừng lại đi, bà nói, rất kiên quyết. Anh biết em không phải là người hay thay đổi. Em đã sắp xếp cuộc sống của mình rồi. Có phải anh không hài lòng nên mới đến đây nói những lời này với em ?

- Tất nhiên, anh sẽ rất vui nếu em quay về với anh, vì anh yêu em hơn bất kỳ ai khác, và sẽ như vậy cho đến khi anh chết. Nhưng anh không nghĩ cho mình.»

Bà kiên quyết :

«Không cần phải nghĩ cho em.

- Anh phải nghĩ cho em chứ.»

Một khoảnh khắc, nỗi nghi ngờ kinh khủng lướt qua ông rằng vợ mình, do một sự biến đổi kỳ lạ nào đó trong tính cách, đã gắn bó tinh thần với vị linh mục ngoại quốc kia. Nhưng ông xấu hổ không dám nói ra ý nghĩ đó. Ông biết sự tinh tế của bà trong mọi chuyện. Ngoài tính cách tu hành, người đàn ông đó còn là một kẻ ngoại quốc ! Ngay cả ngày xưa, khi ông Wu còn trẻ và nhiệt huyết, ông cũng cảm thấy tốt hơn nên kiềm chế sự nóng vội, tắm rửa, thơm tho hơi thở và cơ thể trước khi đến gần vợ. Nhưng người ngoại quốc hôi hám đến tận xương tủy, vì thịt da thô ráp, mồ hôi nhiều và mái tóc xoăn dày. Ông gạt bỏ ý nghĩ quái gở đó đi, sợ rằng với trực giác kỳ diệu của mình, bà sẽ đoán ra và trách móc ông.

Vì vậy, ông dùng đến cách duy nhất chắc chắn sẽ thu hút sự chú ý của bà. Ông lấy giọng buồn bã và than phiền về sức khỏe của mình.

«À, em nói đúng, anh cũng đang già đi, ông nói. Bụng anh cứ sôi lên ; mỗi đêm anh thức dậy hai ba lần và sáng ra cảm thấy mệt mỏi.»

Nhưng bà vẫn lạnh lùng :

«Chỉ uống chút canh vào bữa tối và ngủ một mình vài đêm là được.»

Ông bỏ cuộc và ngồi yên, môi dưới trề ra ; bà giậm chân trên sàn gạch và thở dài. Rồi bà đứng dậy, rót trà cho ông. Ông thấy những ngón tay mảnh mai của vợ run rẩy khi nhấc nắp ấm trà, nhưng ông im lặng. Ông uống trà và bà cũng uống một bát, rồi ông đứng dậy và đi ra.

Chưa kịp đến cửa, bà đã gọi ông lại bằng giọng trong trẻo, cứng rắn như bạc :

«Lần nữa, anh lại quên ống điếu.»

Ông quay lại, mặt đỏ bừng :

«Đúng vậy, anh quên thật», ông nói.

Bà đứng trên ngưỡng cửa, chỉ vào ống điếu như thể đó là thứ đáng ghê tởm, và ông quay lại, vẻ mặt như một đứa trẻ bị đánh, giật lấy ống điếu và đi qua trước mặt bà Wu, miệng mím chặt, má đỏ. Bà nhìn theo ông và cảm thấy một nỗi đau đột ngột trong lòng, như thể vừa bị một cú đánh.

Nhưng bà chưa kịp lo lắng thì cô Hsia xuất hiện. Người phụ nữ xanh xao tội nghiệp không thể đến vào lúc tệ hơn ; nhưng biết làm sao được ngoài việc mời cô vào và mời ngồi ?

«Đã lâu lắm tôi không gặp bà», cô Hsia nói với giọng nói gấp gáp, ngắt quãng.

Bà Wu đã học cách hiểu ý nghĩa lời nói của cô mà không cần nghe rõ, bởi cô Hsia không biết điều chỉnh hơi thở cũng như lời nói. Âm thanh tuôn ra ào ạt, đục ngắt khi lẽ ra phải trong, và giọng cô lên xuống không liên quan gì đến từ ngữ.

«Cô bị ốm à ? bà Wu hỏi.

- Không, nhưng lần trước, tôi có cảm giác mình đã làm phiền bà.

- Ồ, làm sao cô có thể làm phiền ? bà Wu lịch sự nói.

- Bà quá tử tế», cô nói.

Cô tiếp nhận lời nói lịch sự đó một cách ngây thơ.

«Hôm nay, tôi đến để nói với bà một chuyện rất đặc biệt. Bà thân mến, làm ơn, tôi đã có một kế hoạch và nếu bà đồng ý...

- Kế hoạch gì vậy ?

- Bà biết vị linh mục đó chứ ? cô Hsia hỏi.

- Thầy dạy của con trai tôi ? bà Wu lẩm bẩm.

- Ông ấy có một ngôi nhà dành cho trẻ mồ côi. Tôi đã nghĩ từ lâu rằng cần có một người phụ nữ chăm sóc các bé gái. Ông ấy chỉ có một người hầu già. Nhưng cũng cần dạy dỗ chúng nữa, thưa bà. Bà có nghĩ vậy không? Tôi tự hỏi liệu bà có muốn nói với ông ấy giúp tôi không - ý tôi là tôi muốn có sự đồng ý của bà trước khi tự giới thiệu mình làm cô giáo.

- Tại sao cô không tự hỏi ông ấy ?

- Bà phải hiểu, cô Hsia nghiêm túc nói. Tôn giáo của ông ấy không phải của tôi.

- Người ngoại quốc có bao nhiêu tôn giáo vậy ? bà Wu hỏi. Tôi cứ nghe nói về một tôn giáo mới hoài.

- Chỉ có một Đức Chúa Trời thật, cô Hsia trang nghiêm trả lời.

- Cô có tin vào Đức Chúa Trời đó không ?»

Cô Hsia mở to đôi mắt xanh nhạt. Cô đưa tay gạt một lọn tóc vàng trên má.

«Nếu không, tại sao tôi lại rời bỏ nhà cửa và đất nước để đến vùng đất xa lạ này ?

- Đất nước chúng tôi xa lạ đến vậy sao ?

- Với tôi là vậy.

- Đức Chúa Trời của cô bảo cô đến đây à ?

- Vâng, Ngài đã nói với tôi.

- Cô có nghe thấy tiếng Ngài không ?»

Cô Hsia đỏ mặt. Cô đặt bàn tay dài trắng xóa lên ngực.

«Tôi đã cảm nhận, đã nghe thấy Ngài, ở đây.»

Bà Wu nhìn cô :

«Nhưng cha mẹ cô không bao giờ muốn cô lấy chồng sao ?» bà hỏi.

Cô Hsia siết chặt tay hơn trên ngực.

«Ở đất nước tôi, cha mẹ không sắp đặt hôn nhân. Đàn ông và đàn bà kết hôn vì tình yêu.

- Cô đã từng yêu chưa ?» bà Wu hỏi với giọng bình thản.

Bàn tay cô Hsia buông xuống đùi.

«Có, tất nhiên rồi, cô nói đơn giản.

- Nhưng cô không lấy chồng ?

- Ở đất nước tôi», cô Hsia đau đớn nói, người đàn ông phải cầu hôn người phụ nữ.»

Bà Wu im lặng. Bà có thể dễ dàng hỏi câu tiếp theo, nhưng bà quá tốt bụng để làm vậy. Bà biết không có người đàn ông nào từng cầu hôn cô Hsia.

Cô Hsia ngẩng đầu lên, dù mắt đã ướt.

«Với tôi, Đức Chúa Trời có kế hoạch khác», cô nói.

Giọng cô trở nên vui vẻ.

Bà Wu mỉm cười nhân hậu :

«Tôi hiểu cô rất rõ, phải không ?»

Bà lấy chiếc điếu bạc nhỏ, châm lửa và hút hai hơi, rồi đặt xuống.

«Ở đây, trong đất nước chúng tôi, bà nói, chúng tôi không để những vấn đề hệ trọng như hôn nhân nên để đàn ông, phụ nữ hoặc Thượng đế quyết định. Hôn nhân cũng như ăn uống, nhà cửa, cần được người khác sắp

xếp, nếu không kẻ thừa người thiếu. Trong nhà tôi, tôi phân chia khẩu phần cho mọi người, kể cả người hầu. Ai cũng có phần của mình. Dĩ nhiên, có món ngon hơn món khác. Nhưng nếu để tự chọn, trẻ con chỉ ăn kẹo. Cha của các con trai tôi chỉ ăn cua và đồ béo. Mấy đứa hầu tham ăn sẽ ăn nhiều, không để lại gì cho những đứa nhút nhát, chúng sẽ chịu đói. Tôi phân lượng nhất định cho mỗi người hầu, chất lượng nhất định cho mỗi thành viên. Nhờ vậy, mọi người đều được no đủ.»

Cô Hsia siết chặt ngón tay.

«Tôi không biết sao lại nói đến chuyện này. Tôi đến để hỏi bà một điều - thật lòng tôi quên mất rồi.

- Cô quên vì nó không thực sự trong tâm trí cô, Bà Wu ôn tồn nói. Tôi sẽ trả lời : Không, cô Hsia, hãy để Sư huynh André yên. Tôi nói với cô, ông ta như tảng đá lớn cao vời và cứng rắn vì độ cao ấy. Đừng đâm đầu vào đó. Cô sẽ bị thương, thịt nát óc nhừ, nhưng ông ta chẳng hay biết. Hãy phụng sự Thượng đế của cô - tôi khuyên cô như vậy.»

Cô Hsia tái cả môi.

«Tôi không hiểu ý bà, cô lắp bắp. Đôi khi tôi nghĩ bà là người phụ nữ rất xấu. Bà gieo vào tôi những ý nghĩ -

tôi không có những ý nghĩ đó...

- Đừng xấu hổ vì suy nghĩ của mình, Bà Wu nhân hậu nói. Đó là ý nghĩ tốt, vì cô là người phụ nữ tốt ; nhưng cô quá cô đơn. Cô muốn không như vậy. Nhưng cô phải chấp nhận. Đó là số phận. Cuộc đời không dành cho cô sự chu đáo. Đất nước cô xa lạ và tàn nhẫn. Ngay cả cha mẹ cô cũng không lo liệu gì khi cuộc đời từ chối cô. Cô Hsa, tôi có thể sắp xếp hôn nhân cho cô. Nhưng ở đây không có người đàn ông nào hợp với cô.»

Cô Hsia nghe bà nói. Miệng cô mở rồi khép, nín thở, rồi bỗng oà khóc trong phẫn nộ.

«Bà thật độc ác ! cô hét lên với Bà Wu. Bà... bà... tôi không như thế... các bà đều giống nhau... người Trung Quốc các bà... chỉ nghĩ đến... những chuyện kinh tởm.»

Bà Wu vô cùng ngạc nhiên.

«Cô, bà nói, tôi nói về cuộc sống, về đời người, đời phụ nữ - tôi thương cô, tôi sẽ giúp nếu có thể...

- Tôi không cần bà giúp, Cô Hsia vừa khóc vừa nói. Tôi chỉ muốn phụng sự Thượng đế.

- Tội nghiệp, Bà Wu thì thầm, thôi hãy đi phụng sự Thượng đế của cô.»

Bà đứng dậy, nhẹ nhàng nắm tay cô Hsia, dẫn ra cửa và từ biệt, quyết không gặp lại.

Vừa ngồi xuống, lòng thanh thản, mắt còn đọng nỗi xót thương, Ying chạy vào.

«Thiếu gia cả ! Vợ anh đang chuyển dạ ! cô kêu lên.

- À ! Bà Wu nói, hãy mời mẹ nàng đến. Trong lúc chờ, tôi sẽ đi xem.»

Bà đứng dậy, vào phòng, rửa tay cẩn thận và thay áo lụa bằng áo vải xanh sạch sẽ. Xức chút hương lên tay và má, bà đến phòng Liangmo.

Tin này làm bà vui. Không gì xúc động hơn trong một gia đình bằng sự chào đời của một đứa trẻ. Bà Wu không trải nghiệm niềm vui sinh nở, nhưng sau mỗi lần, bà cảm thấy thanh thản và mới mẻ. Bà không lo cho Meng. Meng trẻ, khoẻ và có cơ địa tốt để sinh con.

Đó là ngày của phụ nữ, như thường lệ trong những trường hợp này. Trong phòng chính của con trai bà, đầy những người phụ nữ bận rộn, người hầu, các chị em họ xa gần. Bọn trẻ cũng chạy nhảy cười đùa, cố gắng giúp đỡ, mang xô nước và ấm trà đầy. Ngôi nhà lớn đông đúc, nhưng ai cũng vui mừng đón chào một sinh linh mới. Vì Meng là vợ con trai trưởng, nên sự ra đời này

càng thêm trang trọng.

«Tốt hơn nên là con trai, một người chị họ già nói khi Bà Wu bước vào sân. Nếu chẳng may điều gì xảy ra với đứa đầu, vẫn còn đứa thứ hai. Nhà có nhiều con trai chẳng sợ gì.»

Khi Bà Wu vào phòng, mọi người đứng dậy. Chỗ tốt nhất dành cho bà, bà ngồi xuống. Giữa sự im lặng đột ngột, những lời chào hỏi vang lên. Rulan, với tư cách là con dâu thứ, đứng lên pha trà. Cô im lặng.

«À, Rulan», Bà Wu nói.

Bà liếc nhìn nhanh người phụ nữ trẻ. Tái nhợt - cô có vẻ tái nhợt. Mỗi lần thấy Rulan, Bà Wu lại nhớ đến lần nghe cô khóc trong đêm. Rồi bà thấy Linyi ngồi một góc. Cô nhai hạt dưa và nhả vỏ xuống đất. Bà Wu kìm lời trách mắng. Vài phút nữa, Bà Kang sẽ đến, tốt hơn không nên làm Linyi bối rối. Cô đứng dậy khi cảm nhận ánh mắt của mẹ chồng.

«Ồ, Linyi !» Bà Wu nói.

Rồi bà chuyển sự chú ý sang việc sinh nở :

«Chuyện thế nào rồi ? bà hỏi bà đỡ đang chạy ra từ phòng, nghe tiếng ồn ào khi Bà Wu đến.

- Tất cả đều ổn», người phụ nữ đẫy đà trả lời.

Bà ta thô lỗ, ồn ào, vui vẻ. Bà làm công việc của mình khắp nơi, nhưng đặc biệt thích khi nhà giàu sinh con, vì được hậu tạ, nhất là nếu đứa trẻ sống và là con trai.

«Chắc chắn là con trai, bà ta nói, mặt rạng rỡ, vì vợ con trai cả của chúng ta mang bụng rất cao.»

Tiếng Meng vang lên, rõ ràng, với những tiếng kêu the thé, và bà đỡ chạy vội vào. Chưa đầu nửa giờ sau, Bà Kang đến vội vàng. Bà gần như không còn dáng người dưới lớp áo rộng. Một sự im lặng bao trùm, đầy tò mò và thương cảm, khi bà bước qua ngưỡng cửa. Bà nhận ra và che giấu nỗi xấu hổ bằng lời nói.

«Chị em, bà kêu lên, mọi người đều ở đây. Các chị thật tốt khi quan tâm đến con gái tôi !»

Rồi bà nói với Bà Wu :

«Chị cả, hãy cho tôi biết nó thế nào ?

- Tôi đang đợi chị đến. Chúng ta cùng vào xem.»

Họ bước vào phòng nơi Meng nằm trên chiếc giường hẹp. Mồ hôi chảy dài trên má, ướt đẫm mái tóc dài. Hai bà tiến lại, mỗi người nắm một tay cô.

«Mẹ...» Meng thở gấp. «Lần này đau hơn lần trước.

- Không đâu, Bà Kang đáp. Sẽ nhanh hơn nhiều.

- Đừng nói nữa, Bà Wu nói. Đến lúc rặn rồi.»

Meng nắm chặt bàn tay mảnh mai và mát mẻ của Bà Wu và bàn tay ấm áp, đầy đặn của Bà Kang. Cô muốn gục đầu vào ngực mẹ và khóc, nhưng không dám, vì sợ thiếu tôn trọng mẹ chồng. Mùi máu nồng nặc lan toả khắp phòng. Bà đỡ hối hả làm việc.

«Đến rồi, tiểu chủ nhân của cuộc đời ! bà kêu lên, tôi thấy đầu bé rồi.»

Meng rùng mình, kêu lên và siết chặt hai bàn tay đang nắm. Không ai buông tay. Cô cúi đầu cắn vào tay mình, tay đang nắm tay mẹ. Bà Kang ôm chặt và giữ con vào lòng.

«Sao lại tự làm mình đau ?» bà nói.

Nhưng Meng chống lại, uốn cong người thành vòm đau đớn. Cô há to miệng, một tiếng rên rỉ lớn thoát ra, lớn dần và kết thúc bằng một tiếng kêu cuối cùng. Bà Kang buông tay, đẩy bà đỡ sang một bên, đưa hai tay ra đón lấy đứa bé.

«Một bé trai nữa», bà nói với vẻ tôn kính.

Như thể nghe thấy, đứa bé hít không khí và thở ra bằng một tiếng khóc chói tai.

Bà Wu mỉm cười với khuôn mặt nhăn nhó, giận dữ :

«Con giận vì phải đến thế giới này sao ? bà hỏi, dịu dàng và trêu chọc đứa bé.

- Hãy nghe nó, Meng, nó đang trách tất cả chúng ta.»

Nhưng Meng không trả lời. Thoát khỏi cơn đau, cô nằm im, mắt nhắm, như đóa hoa bị mưa gió dập vùi.

Tối hôm đó, Bà Wu và Bà Kang ngồi cùng nhau. Mọi việc trong nhà đều tốt đẹp. Đứa bé khoẻ mạnh. Người mẹ trẻ đang ngủ. Hai bà đều hài lòng. Bà Wu, để tránh cho bạn đau lòng, không hề nhắc đến sự sưng phồng đáng xấu hổ mà cơ thể Bà Kang đang chịu đựng. Trong khi hai người trò chuyện bên nhau về chuyện gia đình và trăm thứ lặt vặt lẫn với kỷ niệm thời trẻ, một bóng người dài lướt qua trước cửa đang mở. Đó là Sư huynh André, đến để dạy Fengmo bài học thường lệ.

«Vị linh mục nước ngoài đó à ? bà Kang hỏi.

- Ông ấy vẫn đến đây dạy Fengmo», bà Wu đáp.

Tối hôm trước, khi linh hồn người đàn ông ấy vượt qua những bức tường, bà cảm thấy như đã rất lâu rồi. Còn tối nay, bà lại thấy mình bị ràng buộc, giữ chặt bởi đứa trẻ mới chào đời hôm nay. Đó là một miệng ăn nữa, một tâm hồn nữa mà bà cảm thấy có trách nhiệm.

«Tôi không hiểu nổi một linh mục hay một nữ tu hơn là một thứ tiếng nước ngoài», bà Kang nhận xét.

Bà Wu mỉm cười với bà.

«Ôi, chị này, bà nói, chị...»

Bà Kang bật cười với vẻ ranh mãnh và xoa bụng to của mình.

«Khi tôi một mình, tôi hạnh phúc. Tôi rất vui vì có thêm một đứa con.»

Đến kinh ngạc, bà Wu nhận thấy trên khuôn mặt hồng hào của người bạn đã xa tuổi trẻ ấy một niềm hạnh phúc thiêng liêng giống như bà đã thấy tối qua trên khuôn mặt Sư huynh André. Tình bạn giữa hai người phụ nữ này luôn xuất phát từ sự nữ tính chung của họ. Bà Wu biết bạn mình chưa bao giờ học đọc. Đọc sách là phí thời gian, trong mắt bà Kang, khi người ta có thể sinh thêm một đứa con.

«Meichen, bà Wu nói, mỉm cười dịu dàng. Chị không bao giờ thấy đủ. Chị không muốn nhường con cái cho những người phụ nữ trẻ. Như thể chị đang mang cháu nội vậy. Chị sẽ không bao giờ dừng lại sao ?

- Ôi thôi !» Bà Kang thở dài với vẻ giả vờ xấu hổ. «Tôi thấy vui quá mà.

- Chị không bao giờ mong muốn điều gì ngoài những gì làm nên cuộc sống của chị sao ? bà Wu tò mò hỏi.

- Không bao giờ. Giá như tôi có thể tiếp tục sinh con mỗi năm - tôi còn có ích gì nếu ngừng sinh nở ?»

Bóng dáng mảnh mai và thanh lịch của Fengmo lướt qua ngưỡng cửa. Bà Wu quay đầu nhìn theo.

«Fengmo đi học bài», bà nói.

Hai người phụ nữ nhìn theo bóng dáng nghiêng xa dần.

«Linyi.»

Họ đồng thanh gọi tên đó, rồi cùng dừng lại, mỗi người chờ đợi người kia nói tiếp.

«Chị nói đi, bà Kang nói.

- Không, chị là mẹ cô ấy, bà Wu nhấn mạnh.

- Không, tôi không muốn.

- Vậy thì, sau một lúc, bà Wu nói, tôi bắt đầu : Fengmo không hạnh phúc với con gái chị, Meichen. Thật đáng tiếc vì chị đã không dạy cô ấy cách làm hạnh phúc cho anh ấy.

- Sao cơ ! Fengmo !» bà Kang kêu lên. Giọng điệu của bà khiến bà Wu ngạc nhiên. «Fengmo không hạnh phúc ?»

Và bà Kang tiếp tục với chút khinh thường :

«Ailien, tôi có thể nói với chị, chính Linyi là người khổ sở.

- Meichen ! bà Wu nói với giọng ngân vang nhất, bình tĩnh lại đi.

- Đúng vậy, bà Kang tuyên bố. Chị nghĩ mình đã dạy dỗ Fengmo tốt. Nhưng Linyi khổ sở với anh ấy. Trong hôn nhân, cần có hai người. Một bàn tay có thể vỗ nên tiếng không ? Chị đã không dạy Fengmo vai trò của anh ấy trong hôn nhân.

- Tôi ! bà Wu kêu lên.

- Đúng vậy. Liangmo giống cha. Anh ấy có bản năng đàn ông và Meng hài lòng với anh ấy. Nhưng Fengmo giống chị.

- Nghĩa là anh ấy đòi hỏi điều gì đó vượt quá bình thường», bà Wu nói với vẻ cay đắng.

Bà Kang lắc đầu :

«Trong khi anh ấy lại tìm kiếm nó ở bên ngoài. Hãy để anh ấy nghiên cứu sách vở và tìm việc làm ở nơi khác để xoa dịu nỗi bất mãn, chẳng liên quan gì đến Linyi.

- Meichen, chị đang xúc phạm tôi ! bà Wu kêu lên.

- Linyi nên về nhà một thời gian, bà Kang đáp. Chị và Fengmo có thể nghiên cứu sách vở và không cần cô ấy cho đến khi nhận ra giá trị của cô ấy.»

Bà Wu cảm thấy tình bạn quý giá này đang chao đảo và sụp đổ.

«Meichen, chúng ta sẽ cãi nhau sao ?» bà kêu lên.

Bà Kang đáp lại đầy nhiệt huyết :

«Tôi luôn là một người bạn tốt với chị, tôi chưa bao giờ phán xét chị, ngay cả khi nhận ra chị có những

suy nghĩ vượt trên những gì một người phụ nữ nên có. Nhưng tôi luôn hiểu rằng chị quá thông thái, quá thông minh để hạnh phúc, tôi đã nói điều này với cha của các con chị.»

- Chị đã nói về tôi với ông ấy ?» bà Wu hỏi.

Giọng bà quá bình thản.

«Chỉ vì tình cảm với chị thôi», bà Kang đáp.

Bà đứng dậy khi nói, kéo lại tà áo rộng và nặng nề bước đi.

Tối muộn hôm đó, khi bà chủ đã lên giường, Ying nói :

«Bà có biết bà Kang đã đưa vợ con trai thứ ba của bà đi không ?

- Tôi biết», bà Wu đáp.

Bà nhắm mắt như thể chuẩn bị ngủ. Nhưng bà không ngủ. Bà chưa bao giờ nghĩ bà Kang có thể đến nhà này và đưa con gái đi, như thể Linyi vẫn thuộc về bà. Bà Wu nằm đó, nhưng hầu như không ngủ được đêm đó, vì quá bực bội.

Nếu bà Wu là người hẹp hòi hơn, bà đã giận dữ với bạn mình trong khi tự mãn về bản thân, nhưng ngược lại, bà tự trách mình vì sự bất cẩn. Bà luôn biết tình bạn với bà Kang là tình bạn của gia đình, đất đai và gốc gác. Tại sao bà không bằng lòng với điều đó mà lại mở ra một cánh cửa, khiến bạn mình sợ hãi ? Mỗi sinh vật đều hoảng sợ khi bị kéo lên cao hơn mức của mình. Và sự bất cẩn này chỉ làm rộng thêm khoảng cách giữa Fengmo và Linyi. Bởi việc đưa một người vợ trẻ khỏi nhà chồng về nơi ấu thơ là rất nghiêm trọng. Bà Wu cho gọi Fengmo. Anh đến, mặt tái nhợt nhưng bình tĩnh.

«Con trai, bà nói, mẹ gọi con để thú nhận lỗi lầm của mẹ. Mẹ đã cãi nhau với mẹ Linyi. Như hai người phụ nữ ngu ngốc, mỗi người bênh vực con mình, và bà ấy đã đưa con gái về. Mẹ muốn nói điều này để con không đổ hết lên đầu Linyi. Chúng ta phải mời cô ấy trở lại.»

Bà kinh hãi khi thấy Fengmo lắc đầu.

«Cứ để mọi thứ như vậy đi, Mẹ. Linyi và con không hợp nhau.

- Sao con có thể nói vậy ?»

Bà Wu cảm thấy trái tim mình đập Meng vào lớp sa tanh dày của áo. Sáng hôm đó trời lạnh, bà mặc một chiếc áo lót bông.

«Bất kỳ người đàn ông và phụ nữ nào cũng có thể hiểu nhau bằng trí tuệ, bà nói. Hôn nhân là chuyện gia đình, Fengmo. Đó là kỷ luật. Không được chỉ nghĩ đến bản thân.

- Mẹ, con biết mẹ được dạy như vậy, Fengmo đáp. Và đó cũng là điều mẹ dạy chúng con. Nếu con là con trai duy nhất, con có thể chấp nhận vì nghĩa vụ. Nhưng con có hai anh trai. Mẹ, hãy để con tự do.»

Bà Wu ngồi trên ghế, nghiêng người về phía trước, hai tay chắp lại :

«Fengmo, nói cho mẹ biết chuyện gì đã xảy ra giữa con và Linyi ? Mẹ là mẹ con.

- Không có gì», Fengmo nói với vẻ bướng bỉnh.

Nhưng bà Wu hiểu theo nghĩa đen :

«Không có gì ! bà lặp lại, kinh ngạc. Con muốn nói hai người cùng giường mà không có gì xảy ra ?»

Fengmo rên rỉ :

«Ôi, Mẹ. Sao mẹ lại nghĩ đó là điều duy nhất giữa đàn ông và phụ nữ ?»

Bà Wu nhấn Meng :

«Nhưng đó là điều chính.»

Fengmo mím môi :

«Vậy thì, thưa mẹ, vâng, đó là điều chính. Nhưng sau đó, con hy vọng nhiều hơn.

- Con hy vọng điều gì ?»

Anh đưa hai bàn tay gầy gò về phía trước.

«Một cuộc trò chuyện, sự thấu hiểu, tình bạn - một thứ gì đó tiếp nối sau khúc dạo đầu. Con muốn nói, sau khi xong chuyện thể xác - rồi sao nữa ?

- Nhưng ở tuổi con, chuyện thể xác không bao giờ kết thúc», bà Wu đáp.

Bà bắt đầu nhận ra mình đã không hiểu Fengmo. Bà luôn coi đàn ông chỉ là giống đực. Bà từng cười khi đọc một câu chuyện nước ngoài, một truyện Hy Lạp cổ, về một người phụ nữ yêu người đàn ông khác chồng vì

hơi thở của anh ta thơm tho. Người phụ nữ đó, chỉ biết chồng mình, tưởng hơi thở hôi là đặc điểm của đàn ông. Bà Wu nhận ra mình cũng ngốc nghếch như vậy khi đánh giá tất cả đàn ông đều giống nhau. Nhưng chính bà đã sinh ra một người đàn ông khác biệt, hơn cả một người đàn ông bình thường. Điều này khiến bà ngạc nhiên đến mức dừng lại một lúc để ngắm nhìn con trai mình.

Nhưng Fengmo dường như không nhận ra ánh mắt chăm chú đó. Anh ngồi khom người, khuỷu tay đặt trên hai đầu gối dang rộng, hai bàn tay đan vào nhau buông thõng xuống đất.

«Mẹ cảm thấy mình không thể ra lệnh gì cho con nữa, cuối cùng bà nói bằng giọng nhỏ nhẹ. Mẹ nhận ra mình đã ép buộc con.»

Anh ngẩng đầu lên và nhìn thấy những giọt nước mắt trong mắt mẹ.

«Con gọi tự do là gì ? bà hỏi. Hãy nói cho mẹ biết, và mẹ sẽ trao nó cho con.

- Con muốn rời đi. Rời khỏi ngôi nhà này.»

Những lời này như xé nát trái tim bà Wu. Nhưng bà chỉ đơn giản hỏi :

«Con muốn đi đâu ? Nếu Sư huynh André chưa bao giờ đến đây, bà nói, lòng đầy hối hận, liệu con có nghĩ đến điều này không ?

- Con vẫn sẽ nghĩ đến, anh trả lời, nhưng con sẽ không biết cách thực hiện. Sư huynh André đã chỉ cho con con đường.»

Bà không nói gì. Bà im lặng, trầm ngâm.

Rồi bà thở dài và cuối cùng nói :

«Được rồi, con trai. Hãy đi và được tự do.»

IX

Chưa đầy một tháng sau, khi những bông tuyết đầu mùa nhẹ rơi, Fengmo lên đường. Cả nhà đứng ở cổng để tiễn anh. Con đường trước cổng dẫn ra sông, và ngoại trừ bà Wu, chỉ có đàn ông trong nhà đi theo chàng trai trẻ đến bờ nước. Hàng trăm bàn tay giúp anh mang hành lý, lên thuyền nhỏ đong đưa để ra một chiếc tàu lớn hơn trên sông. Chiếc tàu đó sẽ đưa anh ra biển, nơi một con tàu lớn đang chờ. Bầu trời xám nhẹ bao phủ mặt đất phủ tuyết. Thuyền được đẩy ra khỏi bờ ; những bông tuyết tan trên mái chèo của thủy thủ. Những tiếng gọi tạm biệt vang lên theo Fengmo. Bà Wu không thốt lên lời nào. Bà đứng thẳng, dáng người nhỏ bé khoác áo lông, nhìn con trai mình rời xa quê hương. Bà sợ hãi và buồn bã, nhưng tự an ủi bằng những lời : «Nó được tự do.»

Rồi bà quấn chặt áo choàng và quay về trong những bức tường của mình.

Fengmo đi rồi, anh Sư huynh cũng không cần dạy nữa. Nhưng bà Wu đề nghị ngài tiếp tục và nhận Linyi làm học trò thay cho Fengmo.

«Khi con trai tôi trở về từ những vùng đất xa xôi, bà nói với Sư huynh André bằng giọng điệu bình thản và dịu dàng, tôi muốn vợ nó đã học được một chút những gì nó biết.»

Đây là cách Fengmo và Linyi được gần nhau lần nữa. Một ngày, bà Wu đến nhà họ Kang và nói chuyện rất nhẹ nhàng với Linyi trước mặt mẹ cô.

Bà thông báo với Linyi về việc Fengmo sắp đi và yêu cầu cô quay về với anh : như vậy, khi rời đi, anh có thể để lại cho cô một đứa con.

«Tôi yêu cầu điều này không chỉ vì lợi ích của gia đình, mà còn vì chính cô, để cô không bị vô sinh.»

Khi nói những lời này, bà quan sát khuôn mặt của Linyi - một gương mặt xinh đẹp nhưng ích kỷ, bà Wu tự nhủ. Những người mẹ tốt luôn có những đứa con gái ích kỷ. Meichen quá tốt. Bà khiến các con gái mình quá hạnh phúc. Họ coi nhà và mẹ như trời đất.

«Không tốt cho một người phụ nữ khi không có con trong khi chồng đi xa», bà tiếp tục.

Bà Kang nhiệt tình ủng hộ. Sau cuộc cãi vã với bạn, bà đã hối hận vì cơn giận của mình, nhờ sự giúp đỡ của Linyi, vì dù bà Kang đã đưa con gái về nhà vì tình mẫu

tử, nhưng chỉ vài ngày sau, bà lại thấy ở con gái mình một tính cách bướng bỉnh. Linyi, một người vợ đã kết hôn, lại trở về nhà bố mẹ. Nhưng cô cư xử như thời con gái trong một gia đình giàu có. Cô dậy muộn, đi lang thang trong sân ; thậm chí không thèm nhặt khăn tay nếu nó rơi từ túi ; cô gọi người hầu. Bà Kang bắt đầu trách móc Linyi về nhiều điều nhỏ nhặt, tự nhủ rằng có lẽ Fengmo có lý do để phàn nàn. Khi biết tin con rể sắp đi, bà mong muốn Linyi trở về nhà chồng.

«Con không còn thuộc về nhà này nữa, bà thường nói với con gái, con thuộc về nhà họ Wu.»

«Làm sao tôi có thể biến cô gái nhỏ ích kỷ này thành một người vợ thực sự, một người phụ nữ đích thực ? bà Wu tự hỏi. Không chỉ vì lợi ích của gia đình, mà còn vì hạnh phúc của chính cô ấy ?»

Và đó là lúc bà lại nghĩ đến Sư huynh André. Bà hình dung ra vị linh mục to lớn, kiên nhẫn, khuôn mặt rám nắng hiền lành. Nhưng liệu ngài có thể dạy dỗ một cô vợ trẻ !

«Hôm nay con phải về nhà chồng ngay», bà Kang tuyên bố.

Và bà đuổi Linyi đi với cùng sự nhiệt tình như khi đưa cô về. Linyi đi mà không nói lời nào. Cô không ngốc và rõ ràng hiểu được sự thay đổi của mẹ : trời đất của cô đột nhiên không còn nữa. Đau lòng, cô trở về biệt thự của Fengmo. Anh rất bận rộn với những chuẩn bị cho chuyến đi. Nhưng khi biết mình sắp được tự do, anh ta trở nên vui vẻ và vô tư lự. Vì anh ta sẽ rời đi, nên Linyi có ở đó hay không cũng chẳng quan trọng nữa.

«Em đã trở lại», cô nói.

Anh không tỏ ra vui mừng ; cô cũng không hỏi anh có cảm thấy thế không. Cô giúp anh gấp quần áo và phủi bụi sách với một sự ngoan ngoãn mới. Đêm đó, họ ngủ cùng nhau. Anh ôm cô, cô nhường theo, một phần vì nghĩa vụ với gia đình, nhưng cũng vì cả hai đều trẻ trung và đầy khát khao. Sáng hôm sau, họ chia tay, vẫn không nói gì. Vì lịch sự, cô không tiễn anh ra khỏi sân.

«Hẹn gặp lại, anh nói.

- Cầu trời phù hộ cho anh một chuyến đi bình an», cô đáp, và tựa vào khung cửa nhìn anh đi xa.

Một chút lo lắng thoáng qua trong lòng cô ; nhưng cô chưa sẵn sàng nhận ra lỗi lầm của mình...

«Buồn ngủ quá», cô tự nhủ, ngáp dài, không che miệng đỏ mọng ; cô quay lại giường lớn, cuộn mình trong chăn lụa và ngủ như một con nhộng nhỏ.

Ngay sau khi Fengmo đi, bà Wu đánh thức cô dậy.

«Thôi nào, Linyi, ngủ đủ rồi, bà nói. Con phải dậy và bắt đầu học hành.

- Học hành ạ ? Lâm Di lắp bắp.

- Buổi sáng, con sẽ học nấu ăn và thêu thùa với chị họ Cổ. Trước bữa trưa một giờ, con sẽ đến chỗ mẹ và mẹ sẽ dạy con cổ văn. Buổi chiều, Sư huynh André sẽ dạy ngoại ngữ. Tối, con sẽ giúp các bảo mẫu ru trẻ ngủ. Con phải học cách chăm sóc trẻ con.»

Linyi ngẩng đầu khỏi chăn, đôi mắt to mở rộng vì ngạc nhiên, tóc tai rối bù.

«Ngay bây giờ ạ ? cô hỏi.

- Đúng, ngay bây giờ», bà Wu nói một cách kiên quyết.

Bà cầm trong tay một chiếc gậy tre nhẹ, gõ xuống đất:

«Rửa mặt, chải tóc, rồi đến gặp mẹ», bà nói.

Bà Wu quay về sân mình, miệng mím chặt, khiến khuôn mặt bà trông khác hẳn.

«Tôi làm điều này vì Fengmo,, bà tự nhủ. Xong việc, tôi sẽ lại nghĩ đến tự do của mình.»

Buổi chiều, không tin tưởng Linyi, bà ở lại với cô khi Sư huynh André đến. Linyi không được phép lười biếng. Và trong sự vắng mặt của con trai, bà phải giám sát, theo đúng phép tắc, những giờ học của con dâu với vị linh mục nước ngoài này. Bà biết rõ Sư huynh André là một tâm hồn, nhưng ngoài bà, ai sẽ coi thân hình to lớn đó chỉ là một cái vỏ ?

Mỗi ngày, bà Wu ngồi trên chiếc ghế lớn nhất trong thư viện, tay cầm chiếc gậy đầu rồng thừa kế từ bà Cụ. Bà lắng nghe tất cả những gì Sư huynh André dạy Linyi. Nhưng trong khi cô vợ trẻ miễn cưỡng theo những bài học khó khăn, tâm trí bà Wu lại bay bổng trên hàng ngàn con đường đầy những điều kỳ diệu. Bà học được rằng trái đất và nước hợp thành một quả cầu lớn lơ lửng giữa các vì sao, hiểu được đường đi của mặt trời, mặt trăng, sự di chuyển của gió và mây. Nhưng tất cả không còn quan trọng khi bàn đến ngôn ngữ loài người. Bà thích thú chọn những từ như sống, chết, ghét, ăn, không khí, nước, đói, ngủ, nhà, hoa, cây, cỏ, chim, và học chúng bằng tất cả ngôn ngữ Sư huynh André biết. Những ngôn

ngữ đó là tiếng nói của nhân loại. Bà học tất cả dưới cái cớ giúp Linyi. Và càng học, những câu hỏi từng ám ảnh cả đời bà dần có ý nghĩa. Trước đây, bà từng tìm cách hiểu tại sao mình đáng lẽ phải sống cả đời trong vòng tròn không ngừng nghỉ của những lần sinh nở, cái chết và lại sinh nở. Giữa bốn bức tường nơi người đàn ông thực hiện nghĩa vụ, người phụ nữ thụ thai để tránh sự sụp đổ của gia tộc Wu, bà thường tự hỏi sự biến mất của một gia tộc có ý nghĩa gì. Nhưng bà từ chối tìm kiếm câu trả lời cho những câu hỏi mà tâm hồn bà đặt ra, trong những năm tháng chán nản ấy, khi quá nhiều bé gái ra đời, khi một đứa trẻ non yếu chết trước khi đủ tháng trong bụng mẹ, đặc biệt trong những năm bà chỉ nghĩ đến tuổi tứ tuần của mình. Vào một trong những khoảnh khắc đó, cô Hsia đã đến thăm bà.

«Tôi có thể đọc cho bà nghe cuốn sách thánh không, thưa bà ?» cô hỏi.

Bà Wu, mệt mỏi đến chết người, vì thêm vào đó, bà biết mình lại có thai, đã không muốn từ chối yêu cầu của vị khách vì lịch sự :

«Nếu cô thích, hãy đọc đi.»

Và cô Hsia cầm cuốn sách thánh lên, với giọng nói trẻ con và ngắt quãng, cô đọc những lời như thế này :

«Con người có đáng để ngài nhớ đến họ không, và con trai của loài người có đáng để ngài chăm sóc ? Ngày tháng của con người phàm tục như cỏ…

- Im đi !» bà Wu đã thốt lên.

Tiếng kêu đó đã bật ra với giọng điệu quá khác thường ở bà, khiến cô Hsia nhìn bà, sửng sốt.

«Đó có phải là lời an ủi một tâm hồn đáng thương không ? bà Wu hỏi. Ngôn ngữ của một vị thần ? Hay của một con quỷ ! Nếu tôi nghe những lời này, cô Hsia, tôi sẽ đi treo cổ. Đừng đọc cho tôi nghe cuốn sách của cô nữa, tôi sẽ chết mất.»

Nhưng những lời đó đã đọng lại trong tâm trí bà. Bà đã suy ngẫm và vẫn nhớ chúng. Đúng vậy, thịt da con người như cỏ. Khi bà có một đứa con chết non, và bà ôm trong tay cơ thể bé nhỏ bất động ấy, những lời này lại hiện về trong tâm trí. Giờ đây, khi lắng nghe tiếng kêu của nhân loại, họ gào lên bằng những ngôn ngữ khác nhau một từ, luôn giống nhau, bà đã trải qua một sự ngạc nhiên mới.

«Tất cả mọi người đều cất tiếng kêu lên với Chúa sao? bà hỏi Sư huynh André.

- Tất cả mọi người», ông trả lời nghiêm trang, và ông phát âm những âm tiết vang vọng đập vào tai bà Wu như tiếng trống dồn dập :

«Chúa - Chúa - Chúa - Chúa» bằng hai mươi ngôn ngữ - tất cả ngôn ngữ của loài người.

«Trên khắp mặt đất, chúng ta kêu lên với Ông Trời già này», bà nói, trầm ngâm, và tiếng trống vang vọng trong tâm hồn bà.

Những đêm đó, bà không thể ngủ. Trong im lặng, bà để cho Ying làm vệ sinh cho mình, rồi bà leo lên chiếc giường gỗ tuyết tùng cao. Dưới tấm màn, bà buông mình cho tâm hồn và suy ngẫm về tất cả những gì bà đã học được. Sư huynh André trong mắt bà trở thành một giếng nước rộng và sâu, một giếng nước tri thức. Trong bóng tối, bà suy nghĩ về nhiều câu hỏi đòi hỏi câu trả lời. Đôi khi, khi trí nhớ của bà không thể chịu nổi số lượng, bà thức dậy, thắp nến, rồi cầm cây bút lông lạc đà lên và với nét chữ thanh mảnh, bà ghi lại những câu hỏi trên một tờ giấy. Chiều hôm sau, khi Sư huynh André đến, bà đọc chúng theo thứ tự và chăm chú lắng nghe từng câu trả lời của ông.

Cách ông trả lời rất đơn giản, chính vì ông rất uyên bác. Ông không cần, như người tầm thường, nói vòng

vo, xa rời chủ đề. Ngược lại, ông biết, như các đạo sĩ thời xưa, gói gọn tinh hoa của sự thật trong một nắm từ ngữ. Ông bóc tách những chiếc lá, hái quả, làm vỡ vỏ, bóc lớp vỏ bên trong, tách thịt quả, lấy hạt ra, chia nhỏ, và cuối cùng chỉ còn lại hạt nhân tinh khiết.

Trí tuệ của phu nhân Wu, vào giai đoạn này của cuộc đời, sắc bén đến mức bà thấu hiểu hạt nhân đó và ngay lập tức hiểu tất cả. Linyi, ngồi giữa hai người, mở to mắt, trong khi những lời ngắn gọn được trao đổi, và rõ ràng mọi thứ vượt quá tầm hiểu biết của cô. Tâm trí cô, như còn trong tã lót, vẫn đang ngủ.

Bà Wu khiến Sư huynh André ngạc nhiên.

«Bà đã sống cả đời sau những bức tường này, ông nói với bà một ngày, thế mà khi tôi nói chuyện với bà như cách tôi chỉ từng nói với một hoặc hai đồng nghiệp thông thái, bà đoán được tất cả những gì tôi muốn nói.»

Bà trả lời :

«Ông đã giải thích với tôi rằng có một tấm kính ma thuật biến những thứ nhỏ bé thành to lớn. Một hạt bụi, ông nói, có thể trở nên rộng lớn như sa mạc, và nếu hiểu được những gì trong hạt bụi đó, người ta sẽ biết cả sa mạc. Ngôi nhà này là hạt bụi và nhờ nó, tôi hiểu tất cả.

Trong bốn bức tường này, toàn bộ cuộc sống được gói gọn.»

Bà nhận thấy khuôn mặt non nớt đầy thù địch của Linyi.

«Mẹ ! Mẹ có nói rằng chúng ta là bụi không ?

- Không, con yêu, mẹ nói con là sự sống.»

Phía trên đầu cô gái trẻ, ánh mắt của bà Wu gặp ánh mắt của Sư huynh André.

«Hãy dạy dỗ đứa trẻ này», bà nói với ông.

Và Linyi nhăn mặt :

«Mẹ, con không phải là trẻ con.»

Bà Wu mỉm cười. Chiều hôm đó, khi Sư huynh André thu dọn sách vở, bà nói với ông một cách khiêm nhường:

«Tôi có thể Meng dạn nhờ ông nhận tôi làm học trò không ?

- Đây là vinh dự cho tôi», ông trả lời với vẻ nghiêm trang.

- Vậy thì có lẽ một giờ, sau buổi học của Linyi.»

Ông gật đầu. Từ đó, mỗi tối, trong một giờ, ông trả lời những câu hỏi của bà Wu. Bà, dù đã lớn tuổi, vẫn e ngại về lễ nghi, nên đã nhờ Ying ngồi trên một ghế, gần cửa, trong những buổi trò chuyện với Sư huynh André.

«Thưa bà, Ying nói một buổi sáng, con có điều muốn hỏi. Nếu bà giận, thì hãy đuổi con đi.

- Sao tôi lại giận khi suốt bao năm con đã nói với tôi những gì trong lòng ?» bà Wu trả lời.

Bà đặt sách xuống, nhưng vẫn kẹp ngón tay giữa trang, sẵn sàng tiếp tục đọc ngay khi xong việc với Ying.

«Điều con muốn nói sẽ không làm bà vui. Nhưng trong nhà này, mọi thứ đều đảo lộn. Vú nuôi của đứa con thứ hai của vợ con trai cả mất sữa. Đứa trẻ gầy đi. Ban đêm, người ta cãi nhau trong gian nhà của con trai út. Hầu gái của vợ anh ấy nói rằng không có dấu hiệu mang thai. Còn về Nhị Phu Nhân và chủ nhân của chúng ta... Thưa bà, con không muốn suy diễn. Nhưng con thấy không ổn khi một quý bà như bà lại chìm đắm vào sách vở như bà đang làm. Không phải không có lý khi tổ tiên chúng ta nói rằng phụ nữ không nên biết đọc biết viết.»

Ying nói như đã học thuộc lòng. Bà Wu lắng nghe như thường lệ, với nụ cười nửa miệng. Nhưng ngón tay bà trượt khỏi cuốn sách. Bà gấp sách lại và đặt lên bàn.

«Cảm ơn con», bà nói với cô.

Bà đứng dậy, đi vào phòng. Buổi sáng se lạnh ; bà khoác thêm áo lông trước khi ra ngoài. Trong sân, những cây lan đã héo vì sương giá và lá của chúng chìm vào đất mềm. Nhưng những chùm hạt tre Ấn Độ đang chuyển sang màu đỏ và nặng trĩu. Một con chim sáo đậu trên tảng đá, mổ những hạt đó, và Ying, đi theo phu nhân Wu, chạy đến đuổi nó đi. Ying thấy bà chủ của mình kiên nhẫn trước những lời trách móc đến mức chính cô tự nhận mình là hỗn láo và tìm cách chuộc lỗi bằng cách nói liên hồi. Nhưng bà Wu nghe mà không trả lời. Khi đi qua sân của Bà Cụ, ý nghĩ đến với bà rằng thật tốt nếu Liangmo dọn gia đình đến đó, sống gần bà, để bà có thể chăm sóc các cháu tốt hơn. Bà sẽ sắp xếp cho Rulan và Tsemo vào gian nhà của Liangmo, và việc ở rộng rãi hơn có thể mang lại chút bình yên cho gia đình Tsemo.

Ngày hôm đó đẹp trời. Bà Wu bước đi dưới ánh nắng trong lành, trong một sự thoải mái mà chính bà cũng không hiểu. Mảnh đất nhỏ bé giữa những bức tường này ngập tràn những lo toan của con người, nhưng bà

cảm thấy mình có thể đối mặt và thậm chí vượt qua chúng, vì bà không còn thuộc về thế giới đó nữa. Khi tách rời khỏi Wu lão gia trong xác thịt, bà đã cắt đứt tất cả những sợi dây trói buộc mình. Bà suy ngẫm về mối liên kết bí mật đó, mạnh mẽ đến mức nào, ràng buộc một cơ thể với một cơ thể khác và khi bị cắt đứt, nó giải phóng không chỉ xác thịt, mà cả tâm hồn. Và tâm hồn bà giờ đây đi theo những con đường mở ra trước mặt bà trên khắp trái đất. Với tâm trạng đó, bà bước vào sân của Liangmo, thoát tục nhưng sẵn sàng giúp đỡ như một nữ thần.

Tiếng khóc thét của một đứa trẻ làm đau tai bà. Bà quên hết mọi thứ và vội vã đi về phía gian nhà. Meng đang ngồi đó, và vú nuôi cũng vậy, ôm đứa trẻ đói khát vào ngực khô cạn. Nước mắt chảy trên gương mặt nhợt nhạt của cô. Đứa trẻ bú và quay đầu đi, gào lên vì tức giận khi không có sữa.

«Có chuyện gì vậy ? bà Wu hỏi. Sao sữa của cô lại cạn thế ?»

Người phụ nữ trẻ đặt đứa bé vào lòng mẹ nó trong khi cô khóc.

«Con đã cho cháu ăn súp cua và trứng chần chưa ? bà hỏi Meng.

- Chúng tôi đã thử mọi cách, Meng trả lời. Lúc đầu con nghĩ không có gì, chỉ là cảm lạnh, khó tiêu, và chúng con đã nghiền bột gạo để cho đứa trẻ. Chuyện này đã kéo dài hai ngày và nó đang đói. Thịt trên người nó như tan chảy.

Người vú nuôi của đứa trẻ khác bước vào.

«Tôi đã cho nó bú sữa của mình, cô ta nói, nhưng nó quá già so với đứa bé này, nó đã nôn ra.»

Khi nói điều này, cô ta có vẻ hài lòng về bản thân.

«Tôi chưa bao giờ mất sữa, Thưa Bà Cả, vậy làm sao tôi biết phải làm gì ?»

- Đi đi», Bà Wu nói, nhận ra sự kiêu ngạo của cô ta và biết rằng cô ta luôn tìm kiếm quà tặng.

Người vú trẻ tiếp tục khóc. Bà Wu ngồi xuống bên cạnh cô, hai tay đặt lên đầu rồng của chiếc gậy, và nhìn cô.

«Sữa của con đã cạn vì con buồn, bà nói. Con có chuyện gì phiền muộn ?»

Người phụ nữ trẻ không trả lời. Cúi đầu, cô lau nước mắt bằng tay áo mỗi khi chúng trào ra.

«Thật lạ là con có đủ nước cho nước mắt mà không có sữa cho con trai tôi ! Meng giận dữ nói.

- Im đi, Bà Wu bảo cô. Đây là một con người. Nói đi, con gái.»

Được khích lệ, cô gái lắp bắp bằng giọng nói không rõ ràng :

«Tôi không được gặp con của mình. Tôi không biết nó thế nào - tôi đã ở đây một tháng. Tuần sau là sinh nhật đầu tiên của con bé, và tôi không biết nó có khỏe không.»

Nghe những lời này, Meng nổi giận. Cô mím đôi môi đỏ và mở to đôi mắt đen :

«Sao cô có thể nghĩ đến con mình mà để sữa cạn đi ? cô la lên.

- Im đi, Bà Wu lại nói. Hãy đưa con của cô ấy đến đây.

- Để nuôi cùng con của con sao ? Meng kêu lên.

- Để cứu con trai của con», Bà Wu đáp.

Người vú trẻ quỳ xuống trước mặt Bà Wu.

«Ôi, Bà Cả, cô nói, thở hổn hển, Bà không độc ác ! Họ nói Bà độc ác !

- Ai nói thế ?

- Người quản gia - ở nông thôn - ông ta bảo tôi không được phép không vâng lời Bà - rằng không ai dám không vâng lời Bà. Tôi không muốn đến đây, thưa Bà. Tôi có ngôi nhà nhỏ của mình, chồng tôi làm việc trên đất của Bà, chúng tôi có con - một đứa con gái, đúng vậy - nhưng đó là đứa con đầu lòng của chúng tôi. Tôi rất tự hào về nó, tôi có rất nhiều sữa. Người quản gia nói rằng nếu tôi từ chối đến, ông ta sẽ đuổi chồng tôi khỏi mảnh đất chúng tôi thuê.

- Ông ta không nhận được chỉ thị như vậy, Bà Wu nói. Tôi chỉ bảo ông ta tìm cho tôi một người vú.

- Ở làng chúng tôi, ông ta khủng bố chúng tôi bằng cách nhắc đến Bà. Trên những mảnh đất, tất cả chúng tôi đều sợ Bà vì ông ta.»

Nghe những lời này, Bà Wu cảm thấy bối rối, nhưng trước mặt người hầu, bà không muốn thể hiện sự lúng túng của mình. Trong một gia đình lớn, những người cai trị không được phó mặc cho những người phục tùng. Bà cúi đầu và nói nhẹ nhàng :

«Hôm nay tôi sẽ ra lệnh đưa con của con đến. Đứa bé sẽ ngủ gần con, nhưng không cùng phòng với cháu trai của tôi.

- Bà cứu mạng tôi», người phụ nữ nói, và quỳ xuống trước mặt Bà Wu, cô đập trán xuống sàn.

Nhưng đứa bé lại khóc, người phụ nữ đứng dậy và bế nó. Nước mắt khô trên má, và cô lại cho đứa bé bú. Nó lao vào vú, sữa chảy ra.

«Cô đã giữ sữa lại ! Meng kêu lên. Cô đã ngăn không cho nó chảy xuống !»

Nhưng người phụ nữ nhìn cô một cách e dè, bối rối. Đó là một người nông dân không có nhan sắc.

«Tôi không cố ý, thưa Bà. Tôi không biết sữa của tôi đã đi đâu, hay tại sao nó lại trở về , nhưng khi Bà Cả nói rằng con bé sẽ đến, tôi cảm thấy trái tim mình mở ra và sữa đã chảy xuống.»

Meng vẫn tức giận.

«Cô là một kẻ thô lỗ, và thực sự quá ngốc !»

Bà Wu đứng dậy :

«Vì mạng sống của con trai con phụ thuộc vào cô ấy, có lẽ con không nên giận cô ấy, Meng ; và cô, khi con bé đến, đừng quên nghĩa vụ của con với cháu trai của ta.»

Người phụ nữ trẻ nhìn Bà Wu một cách khiêm nhường:

«Con sẽ không quên, Bà Cả, cô nói nhỏ. Con sẽ luôn cho nó bú trước.»

Một sắc thái trong biểu cảm của người phụ nữ này, trong giọng nói của cô, khiến Bà Wu dừng lại. Dưới vẻ bình tĩnh đó, bà cảm nhận được một điều gì đó cứng rắn, mạnh mẽ. Nhưng bà không hỏi thêm. Bà chưa bao giờ cố gắng đoán quá nhiều về những phiền muộn của người ngoài gia đình mình, vì sợ bị cuốn vào. Bà quay sang Meng :

«Ta sẽ cho con trai cả và con căn phòng của Bà Cụ. Ta sẽ ở gần các cháu trai hơn.»

Điều này dường như không làm Meng hài lòng, điều đó càng củng cố quyết định của Bà Wu.

«Ta sẽ cho con người hầu để giúp con chuyển đồ hôm nay», bà nói, và không cho Meng thời gian trả lời, bà đi tìm con trai Tsemo.

Vào giờ này, Tsemo lẽ ra phải ra ngoài, lo công việc, tức là giám sát các chợ nơi gia đình Wu bán nông sản. Nhưng anh vẫn ở nhà. Bà Wu thấy anh trong sân, đang súc miệng như thể vừa ăn xong.

Bà bước vào, anh nhanh chóng nhổ nước và đặt bát sang một bên.

«Mẹ đến sớm thế, anh nói.

- Mẹ đang đi kiểm tra», bà đáp. Mẹ dừng lại đây để thông báo quyết định của mẹ, mẹ sẽ cho con căn phòng của Liangmo, còn nó sẽ chuyển đến phòng của Bà Cụ, để ta ở gần các cháu trai.»

- Con sẽ nói với Rulan.»

Khi nghe tên này, bà như thấy một bóng lạnh lướt qua khuôn mặt của Tsemo, và bà nói thẳng, như thói quen khi cảm thấy mọi chuyện không ổn :

«Người ta nói với mẹ rằng Rulan khóc ban đêm.

- Ai nói với mẹ điều đó ? anh hỏi, giọng khô khan.

- Những người hầu, bà đáp, và thật đáng xấu hổ khi những rắc rối của gia đình trở thành chủ đề trò chuyện của họ.

- Mẹ đã đúng, con không nên lấy người phụ nữ này.

- Tình yêu giữa hai con đã qua rồi sao ?» Bà Wu hỏi.

Anh không trả lời có hay không. Anh đi lại trong sân nhỏ, mười bước về một hướng, mười sáu bước về hướng khác.

«Chúng con không thể nói chuyện gì mà không biến thành tranh cãi, cuối cùng anh nói.

- Tại sao cô ấy vẫn chưa có thai ? Bà Wu hỏi. Những cuộc cãi vã luôn xảy ra giữa đàn ông và phụ nữ khi không có con.

- Con có biết không ? anh trả lời, nhún vai. Cô ấy không bao giờ thụ thai. Đó không phải lỗi của con.

- Không thể có thai khi có tranh cãi, Bà Wu nói. Những trái tim xáo trộn làm khô đi những dòng chảy của cơ thể và đầu độc máu. Giữa đàn ông và phụ nữ, dòng chảy của sức sống không được cản trở.»

Bà nhìn người con trai đẹp trai này.

«Những cuộc cãi vã luôn dễ dàng nảy sinh giữa đàn ông và phụ nữ. Sự khác biệt tự nhiên giữa họ quá lớn đến nỗi nếu không cùng nhau tạo ra thế hệ mới, họ sẽ tách ra như nước và dầu. Một người vợ không có con là

một sinh vật trái tự nhiên, cô ta nổi loạn chống lại trời đất ; khi đó, người đàn ông không có giá trị. Con phải kiên nhẫn với cô ấy cho đến khi cô ấy thụ thai. Sau đó, con sẽ thấy một người phụ nữ hoàn toàn khác.

- Vậy con không có giá trị với Rulan sao ? anh hỏi, kiêu hãnh.

- Cô ấy yêu con quá, và đó là lý do cô ấy ghét con. Tình yêu của cô ấy không đơm hoa kết trái. Nó hành hạ cô ấy. Cô ấy không có bất kỳ sự phòng thủ nào chống lại con. Không nơi nào để trốn con, để là chính mình.»

Bà Wu nhận ra mình đang làm tổn thương anh bằng những lời nói.

«Hãy đi du lịch bất cứ đâu. Sau đó, khi trở về, hãy dịu dàng, không kiêu ngạo. Đừng nhắc cô ấy rằng cô ấy lớn tuổi hơn con ; cũng đừng nhắc rằng cô ấy đã chủ động cưới con.

- Sao mẹ biết cô ấy đã chủ động ?» anh hỏi.

Anh dừng lại, nhìn chằm chằm vào mẹ.

«Mẹ luôn biết mọi thứ, anh vừa cười vừa tức giận nói.

- Mẹ có mắt để nhìn», bà đáp.

Bà chống cằm tròn lên hai bàn tay đan vào nhau đặt trên đầu rồng của chiếc gậy.

«Cô ấy sợ con và ghét nỗi sợ đó, cô ấy yêu con và sợ tình yêu của con. Đúng vậy, hãy vắng mặt và để cô ấy cho ta. Có một trật tự tự nhiên giữa đàn ông và phụ nữ ; Rulan và con, các con đã thoát khỏi nó. Hãy nhìn Meng - với cô ấy, mọi thứ diễn ra như trời định, vì vậy hãy thấy sự hòa hợp trong nhà cô ấy ! Cô ấy sinh con trai không ngừng, và Liangmo hài lòng về cô ấy. Không ai trong hai người yêu nhau quá mức ; nhưng cùng nhau, họ tạo ra thế hệ mới.

- Meng là người theo lối cũ, Tsemo nói, bực bội. «Cô ấy hơi ngốc. Rulan, ít nhất, thông minh.

- Không cần thiết phải phân biệt phụ nữ ngốc hay không, Bà Wu kiên nhẫn đáp. Đó là vấn đề cân đối. Trong hôn nhân, đàn ông và phụ nữ phải phù hợp với người khác. Đó là lý do mẹ chọn Meng cho Liangmo. Anh ấy thông minh hơn cô ấy, nhưng cô ấy đủ hiểu những gì cậu ấy nói. Trong khi Rulan và con, hai người quá ngang hàng, nên cứ va vào nhau.

- Mẹ có nhiều trí tuệ hơn Cha con», Tsemo nói.

Cậu ta ném cho mẹ một ánh mắt sắc lẹm và sáng đến mức bà cảm thấy bối rối.

«À, trí tuệ của mẹ, mẹ đã phải học mà có, bà đáp nhanh. Mẹ đã đủ khôn ngoan để ngăn chặn mọi xung đột giữa mẹ và cha con. Và mẹ đã gửi Ch'iuming đến để cha được hạnh phúc khi về già.

- Còn mẹ thì sao ?»

Tsemo nhìn bà chằm chằm.

«Mẹ cũng luôn rất hạnh phúc», bà bình thản nói.

Rulan bước ra khỏi phòng : cô không thể giả vờ rằng mình không nghe thấy những gì đang được nói trong sân nhỏ trước cửa sổ. Bà Wu, người mà cô đã lắng nghe một cách lịch sự, không để lộ điều gì.

«Mẹ đang nói với Tsemo rằng, nếu con thích, con có thể chuyển đến gian nhà của Liangmo, nơi rộng rãi hơn, vì mẹ muốn các con cả ở gần mẹ để tiện chăm sóc các cháu.

- Chúng con cảm ơn mẹ», Rulan đáp.

Nhưng giọng nói và biểu cảm của cô không hề thể hiện sự biết ơn. Rulan mặc một chiếc váy xám xanh kẻ ô xấu xí, khiến cô trông già hơn tuổi.

«Khi Tsemo đi rồi, bà Wu tự nhủ, mẹ sẽ dạy Rulan cách không tự làm xấu mình.»

Bà ngồi yên, suy tư nhìn người con dâu. Tsemo, theo ánh mắt của mẹ, lại muốn chỉ trích vợ.

«Con ghét chiếc váy này, cậu ta nói gay gắt.

- Thì mua cho em cái khác», Rulan đáp một cách hỗn xược, vén mái tóc ngắn ra sau.

Bà Wu đứng dậy ngay lập tức. Bà không muốn ở lại nghe họ cãi nhau và phải can thiệp. Nhưng bà không thể kìm nén sự bất mãn của mình.

«Tsemo sẽ đi một thời gian, bà nói với Rulan. Mẹ đã cho phép anh ấy. Hãy giữ yên lặng cho đến khi anh ấy đi. Ngày mai con hãy lo dọn đồ sang gian nhà mới.

- Nếu Tsemo đi, con cũng đi», Rulan nói.

Cô đứng thẳng trong chiếc váy xấu xí ; hai bàn tay nắm chặt buông thõng bên hông. Bà Wu, cũng đứng thẳng, chống tay lên cây gậy.

«Con sẽ không đi, bà nói rõ ràng. Con sẽ ở lại đây với mẹ, con còn nhiều điều phải học, và mẹ sẽ dạy con.»

Một lần nữa, bà không để con dâu kịp đáp lại. Bà bỏ đi không ngoảnh lại.

«Ôi, những đứa con dâu, bà tự nhủ. Họ gây cho mẹ bao nhiêu phiền toái ! Mẹ nên nhận những bé gái về nhà, nuôi dạy họ để họ trở thành vợ của các con trai mẹ ! Khi chúng ta đưa người lạ vào đây để sinh cháu, chúng ta gieo rắc bất hòa.»

Bà khao khát buổi tối yên bình, khi được Sư huynh André hướng dẫn, bà quên đi thân xác và giải thoát linh hồn về với thế giới.

Trong sân vừa bước ra, Rulan nhìn người chồng trẻ với ánh mắt đau khổ và bất mãn :

«Anh muốn đi và bỏ em lại ! cô lẩm bẩm.

- Đó chỉ là ý của mẹ thôi», anh đáp nhẹ nhàng.

Anh ngửa đầu ra sau và vuốt mái tóc trên trán. Rulan nhìn đôi bàn tay nhợt nhạt của anh, tức giận khi cảm nhận chúng đang nắm giữ trái tim mình...

«Em sẽ bỏ đi», cô nói với giọng buồn bã.

Anh bật cười :

«Không phải với anh đâu - anh không dám trở về nhà.

- Anh sợ mẹ anh.

- Đúng vậy.»

Sự dễ dàng nhượng bộ vợ là một mánh khóe của Tsemo. Biết bao lần anh ta chịu thua, khiến cô không còn vũ khí !

«Nếu các con trai sợ em, em thà không có con trai còn hơn, cô tuyên bố.

- Vậy thì em không có đứa nào», Tsemo đáp bằng giọng bình thản.

Cô cảm thấy trái tim tan vỡ trước lời trách móc đầy khinh miệt. Dù cố gắng, cô không thể thoát khỏi sức mạnh của cậu.

«Tsemo, anh có thực sự ghét em không ?» cô thì thám tiến lại gần.

Anh cúi mắt :

«Tại sao em luôn xé nát anh thay vì để anh yên ?» anh nói qua kẽ răng.

- Để anh yên, em ? cô kêu lên.

- Ừ, yên bình - chỉ đơn giản là yên bình.

- Yên bình để anh có thể quên em, cô nói với đam mê.

- Em biết mà, em muốn chọc giận anh, muốn buộc anh phải quan tâm đến em, ít nhất là bằng cách đó.»

Anh đã moi ra một sự thật mà cô tự che giấu, vì sau khi kết hôn, khi anh ta ngừng nghĩ về cô ngày đêm, anh trở nên thờ ơ và cô đã cố tình chọc tức để lôi kéo anh trở lại. Cô thà đau khổ vì anh - vâng, đau khổ, bất cứ thứ gì còn hơn không có gì !

Cô thấy anh quay đi và cảm thấy bị xúc phạm.

«Mình phải tìm sự giải thoát bên ngoài anh ấy, cô tự nhủ. Mình phải tìm cách thoát khỏi tình yêu. Nó quá khắc nghiệt.»

Kỳ lạ thay, ngay khi muốn thoát khỏi chồng, cô nghĩ đến bà Wu. Bốc đồng, cô chạy qua Tsemo, băng qua các sân, và chỉ dừng lại khi tìm thấy mẹ chồng trong thư viện, đang hút tẩu.

«Mẹ ơi, cô kêu lên. Hãy cho con tự do.»

Bà Wu nghe thấy tiếng kêu như tiếng vọng từ tâm hồn mình. Bà đặt tẩu xuống bàn và nhìn con dâu :

«Bình tĩnh nào, bà nói. Ngồi xuống và vén mái tóc rơi xuống mắt đi. Nhân tiện, đừng bao giờ mặc chiếc váy đó nữa. Con nên mặc màu sắc tươi sáng. Nó sẽ làm sáng da nâu của con. Này, làm sao mẹ có thể để con đi, để con tự do ?

- Con muốn rời khỏi nhà này - rời bỏ Tsemo», Rulan nói.

Cô không nghe theo lời mời ngồi của bà Wu. Cô đứng đó, không tiếp thu lời bà, và hai người phụ nữ nhìn nhau.

«Mẹ đã nói Tsemo sẽ đi, bà Wu nói. Con sẽ thoát khỏi anh ấy.

- Con muốn thoát mãi mãi, Rulan kêu lên. Con không nên kết hôn. Con ghét những cảm xúc dành cho anh ấy. Con là nô lệ. Anh ấy muốn con theo cách của anh, không phải cách con muốn.

- Điều đó có đáng trách không ? bà Wu hỏi.

- Hãy để con đi», Rulan lặp lại.

Dù không muốn, bà Wu lại cảm thấy yêu mến con người kỳ lạ đang giận dữ này.

«Con sẽ đi đâu ? bà nói. Có gì dành cho một người phụ nữ ngoài ngôi nhà của chồng ? Dù mẹ để con đi, con có tự do không ? Một người phụ nữ không chồng bị mọi người khinh thường. Chỉ có chồng và con cái mới giải phóng được cô ấy.»

Rulan nhìn bà, kinh hãi :

«Vậy hãy nói cho con cách giải thoát», cô thì thầm.

Bà Wu cảm thấy lòng trắc ẩn trào dâng :

«Ôi, con ơi, bà nói nhẹ nhàng, mẹ không thể nói với con, vì mẹ không biết.

- Mẹ chưa bao giờ yêu ai sao ?»

Bà Wu nhìn xuống đất không đáp. Bà nghĩ có lẽ Tsemo đã đánh giá sai người phụ nữ trẻ này. Nhưng làm sao anh hiểu được ? Anh chỉ là chính mình, và đó không phải lỗi của anh nếu điều đó không đủ với Rulan. Bà Wu nhận ra mình đã may mắn không yêu ông Wu quá nhiều. Có lúc, khi còn trẻ, bà đã suýt rơi vào nguy hiểm đó. Nhưng sự tinh tế của bà đã cứu bà, trong khi Rulan thiếu điều đó.

«Nếu con có con, bà nói, con sẽ thoát khỏi anh ấy. Ít nhất, hai người sẽ có chung tình yêu dành cho đứa

trẻ. Đứa trẻ đòi hỏi nhiều, và con buộc phải đáp ứng. Hoặc nếu không có con, con có thể học vẽ, học một thứ gì đó. Con phải chia sẻ bản thân, con gái ạ. Con đã dồn hết sức lực vào một dòng sông hẹp và sâu. Giờ hãy đào những con kênh, rãnh nước, và để tình yêu của con chảy đi khắp nơi.

- Lao động khổ sai, Rulan nói cay đắng.

- Nếu cần thiết, bà Wu dịu dàng nói. Nhưng đó là con đường duy nhất đến bình yên. Nếu không, con sẽ diệt vong. Tsemo sẽ ghét con, mẹ khẳng định. Anh ấy đang ở bờ vực của sự ghét bỏ lúc này, run rẩy vì nó. Đó là lý do mẹ bảo anh ấy đi xa một thời gian.»

Rulan làm ẩm đôi môi tái nhợt :

«Tất cả đàn ông đều như vậy sao ? cô thì thầm.

- Đàn ông giống nhau như những con cá diếc, bà Wu nói bằng giọng trong trẻo. Khi phụ nữ nhận ra sự thật này, họ cảm thấy tự do.

- Vậy tại sao con chỉ yêu Tsemo ? Rulan hỏi khẽ.

- Bởi sự quyến rũ từ con người anh ấy, bà Wu tiếp tục : anh ấy luôn có giọng nói hay, cách nhướng mày, đường nét của đôi môi, dáng đứng của đôi vai dưới áo

khoác, đôi bàn tay...

- Làm sao mẹ biết tất cả những điều này ?» Rulan thì thầm, kinh ngạc.

Bà Wu bật cười :

«Trời cao đã giăng đầy bẫy để duy trì nòi giống», bà đáp.

Bà không thể cảm thấy tức giận với người phụ nữ trẻ này, người chỉ là một sinh linh tội nghiệp bị sa vào bẫy. Bà Wu tha thứ cho cô ấy vì lòng trắc ẩn, khi thấy Rulan yêu Tsemo đến nhường nào.

Bà đưa bàn tay nhỏ nhắn của mình ra, nhẹ nhàng gạt đôi tay của Rulan và lần lượt vuốt ve chúng.

«Đừng tuyệt vọng nữa, bà nói, giọng ngọt ngào, mẹ không muốn thấy ai buồn khổ dưới mái nhà này. Con thấy đấy, mẹ dành cả đời để tìm kiếm hạnh phúc cho tất cả mọi người. Con muốn gì, đứa trẻ, để được hạnh phúc ở đây ?»

Rulan không thể cưỡng lại khuôn mặt xinh đẹp và quyến rũ này, giọng nói dịu dàng và ngọt ngào. Cô buông mình xuống cho đến khi quỳ gối trước mặt bà Wu như một đứa trẻ.

«Hãy để anh ấy đi, bà nói, giọng trấn an. Đừng khóc khi anh ấy rời đi. Hãy giúp anh ấy chuẩn bị hành lý và nói lời tạm biệt một cách vui vẻ, ngay cả khi trong lòng con đang khóc. Ban đêm, hãy ngủ thật sâu, đừng thức giấc. Để anh ấy mất ngủ - nhưng không phải con.

- Nhưng nếu con không thể ngủ mà không có anh ấy thì sao ?» Rulan ngây thơ hỏi.

Bà Wu cười lớn trước sự thành thật này.

«Trong trường hợp đó, hãy đứng dậy, đi dạo trong sân. Lúc này, không khí đêm rất lạnh, và khi con lạnh, chiếc giường ấm sẽ ru con vào giấc ngủ, ngay cả khi con nằm một mình.

Hai người phụ nữ nhìn nhau không chớp mắt, ánh mắt hòa vào nhau. Bà Wu thấu hiểu nỗi bối rối của tâm hồn trẻ trung, nóng bỏng và run rẩy này ; và lòng trắc ẩn của bà trào dâng. Một lòng trung thành sâu sắc, vượt lên trên mọi nghĩa vụ gia đình, trỗi dậy và xoa dịu tâm hồn vốn cũng là phụ nữ này.

«Con sẽ tự do khi con tìm lại được chính mình, bà Wu nói. Con có thể tự do ngay giữa bốn bức tường này cũng như bất cứ nơi nào trên trái đất. Và làm sao con có thể tự do, ngay cả khi lang thang đến những nơi rất,

rất xa, nếu trong lòng con vẫn mang nỗi ám ảnh về anh ấy ? Hãy tìm vị trí của con trong dòng chảy cuộc sống. Hãy để dòng nước chảy trong con, tươi mát và mạnh mẽ. Đừng ngăn chặn nó bằng đôi tay của con, vì sợ rằng nó sẽ phá vỡ đê và trốn thoát. Hãy để Tsemo đi, và con cũng sẽ tự do.

- Con không muốn sống mà không có tình yêu của mình, Rulan lắp bắp.

- Vậy thì tối nay con hãy treo cổ đi ! Bà Wu bình thản nói, vì ta khẳng định với con rằng anh ấy sẽ chỉ yêu con nếu trước tiên con để anh ấy tự do. Tình yêu chỉ tồn tại trong tự do.

- Con có thể làm nô lệ của anh ấy nếu anh ấy yêu con.

- Con không phải là nô lệ ! Bà Wu kêu lên. Con đang tìm cách thống trị anh ấy bằng tình yêu của mình. Và điều đó, anh ấy cảm nhận được và từ chối... Anh ấy phải giải thoát khỏi con vì con yêu anh ấy quá nhiều. Ôi, đồ ngốc, làm sao ta có thể bắt con tìm thấy hạnh phúc ?»

Rulan quỳ xuống :

«Con hiểu rồi.»

Cô nức nở :

«Con biết mẹ muốn nói gì và con sợ.»

Nhưng bà Wu không để cô khóc.

«Đứng lên, đứng lên, bà nói và, thẳng người, bà nâng Rulan dậy. «Nếu con sợ, bà nghiêm khắc nói, thì ta xong việc với con rồi. Đừng bao giờ đến gặp ta nữa, ta sẽ không có thời gian dành cho con. Chính xác, ta sẽ để con rời khỏi nhà vĩnh viễn.»

Rulan, cúi mắt nhìn sinh linh tinh tế và bất khuất này, cảm thấy trái tim đầy lo âu và đắng cay trong lồng ngực mình dịu lại. Bà Wu, cô độc và bình thản, hiện lên trong mắt cô như sinh linh hạnh phúc duy nhất mà cô từng biết. Mẹ cô vốn hay cáu kỉnh và u sầu, các chị em cô thì hay cãi vã và xao động, như mọi phụ nữ Thượng Hải. Nhưng bà Wu bình yên và sâu lắng như một vũng nước tĩnh lặng uốn quanh dòng suối núi.

«Con sẽ nghe lời mẹ, Mẹ của chúng con», cô khiêm nhường nói.

Sau khi Rulan rời đi, bà Wu suy nghĩ với sự ngạc nhiên bình thản rằng bà vừa tiễn hai người con trai của mình đi vì hai người phụ nữ trẻ mà bà không yêu quý, và bà đã gánh vác gánh nặng kép này.

«Ta, người khao khát tự do cho chính mình !» Bà kêu lên.

Và, kinh ngạc trước mâu thuẫn nội tâm này, bà lại phó mặc cho Ying, người giúp bà chuẩn bị đi ngủ.

«Tôi không thể hiểu nổi, bà nói với Sư huynh André vào ngày hôm sau, sau khi kể về việc Tsemo rời đi.

- Có cần giải thích không ?» Sư huynh André mỉm cười hỏi.

Bà Wu thường quan sát nụ cười này. Nó bắt đầu từ dưới hàng lông mày rậm và bộ râu, như ánh sáng lóe lên giữa bụi cây. Sự đồ sộ của cái đầu, thân hình, toàn bộ khối lông lá này từng khiến bà khiếp sợ. Giờ đây, bà đã quen với nó.

«Bà đang nghĩ gì vậy ? Ông hỏi bà một cách tò mò, hơi e dè.

- Ngài thường nói rằng tất cả chúng ta trên thế giới này đều cùng một gia đình, vậy ngài giải thích thế nào về ngoại hình của mình ?

- Có gì lạ về nó sao ? Ông vẫn hỏi bằng giọng hơi rụt rè.

- Ngài quá cao, bà nhẹ nhàng nói - và quá nhiều lông.

- Có lẽ bà không thể hiểu chính mình, nhưng bà có thể giải thích cho tôi biết tôi là gì», Sư huynh André đáp.

Ánh sáng trong bụi cây lấp lánh. Bà nhìn thấy hàm răng trắng lóa trong bộ râu tối và nụ cười lấp lánh trong đôi mắt đen.

«Tôi đã đọc rằng người nước ngoài nhiều lông vì họ gần với động vật hơn.

- Có lẽ vậy», ông đáp.

Và ông mở to cái miệng rộng, một tràng cười vang dội phát ra... Trong đêm sâu thẳm, nằm một mình trên chiếc giường tre, ông đã cảm ơn Chúa vì đã không gặp bà Wu khi bà còn là thiếu nữ.

«Linh hồn con đã không thể chống cự được, lạy Chúa!» Ông nói một cách dữ dội trong bóng tối.

Nhưng giờ đây, ông đã kiểm soát được thân hình to lớn của mình và người phụ nữ này chỉ khiến ông thấy thú vị.

«Trong trường hợp đó, ông nói với bà, có phải là Chúa, sau khi tạo ra tôi đầu tiên, đã hoàn thiện bản phác thảo nguyên sơ của Ngài khi tạo ra bà không ?

Bà hòa tiếng cười của mình với ông, và tiếng cười trầm ấm của ông hòa với âm thanh trong trẻo, ngân vang của bà. Bên ngoài, trong sân, một nô lệ đang giặt đồ lót mỏng manh của bà Wu ; và Ying, ngồi bên cạnh, giải thích công việc cho cô ta. Ying bắt gặp ánh mắt ngạc nhiên của nô lệ khi cô ta ngẩng đầu lên.

«Đừng chà xà phòng lên lụa, đồ xương xẩu, Ying quát, và tập trung vào công việc của mình.»

Nhưng cô tự hỏi làm sao vị linh mục tối tăm này có thể khiến bà chủ của mình cười vui vẻ đến thế. Ying không cố che giấu sự ngạc nhiên của mình, vì dù có những phiền muộn gia đình, bà Wu vẫn âm thầm đạt đến một sự nở rộ tinh tế. Bà bắt đầu mỗi ngày với niềm vui và sự mãn nguyện. Bà chỉ sốt ruột với những nghĩa vụ của một bà chủ gia đình, nhưng bà buộc mình thực hiện chúng với kỷ luật kiên định. Và Ying, theo dõi từng thay đổi nhỏ nhất, nhận ra rằng bà Wu không còn hứng thú với gia đình nữa.

Không một lúc nào Ying dám nghĩ rằng có mối quan hệ xấu xa giữa vị linh mục này và bà Wu. Bà chủ quá nghiêm túc để làm vậy. Hơn nữa, bà bình tĩnh hơn bao giờ hết, trong suốt, rõ ràng, điềm đạm - và đồng thời cũng vui vẻ hơn. Ying quan sát kỹ bà trong một hoặc hai dịp khi Sư huynh André xin lỗi vì không thể dạy học. Bà Wu hoàn toàn thờ ơ. Bà ngồi một mình trong thư viện, vẻ mặt hạnh phúc như thể giáo viên của bà đang ở đó. Làm sao giải thích điều này ?

Nô lệ cười khẩy :

«Và gia đình họ Wu cũng vậy... cô ta lẩm bẩm. Cô có nghe họ nói gì không ?

- Nói gì ? Ying giận dữ hỏi. Tôi không nghe lũ mèo kêu.

- Tôi nghĩ bà biết rằng trong khi bà chủ của bà ngồi nghe giảng của một linh mục, chủ nhân của chúng ta lại đến những nhà chứa.

- Không đúng», Ying tuyên bố.

Cô ngồi trên một chiếc ghế tre nhỏ và, nghiêng người, tát vào mặt nô lệ, bàn tay để lại vết đỏ trên má. Đôi mắt của cô gái lóe lên, rồi cô đưa má bên kia ra.

«Đánh tôi nữa đi, cô ta nói, vì sự thật là ông ấy đi với lão Kang - cả hai cùng đi. Điều đó dẫn đến đâu ?»

Ying giả vờ không nghe thấy gì, nhưng thực ra cô đã bắt gặp vài lời thì thầm, dù các gia nhân sợ cô đến mức im lặng khi cô bước vào.

«Lão Kang đó, cô nghĩ, giờ chính hắn dẫn dắt ông ấy.»

Và cô buồn bã suy nghĩ về đàn ông : không thể tin tưởng bất kỳ ai trong số họ, ngay cả đầu bếp của chính mình.

... Trong căn phòng rộng lớn yên tĩnh, bà Wu đã quên ngôi nhà của mình. Bà nhìn vào khuôn mặt của Sư huynh André, và ông, say sưa trong ánh mắt đó, dạy dỗ tâm hồn này như chưa từng với bất kỳ ai khác. Đó là một tâm hồn trong suốt, khôn ngoan nhưng vẫn rất trẻ trung. Bà sống trong ngôi nhà này và đã học được từ chính trải nghiệm của mình ; trí tuệ của bà rất cởi mở và chín chắn ! Tâm hồn bà giống như một chiếc ly pha lê vừa ra khỏi tay người nghệ nhân, chỉ chờ được lấp đầy.

Làm sao Sư huynh André có thể ngăn mình kể cho bà tất cả những gì ông biết ? Trong chiếc bình pha lê tuyệt đẹp này, ông đổ vào tất cả kiến thức mà cho đến nay

ông vẫn giữ cho riêng mình, vì chưa tìm được ai muốn chia sẻ cùng ông. Ông kể cho bà Wu lịch sử thế giới, sự hưng thịnh và suy tàn của các dân tộc, sự ra đời của những quốc gia mới. Ông nói với bà về phát minh điện và radium ; ông giải thích cách sóng trong không khí truyền tải lời nói và âm nhạc từ đầu này sang đầu kia của thế giới.

«Ông có thiết bị nào có thể phát lại những lời nói và âm nhạc đó không ? bà hỏi ông hôm đó.

- Tôi có một cái, tự tay tôi làm.

- Ông có thể mang nó đến đây không ?» bà hỏi với vẻ háo hức.

Ông do dự :

«Tiếc là nó có nhiều dây nối vào tường. Bà không thể… đến xem nó trong căn nhà đơn sơ của tôi được sao ?»

Bà suy nghĩ về điều này. Làm sao bà có thể đến, dù có người đi cùng, vào nhà của một người đàn ông xa lạ? Đột nhiên, bà cảm thấy e ngại :

«Có lẽ vậy, bà nói, quay mặt đi.

- Xin đừng lo lắng, ông nói. Không có gì trong tôi có thể khiến bà bất an. Con người tôi từng là đã chết, Chúa đã giết nó.»

Ông rời đi với những lời lạ lùng đó, và sau khi ông đi, bà cảm thấy được an ủi, như mọi khi. Ông để lại trong tâm trí bà rất nhiều điều. Bà ngồi suy nghĩ, nửa mỉm cười, hút điếu thuốc nhỏ, và tâm trí bà lang thang khắp thế giới mà ông vừa kể.

«Tôi tự hỏi liệu mình có bao giờ rời khỏi thành phố này, bà nghĩ, liệu tôi có đi thuyền trên những con tàu đó hay bay trên đôi cánh kia không ?»

Lần đầu tiên, bà cảm thấy buồn vì cuộc đời ngắn ngủi… Bốn mươi năm ? Bà đã trải qua ngần ấy thời gian mà chưa từng bước chân ra khỏi cửa !

«Tôi biết gì về thành phố của mình ? Và đất nước chúng ta còn nằm giữa biển và núi !»

Sự kỳ diệu của thế giới đã chiếm lấy bà Wu.

Mỗi ngày, bà đi lại, mỉm cười giữa những người thân. Họ quây quần trong bữa ăn, bà ngồi giữa họ và nhìn mọi người mà không thực sự thấy họ.

Ying đột ngột làm gián đoạn sự yên bình này vào một ngày khi cô đang lau chùi trang sức cho bà chủ. Giữa mùa đông, bà Wu đặt lên bàn một chiếc bát đầy sỏi với những bông hoa huệ, và ánh nắng xuyên qua cửa sổ lưới chiếu lên cả hoa và trang sức.

«Hãy nhìn xem hoa và trang sức giống nhau làm sao, những viên ngọc trai, ngọc lục bảo, hoàng ngọc, và màu vàng, trắng, xanh của những bông hoa này !» bà Wu thốt lên.

Ying cầm chiếc vòng tay trên tay, ngẩng lên :

«Thưa bà, người nhanh nhạy nhìn thấy những điều này, thật lạ là bà không nhận ra chuyện đang xảy ra trong nhà mình, cô nói.

- Tôi không thấy gì ?» bà Wu hỏi, cảm thấy hơi có lỗi.

Bà nghĩ ngay đến hai người con dâu.

«Ngài của chúng ta… Ying bắt đầu.

- Có chuyện gì với ông ấy ? bà Wu hỏi nhanh.

- Những nhà hoa, Ying nói ngắn gọn.

- Ông ấy không làm thế đâu.

- Có đấy. Không có gì nghiêm trọng ; nhiều đàn ông đến đó, nhưng ông ấy có thể mang về nhà thứ không nên có.»

Bà Wu suy nghĩ sâu sắc, rồi nói :

«Hãy bảo Vợ Hai đến đây.»

Ying đứng dậy, vẻ mặt quan trọng như một sứ giả, và đi ra. Bà Wu cầm lấy trang sức và nhìn chúng. Mỗi món, trừ chiếc vòng tay mẹ bà tặng ngày cưới, đều gợi nhớ đến ông Wu. Ông mang đôi hoa tai ngọc bích vào sáng sau đêm tân hôn để bày tỏ hạnh phúc ông tìm thấy ở bà. Những chiếc nhẫn ngọc lục bảo đến từ một cửa hàng nước ngoài ở Thượng Hải, và bà chưa từng thấy chúng trước đó. Ông mua cho bà chú chim kim cương này ở Hồng Kông, và kim cương là thứ xa lạ với bà. Những viên hồng ngọc đến từ một tỉnh xa xôi, và đồ trang sức tóc bằng ngọc từ Vân Nam, nơi ông Wu tìm thấy chúng. Cũng có những món trang sức ít giá trị hơn mà bà thích khi những người thợ kim hoàn đến nhà theo yêu cầu của bà. Bà chưa bao giờ tự mua nhiều đồ cho mình. Hai chiếc trâm tóc hình bướm bằng bạc filigree và ngọc bích nhạt nhắc bà nhớ đến buổi tối khi những người phụ nữ bắt bướm và ghim chúng lên cửa. Bà xoay chiếc trâm trên tay. Đó là đồ kim hoàn chạm tỉa từ Quảng Châu, rất tinh xảo và rung nhẹ vì mỏng

manh. Những sợi râu bằng bạc, mảnh như sợi tóc và điểm những chấm ngọc nhỏ như đầu kim, run rẩy như thể chú bướm còn sống.

Ch'iuming bước vào lúc đó. Cô nặng nề vì đứa con trong bụng, và khuôn mặt đã thay đổi. Đôi mắt to hơn, miệng đỏ hơn. Bà Wu đưa cho cô chiếc trâm hình bướm:

«Tôi tặng em, bà nói. Tôi không dùng nữa.»

Ch'iuming đưa tay nhận, xem xét chúng mà không nói gì :

«Chúng quá đẹp với em, cô nói. Em không biết cách đeo chúng.

- Cứ giữ lấy đi», bà Wu nói.

Bà lật những món trang sức trong hộp bằng ngón tay. Bà muốn tặng Ch'iuming tất cả những gì từ ông Wu, nhưng không thể. Bà thấy hai bông hoa bằng hồng ngọc và ngọc trai ; những viên đá tròn và không được mài giũa hoàn hảo.

«Hai món này nữa, bà nói. Em lấy đi. Chúng sẽ đẹp khi đeo tai. Tôi nghĩ ông ấy cũng tặng em trang sức ?»

- Không, Ch'iuming nói chậm rãi. Nhưng em không mong đợi.»

Bà Wu lấy điếu thuốc nhỏ, nhồi thuốc, hút hai hơi rồi đặt xuống. Một chút tàn thuốc rơi trên bàn. Ch'iuming cúi xuống và quét vào tay.

«Nào, bà Wu nói, ông ấy có đến những nhà hoa không?»

Ch'iuming đỏ mặt.

«Người ta nói vậy, cô đáp đơn giản, nhưng ông ấy không nói với em.

- Em không tự nhận ra sao ? Ông ấy yêu em đến mức nào ?»

Ch'iuming cúi mắt :

«Quá nhiều so với em, vì em không thể yêu ông ấy.»

Cô nói những lời này một cách buồn bã nhưng kiên định.

Bà Wu lắng nghe và, rất ngạc nhiên, bà cảm thấy thương cảm cho ông Wu.

«Em và tôi, chúng ta đã làm tổn thương ông ấy, tôi vì tuổi tác, em vì tuổi trẻ. Em đã cố gắng yêu ông ấy chưa?»

Ch'iuming ngẩng đôi mắt đen, rất thành thật.

«Ồ, em đã cố, cô nói đơn giản, chẳng phải đó là nghĩa vụ của em sao ?

- Đúng, đó là nghĩa vụ của em, bà Wu đáp.

- Em biết.»

Rồi Ch'iuming nói thêm với vẻ buồn bã khiêm nhường :

«Em vâng lời ông ấy trong mọi việc. Ít nhất em làm được điều đó.

- Ông ấy có biết em không yêu ông ấy không ?

- Có, vì ông ấy hỏi và em đã nói thật.

- Ôi, em không nên làm vậy. Chuyện gì sẽ xảy ra nếu tất cả phụ nữ đều nói sự thật với đàn ông ?

- Em quá ngốc, Ch'iuming nói.

- Vậy ông ấy đến những nhà hoa ?»

Bà Wu trầm ngâm. Rồi bà thở dài.

«Giữa đàn ông và phụ nữ, rắc rối chẳng bao giờ dứt. Khi nào em sinh con ?

- Tháng sau, Ch'iuming đáp.

- Điều đó có làm em hạnh phúc không ?» bà Wu hỏi đột ngột.

Ch'iuming, mỗi khi im lặng, luôn trở về tư thế cũ, hai tay đan nhẹ trên đùi, mắt cúi xuống, vai buông thõng. Khi được hỏi, hai tay cô siết chặt và cô ngẩng mắt lên.

«Nó sẽ cho em một điều gì đó của riêng em trong ngôi nhà này.»

Và cô lại cúi mắt.

Bà Wu không thấy có gì để hỏi thêm.

«Em về đi, bà nói. Tôi sẽ nói chuyện với ông ấy và tìm hiểu xem trái tim ông ấy đang ở đâu.»

Ch'iuming đứng dậy, giản dị và kiên nhẫn, cúi chào và đi ra. Một lát sau, cô quay lại và đưa tay ra. Những món trang sức lấp lánh trên lòng bàn tay nâu.

«Em quên cảm ơn chị, cô nói.

- Không cần, bà Wu đáp. Hãy đeo chúng, đó sẽ là lời cảm ơn của em.

- Thực sự cảm ơn, Chị cả», Ch'iuming nói.

Và cô lại đi ra.

Hôm đó, bà Wu xin lỗi Sư huynh André và, trước bữa tối, bà nhờ Ying thông báo với ông Wu về cuộc gặp. Ông nhận tin và vội vã đến.

«Cho phép anh đến gặp em, Mẹ của các con anh», ông nói lịch sự.

Bà ngạc nhiên khi thấy ông gầy đi, xanh xao hơn, và tự trách mình. Bà đứng dậy đón ông, và họ ngồi xuống. Càng nhìn ông, bà Wu càng lo lắng. Ông trông không khỏe. Đôi mắt ông, vốn luôn sáng ngời và linh hoạt, giờ đây trở nên đờ đẫn và nhạt nhòa, đôi môi đầy đặn của ông cũng vậy.

«Trông anh có vẻ không khỏe, bà nói. Anh bệnh sao ?

- Không hề.»

Bà kiên nhẫn hỏi tiếp :

«Nhưng anh không được khỏe ?

- Cũng tạm.

- Còn Nhị Phu Nhân thì sao ?»

Ông giơ tay lên :

«Cô ấy đã cố gắng hết sức.

- Nhưng cô ấy không xứng với anh ?»

Ông Wu có vẻ lúng túng :

«Anh đảm bảo với mẹ của các con anh, một người phụ nữ trẻ như vậy thật khó. Em hiểu đấy, Anh đang già đi.»

Bà Wu quyết định làm rõ mọi chuyện :

«Tuy nhiên, em nghe nói anh thường lui tới những nhà hoa.»

Ông nhún vai và trả lời không chút xấu hổ :

«Thỉnh thoảng anh đến đó với lão Kang. Dễ dàng hơn khi trả tiền cho phụ nữ mà không mong đợi tình yêu của họ. Không cần phải giả vờ. Với em, Ailien, điều đó là không cần thiết, anh yêu em nhiều lắm. Nhưng với Nhị Phu Nhân này, anh không thể yêu cũng không thể không yêu.» Ông dụi đầu với vẻ bối rối. «Đến nhà hoa đơn giản hơn nhiều.

- Nhưng tháng sau, đứa con của anh sẽ chào đời.

- Vâng, anh biết.»

Bối rối, ông lại dụi đầu.

«Thật kỳ lạ, anh không có cảm giác đó là con của mình ! Dù sao, em và anh đã có bốn cậu con trai.

- Vậy thì có vẻ như Ch'iuming chẳng có ích gì trong nhà này», bà Wu nói sau một lúc im lặng.

Ông Wu lại dụi đầu.

«Thành thật mà nói, có lẽ vậy, ông trả lời.

- Em nghĩ anh đã không đối xử tốt với cô ấy», bà nói với giọng nghiêm khắc.

Ông có vẻ như đang xin lỗi :

«Anh rất tốt với cô ấy.

- Anh chẳng tặng cô ấy món quà nào.»

Ông tỏ ra ngạc nhiên :

«Đúng vậy. Anh quên mất. Anh luôn quên.»

Bà Wu mất kiên nhẫn :

«Hãy nói cho em biết anh mong đợi điều gì ở một người phụ nữ ?»

Ông có vẻ lúng túng :

«Ở người phụ nữ nào ?

- Bất kỳ ai.»

Ông Wu, nhận thấy sự thiếu kiên nhẫn của vợ và luôn muốn làm hài lòng bà, tập trung suy nghĩ vào câu hỏi.

«À thì, ông nói, anh...»

Ông cảm thấy mình bắt đầu không ổn nên nói lại :

«Không hẳn là anh mong đợi điều gì từ một người phụ nữ, mà là điều anh mong muốn. Ví dụ, anh thích cười - em biết đấy, anh thích nghe những điều thú vị : em đã kể cho anh rất nhiều. Và em nhớ anh đã cười như thế nào với tất cả những gì em nói. Nhưng giờ đây...»

Ông ngập ngừng, rồi im lặng.

«Em không thể mãi mãi làm trò giải trí cho anh, bà nói nhanh.

- Đương nhiên là không.» Ông gật đầu. «Vì vậy, em thấy đấy, anh đến nhà hoa.

- Ở đó có gì ? Bà Wu hỏi, ngạc nhiên vì cảm thấy tò mò.

- Không có gì nhiều. Thường thì chúng tôi ăn uống một chút, chơi các trò may rủi trong khi các cô gái gảy đàn.

- Các cô gái ? Có bao nhiêu người ?

- Năm, sáu người ; khi có một cô rảnh, lão Kang và tôi... Chúng tôi tốt bụng và thường thì họ...»

Giọng ông lại lắp bắp.

«Và sau đó ?» Bà hỏi.

Ông cố gắng nói tiếp :

«Rồi em hiểu đấy, buổi tối trôi qua rất nhanh. Các cô gái kể chuyện và biết rất nhiều trò.»

Ông mỉm cười vô thức.

«Anh ở đó cả đêm ?

- Thường thì không», anh trả lời mơ hồ.

Bà Wu quan sát khuôn mặt vô cảm của ông Wu. Bà nhận thấy những nét không làm bà hài lòng. Tuổi trẻ, mà bà từng nghĩ là bền lâu, đang phai tàn. Bà thở dài và cảm thấy sự thiếu kiên nhẫn tăng lên.

«Anh có muốn đưa một trong những cô gái đó về nhà không ? Bà hỏi đột ngột. Em sẽ không đồng ý, nhưng em hỏi anh có muốn không ?»

Ông ngạc nhiên :

«Ồ, anh ư ? Tại sao ?

- Anh đến đó chỉ để giải trí ?

- Có lẽ vậy.

- Anh thật trẻ con !

- Anh không thông minh như em, Ailien, anh nói với vẻ khiêm tốn. Anh chưa bao giờ đọc sách. Và bây giờ, anh chẳng có việc gì để làm, Liangmo lo hết mọi thứ. Cậu ấy xoay xở dù Tsemo và Fengmo không có nhà. Họ không cần anh lắm.»

Ông ngừng lại ; rồi thêm vào với sự khiêm tốn mà bà không thể chịu được :

«Nếu em thấy có việc gì anh nên làm, anh sẽ làm. Anh muốn hành xử đúng mực.»

Bà không tìm được câu trả lời. Đúng là không ai cần đến ông. Ông ngồi đó, đẹp trai, tốt bụng, tràn đầy thiện chí, và bà không đành lòng trách móc ông.

Khi họ chia tay, bà buồn bã nhận thấy ông đã lấy lại tinh thần vì họ đã trò chuyện cùng nhau. Bà cảm thấy rằng, chừng nào bà còn sống, bà không thể thoát khỏi ông. Qua xác thịt, ông đã thấm vào linh hồn bà. Không bao giờ yêu ông là không đủ. Tình yêu và sự gắn kết là hai điều hoàn toàn khác nhau.

«Ôi trời ! Bà Wu thầm kêu lên. Liệu tôi có mãi mãi gắn kết với ông ta không ?»

Và bà cảm thấy đôi cánh tâm hồn mình, vừa mới dang rộng, giờ khép lại và chao đảo rơi xuống mặt đất.

X

Ông Wu đi thẳng đến nhà hoa mà vợ ông không tán thành. Ban đầu, ông đi theo ông Kang một cách miễn cưỡng, và chắc chắn là trái với lương tâm. Nhưng rồi ông đã thỏa hiệp với cả hai và vượt qua được. Ý chí của ông đã nhượng bộ đến mức giờ đây ông nghĩ về những lần đến đó với niềm vui thích, và lương tâm của ông chỉ còn là sự bối rối, một sự im lặng tạm thời.

Ông không hiểu Ch'iuming. Cô ấy không có sự khôn ngoan của bà Wu, người mà ông tôn thờ với sự kiên định của một tu sĩ trước tượng Quan Âm mà họ phụng sự hàng ngày. Ch'iuming không phải là nữ thần, cũng không phải là phụ nữ. Khi ông đối xử với cô như một nữ thần, cô hoàn toàn bối rối. Khi ông đối xử với cô như một người phụ nữ, ông lại làm cô sợ hãi ; vì vậy, ông bối rối và không dám tiến xa hơn. Mọi chuyện đã đến mức ông không biết phải cư xử thế nào với cô, và ông để cô yên.

Trải nghiệm này càng làm tăng thêm sự tôn thờ của ông dành cho bà Wu : giờ đây ông nhận ra, bà đã biết cách trở thành cả nữ thần lẫn người phụ nữ, nhưng không bao giờ là cả hai cùng lúc. Nhưng vì bà kiên quyết không trở lại làm người phụ nữ và dường như sẽ

mãi là nữ thần, ông buộc phải tìm kiếm một người phụ nữ khác.

Ông đã tìm thấy cô ấy trong một cô gái nhỏ nhắn, vui vẻ tại nhà hoa Mẫu Đơn, trên phố Người Chơi Đàn Mù. Ngôi nhà cổ kia trông như một quán trà, nhưng cũng là nơi để chơi bời và khoan dung. Các cô gái luôn sạch sẽ, trẻ trung và vui vẻ. Ông Kang, một khách quen từ nhiều năm, khẳng định rằng ông chưa bao giờ thấy họ khác đi. Hơn nữa, không cần phải cam kết gì thêm. Nếu một người đàn ông chỉ muốn ngắm nhìn một trong những cô gái đó trong lúc ăn uống, ông ta có thể dễ dàng dừng lại ở đó. Nếu ông ta muốn cô ấy làm bạn với một người khác, cũng có thể sắp xếp. Tuy nhiên, cần một chút thủ thuật để vượt qua giai đoạn này, vì luôn có một danh sách khách hàng chờ đợi. Ông Wu, với tư cách là chủ một gia đình lớn, dễ dàng được xếp lên đầu danh sách.

Ông bước vào hành lang được trang trí lộng lẫy với dáng vẻ của một người thường xuyên, và được chào đón từ mọi phía. Chủ nhà gọi một trong những người phụ tá và nói lớn :

«Hãy bảo Jasmin rằng ông Wu đã đến.»

Ông Wu, niềm nở, bước vào một căn phòng nơi trà được phục vụ ngay lập tức, và không lâu sau, rượu cùng

một bát súp với những chiếc bánh nhỏ được mang đến. Ông tự phục vụ ; chưa kịp ăn xong thì Jasmin bước vào.

Cô đang thơm lên mái tóc dài đen nhánh khi được gọi, và cô đến với hai búi tóc trên tai. Vì tên là Jasmin, cô dùng loại nước hoa cùng tên, đến mức nó trở thành mùi hương đặc trưng của cô : và cô thường cài một hoặc hai bông hoa nhài vào búi tóc. Khuôn mặt cô được phấn trắng, môi đỏ và đôi mắt tròn đen láy. Cô mập mạp, đôi môi luôn nở nụ cười. Cô chạy đến trên đôi chân nhỏ, đậu lên cánh tay ghế của ông Wu và dụi má thơm vào má ông.

Ông tỏ ra không để ý, cô bĩu môi và rên rỉ :

«Em đói.»

Ông nghiêm túc múc thìa sứ vào bát súp và đút cho cô, trong khi cô cúi xuống như một đứa trẻ để đón nhận từng muỗng. Cả hai cùng ăn hết bát súp, rồi...

Ông Wu đẩy ghế ra khỏi bàn và Jasmin trèo lên đùi ông.

«Hôm nay em đã làm gì ?» Ông Wu hỏi.

Cô bé ngắm nghía những móng tay đỏ thắm của mình:

«Ôi ! Em chỉ biết chờ đợi ngài. Em không làm gì khác ngoài việc đó.

- Ta không thể lúc nào cũng ở đây được, Ông Wu đáp. Ta có công việc của mình. Ta là một thương nhân. Ta có cửa hàng, chợ búa và đất đai phải trông coi. Không gì có thể vận hành nếu thiếu ta.

- Ngài làm việc quá nhiều, cô nói. Em nghĩ các con trai của ngài có thể giúp đỡ ngài.

- Ôi ! Các con trai ta.» Ông lẩm bẩm : «Chúng chỉ nghĩ đến bản thân và gia đình chúng. Hai đứa đã rời đi - và đứa cả, nó cố gắng hết sức, nhưng ta không thể giao phó mọi thứ cho nó.»

Ông tận hưởng cảm giác thân hình nhỏ nhắn, tròn trịa của cô bé áp vào vai mình. Ông thích mùi hương từ mái tóc của Jasmin. Ngay cả hơi thở của cô cũng thơm tho. Ông nhớ lại câu hỏi của Bà Wu. Liệu ông có muốn đưa cô về nhà không ? Nếu tự mình quyết định, ông sẽ rất vui lòng, nhưng ông không thể đưa một cô gái từ nhà chứa về dinh thự của tổ tiên. Bóng ma người cha ngăn cản ông làm điều đó.

Như thể đọc được suy nghĩ của ông, Jasmin áp sát

vào người ông và vòng tay qua cổ.

«Em muốn sống trong nhà của ngài, cô nói. Em sẽ rất ngoan. Em sẽ không gây phiền toái cho những quý bà lớn tuổi. Em sẽ luôn ở một mình và chờ đợi ngài.

- Không, không, ông nhanh chóng đáp. Ta không muốn em ở đó ; ta thích rời khỏi nhà và tìm thấy em ở đây. Nếu em ở nhà ta, em sẽ trở thành một phần của gia đình và ta sẽ không biết đi đâu để tìm niềm vui. Một người đàn ông cần có không gian riêng của mình.»

Cô đã đoán trước điều này. Cô có một người mẹ già từng là gái điếm thời trẻ và đã dạy cô cách bảo vệ lợi ích của mình.

«Làm thiếp, nếu có thể ! Bà Lão Hoa Sen đã nói với cô, hoặc, nếu không, hãy có một ngôi nhà riêng.»

«Ngài không thể mua cho em một ngôi nhà nhỏ được không, Ông Wu ? Em sẽ không để đàn ông khác bước chân vào đó. Em sẽ chờ đợi ngài ngày đêm. Khi đó, ngài có thể là chính mình bất cứ khi nào ngài muốn.»

Ông Wu đã nghĩ đến khả năng này. Cách người ta gọi tên ông khi ông bước vào nhà chứa khiến ông khó chịu. Sau cùng, ông là chủ gia đình họ Wu, một người đàn ông có địa vị cao hơn bất kỳ ai trong giới quý tộc của

thành phố.

Nhưng Bà Wu nắm giữ tài chính gia đình : làm sao ông có thể yêu cầu một khoản tiền đủ để mua nhà cho Jasmin ?

«Em biết đấy, bông hoa nhỏ của ta, ông dịu dàng nói, mẹ của các con trai ta là một người phụ nữ phi thường. Bà ấy quản lý tài chính. Ta sẽ nói gì với bà ấy nếu ta muốn tặng em một ngôi nhà ?

- Ngài không thể bán một mảnh đất mà bà ấy không biết sao ?»

Cô ngồi thẳng dậy và nhìn ông với ánh mắt van nài. Giọng nói trẻ con của cô khiến trái tim ông tan chảy.

«Ta chưa bao giờ lừa dối bà ấy, ông nói, bối rối.

- Bà ấy có biết về chuyện của em không ? Jasmin hỏi, ngạc nhiên.

- Đại khái là có, ông đáp.

- Đại khái là gì ?

- Nghĩa là gần như biết.

- Làm sao bà ấy có thể biết gần như ? Bà ấy biết hoặc

không biết.

- Giả sử là bà ấy biết, như thế an toàn hơn.»

Jasmin thử một cách khác. Cô giấu mặt vào vai ông Wu.

«Em sợ mình có hạnh phúc trong người, cô thì thầm. Đó là lý do con xin một ngôi nhà. Em không muốn có con ở đây.»

Ông Wu hoảng sợ. Ông đỡ cô đứng dậy khỏi đùi mình, và cô đứng trước mặt ông, hai tay che mặt :

«Nào nào ! Ông nói, nghiêm khắc. Đã có người khác trước ta. Em không còn là trinh nữ, dù em trẻ đến đâu !»

Cô bỏ tay khỏi mặt, lớp phấn vẫn nguyên vẹn.

«Nhưng mẹ nuôi của em có thể xác nhận với ngài rằng không có ai kể từ ngài. Chuyện này đã xảy ra ba tháng trước. Ngài đã đến trước đó.»

Cô quay đi và dùng tay áo lau nước mắt.

«Không sao đâu». Giọng trẻ con của cô đầy buồn bã. «Đó là số phận của em. Những cô gái như em - điều này có thể xảy ra dù chúng em không muốn, đặc biệt khi chúng em thực sự yêu một người đàn ông. Em đã

sai lầm.»

Nếu cô khăng khăng đòi hỏi, có lẽ ông đã đứng dậy và bỏ đi, có thể không bao giờ quay lại. Nhưng ông có trái tim mềm yếu.

«Giờ thì, ông nói, dù là lỗi của em hay không, em biết có cách để giải quyết việc này. Đây là tiền để giúp em.»

Ông đưa tay vào túi, nhưng cô từ chối nhận số tiền ông đưa. Cô dùng cả hai tay nhỏ bé đẩy tay ông ra.

«Không, em xin ngài, cô nói. Em sẽ giữ đứa bé. Em muốn giữ nó.»

Ông Wu kiên quyết :

«Em không nên làm vậy.»

Ngay lúc đó, tiếng la hét lớn từ phòng bên ngoài làm gián đoạn họ. Chủ nhà gọi :

«Ông Wu ! Ông Wu !»

Cánh cửa bật mở và Ông Wu thấy người hầu Peng Er xuất hiện.

«Chủ nhân ! Chủ nhân ! Anh ta kêu lên. Người ta đang tìm ngài ở nhà, Vợ Sau đã tự tử trên cây lựu già.

- Trời ơi !» Ông Wu thốt lên.

Ông đứng phắt dậy và bước nhanh ra ngoài, trong khi Jasmin, giữa phòng, nhìn theo ông với đôi lông mày nhíu lại vì tức giận.

Tiếng ồn ào từ ngôi nhà vượt qua bức tường bao quanh và ông Wu nghe thấy trên đường về. Người ta đã mời các thầy cúng ; họ gõ chiêng và gọi lớn tiếng linh hồn lạc lối của Ch'iuming. Ông Wu chạy qua cổng mở không người canh gác, lao vào sân hoa mẫu đơn. Các thầy cúng đang ở đó và cả gia đình tụ tập để than khóc, khóc lóc và gọi tên Ch'iuming. Ông Wu đẩy họ sang một bên và thấy cô nằm trên nền gạch của sân. Bà Wu, quỳ bên cạnh, đỡ đầu cô trên cánh tay - nhưng cái đầu nhợt nhạt của Ch'iuming rủ xuống, dường như đã tắt thở.

«Cô ấy chết rồi sao ? Ông Wu hét lên.

- Chúng tôi không thấy dấu hiệu sự sống nào nữa, Bà Wu đáp. Tôi đã cho người mời vị linh mục nước ngoài. Vì chúng ta đã có tất cả các thầy cúng ở đây, sao không mời ông ấy ?»

Ngay lúc đó, Sư huynh André xuất hiện và đám đông rẽ ra như biển khi gió đi qua. Các thầy cúng khác im lặng đầy ghen tị. Trong sự im lặng đó, Sư huynh André quỳ xuống, đâm một cây kim vào cánh tay Ch'iuming và giữ nó ở đó.

«Tôi không hỏi ông đang làm gì, Bà Wu nói, nhưng tôi biết đó là điều khôn ngoan.

- Một chất kích thích, Sư huynh André đáp. Nhưng có lẽ đã quá muộn.»

Ông rút kim ra nhanh đến mức không ai nhận ra, ngoại trừ ông và Bà Wu.

Không, chưa quá muộn. Môi Ch'iuming rung nhẹ. Họ không rời mắt khỏi cô và thấy mí mắt cô run rẩy. Bà Wu thở dài :

«À ! Cô ấy còn sống. Vậy đứa bé cũng còn sống.

- Nhưng tại sao cô ấy lại tự tử ? Ông Wu kêu lên.

- Đừng hỏi cho đến khi cô ấy có thể trả lời, bà Wu nói. Hãy báo với các thầy cúng rằng linh hồn cô ấy đã trở về. Trả công họ hậu hĩnh, Cha của các con trai em. Hãy để họ tin rằng họ đã thành công, để họ rời đi và chúng ta có được sự yên bình.»

Ông Wu nghe lời, gọi các thầy cúng và dẫn họ ra sân ngoài. Những người phụ nữ trong gia đình ở lại, các chị em họ lớn tuổi khen ngợi các thầy cúng, còn Meng, Rulan và Linyi nhẹ nhàng cúi xuống nhìn mặt Ch'iuming, người họ hầu như không quen biết dù cô sống trong nhà họ. Cô thuộc thế hệ của họ, nhưng lại gắn bó với thế hệ trước, điều này khiến họ cảm thấy ngại ngùng ; vì vậy, họ đã lãng quên cô.

Nhưng bi kịch đã kéo họ lại gần cô hơn. Ch'iuming không hạnh phúc : cô không thuộc về những người lớn tuổi. Một sự quan tâm đến cô nảy sinh trong lòng những người phụ nữ trẻ này, trộn lẫn với lòng trắc ẩn trong trái tim Meng, sự tò mò trong lòng Linyi và sự phẫn nộ trong lòng Rulan. Mỗi người theo cách riêng của mình, họ quyết tâm tìm hiểu Ch'iuming và khám phá lý do cô rơi vào hoàn cảnh này.

Họ không có nhiều thời gian để suy ngẫm, vì khi Ch'iuming tỉnh lại, người ta nhận ra đứa bé sắp chào đời non tháng. Cô phải được đưa lên giường và mời bà đỡ. Khi đó, Sư huynh André chuẩn bị rời đi thì Ch'iuming lên tiếng.

«Có phải tôi thấy vị linh mục nước ngoài không ? Cô thì thầm.

- Ông ấy sắp rời đi rồi», Bà Wu đáp.

Bà đứng cạnh giường sinh trong khi các người hầu chuẩn bị cho Ch'iuming lâm bồn.

Ch'iuming cầu xin :

«Xin hãy bảo ông ấy đến một chút.»

Bà Wu ngạc nhiên. Bà không biết Ch'iuming quen biết người khổng lồ nước ngoài này. Nhưng người phụ nữ trẻ vẫn còn quá gần cái chết nên Bà Wu không dám từ chối. Bà tự mình giữ Sư huynh André lại.

«Ch'iuming muốn gặp ông, bà nói. Xin hãy vào một lát.»

Sư huynh André quay lại, cúi đầu để đi qua khung cửa nhỏ dẫn vào căn phòng nơi Ch'iuming đang nằm trên chiếc giường rộng. Ông Wu đứng lại phía sau, đột ngột cứng đờ, bối rối. Ông đã dẫn gia đình đến thảm họa nào ? Ông không nghi ngờ rằng Ch'iuming đã tự tử vì Jasmine. Theo cách im lặng của mình, cô đã phản kháng bằng cách từ bỏ cuộc sống.

Khi Sư huynh André cúi xuống giường, Ch'iuming lên tiếng, nhưng giọng quá yếu ớt khiến ông không thể nghe rõ. Ông cúi xuống thêm lần nữa và những lời này

vang lên :

«Nếu là con gái, tôi sẽ tặng nó cho ngài khi tôi chết - nó sẽ chỉ là một đứa trẻ bị bỏ rơi.

- Làm sao một đứa trẻ bị bỏ rơi có thể chào đời trong ngôi nhà này ? ông nói nhẹ nhàng.

- Nhưng chính tôi cũng chỉ là một đứa trẻ bị bỏ rơi - và nó sẽ là con của một đứa trẻ bị bỏ rơi.»

Nói xong, cô nhắm mắt và chìm vào nỗi đau. Sư huynh André bước đi, gương mặt nghiêm nghị. Ông không kể lại với ai những lời cô vừa nói, không ai nghe thấy vì giọng cô quá yếu.

Đêm đó muộn, Ch'iuming sinh ra một bé gái, một sinh vật bé nhỏ đến nỗi bà Wu bế nó, quấn trong tấm vải cotton và ủ vào người để giữ nó sống. Sau đó, bà nhanh chóng về phòng mình, để Ch'iuming lại cho bà đỡ và Ying. Về đến phòng, bà đặt đứa bé lên giường, nằm cạnh để sưởi ấm cho nó. Một người hầu đến hỏi xem bà chủ có cần gì không.

«Hãy hơ nóng những viên gạch và mang đến cho tôi, bà Wu nói. Đứa bé này như một nụ hoa cần được nở nhẹ nhàng.

- Ôi, bà chủ, người hầu nói. Sao không để nó chết đi? Một đứa con gái, và chắc chắn sẽ trở thành một sinh vật yếu ớt, chỉ mang lại rắc rối.

- Hãy vâng lệnh tôi», bà Wu nói.

Người hầu đi ra, lẩm bẩm, và bà Wu nhìn đứa bé. Nó vẫn thở.

Hai ngày sau, Sư huynh André kể với bà Wu về lời thỉnh cầu kỳ lạ của Ch'iuming. Đứa bé chưa chết. Nó không thể bú vì sinh non, nhưng đã nuốt được vài giọt sữa mẹ nhỏ vào miệng bằng thìa. Sữa đã về, nhưng Ch'iuming quá yếu để nói, thậm chí không phản ứng khi bà Wu bảo rằng đứa bé còn sống.

«Nó chắc chắn không phải là đứa trẻ bị bỏ rơi, bà Wu nói với vẻ trang nghiêm. Nó sinh ra dưới mái nhà của chúng tôi.

- Tôi biết bà sẽ nói vậy, Sư huynh André nói, và bà đúng. Nhưng tại sao người mẹ trẻ lại khẳng định mình là đứa trẻ bị bỏ rơi ?

- Cô ấy đã từng như vậy trước khi đến đây, bà Wu đáp.

Bà do dự, rồi, đến chính mình cũng ngạc nhiên, lần đầu tiên kể với Sư huynh André về cách bà đã đưa Ch'iuming vào ngôi nhà này.

Sư huynh André lắng nghe, mắt cúi xuống, đôi bàn tay to lớn đan vào nhau đặt trên đùi. Bà Wu không thể nhìn thấy đôi tay ông mà không tự hỏi tại sao chúng lại chai sạn đến vậy. Bà đột ngột hỏi :

«Tại sao tay ngài lại chai sạn như vậy ?»

Ông đã quen với việc bà đổi chủ đề :

«Vì tôi cày cuốc đất đai để nuôi sống những đứa trẻ, ông trả lời, không che giấu đôi tay, trong khi bà vẫn tiếp tục câu chuyện.

«Theo tôi, một linh mục như ngài không thể hiểu hết đàn ông và phụ nữ, bà nói.

- Chính vì là linh mục, tôi hiểu cả đàn ông lẫn phụ nữ.

- Vậy hãy nói cho tôi biết tôi đã làm gì sai.»

Ánh mắt bà chuyển từ đôi tay của vị linh mục lên khuôn mặt ông, và bà tự hỏi tại sao mình lại chọn vị linh mục ngoại quốc này, trong số tất cả, để mở lòng, trong khi ông sinh ra ở một đất nước xa xôi mà bà sẽ không bao giờ biết đến những vùng biển và ngọn gió.

Ông trả lời :

«Con người không chỉ được tạo nên từ thể xác, bà đã không tính đến điều đó ; ngay cả một người như chồng bà cũng cần được kết nối với Thượng đế. Bà đã đối xử với ông ấy bằng sự khinh miệt.

- Tôi ư ? bà kêu lên. Nhưng tôi chỉ nghĩ đến hạnh phúc của ông ấy.

- Bà chỉ nghĩ đến sự no ấm của dạ dày và sự êm ái của giường ngủ, Sư huynh André nói thẳng thắn. Và tệ hơn, bà đã mua một cô gái như mua một cân thịt lợn. Nhưng một người phụ nữ, bất kỳ ai, đều có giá trị hơn thế, và bà, hơn ai hết, nên biết điều đó. Bà đã phạm ba lỗi lầm.

- Lỗi lầm ? bà lặp lại.

- Bà đã khinh thường chồng mình, khinh thường một người chị em, và coi mình là duy nhất, cao quý hơn người khác. Những lỗi lầm này đã làm rối loạn ngôi nhà của bà. Không hiểu tại sao, các con trai của bà trở nên bối rối, và những người vợ của chúng bất hạnh. Mục đích của bà là gì, thưa bà ?»

Dưới ánh mắt bình thản và trong sáng của ông, bà run rẩy :

«Chỉ đơn giản là được tự do, bà lắp bắp. Tôi nghĩ rằng sau khi hoàn thành nghĩa vụ với tất cả, tôi sẽ được tự do.

- Bà hiểu tự do là gì ?

- Ồ, rất ít thôi, bà trả lời với sự khiêm nhường. Chỉ là làm chủ bản thân và thời gian của mình.

- Bà đòi hỏi quá nhiều cho chính mình. Bà đòi hỏi tất cả.»

Bà cảm thấy sắp khóc, điều đã không xảy ra trong nhiều năm. Vị linh mục vừa lay động sự bình yên sâu thẳm trong lòng bà, ý thức về sự đúng đắn của chính mình, và bà sợ hãi. Nếu trong ngôi nhà này, bà đã hành động sai và vẫn đang sai, thì điều gì sẽ xảy ra với tất cả họ ?

«Tôi phải làm gì ? bà hỏi với giọng yếu ớt.

- Hãy quên mình đi.

- Nhưng trong suốt những năm qua, bà nói, tôi đã hoàn thành nghĩa vụ một cách trung thành.

- Luôn với ý nghĩ về tự do trong tâm trí.»

Bà không thể phủ nhận điều đó. Bà đứng im, hai tay đan vào nhau trên tấm áo satin màu xám ngọc trai.

«Xin hãy khuyên tôi, bà nói cuối cùng.

- Thay vì nghĩ đến tự do của mình, hãy tìm cách giải phóng người khác», ông nói nhẹ nhàng.

Bà ngẩng đầu lên, và ông tiếp tục với cùng sự dịu dàng :

«Đúng vậy, giải phóng họ khỏi chính bà.»

Bà chưa bao giờ là người sùng đạo và nhìn ông với chút nghi ngờ :

«Ngài nói theo tôn giáo ngoại quốc của mình ? Nếu vậy, tôi sẽ không thể hiểu được.

- Tôi không nói nhân danh một tôn giáo ngoại quốc, ông nói.

- Ngài muốn biến tôi thành một nữ tu sao ? bà kêu lên.

- Tôi không muốn biến bà thành bất cứ ai.»

Ông đứng lên, cao lớn, mỉm cười với bà và, như thói quen, đi ra không một lời tạm biệt. Sự thiếu sót này, có

vẻ bất lịch sự với người khác, lại khiến bà Wu cảm thấy rằng không có sự ngắt quãng giữa khoảnh khắc họ vừa trải qua và lần gặp tiếp theo của ông.

Bà ngồi yên trong thời gian dài. Trên nền gạch xám, ánh sáng từ cửa sổ tạo ra những họa tiết xen kẽ giữa bóng tối và nắng. Không khí vẫn mát mẻ, nhưng căn phòng không lạnh. Một lò than lớn đặt trước bàn, dựa vào tường, và từ những viên than cháy âm ỉ tỏa ra hơi ấm vô hình, lung linh trong không gian. Không gì, bà nghĩ, đơn giản như bà từng tưởng. Tự do không phải là thứ có thể tính toán được. Bà đã coi tự do như một quả đào treo trên cây. Bà đã chăm sóc cây, và khi nó ra quả, bà hái lấy và thấy nó còn xanh.

Bà thở dài, rồi nghe thấy tiếng khóc của đứa bé con Ch'iuming từ phòng bên. Bà đi vào, bế nó lên, mang đến thư phòng và ngồi cạnh lò than. Phải chăng vì hơi ấm, hay cảm giác được ôm ấp ? Dù sao, đứa bé cũng nín khóc, nằm yên, mắt nhìn lên bà Wu.

«Tôi không yêu đứa bé này, bà Wu tự nhủ. Có lẽ tôi chưa bao giờ yêu bất kỳ đứa trẻ nào ? Có lẽ mọi bất hạnh đều đến từ việc tôi không thể yêu ai ?»

Nhưng, dù không yêu, bà Wu vẫn cẩn thận bế đứa bé theo bản năng ; khi Ying đến đón đứa bé, bà lại giám sát

việc cho ăn, vui mừng khi thấy nó nuốt tốt.

Một khi yên tâm, bà nói với Ying :

«Hãy trả đứa bé cho tôi, để tôi mang nó đến cho mẹ nó. Mảnh khảnh này sẽ sống, và nó sẽ kéo mẹ nó trở lại với cuộc sống.»

Không lâu sau, bà bế đứa bé đi qua những sân đầy nắng, đến căn phòng nơi Ch'iuming đang nằm trên chiếc giường lớn, với những tấm rèm vẫn còn in hình biểu tượng của sự sinh sôi. Ch'iuming nằm đó, mắt nhắm, môi mím chặt. Cô xanh xao đến đáng sợ. Đôi bàn tay, từng chai sạn và mạnh mẽ khi mới đến sau một đời lao động, giờ gầy guộc và nhợt nhạt, buông thõng trên tấm chăn lụa.

«Đây là con gái của em, bà Wu nói nhẹ nhàng ; nó đã bú rất tốt nên có thể đến thăm em và ngủ trên cánh tay em.»

Ch'iuming không cử động, và bà Wu nhẹ nhàng nâng cánh tay cô lên, đặt đứa bé vào lòng.

Ch'iuming ôm chặt đứa bé hơn.

«Xin bà tha thứ vì em không thể sinh con trai để trả ơn bà, cô ấy nói một cách khiêm nhường.

- Thôi nào, ta biết rằng con trai hay con gái đều là lộc trời ! Hơn nữa, thời nay, có con gái cũng là điều tốt», Bà Wu đáp.

Rồi chợt nhớ lời của Sư huynh André, bà nhanh chóng thêm :

«Em đừng nghĩ rằng em có nghĩa vụ gì với ta. Em không mắc nợ gì cả.»

Ch'iuming có vẻ ngạc nhiên.

«Nhưng nếu vậy, tại sao em lại ở đây ?»

Bà Wu ngồi xuống cạnh giường :

«Người ta đã chỉ cho ta thấy rằng ta đã gây ra một sai lầm lớn với em, em gái ạ. Sự thật là em được đưa đến đây như thể ta mua một cân thịt lợn. Làm sao ta dám đối xử với một con người như vậy ? Giờ ta hiểu rằng ta đã không nghĩ đến tâm hồn của em. Ta có thể làm gì để sửa sai đây ?»

Bà nói bằng giọng dịu dàng, không cao giọng cũng không ép buộc, nhưng Ch'iuming có vẻ sợ hãi :

«Nhưng em sẽ đi đâu ?» cô ấy lắp bắp.

Bà Wu nhận ra Ch'iuming không hiểu ý mình : cô ấy nghĩ rằng theo cách của những người giàu có, quyền lực, bà đang báo hiệu rằng cô ấy vô dụng và không được cần đến.

«Ta không muốn em đi đâu cả, Bà Wu nói. Ta chỉ nói rằng ta đã đối xử sai với em. Hãy để ta nói rõ hơn : Nếu em được tự do, không phải lo lắng cho ai, em sẽ làm gì?

- Không phải lo cho ai ? Nhưng làm sao em có thể ? Ch'iuming bối rối hỏi. Có chủ nhân của em và có bà. Ngoài hai vị ra, còn có cả gia đình.

- Tại sao con lại nhờ vị linh mục nước ngoài nhận đứa bé nếu em chết ?

- Em không muốn làm phiền bà với một đứa con gái, Ch'iuming nói.

- Tại sao em lại tìm cách chết trước thời hạn ?

- Vì Ying đã nói với em rằng với thể trạng của em, em sẽ sinh con gái, và con tự nhủ : cả hai chúng tôi sẽ ra đi, không làm phiền ai.

- Cái chết có thể gây phiền toái như cuộc sống vậy.

- Ồ, không phải cái chết của em, Ch'iuming ngây thơ nói : em chẳng có giá trị gì với ai cả.»

Bà Wu không tìm được lời đáp. Bà đứng dậy, vì lúc này, bà cảm thấy hoàn toàn bất lực.

«Đừng nghĩ đến những điều đó nữa ! bà kêu lên. Nếu em chết, chúng ta sẽ rất khó nuôi dưỡng đứa bé này, và em biết đấy, ta chưa bao giờ thuộc về những người cho rằng nên để một đứa con gái chết.

- Bà thật tốt bụng», Ch'iuming nói, và cô ấy lại nhắm mắt lại.

Những giọt nước mắt lăn dài dưới mí mắt. Bà Wu nhận thấy điều đó, nhưng bà cũng thấy cánh tay Ch'iuming ôm chặt đứa bé ; đó là một dấu hiệu tốt ; Bà Wu rời đi.

Khi băng qua sân, bà gặp ông Wu đang trở về. Họ đối mặt bất ngờ, và bà ngay lập tức đoán rằng ông vừa làm điều gì đó không khiến bà vui, vì ông đỏ mặt và mồ hôi lấm tấm trên trán.

«Mẹ của các con trai anh ! ông kêu lên.

- Em vừa gặp người vợ thứ của chúng ta, bà nói một cách ân cần. Chúng ta cần suy nghĩ về trường hợp của cô ấy. Cô ấy đã muốn tự tử vì sợ sinh con gái và cả hai sẽ là gánh nặng cho gia đình.

- Thật vô lý ! ông kêu lên. Như thể chúng ta là những kẻ tầm thường để ý đến một miệng ăn thêm hay bớt.»

- Em sẽ đi cùng anh, Bà Wu nói. Em cần sự khôn ngoan của anh.»

Họ cùng trở lại căn phòng lớn hình vuông nơi họ đã trải qua bao giờ phút của cuộc sống chung. Xa hơn là căn phòng nơi Ch'iuming nghỉ ngơi, đứa bé trên tay ; nhưng với họ, không có nguy cơ bị nghe lén. Trên cao, trần nhà mất hút giữa những xà ngang, hấp thụ mọi tiếng người.

«Giờ cô ấy đang sống trong nhà, Bà Wu nói, chúng ta sẽ làm gì với cô ấy và đứa bé mà cô ấy mang đến ? Vì em thấy cô ấy không chiếm được trái tim anh. Dù vậy, cô ấy đã ở đây, và em xin lỗi anh vì điều này.»

Ông Wu có vẻ không thoải mái. Sáng nay, ông mặc áo khoác quá dày, và ngày hôm nay ấm hơn buổi sáng. Dù sao, bất kỳ sự bối rối nào cũng khiến ông nóng, ngay cả trong mùa đông.

«Anh xấu hổ vì sau ý định tốt của em...» Ông lắp bắp. «Dù sao, Ch'iuming cũng khá tốt. Nhưng em biết rồi đấy. Lòng tốt ở phụ nữ rất đáng quý, nhưng...

- Em đã rất ích kỷ», bà nói đơn giản.

Bà giữ tư thế quen thuộc, ngồi, hai tay đan vào nhau trên đầu gối. Bà không nhìn chồng, mà đăm chiêu ngắm những bóng lá tre mùa đông in trên sàn, ngay trước cửa mở đón nắng, và gió khiến những chiếc lá hình mũi tên nhảy múa. Bà nghĩ về Sư huynh André và chợt hiểu điều ông muốn nói. Bà chỉ được giải phóng khi hoàn toàn buông bỏ, và bà chỉ đạt được điều đó bằng cách ép mình làm điều khó khăn nhất.

«Em nhận lỗi của mình, bà nói mà không ngước mắt. Mọi việc sẽ diễn ra theo ý anh. Chúng ta sẽ cho Ch'iuming đi, nếu anh muốn. Và em sẽ trở lại. Cả hai chúng ta sẽ quên đi những tháng ngày vừa qua.»

Bà mong đợi một tiếng reo vui, nhưng không có. Khi sự im lặng trở nên quá nặng nề, bà ngước mắt và thấy khuôn mặt đỏ bừng của chồng, ướt đẫm mồ hôi. Ông cười một cách khổ sở khi thấy vợ nhìn mình ; ông mở cổ áo, lấy khăn tay lụa ra và lau mặt.

«Giá anh biết trước (ông thở hổn hển), giá anh có thể nghĩ đến...»

Bà Wu cảm thấy tim mình đóng băng. Ông không còn muốn bà nữa. Những gì bà nghe là sự thật. Ông đã tìm được người khác cho riêng mình.

«Hãy nói cho em về cô ấy», bà nhẹ nhàng nói.

Với những ngập ngừng, lắp bắp, tiếng cười ngượng ngùng, ông giải thích rằng có lẽ ông sẽ phải sắp xếp cho Jasmine một ngôi nhà riêng. Cô ấy còn trẻ và rất trẻ con.

«Anh không muốn thêm phiền phức cho em dưới mái nhà này», ông nói.

Bà mở to đôi mắt dài và đẹp của mình :

«Nếu anh hạnh phúc, làm sao điều đó có thể thêm phiền muộn cho em ? bà hỏi bằng giọng trong trẻo nhất. Hãy để cô ấy đến đây, sống dưới mái nhà của chúng ta. Tại sao phải chia rẽ gia đình ?»

Ông đứng dậy, tiến lại gần, nắm lấy tay bà và giữ nó, mát lạnh và bất động giữa những ngón tay to của ông.

«Em là một người phụ nữ tốt, ông trang nghiêm nói, không phải người đàn ông nào cũng có được điều mình muốn và đồng thời sống yên ổn dưới mái nhà.»

Bà mỉm cười và rút tay lại.

Nhưng rất lâu sau khi rời xa ông, bà vẫn kinh ngạc trước sự lạnh lùng, pha lẫn thỏa mãn, mà bà đã cảm nhận. Tự mình chọn một người phụ nữ để thay thế mình, được thôi, nhưng để ông tự chọn là chuyện khác. Bà ngạc nhiên trước những phức tạp mà cuộc sống có thể tạo ra giữa đàn ông và phụ nữ. Bà tưởng mình đã giải phóng khỏi ông vì không yêu ông. Nhưng không phải vậy ; niềm kiêu hãnh bị tổn thương khi biết ông đã ngừng yêu bà chứng minh điều đó. Sư huynh André đã đúng, bà luôn nghĩ đến, và chỉ nghĩ đến, bản thân mình.

«Làm sao tôi có thể thoát khỏi chính mình ? bà hỏi Sư huynh André.

- Chỉ nghĩ đến người khác, ông đáp.

- Điều đó có nghĩa là ta phải luôn nhường nhịn ?

- Nếu kháng cự khiến bà nghĩ đến bản thân, thì phải nhường nhịn.

- Cha của các con trai tôi muốn đưa một người phụ nữ khác vào nhà. Tôi có nên nhường nhịn ?

- Chính lỗi của bà khi đưa người đầu tiên vào đây.»

Những lời này khiến bà tức giận. Một cơn giận dữ bùng lên từ trái tim bà như một cơn lốc :

«Giờ ông nói như một linh mục, bà cay đắng nói. Ông không thể hiểu được cảm giác bị ép buộc phải trao thân xác cho một người đàn ông, trong nhiều năm, trái với ý muốn của mình.»

Bà có một mong muốn kỳ lạ là khiến ông chia sẻ nỗi bất hạnh của mình và tiếp tục, không giấu giếm :

«Trao một thân thể mảnh mai vào những bàn tay thô lỗ, thấy dục vọng bốc lên, nóng bỏng, nhưng xác thịt của mình lại lạnh giá - cảm thấy tim yếu đuối, tâm trí bệnh hoạn, nhưng vẫn bị ép phải hy sinh vì sự yên ổn của gia đình.»

Khuôn mặt vị linh mục vẫn thanh thản và bình thản :

«Có nhiều cách để dâng hiến thân xác cho linh hồn», ông nói.

Bà Wu thở dài :

«Tôi có nên cho phép người phụ nữ thứ hai đến đây ?

- Chẳng phải tốt hơn là để cô ấy ở dưới mái nhà này, với sự đồng ý của bà, hơn là để cô ấy ở nơi khác, không có bà ?

- Tôi chưa bao giờ nghĩ một linh mục nước ngoài lại có thể cho tôi lời khuyên này», bà nói với một giọng điệu mỉa mai mới.

Bà mở sách mà không nói thêm gì, và dưới sự hướng dẫn của vị linh mục, bà nghiên cứu các Thánh Vịnh Do Thái.

Khi thời gian trôi qua, bà vô cùng xúc động khi thấy những gì những văn bản này chứa đựng. Ở đó, trái tim con người kêu lên với điều mà nó có thể tôn thờ. Và tôn thờ là gì, nếu không phải là niềm tin và hy vọng rằng sự sống và cái chết đều có ý nghĩa, rằng chúng được tạo ra và mong muốn bởi thiên đường ?

«Có phải thiên đường của chúng tôi là Chúa của ngài, và Chúa của ngài là thiên đường của chúng tôi ?

- Chúng là một.

- Nhưng cô Hsia đã khẳng định với tôi là không. Cô ấy luôn bảo chúng tôi tin vào một Chúa duy nhất, chứ không phải thiên đường của chúng tôi. Cô ấy nói chúng khác nhau.

- Trong một ngôi đền luôn có vài sinh vật không phù hợp, ông nói nhẹ nhàng. Chỉ có một Chúa duy nhất, nhưng Ngài mang nhiều tên gọi.

- Vậy bất cứ nơi nào trên trái đất tròn, bên bất kỳ đại dương nào, những ai tin vào Chúa của họ đều tin vào Chúa thật sự ?

- Và do đó, họ là anh em, ông đáp.

- Nếu tôi không tin vào bất kỳ ai trong số họ thì sao ? bà hỏi, cứng đầu.

- Chúa kiên nhẫn, ông nói. Chúa chờ đợi. Ngài chẳng có cả vĩnh hằng sao ?»

Bà Wu có cảm giác như một dòng chảy ấm áp kỳ lạ xuyên qua cả hai. Nhưng nó không bắt nguồn từ ông và cũng không kết thúc ở bà. Họ dường như chỉ là người truyền tải, từ đầu này đến đầu kia của trái đất.

Bà lặp lại :

«Thiên đường kiên nhẫn, thiên đường chờ đợi.»

Họ chia tay nhau với những lời đó. Sư huynh André gói những cuốn sách của mình trong một chiếc khăn tay cũ màu đen và kẹp dưới cánh tay. Bà đứng ở cửa thư viện và nhìn ông băng qua sân. Dáng người cao lớn của ông bắt đầu khom xuống nhẹ, như thể cái đầu bạc là gánh nặng trên đôi vai rộng. «Hay là, bà tự nhủ, «bởi vì

ông ấy ngày càng đi với ánh mắt dán xuống con đường ngay trước mặt ?» Ông hiếm khi ngẩng đầu lên để nhìn những gì ở cuối phố.

Bà quay lại và trở vào thư viện, như thường lệ, khi buổi học kết thúc. Bà thường dành một giờ để ghi nhớ những điều Sư huynh André đã dạy, đọc lại những gì họ đã cùng đọc, ngắm nhìn những bức tranh ông để lại và suy ngẫm về những lời ông nói.

Nhưng hôm đó, chỉ sau một giờ, bà nghe thấy tiếng la hét lớn từ sân ngoài và ngẩng đầu lên lắng nghe. Ying sẽ đến báo cho bà biết chuyện gì đang xảy ra. Bà Wu vừa kịp nghĩ vậy thì Ying đã chạy vào vườn. Cô vừa kêu vừa than vãn, rồi ném tạp dề lên đầu và bật khóc.

Bà Wu đứng dậy ngay lập tức ; cuốn sách bà đang cầm rơi xuống chân. Đầu tiên, bà nghĩ đến Liangmo, con trai cả, nhưng sáng nay cậu đã rời nhà như thường lệ. Bà nghĩ đến ông Wu... nhưng Ying đã đứng ở ngưỡng cửa : cô gạt tạp dề che mặt ra và kêu lên :

«Ôi trời ơi ! Vị linh mục ngoại quốc !

- Chuyện gì xảy ra với ông ấy vậy ? Bà Wu hỏi gấp. Ông ấy vừa rời khỏi đây không lâu.

- Ông ấy bị đánh trên đường ! Ying kêu lên. Đầu ông ấy bị vỡ !»

Giọng Bà Wu vang lên :

«Ông ấy bị đánh !

- Đó là bọn thanh niên đó. (Ying vừa khóc vừa nói). Băng Đảng Xanh - lũ cặn bã ! Chúng đang cướp phá cửa hàng của tên cho vay nặng lãi, vị linh mục thấy tên này la hét và nguyền rủa trời ; ông dừng lại để giúp hắn và bọn thanh niên xông ra đánh ông, ngay trên đầu.»

Bà Wu hầu như chưa nghe nói về Băng Đảng Xanh. Nhưng bà biết đó là một nhóm thanh niên hư hỏng lang thang khắp các con đường trong vùng và các phố trong thành. Người quản lý đất đai luôn thêm vào sổ sách một khoản : «Chi trả cho Băng Đảng Xanh.»

«Sư huynh André đâu rồi ? bà kêu lên.

- Họ đã đưa ông về nhà và đặt ông lên giường, nhưng người gác cổng ở đó, anh ta nói vị linh mục đang hỏi đến bà.

- Tôi phải đến ngay», Bà Wu nói. Giúp tôi mặc áo.

- Tôi sẽ bảo người khiêng kiệu chuẩn bị.

- Không, tôi không có thời gian, Bà Wu nói. Tôi sẽ đi xe kéo ở cổng.»

Vài phút sau, cả nhà biết rằng Bà Wu lần đầu tiên trong đời đi đến một nơi xa lạ, nhà của vị linh mục ngoại quốc. Bà ngồi thẳng trong xe kéo, và phía sau lưng người kéo, bà nói :

«Tôi sẽ trả gấp đôi nếu anh đi nhanh hơn bình thường.

- Gấp ba tiền và tôi sẽ đi nhanh gấp ba !» anh ta hét qua vai.

Phía sau bà, Ying theo sau trên một chiếc xe kéo khác, nhưng lần này, Bà Wu không bận tâm đến lời đàm tiếu. Trong đầu bà chỉ có một suy nghĩ : đến kịp bên cạnh vị linh mục để nghe những lời cuối cùng của ông và nhận chỉ dẫn cho phần đời còn lại.

Bà xuống xe trước một cánh cửa gỗ đơn giản không sơn, gắn giữa bức tường gạch thấp. Và không nhìn xung quanh, bà bước vào. Một bà lão đang đợi, khóc lóc.

«Sư huynh André đâu rồi ?» Bà Wu hỏi.

Bà lão quay lại và dẫn bà qua một cánh cửa mở, vào một ngôi nhà gạch thấp, một sân đầy trẻ con đang khóc, và cuối cùng vào một căn phòng.

Sư huynh André nằm trên một chiếc giường tre hẹp. Những người đàn ông và phụ nữ ăn mặc rách rưới vây quanh. Họ dạt ra để Bà Wu tiến lại gần giường, và như thể cảm nhận được sự hiện diện của bà, Sư huynh André mở mắt. Đầu ông được băng vội bằng một miếng vải trắng thô ráp, máu chảy dài xuống má và thấm vào gối dưới đầu.

«Tôi đây, bà nói. Hãy nói cho tôi biết tôi phải làm gì.»

Suốt một khoảng thời gian dài, ông không thể nói. Ông đang hấp hối. Bà nhìn thấy sự trống rỗng trong đáy mắt đen của ông ; rồi ý chí tập trung lại thành ánh sáng. Ông nhìn bà, môi hé mở ; ngực ông nâng lên một hơi thở sâu, và ông nói rõ ràng :

«Hãy chăn dắt những con chiên của tôi.»

Rồi bà thấy cái chết đến. Hơi thở ngừng lại, mí mắt run rẩy, ý chí rút lui. Thân hình to lớn rùng mình, Sư huynh André giơ tay ra khỏi giường, chúng rơi xuống hai bên và đập vào nền gạch lạnh. Bà Wu cúi xuống nâng bàn tay phải lên, một người đàn ông rách rưới bước tới cầm lấy tay trái, và cả hai giữ chúng trong tay mình. Bà Wu nhìn qua thân thể, vào mắt người đàn ông đối diện. Đó là một kẻ vô danh, không là gì cả : một

người hầu, một kẻ ăn xin. Anh ta nhìn bà khiêm nhường và đặt tay Sư huynh André lên ngực bất động, và bà đặt tay phải mình đang giữ lên trên. Lũ trẻ ùa vào phòng, xúm xít quanh chiếc giường đã trở thành nơi an nghỉ. Tất cả đều kêu lên :

«Cha ! Cha !»

Chỉ toàn là con gái, đứa lớn nhất không quá mười lăm tuổi, những đứa lớn bế những đứa nhỏ chưa biết đi. Chúng dựa vào Sư huynh André, sờ soạng ông bằng những bàn tay nhỏ, lau máu chảy từ mặt ông bằng mép áo.

«Các con là ai ? Bà Wu hỏi bằng giọng lạ lẫm và bình tĩnh.

- Chúng con là những con chiên của ngài ! chúng đồng thanh hét lên.

- Những đứa trẻ bị bỏ rơi, người đàn ông rách rưới nói. Vị linh mục nhặt chúng ngoài tường thành, nơi người ta vứt chúng. Những đứa lớn là nô lệ bỏ trốn. Ông ấy nhận bất cứ ai.»

Bà Wu muốn khóc một mình, cho riêng mình, nhưng lũ trẻ ôm chầm lấy Sư huynh André, quấn quanh ông bằng cánh tay.

«Ôi, lạnh quá», một đứa bé gái vừa khóc vừa nói.

Nước mắt lấp lánh trên má nó. Nó áp tay Sư huynh André vào má ướt.

«Tay ngài lạnh quá.»

Bà Wu đứng im giữa gia đình kỳ lạ này. Bà nhận ra mình vẫn chưa biết chuyện gì đã xảy ra.

«Ai đã đưa ông ấy lên giường ?» bà hỏi nhỏ.

Người đàn ông rách rưới đập ngực :

«Là tôi. Tôi thấy ông ấy ngã. Mọi người trên đường đều sợ. Bọn Trộm Xanh bỏ chạy khi thấy ông sắp chết. Tên cho vay đóng cửa và trốn trong nhà. Nhưng tôi chỉ là kẻ ăn xin, tôi sợ gì chứ ? Vị linh mục ngoại quốc này thỉnh thoảng cho tôi ít tiền, nhất là vào mùa đông, và có lần ông dẫn tôi đến đây, tôi ngủ đến sáng, và ông cho tôi ăn.

- Anh đã khiêng ông ấy về đây ! bà kêu lên.

- Tôi và những người ăn xin khác, anh ta nói (và Bà Wu thấy sáu bảy người đàn ông rách rưới). Ông ấy quá cao lớn để một hoặc hai người khiêng.»

Bà Wu nhìn xuống khuôn mặt bình yên của Sư huynh André. Bà đến với hy vọng nhận được vài lời cho riêng mình. Thay vào đó, ông nói :

«Hãy chăn dắt những con chiên của tôi.»

Tất cả những đứa trẻ đang ở đây, và với bản năng nhanh nhạy của trẻ con, chúng nhìn lại bà ; chúng quan sát bà, chuyển hy vọng từ hình hài im lặng của Sư huynh André sang bà, bất động nhưng còn sống.

Bà Wu do dự :

«Tôi sẽ làm gì với các con đây ?

- Thưa bà, Cha chúng con đã dặn bà làm gì ?» một cô bé gầy gò hỏi với vẻ lo lắng.

Cô bé bồng một đứa trẻ mập mạp, vui vẻ trên tay.

Bà Wu chỉ có thể trả lời sự thật.

«Ngài bảo tôi nuôi các con», bà nói.

Những đứa trẻ nhìn nhau. Cô bé gầy chuyển đứa bé sang tay kia.

«Bà có đủ thức ăn cho tất cả chúng con không ? cô bé hỏi một cách nghiêm túc.

- Có», bà Wu đáp.

Bà đứng đó, ánh mắt đặt lên những đứa trẻ.

«Chúng con có hai mươi đứa, cô bé tiếp tục. Con mười lăm tuổi - đến mười sáu, ngài sẽ lo tìm việc gì đó cho chúng con.»

- Việc gì đó ?» bà Wu lặp lại.

Người phụ nữ lớn tuổi bước vào :

«Khi chúng mười sáu tuổi, ngài tìm cho chúng một mái ấm và một người chồng tốt», bà nói.

Họ nói như thể hình hài to lớn, yên bình kia, nằm trên giường, vẫn còn sống.

Bà Wu nhìn Sư huynh André. Mắt ngài nhắm nghiền, tay đan trước ngực.

«Hãy ra khỏi phòng này, bà nói một cách đột ngột. Để ngài yên nghỉ.»

Vâng lời, họ rút lui, những người ăn xin, các cô bé cùng người phụ nữ lớn tuổi, chỉ còn lại bà Wu. Ở cửa, Ying đứng thẳng như cây gỗ.

«Đi đi, Ying, bà Wu nói.

- Con sẽ đứng đợi sau cửa», Ying trả lời.

Bà Wu đóng cánh cửa lại. Việc bà làm ở đây sẽ gây xôn xao. Tại sao một quý bà lại muốn ở lại với một linh mục ngoại quốc, dù đã chết ? Nhưng bà không quan tâm. Với bà, ngài không còn là linh mục hay người ngoại quốc nữa. Ngài là người duy nhất trên đời mà bà từng tôn thờ. Ông Cụ đã dạy bà nhiều điều. Nhưng Ông Cụ sợ hãi nhiều thứ. Sư huynh André không sợ bất cứ ai. Ngài không sợ sống, cũng không sợ chết. Khi ngài còn sống, bà chưa bao giờ nghĩ đến ngài như một người đàn ông ; giờ đây, khi ngài đã chết, bà nhìn thấy con người trong ngài, nhưng không còn sự sống. Hẳn ngài đã từng rất đẹp trai thời trẻ. Thân hình cao lớn nằm trước mặt bà toát lên vẻ uy nghi. Làn da tái nhợt trong cái chết trở nên trong suốt.

Đột nhiên, đôi mắt bà mở to : «Người mà tôi yêu !» bà thì thầm trong sự ngạc nhiên sâu thẳm.

Bà tự nhủ điều đó và ngay lập tức chấp nhận nó, cảm thấy toàn bộ con người mình thay đổi. Dù không cử động, những rung động lan khắp cơ thể, máu dồn về tim, và tâm trí bà trở nên trong trẻo. Bà cảm thấy nhẹ nhàng và mạnh mẽ. Bà ngẩng đầu lên, nhìn xung quanh. Bốn bức tường vẫn đó, nhưng bà cảm thấy tự do và hoàn toàn là chính mình. Thân thể ngài vẫn nằm trên giường,

như lúc chết, nhưng khi nhìn xuống, bà hiểu rằng ngài đã thoát khỏi cái chết đó. Bà vốn rất hoài nghi. Suốt nhiều năm, bà không bước chân vào đền chùa để thắp hương. Cha bà đã rửa sạch cho bà khỏi những mê tín thông thường của phụ nữ, và Ông Cụ đã hoàn thành công việc đó. Giờ đây, bà vẫn không tin vào một vị thần vô hình, nhưng bà chắc chắn rằng người đàn ông này vẫn tiếp tục sống.

«André.»

Bà gọi tên ngài bằng giọng trầm và rõ ràng, từ giờ trở đi, bà sẽ không bao giờ gọi ngài là Sư huynh nữa.

«Ngài sống trong tôi. Tôi sẽ làm mọi cách để gìn giữ sự sống của ngài.»

Vừa nói xong, sự bình yên tràn ngập toàn bộ con người bà. Sâu thẳm, êm dịu và thỏa mãn đến mức lần đầu tiên trong đời, bà cảm thấy rằng trước đây bà chưa bao giờ biết đến sự bình yên là gì. Đứng yên trong căn phòng trống trải, trước thi thể ngài, bà cảm thấy hạnh phúc.

Và hạnh phúc đó không phải là trạng thái xuất thần, mà là một nguồn năng lượng bắt đầu hoạt động trong tâm trí và cơ thể bà. Nhiệm vụ hiện tại của bà trở nên rõ

ràng. Phải chôn cất thi thể này không cần linh mục hay lời cầu nguyện, sắp xếp những vật dụng thuộc về ngài; bà sẽ tự mình làm điều đó. Và sau đó, đơn giản, bà sẽ tiếp tục mọi việc ngài từng làm.

Bà bình thản rời khỏi phòng, bước vào căn phòng nơi Ying, người phụ nữ lớn tuổi, những người ăn xin và lũ trẻ đang chờ. Bà ngồi xuống một trong những chiếc ghế gỗ.

«Nào, bà nói. Về việc chôn cất ngài, ngài có để lại chỉ dẫn gì không ?»

Mọi người nhìn nhau. Lũ trẻ, sợ hãi, im lặng. Người phụ nữ lớn tuổi khóc nức nở, dùng tạp dề lau nước mắt.

«Ngài chắc chắn không nghĩ mình sẽ chết ! bà ta kêu lên. Chúng tôi cũng chưa bao giờ nghĩ đến chuyện này.

- Ngài có người thân không ? Nếu có, chúng ta phải gửi thi thể ngài về cho họ.»

Không ai từng nghe nói về gia đình ngài. Ngài chỉ đơn giản đến đây, không rõ năm nào, và chưa bao giờ rời đi.

«Ngài có nhận thư không ? bà Wu hỏi.

- Khi có thư, ngài không bao giờ đọc. Ngài để chúng nằm đó, không mở, và sau một thời gian, tôi lấy chúng để khâu vào đế giày cho lũ trẻ.

- Ngài có viết thư không ? bà Wu hỏi tiếp.

- Không bao giờ.

- Còn với anh ? bà hỏi người ăn xin, ngài có nói gì với anh không ?

- Ngài chưa bao giờ nhắc đến người thân. Giữa chúng tôi chỉ nói về những người trong thành phố hoặc vùng lân cận cần giúp đỡ.»

Bà Wu suy nghĩ : André thuộc về bà, hoàn toàn. Bà sẽ mua cho ngài một chiếc quan tài đen đơn giản. Về phần đất, bà sẽ chôn ngài trên mảnh đất của mình. Bà nghĩ đến một góc đất mà bà yêu thích, trên vòng đồi nhìn xuống những cánh đồng lúa ; nơi đó có một cây bạch quả cổ thụ, dưới bóng mát của nó, bà thường nghỉ ngơi khi đi kiểm tra ruộng vào mùa xuân.

Bà đứng dậy :

«Chiều nay, tôi sẽ cho người đi đào huyệt.»

Khi bà đứng lên, lũ trẻ và người phụ nữ lớn tuổi nhìn bà với vẻ lo lắng, và bà hiểu nỗi băn khoăn của họ.

«Chuyện gì sẽ xảy ra với chúng tôi ?» họ hẳn đang tự hỏi.

«Căn nhà này, bà Wu hỏi, nhìn quanh những căn phòng gần như trống rỗng, có phải là của ngài không ?»

Người phụ nữ lớn tuổi lắc đầu :

«Đây là nhà thuê, bà nói, và chúng tôi thuê rất rẻ vì nó bị ma ám. Không ai, ngoài chúng tôi, muốn ở đây, vì nó là nơi trú ngụ của những con chồn mang linh hồn xấu xa. Nhưng linh hồn xấu sợ ngài, và chúng tôi sống an toàn với giá rất rẻ.

- Ngài không sở hữu gì sao ? bà Wu hỏi.

- Không gì ngoài hai bộ quần áo thay đổi. Một bộ ngài mặc, bộ kia tôi giặt. Ngài có vài cuốn sách và cây thánh giá. Có lúc, trong phòng ngài có một bức tranh đẹp đóng trên cây thánh giá bằng gỗ, treo trên giường. Nhưng một đêm, nó rơi xuống, vỡ tan, và ngài không bao giờ thay thế. Ngài cũng có một tràng hạt, một đứa bé nghịch làm đứt dây, và ngài không bao giờ xâu lại. Những hạt lăn ra và mất, ngài nói ngài không cần chúng nữa.»

Bà Wu nhìn quanh trong khi lắng nghe người phụ nữ lớn tuổi.

«Cái hộp đen kia là gì ? bà hỏi, chỉ tay về phía đó.

- Đó là hộp giọng nói ma thuật, người phụ nữ lớn tuổi nói. Ngài thường nghe giọng nói từ nó vào ban đêm.»

Bà Wu nhớ lại ngài đã từng nhắc đến nó. Bà tiến lại gần hộp và áp tai vào, nhưng không nghe thấy gì.

Người phụ nữ lớn tuổi giải thích :

«Nó không nói với ai khác ngoài ngài.

- Vậy chúng ta sẽ chôn nó cùng ngài.

- Còn một thứ ma thuật nữa.» Người phụ nữ lớn tuổi do dự. «Ngài cấm chúng tôi động vào.»

- Ở đâu ?»

Người phụ nữ lớn tuổi trườn xuống gầm giường và lôi ra một chiếc hộp gỗ dài. Bà mở nó ra. Trong hộp là một dụng cụ hình ống.

«Ngài đặt nó lên mắt phải mỗi khi đêm quang đãng và nhìn lên trời», bà nói.

Bà Wu ngay lập tức hiểu rằng đó là cách ngài ngắm các vì sao.

«Tôi sẽ mang nó về, bà nói. Và giờ đưa tôi những cuốn sách của ngài ; quần áo và thánh giá của ngài sẽ được chôn cùng. Về căn nhà này, hãy trả lại cho chủ. Nói với họ rằng tôi đảm bảo nó đã được giải thoát khỏi linh hồn xấu. Họ có thể cho thuê lại với giá cao.»

Tất cả lũ trẻ xúm lại quanh người phụ nữ lớn tuổi, im lặng lắng nghe, nín thở và đầy sợ hãi. Ngôi nhà của chúng bị lấy đi. Chúng chẳng còn gì.

Bà Wu mỉm cười với họ. Bà hiểu suy nghĩ của chúng với một tình yêu thương mới mẻ.

«Còn tất cả các con, và chị cũng vậy, hãy đến sống với tôi.»

Những đứa bé thở phào nhẹ nhõm. Chúng được cứu rồi. Với sự tin tưởng dễ dàng của trẻ con, chúng chấp nhận sự an toàn mới và trở nên hào hứng.

«Khi nào ạ ?... Khi nào ạ ?... chúng reo lên.

- Tôi nghĩ các con nên ở đây đến ngày mai. Sau đó, chúng ta sẽ cùng nhau đến mộ. Nhưng các con sẽ không quay lại đây nữa. Các con sẽ về với tôi.

- Trái tim nhân hậu.» Bà lão nức nở. «Trái tim nhân hậu và tốt bụng ! Ông ấy biết... chắc chắn ông ấy biết

điều đó !»

Bà Wu mỉm cười mà không đáp lại lời này.

«Bà có đủ gạo cho bữa ăn của chúng không ? Chúng sẽ cần thức ăn cho hôm nay và sáng mai. Bữa trưa chúng sẽ dùng ở nhà tôi.

- Trong nhà luôn có sẵn thức ăn dự phòng cho một ngày.» Và bà lão vẫn khóc. «Chúng tôi có đủ cho đến lúc đó.

- Vậy thì, ngày mai tôi sẽ quay lại», bà Wu nói.

Bà để lũ trẻ nép vào mình một lúc, biết rằng những đứa bé gái này vốn quen tụ tập quanh vị linh mục để cảm nhận sự hiện diện thể xác của ông, và chúng cần trải nghiệm cảm giác an toàn tương tự khi ở bên bà. Rồi bà nói với chúng bằng giọng dịu dàng :

«Hẹn gặp lại các con ngày mai, những đứa bé của ta.»

Và bà rời khỏi ngôi nhà nơi thi thể của vị linh mục đã qua đời đang yên nghỉ. Khi bước ra, bà đã trở thành một con người khác so với người phụ nữ đã bước vào đó.

Bà trở về sân nhà mình và ở đó một mình suốt thời gian dài, với con người đã biến đổi của mình. Bà chấp nhận cái chết của André. Nếu ông sống, chắc chắn sẽ

đến lúc bà nhận ra mình yêu ông. Lúc đó, bà chỉ còn hai lựa chọn : tìm cớ để không gặp ông nữa, hoặc trao trái tim mình cho ông và thổ lộ tình yêu. Và bà cũng chắc chắn rằng điều đó sẽ chia rẽ họ.

Đêm đó, bà ngồi thức suốt nhiều giờ, một mình, từ chối để Ying giúp bà chuẩn bị đi ngủ.

Bà không muốn nằm trên giường. Bà muốn ngồi đó, tỉnh táo, sống động, một mình, để đo lường mức độ của những gì mình vừa khám phá. Bà yêu một người đàn ông, một người xa lạ, từ phương xa đến, một người chưa từng một lần đưa tay chạm vào tay bà, dù chỉ một lần chạm vào cũng là điều không tưởng. Sau một lúc lâu, trong bóng tối, bà mỉm cười. Xung quanh bà, ngôi nhà chìm trong im lặng và tối tăm, nhưng một ngọn nến vẫn cháy gần đó, và trái tim bà thì thầm to.

«Nếu tôi đưa tay cho ông, bà nói, liệu ông có sợ tôi không ?»

Nhưng bà biết rằng Sư huynh André không sợ ai. Ông có Chúa của mình. Ý nghĩ ấy khiến bà Wu nhận ra rằng những vị thần của đàn ông là kẻ thù của phụ nữ. Lần đầu tiên trong đời, bà cảm thấy một nỗi ghen tuông.

Những vị thần thực sự dành cho phụ nữ là không thể có được. Bà tìm kiếm những người phụ nữ khác cũng thờ phụng thần linh. Cô Hsia thường xuyên nói về vị thần của cô. Nhưng cô Hsia không có ai khác để nói chuyện, không chồng, không con, không gia đình, không bạn bè. Từ trong khoảng trống đó, cô nhìn quanh và tìm thấy một vị thần cho riêng mình. Không, thước đo thực sự dành cho một người phụ nữ là khi có được mọi thứ như đàn ông, nhưng lại từ bỏ tất cả để tìm kiếm một vị thần. Trong số những người phụ nữ bà quen biết và đã gặp trong đời, không một ai bắt đầu hành trình tìm kiếm Chúa. Nghĩa là không ai có thể hành động như André khi còn trẻ, từ bỏ người phụ nữ mình yêu, sự giàu có và danh tiếng từ tri thức, chỉ để dành cả đời phụng sự Chúa.

Bà ngừng suy nghĩ miên man để nghĩ về người phụ nữ mà André đã yêu thời trẻ và từ bỏ vì sự cô độc. Chắc hẳn cô ấy trẻ và đẹp. Nỗi ghen tuông của bà Wu không chỉ vì tình yêu André dành cho người phụ nữ đó, mà còn vì cô ấy, dù giờ đã là người xa lạ và bị lãng quên, đã từng được nhìn thấy André khi ông còn trẻ, trước khi trở thành linh mục.

«Tôi ước được nhìn thấy ông ấy : một người khổng lồ trẻ tuổi», bà Wu tự nhủ.

Bà ngồi yên, trong sự bình yên tuyệt đối, đôi tay đặt lên nhau, và những chiếc nhẫn trên ngón tay phản chiếu ánh sáng mờ. Đúng vậy, André thời trẻ chắc chắn đã rất đẹp trai trong mắt một người phụ nữ. Dù ở tuổi trung niên, ông vẫn đẹp, nhưng thời trẻ, ông hẳn là một vị thần. Rồi bà Wu bắt đầu thương cảm cho người phụ nữ mà ông đã từ chối. Có lẽ giờ cô ấy đã kết hôn và là mẹ của nhiều đứa trẻ. Một người phụ nữ không chết vì một người đàn ông không muốn mình, nhưng đâu đó trong tim cô, ký ức về André vẫn tồn tại - dù là tình yêu hay hận thù. Một người phụ nữ nhỏ nhen sẽ ghét ông; nhưng nếu có trái tim rộng lượng, cô sẽ không trách móc mà vẫn yêu ông. Hoặc có lẽ cô ấy đã quên ông, sự mệt mỏi khiến trái tim trở nên vô cảm, như khi người ta đã dùng hết năng lượng của trái tim và thể xác. Đó là điểm yếu của phụ nữ, trái tim và thể xác họ đan xen như những sợi chỉ, nên khi thể xác đã mòn mỏi, trái tim cũng kiệt quệ, trừ khi nó chứa đựng một tình yêu như tình yêu bà dành cho André. Cái chết đã giải thoát bà khỏi thể xác của người đàn ông. Nếu ông sống, họ có thể đánh mất linh hồn vì những cám dỗ của xác thịt. Nghĩ đến điều này, bà Wu bất ngờ cảm thấy một luồng máu nóng dâng lên trong cơ thể.

«Dù sao, tôi vẫn là một người phụ nữ», bà tự nhủ với chút thích thú.

Chỉ nghĩ về thân hình cao lớn của André đã khiến bà thấy phong phú hơn. Thật nguy hiểm cho sự bình yên của bà nếu ông còn sống và ở trước mặt bà... Bà cảm thấy biết ơn những tên cướp trong Băng Xanh đã loại bỏ mối nguy hiểm đó. Rồi, qua cửa, bà nhận thấy ánh trăng đẹp đẽ chiếu xuống những cây lan, len lỏi qua những khóm tre. Thật tàn nhẫn khi được hạnh phúc trong khi đôi mắt André đã khép lại.

«Không phải tôi hạnh phúc vì cái chết của ông, bà thì thầm với ông, mà vì một tai họa lớn đã được tránh khỏi cho cả hai chúng ta, và chúng ta có thể giữ được hạnh phúc lớn lao này. Vì chắc chắn ông biết tôi yêu ông.»

Khi thì thầm những lời này, bà hiểu rằng André hiểu bà rất rõ. Điều đó mang lại cho bà cảm giác thoải mái và mãn nguyện tức thì. Bà biết rằng André sẽ đau khổ nếu phản bội chức vụ linh mục, cũng như bà sẽ đau khổ nếu phản bội gia đình. Họ sẽ thuyết phục nhau từ bỏ, nhưng để thực hiện điều đó, họ không bao giờ được gặp nhau. Giờ đây, không cần phải từ bỏ gì cả. Bà có thể nghĩ về ông bao nhiêu tùy thích mà không gặp nguy hiểm.

«Nhưng chắc chắn, mình đã thay đổi», bà nghĩ.

Bà vẫn ngồi yên, tự hỏi mình đã thay đổi như thế nào. Bà không biết. Bà sẽ phải khám phá chính mình. Trái

tim bà không còn như trước. «Tôi là người lạ với chính mình, bà tự nhủ với chút ngạc nhiên. Tôi tự hỏi mình sẽ hành động thế nào và lương tâm sẽ ra sao.»

Suốt một giờ sau khám phá đó, bà vẫn ngồi yên bất động.

«Tôi không biết mình sẽ hành động thế nào, bà nghĩ. Những động lực trong tôi đều mới mẻ. Tôi sẽ không sống vì nghĩa vụ nữa, mà vì tình yêu.»

Đó là điều bà khám phá ra về chính mình - sống vì tình yêu.

Và một lần nữa, bà cảm thấy sự phong phú kỳ lạ tràn ngập trong con người mình, theo sau là sự mãn nguyện thanh thản.

Lúc này, bà nghĩ đến chiếc kính thiên văn. Bà đã yêu cầu mang nó về nhà, và nó đang ở trong thư viện. Bà nhấc nó ra khỏi hộp một cách khó khăn vì nó nặng, đặt lên giá ba chân, rồi hướng lên bầu trời trước cửa, nhìn qua ống kính...

Bà mong sẽ thấy ngay hình dạng các vì sao và mặt trăng đang di chuyển. Nhưng thật thất vọng, bà không thấy gì, dù đêm rất trong. Bà tìm kiếm khắp nơi, nhưng bầu trời vẫn đóng kín với bà, và với một tiếng thở dài,

bà đặt chiếc kính xuống. Bà không hiểu gì về nó.

«Nó chỉ thuộc về ông ấy, bà tự nhủ, tôi sẽ chôn nó cùng ông ấy, bên cạnh chiếc hộp ghi âm tiếng đêm.»

Sau khi quyết định, bà đi ngủ và chìm vào giấc ngủ.

Tang lễ không giống bất kỳ đám tang nào từng diễn ra trong thành phố. Bà Wu không muốn một đám tang giống như tang lễ gia đình. Nhưng bà muốn tỏ lòng tôn kính người thầy của con trai mình. Những đứa trẻ mặc áo trắng không viền, và những người ăn xin đã mang thi thể Sư huynh André về nhà cũng xin được để tang. Bà Wu không đeo bất kỳ dấu hiệu tang tóc nào bên ngoài.

Trước buổi lễ, bà đã nghĩ nên thông báo về cái chết này cho một số người nước ngoài trong thành phố. Cô Hsia, và chắc chắn cả vị bác sĩ nước ngoài.

Bà Wu chưa từng gặp vị bác sĩ này và giờ cũng không muốn gặp. Người ta nói rằng những bác sĩ kiểu này luôn mang theo dao, sẵn sàng mổ xẻ bệnh nhân. Đôi khi họ khéo léo, cắt bỏ khối u, nhưng họ cũng giết người, và không có luật pháp nào để kiện một bác sĩ nước ngoài, khác với bác sĩ địa phương khi họ giết người thay vì chữa bệnh. Vì vậy, người ta tránh xa họ, trừ khi đã chắc

chắn sắp chết.

Bà gửi tin nhắn, qua một người hầu, đến vài người phương Tây trong thành phố, và người này trở về, nói rằng vì Sư huynh André không thuộc tôn giáo của họ, họ coi ông là người xa lạ và sẽ không đến.

Kết quả là tang lễ diễn ra theo quyết định của bà Wu. Nó không được tổ chức vào ngày mai, như bà nghĩ, vì không tìm được quan tài đủ lớn, người ta phải đóng một chiếc mới. Người thợ mộc làm việc không ngừng nghỉ và hoàn thành nó ; ông dành hai đêm và một ngày ở giữa để hoàn thiện. Rồi vào sáng sớm, trước khi thành phố thức giấc, bà Wu ngồi trên kiệu đi trước đoàn người đi bộ theo sau, cùng với André trong quan tài. Chính bà đã chứng kiến việc đặt thi thể lớn lao ấy vào quan tài.

Bà đứng đó, trong khi những người đàn ông nâng André lên và đặt vào quan tài ; bà đặt hộp giọng nói và dụng cụ ngắm sao vào trước khi đóng nắp : bà đã mang dụng cụ trở về nhà vị linh mục để chôn cùng ông. Bà vẫn đứng lặng, không một cử chỉ hay lời nói nào làm chậm việc đậy nắp quan tài nặng nề. Bà nhìn André như đang ngủ, bà khóc thầm cho ông, nắp quan tài hạ xuống và bà không còn thấy ông nữa.

Bà cũng không khóc. Tại sao phải bộc lộ nỗi đau bằng nước mắt ? Bà nghe tiếng đóng đinh vào gỗ và thấy những sợi dây thừng buộc vào những cây đòn lớn. Hai mươi người đàn ông được thuê để nâng chiếc quan tài khổng lồ, họ mang nó qua những con phố và qua cổng thành dẫn đến những ngọn đồi phía Tây. Giờ đây, bà Wu dẫn đầu và những người khác theo sau. Dưới gốc cây bạch quả, ngọn đồi đã sẵn sàng đón nhận Sư huynh André.

Không ai nói lời nào khi quan tài được hạ xuống huyệt đã chuẩn bị sẵn. Những đứa trẻ khóc và người phụ nữ già than vãn, nhưng bà Wu vẫn đứng im lặng ; đất được đổ đầy vào huyệt và một ngôi mộ được đắp cao lên.

Trong khoảnh khắc, trái tim bà thắt lại vì đau đớn - một nút thắt cứng và khô - vì bà sẽ không còn thấy André nữa, ngoại trừ trong ký ức, vì ông sẽ sống mãi mãi.

Khi mọi việc kết thúc, bà Wu dẫn đoàn người trở về nhà. Bà đưa những cô bé vào khuôn viên của mình, và từ ngày đó, chúng không còn vô gia cư nữa.

XI

Sáng hôm sau, khi nhìn quanh căn phòng quen thuộc, bà nhận ra thế giới vẫn y nguyên như mọi buổi sáng. Tuy nhiên, thay vì thức dậy với sự mệt mỏi và chán chường khi bắt đầu ngày mới, bà cảm thấy một năng lượng mới. Năng lượng này đến từ một nguồn mà trước đây bà chưa từng biết. Những gì bà từng cảm nhận thời trẻ với chồng chắc chắn là một dạng tình yêu. Không thể không yêu ông Wu khi ông còn trẻ. Ông quá đẹp trai, quá khỏe mạnh, quá vui vẻ để không thu hút tình cảm và khơi gợi khát khao. Nhưng tình yêu đó không có gì đặc biệt đối với bà Wu, nó bản năng như một phản xạ cơ bắp. Trái tim, xét cho cùng, chỉ là cơ bắp trung tâm của cơ thể.

Bà biết điều đó. Bà từng nhìn ông nội già nua của mình cầm trái tim còn đập của một con hổ chết ; đó là thời người ta tin rằng ăn trái tim hổ sẽ hấp thụ sức mạnh của nó. Bà nhớ lại cảnh tượng đó rõ ràng như thể nó đang diễn ra trước mắt. Lúc ấy bà mới tám, có lẽ chín tuổi. Những người dân núi bẫy được con hổ, họ mang nó, gầm rú, vào sân, bị mắc trong lưới dây thừng. Mọi người đổ xô đến để chiêm ngưỡng con vật lốm đốm vàng dưới ánh mặt trời mùa đông : khi thấy đám đông,

nó mở rộng cái miệng đỏ hung dữ và gào lên sự căm hận bất lực. Những người phụ nữ la hét, nhưng Ailien vẫn đứng im, mắt dán vào đôi mắt vàng dữ tợn. Như thể cảm nhận được sức mạnh từ ánh nhìn đó, con hổ khép hàm lại và tập trung mắt vào cô. Vô thức, cô bước một bước về phía trước, nhưng ông nội cô hét lên. Một người dân núi lao tới, đâm con dao vào tim con hổ. Lưỡi dao xuyên qua bộ lông, con vật ngã ngửa ra sau. Người dân núi lấy ra trái tim còn đập và đưa cho ông nội của Ailien.

Nhưng những gì bà cảm nhận trong sâu thẳm lúc này dành cho André không giống trái tim đập rộn ràng ấy. Tình yêu này, yên bình và mạnh mẽ, như ánh mặt trời giữa trưa. Bà được sưởi ấm, được củng cố, được khẳng định bản thân. Để làm điều đúng đắn, bà chỉ cần tuân theo hơi ấm và ánh sáng đó. Tình yêu thấm vào trí óc cũng như cơ thể bà. André không chết. Ông vẫn sống, vẫn ở bên bà, vì bà yêu ông. Sự ngăn cách của thể xác đã biến mất, giờ đây trở nên vô nghĩa. Bà, người cả đời hoài nghi đến tận xương tủy, người từng mỉm cười trước các linh mục và những nghi lễ đền chùa, người từng ngước mắt lên trời mà không thấy thần linh nào, và với bà, những linh hồn thiên nhiên chỉ là chuyện cổ tích trẻ con, giờ đây lại chắc chắn rằng André vẫn sống và ở bên cạnh bà.

«Tôi yêu ông khi ông đi lại trong những sân này nhưng tôi không biết. Tôi phải nhìn thấy thi thể ông để biết mình yêu ông đến mức nào.»

Và rồi, là một người phụ nữ, bà tự hỏi liệu ông có yêu bà không. Khi đặt ra câu hỏi về tình yêu được đáp lại, bà lần đầu cảm nhận được sự cô đơn.

«Vì tôi không thể nghe giọng nói của ông, tôi sẽ không bao giờ biết», bà tự nhủ.

Bà quay đầu nhìn ra sân : tiếng bước chân lớn trên phiến đá vắng bóng, và rồi, khi bà lắng nghe mà chỉ nghe thấy tiếng chim hót trong khóm tre, khuôn mặt Sư huynh André hiện lên từ từ trên bức màn ký ức tối tăm. Đôi mắt ông nhìn bà, đầy ấm áp, đôi môi trong bộ râu mỉm cười, với vẻ thông minh hơi hài hước vốn là biểu cảm thường thấy của ông ; tất cả hiện lên rõ ràng đến mức bà mỉm cười đáp lại. Bà không thể nghe thấy giọng nói của ông, nhưng bà đột nhiên cảm thấy chắc chắn rằng André yêu bà. Thân phận linh mục của ông dựng lên một bức tường ngăn cách, nhưng khi còn sống, ông đã yêu bà từ phía sau bức tường đó. Giờ đây, ông không còn là linh mục ; bức tường đã biến mất. Không có lý do gì để ông không thể bước vào tâm trí bà mà không cần đợi lời mời. Thể xác ông đã chết, nhưng nhờ thể xác của bà, họ có thể sống bên nhau.

Bà tự nhủ rằng từ nay bà sẽ có một sự khôn ngoan mới mà một mình bà chưa từng đạt tới.

«Tôi thật ngốc nghếch ! bà nghĩ, ngước nhìn tấm màn xanh của giường. Tôi đã gây ra bao rối ren cho đàn ông và phụ nữ trong nhà !»

Vì ích kỷ, bà đã tìm cách thoát khỏi họ bằng cách rút vào chính mình. Bà muốn thấy họ hạnh phúc, mỗi người theo cách riêng, nhưng không muốn gánh vác trách nhiệm làm hạnh phúc cho họ ; bà không biết cách chỉ cho họ cách đạt được điều đó. Bà cung cấp thức ăn, quần áo, duy trì trật tự và kỷ luật, nhưng dù vậy, cả nhà vẫn chìm trong hỗn loạn, và không ai có vẻ hạnh phúc. Bà trách họ vì thất bại này. Giờ đây, bà nhận ra sự vô lý của mối hận đó.

Ying bước vào phòng, vẻ mặt khó chịu :

«Bà không định dậy sáng nay sao ? cô hỏi bằng giọng cáu kỉnh.

- Hôm nay trời mưa, bà Wu mỉm cười đáp.

- Làm sao bà biết ? Ying hỏi giọng chua chát. Bà thậm chí chưa kéo rèm.

- Giọng của con nói lên điều đó, và có mây trên khuôn mặt con.

- Con không bao giờ nghĩ mình sẽ thấy một cô gái từ nhà chứa đến đây, Ying tiếp tục, cũng không nghĩ con trai nhà ta sẽ lang thang khắp nơi, không khác gì một người thiếp bị đuổi mà vẫn phải nuôi !

- Vậy cô gái Jasmin đã đến rồi ?

- Cô ta đang đợi ở sân sau.»

Vừa nói, Ying vừa bận rộn quanh bàn trang điểm của chủ nhân.

«Người ta hỏi con phải làm gì với cô ta, và con không biết.»

Ying chu môi :

«Cô ta nói rằng mình được chờ đợi. Con đã bảo rằng con không chờ cô ta.»

Bà Wu đứng dậy và xỏ đôi chân nhỏ nhắn vào đôi hài thêu hoa.

«Cô ta đến một mình ?

- Một bà già răng rụng đi cùng, nhưng bà ta đã bỏ đi ngay. Ôi, cô ta sẽ thành gánh nặng của chúng ta», Ying nói giọng ngày càng chua chát.

Bà Wu không trả lời. Bà tắm rửa, mặc chiếc áo satin xám ngọc trai lên lớp lót bằng lụa trắng mềm mại, rồi Ying chải tóc cho bà cẩn thận, nhưng vẫn với vẻ mặt khó chịu.

«Hãy mang bữa sáng cho ta», bà Wu nói.

Bà ngồi xuống và một lát sau ăn uống ngon lành. Khẩu vị của bà cũng tăng lên, và bà Wu thấy điều đó thú vị. Chẳng phải người ta nói rằng tình yêu khiến bạn mất cảm giác ngon miệng sao ? Rồi bà nhớ rằng điều đó chỉ xảy ra khi tình yêu không được đáp lại.

«André yêu tôi», bà tự nhủ, đầy chiến thắng.

Chưa đầu nửa giờ sau, bà đứng dậy và đi về phía sân sau để nói chuyện với cô gái Jasmin.

«Con có nên đưa cô ta đến đây không ? Ying hỏi. Cô ta sẽ cảm thấy quá kiêu ngạo nếu bà đi tìm cô ta.

- Không, bà Wu bình thản đáp. Ta sẽ đi gặp cô ta.»

Bà muốn tiếp xúc với càng ít người càng tốt trong khu nhà của mình. «Cần để tâm hồn André được yên nghỉ ở đây», bà tự nhủ. Rồi, trên ngưỡng cửa Cổng Trăng, bà cảm thấy đôi chân mình dính vào đá cẩm thạch, như bị những bàn tay vô hình giữ lại. Một suy nghĩ mới lướt qua tâm trí bà.

«André chưa bao giờ xua đuổi ai, bà nghĩ. Ông ấy đã tự do trò chuyện với cô gái này và nhìn thấy điều cần làm cho cô ta. Ở đây, tinh thần của ông sẽ dẫn lối cho tôi.»

Bà quay lại phía Ying.

«Cuối cùng thì, hãy đưa cô ta đến gặp tôi.»

Trong lúc chờ Ying, bà ngồi xuống.

Khi đi ngang qua cửa, người ta có thể thấy bà, một bóng hình thanh thoát ánh bạc, đầu nghiêng nhẹ, nụ cười trên khuôn mặt trái xoan tái nhợt. Nhưng sân vắng lặng, và không lâu sau, Ying trở lại, dẫn theo một cô gái nhỏ nhắn, tròn trịa với làn da hồng hào. Bà Wu ngay lập tức nhận thấy đây chính là kiểu người bà ghét nhất: một sinh vật mạnh mẽ, thực tế, thô lỗ và bản năng. Bà đảo mắt đi, cảm thấy linh hồn mình trôi nổi giữa sự ghê tởm của ngày hôm qua và quyết định của hôm nay. Làn da

mỏng manh của bà run lên.

Nhưng khuôn mặt của André lại hiện lên từ màn đen của ký ức, làm im bặt mọi phản kháng. Bà chiêm ngưỡng hình ảnh ấy trong lòng và bắt đầu đặt những câu hỏi với giọng điệu dịu dàng, thân thiện. Ying lùi lại vài bước, đứng im lắng nghe, ánh mắt đờ đẫn. Đây không phải là giọng nói quen thuộc của Bà Wu. Rõ ràng và trong trẻo, giọng nói ấy không hề khắc nghiệt, nhưng cũng không phải là giọng bà thường dùng khi nói chuyện với trẻ con. Đây là một giọng nói hoàn toàn mới.

«Hãy nói cho tôi biết tại sao cô muốn đến sống ở đây», Bà Wu hỏi.

Jasmin cúi mắt nhìn xuống những viên gạch lát. Cô hối hận vì đã không mặc chiếc áo khoác và quần vải xanh thay vì bộ trang phục satin xanh lục này.

«Tôi muốn ổn định trước khi đứa trẻ chào đời.

- Cô định có con sao ?»

Jasmin ngẩng đầu lên, liếc nhìn Bà Wu một cái thật nhanh :

«Vâng, cô đáp bằng giọng cứng cỏi.

- Đứa trẻ đó không tồn tại», Bà Wu trả lời.

Jasmin lại ngẩng đầu lên, há miệng định phản đối nhưng đôi mắt cô chạm vào ánh mắt sáng suốt và sắc lạnh của Bà Wu. Cô bật khóc nức nở.

«Vậy là không có đứa trẻ nào cả», Bà Wu lặp lại.

Ying kêu lên :

«Thưa bà, chúng ta không cần giữ cô ta lại.»

Bà Wu giơ bàn tay dài và thon của mình lên :

«Đây là việc của tôi. Xin hãy đi đi, Ying.

- Sao lại thế ! Bà định để mình ở lại với thứ rác rưởi này sao ?»

- Con chỉ cần đợi sau cổng Trăng thôi.»

Bà chờ Ying rời đi, sau đó ra hiệu cho cô gái ngồi xuống một chiếc ghế vườn bằng sứ. Jasmin ngồi xuống, dụi mắt bằng nắm tay, nuốt nước mắt vào trong. Bà Wu lên tiếng :

«Cô biết đấy, bà nói với Jasmin, việc bước vào nhà của một người đàn ông là điều rất nghiêm trọng, đặc biệt khi đó là một gia đình lớn và đáng kính như nhà chúng tôi. Cô có thể phá hủy hạnh phúc của cả gia đình khi bước vào đây. Hoặc cô cũng có thể mang thêm hạnh

phúc đến bằng sự hiện diện của mình. Tất cả phụ thuộc vào ý định thực sự của cô. Nếu cô đến đây chỉ vì cơm ăn áo mặc, hãy nói thẳng với tôi, tôi hứa sẽ cung cấp cả hai cho cô. Cô sẽ có chúng mà không cần phải trả giá bằng cơ thể của mình.»

Jasmin liếc nhìn Bà Wu với ánh mắt ranh mãnh.

«Làm sao người ta lại cho một người phụ nữ thứ gì đó mà không đòi hỏi gì ?»

Bà Wu tự ngạc nhiên về chính mình. Một tháng trước, bà đã khinh thường sự thô tục của cô gái này. Nhưng giờ đây, bà hiểu cô ta.

«Cô chưa bao giờ nhận được thức ăn hay mái nhà mà không phải trả giá, bà thì thầm. Vì vậy, cô khó mà tin tôi.

- Tôi không tin ai cả», Jasmin nói.

Cô rút từ trong ngực ra một chiếc khăn tay lụa đỏ. Một góc được cài vào khuy áo, cô vặn góc còn lại quanh ngón tay mình.

«Vậy, cô đến đây thực sự chỉ vì muốn có mái nhà sao?» Bà Wu hỏi.

Jasmin lắc đầu :

«Tôi không nói thế», cô tuyên bố.

Cô ngẩng những mí mắt nặng trĩu lên, và một ánh mắt ranh mãnh xuất hiện trong đôi mắt tròn, đen láy của cô.

«Những người đàn ông khác cũng đã hứa cho tôi mái nhà.

- Nhưng rốt cuộc, cô đến đây với mục đích gì ?» Bà Wu kiên nhẫn hỏi.

«Có phải vì danh dự được thuộc về gia đình chúng tôi, dù cô chỉ sống ở một góc sân sau ?»

Jasmin đỏ bừng dưới lớp phấn.

«Ông lão ấy làm con thích...» cô lẩm bẩm bằng tiếng lóng đường phố.

Bà Wu hiểu rằng cô đang nói về ông Wu, nhưng bà không trách móc. Sự thật đã lộ ra, thuần khiết, từ trái tim của cô gái này.

«Ông ấy lớn tuổi hơn cô rất nhiều, cô ạ, Bà Wu nói.

- Tôi thích đàn ông lớn tuổi, cô gái nói trong khi run rẩy.

- Tại sao cô run ? Không cần phải run trước mặt tôi.

- Tôi chưa bao giờ biết một người đàn ông cao quý, Jasmin nói, sợ hãi. Ông ấy rất cao quý.

- Cô hiểu cao quý là gì ?»

Bà Wu chưa bao giờ dùng từ này để nói về ông Wu. Nóng nảy, thiếu kiên nhẫn, cứng đầu, đôi khi tốt bụng, nhưng luôn ích kỷ - những từ này có thể dùng để miêu tả ông, nhưng không phải từ cao quý»

«Ý tôi là... cao quý», Jasmin nói. Cô giơ cánh tay lên. «Hãy nhìn chiếc vòng tay này. Nó làm bằng vàng nguyên chất. Một chàng trai trẻ sẽ đưa tôi một chiếc bằng đồng mạ vàng mỏng và thề rằng nó là vàng thật, họ sẽ thề cho đến khi rời bỏ tôi. Nhưng không, ông lão đã tặng tôi một chiếc bằng vàng thật.»

Cô cắn vào nó và chỉ cho Bà Wu thấy những vết răng trên đó :

- Hãy nhìn đi.»

- Vâng, đó là vàng thật.

- Và ông ấy rất kiên nhẫn, cô tiếp tục với sự nhiệt tình. Khi tôi không khỏe, ông ấy nhận ra ngay - ông ấy không ép buộc. Những chàng trai trẻ thì bỏ qua - họ chỉ

làm theo ý mình. Nhưng ông lão ấy luôn hỏi tôi cảm thấy thế nào.»

- Thật sao ?» Bà Wu đáp.

Đây không phải là ông Wu mà bà biết.

Cô gái ngồi xuống và xoay chiếc vòng trên tay.

«Nếu tôi không có con...

- Đứa trẻ không quan trọng.»

Jasmin liếc nhìn Bà Wu từ khóe mắt, và bà tiếp tục :

«Điều duy nhất quan trọng là : Cô sẽ mang lại hạnh phúc cho ngôi nhà này, hay sẽ lấy đi hạnh phúc của nó?»

Jasmin ngẩng đầu lên và trả lời đầy nhiệt huyết :

«Tôi sẽ mang lại hạnh phúc, tôi hứa với bà, thưa bà.

- Ngày mai, tôi sẽ quyết định», Bà Wu nói.

Vừa nói, bà vừa đứng dậy. Ying chạy đến và đưa cô gái ra ngoài.

Sau khi Jasmin rời đi, Bà Wu đi dọc theo một lối đi mà ánh nắng vừa chiếu tới : những tia nắng rọi xuống những phiến đá cho đến ngưỡng cổng. Ánh sáng làm Bà Wu chói mắt, nhưng mặt trời sưởi ấm đôi chân bà.

«Tôi đã hành xử đúng đắn, bà tự nhủ với một chút ngạc nhiên. Làm sao tôi có thể làm tốt như vậy ?»

Rồi bà hiểu ra. Nếu Jasmin thực sự yêu ông Wu, thì tình yêu đó cũng nên được chấp nhận. Còn ông Wu, liệu ông có yêu Jasmin không ? Nếu có, thì hạnh phúc sẽ được thêm vào trong ngôi nhà. Mọi bất hạnh trong các gia đình đều đến từ sự thiếu vắng tình yêu.

«Khi tôi nghỉ ngơi xong, bà nói với Ying, tôi sẽ đến gian nhà của Cha của các con trai tôi.

- Ồ, vâng, thưa bà. Có lẽ bà có thể đưa ông ấy trở lại với lẽ phải. Có quá nhiều phụ nữ trong ngôi nhà này rồi.»

«Con có phải ở lại không ? cô đã hỏi Jasmin khi tiễn cô ta ra ngoài.

- Tôi không biết, Jasmin ấp úng. Bà ấy nói sẽ trả lời tôi vào ngày mai.

- Bà chủ của chúng tôi luôn quyết định rất nhanh.»

Ying không nói thêm suy nghĩ của mình : nếu bà chủ không nói «có» ngay lập tức, thì ngày mai sẽ là «không». Ying đã đưa cô gái ra cửa sau và đóng then cửa lại.

«Tôi sẽ báo cho ông ấy biết, thưa bà», cô nói lúc này.

Đôi mắt tò mò của cô lại sáng lên. Bà Wu nhận thấy điều đó, hiểu ý và mỉm cười.

Bà Wu thức dậy như thường lệ, với tâm trí tỉnh táo và trái tim bình yên. Suốt cuộc đời, bà đã phấn đấu để đạt được sự bình tĩnh và thanh thản ; bà tự biến mình thành tù nhân của ý chí cá nhân, bắt cơ thể phải tuân theo : đúng vậy, ý chí ra lệnh cho cơ thể hành động theo một hướng nhất định, vào một thời điểm nhất định, bất chấp sự ghê tởm hay ham muốn của nó. Giờ đây, bà cảm thấy mình sẽ không bao giờ cần phải ép buộc bản thân làm bất cứ điều gì nữa.

«André, bà tự nhủ, có lạ không khi chỉ đến lúc ông chết, tôi mới hiểu được ông ?»

Câu trả lời của André vang lên trong tâm trí bà :

«Không, không có gì lạ cả. Cơ thể to lớn của tôi đã ngăn cách chúng ta. Bà đã nhìn thấy một khuôn mặt và những đường nét chẳng liên quan gì đến tôi. Chúng được tổ tiên tôi ngẫu nhiên truyền lại, và họ là những người xa lạ với tôi. Ngay cả khi tôi muốn coi chúng là xa lạ và tách biệt khỏi chúng, tôi vẫn bị ràng buộc bởi xác thịt của chúng. Giờ đây, tôi thực sự là chính mình.

- André, bà thì thầm trong lòng, tôi có nên gọi ông là Sư huynh nữa không ?

- Không cần phải đặt tên cho mối quan hệ của chúng ta !»

Đó là cách bà tin rằng mình nghe thấy ông nói.

Bà Wu nằm thẳng, duyên dáng trên giường.

Bà sợ hãi trước cuộc trò chuyện chỉ diễn ra trong nội tâm mình. Vốn là người hoài nghi, bà đã cười vào những hiện tượng siêu nhiên, ngay cả khi đó là hình ảnh của người mình yêu thương. Nhưng không có bất kỳ sự xuất hiện hay tiếng nói nào. Căn phòng trang nghiêm vẫn y nguyên như lúc bà Wu nhắm mắt. Bà chỉ nghe thấy câu trả lời của André trong tâm trí mình. Có lẽ đó chỉ là ám ảnh từ cái chết và sự nhận ra rằng bà yêu người đàn ông này. Hiểu rằng mình yêu một người vừa

qua đời chỉ trong vài giây, điều đó đủ làm rung chuyển trời đất. Chẳng có gì lạ khi tâm trí bà quay cuồng trong hỗn loạn. Bà nhớ lại những gì André đã nói về cách suy nghĩ được truyền dọc theo các tế bào tạo nên chất xám. Ý thức về tình cảm của bà dành cho André, khi bùng nổ trong những tế bào đó, chắc chắn đã làm đảo lộn mọi suy nghĩ trước đây của bà.

«Tôi không biết mình sẽ trở thành gì bây giờ», bà tự nhủ.

Bà lắng nghe, chờ đợi một câu trả lời. Nhưng đột nhiên, bà nhớ lại nụ cười của André. Bà thấy ánh sáng lấp lánh trong đôi mắt sâu thẳm của ông và, đáp lại, bà mỉm cười.

Ying bước vào phòng, vẻ lo lắng :

«Sân trước đầy những đứa trẻ ăn xin, cô nói giọng bực bội, và cô gái điếm lại ngồi ở cổng. Cô ta nói rằng bà đã gọi cô ấy.»

Bà Wu bật cười :

«Sáng nay, tôi muốn ăn một chiếc bánh nhỏ», bà nói.

Ying nhìn bà chằm chằm :

«Bà trông khác lắm, thưa bà. Da bà hồng hào như da trẻ con. Bà không bị sốt chứ ?»

Cô tiến lại gần chiếc giường lớn, nắm lấy bàn tay nhỏ của bà Wu và áp vào má mình.

«Không sốt chút nào, bà Wu nói. Chỉ có sức khỏe thôi.»

Bà rút tay nhẹ nhàng, đẩy tấm chăn lụa sang một bên. Rồi bà đứng dậy và để cho Ying tắm rửa và mặc quần áo. Nhưng bà từ chối chiếc áo dài màu xám mà Ying đã chuẩn bị. Thay vào đó, bà chọn một chiếc áo dài màu hồng nhạt mà bà đã cất đi từ hôm trước sinh nhật tuổi bốn mươi, nghĩ rằng mình sẽ không mặc những màu sắc như vậy nữa.

Hôm nay, chiếc áo dài này dường như hợp với bà hơn bao giờ hết. Lần cuối cùng bà mặc nó, bà thấy màu sắc làm da mặt nhợt nhạt của mình trông vàng đi. Nhưng sáng nay, chiếc áo lại khiến bà rạng rỡ.

«Mình đã sai khi cất nó đi», bà nghĩ khi nhìn mình trong gương.

Sự kiêu kỳ tự nhiên của bà được khơi dậy.

«Tiếc là ông ấy chưa bao giờ thấy mình như thế này.»

Bà mỉm cười với chính mình trong gương và liếc nhìn Ying để xem cô có nhận ra không. Nhưng Ying đang gấp chiếc áo dài xám, một tay áo chồng lên tay áo kia.

Bà Wu đi vào thư viện. Thông thường, bà nên thấy cuộc sống của mình phức tạp bởi bao vấn đề không lời giải. Hai mươi đứa trẻ đang đợi bà ngoài sân Wu giờ đè nặng hơn bao giờ hết ; còn có đứa trẻ sơ sinh và người mẹ của nó - các con trai bà và vợ của chúng. Nhưng bà Wu không cảm thấy sự xa cách thường lệ với mọi người. Bà nhận ra rằng, lần đầu tiên trong đời, không ai làm bà khó chịu. Suốt cuộc đời, bà đã chiến đấu với sự chán ghét nhân loại ; không ai hoàn toàn làm bà hài lòng. Bà không yêu mẹ mình vì sự ngu dốt và mê tín của bà ấy. Còn cha, bà đã có thể yêu ông nếu không thấy trái tim ông quá xa cách, vẻ ngoài khó gần. Và dù ông Wu, khi bà kết hôn, là một chàng trai đẹp trai, vẫn có những góc khuất trong con người ông khiến bà khó chịu. Ngay cả khi chia sẻ đam mê với ông, bà không thể bỏ qua một số hình thức hay mùi hôi, và dù chấp nhận sự tiếp xúc, bà cảm thấy bị xâm phạm. Cụ ông rất đỗi thân thương với bà, nhưng bà quá tinh tế để quên đi những điều ở cụ khiến bà thấy khó chịu. Cụ ông có trái tim nhân hậu, trí tuệ sáng suốt, nhưng răng cụ đã hỏng và hơi thở nặng mùi.

«Nếu André còn sống khi tôi nhận ra tình yêu dành cho ông ấy, liệu tôi có... ?»

Trước khi kịp hoàn thành suy nghĩ này, một ý nghĩ khác xuất hiện như một câu trả lời :

«Bà thấy sự khôn ngoan trong cái chết chứ, nó xóa bỏ thân xác của người đàn ông và giải phóng tâm hồn ông ta.

- Nhưng nếu tôi còn trẻ, bà tự nhủ, liệu tôi có bằng lòng chỉ với tâm hồn của ông ?»

Bà cúi mắt nhìn những viên gạch xám, phẳng lì. Liệu thời trẻ, bà có thể yêu một người ngoại quốc ? Vì dĩ nhiên, André là người ngoại quốc, một người đàn ông từ đất nước và chủng tộc khác. Bà cố hình dung anh trẻ trung và đam mê, như cách của đàn ông, và máu bà sôi lên vì một cơn giận lạ lùng.

«Ôi, không, không phải thế !»

Tiếng kêu này vang lên trong tâm trí bà, và bà thề :

«Không, với tôi, không có chuyện như vậy.»

Ying bước vào và cẩn thận đặt bữa sáng lên bàn thành một hàng nhỏ các món ăn. Bà Wu cầm đôi đũa.

«Những đứa trẻ ngoài sân đã được ăn chưa ?

- Chắc chắn là chưa, thưa bà, Ying đáp giọng cộc lốc. Không có lệnh để phát nhiều suất ăn như thế !

- Vậy tôi sẽ ra lệnh, bà Wu nói nhẹ nhàng. Hãy nấu cơm ngay, mua bánh và chuẩn bị trà cho bữa trưa của chúng.

- May mà trời không mưa, Ying nói, chúng ta sẽ khổ nếu phải cho những người đó vào nhà.

- Có chỗ cho tất cả», bà Wu đáp.

Bà ngạc nhiên khi thấy Ying bật khóc, lấy vạt áo xanh lau mắt và bỏ đi vừa khóc vừa kêu :

«Bà không còn là bà nữa, không còn là bà nữa !»

Nhưng đến trưa, ngoài sân đã có những thùng cơm lớn, và khi bà Wu ra đó, bà thấy những đứa trẻ ăn uống vui vẻ và đút cơm cho những đứa nhỏ hơn. Người phụ nữ lớn tuổi chăm sóc chúng đứng dậy, má phồng vì nhai cơm, và bảo lũ trẻ chào bà Wu như mẹ của chúng.

«Đúng vậy, ta là mẹ của các con, giờ khi cha các con không còn nữa», bà Wu nói với nụ cười.

Những đứa trẻ mồ côi nhìn bà với ánh mắt yêu thương, và đột nhiên, lần đầu tiên trong đời, bà Wu cảm nhận được cú sốc thực sự của việc sinh con. Cơ thể bà như mở ra và hòa tan vào một bản chất khác cao quý hơn chính mình. Những đứa trẻ này là con của bà và của André.

«Tất cả các con đều là con của ta», bà nói, ngạc nhiên vì những lời này thoát ra từ miệng mình.

Nghe giọng nói ấy, lũ trẻ ùa đến ôm lấy bà, chạm vào bà, dựa vào người bà. Bà nhìn xuống, thấy cả vẻ đẹp lẫn khuyết điểm của chúng, nhưng bà không cảm thấy chán ghét.

«Cha các con đã làm hết sức mình, bà nói với nụ cười, nhưng các con cũng cần một người mẹ.»

Bà chạm vào vết sẹo trên má một bé gái :

«Nó còn đau không ?

- Hơi đau một chút, đứa trẻ trả lời.

- Và làm sao con bị thế ?» bà Wu hỏi. Đứa trẻ cúi đầu.

«Bà chủ của con ấn điếu thuốc vào người con, ở đó...

- Tại sao ? bà Wu hỏi.

- Con là nô lệ của bà ấy - con không đi nhanh được.»

Nó đặt tay vào tay bà Wu :

«Bà có thể đặt tên cho con không ?»

Nó van nài :

«Cha định đặt tên cho con, nhưng ông ấy mất quá sớm. Tất cả những đứa khác đều có tên rồi.

- Chúng sẽ nói cho ta biết tên của chúng, rồi ta sẽ chọn tên cho con.»

Từng đứa trẻ lần lượt nói tên mình, và mỗi cái tên đều do André đặt.

Thương Tình ; Đức Tin ; Khiêm Nhường ; Ân Sủng ; Sự Thật ; Lòng Thương Xót ; Ánh Sáng ; Bài Ca ; Ngôi Sao ; Tia Trăng ; Tia Nắng ; Bình Minh ; Niềm Vui ; Ánh Sáng - đó là những cái tên ông đã đặt cho những đứa lớn. Tên của những đứa nhỏ hơn thì ngộ nghĩnh : Mèo Con ; Hòn Tuyết ; Cánh Hoa ; Nhẫn Hạt Dẻ ; Vàng và Bạc.

«Vì ông ấy nói rằng ông ấy thiếu Vàng và Bạc trước khi chúng con đến», hai đứa trẻ nhỏ giải thích.

Chúng bật cười vì sự hài hước đó.

«Ông ấy làm chúng con cười mỗi ngày», Vàng nói.

Đó là một đứa trẻ mũm mĩm nắm chặt tay Bạc.

«Hai con là chị em ? bà Wu hỏi với nụ cười.

- Tất cả chúng con đều là chị em, hai mươi giọng nói đồng thanh.

- À, đúng rồi ! bà Wu nói. Ta thật ngốc.»

Đứa trẻ có vết sẹo nép vào người bà.

«Tên của con thì sao ?» nó hỏi.

Bà Wu nhìn gương mặt đầy trìu mến :

«Ta sẽ gọi con là Tình Yêu, bà nói.

- Tên con là Tình Yêu», đứa trẻ lặp lại.

Lúc này, sân nhà đã đông nghịt những người xem lặng lẽ. Các gia nhân tìm cớ đi qua, dừng lại, mắt tròn xoe, nhưng con cái trong nhà và những thành viên thấp cổ bé họng không cần cớ. Họ đứng há hốc mồm nhìn bà Wu mới. Cuối cùng, Jasmin, mệt mỏi vì chờ đợi ở cổng, đứng dậy và tự vào sân, có người hầu đi theo. Jasmin đã chuẩn bị tinh thần để mạnh mẽ đòi quyền lợi như một người mang trong mình hy vọng sinh con trai nối dõi

cho gia đình.

Nhưng thay vì người phụ nữ kiêu kỳ và nghiêm khắc mà cô định gặp sáng nay, cô thấy một người phụ nữ dịu dàng đang cười giữa đám trẻ ăn xin nhỏ. Bà Wu cảm thấy có người đứng sau những cây cột hiên, ngẩng lên thì gặp ánh mắt của Jasmin.

«Cô thấy đấy, ta có rất nhiều trẻ con, bà Wu nói, nhưng ta không quên cô. Khi ta tìm được nơi chúng sẽ ngủ và chơi, ta sẽ nói chuyện với cô.»

Bà quay sang những người thân trong gia đình. Trong số họ không có con trai hay con dâu của bà, chỉ toàn những người họ hàng xa, những người cháu nghèo không có nhà cửa, đã trở về ngôi nhà tổ tiên để tìm một góc nhỏ và một chiếc giường.

«Ta sẽ cho bọn trẻ ở đâu ? bà hỏi.

- Chị ơi, một bà góa già trả lời, nếu chị muốn làm việc thiện, hãy đưa chúng vào nhà thờ gia tộc.»

Bà Wu không lo lắng nhưng thực sự băn khoăn về nơi ở cho lũ trẻ. Bà lập tức chấp nhận đề nghị.

«Chị nói đúng quá ! bà nói với bà góa đầy biết ơn. Không có nơi nào tốt hơn nhà thờ của chúng ta. Có sân

để chơi, có hồ và vòi nước. Giờ đây, các vị thần gia tộc cũng sẽ có việc để làm.»

Bà đi trước dẫn đường, lũ trẻ chạy theo bà dưới ánh nắng, còn bà già lẽo đẽo theo sau. Tận cùng khuôn viên nhà họ Wu là một ngôi đền cổ lớn, được xây dựng bởi một bà tổ cách đây hai trăm năm. Bà ấy muốn đi tu sau khi chồng mất, nhưng lại không muốn rời khỏi nhà để đến sống ở một ngôi đền công cộng. Vì vậy, bà đã cho xây dựng một ngôi đền lộng lẫy trong khuôn viên gia đình, nơi bà sống cùng các vị thần cho đến khi qua đời ở tuổi khoảng một trăm. Kể từ đó, một vị sư được giao nhiệm vụ chăm sóc đền, nhưng không ai được phụ trách việc này trước khi bước sang tuổi năm mươi, vì trong nhà có quá nhiều phụ nữ trẻ.

Bà Wu, dù hoài nghi, vẫn cho phép vị sư ở lại ; bà duy trì ngôi đền, mười năm một lần cho mạ vàng các vị thần, và mỗi năm một lần dành một khoản tiền để mua nhang. Những thành viên trong gia đình muốn đến cầu nguyện đều có thể vào, và đây được coi là một đặc ân dành cho phụ nữ, vì họ không phải ra ngoài đến các đền chùa khác, nơi có thể gặp phải những vị sư không đứng đắn.

Chính tại ngôi đền này, bà dẫn lũ trẻ vào. Bà dừng lại một chút trên bậc cửa bằng đá rộng. Hai vị thần canh cửa, một trắng một đen, uy nghiêm với thân hình to lớn.

«Liệu những vị thần này có xúc phạm André không ? bà tự hỏi. Tôn giáo của ông ấy không có những vị thần như thế này.»

Bà tưởng như nghe thấy tiếng cười lớn của ông vang lên từ những xà nhà sơn màu, cao vút phía trên đầu các vị thần.

Bà mỉm cười, nắm tay đứa trẻ mà bà gọi là Tình Yêu, bước qua bậc cửa cao bằng gỗ, bước vào đền. Không khí thơm ngát mùi nhang và hoa huệ. Nhang cháy trước các vị thần, còn hoa huệ nở rộ trong sân. Vị sư, nghe tiếng bước chân, vội chạy ra từ nhà bếp. Ông vừa đốt cỏ để nấu bữa ăn, mặt và tay còn dính đầy muội than.

Ánh mắt ngạc nhiên của ông chuyển từ đám trẻ sang bà Wu :

«Tôi mang lễ vật đến đây, bà nói. Các con hãy nói tên của mình đi.»

Chúng lần lượt giới thiệu bằng giọng nói dịu dàng và vui vẻ.

«Còn đây, bà Wu kết thúc, là Tình Yêu. Tất cả đều là lễ vật dâng lên đền.»

Vị sư già đã nghe về những chuyện xảy ra. Ông hiểu rằng bà Wu muốn dâng những việc thiện lên trời, nên ông không thể phản đối, dù điều này sẽ gây khó khăn cho ông. Ông cúi đầu, chắp tay còn dính đầy muội, lùi lại, va vào từng vị thần ; ông rút lui trước bà Wu, người bước vào đền, chỉ vào những căn phòng mà trước đây, đối diện với những gian nhà của gia tộc họ Wu, chỉ có các vị thần im lặng ngự trị.

«Đây là phòng dành cho những đứa nhỏ nhất, vì nữ thần Từ Bi ở đây và sẽ bảo vệ chúng vào ban đêm. - Còn kia là chỗ cho những đứa lớn hơn, vì có đủ chỗ cho tất cả và chúng sẽ phải giữ gìn sạch sẽ.»

Rồi bà nhận ra đứa trẻ tên Tình Yêu đang bám lấy mình :

«Hãy cho con đi theo bà !»

Nó van xin bà Wu :

«Con sẽ giặt quần áo và dọn cơm cho bà. Con biết làm mọi thứ.»

Trái tim bà Wu tràn ngập yêu thương. Nhưng bà là người công bằng. Bà biết André sẽ không thiên vị bất kỳ đứa nào. Bà lắc đầu :

«Con phải ở lại để giúp đỡ những đứa khác, bà nói. Đó là điều cha con muốn.»

Rồi bà hiểu rằng đây không đơn giản chỉ là vấn đề công bằng. Bà không muốn có ai bên cạnh mình, để chia sẻ cuộc sống với ông.

«Chúng con sẽ ngủ ở đâu, Mẹ ơi ? lũ trẻ hỏi.

- Tối nay sẽ có giường. Trong lúc chờ đợi, hãy chơi cả ngày đi.»

Và khi thấy chúng vui vẻ, bà để chúng lại với các vị thần.

Jasmin mím đôi môi đỏ và nhìn chằm chằm vào góc chiếc khăn tay lụa hoa lấp lánh. Góc còn lại được gài vào chiếc cúc thủy tinh trên vai trái, và chiếc khăn rủ xuống như một dải lụa. Cô dùng nó để che mặt hoặc chơi đùa khi không muốn nhìn người đối diện.

«Thật khó để nói, cô nói với bà Wu.

- Chắc chắn không có gì nhiều để nói.

- Có chứ, có rất nhiều điều, Jasmin trả lời với giọng hỗn xược. Nếu bây giờ tôi không có con, thì sau này tôi sẽ có.»

Cô đặt tay lên bụng.

Bà Wu nhìn cô với vẻ quan tâm :

«Cô có vẻ khỏe mạnh, chắc chắn sẽ sinh được một đứa bé mập mạp», bà nói.

Jasmin bối rối :

«Nhưng địa vị của tôi trong nhà này sẽ là gì ? cô hỏi.

- Cô muốn có địa vị nào ?

- Tôi nên là người Vợ Thứ Ba», Jasmin nói một cách khô khan.

Thật kỳ lạ khi một cô gái trẻ đẹp lại tỏ ra hung hăng. Đôi mắt tròn sáng, chiếc mũi thẳng nhỏ, đôi má hồng, bờ môi đầy đặn, tất cả khiến cô trông thật tinh nghịch.

«Được thôi, tại sao không bà Wu ôn tồn đáp.

- Vậy bà không phiền ư ?»

Jasmin thì thầm. Vẻ hung hăng trên mặt cô biến mất, nét mặt dịu lại.

«Tại sao tôi lại không đồng ý ? bà Wu đơn giản hỏi.

- Ý bà là tôi có thể sống ở đây - trong ngôi nhà lớn này - được gọi là Vợ Thứ Ba, và khi con tôi...

- Tôi không muốn có đứa con ngoài giá thú trong nhà. Điều đó không xứng với danh tiếng gia đình. Cô là chiếc bình chứa đựng hạt giống. Cô có quyền được tôn trọng.»

Jasmin nhìn bà bằng đôi mắt đen mở to, rồi bật khóc nức nở :

«Tôi tưởng bà sẽ ghét tôi. Tôi đã chuẩn bị tinh thần đón nhận cơn giận của bà. Giờ tôi không biết nói gì nữa.

- Cô không cần làm gì cả, bà Wu bình thản nói. Tôi sẽ nhờ người hầu dẫn cô đến phòng. Chỉ có hai phòng nhỏ bên trái gian nhà của chủ nhân. Vợ Thứ Hai ở bên phải. Hai người sẽ không gặp nhau. Tôi sẽ báo với chủ nhân về sự có mặt của cô.»

Bà do dự, rồi thêm vào với sự thẳng thắn đầy tế nhị :

«Cô sẽ thấy ông ấy rất công bằng. Nếu ông để lại chiếc tẩu trên bàn cô, đó sẽ là tín hiệu của tình yêu. Nếu

ông cầm đi, đừng giận. Đó là điều tôi yêu cầu cô để đổi lấy mái nhà này. Đừng mang sự ồn ào vào đây.»

Bà Wu nhìn người phụ nữ lớn tuổi trầm lặng ngồi cạnh Jasmin mà chẳng nói gì.

«Đây là mẹ cô ?»

Người phụ nữ mở miệng, nhưng Jasmin nhanh chóng đáp :

«Bà ấy là người nhà nơi tôi đến.

- Vậy thì hãy để bà ấy trở về đó», bà Wu nói.

Bà lấy ra từ trong áo một ít tiền và đặt lên bàn. Chúng sáng lấp lánh khiến người phụ nữ chỉ biết đứng dậy và cúi đầu cảm ơn.

Nhưng Jasmin ngắt lời bằng cách quỳ xuống trước mặt bà Wu, đầu dập xuống nền đá.

«Người ta nói bà công bằng, giờ tôi biết bà còn tốt bụng nữa.»

Bà Wu đỏ mặt từ cổ lên má.

«Nếu cô đến vào một ngày khác, bà thẳng thắn nói, có lẽ ta chỉ cảm thấy tức giận, nhưng hôm nay khác mọi

ngày.»

Bà đứng dậy, để Jasmin quỳ đó, và nhanh chóng rời khỏi phòng.

«Ta là một người phụ nữ xấu xa, bà tự nhủ. Mọi phụ nữ đều có thể đến gian nhà này nếu họ muốn, lòng ta đã tràn đầy.»

Bà dừng lại, chờ đợi một câu trả lời. Nhưng không có gì, trừ một sự bình yên sâu lắng tràn ngập trong bà.

«Giá như ta khám phá ra điều ta cảm nhận dành cho ông, khi ông còn sống, chúng ta đã giữ im lặng, phải không ?»

Không có câu trả lời, và bà mỉm cười trước sự im lặng đó. Ngay cả khi đã trở thành linh hồn thuần khiết, André vẫn sợ tình yêu. Quy tắc sống của ông vẫn tiếp tục. Sự im lặng đó bị phá vỡ chỉ vài phút sau. Khi bước vào sân chính, bà nhìn thấy ba người đàn ông ăn mặc chỉnh tề đang đợi. Họ giả vờ không nhìn thấy bà khi bà tiến lại gần, quay lưng lại như thể bà là một phụ nữ trẻ. Lời khen ngầm khiến bà thấy vui, nhưng bà làm ngơ.

«Tôi là bà Wu, bà nói. Các ông cần gì ở đây ?»

Nghe vậy, họ quay sang một bên, và người lớn tuổi nhất trả lời với sự lịch sự, vẫn không nhìn thẳng vào bà:

«Chúng tôi muốn gặp chính bà Wu. Chúng tôi đến để hỏi liệu người chết có nên được trả thù không. Bọn Băng Xanh này là mối nguy cho cả thành phố ; đúng là trước giờ chưa có ai chết. Và cũng đúng là nạn nhân chỉ là một người ngoại quốc và một linh mục. Nhưng nếu chúng bắt đầu giết người ngoại quốc và linh mục, ngày mai sẽ đến lượt chúng ta. Thành phố có nên đòi công lý thay cho người đàn ông đó không ? Trong trường hợp đó, bà Wu có muốn đứng ra khiếu nại không ?»

Bà cảm thấy một sự phản kháng. Bà nhìn thấy đôi mắt của André, kiên quyết từ chối báo thù, và bà lập tức đáp :

«Ông ấy chắc chắn không muốn ai trả thù cho mình. Ông ấy thường nói về việc tha thứ cho những kẻ không biết họ đang làm gì. Nhưng bọn trộm cướp đó là ai ?

- Lũ thanh niên hư hỏng trong thành phố, những kẻ phiêu lưu, những người muốn vươn lên không bằng lao động chân chính mà bằng cách khủng bố người khác ! người lớn tuổi nhất trong ba người nói với vẻ phẫn nộ.

- Có nhiều người như vậy không ?» bà hỏi, ngạc nhiên.

Những người đàn ông cười, nhưng không thành tiếng, vì tôn trọng bà.

«Ngày nay có rất nhiều, một người nói.

- Tại sao lại thế ? Bà Wu hỏi.

- Thời thế khó khăn», một người khác đáp.

Đó là một người đàn ông nhỏ bé, khuôn mặt nhăn nheo nhưng tóc vẫn đen. Bà Wu đứng giữa nắng, trong chiếc áo dài màu hồng, và ánh mắt của người đàn ông lộ rõ sự ngưỡng mộ. Nhưng bà đã thoát khỏi mọi sự ngưỡng mộ của đàn ông.

«Tại sao thời thế lại khó khăn như vậy ?» bà hỏi.

Bà đặt câu hỏi, dù đã biết rõ câu trả lời.

«Thưa bà, bà đã sống sau những bức tường lớn này, người đàn ông nói. Bà không thể tưởng tượng được thế giới đang hỗn loạn đến mức nào... Tất cả bắt đầu từ một đất nước ngoại quốc xấu xa, nơi liên tục phát ra những lời đe dọa chiến tranh. Không ai trong chúng tôi có thể thoát khỏi. Nó kích động giới trẻ khắp nơi. Họ tự hỏi tại sao phải tuân theo những phong tục cũ sẽ sớm thay

đổi. Họ không có gì mới để cống hiến ; vì vậy, họ tiếc nuối cái cũ và trì hoãn cái mới ; họ sống không luật lệ.»

Bà Wu nhìn những người đàn ông. Bà có thể nghi ngờ mọi thứ khác, nhưng bà chắc chắn về điều André đã nghĩ.

«Ông ấy sẽ không cho phép ai trả thù cho mình», bà nói.

Họ cúi đầu và rời đi. Nhưng sau khi họ đi, bà cảm thấy bối rối. Bà tiếp tục đi tìm ông Wu, vì bà muốn biết ông nghĩ gì lúc này. Trên đường đi, bà suy nghĩ về những lời vừa nghe. Liệu bà có nên gửi các con trai đi xa trong thời buổi hỗn loạn như vậy không ?

«Nếu tôi cảm thấy cô đơn, bà tự nhủ, có lẽ tôi sẽ sợ hãi.»

Nhưng bà không cô đơn. Được an ủi bởi ý nghĩ đó, bà nhớ ra mình phải báo với ông Wu về việc Jasmin đến, và bà lập tức đến gặp ông.

Bà đi qua cửa Trăng ; bà nhìn thấy ông Wu đang ấn miệng ống điếu bằng đồng vào đất trồng hoa mẫu đơn. Ông mặc một chiếc áo dài satin xanh đậm, lót bông, và

đi đôi giày nhung ấm, lót lụa. Ông đang gầy đi. Thời trẻ, ông đầy đặn, và khi trung niên, gần như quá béo. Giờ đây, dù không gầy, lớp mỡ bên trong đang tan chảy, và làn da nâu mịn của ông bắt đầu chùng xuống.

«Cha của các con có khỏe không ? bà hỏi với sự lịch sự.

- Rất khỏe, Mẹ của các con, ông đáp, vẫn tiếp tục xới đất.

- Anh sẽ làm hỏng ống điếu của mình đấy, bà nhận xét.

- Anh đang kiểm tra rễ hoa mẫu đơn, ông nói, để xem chúng có phát triển không. Mưa nhiều quá, anh sợ chúng bị thối.

- Khu đất này thoát nước tốt, bà nói. Em đã cho đặt ngói ở đây, anh nhớ không, năm Tsemo chào đời. Chúng ta đã nâng nền lên để từ giường, em có thể nhìn thấy hoa lan.

- Em nhớ hết mọi thứ, ông nói. Chúng ta ở ngoài này hay vào trong ? Tốt hơn là vào trong. Gió lúc này độc lắm. Chúng cuốn quanh mặt đất và làm đông cứng chân anh.»

Bà Wu rất ngạc nhiên khi thấy mình thoải mái với ông Wu đến vậy. Bà chắc chắn không thể giải thích cho ông về cảm xúc của mình dành cho André. Ông sẽ nghĩ bà mất trí - một người ngoại quốc ? Một linh mục ? Một người đã chết ?

Bà theo ông Wu vào phòng chính, nơi ánh nắng tạo thành một hình vuông lớn trên sàn, gần cửa mở. Cảm xúc của bà dành cho ông không hề thay đổi. Nghĩ đến điều đó, lòng trắc ẩn dành cho chồng trỗi dậy trong bà. Thật buồn cho ông khi bà chưa bao giờ yêu ông ! Bà đã tước đoạt của người đàn ông này sự viên mãn của cuộc sống. Bà chưa làm gì cho ông. Dâng hiến thân xác hay sinh con cũng không bù đắp được sự thiếu vắng tình yêu trong trái tim bà. Lý do duy nhất là ông Wu và bà đã được trao cho nhau mà không có sự lựa chọn, và bà đã cố gắng hết sức. Nhưng nếu bà tự do lựa chọn ông, bà sẽ không bao giờ tha thứ cho mình. Không gì có thể bù đắp cho một người đàn ông vì sự thiếu vắng tình yêu từ người vợ của mình.

«Vậy thì, bằng cách này hay cách khác, tôi phải mang lại tình yêu cho ông ấy», bà tự nhủ, và bà nói to, bình tĩnh :

«Em vừa nói chuyện với Jasmin.»

Bà Wu ngồi xuống bên trái bàn, và chồng bà ngồi vào vị trí quen thuộc bên phải. Đó là cách họ thường ngồi vào buổi tối, trong cuộc sống vợ chồng, khi bàn về công việc của gia đình mà cả hai cùng sở hữu.

Ông Wu bận rộn nhồi thuốc vào ống điếu. Bà Wu, với sự tinh tế của mình, nhận ra ông sợ bà. Vào thời điểm khác, bà đã thấy điều đó buồn cười. Nỗi sợ mà bà gợi lên không làm bà khó chịu, bà coi đó là bằng chứng về sự ưu việt của mình. Nhưng lúc này, bà cảm thấy buồn khi thấy ánh mắt lén lút của chồng và bàn tay to béo hơi run rẩy. Nơi nào có sợ hãi, ở đó không thể có tình yêu. André chưa bao giờ sợ bà, và bà cũng không sợ ông. Bà chợt hiểu ra, và điều đó khiến bà xúc động một cách kỳ lạ, nhưng không đau đớn, rằng ông Wu cũng chưa bao giờ yêu bà ; nếu không, ông đã không sợ bà ngày hôm nay.

«Hãy nói cho em biết cảm xúc của anh dành cho cô gái đó», bà yêu cầu.

Trước sự dịu dàng trong giọng nói của bà, ông nhìn Bà Wu qua bàn, và bà nhận thấy trong mắt ông một sự e dè mà bà chưa từng thấy.

«Anh biết ấn tượng của em về cô gái đó, ông nói. Dĩ nhiên, cô ta thua kém về mọi mặt. Anh cũng thấy rõ.

Nhưng cô ấy khiến anh thấy tội nghiệp. Và sau cùng, cô ấy đã có cơ hội nào trong đời ? Câu chuyện của cô ấy thật đáng buồn, tội nghiệp cô ta !

- Hãy kể cho em nghe.»

Ngôi nhà lớn yên tĩnh đến mức họ có thể tưởng mình là những người duy nhất ở đó. Những bức tường dày đặc ; sân nối tiếp sân. Trong căn phòng rộng lớn này, những chiếc bàn nặng nề và ghế ngồi đã không thay đổi vị trí qua hàng thế kỷ, và ông bà Wu chỉ là hai con người trong chuỗi dài những người đàn ông và phụ nữ đã sống dưới những xà nhà khổng lồ của mái nhà rộng lớn. Nhưng giờ đây, một yếu tố mới đã xuất hiện : trật tự cũ đã bị phá vỡ.

«Không, chắc chắn không có gì đặc biệt ở cô Jasmin này, ông Ngô tiếp tục như để biện minh.

- Nếu cô ấy đã chinh phục được tình yêu của anh, vậy thì cô ấy đặc biệt», Bà Wu nói với sự tử tế kỳ lạ và mới mẻ của mình.

Ông Wu có vẻ bối rối :

«Em có cảm thấy ổn không, Mẹ của các con ? Giọng em có vẻ yếu hơn bình thường.

- Em chưa bao giờ cảm thấy khỏe hơn, bà Wu đáp. Hãy nói cho em nghe thêm về cô gái mà anh yêu.»

Ông Wu do dự :

«Anh không chắc mình yêu cô ấy, nghĩa là anh không cảm thấy điều anh đã từng dành cho em. Anh không ngưỡng mộ cô ấy. Cô ấy không có học thức. Anh sẽ không hỏi ý kiến cô ấy về bất cứ điều gì.»

Ông cảm thấy thoải mái hơn khi nhìn thấy trong biểu cảm của Bà Wu nhiều sự ấm áp hơn thường lệ, trong ánh mắt bà, nhiều sự khích lệ hơn. Bà hoàn toàn không bực bội.

«Lẽ phải của em thật đáng ngưỡng mộ, ông nói. Anh có nên tiếp tục không ?

- Xin anh, Cha của các con. Hãy nói cho em biết cô ấy chạm đến anh như thế nào ; khi đó em có thể giúp anh biết liệu anh có thực sự yêu cô ấy hay không.

- Tại sao điều này lại khiến em quan tâm ?

- Giả sử em cảm thấy rằng việc gửi Ch'iuming đến cho anh đã gây ra tổn thương cho anh.

- Em đã làm điều đó với ý tốt, anh nói, rất lịch sự.

- Em đã hành động ích kỷ.»

Giọng bà càng thêm dịu dàng.

«Không có ai trên đời này sánh được với em, ông nói với bà, lấy lại chút gì đó từ sự nồng nhiệt ngày xưa. Anh nhắc lại rằng, nếu không phải vì sinh nhật lần thứ bốn mươi của em, anh đã không nhận ra rằng trên đời này còn có một người phụ nữ khác.»

Bà lại mỉm cười :

«Than ôi ! Đối với phụ nữ, lựa chọn duy nhất là giữa sinh nhật lần thứ bốn mươi và cái chết.»

Nếu bà yêu ông Wu, bà đã chọn cái chết thay vì nhìn thấy Jasmin trong ngôi nhà này.

«Đừng nói về cái chết, ông nói, vẫn lịch sự. Vậy, em hỏi anh cô gái này khiến anh cảm thấy thế nào. Cô ấy khiến anh cảm thấy mạnh mẽ, em hiểu không. Đúng vậy, đó là điều cô ấy mang lại cho anh.

- Mạnh mẽ ? Bà Wu lặp lại.

- Cô ấy quá nhỏ bé, quá ngây thơ, quá yếu đuối.»

Một nụ cười hiền lành nở trên môi ông Wu.

«Không ai từng chăm sóc cô ấy. Thực ra, cô ấy chỉ là một đứa trẻ. Cô ấy không có mái nhà. Không ai thực sự hiểu cô ấy. Cô ấy có vẻ đơn giản và tầm thường, nhưng cô ấy có một trái tim nhân hậu. Cô ấy không thông minh, nhưng cô ấy có những cảm xúc sâu sắc. Cô ấy luôn cần được dẫn dắt.

Bà Wu nghe với sự kinh ngạc. Trong suốt cuộc đời, bà chưa bao giờ nghe ông Wu bày tỏ bất cứ điều gì ngoài những thú vui hay mong muốn của riêng ông.

«Nhưng anh thực sự yêu cô ấy !» Bà thốt lên.

Một nốt nhạc ngưỡng mộ lẫn trong giọng bà.

Ông Wu trả lời với vẻ tự hào pha lẫn khiêm tốn :

«Nếu những gì anh giải thích với cô là tình yêu, vậy thì anh yêu cô ấy», ông nói.

Họ chưa bao giờ ở gần nhau đến thế. Bà không biết ông có nhiều tâm tình đến vậy. Ông cũng đã thay đổi. Khám phá này khiến bà tràn ngập ngạc nhiên. Không có gì lạ khi một người đàn ông như André đã đánh thức tình yêu trong bà. Nhưng việc Jasmin, cô gái hồng hào này, cô bé tầm thường từ đường phố, ngây thơ và vô tội, gần gũi với đất, lại có thể truyền cho ông Wu chút năng lượng tương tự, điều này thật kỳ diệu.

«Vậy, em không cảm thấy gì sao ?» Ông Wu hỏi.

Khuôn mặt ông hướng về bà thể hiện sự dịu dàng và van nài.

«Tôi rất vui vì điều đó», bà nói rất nhanh.

Họ cùng đứng dậy và gặp nhau giữa ánh nắng trải dài trên sàn nhà. Sự thôi thúc của bà Wu đã gọi lên một phản ứng từ chồng bà. Ông nắm lấy tay vợ ; trong khoảnh khắc ngắn ngủi đó, họ đoàn kết và nhìn vào mắt nhau. Bà rất muốn giải thích cho ông hiểu tại sao bà hạnh phúc và tại sao họ cảm thấy gần gũi đến thế ! Phép màu tình yêu trong ông, bà ước ông có thể hiểu nó như cách bà đón nhận. Trong tình yêu, dù nó đến từ một người đàn ông cao quý hay một kẻ tầm thường từ nhà chứa, từ một linh mục hay một gái điếm, phép màu vẫn như nhau. Ẩn mình trong gian nhà nhỏ, bà Wu đã được chạm đến, và cùng một phép màu ấy cũng chạm đến ông, đến từ một nhà hoa, và nó biến đổi cả hai. Nhưng bà biết rõ mình không thể giúp ông hiểu được phép màu. Bà chỉ có thể giúp ông hoàn thiện nó.

«Trên đời này không có người phụ nữ nào như em, ông nói.

- Có lẽ vậy», và bà nhẹ nhàng rút tay lại.

Ngay lúc đó, Ying xuất hiện. Theo thói quen, cô đứng ở góc cửa quan sát chủ nhân. Cô rất ngạc nhiên, sau đó vui mừng khi thấy họ nắm tay nhau. Chắc chắn, điều này có nghĩa là họ đã hòa giải ; người ta sẽ đuổi cô gái từ nhà chứa đi ! Ying lùi lại, ho giả và tỏ vẻ như vừa quay lại, mang theo một tin nhắn khẩn cấp.

«Thưa bà, có một người đàn ông chạy đến cổng, anh ta báo rằng công việc đã bắt đầu cho bà Kang : mọi chuyện không suôn sẻ và ông Kang yêu cầu bà đến ngay lập tức, vì bà là bạn và chị em của bà ấy.»

Bà Wu đứng dậy ngay lập tức. Bà đã ngồi xuống lại khi nghe tiếng ho.

«Ôi trời, bà thì thầm. Có thể nào ! Người đàn ông có giải thích điều gì không ổn không ?

- Đứa bé không chịu ra, Ying nói với giọng thảm thiết. Nó không chịu rời khỏi bụng mẹ.

- Tôi phải đến đó ngay lập tức !» Bà Wu thốt lên.

Bà vội vàng đi về phía cửa, sau đó dừng lại một chút để nói thêm vài lời với ông Wu.

- Còn anh, Cha của các con trai em, hãy để trái tim lên tiếng, và hãy yên tâm. Cô gái trẻ sẽ đến gian nhà của anh trong im lặng. Chính em sẽ bịt miệng mọi lời đồn. Em chỉ yêu cầu một điều, hãy để Ch'iuming ra đi.

- Anh không mong gì hơn là cô ấy ở lại, ông Wu nói với sự tử tế. Cô ấy là một cô gái rất tốt, và bây giờ cô ấy sẽ đi đâu nếu em đuổi cô ấy ?

- Em sẽ không đuổi cô ấy, bà Wu trả lời. Khi em trở về, em sẽ quyết định cho cô ấy ; trong lúc đó, cô ấy có thể đến chỗ em.

Bà quay sang Ying.

- Con đã nghe những gì ta nói, Ying. Hãy sắp xếp để việc này được thực hiện.

Ying dán vào tường, bám vào gạch bằng móng tay :

«Con hạc có phải ở lại không ?

- Đó không phải là con hạc, bà Wu trả lời với giọng nghiêm khắc. Đó là lựa chọn của Phu quân ta.»

Nói xong, bà vội vàng bước ra ; một lát sau, ngồi trong kiệu, bà được các phu kiệu nâng lên vai và mang đi dọc theo những con phố.

«Chúng tôi mượn ánh sáng của ngài. Chúng tôi mượn ánh sáng của ngài», các phu kiệu hát khi tiến bước, và trước lời gọi đều đều của họ, đám đông nhường đường.

XII

Trong nhà họ Kang, mọi thứ đảo lộn. Bà Wu nhận ra điều đó, bà nghe thấy tiếng ồn ngay khi kiệu vừa đặt xuống. Những người hầu thuộc mọi lứa tuổi chạy tới chạy lui, khóc lóc, cãi vã, các gia nhân im lặng và bối rối. Khi bà Wu đến, người quản gia chạy đến và, với một cái cúi đầu, mời bà vào ngay sân trong. Bà đi theo ông ; ngay khi bà xuất hiện, sự hỗn loạn dừng lại. Tất cả ánh mắt đổ dồn về bà với hy vọng mới. Sự khôn ngoan của bà đã nổi tiếng, và mọi người tin tưởng vào tình cảm sâu sắc của bà dành cho bà chủ.

«Bà ấy đọc rất nhiều sách», một người phụ nữ thì thầm.

Và tất cả đều hy vọng rằng, nhờ những cuốn sách đó, bà sẽ biết cách mang lại giải pháp.

Trong căn phòng chính nhìn ra sân trong, ông Kang đang ngồi và khóc. Bà Wu đã nhiều lần nhìn thấy ông trong những năm qua, nhưng chưa bao giờ nói chuyện với ông, cũng như chưa bao giờ nghe từ ông bất kỳ lời nào dành cho mình. Họ chào nhau từ xa, trong cùng một căn phòng, như tại đám cưới của Meng và Linyi, theo cách của những người họ hàng xa. Bà Wu chỉ biết

ông qua vợ ông.

Có thể nói bà biết ông rất rõ. Bà biết sở thích ăn uống của ông, ông thích vịt nấu rượu và tỏi, ông không thích trứng vịt bắc thảo ; ngược lại, ông có thể ăn cùng lúc bảy chiếc bánh bao nhân thịt lợn ; cần hai bình rượu để làm ông say, nhưng một khi say, ông chỉ đơn giản là ngủ thiếp đi và rượu không bao giờ khiến ông trở nên hung dữ. Ông tự hào về số lượng con cái của mình, nhưng nếu một đứa khóc trước mặt ông, ông lập tức bảo nó đi chỗ khác. Bà Wu biết rằng ông Kang để dép trước giường vợ mỗi tối, và khi ông quên làm điều đó, đó là dấu hiệu ông sẽ đến nhà chứa ; vợ ông sẽ khóc nửa đêm, điều này khiến ông tức giận. Bà Wu cũng biết ông có một nốt ruồi đen trên ngực, dấu hiệu của trường thọ ; ông bị đầy hơi và mí mắt bị kích ứng khi gió bão từ phương bắc thổi đến, mang theo cát từ sa mạc ; cua khiến ông nổi mề đay trên má, nhưng ông vẫn ăn nó. Tóm lại, bà Wu biết tất cả mọi thứ về người đàn ông to lớn đang ngồi đó, đôi bàn tay to đặt trên đầu gối, và khóc vì vợ ông đang hấp hối. Nhưng ông không biết gì về bà, ngoài điều mà cả thành phố đều biết : ở tuổi bốn mươi, bà đã chọn cho chồng một người thiếp.

Ông Kang đứng dậy khi bà đến, những giọt nước mắt xám xịt chảy trên đôi má tròn của ông.

«Bà ấy… bà ấy… ông bắt đầu nói.

- Tôi biết.»

Bà Wu đảo mắt. Ý nghĩ rằng bạn mình có thể yêu người đàn ông này lại khiến bà ngạc nhiên nếu bà không biết giờ đây tình yêu có thể kỳ lạ đến thế nào. Bà nhanh chóng tiến về phía tấm rèm satin ngăn cách phòng ngủ với căn phòng lớn…

«Tôi sẽ vào ngay, nếu ông cho phép.

- Vào đi… vào đi… cứu lấy mạng sống của bà ấy», ông nói trong tiếng khóc.

Bà Wu lập tức bước vào. Mùi máu nồng nặc bốc lên trong căn phòng. Một ngọn đèn dầu lung linh trên chiếc giường rỗng lớn nơi bà Kang đang nằm ; một người phụ nữ đang cúi xuống bên cạnh bà. Hai người hầu gái đứng gần đó, một ở chân, một ở đầu giường. Bà Wu gạt người phụ nữ đang đứng ở đầu giường và cúi nhìn khuôn mặt bạn mình, trông như người đã chết.

«Meichen», bà Wu nói nhẹ nhàng.

Bà Kang từ từ mở mắt.

«Chị... bà thều thào. Chị đây rồi !... Mặt bà nhăn lại, đầy đau khổ. «Em sắp chết rồi.»

Bà Wu nắm lấy cổ tay bạn nhưng không đáp lại. Mạch đập rất yếu.

«Dừng lại đi. Đừng kéo đứa bé nữa», bà nói với bà đỡ.

Bà lão ngẩng đầu lên :

«Nhưng đây là một bé trai !» bà kêu lên.

Bà Wu đứng thẳng người :

«Hãy để chúng tôi ở lại một mình, tất cả mọi người hãy ra ngoài.»

Những người phụ nữ nhìn bà với vẻ kinh ngạc.

«Bà sẽ chịu trách nhiệm ! bà đỡ già nghiến răng nói.

- Tôi sẽ chịu trách nhiệm», bà Wu đáp.

Trong khi những người phụ nữ rời đi, bà chờ đợi. Rồi trong im lặng, bà lại cúi xuống nhìn người bạn của mình.

«Meichen, chị có nghe thấy tôi không ?» bà hỏi rõ ràng.

Mắt bà Kang đã khép lại, bà cố gắng mở ra. Bà không thể nói, nhưng trong ánh mắt vẫn còn chút nhận thức.

Bà Wu tiếp tục :

«Chị hãy nằm yên trong khi tôi đi lấy cho chị chút nước súp. Chị sẽ uống nó và nghỉ ngơi. Rồi chị sẽ lại khỏe mạnh, và lúc đó tôi sẽ giúp chị sinh con. Hai chúng ta cùng nhau, mọi chuyện sẽ dễ dàng.»

Mí mắt bà Kang run rẩy rồi khép lại. Một nụ cười thoáng hiện trên môi bà Kang. Bà Wu đắp chăn ấm cho bạn rồi bước sang phòng bên. Bà đỡ đã bỏ đi trong tức giận, nhưng những người hầu vẫn còn ở lại. Họ đang rót trà cho ông Kang, quạt cho ông, khuyên ông nghỉ ngơi.

Khi bà Wu bước vào, họ quay lại nhìn, nhưng bà không để ý. Bà hướng về ông Kang :

«Tôi cần ông giúp đỡ.

- Bà ấy sẽ sống chứ ? ông kêu lên.

- Nếu ông giúp tôi, bà đáp.

- Tôi sẽ làm bất cứ điều gì, bất cứ điều gì !»

Bà ngắt lời ông. Rồi bà nói với người hầu :

«Mang cho tôi một bát nước súp ngon nhất mà các người có sẵn.

- Có nước súp bò, gà hoặc cá.

- Nước dùng cá, bà nói. Thêm hai thìa đường nâu và làm ấm nó lên.»

Bà quay lại nhìn ông Kang :

«Ông sẽ mang nó vào cho tôi, thay cho người hầu.»

Ông lắp bắp :

«Nhưng tôi... tôi rất vụng về, tôi đảm bảo.

- Ông sẽ mang nó vào», bà lặp lại.

Bà quay lại căn phòng tối và lại nắm lấy cổ tay bà Kang. Mạch vẫn như cũ, không yếu hơn. Bà chờ đợi và chẳng mấy chốc nghe thấy tiếng bước chân nặng nề của ông Kang trên đầu ngón chân. Ông cầm tô nước súp nóng hổi bằng cả hai tay.

«Chúng ta sẽ đổ nó vào ấm trà», bà Wu nói.

Bà nhanh chóng đổ hết trà vào một cái bô bằng đồng, lấy nồi nước dùng từ tay ông Kang và đổ vào ấm trà, rồi quay lại giường.

«Meichen, bà nói, chị chỉ cần nuốt thôi.»

Bà nếm thử nước súp để kiểm tra nhiệt độ, đặt vòi ấm trà lên môi bà Kang và để nước súp chảy từ từ vào miệng bà. Bà Kang không mở mắt, nhưng đã nuốt được năm sáu ngụm.

«Bây giờ, hãy nghỉ ngơi đi», người bạn nói với bà.

Bà Wu không nói chuyện với ông Kang ; bà để ông đứng đó, nhìn bà ; bà đặt ấm trà lên bàn, xắn tay áo lụa lên và buộc quanh eo một chiếc khăn tìm thấy trên ghế.

«Tôi không nên có mặt ở đây...» ông lẩm bẩm.

Nhưng bà ra hiệu cho ông lại gần, và ông vâng lời, đầy sợ hãi. Ông đã có nhiều con, nhưng chưa bao giờ quan tâm đến những gì xảy ra sau đó. Ông đã tạo ra chúng với niềm vui và sự vô tâm.

Bà Wu kéo chăn xuống và cúi xuống người bạn.

«Meichen, bà nói rõ ràng, đừng gắng sức. Hãy để cơ thể chị nghỉ ngơi, tôi sẽ làm phần việc của chị.»

Dù vậy, bà Kang vẫn rên lên khi bà Wu chạm vào phần thịt đau đớn. Ông Kang bịt miệng bằng tay và quay đầu đi.

«Hãy nắm lấy tay bà ấy. Truyền sức mạnh của ông cho bà ấy.»

Ông không thể không nghe lời. Đôi mắt to của bà Wu nhìn ông với sự uy quyền kiên định. Ông bước tới, nắm lấy tay vợ. Điều này khiến bà Kang mở mắt. Thật vậy, bà mở mắt khi cảm nhận được bàn tay quen thuộc.

«Anh ! bà nói, thở gấp. Anh... Cha của các con em !»

Bà Wu lợi dụng lúc bà Kang tỉnh táo để đưa đôi tay nhỏ nhắn nhưng mạnh mẽ của mình ôm lấy đứa bé, và bà Kang kêu lên.

Ông Kang ướt đẫm mồ hôi. Ông rên rỉ, tay siết chặt tay vợ.

«Ôi ! Giờ chỉ cần em sống, ông lẩm bẩm. Nếu em chết, anh sẽ treo cổ.

- Đừng có... thề.» Bà thở hổn hển. «Em hạnh phúc : con của anh.»

- Con cái không quan trọng bằng em ! ông kêu lên. Nếu em chết anh sẽ treo cổ.»

Mồ hôi chảy dài trên mặt ông.

«Vậy là anh yêu em.»

Giọng nói yếu ớt như hơi thở, đến nỗi bà Wu giật mình vì những gì mình đã làm.

«Trái tim của trái tim anh !» Ông Kang khóc. «Đừng chết ! Đừng chết !»

- Em sẽ không chết», bà Kang nói to.

Ngay lúc đó, bà Wu lấy đứa bé ra khỏi người mẹ. Một dòng máu chảy ra, nhưng bà Wu dùng bông gòn mà bà đỡ để lại để cầm máu.

Ông Kang vẫn siết chặt tay vợ.

«Xong rồi chứ ? ông lẩm bẩm.

- Hoàn toàn xong rồi, bà Wu đáp.

- Đứa bé ?» bà Kang thều thào.

Bà Wu bọc cơ thể bé nhỏ đẫm máu vào chiếc khăn trên người mình.

«Đứa bé đã chết, bà nói bình tĩnh, nhưng hai người không cần đến nó.

- Ồ ! Chắc chắn không, ông nói, không mạch lạc ; Meichen, anh van em, đừng sinh con nữa, không bao giờ, anh hứa.»

- Đừng nói gì cả, bà Wu nghiêm khắc nói. Đừng hứa những điều ông không thể giữ.»

Bà chạm vào ấm trà vẫn còn ấm và đặt vòi ấm lên môi bạn mình.

«Uống đi, bà nói, chị đã hứa sẽ sống.»

Bà Kang uống. Mắt bà khép lại, nhưng mạch đập, khi bà Wu kiểm tra lại, đã mạnh hơn, dù chỉ một chút.

Bà Wu ra hiệu cho ông Kang buông tay vợ.

«Chị ấy cần ngủ, bà nói. Tôi sẽ ở lại với chị ấy. Ông hãy mang đứa bé đi chôn.»

Bà bế thi thể nhỏ bé, đặt vào tay ông Kang và giữ lại.

«Hãy để đứa bé này là minh chứng cho lời hứa của ông. Hãy luôn nhớ đến sức nặng này trên tay ông. Hãy nhớ rằng nó đã chết để cứu mạng mẹ nó - và để cứu ông.

- Tôi sẽ nhớ, ông Kang đáp. Tôi hứa sẽ nhớ.

- Đừng hứa những điều ông không thể giữ», bà Wu lặp lại.

Suốt ngày hôm đó và đêm tiếp theo, bà ở bên người bạn. Những người hầu mang đồ ăn và trà nóng đến, nhưng bà không cho họ bước qua ngưỡng cửa. Ông Kang vào để cảm ơn bà và thấy vợ mình đang ngủ. Bà Kang ngủ, thậm chí không mở mắt để uống nước súp nóng. Bà Wu đã thêm vào đó các loại thảo mộc làm đặc máu và ngăn chảy máu, cùng một loại bột mốc để tránh nhiễm trùng. Bà đã học được những điều này từ những cuốn sách cổ rất ít người biết.

Meng và Linyi đã trở về nhà mẹ, nhưng bà Wu cũng không cho họ vào. Bà chỉ để không khí trong lành lọt qua cửa sổ, vì gió mát, và bà không muốn mang lò than vào, sợ rằng khí than sẽ làm ô nhiễm không khí.

Dưới chăn lụa, bà Kang ngủ, sạch sẽ, và được cho uống nước súp cùng thuốc đều đặn, từng giờ một, bà dần hồi phục.

Sáng ngày thứ hai, khi thấy mạch ổn định, bà Wu cuối cùng rời phòng của bạn. Ông Kang vẫn đợi ở ngoài, một mình. Ông không tắm rửa, không ăn, không ngủ, và đã bỏ hết mọi vẻ bề ngoài, mọi lịch sự, mọi giả tạo. Ông mệt mỏi, hoảng sợ và trở về với bản chất thật của

mình. Bà Wu nhận ra điều này, thương cảm ông và ngồi xuống ghế bên cạnh.

«Tôi nợ bà mạng sống này, ông cúi đầu nói.

- Đừng để bà ấy gặp nguy hiểm nữa, bà Wu nhẹ nhàng nói.

- Tôi hứa...» ông Kang bắt đầu.

Nhưng bà Wu đã giơ tay lên.

«Liệu ông có thể hứa khi bà ấy khỏe lại không ? Và nếu ông thực hiện lời hứa này, làm sao ông giữ được? Tôi đã kéo bà ấy trở lại cuộc sống chỉ để thấy bà ấy buồn bã, đau khổ khi thấy ông lang thang khắp các nhà chứa ? Dù ông có tha cho bà ấy việc sinh thêm con, liệu đó có phải là niềm an ủi nếu ông gieo rắc hạt giống điên rồ nơi khác ? Thật bất hạnh khi bà ấy yêu ông đến thế, trừ khi ông yêu bà ấy bằng tình yêu tương xứng.

- Tôi yêu bà ấy, ông Kang nói.

- Nhưng ở mức độ nào ?»

Bà Wu kiên quyết hỏi :

«Đủ để đảm bảo hạnh phúc cho bà ấy chứ ?»

Ông nhìn bà chằm chằm, và bà cũng nhìn lại ông với đôi mắt tối đầy suy tư.

«Thà để bà ấy chết còn hơn sống trong bất hạnh triền miên, bà Wu nói một cách bình thản.

- Tôi sẽ không làm bà ấy đau khổ», ông nói.

Ánh mắt ông trở nên rối bời, ông cắn môi :

- Tôi không biết... Tôi chưa bao giờ nghĩ... Bà ấy không nói với tôi...

- Không nói gì ?» bà Wu hỏi.

Bà biết ông sắp nói gì, nhưng vì lợi ích của người đàn ông này, bà buộc ông phải tiếp tục.

«Tôi không hiểu cuộc sống, ông lẩm bẩm. Nó đến một cách khó khăn ! Nó đắt quá !

- Quá đắt, thật vậy. Nhưng tình yêu của Meichen đã vượt qua cái giá mà bà ấy phải trả.

- Mỗi lần như vậy, bà ấy đều đau đớn đến thế sao ?»

Bà lại hỏi :

«Như thế nào ? Đến mức đó ?

- Gần kề cái chết ?

- Việc sinh nở luôn đưa người phụ nữ đến gần cái chết, bà trả lời. Giờ đây, với vợ ông, ông phải lựa chọn. Nếu bà ấy có con, bà ấy sẽ chết. Ông không thể có cả hai.»

Ông đưa tay lên che mắt :

«Tôi chọn cuộc sống của bà ấy, ông thì thầm. Mãi mãi, mãi mãi.»

Bà lặng lẽ đứng dậy, tận dụng lúc ông không nhìn thấy bà, và rời khỏi phòng. Có lẽ bà sẽ không bao giờ gặp lại ông nữa. Trong cuộc sống của họ, đàn ông và đàn bà vẫn luôn cách biệt, và có lẽ bà sẽ không bao giờ đứng trước mặt ông Kang lần nữa. Điều đó thật vô ích. Người đàn ông giản dị và thô tục này giờ đây đang kinh hãi trước tình yêu, tình yêu của ông dành cho vợ mình.

Bà Wu trở về nhà, rất mệt mỏi và hơi chán ngán với tất cả những gì bà đã thấy và làm. Được trở lại ngôi nhà sạch sẽ và yên tĩnh của mình, điều đó như một liều thuốc tẩy rửa cho tâm hồn. Trong sân này, André đã từng ở bên bà ; nơi đây, ông đã đi lại và nói chuyện. Sự đồng điệu mà bà cảm nhận với ông liệu có điểm chung nào với tâm hồn thô tục của ông Kang và tình yêu ông

dành cho vợ không ?

Bà bước vào thư viện, nơi hơi ấm bao trùm lấy bà. Ying đã đốt lò than, trên đó những viên than tỏa ánh sáng lung linh. Qua một cửa sổ xa xa, ánh nắng mặt trời len qua song cửa.

Nếu bà không từng biết đến hơi ấm của tình yêu trong trái tim mình, bà đã không thể cứu được mạng sống của Meichen. Sự kinh tởm của xác thịt đã có thể nhấn chìm bà, mùi máu, hơi thở của cái chết, vẻ xấu xí của ông Kang, khuôn mặt đẫm nước mắt của ông, sự ghê tởm trước thân hình to lớn và tâm hồn thấp hèn đó. Nhưng bà nhận ra rằng tình yêu đã nâng bà lên cao hơn chính mình.

Ying bước vào, cáu kỉnh :

«Bà... bà... cô kêu lên. Bà... nhìn áo của bà kìa... có máu trên đó, và bà trông xanh xao quá...»

Bà Wu nhìn xuống chính mình, bà thấy vết máu trên chiếc áo satin. Và bà, một người vốn thanh lịch, chỉ thốt lên nhẹ nhàng :

«Tôi đã quên mất bản thân mình.»

Không nên nghĩ rằng bà Wu hoàn toàn hiểu được sự thay đổi đã diễn ra trong bà. Bà ý thức rõ rằng mình không còn biết, từ khoảnh khắc này sang khoảnh khắc khác, mình đang hướng về đâu. Bà không có kế hoạch nào. Nhưng bà tin rằng mình đang bước đi trên một con đường ánh sáng. Chỉ cần bà giữ vững bước chân trên đó, mọi thứ sẽ ổn. Nhưng nếu bà lạc vào bóng tối, lệch sang một bên, bà sẽ lạc lối. Tình yêu của bà dành cho André chiếu sáng con đường đó. Không cần tự hỏi mình phải đi hướng nào, bà chỉ cần nghĩ về ông và ngay lập tức sẽ biết.

Đó là lý do tại sao ngày hôm sau, khi Ying mang đứa con gái nhỏ của Ch'iuming đến, bà cảm thấy trào dâng một tình yêu thương lớn lao dành cho đứa trẻ. Bởi vì đứa trẻ này đã gắn kết Ch'iuming, một người xa lạ, với gia đình họ Wu. Cho đến lúc đó, bà chỉ coi nó là một gánh nặng và phức tạp thêm mọi thứ liên quan đến Ch'iuming. Giờ đây, gánh nặng và phức tạp đã tan biến. Bà chỉ cần đối xử với người mẹ và đứa trẻ như André mong muốn.

«Ch'iuming đang làm gì ? bà hỏi Ying.

- Cô ấy đang bận rộn trong nhà bếp và khu vườn.

- Cô ấy có hạnh phúc không ?

- Người đó sẽ không bao giờ hạnh phúc đâu. Nên cho cô ấy đi. Nhìn thấy một khuôn mặt buồn rầu mang lại điềm xui. Nó làm sữa của các bà vú bị chua và khiến lũ trẻ trở nên cáu kỉnh.

- Bảo Ch'iuming đến gặp tôi.»

Đó là ngày sau khi bà đến thăm nhà bà Kang. Vừa thức dậy, bà Wu đã sai người đến hỏi thăm sức khỏe người bạn, và nhận được tin tốt. Bà Kang, sau một đêm ngủ ngon, đã ăn một bát cháo gạo pha đường đỏ ; máu từ vết thương đã đông lại, và không có chảy máu thêm. Giờ đây, bà ấy lại chìm vào giấc ngủ.

Ngày hôm đó yên tĩnh và xám xịt. Ánh nắng mặt trời ngày hôm qua đã biến mất, và trong không khí thoang thoảng mùi sương từ con sông. Bà Wu hít nhẹ hương thơm đó.

Bên cạnh bà, đứa trẻ nằm trong giỏ đang chơi với đôi tay nhỏ của mình. Thỉnh thoảng, nó không nhìn thấy chúng nữa, và một biểu hiện ngạc nhiên thoáng qua trên khuôn mặt bé nhỏ. Rồi đứa trẻ lại tìm thấy chúng, vẫy chúng, nhìn chúng và lại mất chúng. Bà Wu mỉm cười nhẹ khi quan sát trò chơi này.

«Khởi đầu của chúng ta thật khiêm tốn làm sao ! bà tự nhủ. Tôi đã từng nằm như thế trong nôi - và André cũng vậy.» Bà cố hình dung André khi còn nhỏ, một đứa trẻ, và nghĩ về mẹ ông. Chắc hẳn người mẹ đó, ngay từ đầu, đã biết con trai mình là ai, một người đàn ông chỉ bằng cách sống đã gieo rắc phước lành xung quanh.

Trong buổi sáng xám xịt và yên tĩnh đó, Ch'iuming lặng lẽ bước qua cánh cửa lớn vì trời lạnh. Khi cô bước vào, bà Wu ngẩng đầu lên. Ch'iuming trông như một phần của làn sương xám, tĩnh lặng và lạnh lẽo trong buổi sáng đó. Khuôn mặt nhợt nhạt của cô mang vẻ khép kín, đôi môi nhạt nhòa và đôi mắt tối dưới hàng mi nặng trĩu.

«Hãy nhìn con gái của cô đi, bà Wu nói. Nó làm tôi cười vì nó mất tay, tìm lại rồi lại mất.»

Ch'iuming tiến lại gần và nhìn xuống chiếc nôi, và bà Wu nhận ra cô không có tình yêu dành cho đứa trẻ, cô vẫn xa lạ với nó.

Vào một ngày khác, một thời điểm khác, bà Wu có lẽ đã không muốn nói về điều này, hoặc đã quay đi, tự nhủ rằng mình không quan tâm liệu cô gái vô học này có yêu đứa trẻ hay không. Nhưng giờ đây, bà hỏi :

«Có thể nào cô không yêu đứa con của mình ?

- Tôi không cảm thấy nó là của tôi.

- Nhưng cô đã sinh ra nó mà !

- Đó là điều trái với ý muốn của tôi.»

Hai người phụ nữ im lặng, mỗi người quan sát đứa trẻ vô tư. Một thời gian trước, bà Wu có lẽ đã trách móc người mẹ vì sự thiếu tình cảm này, nhưng trong im lặng, tình yêu đã dạy bà.

Một lần, André đã kể với bà, một đứa trẻ được sinh ra bởi một người phụ nữ trẻ ; không ai biết cha nó là ai. Khi còn nhỏ, đứa trẻ tỏa ra ánh sáng đến nỗi đàn ông và phụ nữ đều tôn thờ nó như một vị thần, bởi vì nó được sinh ra từ tình yêu.

«Và tại sao không ai biết cha nó ? bà Wu hỏi.

- Bởi vì người mẹ không bao giờ nhắc đến tên ông ta.

- Ai đã chăm sóc họ và nuôi sống họ ?

- Một người đàn ông rất tốt, tên là Joseph, người yêu quý họ và không đòi hỏi gì cho bản thân.

- Và chuyện gì đã xảy ra với đứa trẻ tỏa sáng đó ?

- Nó chết khi còn rất trẻ, nhưng con người không bao giờ quên nó», André trả lời.

Nhớ lại những lời đó, bà cảm thấy bản thân mình cũng được chiếu sáng. Ch'iuming không yêu đứa trẻ này vì cô không yêu người cha, ông Wu. Và nếu bà biết điều đó, đó là vì bà biết tên của người mà cô yêu.

«Cô yêu ai ?» bà Wu đột ngột hỏi.

Bà không ngạc nhiên khi thấy khuôn mặt người phụ nữ trẻ đỏ bừng. Đôi tai nhỏ của cô cũng trở nên đỏ ửng.

«Tôi không yêu ai cả», cô nói.

Lời nói dối quá rõ ràng khiến bà Wu bật cười.

«Làm sao tôi có thể tin cô ? bà nói. Má và tai cô đang nói sự thật. Cô có sợ để đôi môi mình làm điều tương tự không ? Cô không yêu đứa trẻ này - điều đó có nghĩa là cô không yêu cha nó. Hãy chấp nhận đi. Không thể ép buộc tình yêu. Không thể dụ dỗ hay đùa giỡn với nó. Tình yêu đến từ trời cao mà không cần đòi hỏi hay truy đuổi. Tôi có thể trách cô được không ? Tôi biết lỗi của mình. Nhưng khi tôi đưa cô đến đây, bản thân tôi cũng không hiểu được tình yêu. Tôi tưởng rằng đàn ông và đàn bà có thể ghép đôi như những con đực và con cái trong loài vật. Giờ đây, tôi biết rằng đàn ông và đàn bà

sẽ ghét nhau nếu bị ghép đôi theo cách đó. Bởi chúng ta không phải là thú vật. Chúng ta có thể kết hợp mà không cần chạm vào nhau, thậm chí không cần một ánh nhìn. Chúng ta có thể yêu ngay cả khi xác thịt đã chết. Không phải xác thịt ràng buộc chúng ta.»

Cách nói chuyện này thật kỳ lạ và khác thường đối với bà Wu, người vốn luôn nói năng rõ ràng và thực tế. Ch'iuming nhìn bà như nhìn một bóng ma. Đôi mắt bà sáng lên, và cơ thể, dù gầy guộc, tràn đầy sức sống. Một nguồn sinh lực mới đang tràn ngập trong bà, Ch'iuming nhận ra điều đó rõ ràng.

«Thôi nào, bà Wu nói, hãy nói cho tôi biết cái tên trong trái tim bạn.»

- Tôi chết vì xấu hổ», Ch'iuming đáp.

Cô vặn vẹo mép áo giữa các ngón tay.

«Tôi sẽ không để cô chết vì xấu hổ», bà Wu trả lời một cách nhân từ.

Được khích lệ, dù đầy ngập ngừng và nghi ngại, Ch'iuming thốt lên vài lời đứt quãng :

«Bà đã gả tôi làm thiếp cho ông lão... nhưng...»

Cô dừng lại ở đó.

«Nhưng có một người khác mà cô mong được gả hơn.»

Bà Wu gợi ý để giúp cô, và Ch'iuming gật đầu đồng ý.

«Người đó có trong nhà này không ?»

Cô lại gật đầu.

«Có phải là một trong các con trai của tôi không ?» bà Wu hỏi.

Lần này, Ch'iuming nhìn bà và bật khóc.

«Là Fengmo», bà Wu nói, chắc chắn đó chính là anh ta.

Ch'iuming tiếp tục khóc.

«Thật là rắc rối, thật là hỗn độn giữa đàn ông và đàn bà !» bà Wu tự nhủ. Đây là kết quả của sự ngu ngốc và thiếu tình yêu của chính bà !

«Đừng khóc nữa, bà nói với Ch'iuming. Đây là lỗi của tôi, và tôi phải tìm cách sửa chữa, nhưng tôi chưa biết phải làm gì.»

Nghe những lời này, Ch'iuming quỳ xuống, đặt đầu lên tay.

«Tôi đã nói rằng tôi sẽ chết vì xấu hổ, cô thì thầm. Hãy để tôi chết. Một kẻ như tôi chẳng có ích gì.

- Không ai là vô dụng cả», bà Wu đáp. Bà đỡ Ch'iuming dậy. «Tôi mừng vì cô đã nói với tôi điều này. Tốt hơn là tôi biết được. Giờ thì, tôi xin cô hãy kiên nhẫn chờ đợi trong ngôi nhà này. Ánh sáng sẽ đến với tôi, và tôi sẽ biết phải làm gì cho cô. Trong lúc đó, hãy giúp tôi chăm sóc những đứa trẻ mồ côi mà tôi đã mang về đây. Cô sẽ giúp tôi rất nhiều. Chúng ở đây, và tôi không có đủ thời gian để chăm sóc chúng.»

Ch'iuming lau mắt :

«Tôi sẽ chăm sóc những đứa trẻ mồ côi, thưa bà. Tại sao không ? Những đứa bé ấy là chị em của tôi.»

Cô cúi xuống và bế đứa bé trong giỏ lên.

«Tôi sẽ mang nó theo - nó cũng là một đứa trẻ bị bỏ rơi - một đứa trẻ mồ côi, tôi nghĩ vậy, vì mẹ nó không thể yêu thương nó, tội nghiệp con ếch nhỏ !»

Bà Wu không trả lời. Bà tự hỏi làm sao có thể tìm được hạnh phúc cho Ch'iuming. Thời gian sẽ trả lời.

Từ gian nhà nhỏ của mình, bà Wu quan sát gia đình, trong khi những ngày biến thành tuần và tháng.

«Nếu tôi là người xấu, bà tự nhủ, người ta có thể so sánh tôi với một con nhện giăng tơ quanh tất cả những người trong nhà.»

Một con chim hót trong khóm tre. Bà nghe thấy tiếng hót quen thuộc và nhận ra nó. Hai lần một năm, chim bulbul nâu từ Ấn Độ bay ngang qua vùng này. Tiếng hót của nó du dương nhưng khàn khàn. Nó chỉ đánh dấu sự khởi đầu của mùa xuân.

Bà Wu tiếp tục mơ màng.

«Và làm sao biết được liệu tôi có phải là người xấu không ? Liệu điều tôi cho là tốt có thực sự là tốt ?»

Theo thói quen, bà đặt câu hỏi này khi nghĩ về André.

Một ngày nọ, bà nhớ rất rõ, cả hai ngồi trong thư viện, nơi bà đang ở lúc này, ông ngồi một bên chiếc bàn lớn chạm khắc, còn bà ngồi bên kia, không đối diện, không cần nhìn nhau, đúng vậy, ngăn cách bởi chiếc bàn, cả hai cùng hướng ra cánh cửa mở ra khoảng sân. Ngày hôm ấy cũng đẹp như hôm nay, không khí trong lành và nắng chói chang đến nỗi màu xám của những viên đá lát sân trở nên óng ánh sắc xanh, hồng với những đường

vân bạc. Những bông lan tím sẫm nở rộ, và trong hồ, những con cá vàng đuổi theo những tia nắng xuyên qua làn nước.

André vừa kể cho bà nghe câu chuyện cổ về sự sa ngã của con người vào tội lỗi. Bàn tay của một người phụ nữ đã gây ra, ông nói, bàn tay của Eva, người đã đưa cho đàn ông trái cấm.

«Và làm sao người phụ nữ ấy biết được trái cây bị cấm ? bà Wu hỏi.

- Linh hồn của cái ác, dưới hình dạng một con rắn, thì thầm với bà ấy.

- Tại sao lại là bà ấy, mà không phải là đàn ông ?

- Bởi vì hắn biết rằng tâm trí và trái tim của người phụ nữ hướng về, không phải đàn ông, mà là sự tiếp nối của sự sống, ông trả lời. Đàn ông cảm thấy đủ hạnh phúc, mơ ước rằng mình sở hữu người phụ nữ và khu vườn. Tại sao ông ta lại muốn ham muốn điều gì khác? Ông ta có tất cả. Nhưng người phụ nữ có thể bị cám dỗ, bởi ý nghĩ về một khu vườn tốt hơn, một không gian rộng lớn hơn, nhiều sở hữu hơn, vì bà biết rằng những sinh linh khác sẽ ra đời từ cơ thể bà, và chính vì chúng mà bà âm mưu và lên kế hoạch. Người phụ nữ không

nghĩ cho bản thân mà cho những sinh linh mà bà sẽ tạo ra. Bà bị cám dỗ vì chúng. Và vì chúng, bà sẽ luôn bị cám dỗ.»

Bà Wu nhìn André. Bà nhớ lại vẻ thông thái sâu sắc và buồn bã trong đôi mắt tối của ông.

«Làm sao ông lại hiểu phụ nữ đến thế ? bà hỏi.

- Bởi vì tôi sống một mình. Tôi đã giải thoát bản thân từ rất sớm.

- Và tại sao ông lại giải thoát bản thân ? Tại sao ông lại tách mình khỏi dòng chảy của cuộc sống ? Chẳng phải tất cả chúng ta đều thuộc về nó sao ? Có công bằng không khi tách mình ra ?»

Đó là lần duy nhất, trong ba tháng quen biết ông, mà bà thấy ông bộc lộ sự nghi ngờ :

«Bà đặt cho tôi một câu hỏi mà tôi chưa bao giờ có thể trả lời, ông nói. Tôi bắt đầu giải thoát bản thân vì lòng kiêu hãnh. Đúng vậy, tôi biết, và tôi thừa nhận. Khi tôi giống như những người đàn ông khác, sắp kết hôn và sinh con, tôi tưởng rằng mình được một người phụ nữ yêu thương. Nhưng, quá sớm cho hạnh phúc của tôi, Chúa đã cho tôi sự sáng suốt về con người. Tôi thấy người phụ nữ ấy, như Eva, lên kế hoạch cho những con

người khác mà bà sẽ tạo ra - với một chút giúp đỡ từ tôi, dĩ nhiên, nhưng bà sẽ nuôi dưỡng chúng trong chính cơ thể mình. Và tôi thấy phần yếu ớt của mình, một sự thỏa mãn xác thịt ngắn ngủi, và sau đó cả cuộc đời tôi sẽ trôi qua trong việc cuốc đất, như Adam, để khu vườn của chúng tôi rộng lớn hơn, trái cây đẹp hơn. Rồi tôi tự hỏi liệu bà có thực sự yêu tôi không. Có lẽ, nhưng chỉ trong lúc này, vì bà cần được phục vụ. Và tôi nghĩ : chẳng phải tốt hơn là phụng sự Chúa, Đấng không đòi hỏi gì, ngoài việc hành xử công bằng và bước đi khiêm nhường trước Ngài ? Và, ngày hôm đó, tôi trở thành một linh mục.

- Và ông có hạnh phúc không ? bà hỏi, không giấu được sự mỉa mai.

- Tôi đã sở hữu chính mình...» ông chỉ trả lời ngắn gọn như vậy.

Giờ đây, một mình trong thư viện, nơi bà luôn cảm nhận được sự hiện diện của André, bà bắt đầu suy nghĩ về đàn ông và đàn bà. Bà thấy rằng không nên trách Eva, bởi trong bà đã đặt một khát khao vĩnh cửu là truyền lại sự sống. Đàn ông, nếu để mặc ông ta, sẽ không vượt quá bản thân mình. Ông ta biến người phụ nữ thành một phần của mình để sử dụng và lấy lạc thú. Nhưng bà, trong sự vô tư và ngây thơ, sử dụng ông ta, trong sự

sáng tạo vĩnh cửu của những cuộc đời mới. Cả hai chỉ là công cụ, nhưng chỉ người phụ nữ nhận ra điều đó và buông mình theo cuộc sống.

«Đây, bà nói với André, là sự khác biệt giữa đàn ông và đàn bà, giữa ông và tôi.»

Không khí ấm áp và dịu dàng tràn vào căn phòng nơi bà ngồi một mình ; không một chút gió. Một con thằn lằn nhỏ với cái đuôi xanh, chui ra từ khe nứt giữa bức tường gạch và nền đá, nằm phơi mình dưới ánh nắng. Bà Wu ngồi yên đến mức nó tưởng bà là một phần của căn phòng, và sinh vật nhỏ bé này ngọ nguậy, quay cái đầu dẹt sang hai bên, vẫy cái đuôi lấp lánh. Đôi mắt nó sáng lên, trống rỗng. Bà Wu không nhúc nhích.

Thật may mắn khi có những sinh vật nhỏ trong nhà. Chúng cảm nhận được ngôi nhà vĩnh cửu này và làm tổ ở đây.

Bà Wu tiếp tục mơ màng trong khi con thằn lằn chơi đùa.

Đây chính là nỗi bất hạnh chia rẽ đàn ông và đàn bà. Đàn ông tin vào giá trị cá nhân của mình, nhưng đàn bà biết rằng giá trị của họ chỉ là để hoàn thành nhiệm vụ tạo ra những cuộc đời mới. Đàn ông yêu phụ nữ như

một phần của chính họ, trong khi những người phụ nữ này chỉ yêu họ vì vai trò họ đóng trong những sáng tạo đó. Đó là sự bất hòa khiến đàn ông luôn không hài lòng. Họ không thể sở hữu người phụ nữ, vì cô ấy đã bị sở hữu bởi một thế lực vượt xa cô.

Người phụ nữ chẳng phải cũng đã tạo ra đàn ông sao? Có lẽ đó là lý do tại sao anh ta không thể tha thứ cho cô, anh ta ghét cô và bí mật chống lại cô, thống trị cô, áp bức cô, giam cô trong những ngôi nhà, bó chân, thắt eo, cấm cô kiếm tiền, có tài năng, học hành, anh ta buộc cô phải ở góa khi anh ta chết, và đôi khi thiêu cô, biến cô thành tro bụi với lý do rằng cô muốn điều đó vì lòng chung thủy.

Bà Wu, chế giễu đàn ông, cười lớn, và con thằn lằn chạy trốn vào chỗ ẩn náu.

Một lần, khi André ngồi trên ghế đối diện với bà, bà đã nói với ông :

«Liệu đàn ông chỉ là đàn ông, và phụ nữ chỉ là phụ nữ ? Nếu vậy, họ sẽ không bao giờ có thể đoàn kết ; nếu anh ta sống cho chính mình và cô ấy sống cho cuộc sống phổ quát, họ đối lập nhau.»

André đã trả lời với vẻ nghiêm túc :

«Chúa đã ban cho tất cả chúng ta một phần còn lại chỉ thuộc về chúng ta, đó là một phần còn lại đơn thuần là con người, không phải đực cũng không phải cái. Người ta gọi đó là linh hồn. Nó không thay đổi, nó không thể thay đổi. Nó cũng có thể hiểu được bộ não với các chức năng của nó.

- Nhưng bộ não của phụ nữ không giống với bộ não của đàn ông ? bà hỏi.

- Nó chỉ trở nên giống nhau khi được giải phóng khỏi nhu cầu của xác thịt, André trả lời. Đó là lý do tại sao một phụ nữ có thể sử dụng bộ não của mình chỉ cho nghĩa vụ của người phụ nữ và đàn ông sử dụng bộ não của mình để theo đuổi phụ nữ cho chính mình. Nhưng bộ não là một công cụ, và người ta có thể sử dụng nó cho bất kỳ mục đích nào mình muốn. Nếu tôi cắt bắp cải bằng một con dao sắc, điều đó không có nghĩa là tôi không biết dùng nó để tạc một hình ảnh của Con Người. Nếu Con Người ở trong tim tôi và trong tầm nhìn của linh hồn tôi, thì tôi có thể sử dụng công cụ của mình, bộ não, để làm hình ảnh này hiện ra.

- Vậy linh hồn là một phần còn lại không phải đực cũng không phải cái ? bà lặp lại.

- Đúng vậy.

- Và bản chất của linh hồn là gì ?»

Bà thúc giục ông tiếp tục.

«Trong phần mà chúng ta không thừa hưởng từ ai cả. Điều tạo nên cái tôi của tôi, khiến tôi hơi khác biệt so với những người đi trước, bất kể mức độ giống nhau của tôi với họ. Đó là điều đã được ban cho tôi vì chính tôi, một món quà từ Chúa.

- Nếu tôi không tin vào Chúa thì sao ?

- Không sao cả. Bà có thể tin hoặc không. Bà tự thấy rằng mình không giống ai trên thế giới, và không chỉ bà, mà ngay cả sinh vật khiêm tốn nhất, xấu xí nhất cũng có phần còn lại quý giá này. Nếu bà có nó, bà biết nó tồn tại. Thế là đủ. Niềm tin vào người ban tặng có thể chờ đợi. Chúa không phi lý. Ngài biết rằng, để tin, chúng ta muốn nhìn bằng mắt, nghe bằng tai, nắm giữ bằng tay. Như vậy, đứa trẻ chỉ hiểu những gì năm giác quan dạy nó. Nhưng có những giác quan khác, phát triển khi con người lớn lên, và khi chúng đạt đến sự phát triển hoàn thiện, chúng ta đặt niềm tin vào chúng như vào những giác quan đầu tiên.»

Khi nhớ lại những lời này, bà Wu đưa mắt nhìn sang phía bên kia bàn. Chiếc ghế trống không, và bà không

nghe thấy giọng nói nào. Nhưng khuôn mặt của André hiện lên rõ ràng trước mắt bà, với nụ cười nghiêm túc, giọng nói trầm ấm, như thể bà thực sự đã nhìn thấy và nghe thấy ông.

«Tôi chỉ mới bắt đầu hiểu, bà thì thầm. Nhưng thực sự, tôi đang bắt đầu, và bằng cả linh hồn, tôi yêu ông ấy.

- Tình yêu và tình bạn không thể tồn tại giữa các linh hồn sao ?

- Có thể», bà nói với ông.

Bà Wu là một người phụ nữ thực tế, và những gì bà học được, bà sử dụng. Trong ngôi nhà này, thế giới của riêng bà, có hai sinh vật không kỷ luật, tức là những người có mối quan hệ với ngôi nhà - và do đó với vũ trụ - không hài hòa. Đó là Rulan và Linyi.

Không vội vàng, và để nhiều ngày trôi qua, bà Wu thấy thời điểm nói chuyện với họ đã đến. Bà sẽ bắt đầu với Rulan, người lớn tuổi hơn trong hai người.

Tsemo và Fengmo đã đi nhiều tháng. Cả hai, những người con trai ngoan, thường xuyên gửi tin tức về. Những lá thư của họ được gửi đến cha mẹ. Bà Wu đọc chúng đầu tiên, suy ngẫm, rồi gửi cho ông Wu, người sau đó chuyển chúng cho Liangmo. Anh ta ngày càng

đảm nhận trách nhiệm với đất đai và cửa hàng, chuẩn bị cho ngày mình trở thành chủ gia đình. Anh đọc thư của các em trai, rồi xếp chúng vào hồ sơ gia đình.

Từ những lá thư, bà Wu nhận ra rằng hai con trai của mình đang đi theo hai hướng trái ngược. Fengmo muốn đi du học nước ngoài. Bà đã cho phép anh, bà đã gửi số tiền cần thiết. Anh nói phải nhanh chóng, vì các tuyến đường biển đang đóng cửa do chiến tranh đe dọa; nhưng, nếu không bị kẹt, anh sẽ trở về bằng tàu thay vì đi đường dài trên đất liền để về nhà.

Nếu anh là con một, bà Wu đã không bao giờ đồng ý ; nhưng anh có nhiều anh em, vì vậy bà không thúc giục anh trở về trước khi đạt được mục tiêu. Anh đã lên tàu vào một ngày muộn, và những lá thư của anh có dấu bưu điện và tem nước ngoài. Chúng đến từ Mỹ, điều này không cho bà Wu biết gì đặc biệt, vì trong mắt bà, tất cả các quốc gia bên ngoài đều đáng quan tâm như nhau, và tất cả đều giống nhau, miễn là chúng nằm ngoài bốn đại dương ; Fengmo tiếp tục những nghiên cứu đã bắt đầu với André, và điều đó, khiến bà Wu nhẹ nhõm, không liên quan đến chức tư tế hay tôn giáo. Không có chuyện về các vị thần, mà là về con người.

Tsemo, mặt khác, đã không yêu cầu vượt biển. Anh đã tìm được một vị trí tốt ở thủ đô, nhờ vào sự giàu có và ảnh hưởng của gia đình. Ông Wu và vợ không ngạc nhiên. Vì bà Wu, dù có tầm nhìn rộng, thấy điều đó là hoàn toàn tự nhiên khi gia đình bà được biết đến khắp nơi. Tsemo giải thích lý do tại sao anh được đặc cách như vậy. Chiến tranh đang đe dọa ; nếu nó nổ ra, chính phủ sẽ rút vào nội địa, nơi họ sẽ cần những công dân có địa vị cao nhất và gia đình của họ, trong đó gia đình Wu là một trong những gia đình nổi tiếng và lâu đời nhất. Tsemo đã được lựa chọn đặc biệt và anh đang trở thành mục tiêu của nhiều sự ghen tị và đố kỵ. Nhưng, trẻ trung và kiên định, anh đang tự mình mở đường.

Từ những lá thư của anh, bà Wu không thể hình dung được anh thực sự là người như thế nào. Bà hiểu Fengmo hơn. Cậu ấy, giống như bà, nhưng theo cách riêng, mở lòng và trí óc. Cậu đang trở thành một người đàn ông. Và hơn thế nữa, phần còn lại của riêng cậu, như André nói, cũng đang tăng lên. Tsemo, mặt khác, dường như bị chiếm hữu. Nhưng bởi cái gì ?

Về Tsemo, mọi thứ diễn ra nhanh chóng. Người dân từ biển Đông tấn công bờ biển năm đó. Bà Wu biết được điều đó, bà đã mua báo mà bà không thường đọc, để tìm hiểu chuyện gì đã xảy ra. Bà thấy rằng đó là

một trường hợp khá phổ biến trong lịch sử Trung Quốc. Những cuộc tấn công khác đã diễn ra trong các thế kỷ trước, do các dân tộc khác thực hiện ; quốc gia luôn đứng vững. Lần này cũng vậy ; và bà Wu không cảm thấy lo lắng. Kẻ thù sẽ không thể vượt qua hàng trăm dặm để vào sâu trong đất liền, đến tỉnh này, nơi gia đình Wu đã bám rễ từ lâu. May mắn thay, các thế hệ trước của gia đình Wu đã không, như nhiều người khác, theo xu hướng mới là tiến gần bờ biển để xây nhà. Gia đình Wu đã xây dựng nhà trên đất tổ tiên, họ đã ở lại đó và giờ đây, họ an toàn. Đúng là kẻ thù cũng tấn công từ trên không. Nhưng các thành phố lớn rất xa và những kẻ ngu dốt từ biển Đông không thể biết tên gia đình họ, dù nó rất nổi tiếng. Trong ngôi nhà của mình, bà Wu cảm thấy an toàn.

Cuộc tấn công đã mang lại những thay đổi lớn. Chính phủ rút vào nội địa và Tsemo đi theo. Anh viết thư rằng vào đầu mùa thu năm sau, anh sẽ về nhà trong mười hoặc mười hai ngày.

Lá thư này khiến bà Wu quyết định không trì hoãn cuộc gặp với Rulan nữa. Bà sai Ying mời cô đến.

Bà Wu đã không suốt thời gian này mà không gặp con dâu. Bà gặp cô ấy ở bàn ăn, cùng những người khác, và trong các lễ hội thông thường của mùa xuân và

mùa đông. Rulan tham dự, bình tĩnh và mặc trang phục màu sắc nhã nhặn. Đôi khi, khi bà Wu cần viết tài liệu cho hồ sơ gia đình, hoặc về mùa màng, bà đã gọi Rulan, vì trong tất cả, cô là người viết chữ đẹp nhất.

Bà Wu luôn thể hiện sự tốt bụng với con dâu trẻ của mình và một lần, bà thậm chí đã nói với cô :

«Thật là thoải mái khi có một cô con dâu học thức.»

Với điều này, Rulan chỉ đáp lại bằng một vài lời cảm ơn ngắn gọn. Nhưng bà Wu chưa bao giờ kéo con dâu ra khỏi vị trí được chỉ định. Lần này, với lá thư cuối cùng của Tsemo trong tay, bà cảm thấy thời điểm đã đến.

Một cách lặng lẽ, Rulan bước qua các sân. Cô không còn đi đôi giày da cứng mang về từ Thượng Hải. Cô đã thay chúng bằng đôi giày nhung, đế bằng vải. Bà Wu không nghe thấy tiếng bước chân, khi bóng người dài lê thê đổ xuống mặt đất, bà ngẩng đầu lên, ngạc nhiên.

Sau khi trao đổi vài lời chào hỏi :

«Con gái, sao con đi nhẹ nhàng thế ! bà nói, ngạc nhiên.

- Con đã cất đôi giày da đi rồi, Mẹ ạ» Rulan đáp.

Cô ngồi xuống, không phải ngồi nghiêng mà ngồi thẳng trên ghế, dựa vào tường, thấp hơn chiếc ghế bành mà bà Wu đang ngồi. Cả hai đang ở trong phòng khách nhỏ.

Bà Wu không vội đề cập đến vấn đề đang nghĩ trong lòng.

Thay vào đó, bà lịch sự hỏi :

«Mấy tuần nay, ta muốn hỏi thăm gia đình con ở Thượng Hải. Khi quân địch tấn công, họ có kịp chạy thoát không ?

- Cha con đã đưa cả nhà đến Hồng Kông rồi, Rulan trả lời.

- À ! Xa quá ! Bà Wu nói với vẻ tử tế.

- Chưa đủ xa ạ ! Rulan đáp, giọng khá mạnh mẽ.

- Con có nghĩ quân địch dám tấn công xa đến thế không ?, bà Wu hỏi, dù không cố ý nhưng vẫn ấn tượng bởi sự sôi nổi của con dâu.

- Chiến tranh sẽ còn dài, Rulan nói.

- Thật sao ?

- Vâng, Rulan tiếp tục, vì họ đã chuẩn bị từ lâu rồi.

- Xin con giải thích cho mẹ hiểu, bà Wu nói, thích thú với giọng điệu đầy xác tín của cô gái trẻ.

Rulan đáp :

«Mẹ ơi, người dân vùng biển Đông đã sợ hãi từ lâu rồi. Họ sợ suốt nhiều thế kỷ. Họ lo sợ những cuộc tấn công từ ngoại bang. Họ thấy từng quốc gia bị tấn công và xâm chiếm. Những kẻ chinh phục đến từ phương Tây, và khi Thành Cát Tư Hãn đến xâm lược chúng ta, người dân vùng biển Đông bắt đầu run sợ. Rồi những người từ Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha, Hà Lan và Pháp đến chiếm đóng nhiều vùng đất. Như Anh đã chiếm Ấn Độ, chúng ta cũng suýt nữa thì rơi vào tình cảnh đó, nhiều lần, vì những kẻ tham lam phương Tây. Và người dân vùng biển Đông tự hỏi : Tại sao chúng ta lại được tha ? Vì sợ hãi, họ chiếm đất đai và dân tộc khác ; mà chúng ta là hàng xóm gần nhất của họ.»

Lập luận này từ một phụ nữ trẻ nghe thật khó tin, và bà Wu kinh ngạc đến mức không nói nên lời. Ngay cả André cũng chưa từng nói những điều như vậy.

«Con học được những điều này ở đâu vậy ? Bà Wu hỏi.

- Tsemo viết thư cho con mỗi tuần» Rulan đáp.

Bà Wu thở phào nhẹ nhõm, trái tim bà dịu lại. Bà mỉm cười :

«Hai con, giờ đã làm hòa rồi chứ ?»

Rulan đỏ mặt. Thường ngày cô rất nhợt nhạt, chỉ có đôi môi đỏ thắm, nên vết đỏ trên má không thể giấu được, nhưng cô không quay đi.

«Khi không ở bên nhau, chúng con rất hòa hợp, cô nói. Nhưng khi anh ấy trở về, chúng con lại cãi nhau, con biết mà. Con đã nói với anh ấy. Cả hai đều biết điều đó.

- Nhưng nếu đã biết trước, bà Wu cười nói, thì sao không ngăn chặn ? Ai là người bắt đầu, con hay anh ấy?

Bà vừa thích thú vừa rất hài lòng với sự thẳng thắn của Rulan.

«Chúng con không biết nữa, cô đáp. Lần này, trong thư, chúng con đã hứa rằng nếu một trong hai bắt đầu, người kia sẽ lên tiếng ngăn lại. Nhưng con tự hỏi liệu chúng con có làm được không. Con biết tính khí thất thường của Tsemo. Nó đến như cơn giông mùa hè. Không có lý do, cơn giận của anh ấy bùng lên, và khi

anh ấy nổi giận, con cũng nổi giận theo.»

Rulan ngừng lại và nhíu mày. Cô tự vấn chính mình, và bà Wu để cô có thời gian suy nghĩ.

Sau đó, Rulan tiếp tục :

«Có điều gì đó trong con mà anh ấy ghét. Điều đó hoàn toàn đúng. Anh ấy nói không, nhưng đó là sự thật. Khi xa nhau, anh ấy không nhận ra nữa. Khi ở bên nhau, nó lại hiện ra. Nếu con biết nó từ đâu, con sẽ lấy dao cắt bỏ nó đi.

- Có lẽ đó không phải là thứ tồn tại trong con, mà là thứ còn thiếu», bà Wu nhẹ nhàng nói.

Rulan ngẩng đầu lên. Đôi mắt, vốn là nét đẹp của cô, thể hiện sự kinh ngạc.

«Con chưa bao giờ nghĩ đến điều đó», cô nói.

Rồi một lần nữa, cô có vẻ chán nản :

«Nếu vậy, sẽ rất khó khăn. Dễ dàng hơn khi loại bỏ thứ có trong con so với thêm vào thứ còn thiếu.

- Có lẽ vậy ! Tất cả phụ thuộc vào tình yêu của con dành cho Tsemo. Nếu con xem hôn nhân chỉ là chuyện riêng của hai người, thì các con sẽ luôn cãi nhau, trừ khi

quyết định sống xa nhau.

- Ý mẹ là...»

Rulan không hoàn thành câu nói. Trong phần nữ tính của mình, cô vẫn rất e dè.

«Đúng, đó chính là điều mẹ muốn nói.»

Và bà Wu tiếp tục nói với sự khôn ngoan mà bà cảm nhận được, xuất phát từ chính hiểu biết của bà về tình yêu. Bà đã học được rằng giữa đàn ông và phụ nữ, vấn đề nghĩa vụ không tồn tại. Chỉ có tình yêu - hoặc sự thiếu vắng tình yêu.

Bà cầm chiếc tẩu bạc lên, từ từ nhồi thuốc. Bà không nhìn con dâu, mà nhìn vào khu vườn đang nở đầy hoa lan vàng vào mùa này. Lá tre đung đưa trong làn gió nhẹ như những chùm bông. Đó là kiểu ngày mà bà và André yêu thích nhất vì sự bình yên của nó.

«Trước hết, cuối cùng bà Wu nói, con phải hiểu rằng không ai trong hai con nợ nhau điều gì.»

Rulan ngắt lời với vẻ sửng sốt :

«Mẹ ơi, chưa bao giờ có một người mẹ chồng nào nói với con dâu điều kỳ lạ như vậy.

- Mẹ cũng chỉ mới học được điều này gần đây thôi», bà Wu nói.

Bà mỉm cười với một chút ranh mãnh thầm kín :

«Hãy tin mẹ, con yêu, mẹ vẫn đang học.»

Bà đang thu hút trái tim của Rulan. Người phụ nữ trẻ đến đây với tâm trạng chuẩn bị đón nhận sự giận dữ từ mẹ chồng, và cô đã sẵn sàng khiêm nhường nhận lời trách mắng. Giờ đây, hy vọng trở lại với cô. Thay vì cơn giận đáng sợ, cô được nghe những lời khôn ngoan. Cô nghiêng người về phía trước, như một đóa huệ lớn đang chờ mưa.

«Hiểu lầm giữa đàn ông và phụ nữ luôn xuất phát từ niềm tin rằng tồn tại nghĩa vụ lẫn nhau, bà Wu tiếp tục. Một khi từ bỏ ý nghĩ đó, con đường sẽ rõ ràng. Mỗi người chỉ có nghĩa vụ với chính mình. Và nghĩa vụ đó là gì ? Là đạt được sự viên mãn của bản thân. Và nếu một trong hai đạt được điều đó một cách hoàn hảo, người kia cũng sẽ đạt được.»

Bà Wu dừng lại, châm lửa vào tẩu, hút hai hơi rồi thổi tàn tro ; sau đó bà tiếp tục :

«Và tại sao điều này đúng ? Bởi vì, như lời của các bậc hiền triết : ‘Người chồng không được yêu vì chính

anh ta, mà vì bản thân mình ; và anh ta yêu người vợ không phải vì cô ấy, mà vì chính mình.' Khi một người hạnh phúc, người kia cũng sẽ hạnh phúc : đó là hạnh phúc duy nhất có thể cho cả hai.»

Rulan vẫn bất động. Cô lắng nghe.

Bà Wu nói thêm :

«Về việc sinh con đẻ cái, đó không phải là nghĩa vụ với con hay với anh ấy, mà là với dân tộc chúng ta. Nơi con sai lầm là đã trộn lẫn nghĩa vụ làm mẹ với tình yêu dành cho Tsemo. Và sự nhầm lẫn này, con đã đưa vào Tsemo. Đó là lý do tại sao anh ấy dễ nổi giận với con.»

Rulan van nài :

«Mẹ ơi, hãy nói thêm đi, mẹ đang chạm đến tận trái tim con.

- Hai con, Tsemo và con, đã đi lệch khỏi truyền thống thông thường, bà Wu nói rõ ràng. Hai con chọn nhau vì yêu nhau. Điều đó nguy hiểm ; vì nó làm giảm đáng kể cơ hội đạt được cái gọi là hạnh phúc. Tsemo và con chỉ nghĩ đến bản thân, không nghĩ đến con cái, gia đình, hay nghĩa vụ tiếp nối dòng giống của chúng ta. Hai con chỉ nghĩ đến nhau, như hai cá thể tách biệt khỏi mọi người. Nhưng các con không tách biệt, trừ một phần nhỏ của

bản thân. Giờ đây, các con đang cố gắng nhét mọi khía cạnh của cuộc sống vào phần nhỏ bé đó. Sinh con, thụ thai, nuôi dạy, cuộc sống chung trong mọi chi tiết, ăn uống, ngủ nghỉ, mặc quần áo, ra vào - tất cả những điều đó, các con đang cố gói gọn vào phần nhỏ bé của mình. Nhưng nó không thể chứa nổi quá nhiều thứ. Nó trở nên chật chội ; hai con đang bóp nghẹt nhau khi uống từ nguồn của riêng mình. Hai con quá gần nhau. Các con sẽ ghét nhau vì phần còn lại của bản thân, phần riêng tư, không có không gian để thở và lớn lên.»

Bà Wu nhìn Rulan. Người phụ nữ trẻ lắng nghe bằng cả trái tim mình.

«Hãy tách bản thân ra, Rulan. Để anh ấy cũng làm điều tương tự. Hãy chấp nhận việc có con như một điều hiển nhiên, một nghĩa vụ với dân tộc. Sinh con và thụ thai không liên quan gì đến tâm hồn các con. Đừng đo lường tình yêu của anh ấy bằng cách thể hiện của sự nồng nhiệt. Vào những lúc đó, anh ấy không nghĩ đến con. Anh ấy nghĩ đến bản thân. Con cũng hãy nghĩ đến chính mình. Liệu sự đam mê của người đàn ông này có khác người đàn ông khác không ? Hoàn toàn không. Và việc mang thai cũng giống nhau ở mọi phụ nữ. Trong những chuyện như thế này, chúng ta đều giống nhau. Đừng tưởng rằng anh ấy hay con khác biệt so với những

người đàn ông hay phụ nữ tầm thường nhất.»

Bà dừng lại, cảm thấy một sự kiệt sức kỳ lạ.

«Mẹ khiến con có cảm giác hôn nhân chẳng có ý nghĩa gì, Rulan thì thầm. Con có thể đã kết hôn với bất kỳ ai khác thay vì Tsemo.»

Năng lượng trở lại với Bà Wu :

«Mẹ chưa nói xong, bà nói. Theo một nghĩa nào đó, con đúng. Bất kỳ cô gái khỏe mạnh nào cũng có thể kết hôn với bất kỳ chàng trai khỏe mạnh nào và cùng nhau hoàn thành nghĩa vụ với cuộc sống. Đó là lý do tại sao những truyền thống cũ của chúng ta cần được duy trì. Người lớn tuổi chắc chắn sẽ lựa chọn tốt hơn cho giống nòi so với những người trẻ tự quyết định. Hãy nhìn Liangmo và Meng, họ hạnh phúc. Nhưng chắc chắn họ không có hạnh phúc trọn vẹn như con và Tsemo đòi hỏi. Cuộc sống của họ là sinh con đẻ cái. Liangmo không có tham vọng nào khác ngoài việc trở thành một người cha và người chồng tốt. Cả hai đều không mong muốn gì hơn. Trong trường hợp đó, tốt hơn là để người lớn tuổi chọn vợ chồng cho họ, nếu họ giống như Liangmo và Meng.»

- Nhưng chúng con không giống họ, Rulan nóng nảy nhận xét.

- Không, con đòi hỏi tình bạn và sự đồng hành lẫn nhau. À, con đòi hỏi quá nhiều từ hôn nhân, con gái ạ. Hôn nhân không được tạo ra để gánh vác thêm gánh nặng đó.

- Vậy chúng con nên làm gì ? Sống bên ngoài hôn nhân sao ? Rulan hỏi mà không có ý bất lịch sự.

- Có lẽ vậy, có lẽ vậy, Bà Wu tự nhiên nói. Nhưng điều đó cũng khó khăn, vì con là đàn ông và phụ nữ, và cơ thể đòi hỏi quyền lợi của nó.»

Bà Wu dừng lại, tìm kiếm những từ ngữ mới mẻ với bà ; cuối cùng bà cũng tìm thấy.

«Tsemo và con rất may mắn. Các con yêu nhau bằng mọi cách. Vậy hãy yêu nhau, con gái ạ. Cuộc đời quá ngắn ngủi cho một tình yêu như thế. Hãy yêu nhau và đừng lãng phí một giờ nào cho những cơn giận dữ. Tách tình yêu khỏi sự đam mê và đừng nhầm lẫn giữa hai thứ. Một ngày nào đó, khi sự phân chia này rõ ràng và được thiết lập vững chắc bởi thói quen, khi con cái con được sinh ra và lớn lên, khi cơ thể già đi và sự đam mê tắt lịm, vì nó sẽ tắt, một cách đầy thương xót, con sẽ

biết đến tình yêu tuyệt vời nhất.»

Và đột nhiên, Bà Wu cảm thấy mãnh liệt rằng bà hoàn toàn cô đơn, không có André ; sự chắc chắn rằng bà sẽ không bao giờ nhìn thấy khuôn mặt sống động của ông ấy nữa khiến bà đau đớn tột cùng. Bà nhắm mắt lại và chịu đựng nỗi đau. Sau một lúc, bà nhận ra Rulan đang nắm tay bà và áp vào má nóng bỏng của cô.

Vẫn nhắm mắt, Bà Wu nói thêm :

«Bí mật, người phụ nữ phải dẫn dắt mọi thứ. Đúng vậy. Bí mật, cô ấy phải kiểm soát tất cả, vì cuộc sống phụ thuộc vào cô ấy và chỉ mình cô ấy. Ta cảnh báo con; để hôn nhân của con hạnh phúc, con trai ta sẽ không giúp được gì.»

Khi Bà Wu mở mắt, Rulan đã biến mất.

Tối hôm đó, khi Ying cởi đồ cho bà để chuẩn bị đi ngủ, Bà Wu lên tiếng sau một khoảng lặng dài và sâu đến mức Ying không dám ngắt lời bằng những câu chuyện phiếm thường ngày.

«Ying !»

- Dạ, Thưa bà.»

Ying nhìn vào gương phía sau đầu Bà Wu. Cô đang chải mái tóc dài, đen và mượt mà của bà, giờ đã bắt đầu xuất hiện vài sợi bạc ở thái dương.

«Ta có một nhiệm vụ giao cho con, Ying, Bà Wu nói.

- Dạ, Thưa bà.»

- Trong một tháng nữa, con trai thứ hai của ta sẽ trở về nhà.

- Con biết, Thưa bà, tất cả chúng con đều biết.

- Đây là nhiệm vụ. Mỗi tối, khi xong việc với ta, con hãy đến chỗ vợ của con trai thứ hai của ta và làm cho cô ấy những gì con từng làm cho ta.»

Ying mỉm cười trong gương, nhưng Bà Wu không đáp lại nụ cười đó. Bà tiếp tục, không nhìn vào mắt Ying :

«Con đừng quên bất cứ điều gì ta từng làm - tắm thơm, xức nước hoa bảy lỗ, chải tóc với dầu, và sau đó là nước hoa.

- Ồ, con biết rõ, Thưa bà.»

Giọng Ying đầy nhiệt tình và thân mật. Rồi cô dừng lại, tay cầm lược :

«Nhưng con phải làm gì nếu cô ấy cấm con ? Cô ấy không quan tâm đến vẻ đẹp của mình.

- Cô ấy sẽ không cấm con đâu. Cô ấy cần giúp đỡ, đứa trẻ tội nghiệp, như tất cả phụ nữ. Và giờ cô ấy đã biết điều đó.

- Vâng, Thưa bà», Ying đáp.

XIII

Tsemo trở về nhà vào ngày mùng 5 tháng 9 âm lịch. Tin tức về chuyến về của anh được truyền đến thị trấn qua một bức điện tín ; từ đó, một người đưa tin đi bộ mang nó đến nhà họ Wu. Ông Wu tự tay đưa nó cho vợ. Ông không thường xuyên vào khuê phòng của bà, và khi bà nhìn thấy ông, bà hiểu rằng đó là tin về một trong những người con trai của họ. Ông đưa cho bà tờ giấy.

«Con trai thứ hai của chúng ta sắp về», ông nói với nụ cười rộng.

Bà nhận lấy bức thư, đọc nó, lật đi lật lại trong tay. Đây là lần đầu tiên bà nhìn thấy một bức điện tín. Bà biết, vì André đã giải thích với bà một ngày nọ, rằng bản thân tờ giấy không được truyền qua dây như bà từng nghĩ. Người ta thậm chí không phát âm các từ. Các ký hiệu, được gõ trên máy, truyền đi thông điệp.

«Những tiếng trống của người man rợ, đánh trong rừng rậm, bà đã nhận xét.

- Nhiều thứ con người làm chỉ là phiên bản tinh tế của sự man rợ», ông đã trả lời.

Bà nhớ lại những lời này khi suy nghĩ về bức điện tín.

«Chúng ta phải chuẩn bị một bữa tiệc chào đón, bà nói to.

- Tôi sẽ mời tất cả bạn bè», Ông Wu nói.

Bà bắt đầu lên kế hoạch.

«Chúng ta nên tổ chức một bữa tiệc cho các nhân viên cửa hàng và công nhân nông nghiệp.

- Đúng, nên làm như vậy», ông nói theo cách hào phóng và quý tộc của mình.

Bà Wu liếc nhìn ông. Bà thấy ông vẫn như xưa. Hoa nhài có ảnh hưởng tốt đến ông. Ông đã lấy lại niềm tin vào giá trị bản thân. Ông đã cảm thấy tổn thương khi bị vợ từ chối, và ông cũng không thành công với Ch'iuming, thất bại kép này đã làm tổn thương ông. Ông thuộc tuýp đàn ông luôn cần cảm thấy thành công với phụ nữ. Bà Wu biết rõ điều này, bà đã nhiều năm coi đó là nhiệm vụ để mang lại cho ông cảm giác thành công đó. Nhưng Ch'iuming, trẻ và ngây thơ, đã không hiểu điều đó. Hoa nhài, giữa những điệu bộ của cô, lại chân thành trong một việc mang lại cho cô chỗ ăn chỗ ở. Bà Wu, trong sâu thẳm, cảm thấy nhẹ nhõm xen lẫn khinh thường và thờ ơ. Dù vậy, bà cảm thấy xấu hổ ;

ngày xưa, bà đã chấp nhận điều đó như một phần của bản chất con người.

Bà đã nói với André một ngày :

«Tôi không phải là người phụ nữ không có tội, nếu tôi chấp nhận quan niệm của ngài về cái ác - ý nghĩ bí mật, ham muốn ẩn giấu ! - tôi có thể đạt được sự đúng đắn bên ngoài, nhưng ai có thể kiểm soát được trái tim mình ?

- Một số người có thể, và bà là một trong số đó», ông đã trả lời : nếu bà muốn tiếp tục cảm thấy gần gũi với André, bà phải vươn lên đến đỉnh cao nơi ông sống, vì ông sẽ không hạ mình xuống với bà.

Bà kiên nhẫn trò chuyện với Ông Wu, cha của các con trai bà :

«Hãy làm mọi thứ theo ý anh», bà nói với ông.

Ông cúi người về phía trước, hai tay đặt trên đầu gối to lớn. Ông mỉm cười và hạ giọng, nói với giọng thân mật :

«Có lẽ em không biết rằng Tsemo là đứa con anh yêu thích nhất ? Đó là lý do tại sao anh luôn bực bội khi thấy nó có một người vợ nóng nảy. Tsemo lẽ ra nên kết

hôn với một người dịu dàng và biết điều.»

Bà Wu không phải lúc nào cũng che giấu được tính cách gay gắt của mình :

«Với Tsemo, anh đã nhầm», bà nói, và giọng bà nghe quá sắc bén, quá chua chát đối với chính bà. «Tsemo thông minh. Rulan cũng vậy. Theo thời gian, em có ấn tượng tốt hơn về cô ấy.»

Ông Wu tỏ ra lo lắng như mỗi khi đề cập đến trí thông minh, và ông rút lui :

«Tốt thôi, tốt thôi, ông nói với giọng điệu thường ngày. Vậy em sắp xếp mọi thứ ? Hay để anh lo ?

- Em sẽ ra lệnh cho mọi việc liên quan đến nhà cửa, anh sẽ gửi lời mời và lo rượu.»

Họ chào nhau và chia tay. Khi ông rời đi, bà cảm thấy rõ ràng rằng chỉ có mối liên kết thể xác đã gắn kết họ. Bà cảm thấy ghê tởm. Nhưng chẳng phải họ đã hoàn thành nghĩa vụ mà bà đã giảng cho Rulan sao ? Họ đã duy trì gia đình qua thế hệ của họ, thỏa mãn bản năng của giống nòi, và khi nhiệm vụ hoàn thành, mỗi người lại tự do. Giờ đây, bà thấy rằng, nếu André đã giúp bà khám phá phần còn lại của con người mình, thì Jasmin cũng đã làm điều tương tự đối với ông Wu. Không có

mối liên kết nào bị đứt đoạn, ngôi nhà vẫn tiếp tục như trước đây, và hoàn cảnh của họ không có gì thay đổi. Bà trân trọng sự khôn ngoan khi đưa Jasmin về dưới mái nhà này, một mái nhà đủ rộng để che chở cho cả gia đình, đến từng thành viên nhỏ nhất. Tội lỗi tày trời của việc sinh ra một đứa trẻ không tên, một đứa con hoang, sẽ không xảy ra. Những đứa con của Jasmin sẽ có vị trí trong trật tự của con người.

Sự bình yên đến với bà khi bà bận rộn với những công việc hàng ngày. Bà không có lấy một khoảnh khắc cho riêng mình. Bà phải triệu tập đầu bếp, quản gia và người phục vụ chính, sau đó là các cô hầu và thợ may. Cần kiểm tra quần áo của lũ trẻ, may đồ mới cho những đứa cần. Yenno, con trai út của bà, sắp trở về từ nông thôn.

«Đã đến lúc, bà nói với quản gia, con trai út của tôi trở về từ nông thôn. Mọi chuyện trong gia đình giờ đã ổn định.»

Quản gia bật cười :

«Thưa bà, cậu ấy sẽ là người tiếp quản việc đồng áng sau này. Cậu cả của chúng ta làm tốt công việc ở cửa hàng, nhưng cậu tư được sinh ra là để gắn bó với đất đai.»

Bà Wu đã không gặp con trai thứ tư của mình trong nhiều tháng ; bà tự hỏi liệu cậu bé sẽ thế nào. Bà luôn nói rằng trong những năm tháng biến một đứa trẻ thành người lớn, tất cả các cậu bé đều giống nhau. Chúng chỉ cần thức ăn, học những điều tương tự, sống nhiều ở ngoài trời, tránh xa các sòng bạc, nhà chứa và những cuộc tranh luận gia đình. Đó là lý do bà đưa Yenno về nông thôn, sống cùng họ hàng và những người nông dân. Giờ đây, cậu bé phải trở về để bà có thể đánh giá khả năng của cậu.

«Hãy chuẩn bị hai căn phòng nhỏ trong khu nhà của con trai cả, bà nói với Ying. Những căn phòng đó đầy những thùng hàng và đồ linh tinh, không ai sử dụng. Hãy sắp xếp đồ đạc cho Yenno, đó sẽ là phòng của cậu bé cho đến khi cậu kết hôn.»

Theo truyền thống, Yenno lẽ ra phải ở gần cha mình, nhưng bà Wu không đồng ý. Bà cũng không muốn cậu bé đang tuổi lớn, nhiệt huyết và mạnh mẽ này ở gần mình. Liangmo và Meng sẽ đối xử tốt với cậu, và lũ trẻ sẽ vui chơi cùng chú của chúng.

Vậy là mọi thứ đã sẵn sàng. Cuối cùng, bà Wu gọi Rulan đến để kiểm tra. Đó cũng là ngày Tsemo trở về. Cậu sẽ đến vào buổi chiều, nhưng không ai biết chính xác giờ nào, vì cậu đi bằng thuyền. Thật không may, xe

hơi không thể đi đón cậu vì đường quá hẹp và dân làng sẽ kêu trời nếu bánh xe lớn lăn qua đất của họ. Chiếc xe vẫn đậu trong một căn phòng đặc biệt gần cổng, là nguồn kinh ngạc và thán phục cho những ai nhìn thấy nó, nhưng chẳng có mấy tác dụng. Tuy nhiên, ông Wu sẽ cảm thấy mình lạc hậu và cổ hủ nếu không mua nó, và ngay cả Tsemo cũng cảm thấy thoải mái khi có thể nói trong xã hội : «Chiếc xe Tây của cha tôi...»

Rulan đứng trước mặt bà Wu, rất ngoan ngoãn và thậm chí e dè. Cô mặc một chiếc váy mới màu đỏ thẫm, nhưng tươi tắn, màu sắc này rất hợp với làn da trắng và đôi môi đỏ mọng của cô. Bà Wu tán thành kiểu dáng ôm sát, độ dài váy và không phê bình đôi tay hơi ngắn, vì Rulan có đôi tay và bàn tay đẹp. Bà Wu bảo Ying mở hộp trang sức, chọn một chiếc nhẫn dày bằng vàng, đính đá ruby. Bà đeo nó vào ngón tay thứ ba của Rulan, bên tay phải, và Rulan giơ tay lên ngắm nhìn :

«Con thường không thích đeo nhẫn, nhưng chiếc này đẹp quá.

- Nó hợp với con, bà Wu trả lời, và những gì hợp với một người phụ nữ sẽ khiến cô ấy đẹp hơn.»

Rulan đã gội đầu, nhưng không dùng dầu, mái tóc của cô mềm mại như lụa rủ xuống vai. Ying đã cắt tỉa phần đuôi tóc gọn gàng. Đó là một phong cách mới của những cô gái trẻ khi để tóc xõa, và bà Wu không thích điều này. Bà sẽ phản đối nếu Meng làm theo. Nhưng hôm nay, bà nhận ra mái tóc này làm khuôn mặt Rulan dịu dàng hơn, nên bà không nói gì. Người ta nên chấp nhận mọi thứ khiến một người phụ nữ đẹp hơn.

«Há miệng ra», bà nói.

Cô gái trẻ vâng lời, và mẹ chồng nhìn vào bên trong. Miệng cô đỏ và tinh khiết như một đứa trẻ, hàm răng trắng và khỏe mạnh. Hơi thở từ miệng cô thơm mát.

Bà Wu nhấc váy Rulan lên và kiểm tra lớp lót bên trong. Chúng trắng như tuyết, được thêu đẹp mắt và tỏa hương thơm.

Bà lật tay cô và ngửi. Chúng cũng thơm như tóc, và từ cơ thể cô gái tỏa ra mùi hương tinh tế của loại nước hoa bà Wu từng dùng.

«Rất tốt, con gái, bà Wu nói. Mẹ không tìm thấy gì để chê trách về cơ thể của con. Mẹ không thể kiểm tra trái tim hay tâm trí con - đó là điều con phải tự làm thay mẹ. Cơ thể là thứ đầu tiên, nhưng phần còn lại mới là

thứ tồn tại mãi.

- Con không quên bất cứ điều gì mẹ đã dạy», Rulan trả lời trang nghiêm.

Tsemo được mong đợi từng giây, nhưng ai có thể ngờ rằng, trong khi mọi chuyện đang diễn ra trong gia đình họ Wu, Tsemo lại đến bằng đường hàng không thay vì đường thủy ? Thay vì hạ cánh bên bờ sông, cậu xuống từ bầu trời và đáp xuống đất bên ngoài bức tường thấp ở phía nam thành phố. Tại thủ phủ, khi viên chỉ huy quân đội nghe tin một thành viên họ Wu trở về, ông đã cử phi công riêng đón cậu bằng máy bay chính phủ, thể hiện uy tín lớn của gia đình Wu trong tỉnh.

Phi công lo lắng khi đặt hành khách xuống một cánh đồng, vì không có ai đến đón. Nhưng Tsemo cười :

«Đây là quê hương của tôi, cậu nói, tôi sẽ tự tìm đường về.»

Phi công bay đi, và Tsemo bình tĩnh đi về nhà. Mọi người nhìn cậu chằm chằm, chào hỏi, hỏi cậu đã về bằng cách nào, và họ cười, rồi im lặng kinh ngạc khi cậu trả lời :

«Tôi bay về.»

Những đứa trẻ và kẻ nhàn rỗi chạy đi báo tin cho nhà họ Wu về sự trở lại của vị công tử thứ hai, nhưng Tsemo bước những bước dài đến nỗi theo sát họ. Bà Wu và Rulan vừa nghe người giữ cổng thở hổn hển báo tin thì Tsemo đã xuất hiện. Lẽ ra cậu phải đến gặp cha trước, nhưng chắc chắn Liangmo đã kể cho cậu nghe về những gì đang chờ đợi, và cậu không muốn chào một người lạ trước mẹ mình. Vì vậy, Tsemo đến thẳng phòng bà Wu. Cậu ngạc nhiên khi thấy Rulan, vợ mình, đứng cạnh bà.

Thật là một tình huống khó xử, vì theo truyền thống, cậu không được chào vợ trước mẹ. Cậu bất ngờ khi thấy Rulan giúp mình thoát khỏi tình thế này. Cô lùi lại nhẹ nhàng, cho cậu thời gian và không gian.

«Cuối cùng thì con đã về !»

Bà Wu chào đón cậu.

Bà đưa tay, sờ vào cánh tay và vai cậu, như cách những người mẹ vẫn làm.

«Con gầy hơn, nhưng khỏe hơn, bà nói. Cứng cáp và trông tốt hơn, bà thêm khi nhìn vào khuôn mặt rạng rỡ của cậu.

- Con khỏe, cậu nói, nhưng rất bận - bận đến chết được ! Còn mẹ, trông mẹ thật tốt, tốt hơn cả lúc con đi.»

Họ trao đổi thêm vài câu, và Rulan vẫn đợi. Tsemo rất ngạc nhiên trước sự kiên nhẫn này, vì cô không phải người kiên nhẫn. Cậu còn bất ngờ hơn khi mẹ mình lùi lại, nắm tay Rulan và kéo cô đến gần, nói :

«Con bé rất ngoan và biết nghe lời, đã cố gắng rất nhiều và đã thành công.»

Không gì có thể khiến Tsemo hạnh phúc hơn lời khen này từ mẹ dành cho vợ mình. Như tất cả những người con trai của những bà mẹ mạnh mẽ, cậu cần sự chấp thuận của bà. Bà Wu chưa bao giờ nói điều gì tốt đẹp về Rulan, và đó là một trong những lý do khiến Tsemo oán giận vợ. Bà Wu hiểu điều này qua nét mặt hạnh phúc của con trai, nụ cười rạng rỡ và đôi mắt sáng ngời. Cậu nói vài lời với Rulan, tỏ ra xa cách, như phép tắc khi có mặt người lớn tuổi.

«À... em khỏe chứ ?

- Em rất khỏe, cảm ơn anh... còn anh ?»

Họ chỉ trao đổi vài từ, nhưng ánh mắt nói nhiều hơn. Rulan ngước nhìn Tsemo ; chưa bao giờ cậu thấy cô gần đẹp đến thế ; màu đỏ của chiếc váy ôm lấy cổ làm nổi bật làn da vàng nhạt của cô. Cậu quay đi, nhìn mẹ, lắp bắp và đỏ mặt :

«Mẹ ơi, con cảm ơn mẹ đã dành thời gian dạy dỗ em ấy... dành thời gian... để... để...»

Bà Wu hiểu và trả lời :

«Con trai, cuối cùng con cũng có thể tự nói với lòng mình : con đã chọn đúng.»

Một tình cảm dịu dàng chưa từng có tràn ngập trong bà khi thấy nước mắt Rulan lấp lánh. Những người trẻ thật non nớt, dù dũng cảm đến đâu, họ vẫn cần sự chấp thuận của người già !

«Hãy dịu dàng với người trẻ, họ không đòi hỏi được sinh ra», André đã nói với bà một ngày nào đó.

Bà nhớ rất rõ ngày hôm đó, vì chính lúc ấy bà đã giận Fengmo khi cậu đến muộn buổi học.

«Tôi cũng vậy, tôi không đòi hỏi được sinh ra», bà đã trả lời như thế.

André nhìn bà bằng ánh mắt sâu thẳm và bao dung.

«Này ! Chính vì bà đã từng đau khổ nên không nên làm người khác đau khổ. Chỉ có những kẻ tầm thường mới trả thù bằng nỗi đau của mình. Còn bà, thưa bà, bà cao quý hơn điều đó.»

Bà im lặng tiếp nhận lời nhận xét ấy, nuốt trôi nỗi bực dọc. Ông tiếp tục, chuyển từ chủ đề bà Wu sang vũ trụ :

«Và nỗi đau sẽ có ý nghĩa gì, ông trầm ngâm nói, nếu nó không dạy chúng ta, những người mạnh mẽ, biết tránh gây ra đau khổ cho người khác ? Người ta cho chúng ta thấy nỗi đau là gì, khiến chúng ta nếm trải vị đắng của nó, để thúc đẩy chúng ta khao khát xóa bỏ nó khỏi thế giới này. Nếu không, thế giới này sẽ là địa ngục.»

Khi nhớ lại những lời này, bà cảm thấy một mong muốn mãnh liệt được mang lại niềm vui cho hai con người dưới mái nhà của mình. Bà nắm lấy tay Rulan và tay Tsemo, rồi đặt chúng vào nhau.

«Con đã hoàn thành nghĩa vụ với mẹ rồi, con trai, bà nói. Hãy đưa Rulan về phòng và dành nửa giờ riêng tư với cô ấy. Sau đó sẽ là lúc đến gặp cha con.»

Bà nhìn họ đi xa, tay trong tay, rồi ngồi xuống, mỉm cười, và hút một điếu thuốc nhỏ.

Những ngày tiếp theo, gia đình sống trong không khí hỗn loạn của những lễ hội gia đình. Mỗi thành viên, gần hay xa, đều muốn gặp Tsemo, nói chuyện với cậu, hỏi ý kiến cậu về cuộc chiến mới, việc chính phủ dời

vào nội địa, về giá gạo do những biến động này ; họ muốn biết liệu người nước ngoài da trắng sẽ chiến đấu bên cạnh những kẻ lùn từ biển Đông hay chống lại họ. Không ai nghĩ đến khả năng thất bại. Câu hỏi duy nhất được đặt ra là : sẽ có một cuộc kháng chiến công khai bằng vũ khí hay một cuộc kháng chiến bí mật với sự trợ giúp của thời gian ? Tsemo, vì còn trẻ, nghiêng về kháng chiến vũ trang, còn ông Wu, không hiểu biết gì về những chuyện này, lại theo ý kiến của con trai.

Bà Wu ngồi giữa gia đình, lắng nghe, hút điếu thuốc nhỏ, không nói gì ngoại trừ việc yêu cầu đưa một đứa trẻ ra ngoài khi cần, hoặc bảo chúng đi ngủ, nhắc một người hầu làm ít ồn hơn khi rót trà, và những việc tương tự ; nhưng bà tin chắc rằng chỉ có kháng chiến bí mật mới có thể theo thời gian đánh bại kẻ thù này như bao kẻ thù khác. Bà không thích việc cho phép người nước ngoài đến giúp đỡ. Ai trên đời này lại giúp đỡ người không cùng máu mủ, nếu không phải để đòi hỏi phần thưởng lớn ? Vượt quá công lý khi cho đi mà không nhận lại, ngoài vòng tròn của những người thân.

Nhưng bà Wu im lặng. Ở đây, bà chỉ là một người phụ nữ, dù là người được kính trọng nhất dưới mái nhà này. Đã lâu, cùng với André, trong sự tự do mà bà chỉ biết đến khi ở bên ông, họ bắt đầu thảo luận về bản chất

con người.

«Ông tin vào Chúa, còn tôi tin vào công lý, bà tuyên bố. Ông cố gắng đạt được điều này ; tôi, điều kia.»

Và ông đã trả lời :

«Đó là một.»

Hôm nay, giữa gia đình, bà cảm thấy cô đơn sâu sắc. André chưa bao giờ đến đây và sẽ không bao giờ đến.

«Những người nước ngoài này, bà đột ngột nói với Tsemo, nếu họ đến đây, trên đất của chúng ta, liệu chúng ta có thể đuổi họ đi không ?

- Chúng ta chỉ có thể nghĩ đến hiện tại và từng ngày một !

- Đó không phải là cách của dân tộc chúng ta, chúng ta luôn tính bằng hàng trăm năm.

- Trong hàng trăm năm nữa, cậu trả lời, chúng ta sẽ đuổi được tất cả bọn họ.»

Bà đã từng hỏi André :

«Trong những tàn tích của cá thể, màu da có quan trọng không ? Truyền thống, quốc tịch và sự đối kháng?»

Và ông đã trả lời :

«Không, chỉ tồn tại những giai đoạn phát triển. Ở mọi cấp độ, người ta gặp những linh hồn từ mọi dân tộc.

- Vậy tại sao, bà hỏi, lại có chiến tranh giữa các dân tộc và quốc gia ?

- Chiến tranh, ông nói, nổ ra giữa những con người ở tầng thấp. Hãy để ý, trong mỗi quốc gia, có rất ít người thực sự ra chiến trường, họ chiến đấu một cách miễn cưỡng, không đặt cả trái tim vào đó. Chỉ có những kẻ vô học mới yêu chiến tranh.»

Bà suy ngẫm về tất cả những điều này trong khi Tsemo nói một cách hào hứng về các trung đoàn, xe tăng, máy bay ném bom và bao nhiêu thứ khác mà với bà chẳng có ý nghĩa gì. Đến một lúc, quên mình, bà ngáp một cái thật to khiến mọi người quay lại nhìn, và bà bật cười.

«Hãy tha thứ cho tôi, bà nói. Tôi già rồi, và trò tiêu khiển của giới trẻ này không làm tôi hứng thú.»

Bà đứng dậy, Ying vội vàng đến bên cạnh, và với những cái cúi đầu nhỏ cùng nụ cười, bà từ biệt mọi người và trở về phòng riêng.

Đến ngày thứ mười một, Tsemo lại lên đường. Chiếc máy bay quay lại đón cậu, và lần này có một đám đông tụ tập, người nhà và cả người trong thành phố đến xem cậu cất cánh. Bà Wu không có mặt ở đó. Tất cả những gì cậu kể trong mười ngày qua đã khiến bà mệt mỏi. Bà tự nhủ thật điên rồ khi một chàng trai trẻ dành cả đời cho những chuyện chiến tranh và cái chết. Điều đó chẳng có giá trị gì cho gia đình hay bản thân cậu. Cuộc sống là sức mạnh chiến thắng, đáp trả kẻ thù và cái chết: cuộc sống, ngày càng nhiều sự sống ! Nhưng khi bà nói điều này với con trai, cậu đã bực bội :

«Mẹ, mẹ không hiểu đâu.»

Bà Wu mỉm cười trước tiếng kêu phổ biến của tuổi trẻ đó, và bà im lặng. Bà nhẹ nhàng và bình tĩnh nói lời tạm biệt với con trai ; bà nhận lời cảm ơn của cậu và để cậu đi. Bà không hối tiếc về sự ra đi này. Những cuộc trò chuyện của Tsemo đã làm xáo trộn cả nhà và đặc biệt làm em trai cậu, Yenno, sợ hãi : cậu bé trở về, da rám nắng và cứng cáp, như một tiểu nông dân, cao thêm vài centimet so với lúc đi. Mẹ cậu không nói gì nhiều ngoài những lời chào hỏi thông thường, muốn đợi đến khi mọi ồn ào lắng xuống để có thể hiểu con trai mình trong yên tĩnh. Nhưng bà nhận ra cậu bé đang sợ hãi.

Bà ngồi một mình trong sân, và Rulan đến tìm bà sau khi Tsemo đi. Người phụ nữ trẻ bước vào và quỳ xuống cạnh bà Wu, đặt đầu lên đùi mẹ chồng. Bà Wu cảm nhận được hơi ấm của những giọt nước mắt thấm qua lớp lụa áo.

«Những giọt nước mắt này là gì ? bà dịu dàng hỏi. Nước mắt ấm áp ?

- Chúng con đã hạnh phúc, Rulan thì thầm.

- Vậy đó là những giọt nước mắt tốt lành», bà Wu nói.

Không nói thêm gì, bà nhẹ nhàng vuốt ve đầu người phụ nữ trẻ, và một lúc sau, Rulan đứng dậy, lau mắt, mỉm cười và rời đi.

Nếu biết trước cuộc đời một chút, làm sao ta có thể chịu đựng được ? Cùng lúc đó, ngôi nhà đang trong niềm vui và tiếng cười bỗng chìm vào nỗi đau sâu thẳm nhất. Không thể biết chuyện gì đang xảy ra trên những đám mây. Chưa đầu nửa giờ sau khi Tsemo bay lên trời vào sáng sớm hôm ấy, hướng về phía mặt trời mọc, người quản gia vội vã chạy đến cổng và bước vào. Ông ta đi sau cùng những người nông dân và tá điền của gia đình Wu : họ than khóc, xé áo, và những người phụ nữ

xõa tóc. Tiếng ồn ào lớn đến mức lan khắp các sân và vang đến tận bà Wu. Bà vừa bước vào thư viện để ở một mình sau khi Rulan rời đi, và nghe thấy những tiếng khóc nức nở, xen lẫn tiếng gọi tên bà, khiến bà đoán ngay.

Bà đứng dậy, bước ra khỏi phòng và gặp mọi người ở lối vào gian nhà. Ông Wu đi trước đám đông, nước mắt chảy dài trên má. Jasmin theo sau, và những đứa trẻ mồ côi từ ngôi đền, người phụ nữ già, đầy tớ, người dân đường phố, hàng xóm và đoàn tùy tùng ùa vào qua những cánh cổng mở toang.

«Con trai chúng ta...»

Ông Wu không thể nói tiếp.

Người quản gia thay ông nói :

«Chúng tôi thấy một ngọn lửa từ trời xoáy xuống trên cánh đồng xa nhất. Chúng tôi chạy đến xem có chuyện gì. Than ôi ! Thưa bà, chỉ còn lại vài sợi dây thép, một động cơ nước ngoài, những mảnh vỡ của những thứ không rõ - và chỉ vậy. Không còn lại một thân xác nào.»

Những lời này rơi vào trái tim bà Wu, nhưng bà đã đoán trước.

- Không còn gì, ngay cả để chôn cất», ông Wu thì thầm.

Ông nhìn vợ, ngơ ngác :

«Làm sao điều đang sống, là con trai chúng ta chỉ một giờ trước, lại có thể không còn tồn tại ?»

Bà Wu đau buồn vì Tsemo, nhưng suy nghĩ đầu tiên của bà hướng về Rulan.

«Giờ chúng ta phải nghĩ đến vợ trẻ của con trai mình, bà nói với chồng.

- Đúng, đúng.»

Mọi người đồng ý :

«Biết đâu cô ấy đã mang trong mình niềm hạnh phúc, họ nói. Thật may mắn khi họ có mười ngày bên nhau ! Nếu có một đứa trẻ, bà và ông sẽ được an ủi...»

Những giọt nước mắt của ông Wu khô đi trước niềm hy vọng mới :

«Hãy đi tìm cô ấy, ông nói với bà Wu - hãy an ủi cô ấy, chúng tôi giao phó cô ấy cho em.»

Và bà Wu một mình hướng về gian nhà nơi Tsemo vừa sống cùng người vợ trẻ trong thời gian ngắn ngủi; đám đông dần dần tan đi. Ông Wu trở về nhà cùng Jasmin và đóng cổng lại. Người quản gia bảo các nông dân trở về ruộng đồng ; còn bản thân, ông chờ lệnh của bà Wu. Ông ngồi trong lều của người gác cổng để có mặt khi bà cần.

Những đứa trẻ trở lại ngôi đền nơi vị lão tư tế đốt nhang và lẩm bẩm những lời cầu nguyện cho người con trai đã khuất.

«Trong những ngày này, ông nói với các vị thần xưa, mọi thứ diễn ra quá nhanh đối với chúng ta. Không có thời gian để cầu nguyện cho người sắp chết. Họ sống, và họ không sống, đó là tất cả những gì chúng ta biết. Hãy tìm linh hồn của anh ấy, hỡi những người cư ngụ trong không gian thiên đường. Hãy tìm anh ấy giữa những người khác và dẫn anh ấy đến với những người biết và sẽ an ủi anh ấy, và khi anh ấy tái sinh, hãy để anh ấy được sinh ra một lần nữa trong gia đình mà anh ấy thuộc về.»

Vị lão tư tế cầu nguyện như vậy.

Trong gian nhà nơi cô từng hạnh phúc, Rula gục xuống, trán đè lên tay bà Wu, tay cô nắm chặt. Cả hai đều im lặng. Có gì để nói đây ? Hai người phụ nữ này gắn kết trong tình yêu và nỗi đau. Bà Wu từng khao khát được nói với Rulan về bản thân, về sự chiêm nghiệm của bà với André, một người đã khuất. Nhưng giờ đây bà phải im lặng, và mãi mãi. Nỗi đau của Rulan vượt xa của bà. Bà đã chôn cất thi thể André, và của Tsemo, không còn gì sót lại. Những cơn gió đã cuốn đi tro tàn còn tươi của anh và rải chúng khắp mặt đất. Những cơn gió đã chôn cất anh nơi chúng muốn.

Và, cuối cùng, còn gì sót lại của Tsemo ? Bản thân bà, người mẹ, giữ ký ức về sự ra đời và đứa trẻ, về cậu bé, về chàng trai trẻ anh từng là, ký ức về giọng nói của anh, tranh luận, khẳng định, ký ức về khuôn mặt đẹp đẽ và đầy nhiệt huyết, đầy tự tin ; giờ đây, bà biết, anh đã chết. Giữa bà và con trai, không có gì được bộc lộ, không còn gì của anh ngoài những gì bà giữ trong chính thân thể mình.

Nhưng với Rulan, còn gì sót lại ? Trong những ngày ngắn ngủi đó, họ có vượt qua thể xác không ? Người phụ nữ trẻ có thể, giờ đây, bám víu vào thứ gì đó mà người mẹ không có ?

Còn quá sớm để hỏi điều đó. Bà Wu vẫn im lặng, bất động, và hơi ấm của bà thấm vào người phụ nữ trẻ đang gục bên cạnh.

Rulan là người đầu tiên cử động, ngồi dậy, lau mắt và ngừng khóc.

«Con sẽ mãi mãi biết ơn mẹ, cô nói, bởi trong mười ngày này, chúng con không cãi nhau lần nào.

- Con có cảm thấy mình có thể ở một mình bây giờ không ?» bà Wu hỏi.

Bà ngưỡng mộ Rulan rất nhiều, và tình yêu của bà dành cho cô ngày càng lớn.

«Vâng, con có thể, Rulan nói. Một khi con ở một mình một chút, con sẽ đến hỏi mẹ điều con cần làm.

- Cửa của mẹ luôn mở với con», bà Wu trả lời.

Bà đứng dậy, chấp nhận sự giúp đỡ từ bàn tay Rulan. Bàn tay đó nóng bỏng nhưng mạnh mẽ, và các ngón tay không run.

«Ngày và đêm, bà Wu nhắc lại, cửa của mẹ luôn mở với con.

- Con sẽ không quên», Rulan đáp.

Bà Rulan bước đi, nghe cánh cửa sân Tsemo đóng lại sau lưng Rulan, bà dừng lại và ngoảnh nửa người. Liệu người phụ nữ trẻ có tự giam mình để làm điều gì đó tuyệt vọng không ? Không, bà Wu tự nhủ, đó không phải là tính cách của Rulan. Cô sẽ ngồi, một mình, nằm một mình, và không ngủ, trên giường, và, một mình, cô sẽ tìm cách trở lại với cuộc sống. Nếu Tsemo sống, họ sẽ lại cãi nhau nhiều lần. Ân huệ của mười ngày đó đã không kéo dài. Họ quá bình đẳng, họ yêu nhau quá mãnh liệt. Mỗi người đều muốn thống trị người kia và từ chối tự do của họ. Giờ đây, họ sẽ sống trong hòa bình vĩnh viễn.

«Trong hòa bình, bà thì thầm. Không có từ nào ngọt ngào hơn trên môi người.»

Mặc dù không còn thi thể để khóc thương, tang lễ trong nhà họ Wu vẫn diễn ra theo đúng nghi thức. Một quan tài được mang đến và chuẩn bị, người ta đặt vào đó những vật phẩm yêu thích của Tsemo, sau đó đóng lại và niêm phong. Ngày chôn cất được các thầy bói trong thành phố quyết định cùng với tất cả các nghi lễ cần thiết để tôn vinh người đã khuất, và tang lễ diễn ra vào ngày đã định. Quan tài của Tsemo được chôn cất trong nghĩa trang gia đình, trên đất tổ tiên, và một tấm

bia được đặt trong dãy tổ tiên, giữa những người đã khuất từ nhiều thế kỷ trước.

Trong suốt quá trình chuẩn bị, bà Wu để cho nỗi đau tự do bộc lộ khắp nơi. Bà cũng khóc, và trong nỗi đau, bà chấp nhận sự giúp đỡ của người bạn, bà Kang. Giữa hai nhà, những cuộc qua lại đã thưa dần. Bà Wu đã nhận ra điều này từ nhiều tháng, nhưng bà không có mong muốn khắc phục. Những mối quan tâm riêng, ký ức không ngừng về André đã khiến bà xa cách người bạn. Và bà vẫn nghĩ với sự ghê tởm về đêm sinh nở.

Nhưng mất một người con là quá nghiêm trọng để để lại bất kỳ bất hòa nào : hai người phụ nữ lại gặp nhau, tuy không thân thiết như trước, và ông Kang tự mình đến dự tang lễ. Nếu không có cái chết này, bà Kang đã không đến với lòng thành như vậy. Nhưng bà quên hết và, như mọi khi đầy sự đồng cảm nồng ấm, bà bước vào gian nhà của bà Wu khóc lớn.

«Những đứa trẻ của chúng ta đã lớn lên cùng nhau ! bà khóc. Tôi cảm thấy như mình mất một đứa con.»

Bà Wu không nghi ngờ điều đó và bà đón tiếp người bạn ; cả hai, một lúc, ngồi cùng nhau, như xưa, và bà Kang khăng khăng mặc đồ tang trong đoàn tang lễ.

Tuy nhiên, tình bạn của họ đã kết thúc, bà Wu nhận ra rõ điều đó. Bà Kang sẽ không bao giờ hoàn toàn tha thứ cho bà, dù biết ơn, vì đã đi quá sâu vào đời tư của bà.

Lòng biết ơn đó, bà bày tỏ rộng lượng :

«Nếu chị không đến đêm đó, tôi đã chết rồi. Mạng sống của tôi là của chị.»

Nhưng, ngay cả trong những lời này, biểu hiện của bà vẫn có chút dè dặt, bởi dù biết ơn vì được cứu sống, bà không hoàn toàn biết ơn việc bà Wu có mặt trong giờ phút yếu đuối nhất của bà. Bà giữ một sự ghen tị tiềm ẩn, và bà Wu, nhận ra điều đó, lặng lẽ rời xa người bạn. Bà thấy rằng, dù nỗi đau chân thành mà bà Kang cảm nhận trước cái chết của Tsemo, bà không hoàn toàn đau buồn vì nhà họ Wu mất một người con. Trong tang lễ, bà Kang giữ một sự ưu việt nào đó. Trước đây, bà Wu đã rất tức giận, nhưng giờ đây bà hiểu, không trách móc, những yếu đuối của bà Kang.

«Chúng ta có nên chịu đựng sự ngu ngốc và độc ác của những kẻ thấp kém không ? bà đã hỏi André từ lâu.

- Có, bởi tiêu diệt chúng là tiêu diệt chính chúng ta. Không ai trong chúng ta có đủ lòng tốt và sự vĩ đại để tránh việc khi tiêu diệt một sinh vật, chúng ta không

tiêu diệt một phần trong chính mình.

- Vậy thì, làm sao chúng ta chịu đựng chúng ?» bà đã hỏi ; và bà nhớ lại, với một cú sốc trong tim, đứa con của một người hầu, sinh ra trong nhà, và đã bị giết với sự đồng ý của bà. Đó là một đứa con gái dị dạng, một quái vật. Ying đã đến báo tin về sự ra đời đó với ngón tay cái giơ lên, và bà Wu đã gật đầu đồng ý.

André đã trả lời câu hỏi của bà :

«Không ai trong chúng ta có quyền lấy đi mạng sống của sinh vật nhỏ bé nhất.»

Bà đã không đủ can đảm để nói với ông về đứa bé đó. Giờ đây, ngồi trong kiệu của mình, giữa đoàn tang lễ của con trai, bà hối hận vì đã không thổ lộ với André. Gánh nặng của đứa trẻ dị dạng đã chết lại đè nặng lên bà trong lúc mất con. Như một nhát dao, một ý nghĩ mê tín xuyên qua bà : liệu điều ác trong quá khứ có dẫn đến điều ác hiện tại không ? Rồi bà gạt bỏ ý nghĩ đó. Bà không tin vào những mối liên hệ đó. Bên ngoài tâm hồn, tất cả chỉ là trò chơi của may rủi. Mối quan hệ nhân quả chỉ tồn tại trong tâm hồn. Đứa trẻ đã chết có ảnh hưởng gì đến bà ? Không gì cả, bà tự nhủ, bởi lúc đó bà không hiểu mình đang làm gì. Nhưng giờ đây, bà hiểu và bà sẽ không cảm thấy hận thù với người bạn cũ,

dù sự nhỏ nhen của bà ấy.

«Nhưng tôi cũng không thể bắt mình yêu bà ấy», bà tự nhủ với một chút phản kháng.

Sự phản kháng đó, một lần nữa, nhắc bà nhớ đến André và một cuộc tranh luận giữa họ. Ông vừa đọc, rất chậm, vài lời từ cuốn sách thiêng của ông :

«Hãy yêu người lân cận như chính mình.

- Yêu ! bà đã thốt lên, từ đó quá mạnh.»

Bà luôn chỉ trích cuốn sách thiêng đó một cách khủng khiếp, có lẽ ghen tị vì ông đọc nó nhiều và rút ra sự khôn ngoan từ đó. Nhưng ông đã đồng ý !

«Bà đúng. Tình yêu không phải là từ phù hợp. Hãy nói: Hãy hiểu người lân cận như hiểu chính mình. Nghĩa là : thấu hiểu khó khăn, hoàn cảnh của họ, kiên nhẫn chịu đựng khuyết điểm của họ như chịu đựng khuyết điểm của bản thân. Đừng phán xét họ khi ta không phán xét chính mình. Đó, thưa bà, là ý nghĩa của từ yêu thương.» Và ông tiếp tục đọc với giọng trầm ấm, mạnh mẽ mà bà luôn nghe thấy trong tâm trí.

Ngày tang lễ, thời tiết dường như quá đẹp cho một

người trẻ ra đi. Nước trong vắt dưới ao, mặt trời chói chang, ấm áp, tiếng chim hót ríu rít. Qua ô cửa kiếng kiệu, bà Wu nhìn thấy tất cả, và điều đó càng khiến bà buồn hơn. Bà nghĩ đến Rulan, ngồi trong kiệu phía sau, và liếc nhìn qua ô cửa sau, tự hỏi liệu Rulan có cũng đang nhìn ra ngoài. Nhưng rèm đã kín và bà Wu quay lại với suy nghĩ về con trai mình. Làm sao cậu có thể đối mặt với cái chết giữa bầu trời, giữa những đám mây? Cậu có biết mình sắp gặp gì không ? Bà tưởng tượng Tsemo trong cơn say tốc độ và tự do, trên cao, vượt khỏi mặt đất. Rồi cỗ máy hỏng... Cậu đã quá tin vào cơ khí.

Trước khi cậu đi, bà từng lo lắng hỏi :

«Con có thể an toàn với chỉ một cỗ máy phương Tây giữ con trên không trung không ?»

Cậu cười vì sự ngây thơ đó.

«Mẹ ơi, đó là phép màu !»

Đúng, cậu đã hét lên như vậy, nhưng phép màu đã thất bại. Có lẽ cậu chỉ có vài giây để gói trọn cả cuộc đời mình. Bà Wu cảm nhận được nỗi kinh hoàng, sự phẫn nộ của con trai, rồi kết thúc ; trước sự vô tận của bầu trời, thân thể cậu lao xuống đất. Bà cúi đầu và lấy

tay che mắt.

Tang lễ diễn ra theo nghi thức thường lệ. Gia đình đã trải qua nhiều đám tang, và giờ bà Wu phải chịu đựng thêm một lần nữa, lần này là con trai ruột của bà. Một ngày mùa hè năm ngoái, quan tài của Cụ Bà được đưa từ ngôi đền về đây, đặt trên mảnh đất gia tộc. Một tấm bia đá che phủ, cùng kiểu với bia của Cụ Ông, nhưng nhỏ hơn. Bên trái mộ Cụ Ông còn một khoảng trống dành cho ông Wu, một khoảng khác dành cho bà, và xa hơn là cho Liangmo và Meng. Xa hơn nữa, người ta đào một huyệt để đặt quan tài trống của Tsemo. Họ hạ quan tài xuống, rồi giết con gà trắng, máu của nó được rải xuống. Họ đốt các đồ vật bằng giấy, trong đó có một chiếc máy bay hóa tro.

Khi mọi thứ kết thúc, huyệt mộ được lấp lại, và trên một gò đất lớn, họ cắm những dải cờ giấy trắng. Tang lễ kết thúc, gia đình trở về, để lại những người khóc thuê than vãn phía sau.

Đêm đó, một mình trong phòng, bà Wu suy ngẫm về nỗi đau của mình. Khi về nhà, bà không muốn ai bên cạnh. Bà biết ông Wu sẽ ngay lập tức tìm cách giải khuây nỗi buồn. Còn Rulan, cô ấy sẽ đau khổ cho đến

khi nguôi ngoai. Nhưng bà Wu, nằm trên giường, nghĩ về đứa con trai thứ hai và tất cả những đứa con có thể đã được sinh ra từ bà nhưng sẽ không bao giờ chào đời. Bà thương tiếc cho chúng. Bà đau đớn khi nghĩ về những khoảng trống trong một thế hệ. Khi một người trẻ ra đi, nhiều người khác cũng ra đi theo. Bà nguyền rủa những cỗ máy nguy hiểm của người nước ngoài, chiến tranh và những hủ tục dẫn đến cái chết của người trẻ. Bà tự trách mình đã không giữ tất cả các con trai ở nhà để sống cuộc đời bình thường.

Trong màn đêm của tâm trí, bà thấy bóng dáng cao lớn của André. Họ từng bàn luận về việc học của Fengmo.

«Hãy dạy dỗ đứa con thứ ba của tôi, bà nói với André, nhưng đừng dạy điều gì có thể lấy đi linh hồn của nó.

- Thưa bà, André đáp, nếu bà nhốt con trai mình, nó sẽ càng trốn thoát, và bà càng giữ, nó sẽ càng chạy xa hơn !

- Ông đã nhầm, bà nói với hình ảnh hiện lên rõ ràng trong tâm trí tối đen của mình. Tôi không nhốt nó, thế mà giờ nó lại là đứa đi xa nhất.»

Buổi sáng đánh thức bà sớm như mọi khi ; ngày mới

trong trẻo như hôm qua. Bà thức dậy, bồn chồn. Ngoại ô quá đẹp, dù đau lòng, bà vẫn khao khát ra khỏi bức tường này. Nhưng lấy cớ gì để rời khỏi ngôi nhà đang để tang ? Bà đi qua các phòng, không muốn ra ngoài cũng không muốn ở lại. Ngôi nhà im lặng, mọi người ngủ nướng sau một ngày mệt mỏi. Ying đến muộn, mặt tái, mắt đỏ, không buôn chuyện như thường lệ. Làm xong việc, bà Wu cho cô về và vào thư phòng, lấy sách ra đọc.

Không khí dịu dàng ùa qua cửa sổ mở, mềm mại như dầu thơm trên da.

Giữa buổi sáng, tiếng bước chân kéo bà khỏi mơ màng ; bà ngẩng đầu và thấy Yenmo, đứa con trai thứ tư, đứng trong sân.

Cậu chào bà một cách vụng về, nhưng bà không trách, biết cậu đã quen cách sống của nông dân.

«Vào đây, con trai», bà dịu dàng nói.

Bà nắm lấy bàn tay cậu, cảm nhận những ngón tay thô ráp nhưng tràn đầy sức sống. Bà ngạc nhiên khi thấy cậu đã cao bằng mình.

«Con lớn nhanh quá !» bà nói, như thể phàn nàn.

Cậu không giống các anh. Cậu ít nói, ít cười. Nhưng bà thấy đôi mắt bình thản, không e ngại. Đơn giản, cậu không cố làm hài lòng ai. Bà buông tay cậu, và cậu đứng trước mặt bà trong bộ áo vải bâu, chân đi đôi giày thô.

«Mẹ ơi, cậu nói, con muốn về lại nông trại. Con không muốn ở đây.»

Cậu trông khỏe khoắn, đôi mắt đen to, tóc cắt ngắn, răng trắng, khiến bà muốn cười.

«Con đọc sách đến đâu rồi ? bà hỏi.

- Con đang học năm thứ năm của *Tân Độc Giả* và đã đọc *Kinh Dịch*.»

Khá tốt so với tuổi.

«Nhưng giờ con không nên học vượt trường làng sao? bà nói.

- Con ghét sách, cậu đáp ngay.

- Con ghét sách ! bà lặp lại. À, con sẽ giống cha.»

Cậu đỏ mặt, nhìn xuống chân.

«Không, mẹ ơi, con không giống ai cả. Và nếu không cho con về quê, con sẽ bỏ trốn.»

Cậu ngước nhìn bà rồi lại cúi xuống. Dù buồn, bà vẫn bật cười.

«Mẹ đã bao giờ ngăn cản con trai mình làm điều nó muốn chưa ?

- Mấy bức tường này cao quá ! cậu nói.

- Ừ, chúng rất cao.

- Con muốn đi ngay bây giờ.

- Mẹ sẽ đi cùng con.»

Cậu tỏ vẻ hoài nghi :

«Thế mẹ sẽ ngủ ở đâu ?

- Mẹ sẽ về tối nay, nhưng tốt hơn là mẹ nên đi xem đất và tận mắt thấy nơi con sống, nói chuyện với thầy giáo của con, rồi mẹ sẽ yên tâm về con.»

Cậu đi chuẩn bị đồ, bà gọi kiệu và từ chối mang theo Ying.

«Ở quê, chẳng có gì nguy hiểm với tôi cả», bà nói khi Ying tròn mắt.

Họ cùng nhau lên đường, bà ngồi kiệu, còn cậu cưỡi con ngựa xám yêu thích ; họ đi qua các con phố, mọi người đều biết họ là ai, đi đâu, và nhường đường với sự kính trọng.

Vừa ra khỏi tường thành, bà Wu cảm nhận sự bình yên của đồng quê bao trùm. Hôm nay, bà gạt mọi thứ sang một bên và nhìn dáng vẻ khỏe khoắn của đứa con trai thứ tư đang phi ngựa phía trước. Cậu cưỡi ngựa vững vàng, nhưng không mềm mại. Cậu ngồi thẳng, như hòa làm một với con ngựa, nhấp nhô theo nhịp bước. Cậu không chút sợ hãi, vung roi ngựa và hát. Rõ ràng cậu đang hạnh phúc ; bà tự nhủ sẽ cho cậu điều cậu muốn. Bà biết ơn khi thấy hạnh phúc của cậu, cũng như Liangmo, nằm trong khuôn khổ gia đình.

Bà Wu dành cả ngày ở ngôi làng lớn nhất, dùng bữa trưa tại nhà quản gia và lắng nghe mọi người. Có người đến cảm ơn, có người mang theo nỗi oán, bà tiếp đón tất cả. Đó là một ngày tốt lành. Bà cảm thấy tâm hồn nhẹ nhõm trước sự giản dị của họ. Họ thông minh, thật thà, và không giấu giếm suy nghĩ. Các bà mẹ dẫn con đến, bà khen chúng khỏe mạnh, xinh đẹp. Bà kiểm tra đất đai quanh làng, xem hạt giống để dành. Bà nhìn xuống giếng, thấy nó cạn, cần đào sâu hơn. Bà đếm những thùng phân bón cho ruộng cải. Bà đến trường,

nói chuyện với thầy đồ già, người ngạc nhiên và vui mừng vì cuộc viếng thăm. Bà cười khi ông khen Yenmo chăm chỉ ; bà đáp rằng bà biết rõ Yenmo không thích sách. Bà xem phòng cậu ngủ, một gian nhà đất ấm cúng, có giường lớn và chăn ấm.

Sau đó, trước khi mặt trời lặn quá thấp, bà nói lời tạm biệt với con trai và bước lên kiệu. Một mình, bà làm điều mà bà đã khao khát từ lâu. Trên ngọn đồi, bà nhìn thấy cây bạch quả lớn, nơi André được chôn cất. Nếu bà dừng lại mà không giải thích, điều đó sẽ trở nên kỳ lạ đối với mọi người, cả ở nông thôn lẫn thành thị, và trong gia đình ; vì mọi người đều biết về những chuyến đi của bà, và không có gì trong gia đình họ Wu có thể giấu được. Vì vậy, bà dũng cảm nói với những người khiêng kiệu :

«Hãy đưa ta đến gần ngôi mộ của vị linh mục nước ngoài, người từng là thầy dạy của con trai ta. Ta muốn bày tỏ lòng thành kính với ông ấy vì ông không có ai để khóc thương, và ta đi ngang qua đây.»

Họ đưa bà đến mà không ngạc nhiên, ngưỡng mộ sự lịch thiệp của bà. Bà xuống kiệu cách ngôi mộ một khoảng để được một mình. Bà đi theo con đường nhỏ giữa những cánh đồng, leo lên đồi và đến dưới bóng cây bạch quả. Gió chiều lay động những chiếc lá nhỏ như

chiếc quạt, và ánh hoàng hôn in bóng chúng lên cỏ. Bà Wu quỳ xuống trước ngôi mộ và cúi lạy ba lần, trong khi những người khiêng kiệu đứng canh ở phía xa. Sau đó, bà ngồi trên bờ đất bao quanh ngôi mộ, nhắm mắt và tưởng nhớ André. Ông hiện ra rất nhanh, y như lúc còn sống : chiếc áo choàng bay phấp phới quanh chân, gió thổi vào bộ râu, đôi mắt sáng và lấp lánh.

«Bộ râu này, bà thì thầm, hơi buồn cười, đã che khuất khuôn mặt của ngài. Tôi chưa bao giờ nhìn thấy cằm hay miệng của ngài.»

Hơn nữa, thân hình ông cũng luôn bị che khuất. Chiếc áo dòng màu nâu che đi những đường nét to lớn của cơ thể, đôi giày vải thô kệch che đi đôi chân.

«Đôi chân của ngài, bà thì thầm, mỉm cười, bọn trẻ thường hay cười về chúng !»

Đúng vậy. Đôi khi, vào buổi tối, khi bà đến thăm những đứa trẻ mồ côi, vì bà cố gắng đến thường xuyên, chúng kể cho bà nghe về đôi giày khổng lồ mà ông phải mang. Những đứa bé gái dùng đôi bàn tay nhỏ để đo kích thước.

«To như thế này, như thế này», chúng vừa nói vừa cười.

Người phụ nữ già cắt đế giày và các phần bằng vải vụn, rồi tìm một mảnh vải để phủ lên.

«Chính tôi là người khâu những đường khó nhất, bà đã nói với bà Wu.

- Nhưng tất cả chúng con đều giúp, lũ trẻ nói thêm.

- Đúng vậy, tất cả đều khâu, ngay cả những đứa nhỏ nhất cũng đâm kim một hai lần trong khi tôi giữ vải.»

Bà Wu ngồi lại một lúc để nghĩ về ông, rồi trở về nhà với trái tim tràn đầy lòng biết ơn. Trong đời, bà đã được biết đến và thậm chí yêu thương một con người thực sự tốt đẹp.

Vài ngày sau, một người thợ từ một cửa hàng trong thành phố mang đến một vật do chính anh làm. Anh đã vẽ chân dung André trên một tấm bảng nhỏ bằng đá cẩm thạch.

Bà Wu nhìn nó, hơi sợ hãi.

«Tại sao anh mang nó đến cho tôi ?» bà hỏi, không thể tin rằng người ta có thể biết được những cảm xúc sâu kín nhất của bà. Tuy nhiên, sự khôn ngoan kỳ lạ của những người không biết chữ đã quen thuộc với bà.

«Tôi làm điều này để tỏ lòng biết ơn, người đàn ông nói một cách ngây thơ. Một lần, khi gia đình tôi gặp khó khăn và tôi mất việc, ông ấy đã nuôi chúng tôi, chăm sóc chúng tôi cho đến khi chúng tôi vượt qua được. Lúc đó, tôi đã vẽ chân dung ông để không bao giờ quên. Nhưng hôm qua, vợ tôi nói :

«- Chúng ta không nên đặt nó trong ngôi đền của gia đình Wu, nơi những đứa trẻ mồ côi sống, để chúng nhớ đến ông như một người cha sao ?

«Vì vậy, tôi mang nó đến.»

Bà Wu cảm thấy hụt hẫng. Món quà này không dành cho bà. Bà đặt tấm bảng lên bàn. Người đàn ông đã làm một giá gỗ để đặt bức chân dung. Người thợ đã thể hiện tốt biểu cảm của André, dù anh đã thêm một số chi tiết : đôi mắt hơi xếch, bàn tay mảnh mai hơn thực tế, cơ thể quá mảnh khảnh, nhưng dù sao đó vẫn là André.

«Tôi nên trả anh bao nhiêu cho việc này ? bà Wu hỏi.

- Đó là món quà, người đàn ông nói. Tôi không thể bán nó.

- Vậy tôi nhận nó, cho những đứa trẻ», bà nói.

Và người đàn ông rời đi. Bà giữ bức chân dung cho riêng mình cả ngày, rồi tối đó, bà mang nó đến ngôi đền. Bọn trẻ đang ăn tối, bàn ăn được đặt trước các vị thần, nơi đặt bức chân dung. Bà Wu dừng lại ở ngưỡng cửa và ngắm nhìn khung cảnh trước mắt : trên các vị thần, những ngọn nến đỏ dài cháy trong giá nến, và khói hương trên bàn thờ bay lên thành những vòng xoáy thơm ngát. Ánh sáng và khói hương lan tỏa giữa những xà nhà, những vị thần bằng đất nung sơn màu nhìn xuống lũ trẻ dưới chân.

Bọn trẻ đã quen với nơi ở của chúng. Ban đầu, chúng sợ các vị thần, nhưng giờ chúng không nghĩ đến nữa. Chúng ăn và nói chuyện rôm rả. Người phụ nữ già và ông lão chăn chiên phục vụ chúng, và những đứa lớn giúp đỡ những đứa nhỏ. Một tiếng reo vang lên khi bà Wu bước vào, và bà mỉm cười trước sự chào đón này. Thật kỳ lạ, với những đứa con của mình, khi chúng còn nhỏ, bà đã ngại tiếp xúc, và đôi khi cảm thấy khó chịu khi chúng chạm vào bà. Nhưng với những đứa trẻ này, bà chưa bao giờ từ chối. Chúng không phải là máu thịt của bà, cũng không phải của André, nhưng chúng thuộc về ông bằng sự lựa chọn của tâm hồn, và khi bà ở với chúng, bà ở với ông. Bà không biết liệu bà có nhận thêm đứa trẻ nào nữa không. Có lẽ bà sẽ nhận thêm một đứa, nhưng cũng có thể không.

Bà giơ cao bức chân dung lên cho chúng xem.

«Ta có một món quà cho các con», bà nói.

Những đứa bé gái nhường đường để bà Wu tiến lên, và bà đặt tấm bảng đá cẩm thạch lên bàn, dưới các vị thần và trước chiếc bình hương lớn bằng thiếc. Từ vị trí đó, André nhìn xuống lũ trẻ, và chúng cũng nhìn lên ông. Ban đầu, có một sự im lặng, vì những đứa bé gái chỉ muốn ngắm nhìn ông. Rồi chúng bắt đầu nói, có tiếng thở dài, thì thầm và tiếng cười.

«À, đó là cha của chúng ta. À, đó là ông ấy...»

Và chúng đứng đó nhìn hình ảnh của ông, nhớ thương ông, và bà Wu nói nhẹ nhàng :

«Ông ấy sẽ luôn ở bên các con, các con có thể nhìn thấy khuôn mặt ông mỗi ngày, và mỗi tối trước khi đi ngủ.»

Sau đó, bà chỉ cho chúng những gì được khắc ở mặt sau. Người thợ đã khắc bốn chữ vào đá và tô đen viền các chữ. Những chữ đó là :

Trái Tim Cao Quý Của Người Nước Ngoài.

Rồi bà đặt bức chân dung trở lại bàn, và từ ngày đó, nó không bao giờ di chuyển nữa.

Khi trở về nhà, bà nhận thấy Ch'iuming không có mặt trong ngôi đền, và tối đó, bà nhắc đến điều này với Ying.

«Ta đã cho phép Người Vợ Thứ Hai của chúng ta sống trong ngôi đền với con gái nhỏ, nhưng ta không thấy cô ấy.»

Ying trả lời :

«Thưa bà, cô ấy thực sự sống ở đó, nhưng thường xuyên đến nhà con dâu thứ hai của bà. Họ đã trở thành bạn thân, như chị em ; họ an ủi nhau, vì kể từ khi người vợ thứ ba đến, cô ấy giống như một góa phụ. Chủ nhân của chúng ta không bao giờ để lại tẩu thuốc trên bàn.»

Bà Wu không nhận xét gì. Bà im lặng và suy nghĩ, trong khi Ying xoa dầu cho bà sau khi tắm. Trong một ngôi nhà lớn như thế này, những trái tim đồng điệu sẽ gặp nhau, và những mối liên kết tự nhiên hình thành. Nếu Ch'iuming có thể an ủi Rulan, thì tốt. Có lẽ Rulan cũng sẽ bị cuốn vào việc chăm sóc những đứa trẻ trong đền và tìm thấy niềm an ủi ở đó. Bà cũng cần nghĩ đến việc dạy dỗ những đứa trẻ này bằng cách này hay cách khác. André muốn chúng được học đọc, học viết, học may vá, nấu ăn, để chuẩn bị cho cuộc sống mà đàn ông và phụ nữ trên khắp thế giới đều trải qua. Tối đó, bà Wu

ngủ thiếp đi với những kế hoạch cho những đứa bé gái; bà dự định mở một trường học cho chúng ngay trong nhà mình. Nhưng bà không bao giờ làm điều gì hời hợt. Kế hoạch của bà phải rõ ràng và được chuẩn bị từ nhiều ngày trước.

XIV

Năm sau, một bức thư điện tín mới đến từ bên kia đại dương. Nó là của Fengmo, con trai thứ ba. Ông Wu nhận được thư và sai người hầu mang nó đến cho vợ. Đó là một bức thư kỳ lạ. Bà Wu đọc đi đọc lại nhưng không hiểu gì. Anh ta thông báo về việc trở về, và chỉ vậy thôi. Nếu gió và thủy triều không làm chậm chuyến đi, anh sẽ về trong vòng một tháng sớm nhất, hai tháng muộn nhất. Nhưng những năm tháng anh phải vắng nhà vẫn chưa kết thúc, và anh không giải thích lý do cho sự trở về vội vã này.

Càng đọc những dòng chữ này, bà Wu càng cảm thấy bối rối. Bà rất mong muốn sự hiện diện của André, bởi vì đó là đứa con trai duy nhất mà bà đã chia sẻ với ông.

«Nếu như từ trên cao, ngài có thể nhìn xuống, nói cho tôi biết tại sao nó lại đột ngột trở về nhà và đảm bảo với tôi rằng nó không làm gì sai trái ?...»

Nhưng khi bà nhắm mắt lại, cố gắng tìm hình ảnh của André trong bóng tối, ông chỉ hiện lên một cách đơn giản, nghiêm nghị và im lặng, và bà không thể nhớ lại bất cứ điều gì có thể khiến cái bóng ấy lên tiếng !

Bà không muốn nói về đứa con này với ông Wu, cũng không muốn nói với Rulan, càng không muốn nói với Ch'iuming. Tuy nhiên, càng suy nghĩ về vấn đề này, bà càng cảm thấy bối rối và khó chịu ; bà bắt đầu lo sợ sự trở về của Fengmo, e rằng điều này sẽ mang đến những rắc rối mới. Bà tự nhủ có lẽ tốt hơn nên nói chuyện này với bà Kang, mẹ của Linyi.

Sự xa cách giữa họ đã kéo dài đến tận bây giờ, và nếu họ ở nông thôn, con đường ngăn cách hai nhà hẳn đã bị cỏ dại phủ kín. Dù đã quyết định đến nhà bà Kang, bà Wu vẫn cảm thấy miễn cưỡng, điều mà bà khó lòng giải thích được. Bà ngồi xuống, suy nghĩ một mình để tìm ra lý do. Tại sao bà lại cảm thấy xa cách với người bạn cũ của mình, trong khi bà đã chấp nhận những điểm nhỏ nhặt của bà ấy ? Đó là vì sự khác biệt lớn giữa họ, và cuối cùng bà Wu nhận ra rằng nguyên nhân chính là tình yêu quá mức mà bà Kang dành cho chồng mình; bởi vì bản thân bà cũng yêu André, và hai tình yêu này, dù khác biệt và xa cách như trời với đất, lại cùng một bản chất. Mỗi người phụ nữ trong số họ đều hiểu ý nghĩa của việc yêu ai đó hơn chính bản thân mình. Nhưng bà Wu cảm thấy kinh tởm khi thấy bà Kang yêu một người đàn ông già nua, phù nề và vô tâm đến mức ấy. Yêu theo cách tầm thường như vậy là một sự xúc phạm đến sự tôn thờ cao quý và tuyệt vời. Nhưng, thành thật mà nói, bà

không thể che giấu sự thật : bà Kang và bà đều trải qua cùng một cảm xúc, tương đồng về chất lượng và mức độ, nhưng ở những mức độ hoàn toàn khác nhau. Bà Khang yêu người chồng già của mình với sự cao quý mà bà có thể, và bà không hề xấu hổ vì điều đó.

«Ôi ! Lão Kang không đáng được sống và thở dưới cùng một bầu trời với André», bà Wu nghĩ với sự phẫn nộ.

Bà đang ngồi trong thư phòng, suy nghĩ về tất cả những điều này vào một buổi sáng trong lành. Một lúc sau, bà bật cười lớn, tự chế giễu chính mình. Tại sao lại nổi giận với tình yêu ? Như mặt trời và mưa, nó rơi xuống cả người công chính lẫn kẻ bất công, người giàu lẫn kẻ nghèo, kẻ ngu dốt lẫn người hiểu biết ; liệu bà có thể tức giận vì điều đó không ?

Tiếng cười vang lên trong lòng bà. Bà nhắm mắt lại và thấy André đang cười cùng bà, bà tiếp tục ngắm nhìn khuôn mặt đó cho đến khi nó biến mất. Rồi bà mở mắt ra, cảm thấy tâm hồn trong sạch và mạnh mẽ hơn. Ying đưa cho bà chiếc áo khoác đi ra ngoài, giúp bà chuẩn bị và sai người đi thông báo về chuyến thăm của bà, sau đó bà Wu đến nhà bà Kang.

Nhà họ Kang vẫn như xưa, vẫn lộn xộn, với những đứa trẻ ngày càng đông. Kể từ lần cuối bà Wu bước qua cánh cửa này, các con dâu và thiếp của các con trai đều đã sinh thêm một hoặc hai đứa con, và tất cả chúng đều nghịch ngợm và hạnh phúc như trước. Một người hầu vui vẻ dẫn bà vào sân, nơi bà Kang thường ngồi cả ngày trên chiếc ghế mây dưới gốc liễu, cạnh một cái ao nhỏ. Chiếc ghế đã ôm khít lấy thân hình ngày càng đồ sộ của bà Kang đến nỗi những đường đan ôm trọn mọi đường cong cơ thể bà. Bà ngồi đó từ sáng đến tối, trừ khi trời mưa.

Xung quanh bà, lũ trẻ chơi đùa và la hét, bú sữa từ những người vú, các nữ tì may vá, rửa rau và gạo trong ao, các con dâu tán gẫu, hàng xóm ghé qua kể chuyện, những người bán hàng rong mang đồ đến, và các quý bà từ những gia đình lớn khác đến chơi mạt chược. Khi bà Wu được đưa vào, bà Kang chào đón bà với những tiếng reo vui và xin lỗi vì không thể đứng dậy.

«Tôi tăng cân nhiều đến nỗi, khi đêm xuống, tôi thề rằng mình nặng hơn cả buổi sáng !» bà Kang kêu lên.

Mọi người trong sân bật cười, và một tiếng cười khác từ trong nhà cho thấy ông Kang cũng đã nghe thấy, nhưng ông không xuất hiện. Là đàn ông, ông chỉ có thể ngồi ở một khoảng cách nhất định, lắng nghe và quan

sát, giả vờ đọc sách hoặc ngủ.

Giữa đám đông như vậy, bà Wu không thể nói về Fengmo và Linyi như bà mong muốn. Với thái độ bình tĩnh và lịch sự như thường lệ, bà ngồi xuống chiếc ghế mà một người hầu vừa đặt cạnh bà Kang. Bà Kang biết rõ bạn mình đến với một mục đích cụ thể ; bà vẫy đôi tay to béo, hét lên bảo mọi người đi hết và để họ yên. Sau nhiều tiếng ồn ào, chạy nhốn và một sự hỗn loạn chung, trong khi bà Kang chống tay lên đầu gối, ra lệnh cho từng người bằng giọng nói to, hai quý bà cuối cùng cũng được ở một mình.

Bà Wu đưa cho bà Kang bức thư điện tín của Fengmo. Nhưng bà Kang gạt đi với nụ cười :

«Tôi đã quên hết mấy chữ mà tôi từng biết, bà nói vui vẻ. Tôi chẳng cần đến chúng, nhất là khi có ch»i ở bên, Ailien.»

Nếu có chút xa cách nào giữa họ, bà Kang cũng không để lộ. Bà cư xử như thể đã gặp người bạn cũ của mình hàng ngày, và mới gặp hôm qua.

Bà Wu mỉm cười. Không thể không mỉm cười với người phụ nữ này, dù bà ta có thể gợi lên sự ghê tởm. Bà đọc to lên những dòng chữ của Fengmo :

«Con sẽ về ngay lập tức.»

«Cháu không nói gì thêm sao ? bà Kang hỏi, mắt dán vào tờ giấy.

- Hoàn toàn không.»

Và bà Wu gấp lá thư lại, cất vào trong áo. Bà nhấc chén trà đặt trên bàn gần đó, nhưng chén bẩn nên bà đặt xuống ngay.

«Rõ ràng là có chuyện. Cháu định ở lại đó năm năm cơ mà.»

- Cháu ốm à ? bà Khang kêu lên.

- Có lẽ, nhưng tôi nghĩ trong trường hợp đó cháu đã báo cho chúng ta biết.

- Bà có nghĩ cháu đã làm điều gì sai trái không ?

- Tôi không thể nghĩ đến chuyện như vậy.»

Thật vậy, sau những bài học từ André, bà Wu không thể tin rằng Fengmo có thể phạm lỗi nghiêm trọng.

«Tôi đến gặp bà vì Linyi, bà nói. Tôi tự trách mình vì đã không tiếp tục việc học của cháu sau khi người thầy qua đời.»

Khi nói những lời này, bà quay đi, vì biết bà Kang rất tinh ý, nhanh chóng đoán ra mọi thứ liên quan đến đàn ông và phụ nữ.

«Chuyện đó không quan trọng với Linyi đâu, bà Kang vẫn vui vẻ nói. Cháu không dám nói với chị, Ailien, nhưng cháu ghét những bài học đó và không thích vị linh mục. Cháu bảo ông ta chỉ nói về tôn giáo của mình.

- Nhưng ông ấy chưa bao giờ dạy tôn giáo cho cháu, bà Wu nói, rất bực tức. Tôi đã cấm ông ấy dạy Fengmo, và chắc chắn ông ấy không hé răng với Linyi về chuyện đó. Ông ấy biết tôi nghĩ gì.

- Không phải là về thần thánh - bà Khang nhượng bộ -, nhưng ông ấy cứ nhai đi nhai lại về những suy nghĩ, cảm xúc mà cháu nên có đối với chồng, với bà và tất cả những người cháu sống cùng.

- Đó không phải là tôn giáo.

- Nhưng nó vẫn làm cháu bối rối. Cháu bảo nó khiến cháu không ăn không ngủ được.

- À ! Một người thầy giỏi sẽ lay động tâm hồn bạn ! bà Wu bình thản nói.

- Nếu Fengmo trở nên giống vị linh mục nước ngoài, bà Kang vừa nói vừa ngáp, thì chuyện giữa họ sẽ không ổn đâu.»

Bà nhìn xung quanh, như thể đang tìm kiếm thứ gì đó.

«Chị muốn gì vậy, Meichen ? bà Wu lịch sự hỏi.

- Vào giờ này, tôi thường ăn một bát cháo đậu với nước luộc gà. Tôi thấy đói bụng.»

Những người bị đuổi trước đó lần lượt quay lại. Đầu tiên là lũ trẻ chạy đến chơi đùa, vì trong nhà bà Kang, trẻ con luôn được chiều chuộng. Các bà vú chạy theo, bế chúng lên, gây ra tiếng la hét. Bà Kang hét lên :

«Kệ chúng đi !»

Các nữ tì cũng xuất hiện, mang cháo đến, bà Wu từ chối không ăn, còn bà Kang ăn ngấu nghiến, để lũ trẻ lần lượt nếm thử từ mép bát, sau khi bà thổi cho nguội.

Bà Wu đứng dậy cáo từ. Bà tự nhủ có lẽ đây là lần cuối cùng bà đến thăm và sẽ không bao giờ gặp lại người bạn cũ. Nhưng sự chia ly đã bắt đầu từ lâu.

Tuy nhiên, bà đã học được một điều trong chuyến thăm này và không hối hận vì đã đến. André đã dạy Linyi về bổn phận : bà sẽ khám phá ra những gì ông đã nói với cô.

Bà Wu chỉ tập trung vào việc chuẩn bị cho sự trở về của Fengmo. Những đứa trẻ trong đền sẽ đợi trường học của mình ; Rulan và Ch'iuming cũng phải kiên nhẫn chờ đợi. Việc đầu tiên cần làm là chuẩn bị cho Linyi đón chồng.

Điều này không có gì phức tạp, vì bà Wu có quyền triệu tập con dâu. Trong một ngôi nhà lớn như của bà, bà Wu thường trải qua nhiều ngày mà không nói chuyện với một thành viên nào trong gia đình. Linyi cũng không ngoại lệ. Bà gặp cô gần như hàng ngày trong bữa ăn chính, vào những ngày lễ, khi cúng bái tổ tiên và những dịp tương tự. Nhưng bà Wu chưa từng có lý do để yêu cầu sự hiện diện của cô. Linyi trong nhà được người hầu phục vụ ; cô thường đến thăm chị gái và chỉ xuất hiện khi thực hiện một số nhiệm vụ do bà Wu giao, như được ghi trong danh sách công việc hàng mùa. Ví dụ, bà Wu đã giao cho Linyi những việc như cho cá vàng ăn, chăm sóc hoa trong hành lang lớn, phơi quần áo lông và áo satin của Fengmo, giám sát khu nhà

nơi cô sống cùng một bà lão từ nhà mình mang đến. Một hoặc hai lần, Linyi bị ốm, được chị gái chăm sóc, sau đó Meng báo với mẹ chồng rằng mọi thứ đã ổn, và bà Wu không biết thêm gì nữa.

Giờ đây, bà muốn biết rõ hơn. Bà cũng không tự lừa dối mình. Không phải chỉ vì quan tâm đến con trai mà bà muốn nghe từ miệng Linyi những điều André đã nói với cô. Bà muốn cô nhắc lại lời của vị linh mục cũng như muốn biết những lời đó đã bén rễ sâu đến đâu trong trái tim người phụ nữ trẻ này.

Linyi đến, ăn mặc chỉn chu, trang điểm, tóc xoăn ở đuôi. Bà Wu đón tiếp cô với nụ cười quen thuộc và một cử chỉ mời ngồi, khiến cô cảm thấy thoải mái.

Bà nhìn Linyi từ đầu đến chân trước khi lên tiếng. Người phụ nữ trẻ rất xinh đẹp, cô biết điều đó và không hề e ngại ánh mắt của bà Wu. Bà mỉm cười trước vẻ mặt vừa táo bạo vừa ngây thơ - đôi mắt không phải là ngây thơ sao ? Đúng vậy, nhưng cũng tinh nghịch, vô tư và vui vẻ.

«Mẹ cười vì thấy thời thế đã thay đổi, bà Wu nói với cô. Khi mẹ còn trẻ, mẹ đã khóc khi thấy tóc mình xoăn. Chúng phải thẳng, đen và mượt, đó mới được coi là vẻ đẹp của tóc ! Nhưng bây giờ, tóc xoăn mới là đẹp, phải

không ? Chắc Meng rất vui vì tóc cô ấy xoăn tự nhiên, nhưng mẹ đoán cô ấy thích tóc thẳng hơn.»

Linyi bật cười, để lộ những chiếc răng trắng nhỏ và chiếc lưỡi hồng hào :

«Con nghĩ Fengmo đã quen với tóc xoăn rồi, cô nói với giọng cao và trong trẻo. Tất cả phụ nữ nước ngoài đều có tóc xoăn.

- À !» bà Wu nói.

Bà đột nhiên trở nên nghiêm túc :

«Hãy nói cho mẹ biết tại sao con luôn thích những thứ từ nước ngoài đến vậy.

- Không phải vậy đâu, Linyi đáp, bĩu môi. Con chưa bao giờ thích ông linh mục già đầy lông đó.

- Nhưng ông ấy không già, bà Wu nói nhỏ.

- Với con, ông ấy già, Linyi đáp. Và đầy lông. Ôi, con ghét đàn ông có nhiều lông !»

Bà Wu thấy cuộc trò chuyện này không xứng với cả hai. Bà tự hỏi làm thế nào để chuyển hướng nó sang một chủ đề khác :

«Nhưng ông ấy đã dạy con những bài học rất tốt, bà nói. Mẹ tin rằng toàn bộ bài giảng của ông ấy đều tràn đầy lòng nhân ái, và mẹ muốn con nhắc lại cho mẹ nghe, làm ơn.»

Khi bà Wu nói : «làm ơn», giọng điệu của bà khiến Linyi phải vâng lời, dù cô có muốn hay không. Cô nhíu đôi lông mày dài va vặn vẹo một lọn tóc đen quanh ngón tay.

«Con chẳng buồn nhớ những gì ông ấy nói, cô nói. Ông ấy luôn nhắc đi nhắc lại rằng Fengmo sinh ra để làm những việc lớn lao và con phải tham gia bằng cách làm cho anh ấy hạnh phúc nhất có thể, để anh ấy có thể làm việc tốt hơn.

- Con phải làm anh ấy hạnh phúc bằng cách nào ?

- Vị linh mục bảo con dẹp bỏ rơm rạ, những mảnh gỗ và những thứ cản trở dòng chảy ; con phải cố gắng để nước dâng lên đến mức của nó. Con không được như một tảng đá giữa dòng suối trong, chia đôi dòng nước. Con không được gây ra sự chia rẽ trong cuộc đời của Fengmo.»

Quả thật, bà Wu nghĩ, đó chính là những lời của André. Hiểu được cách suy nghĩ của người phụ nữ trẻ,

ông đã dùng những từ ngữ đơn giản và hình ảnh dễ hiểu.

«Tiếp tục đi, con, bà nói nhẹ nhàng. Đó là những lời hay.»

Linyi tiếp tục, buông lọn tóc, và đôi mắt cô trở nên trầm tư khi cô nói :

«Ông ấy còn nói rằng con nên đọc những cuốn sách mà Fengmo thích để hiểu suy nghĩ của anh ấy. Ông ấy nói Fengmo sẽ suốt đời cô đơn nếu con không theo sát anh ấy. Fengmo cần con», ông ấy nói với con.

Cô ngước mắt nhìn bà Wu :

«Nhưng con không chắc Fengmo có cần con không!»

Bà Wu đối mặt với ánh mắt trẻ thơ ấy :

«Con có yêu anh ấy không ?» bà hỏi.

Đó là một câu hỏi kỳ lạ đối với một người mẹ chồng hỏi con dâu. Ai ngoài bà Wu lại nghĩ đến điều này ?

Mắt Linyi đẫm lệ :

«Con có thể yêu anh ấy, cô nói, nếu anh ấy yêu con !

- Anh ấy không yêu con sao ? bà Wu hỏi.

Linyi lắc đầu mạnh đến nỗi những giọt nước mắt rơi xuống chiếc áo satin màu xanh nhạt.

«Không cô thì thầm. Fengmo không yêu con.»

Nói xong, cô cúi đầu, giấu mặt trong tay, tiếp tục khóc. Bà Wu chờ đợi. Bà biết không gì tốt hơn những giọt nước mắt khi một người phụ nữ đau khổ. Đã bao lần bà ước mình có thể khóc, nhưng không thể !

Bà chờ cho đến khi tiếng nức nở của Linyi dịu xuống; sau đó bà lại lên tiếng :

«À, bà nói, Fengmo không yêu ai cả. Đó là khiếm khuyết của anh ấy. Chúng ta sẽ phải chữa trị điều đó. Mẹ sẽ giúp con, con yêu.»

Những lời này ngắn gọn và đơn giản, nhưng trong ngôi nhà này, lòng tin của mọi người vào bà Wu lớn đến mức Linyi bỏ tay khỏi mặt và mỉm cười, lông mi vẫn còn ướt.

«Cảm ơn Mẹ, cô nói. Cảm ơn Mẹ rất nhiều.»

Fengmo trở về trước mùa đông, nhưng sau những ngày nóng cuối thu. Vụ mùa đã thu hoạch và cất giữ. Nhà họ Wu và thị trấn phụ thuộc vào nó, nơi mà họ là tấm gương của sự khôn ngoan và quản lý tốt, cùng

những ngôi làng nơi người dân làm ruộng và sống như tổ tiên họ đã sống, đâm chồi hòa bình trong một đất nước đang chìm trong chiến tranh ở phía đông. Ở những nơi khác, nhà cửa bị phá hủy, gia đình ly tán, ruộng đồng bỏ hoang. Nhưng ở đây, trong vùng đất này, nhà họ Wu vẫn tồn tại.

Bà Wu chờ đợi con trai. Những lời đầu tiên anh nói sau khi chào bà liên quan đến sự bình yên này. Anh nhìn quanh, ngạc nhiên khi thấy mọi thứ vẫn ở nguyên vị trí trong từng căn phòng.

«Nhưng chẳng có gì thay đổi cả ! anh thốt lên.

- Tại sao chúng ta phải thay đổi ?» bà Wu nói.

Và khi nói những lời này, bà cảm thấy mình không nói sự thật. Có một sự thay đổi lớn trong chính bà, sự thay đổi nội tâm mà hàng ngày được thể hiện qua lời nói và hành động, cách bà hướng dẫn những người tìm đến bà để xin lời khuyên, sự che chở hay chăm sóc. Nhưng bà không muốn đề cập đến những điều này.

«Con đã thay đổi, con trai», bà nói đơn giản.

Bà ngồi trang trọng trong thư viện, mặc chiếc áo satin màu xám ngọc trai. Bà muốn tiếp Fengmo trong căn phòng lớn nơi bà và André thường ngồi. Bà sẽ không

nói về vị linh mục, nhưng ký ức sẽ lên tiếng. Vì vậy, ngay sau khi lễ đón chào tại cổng, tiếng pháo và tiếng ồn ào của đám đông lắng xuống, chỉ còn lại bữa tiệc theo nghi lễ, bà cho gọi Fengmo đến gặp.

Không cần bà nhắc, anh ngồi xuống. Anh đã cởi bỏ quần áo phương Tây và mặc lại áo dài truyền thống. Anh thậm chí đã thay giày phương Tây bằng đôi giày vải đen của mình. Không ai nhắc đến Tsemo, vì nói về người đã khuất với người sống vừa trở về là điềm xấu, nhưng Fengmo bắt đầu :

«Con nhớ anh hai !» anh nói.

Bà Wu lau mắt một cách kín đáo. Khi Tsemo còn sống, anh không để lại nhiều khoảng trống trong những lần vắng mặt, nhưng giờ đây, bà rất nhớ anh và thường nghĩ về anh. Bà không tiếc nuối những gì bà biết về anh, mà là những gì bà không bao giờ biết được. Bà tự trách mình đã để một người con trai lớn lên trong nhà mà không thực sự hiểu anh là ai. Bà biết anh là con trai mình, sinh ra từ máu thịt mình, nhưng bà chưa bao giờ thực sự hiểu anh.

«Tôi không biết những phẩm chất anh ấy có và sẽ không bao giờ biết», bà thường tự nhủ.

«Chị dâu thứ hai của con thế nào rồi ? Fengmo hỏi tiếp.

- Rulan không nói gì, bà Wu đáp. Khi nào có thời gian, mẹ sẽ tìm cách sống phù hợp với cô ấy. Cô ấy còn quá trẻ để đi tu.

- Dĩ nhiên, chị ấy sẽ không tái hôn chứ ? Fengmo hỏi.

- Nếu cô ấy muốn, mẹ sẽ giúp đỡ.» Bà Wu trả lời.

Những lời này khiến Fengmo vô cùng ngạc nhiên. Cậu không bao giờ nghĩ rằng mẹ mình có thể đặt người phụ nữ lên trên gia đình.

Thấy vẻ ngạc nhiên của con, Bà Wu tiếp tục bằng giọng dịu dàng :

«Mẹ học được nhiều điều theo năm tháng. Cuộc sống không tốt đẹp khi nguồn cội bên trong không trong sáng. Và giờ mẹ biết rằng có một món nợ với mọi linh hồn : quyền được hạnh phúc của mỗi người.

- Đó cũng là điều mà Sư huynh André từng nói», Fengmo đột nhiên đáp lại.

Nghe những lời này, mẹ và con cảm thấy được gắn kết bởi một sức mạnh hay sự hiện diện vô hình nào đó.

«Mẹ, mẹ còn nhớ Sư huynh André không ?» Fengmo hỏi.

Bà Wu do dự. Bà có thể nói gì đây ? Nên tiết lộ đến mức nào ? Sự thận trọng cũ lại chiếm lấy bà. Sự im lặng giữa các thế hệ không nên bị phá vỡ hoàn toàn. Chính cuộc sống đã tạo ra những khác biệt này, thời gian đã giăng lên tấm màn này. Không phải việc của bà để thay đổi trật tự vĩnh hằng. Bà và André ở một phía, Fengmo ở phía bên kia.

«Mẹ nhớ anh ấy», bà chỉ nói vậy.

Nếu Fengmo cảm nhận được điều gì đó ngăn cách họ, cậu cũng không thể hiện gì.

«Mẹ, ông ấy đã thay đổi con. Cậu nói với giọng trầm, nhìn vào chiếc ghế trống. Ông ấy giúp con hiểu được hạnh phúc thực sự, ông ấy mở ra tâm hồn con. Và đó là lý do con trở về».

Bà Wu không trả lời. Bà cảm nhận được sự rung động trong giọng nói của con trai và hiểu rằng bất kỳ lời đáp nào từ bà cũng sẽ khiến cậu xúc động quá mức. Bà mỉm cười dịu dàng, chắp tay trên đầu gối và chờ đợi, cho thấy mình sẵn sàng lắng nghe.

«Không ai hiểu tại sao con lại trở về đột ngột như vậy. Fengmo nói. Người ta sẽ hỏi con, và con không thể trả lời. Nhưng con muốn nói với mẹ. Vì chính mẹ là người đã đưa Sư huynh André đến ngôi nhà này !

Bà không dám nói, vì bà chắc chắn về sự hiện diện của André. Có lẽ đó chỉ là ký ức - nhưng không, bà cảm thấy ông ấy ở đó, vì bà yêu ông ấy.

«Mẹ !» Fengmo gọi.

Cậu ngẩng đầu lên và cố gắng nói thật nhanh, dồn dập từ ngữ để kết thúc sớm.

«Con trở về vì con đã yêu một người nước ngoài, cô ấy cũng yêu con và chúng con đã phải chia tay.»

Ngày trước, Bà Wu đã có thể kêu lên đầy phẫn nộ. Nhưng giờ đây, bà chỉ dịu dàng đáp lại :

«Thật đáng buồn, con trai.»

Vâng, bà hiểu nỗi buồn này.

«Vậy mẹ hiểu con ?»

Fengmo sửng sốt, vì tuổi trẻ luôn ngạc nhiên trước sự từng trải.

Cậu đã cao lên nhiều, thêm vài phân. Cậu gầy và thẳng, như Cụ Ông. Bà Wu lần đầu nhận ra Fengmo không hề giống cha, mà rất giống ông nội. Nét mặt cậu cũng nghiêm nghị, ánh mắt cũng sáng ngời. Cậu đẹp, nhưng đĩnh đạc. Không có vẻ điềm tĩnh của Liangmo, hay nét táo bạo của Tsemo. Fengmo giống một học giả trẻ.

«Mẹ học được nhiều điều theo năm tháng, bà Wu lặp lại.

- Ôi, mẹ !»

Fengmo thở dài.

«Con tự hỏi liệu trong ngôi nhà này, con có thể tìm được ai hiểu mình.»

Giờ đây, được an ủi, cậu kể hết câu chuyện của mình.

«Cô ấy là sinh viên như con. Ở đó, nam và nữ học cùng nhau. Cô ấy tràn đầy sự tò mò và ngạc nhiên. Cô ấy tìm đến con, ôi, không hề táo bạo đâu mẹ, mẹ biết đấy, nhưng vì cô ấy nói chưa từng gặp ai như con. Cô ấy hỏi con rất nhiều về chúng ta, đất nước chúng ta, ngôi nhà chúng ta, và con kể với cô ấy tất cả, cả về bản thân con nữa. Cô ấy kể cho con nghe cuộc đời mình. Chúng con hiểu nhau rất rõ - và rất nhanh !

- Và cuối cùng, con phải nói với cô ấy về Linyi», bà Wu nhẹ nhàng nói.

Một bóng đen lướt qua giữa cậu và ánh mặt trời. Vai cậu sụp xuống, cậu quay đầu đi :

«Con phải nói với cô ấy, cậu đơn giản trả lời, và sau đó con phải rời đi.

- Để đặt Đại Dương giữa hai người, bà Wu đáp với cùng giọng điệu.

- Để đặt mọi thứ giữa chúng con.»

Bà vẫn giữ vẻ bình thản quen thuộc. André đã làm giàu tâm hồn con trai bà, khiến nó trở nên tinh tế và hướng thiện. Phụ nữ sẽ không mang lại hạnh phúc cho cậu, cũng như chính thân thể cậu. Khi Bà Wu nhờ André làm gia sư cho con, bà hành động như người mù, không nhìn thấy trước. Bà chạm vào ổ khóa, xoay chìa khóa một nửa, và rồi cánh cửa lớn mở ra, con trai bà bước qua để đi vào thế giới mới.

Liệu cậu có trở về nhà để đóng cửa sau lưng, xoay chìa khóa và khóa ổ lại không ?

«Và giờ, con trai, con sẽ làm gì ?

- Con đã trở về, cậu nói. Con sẽ không đi nữa. Dù thế nào, con cũng sẽ sống ở đây.»

Họ ngồi im lặng, trong sự im lặng dài của hai người hiểu nhau.

«Con sẽ phải giúp Linyi, bà nói với cậu.

- Con biết. Con đã nghĩ nhiều về cô ấy. Con nợ cô ấy rất nhiều.

- Con phải sắp xếp để cần đến cô ấy, nhờ cô ấy giúp những việc nhỏ, chăm sóc đồ đạc, sắp xếp sách vở, pha trà cho con. Đừng tự làm bất cứ điều gì, con trai, khi cô ấy có thể thay con, để cô ấy bận rộn, không phải suy nghĩ quá xa.

- Con hứa với mẹ.»

Họ đã có thể ngồi cùng nhau thật lâu như thế, vì cả hai mẹ con đều cảm thấy an ủi khi được ở bên nhau, nếu Ch'iuming không chọn lúc này để trình bày với Bà Wu một yêu cầu mà cô ấp ủ từ lâu.

Trong những tháng dài, cô đã sống cùng Rulan, lắng nghe những lời buồn bã của người góa phụ trẻ và tình yêu của cô dành cho người đã khuất. Càng nghe, cô càng nghĩ về Fengmo, càng cảm thấy mình cần rời khỏi

nhà, đi cùng con gái. Nhưng đi đâu ?

Một đêm Rulan không ngủ được và đã nói chuyện rất lâu với Ch'iuming về những điều sâu kín trong lòng phụ nữ, Ch'iuming phá vỡ lời thề im lặng và thú nhận tình yêu dành cho Fengmo.

«Tôi là một cô gái hư, cô nói với Ch'iuming. Tôi dám nghĩ đến anh ấy.»

Rulan lắng nghe với sự chú ý bỏng rát. Cô lắc mái tóc trên vai.

«Ôi, tôi ước chúng ta có thể cùng nhau rời khỏi ngôi nhà này ! cô kêu lên. Ở đây, chúng ta bị giam cầm sau những bức tường lớn. Gia đình dò xét lẫn nhau. Chúng ta yêu những gì không nên yêu, và ghét những gì không nên ghét. Chúng ta quá gần nhau, cả khi yêu lẫn khi ghét.

- Nhưng, sau những bức tường này, chúng ta không được an toàn sao ?» Ch'iuming hỏi.

Cô vẫn hơi e dè trước Rulan, vừa ngưỡng mộ vừa sợ sự táo bạo của cô.

«Không an toàn trước nhau. Rulan đáp lại.

Chính lúc đó, một ý nghĩ giống nhau đến với họ. Họ nhìn nhau.

«Tại sao chúng ta phải ở lại đây ? Rulan hỏi.

- Làm sao chúng ta dám rời đi ?»

Và họ bắt đầu âm mưu. Ch'iuming sẽ xin phép đầu tiên để sống ở làng tổ tiên. Cô không thể trở về ngôi làng thời thơ ấu, vì người ta sẽ nói gia đình họ Wu đã đuổi cô ; hơn nữa, chính Bà Wu cũng không cho phép. Ch'iuming sẽ xin đến một ngôi làng của họ Wu, và vì Vợ Cả có lẽ sẽ nói một phụ nữ trẻ không thể sống một mình trong làng nông dân, nên Ch'iuming sẽ đề nghị Rulan đi cùng. Và Rulan, từ phía mình, chỉ cần nói muốn mở một trường học cho trẻ em trong làng, một việc thiện trong thời gian góa bụa. Sau nhiều cuộc trò chuyện, họ đi đến kết luận này ; Rulan muốn ngay lập tức nói với mẹ chồng. Ch'iuming chỉ ra sự bất lịch sự của việc này, vì nếu Bà Wu từ chối, bà sẽ rất ngại phải làm vậy trước mặt con dâu. Tốt hơn để Ch'iuming đi trước và chịu đựng cú sốc của một lời từ chối có thể xảy ra, điều này tránh được xung đột giữa mẹ chồng và nàng dâu.

Rulan phản đối rằng tất cả điều này quá lỗi thời, nhưng Ch'iuming coi đó là vấn đề lịch sự đơn giản, và họ quyết định như vậy.

Ch'iuming biết rõ Fengmo đang ở đâu, nhưng cô quyết định gặp Bà Wu khi cậu ở đó và chỉ nói chuyện với chàng trai trẻ trước mặt bà. Cô mặc cho con gái một chiếc áo đỏ rất sạch sẽ, rửa tay và mặt cho bé, vẽ một chấm đỏ giữa lông mày, tết tóc và buộc bằng sợi bông đỏ mới tinh, rồi cùng đứa trẻ, giờ đã là một cô bé bụ bẫm xinh xắn, xuất hiện mà không báo trước.

Bà Wu quay đầu nhìn ra cửa và thấy Ch'iuming. Lúc đó đã xế chiều : Fengmo đến sáng hôm đó. Mặt trời đã khuất khỏi sân, nhưng ánh sáng dịu dàng vẫn tràn ngập, và Ch'iuming đứng trong ánh sáng đó, ôm con trong tay. Cô gần như đẹp, điều mà Bà Wu giật mình. Tình yêu thầm kín và không được đáp lại của Ch'iuming đã khiến cô trở nên dịu dàng và sống động. Bà Wu liếc nhìn con trai, tự hỏi không biết nó nghĩ gì. Nhưng cậu chẳng màng đến chuyện xung quanh. Ch'iuming cẩn trọng cúi chào.

«A ! Tam thiếu gia, cậu đã trở về.»

Fengmo đáp đơn giản :

«Vâng, vâng, cô vẫn khỏe chứ ?

- Tôi vẫn khỏe», Ch'iuming nói.

Cô chỉ nhìn cậu một lần rồi quay sang bà Wu.

«Thưa phu nhân, giờ này tôi có thể xin phép ngài một ân huệ mà không bị coi là thất lễ không ?»

Bà Wu hiểu rằng Ch'iuming đến vào giờ này hẳn là có mục đích, bà gật đầu nói :

«Cứ ngồi xuống đi, để đứa bé to xác kia đứng cũng được.»

Ch'iuming vâng lời, mặt đỏ bừng. Cô trình bày nguyện vọng và bà Wu lắng nghe :

«Được thôi, bà nói, được thôi.»

Bà hiểu ngay ý định của Ch'iuming. Đến đây, cô muốn chứng tỏ với bà Wu rằng mình muốn rời khỏi nhà vì Fengmo đã trở về ; cô muốn tránh mọi nguyên nhân gây rối trong gia đình. Bà Wu cảm kích trước ý tốt này.

Khi được phép rời đi, Ch'iuming còn xin giúp đỡ cho Rulan.

«Vì tang gia đã xong, còn nỗi đau của cô ấy thì không bao giờ nguôi, Rulan muốn làm việc thiện để vơi bớt sầu khổ, Ch'iuming nói. Cô ấy muốn mở một trường học cho trẻ em.»

Nghe vậy, Fengmo đang nhìn chằm chằm xuống đất, ngẩng lên ngạc nhiên :

«Đó chính là điều con định làm khi trở về», cậu nói.

Thật là rắc rối ! Ch'iuming sửng sốt, còn bà Wu thì rất bối rối.

«Con chưa từng nói với mẹ về chuyện này, con trai ! bà nói, giọng trong trẻo nhưng sắc lạnh.

- Con chưa kịp đề cập đến, Fengmo đáp. Sau những chuyện đã xảy ra, con cần tìm một việc để làm.»

Bà Wu giơ bàn tay nhỏ nhắn lên.

«Đợi đã», bà nói, rồi quay sang Ch'iuming hỏi :

«Cô còn điều gì muốn thưa với ta không ? bà hỏi một cách tử tế.

- Không ạ, Ch'iuming đáp.

- Vậy cô được phép rời khỏi nhà, cả Rulan cũng thế. Vài ngày nữa, ta sẽ gọi quản gia đến và bảo ông ấy tìm địa điểm thích hợp để các cô ở và mở trường. Sau đó, các cô có thể đi bất cứ lúc nào. Nhưng các cô sẽ cần đồ đạc tốt hơn những thứ ở nông trại, và nhiều thứ khác nữa. Hãy nghĩ xem cần những gì, ta sẽ bảo Ying chuẩn bị. Cũng cần tìm hai người hầu và một đầu bếp. Đầu bếp trưởng có thể cử một phụ tá đến giúp.»

Fengmo lại lên tiếng :

«Nếu họ sống trong làng, không nên có lối sống quá khác biệt với mọi người ; nếu không, họ sẽ bị cô lập.»

Ch'iuming liếc nhìn cậu mà không nói gì. Cô ngạc nhiên khi cậu hiểu được chi tiết này, một người đã sống cả đời trong nhà giàu có. Sao cậu lại biết suy nghĩ của những người bình thường ? Rồi cô gạt bỏ thắc mắc. Cô không nên bao giờ băn khoăn về cậu.

Cô đứng dậy, bế đứa trẻ lên, cảm ơn bà Wu rồi rời đi. Rulan đang đợi, và ngay khi biết kết quả, cả hai bắt đầu lên kế hoạch cho cuộc sống mới với niềm vui lớn hơn họ tưởng.

Trong căn phòng vừa có Ch'iuming rời đi, bà Wu hỏi con trai :

«Hãy nói cho mẹ biết con đang nghĩ gì.»

Cậu đứng dậy, xúc động mạnh, bước đến cửa mở và nhìn ra ngoài. Khung cảnh yên bình của hoàng hôn bao trùm không gian. Các mùa ở đây cũng thay đổi như khắp nơi trên thế giới.

«Con phải cống hiến cho một lý tưởng. Đó là điều Sư huynh André đã dạy con. Nếu không phải việc này thì

sẽ là việc khác. Sau khi rời khỏi đây, con đã tìm cách cống hiến. Tôn giáo không phải là lĩnh vực của con, Mẹ ạ. Con không phải là một linh mục. Con được dẫn dắt bởi lời dạy của Sư huynh André trong giới hạn của những gì một người có thể làm, nhưng không vượt quá.

- Tốt thôi, con trai», bà Wu nói và chờ đợi.

Cậu ngồi xuống lần nữa.

«Con đường của con được chỉ ra hoàn toàn tình cờ», Fengmo tiếp tục. Cậu lấy từ túi ra thuốc lá và một chiếc tẩu ngắn kiểu ngoại. Bà Wu chưa từng thấy thứ gì tương tự, nhưng bà kiềm chế sự tò mò để không ngắt lời con.

«Ở thành phố nơi con sống, có một người giặt đồ cùng dân tộc, thỉnh thoảng con mang quần áo đến cho ông ấy giặt.»

Bà Wu có vẻ ngạc nhiên :

«Ông ấy cũng giặt cho người khác à ?

- Cho rất nhiều người. Đó là nghề của ông ấy.

- Con định nói rằng ông ấy giặt đồ cho người ngoại quốc sao ?» bà Wu nói với chút phẫn nộ.

Fengmo bật cười.

«Phải có người giặt chứ.»

Nhưng bà Wu không cười.

«Người của chúng ta không nên giặt quần áo bẩn của người ngoại», bà nói.

Bà bực bội và không còn chú ý đến lời Fengmo nữa.

Cậu cố gắng làm bà bình tĩnh lại.

«Thôi được... thôi được...»

Rồi cậu tiếp tục :

«Ông ấy không đến từ tỉnh của chúng ta, mà từ miền Nam. Một hôm, khi con đến lấy đồ...

- Con tự đi lấy đồ ! bà Wu nhắc lại. Con không có người hầu sao ?

- Không, Mẹ ạ, ở đó không ai trong chúng con có người hầu.»

Bà lại kiềm chế sự tò mò.

«Mẹ thấy đó là một vùng đất kỳ lạ, con sẽ kể thêm cho mẹ nghe một ngày nào đó. Bây giờ, tiếp đi...

- Con đến lấy đồ, và ông ấy đưa cho con một bức thư từ quê nhà. Mẹ ơi, ông ấy đã xa quê hai mươi năm và không thể đọc bất kỳ bức thư nào nhận được. Ông ấy cũng không biết viết. Con đọc thư cho ông ấy nghe và viết thư hồi âm ; ông ấy kể rằng trong làng của ông, không ai biết đọc hay viết, họ phải lên thành phố nhờ thầy đồ viết hộ. Con chưa bao giờ hiểu được nỗi khổ của điều này cho đến khi gặp người giặt đồ. Ông ấy là người tốt, Mẹ ạ, không ngu ngốc, thậm chí rất thông minh. «Giá như tôi biết đọc và viết», ông ấy nói với con, «nhưng tôi như người mù vậy». Con trở về phòng, nhìn qua cửa sổ thấy những tòa nhà lớn của trường đại học và hàng ngàn sinh viên ra vào, học hỏi biết bao điều, và con nghĩ về người đàn ông tội nghiệp kia, không thể đọc thư nhà. Con nhớ rằng làng quê chúng ta cũng vậy. Không ai sống trên đất của chúng ta biết đọc hay viết.

- Nhưng để làm gì ? bà Wu nói. Họ không đi xa hơn, họ chỉ biết cày ruộng.

- Mẹ ơi, Mẹ ơi ! Fengmo kêu lên. Biết đọc là thắp lên ngọn đèn trong tâm trí, giải phóng tâm hồn khỏi ngục tù, mở cánh cửa vào vũ trụ.»

Những lời này lọt vào tai bà Wu và khiến trái tim bà đóng băng.

«À ! bà nói, đó là lời của người đã dạy con.

- Con không quên chúng», cậu đáp.

Sau đó, làm sao bà có thể ngăn Fengmo, làm sao bảo cậu không được rời khỏi nhà ?

«Rulan sẽ giúp con rất tốt, cậu nói với nhiệt huyết. Con chưa nghĩ đến cô ấy. Linyi cũng sẽ giúp và chúng con sẽ không còn nghĩ đến bản thân nữa.»

Cậu lại đứng dậy :

«Mẹ biết không, nếu con thành công ở quê nhà, trong các làng của chúng ta, điều này có thể lan rộng khắp nơi. Thật là một điều tuyệt vời và vĩ đại biết bao...»

Bà thấy khuôn mặt gầy gò của chàng trai rạng rỡ một ánh sáng giống như ánh sáng vĩnh hằng trong mắt André. Bà không muốn dập tắt nó.

«Con trai, hãy làm điều con cho là tốt.»

Đó là câu trả lời của bà. Vâng, đó là câu trả lời của bà.

Bà Wu thức trắng trên giường, điều giờ đây thường xảy ra. Những đêm mất ngủ không khiến bà lo lắng hay khó chịu. Người trẻ cần ngủ vì họ có công việc và cả

cuộc đời dài phía trước. Nhưng người già không cần ngủ nhiều. Cơ thể, biết rằng giấc ngủ vĩnh viễn không còn xa, vẫn thức cho đến khi không thể nữa.

Bà Wu cảm thấy ngôi nhà ban đêm sống động khác hẳn ban ngày. Bà để tâm trí mình lang thang từ sân này sang sân khác. Những người họ hàng lớn tuổi sống trong những gian nhà xa xôi hoặc bên ngoài ; những người họ hàng trẻ hơn, xa hơn, cũng ở đó tạm thời, không có nơi nào khác để đến, và mái nhà này đủ rộng để chứa họ, dù chỉ một thời gian ngắn. Bà Wu cẩn thận không nghĩ đến gian nhà nơi Jasmin sống với ông Wu. Bà biết cuộc sống của họ, không phán xét, không cảm thấy ùột cảm giác chán nản. Thân thể của người đàn ông già vẫn tiếp tục sống, được nuôi dưỡng đầy đủ, no nê, trong khi người phụ nữ trẻ ngày càng trở nên béo tốt, lười biếng và luôn trong trạng thái buồn ngủ, cả ngày lẫn đêm. Jasmin không gây ra bất kỳ phiền toái nào trong nhà. Cô ấy không thể có con. Không có đứa trẻ nào được thụ thai, điều mà Bà Wu khá hài lòng. Dòng máu của Jasmin là dòng máu hoang dã, tốt hơn hết là nó nên ở lại trong huyết quản của cô. Cô làm tròn bổn phận với ông Wu và, sau khi nếm trải những thú vui trước đây, cô hạnh phúc khi thỏa mãn ông lão này, người đã tặng cô trang sức, lụa là, và những món ăn ngon, trêu chọc và âu yếm cô. Cả đời Jasmin chỉ là một bông hoa bên

đường, bị gió cuốn đi. Giờ đây, cô vui mừng khi nghĩ rằng sau những bức tường lớn này, không có ngọn gió nào có thể chạm vào cô. Ngay cả khi ông Wu qua đời, cô vẫn sẽ tiếp tục sống an toàn trong ngôi nhà này. Cả đời cô sẽ không còn gì phải sợ hãi nữa.

Còn với ông Wu, người thiếp trẻ của ông giờ đây hoàn thành nhiệm vụ mà mẹ ông đã bắt đầu từ thời thơ ấu. Tất cả những gì Bà Wu có thể dạy dỗ ông đã phai nhạt : như một ngọn đèn tắt dần khi không còn được tiếp thêm dầu. Ông trở nên thô lỗ và nặng nề, ăn quá nhiều, uống quá nhiều, nhưng luôn bên cạnh Jasmin. Ông không còn đến những nhà chứa nữa, vì Jasmin mang đến cho ông mọi thứ tinh tế nhất. Ông thậm chí không còn tìm kiếm sự đồng hành của bạn bè, điều vốn rất cần thiết trước đây, và hiếm khi đến các quán trà để nghe tin tức và bàn luận về những chuyện tầm phào trong thành phố. Jasmin kể cho ông nghe tất cả những điều đó, mà cô nghe được từ những người hầu.

Ở đó, trong căn nhà nhỏ nơi họ sống gần như chỉ có hai người, họ dẫn một cuộc sống buông thả, vui đùa, say sưa và hạnh phúc, hai khối thịt và xương, hài lòng với số phận của mình. Tên ông Wu hiếm khi được nhắc đến, ngay cả trong chính ngôi nhà của ông. Đôi khi, một người hầu thì thầm với người khác, với vẻ gian

xảo, và chỉ vậy thôi.

Bà Wu, nhờ vào khả năng tiên đoán của mình, đã biết hết mọi chuyện, và bà không bao giờ bước vào khu vườn đó nữa, nơi từng là nơi ở của bà. Jasmin cũng không bao giờ đến chỗ bà. Cả hai sống tách biệt như trước khi Jasmin xuất hiện.

Khi nằm suy nghĩ trên chiếc giường phủ chăn lụa, Bà Wu tự hỏi liệu bà có thiếu sót trong bổn phận hôn nhân của mình không. Có điều gì bà đã bỏ qua mà lẽ ra bà nên làm ? Bà đặt câu hỏi này với André, và lần này, bà không tìm thấy câu trả lời sẵn có trong ký ức của mình. Nhưng khuôn mặt của Cụ già hiện lên trong tâm trí bà, nổi bật trên nền nhung tối của não bộ, rõ ràng như xưa, không già đi cũng không trẻ lại. Khuôn mặt của Cụ luôn gầy gò, làn da vàng, căng, mịn màng trên khung xương đẹp. Hộp sọ của Cụ, giờ đây, chắc hẳn vẫn là một thứ đẹp đẽ trong ngôi mộ, những đường nét được thanh lọc và đánh bóng bởi thời gian.

«Tôi sợ rằng mình đã không hành xử đúng với con trai của Ngài», bà buồn bã nói trong lòng.

Khi chiêm ngưỡng khuôn mặt hiền từ và nhân hậu đó, bà nghĩ rằng, có lẽ, nếu vào sinh nhật lần thứ 40 của mình, bà không tách khỏi ông Wu, thì ông đã không sa

sút đến mức như ngày nay. Nhưng trong sâu thẳm ký ức tuổi trẻ, bà tìm thấy câu trả lời của Cụ già.

Bà nhớ rõ ngày hôm đó. Họ đã cùng nhau đọc sách, vì Cụ đã cho người gọi con dâu đến, và bà thấy Cụ đang đặt một ngón tay vào trang sách khi bà bước vào. Cụ chỉ cho bà những dòng chữ, và bà đọc :

«Nâng một tâm hồn lên cao hơn mức tự nhiên của nó là một hành động nguy hiểm. Tâm hồn, như nước, có lòng sông tự nhiên của nó, và ép buộc nó vượt qua lòng sông đó là một hành động trái tự nhiên và do đó nguy hiểm. Bởi khi tâm hồn thấy mình bị ép buộc, nó sẽ tìm cách trở về mức tự nhiên của nó và bị rạn nứt, giằng xé giữa mức cao hơn và thấp hơn ; điều này cũng nguy hiểm. Trí tuệ thực sự là cân nhắc và đánh giá một tâm hồn và để nó sống ở nơi nó thuộc về.»

Rồi ánh mắt của Bà Wu và Cụ già gặp nhau, như chúng đã gặp nhau qua bao năm tháng kể từ khi Cụ không còn sống trong ngôi nhà này.

«Nếu tôi không tách khỏi ông ấy...» Bà suy ngẫm một lúc, nhưng không thể đi xa hơn. Điều bà đã làm là không thể tránh khỏi. Bao nhiêu năm bà đã khuất phục bản thân vì bổn phận ? Và bao nhiêu năm tâm hồn bà đã chờ đợi, lớn lên từ từ, thật sự, nhờ vào việc hoàn thành

bổn phận, nhưng phát triển dù bị nô lệ và hy vọng được giải thoát ?

Giờ đây, thật kỳ lạ, giữa đêm khuya, khi cả nhà chìm trong yên lặng, bà lo lắng nghĩ về đứa con trai cả, Liangmo. Tại sao bà lại bận tâm về nó, người hạnh phúc nhất trong tất cả ?... Bà nên học cách hiểu nó, khi bà có thể.

Bà không dừng lại ở những gì đang xảy ra trong nhà nhỏ của Fengmo. Fengmo là một người đàn ông. Anh đã rèn luyện bản thân như chỉ một người đã trưởng thành mới có thể làm được. Anh không đánh mất tâm hồn mình. Với suy nghĩ an ủi đó, bà để tâm trí mình chìm vào giấc ngủ như một con thuyền trống trôi trên biển dưới ánh trăng.

«Giờ thì, những cuốn sách tiếng Anh của anh», Fengmo yêu cầu.

Linyi chạy đi lấy chúng từ chiếc hòm. Có hai bó đầy.

«Anh có nhiều thật đấy ! cô thốt lên.

- Chỉ có những cuốn tốt nhất thôi, anh nói, thờ ơ. Anh còn đang đợi thêm mấy hòm nữa.»

Anh quỳ xuống trước kệ sách gắn trên tường và xếp chúng ngay ngắn từng cuốn một khi Linyi mang đến. Bề ngoài bình tĩnh, khuôn mặt tươi cười, nhưng bên trong, anh đang trải qua một cơn bão tố và nỗi đau sâu sắc. Anh cảm thấy mình sẽ không bao giờ có thể ngủ lại được nữa, và anh vội vã sắp xếp đồ đạc, đặt chúng vào vị trí, cất những chiếc vali đi, những thứ sẽ không bao giờ được dùng đến nữa.

«Anh có phải hoàn thành mọi thứ tối nay không ? Linyi hỏi.

- Ừ, phải thôi. Anh muốn chắc chắn rằng mình đã về nhà vĩnh viễn.»

Cô hạnh phúc với những lời này ; quá trẻ, cô không thể tự hỏi tại sao anh nói chúng mà không nhìn cô. Thật ra, khi nói điều đó, anh đang nhìn thấy một khuôn mặt hoàn toàn khác với vợ mình. Anh nhìn thấy Margaret, đôi mắt xanh, mái tóc nâu, và làn da trắng mịn đến nỗi anh sẽ không bao giờ quên cảm giác chạm vào. Liệu anh có bao giờ hối hận về những gì đã làm ngày đó bên kia đại dương, trong khu rừng ? Vì ngay khi anh ôm cô vào lòng, anh đã buộc mình buông cô ra.

«Phải kết thúc thôi», anh đã nói.

Cô không trả lời. Cô đứng đó, đôi mắt xanh nhìn chằm chằm vào anh... Có điều gì đó kỳ lạ và tuyệt vời trong đôi mắt xanh. Chúng không thể che giấu những gì ẩn sau đó. Đôi mắt đen là những tấm rèm buông xuống, đôi mắt xanh là những cánh cửa sổ mở toang.

«Tôi đã có vợ, anh nói một cách thô bạo. Vợ tôi đang đợi tôi ở nhà.»

Cô biết một chút về cách hôn nhân Trung Quốc được sắp đặt.

«Cô ấy có phải do anh chọn, hay gia đình anh đã sắp xếp tất cả ?»

Trước khi trả lời, anh đã đợi một lúc lâu. Họ ngồi dưới một cây thông. Anh ôm lấy đầu gối và cúi mặt xuống, suy nghĩ, tìm kiếm sự thật. Sẽ rất dễ dàng, và một phần là sự thật, nếu nói :

«Tôi không chọn cô ấy.»

Nhưng ngay khi anh sắp nói ra những lời đó, hình ảnh của Sư huynh André hiện lên trong tâm trí.

«Nói dối là một tội lỗi, ông đã nói rất đơn giản, nhưng đó không phải là tội với Chúa nhiều bằng tội với chính mình. Mọi thứ xây dựng trên dối trá đều sụp đổ. Lời nói

dối không lừa dối ai nhiều bằng người nói ra nó.»

Và Fengmo đã không dám nói dối Margaret vì sợ rằng một ngày nào đó tình yêu của họ sẽ sụp đổ trong tay họ và bị chôn vùi dưới những lời trách móc.

«Tôi không bị ép buộc phải chọn, anh nói ; hãy coi như tôi đã chọn.»

Sau đó, cô vẫn ngồi im lặng, lắng nghe, trong khi anh cố gắng giải thích ý nghĩa của hôn nhân trong gia đình mình.

«Hôn nhân, với chúng tôi, không phải là bổn phận với tình yêu hay với bản thân, mà là với vị trí chúng tôi nắm giữ trong các thế hệ. Tôi biết mẹ tôi chưa bao giờ yêu cha tôi, nhưng bà đã hoàn thành bổn phận với gia đình. Bà là một người vợ tốt và một người mẹ tốt. Ở tuổi 40, bà rút khỏi đời sống vợ chồng và chọn cho cha tôi một người vợ khác. Điều đó khiến chúng tôi buồn, nhưng chúng tôi hiểu rằng đó là điều đúng đắn. Giờ đây, bà tự do theo đuổi hạnh phúc riêng, vẫn trong ngôi nhà, và tất cả chúng tôi ở bên cạnh để ủng hộ và tôn vinh bà. Tôi cũng có một bổn phận phải hoàn thành với gia đình.»

Một cách kỳ lạ và tách biệt, anh nhận ra mình đã làm tổn thương Margaret sâu sắc.

«Tôi muốn có một cuộc hôn nhân tình yêu», cô nói.

Nếu anh cảm thấy mình tự do, không chỉ với Linyi, mà với tất cả các thế hệ nhà Wu, trong quá khứ và tương lai, anh đã trả lời :

«Vậy thì chúng ta hãy kết hôn, và tôi sẽ để Linyi đi.»

Nhưng anh không tự do. Bàn tay của tổ tiên giữ anh lại, và bàn tay của những đứa con, cháu chưa sinh vẫy gọi anh. Anh nợ Margaret sự chân thành hơn nữa.

«Tôi hiểu mình», anh tiếp tục.

Anh ngước mắt lên, không nhìn cô, mà nhìn về phong cảnh trải dài trước mặt, dòng sông, những con thuyền, bến cảng, và nhịp cầu rộng lớn vắt ngang hai bờ.

«Tôi biết mình được sinh ra không chỉ bởi trời cao, mà còn bởi gia đình, nơi cội nguồn hòa vào truyền thuyết. Tôi không muốn sống chỉ cho riêng mình. Thân thể này được ban cho tôi - nó không thuộc về tôi. Chỉ có một thứ thực sự là của riêng tôi - linh hồn, nếu bạn muốn gọi thế - và vì linh hồn ấy thuộc về tôi, tôi muốn trao nó cho bạn, bởi tôi yêu bạn. Nhưng nếu tôi đem

thân xác không phải của mình để tặng bạn, tôi sẽ đánh cắp tương lai của bao thế hệ.»

- Anh sai rồi - anh sai rồi ! cô kêu lên. Tình yêu và hôn nhân có thể là một.

- Đúng, đôi khi thế, anh nói, nhưng chỉ là ý trời ngẫu nhiên. Ngay cả trong truyền thống chúng tôi, đôi khi có chàng trai trong đêm tân hôn, giở tấm khăn che mặt của người vợ chưa từng quen biết, lại nhận ra đó chính là người anh đã chọn giữa vạn người, nếu được tự do. Nhưng đó là duyên trời.»

Cô kiêu hãnh khăng khăng :

«Ở đây, chúng tôi kết hôn vì tình yêu.»

Anh nhận ra khoảng cách giữa họ đang rộng thêm.

«Không, đó không phải sự thật !»

Anh sẽ nói lên sự thật, dù nó có giết chết cả hai.

«Các bạn kết hôn, như chúng tôi, để duy trì nòi giống, nhưng các bạn tự lừa dối mình và gọi đó là tình yêu. Các bạn đòi hỏi sự hoàn hảo lý tưởng, dù phải tự dối lòng. Các bạn tôn thờ ý niệm về tình yêu. Nhưng chúng tôi chân thực hơn. Chúng tôi tin rằng đàn ông và đàn bà đều phải kết hôn. Đó là nghĩa vụ với cuộc đời. Nếu

tình yêu đến như món quà thêm, đó là ân điển của trời. Nhưng tình yêu không cần thiết cho sự sống.»

- Với tôi, nó cần thiết», cô nói nhỏ.

Không đáp lại, Fengmo tiếp tục :

«Hạnh phúc là cần thiết, nhưng hạnh phúc chỉ đến khi nghĩa vụ hoàn thành, khi hy vọng thành hiện thực - không phải hy vọng cá nhân về tình yêu, mà là hy vọng của gia tộc, của con cháu trong nhà, của vị trí mình giữ qua các thế hệ.»

Anh nói từ tận đáy lòng, và cảm thấy Sư huynh André đồng tình, không phải vì lời nói, mà vì sự chân thành trong đó.

Khoảng lặng giữa họ kéo dài bao lâu ? Anh không phá vỡ nó, để nó dâng lên và tràn ra - một đại dương mênh mông sâu thẳm.

«Vậy với chúng ta, đây là lời tạm biệt, phải không ?»

Suốt một hồi lâu, anh giữ bàn tay cô trong hai tay mình.

«Phải, đó là lời tạm biệt», anh nói, và buông tay để cô đi.

Cuốn sách cuối cùng đã vào vị trí, chiếc áo cuối cùng đã gấp xong. Anh xách vali ra hành lang, nơi người hầu sẽ tìm thấy chúng sáng mai. Rồi anh quay lại phòng. Linyi đứng giữa phòng, bối rối. Không chần chừ, anh bước tới, đặt tay lên vai cô.

«Em sẽ giúp anh, anh nói, anh có sứ mệnh trên mảnh đất của mình, và cần em ; anh không thể làm một mình. Em phải hứa sẽ giúp anh hết sức.»

Ánh mắt quyết liệt của Fengmo khiến Linyi khiếp sợ một nửa. Nhưng nỗi sợ ấy lại ngọt ngào. Cô thích được sợ anh. Cô cần anh dẫn đường.

«Em sẽ giúp anh, cô thì thào - em sẽ làm mọi điều anh bảo.»

Trong ngôi nhà ấy, Fengmo như ngọn lửa hừng hực, mọi thứ đều là củi cháy. Anh dậy trước bình minh, ăn sáng dưới ánh nến, và khi rạng đông vừa ló, phi ngựa qua cánh đồng, men theo lối mòn hẹp, tới ngôi làng nơi anh chọn xây dựng ngôi trường đầu tiên. Già trẻ gái trai, anh tuyên bố, đều phải được học. Anh vạch kế hoạch xây trường cho trẻ em, trường cho đàn ông, đàn bà, thậm chí cả người già.

Nhưng các cụ ông chưa từng cầm sách thấy chuyện học hành thật vô ích.

«Khi ta chỉ còn vài năm sống, họ nói, cần gì phải quan tâm chữ nghĩa người khác ?»

Họ than phiền.

«Chẳng lẽ ta không có suy nghĩ riêng ? Chẳng lẽ mấy chục năm sống chẳng đúc kết được chút gì sao ? Tri thức của ta là đủ.»

Nhưng Fengmo quá trẻ để chiều theo họ. Cuối cùng, các lão nông tìm đến bà Wu, cầu xin bà khuyên con trai bớt đòi hỏi. Bà Wu tiếp họ với nghi lễ đầy đủ. Bà luôn cẩn trọng trong cách đối đãi với người dưới. Với ngang hàng, bà có thể từ chối, nhưng với bậc thấp hơn, điều đó không bao giờ xảy ra. Bà mời họ vào đại sảnh, cho gọi Wu lão gia ngồi bên phải bàn chính, còn bà ngồi trái, để gia tộc được đại diện trang trọng. Ông Wu bước vào uy nghi, mặc áo gấm đỏ rượu vang, khoác ngoài áo đen nhung không tay, tất cả đều mới, vì ông đã béo không mặc vừa đồ cũ. Bà Wu ngạc nhiên thấy ông phát tướng thế, đã lâu bà chỉ thoáng thấy ông ở bàn ăn, mà dần ông cũng ít xuất hiện. Ông ấy sẽ chết sớm, bà nghĩ, nhìn đôi má phệ, nhưng chết sớm trong hạnh phúc còn hơn sống lâu trong bất mãn. Bà im lặng, không khuyên ông tiết

chế.

Khi hai vị chủ nhà an tọa, các nông dân bước vào, áo vải xanh, dép rơm mới. Họ mang theo những gói bánh nhỏ gói giấy nâu thô, buộc dây rơm có kẹp giấy đỏ lấy may. Họ dâng lễ vật, ông Wu đúng lễ từ chối nhận, nói họ không cần khách sáo.

Rồi họ, khiêm nhường trước quý tộc, giãi bày nỗi khó khăn. Bà Wu lắng nghe, Ông Wu cũng nghe nhưng ít hứng thú hơn. Ông hoàn toàn ủng hộ dân làng.

«Những vị này nói rất phải, ông nói, con trai ta hành động như kẻ điên. Ta sẽ lệnh cho nó về nhà ngay, để mọi người yên ổn.»

Bà Wu, hiểu rõ vấn đề, không để chồng hành động hồ đồ. Bà tán thành chồng trước, rồi khéo léo đưa ra ý kiến. Bà nói :

«Chồng tôi nói rất hợp lý và đáng được tuân theo. Các vị ở đây đều đã ngoài tứ tuần, không nên ép học. Nhưng biết đâu trong làng có người trẻ muốn được học đôi chữ - để tính toán, tránh bị lừa ở chợ búa.»

Bà quay sang chồng, giọng ngày càng dịu dàng :

«Nếu ta cấm con trai dạy người quá tứ tuần, trừ khi họ tự nguyện, ngài thấy thế nào ?»

Đó là thỏa hiệp hoàn hảo, và mọi việc được quyết định như vậy. Từ đó, các lão nông được tự do không học nếu không muốn, không sợ bị phân biệt đối xử trong thuế má hay phát giống.

Nhưng Fengmo cười khi mẹ kể chuyện các lão nông đến phàn nàn.

«Con có trận chiến phải thắng !» anh reo lên, và háo hức trước thử thách.

Nỗ lực của anh đơm hoa kết trái khi vài nông dân, kể cả người già, thấy lợi ích của việc học mà theo. Anh không bỏ lỡ cơ hội tuyên truyền về lợi ích của việc biết đọc hóa đơn, kiểm tra sổ sách. Dần dần, biết chữ trở thành mốt. Làng khác đòi mở trường, Fengmo bận rộn đến mức hàng tháng trời bà Wu không biết con trai ở đâu.

Dù tốt cho Fengmo, mọi chuyện xáo trộn gia đình. Ch'iuming và Rulan dọn đến làng, khiến bà Wu lo lắng. Khi hai cô gái phục vụ trường học của Fengmo, làm sao Ch'iuming giấu được tình cảm ? Bà Wu đau đầu, vì dù Fengmo và Ch'iuming cùng tuổi, họ thuộc hai thế hệ

khác nhau, và sẽ thành vụ bê bối nếu có điều gì không phải giữa họ.

Rồi một tối, Fengmo tìm mẹ.

Bà tiếp anh ngay, biết con trai không bao giờ lãng phí thời gian cho chuyện vặt. Thấy anh, bà sợ anh đến nói điều bà lo sợ về Ch'iuming. Quả đúng là về cô. Fengmo ngồi vững vàng trên ghế, hai tay đặt lên đầu gối, đi thẳng vào vấn đề. Giọng anh kiên định, nhưng ánh mắt buồn bã. Bà Wu chỉ có thể ngưỡng mộ con khi anh nói. Không khí làng quê cho anh sắc diện khỏe mạnh, thành công của sự nghiệp cho anh sự táo bạo.

«Mẹ, anh nói, con không biết bắt đầu từ đâu, nhưng sẽ nói thẳng.

- Bắt đầu đi, con trai của mẹ», bà nói với anh.

Anh dùng tay xoa lên mái tóc ngắn của mình. Khi mới đến, tóc anh được chải chuốt gọn gàng và mượt mà, nhưng giờ đây, anh để tóc ngắn như một người nông dân bình thường, trông giống như một chiếc bàn chải đen.

«Có phải chuyện về Ch'iuming không ? Bà Wu hỏi.

- Sao ? Mẹ biết hết rồi à ? anh ngạc nhiên hỏi.

- Mẹ có cách của mẹ, bà nói. Giờ thì, con trai, con có điều gì muốn nói với mẹ ?»

Chủ đề đã được mở ra, và anh bắt đầu nói :

«Mẹ biết đấy, thưa mẹ, không người phụ nữ nào có thể chạm vào con.»

Bà mỉm cười trước sự trẻ trung của anh, và có điều gì đó trong khuôn mặt nghiêm túc, tươi mới của anh đã chạm đến trái tim bà. Biết đâu những phong tục cũ về hôn nhân và tình yêu lại có hại, ai mà biết được ? Bà hơi nghiêng người :

«Mẹ nhớ...»

Bà bắt đầu, rồi dừng lại. Bà nhớ lại ngày mà, vào buổi sáng, khi còn trẻ như Fengmo, bà đã thức dậy rất sớm và, khi nhìn vào khuôn mặt của chồng đang ngủ, bà đã hiểu rằng mình sẽ không bao giờ yêu ông ấy. Tuy nhiên, bổn phận của bà đã được hoàn thành, khiến bà cảm thấy mãn nguyện, và cuộc đời đã ban cho bà một dạng hạnh phúc nào đó.

Nhưng vẻ trẻ trung trên khuôn mặt của Fengmo khiến bà dừng lại. Bà ngồi thẳng dậy. Bà sẽ không nói về bản thân với con trai mình.

«Chúng ta sẽ làm gì đây ? anh hỏi.

- Hãy tìm điều gì hợp lý nhất.»

Anh đã lên kế hoạch sẵn.

«Con xin phép mẹ cho con đưa Linyi đi cùng. Chúng con cũng sẽ sống ở nông thôn.»

Bà Wu không thể không công nhận sự khôn ngoan trong lời nói của anh, mặc dù bà cảm thấy buồn khi nghĩ đến một ngôi nhà trống khác dưới mái nhà của mình. Sau đó, bà lại vui khi nghĩ rằng Fengmo đã nghĩ đến Linyi.

Bà chấp nhận, nhưng với một điều kiện, đó là khi Linyi sinh con, họ sẽ trở về nhà vào thời điểm đó và những tháng sau đó. Những đứa cháu phải được sinh ra dưới mái nhà của họ.

Fengmo đồng ý, và vài ngày sau, anh và Linyi đóng cửa sân nhà và chuyển đến sống trong một ngôi nhà ở làng với những bức tường đất khô. Bà Wu tỏ ra hài lòng. Bà tự hỏi liệu mình có nên gọi Ch'iuming đến để cho cô ấy một vài lời khuyên và an ủi bằng những lời khen ngợi hay không, nhưng rồi bà từ bỏ ý định đó.

Giống như tất cả mọi người, người phụ nữ trẻ sẽ học được từ trải nghiệm những gì cô ấy có thể đạt được từ cuộc sống và những gì sẽ bị từ chối.

XV

Đó là bài học mà Ch'iuming nhận được ; nhưng năm sau, khi Linyi chuẩn bị sinh đứa con đầu lòng, một sự việc kỳ lạ đã xảy ra. Đó là năm của cuộc đại thoái lui, khi kẻ thù từ các hòn đảo ở phương Đông chiếm lấy một vùng lãnh thổ rộng lớn và đuổi nhiều người khỏi đất đai và nhà cửa của họ. Những người chạy trốn này đi qua vùng nông thôn, các thị trấn, và thị trấn nơi gia đình Wu sinh sống cũng nằm trong tỉnh này, nên nhiều người đã đi qua khu vực này.

Trong số những người ở lại lâu hơn có một người phụ nữ lớn tuổi, một góa phụ cùng với con trai, con dâu và các cháu của họ. Người con trai này là đứa con duy nhất còn lại của bà, và anh giải thích với chủ quán trọ lý do tại sao họ ở lại lâu.

«Mẹ tôi đã mất một đứa con gái ở đây nhiều năm trước, anh nói. Liệu có cách nào để tìm lại những đứa con lạc không ?

- Vậy là cô ấy không chết ?» chủ quán trọ hỏi.

Những vị khách này khá khá giả, họ nói năng lịch sự.

«Cô ấy còn sống, nhưng đã bị bà nội tôi bỏ rơi, bà ấy có tính khí rất dữ ; bà ấy tức giận vì mẹ tôi sinh liên tiếp ba đứa con gái.

- Làm sao các bạn lại ở đây vào thời điểm đó ? chủ quán trọ hỏi.

- Năm đó ở vùng chúng tôi, gần thủ đô phía Bắc, mùa màng thất bát, người đàn ông nói. Chúng tôi di chuyển đến nơi có nhiều lương thực hơn. Trên đường đi, mẹ tôi đã sinh một đứa con gái.»

Chủ quán trọ suy nghĩ một lúc :

- Chắc chắn chuyện đó đã xảy ra tại quán trọ này, ông nói, vì đây là quán trọ duy nhất trong thị trấn, tôi đã sống cả đời ở đây, và cha tôi cũng vậy.

- Đúng vậy, mẹ tôi đã kể cho tôi nghe, và đó là lý do tại sao chúng tôi ở lại đây lâu hơn. Hai chị gái tôi đã mất, và mẹ tôi vẫn khóc cho đứa con bị bỏ rơi.

- Tôi sẽ nói chuyện này với các vị chủ nhà, chủ quán trọ nói. Nếu có ai biết chuyện này, thì đó chính là bà Wu.»

Một buổi tối, sau khi phục vụ tất cả khách hàng, chủ quán trọ mặc bộ quần áo đẹp nhất và xin được gặp bà Wu vì ông có một câu hỏi muốn hỏi bà.

Bà đồng ý, vì gia đình người đàn ông này đã từng phục vụ trong nhà họ Wu. Một giờ sau, ông đứng trước mặt bà trong gian phòng lớn. Ông Wu không có ở đó, ông không thích bị làm phiền sau bữa tối, và vì khách hàng đổ xô đến trong thời gian chiến tranh này, chủ quán trọ chỉ rảnh vào giờ đó.

Người đàn ông kể lại câu chuyện. Bà Wu lắng nghe, cố gắng nhớ lại :

«Người mẹ đó chỉ cần đến gặp tôi và kể lại mọi chuyện, bà nói.

- Đó là điều tốt nhất nên làm», người đàn ông trả lời và ra về, mang theo lời nhắn.

Ngày hôm sau, người con trai dẫn mẹ đến. Bà Wu tiếp bà trong nhà, và người con trai đứng đợi bên ngoài trong gian phòng lớn.

Bà Wu tưởng sẽ gặp một người phụ nữ xuất thân bình dân, nhưng người bước vào, dựa vào tay một người hầu, không hề tầm thường ; đó là một quý bà lớn tuổi.

Bà Wu chào bà và mời bà ngồi chỗ danh dự. Vị khách mới từ chối, và phải khẩn khoản mời bà mới chịu ngồi. Cuối cùng, khi cả hai đã ngồi xuống, trà được rót, họ có thể trò chuyện. Ying và người hầu đứng xa không nghe được, nhưng nếu cần sẽ có người gọi họ.

Sau khi trao đổi những lời lịch sự, quý bà bắt đầu kể câu chuyện của mình :

«Chúng tôi đã đi lạc khá xa về phía tây. Vẫn còn an toàn nếu không đi xa đến thế, nhưng tôi có lý do để đi thêm hai trăm dặm nữa.»

Bà lau từng mắt bằng một chiếc khăn tay lụa.

«Hãy kể cho tôi nghe những gì bà muốn nói», bà Wu nói một cách tử tế.

Được khích lệ, quý bà giải thích về việc bỏ rơi đứa trẻ :

«Tôi biết nó không chết. Nó rất khỏe mạnh - hơn bất kỳ đứa nào khác. Cha của đứa bé không muốn giết nó, dù bà nội ra lệnh. Ông ấy là người tốt, có một người mẹ độc ác và, than ôi, đã chết trước bà. Nhưng, ông ấy không dám nói gì, ngay cả với tôi.»

Bà dừng lại để khóc một lần nữa :

«Chúng tôi đã bị trừng phạt như thế nào ! Các con của chúng tôi lần lượt ra đi ; cả trai lẫn gái. Giờ chỉ còn lại đứa con trai út, và nếu tôi đi xa đến thế, là để tìm lại đứa con gái đã mất.

- Bà có chắc đứa trẻ không bị giết không ?

- Tôi chắc chắn, vì khi tôi nằm trên giường sau khi sinh nó, tôi nghe thấy người con trai van xin mẹ, và cuối cùng ông ấy đã cứu được mạng sống của đứa trẻ với điều kiện là phải bỏ nó dưới chân tường thành.

- Đứa bé có được bọc trong một chiếc áo lụa đỏ không?» bà Wu hỏi.

Vị khách nhìn bà chằm chằm và nói, giọng nghẹn ngào :

«Có, trong chiếc áo đỏ cũ của tôi. Tôi nghĩ như vậy sẽ dễ nhìn thấy nó hơn.»

Bà Wu đứng dậy và đi đến tủ quần áo. Gấp trong đống quần áo của bà là chiếc áo mà Ch'iuming đã gửi cho bà giữ từ lâu.

«Đây là chiếc áo», bà nói.

Khuôn mặt của quý bà trở nên tái mét.

«Đúng là nó, bà thì thầm, các ngón tay siết chặt lên tấm vải. Nhưng đứa trẻ thì sao ?

- Vẫn còn sống», bà Wu nói.

Và bà kể lại câu chuyện của Ch'iuming, làm thế nào khi còn là một cô gái trẻ, cô ấy đã vào nhà, và quý bà vừa nghe vừa khóc, vừa sốt ruột vừa lo sợ. Thật khó để giải thích tại sao Ch'iuming không làm hài lòng ông Wu và tại sao bà Wu lại cho phép cô ấy, dù quý mến cô, đi sống ở làng. Quý bà cảm thấy biết ơn, mặc dù có chút trách móc bà Wu, đến nỗi bà cuối cùng phải nói :

«Chúng ta hãy đến làng để tự mình xem xét và bà sẽ thấy rằng con gái của bà không hề bị thiếu sót trong việc chăm sóc.»

Bà ngay lập tức ra lệnh chuẩn bị kiệu và hai quý bà cùng nhau đi đến làng.

Đã từ lâu, bà Wu muốn đến đó để xem công việc của Fengmo, nhưng mùa đông thì lạnh, mùa hè thì nóng, và vì một lý do nào đó, bà chưa thể đi.

Do bị bệnh sốt rét nhẹ và vì tình yêu dành cho sự cô đơn cùng sách vở, bà không thể thực hiện được kế hoạch này. Bà vô cùng ngạc nhiên trước những gì mình khám phá ra. Ngôi làng trở nên sạch sẽ và thịnh vượng hơn bao giờ hết, và dân làng trông khỏe mạnh hơn. Những đứa trẻ có khuôn mặt sạch sẽ, tóc được chải chuốt, và người dân tự hào chỉ tay về phía những ngôi nhà bằng đất mới được xây dựng để làm trường học. Fengmo đã kể với mẹ về tất cả những điều này, nhưng bà chỉ lắng nghe và trả lời :

«Ừ, ừ, con trai», mà không nhận ra hết những gì cậu đã làm.

Ngôi nhà của cậu nằm cạnh trường học, và khi có người chạy đến báo tin về sự xuất hiện của các quý bà, mọi người đã sẵn sàng để đón tiếp họ. Linyi đang mang thai. Bà Wu biết điều này, nhưng bà vẫn ngạc nhiên khi thấy con dâu mình trông khỏe mạnh đến vậy. Cô ấy có đôi má hồng hào, đôi môi đỏ tự nhiên không cần son, và ngoài việc mang thai, cô ấy còn trông đầy đặn hơn. Những lọn tóc xoăn của cô đã được cắt ngắn, điều này khiến Bà Wu rất hài lòng ; cách cư xử của Linyi càng làm bà vui hơn nữa. Cô gái trẻ tỏ ra kính trọng và nhanh nhẹn, vẻ lười biếng trước đây đã biến mất.

Họ vào nhà Fengmo ngồi và cho người đi gọi cậu. Toàn bộ câu chuyện lại được kể lại, và họ cũng cho người mời Ch'iuming cùng con gái của cô, với sự đồng hành của Rulan.

Khi Ch'iuming bước vào, hai mẹ con nhìn nhau và ngay lập tức hiểu ra sự thật. Hai khuôn mặt không thể giống nhau đến mức ấy nếu không cùng chung một dòng máu. Những người xung quanh bật cười khi thấy kết cục của một câu chuyện kỳ lạ như vậy, và mặc dù Bà Wu là người im lặng nhất, bà cũng là người hạnh phúc nhất.

«Mẹ ơi ! Ch'iuming kêu lên.

- Đây là con của tôi», bà nói.

Cả hai đều khóc, họ phải ôm lấy đứa bé, nhưng nó đã đủ lớn để phản đối, la hét và giãy giụa. Ch'iuming tát nó, người bà can thiệp, và rồi mọi chuyện lại trở lại bình yên.

Dĩ nhiên, người mẹ muốn đưa con gái và cháu gái về đoàn tụ với gia đình mình. Nhưng Ch'iuming cần phải xin phép Bà Wu.

«Em có thể đi được không, Chị cả ?» cô hỏi một cách rụt rè.

Bà Wu nhận thấy rõ vẻ ngoài tiều tụy của Ch'iuming, bất chấp không khí trong lành của ngôi làng và thức ăn ở nông thôn. Ch'iuming trông xanh xao, với đôi mắt trũng sâu như thể thiếu ngủ, và cô tránh nhìn vào Linyi. Sẽ tốt hơn cho cô nếu rời khỏi nhà họ Wu ; vì vậy, bà đồng ý cho phép.

«Nếu đó không phải là mẹ của em, Bà Wu nói, tôi đã không thể để em đi. Nhưng Trời đã đoàn tụ mẹ con, làm sao tôi dám chia cắt họ ? Em sẽ đi, nhưng không phải trước khi nhận được quần áo mới cho cả em và con, cùng mọi thứ cần thiết cho chuyến đi. Em không thể rời khỏi nhà này với hai bàn tay trắng.»

Mẹ của Ch'iuming nói rằng điều đó là không cần thiết. Bà Wu khăng khăng. Cuối cùng, sau hàng nghìn lời cảm ơn, Ch'iuming và con gái theo mẹ về nhà trọ, để không bao giờ xa cách nữa.

Bà Wu không nói gì thêm ; nhưng vào giây phút cuối cùng, bà kéo người mẹ sang một bên và nói :

«Đừng để con gái bà sống một mình. Hãy tìm cho cô ấy một người chồng tốt và để cô ấy bắt đầu lại cuộc đời.»

Mẹ của Ch'iuming hứa sẽ làm điều đó, và Ch'iuming rời khỏi nhà họ Wu. Vài tuần sau, khi mọi chuẩn bị đã hoàn tất, cô cùng gia đình ra đi. Cô tránh đến từ biệt Bà Wu một mình, điều này khiến bà cảm thấy biết ơn : người phụ nữ trẻ có một trái tim quá dịu dàng để bà có thể trách cô ấy vì sự lãng quên hay vô ơn. Nhưng giữa Ch'iuming và mẹ của Fengmo không còn gì để nói, và cô gái trẻ muốn tránh làm Bà Wu buồn. Còn tình yêu của cô, Ch'iuming mang nó theo, chôn sâu trong trái tim mình.

Từ thời điểm đó, Bà Wu không bao giờ gặp lại Ch'iuming nữa. Mỗi năm một lần, bà nhận được một bức thư, được viết bởi một người viết thuê và ký tên bởi Ch'iuming. Sau những lời chào hỏi, Ch'iuming thông báo rằng mọi thứ đều ổn, con gái cô đang lớn lên, và cuối cùng, khi chiến tranh kết thúc, cô đã kết hôn với một góa phụ, một tiểu thương ở Bắc Kinh, người bán hàng hóa trong nước và ngoại quốc. Ông có hai con trai nhỏ mà Ch'iuming nhanh chóng yêu thương. Sau đó, mẹ cô qua đời, rồi Ch'iuming sinh được một con trai, một con gái và thêm một cặp song sinh. Ngôi nhà của cô lúc nào cũng đông đúc.

Bà Wu trả lời thư một cách trung thành, đưa ra những lời khuyên đầy khôn ngoan. Và trong mỗi bức thư, bằng lòng tốt, bà luôn thêm vào những tin tức về Fengmo và gia đình cậu.

Gia đình của Fengmo cũng ngày càng đông đúc. Dù cuộc sống nội tâm của Fengmo thế nào, cuộc sống thể chất của cậu đã đơm hoa kết trái. Linyi sinh được nhiều con : một con trai, một con gái và thêm hai con trai nữa. Mỗi lần sinh con, cô đều trở về nhà họ Wu, nhưng khi đứa bé được một tháng, cô lại trở về ngôi làng để tiếp tục sống bên Fengmo. Cô không còn thời gian để vui chơi, giận dỗi, làm tóc hay sơn móng tay. Fengmo đối xử với cô nghiêm khắc nhưng công bằng. Bà Wu cảm nhận rõ rằng cậu sẽ không bao giờ yêu Linyi ; nhưng cậu có thể sống mà không cần tình yêu. Cậu có những ngọn lửa khác, cao hơn cả ngọn lửa tình yêu. Cậu cháy bỏng với lòng nhiệt thành dành cho dân chúng. Cậu đòi hỏi nhiều trường học hơn, rồi sau đó mơ về những bệnh viện. Cậu đã từ bỏ những bộ áo dài lụa. Chúng được cất kỹ trong tủ gia đình, và cậu mặc một bộ đồ giống như đồng phục, không có phù hiệu hay huy chương. Khuôn mặt quá nghiêm túc của cậu không ngừng nhắc Bà Wu về André, nhưng thiếu đi một chút hài hước. Fengmo,

từ sâu thẳm tâm hồn, là một người nghiêm khắc, và từ đó, cậu tạo cho mình một bộ giáp cứng nhắc. Cậu chưa bao giờ viết thư cho cô gái mà cậu yêu, ở bên kia đại dương, cũng chưa bao giờ nhắc đến cô ấy. Fengmo không làm gì một cách nửa vời. Lòng nhiệt thành thiêu đốt cậu từ mọi hướng.

Mọi người đều ngưỡng mộ lòng nhiệt thành đó, trừ khi nó ảnh hưởng đến gia đình. Điều đó là quá đáng. Fengmo không chỉ dạy dỗ nông dân, và cả Yenmo, người rất yêu quý cậu, mà còn nhắm vào anh trai mình, điều mà Liangmo không thể chịu đựng được. Fengmo thiếu giáo viên cho các trường học của mình, và khi thấy Meng lười biếng và béo lên, cậu đề nghị cô ấy đến giúp Linyi và Rulan dạy những bài học hữu ích cho phụ nữ lớn tuổi, cải thiện kỹ năng may vá và kiến thức chữ nghĩa, những thứ khiến họ tốn nhiều công sức. Meng tròn mắt :

«Tôi ư ? cô kêu lên, Tôi chỉ rời khỏi bốn bức tường này để thăm mẹ tôi.

- Chị phải làm thôi, Chị dâu. Đó là trách nhiệm của chị. Những người giúp việc chăm sóc con cái chị, con trai lớn của chị đã có thầy giáo dạy dỗ, và những người hầu lo việc nhà. Chị nên đến giúp chúng tôi mỗi ngày một hoặc hai giờ.»

Meng bối rối :

«Tôi không thể, Liangmo sẽ không cho phép.»

Fengmo khăng khăng :

«Nhưng chị đã được dạy đọc và viết, và ở đất nước chúng ta, không ai có quyền giữ kiến thức cho riêng mình.»

Meng lắng nghe, khuôn mặt tròn của cô thể hiện sự kinh hãi. Fengmo lúc này có giọng nói mạnh mẽ và thuyết phục, và khi cậu bắt đầu thuyết giảng niềm tin của mình, không ai có thể cãi lại. Chỉ có lòng tốt vô bờ của cậu là cứu rỗi và thu hút tình cảm của những người cậu dạy dỗ.

«Tôi sẽ hỏi Liangmo», Meng lắp bắp.

Và Fengmo rời đi, tin rằng mình đã chạm được vào trái tim cô.

Nhưng khi Meng kể lại với Liangmo trong nước mắt những gì Fengmo đã nói, Liangmo nổi giận :

«Em cảm thấy mình thật xấu xa khi nghe cậu ấy nói», cô nói thêm.

Liangmo tháo kính ra, gập lại và bỏ vào túi. Rồi cậu đập một cái vào bàn :

«Fengmo thật quá đáng ! cậu hét lên. Cậu ấy nhồi nhét ý tưởng vào đầu những người thấp kém. Chẳng hạn như hôm qua, những người nông dân chính đã tuyên bố với anh rằng từ nay họ không muốn có người trung gian cho lúa gạo nữa, và họ sẽ tự bán trực tiếp. Anh hỏi họ làm thế nào để tính toán, nhưng hóa ra Fengmo đã dạy họ. Vậy thì những người trung gian sẽ sống và nuôi gia đình bằng cách nào ? Dưới gầm trời này, ai cũng có chỗ của mình.»

Anh nhíu mày và tuyên bố :

«Meng, anh cấm em nói chuyện với em trai anh. Anh sẽ giải quyết chuyện này với cậu ấy.»

Liangmo dành thời gian, bất chấp công việc bận rộn ở cửa hàng, để đến gặp Fengmo. Bí mật, anh ngạc nhiên trước sự sạch sẽ của các ngôi làng, vì công việc của Fengmo đã mở rộng đáng kể, nhưng anh không nói gì và mím chặt môi. Thay vì bày tỏ sự ngưỡng mộ, anh lẩm bẩm rằng anh tự hỏi tiền từ đâu mà có. Hơn nữa, người nghèo, với cuộc sống của họ, không cần phải sạch sẽ như người giàu. Bệnh viện là hoàn toàn vô ích, tại sao phải cố gắng giữ cho người ta sống khi họ đã quá

đông ?

Cuộc gặp kết thúc với một cuộc cãi vã lớn giữa hai anh em ; mâu thuẫn leo thang khi Liangmo nhìn thấy Linyi, mà cách ăn mặc của cô khiến anh phát điên : anh cho rằng cô không xứng đáng với một quý bà trong gia đình họ. Cô mặc đồ như một cô giáo tầm thường và trông, theo lời anh, già hơn cả Meng. Nghe những lời này, Linyi suýt nữa đã trở thành người đáng thương, nhưng Rulan lao vào cuộc cãi vã, đứng về phía Fengmo và dân chúng. Liangmo càng cảm thấy bực bội hơn khi nhận ra rằng Rulan đã hồi phục sau nỗi buồn và tất cả những nhiệt huyết của họ đều được đền đáp bằng công việc ở làng. Họ chia tay nhau trong cơn giận dữ. Liangmo đến phàn nàn với bà Wu.

Những ngày này, bà Wu không bao giờ ra khỏi sân nhà, trừ khi đến thăm những đứa trẻ ở ngôi đền. Bà không tăng số lượng trẻ, dù đó là điều André mong muốn. Bà chỉ đơn giản là quyên góp tiền cho một tu viện Phật giáo ở phía nam thành phố, để mỗi sáng, khi bình minh lên, hai nữ tu sẽ được cử đi tìm những đứa trẻ có thể bị bỏ rơi bên ngoài tường thành, đem chúng về và nuôi dưỡng. Bà Wu nói rằng không được biến chúng thành nữ tu, mà phải dạy dỗ, giáo dục chúng, sau đó gả chúng cho một nông dân hoặc một người đàn ông

tốt. Bà Wu làm điều này để tưởng nhớ André.

Những cô gái được André nhận nuôi vẫn ở lại ngôi đền cho đến năm 16 tuổi ; sau đó, bà đính hôn cho chúng, và những cô gái này có tiếng tốt đến mức luôn có một danh sách những chàng trai muốn cưới chúng. Mỗi khi một trong số họ đến sinh nhật thứ 16, bà Wu cho gọi họ đến và nói về những chàng trai đó. Cách làm mới này thu hút nhiều bình luận trong thành phố, vì bà Wu không chỉ liệt kê tên, tuổi và phẩm chất của những chàng trai, mà còn cho xem ảnh của những chàng trai.

«Tại sao chỉ đàn ông mới được nhìn thấy hình ảnh của phụ nữ ? Phụ nữ cũng có quyền biết đàn ông trông như thế nào», bà nói với những người tỏ ra ngạc nhiên.

Không ai dám chỉ trích bà Wu. Các chàng trai cạnh tranh nhau, coi trọng việc gửi ảnh của mình cho bà, để các cô gái có thể lựa chọn, và một khi lựa chọn được thực hiện, bà Wu gửi ảnh của cô dâu tương lai cho chàng trai được chọn. Nhờ vào danh tiếng của những cô gái từ ngôi đền, không ai trong số họ bị từ chối bởi người đàn ông mà họ chọn.

Bà Wu cuối cùng cũng coi họ như con gái ruột của mình ; bà dạy họ những điều mang lại sự bình yên và mối quan hệ vợ chồng tốt đẹp. Tất cả đều trở thành

những người vợ tuyệt vời, và về mặt này, bà Wu trở nên nổi tiếng trong vùng.

Bà luôn muốn tổ chức cho họ một lễ cưới đẹp, nơi bà đóng vai trò như người mẹ. Không ai hiểu được nụ cười và ánh mắt xa xăm của bà. Nhưng bà không cần phải được hiểu. Đối với bà, dường như chính André đang đứng bên cạnh, khi từng đứa trẻ bị bỏ rơi, những đứa trẻ của ông, được bà đưa đến những ngôi nhà yên bình và an toàn. Vì bà không chỉ chuẩn bị cho các cô gái trước hôn nhân. Bà không cho phép bất kỳ ai trong số họ kết hôn mà không nói chuyện với chú rể tương lai và mẹ của anh ta, nếu anh ta có. Một người mẹ chồng khó tính đủ để ngăn cản cuộc hôn nhân, điều này đã xảy ra ba lần, và trong ba trường hợp đó, có hai trường hợp chàng trai buồn bã đến mức bỏ nhà ra đi.

Bà Wu cảm thấy đau lòng, vì một người con trai không nên rời khỏi nhà cha mẹ. Tuy nhiên, họ đã từng nói về vấn đề này, André và bà. Khi bà già đi, André hiện lên trong tâm trí bà rõ ràng hơn bao giờ hết, và bà nhớ rất rõ những lời của ông ; đó là vào một ngày mùa đông, sau buổi học của Fengmo. Tuyết đã rơi trong sân, và trên nền trắng đó, chỉ có dấu chân lớn của ông. Fengmo và Ying đã đi qua hiên nhà, nhưng André đã băng qua sân đầy tuyết.

Bà đã hỏi ông :

«Chân ông có bị ướt không ?»

Ông nhìn vào đôi giày của mình như thể không hiểu câu hỏi đó và, không nói thêm gì, ông mở sách ra. Fengmo bước vào, buổi học bắt đầu. Bà Wu ngồi bên cạnh, lắng nghe mà không nói gì. Nhưng sau khi Fengmo rời đi, bà đã hỏi :

«Một người con trai có thể rời khỏi nhà cha mẹ đến mức nào ?»

Vì bà đã dự đoán trước rằng việc học hành sẽ khiến Fengmo quyết định đi xa.

«Ngôi nhà của mẹ chỉ là nơi anh ta sinh ra, không hơn», ông đã trả lời.

Ông sắp xếp sách vở, xếp chúng vào chiếc khăn vải dùng để mang đi.

«Có phải ông đang nói rằng một người đàn ông không có bổn phận gì với cha mẹ mình ?»

- Đừng hỏi tôi điều đó.»

Ông liếc nhìn bà Wu, sau đó quay đi ; một nụ cười thoáng qua trên khuôn mặt ông :

«Hãy nhìn xem tôi đã đi xa đến đâu. Tuy nhiên, tôi không quên rằng tuổi thơ của tôi đã trôi qua trong một ngôi nhà ở Venice.

- Venice ?» bà lặp lại. Ông chưa bao giờ nói với bà nơi ông sinh ra.

«Một thành phố giống như Tô Châu, ông nói, nơi những con đường là những dòng nước. Thay vì kiệu, chúng tôi di chuyển bằng thuyền. Vào lúc bình minh và hoàng hôn, tôi thích nhìn nước biến thành vàng.»

Ông dừng lại, nhìn vào bức tường trống trước mặt, nhưng bà biết rằng trong lòng, ông đang ngắm nhìn những con đường vàng lấp lánh đó. Sau đó, ông lấy lại bình tĩnh và mang sách đi, chào tạm biệt.

Chính cách đó đã khiến những bức tường bao quanh cuộc sống của bà sụp đổ, đến nỗi bây giờ bà im lặng khi một chàng trai bỏ đi khỏi người mẹ kiêu ngạo và nóng tính. Những người trẻ cũng phải sống. Tất cả mọi người đều phải sống. Sự sụp đổ của những bức tường đó đã chuẩn bị cho bà đón nhận Liangmo khi anh đến, mím chặt môi, để phàn nàn về em trai Fengmo. Bà không gặp các con hàng ngày, thậm chí không phải hàng tháng, và mỗi khi họ đến thăm, bà luôn cảm thấy một ấn tượng mới. Lần này, Liangmo gây ấn tượng với bà như một

doanh nhân, người đứng đầu của một đại gia đình trong tương lai, một thương nhân, một người kiếm tiền.

Sau những lời chào hỏi, Liangmo đi thẳng vào vấn đề :

«Em trai con đang trở nên cuồng tín, anh nói. Bây giờ nó muốn Meng đi dạy học. Linyi trông như một cô giáo. Cô ấy đã cắt tóc, và mái tóc trở nên nâu dưới ánh mặt trời. Rulan trông giống một người cộng sản. Điều này làm tôconi rất khó chịu. Liệu điều này có phù hợp với gia đình chúng ta không ?»

Bà Wu mỉm cười :

«Con không thấy những ngôi làng rất sạch sẽ sao ?»

Nhưng Liangmo từ chối nhìn vào mặt tốt.

«Trước tiên con nghĩ về gia đình mình, anh nói, chứ không phải người ngoài hay những người thấp kém. Trách nhiệm của gia đình sẽ đặt lên vai con, Mẹ, khi cha mẹ không còn nữa.»

Các con trai của ông Wu hiếm khi nhắc đến cha. Tất cả đều biết rằng vị trí mà cha họ từng có giờ gần như trống rỗng. Ông buồn ngủ và mãn nguyện, chỉ mong được yên thân. Đúng là các cháu của ông rất yêu quý

ông. Chúng chạy ào vào sân nhà ông với tiếng cười lớn, và ông cho chúng kẹo, cười và ngủ thiếp đi giữa lúc chúng chơi đùa. Jasmin, cảm thấy mình không thể sinh con, thường dụ dỗ chúng, đối xử với chúng như con ruột, để người đàn ông lớn tuổi nuôi nấng cô không nhận ra sự thiếu sót này xung quanh mình. Người già cần sự hiện diện của trẻ con, chúng bảo vệ họ khỏi nỗi sợ cái chết.

Nhưng Liangmo, với tư cách là con trai cả, luôn tỏ ra đúng mực và tôn trọng cha mình trong mọi hoàn cảnh, ít nhất là bằng lời nói, che giấu những điểm yếu của ông. Hôm đó, anh tiếp tục phàn nàn về Fengmo :

«Và em trai út của chúng ta, Yenmo, mẹ có thấy ổn khi nó không vào trường học không ?

- Yenmo không có hứng thú đi học, bà Wu nhẹ nhàng nói.

- Đó có phải là lý do để không bắt nó đi không ? Nó có vẻ ngoài phù hợp với con trai út của gia đình chúng ta không ? Con không thấy sự khác biệt nào giữa nó và một đứa con trai nhà nông.

- Thôi nào, thôi nào», bà Wu nói bằng giọng nhẹ nhàng nhất.

Liangmo hiểu rằng bà muốn anh im lặng, và anh nguôi cơn giận bằng cách uống một ngụm trà dài. Sau đó, anh ngồi đó, khuôn mặt rất nghiêm nghị.

Bà Wu vẫn im lặng. Bà hiểu giá trị của sự im lặng. Đó là một ngày u ám dịu dàng : bầu trời xám, những bức tường xám, và trên mặt hồ trong sân, một làn sương mỏng bay lên từ làn nước lạnh trong không khí ấm áp bất thường của mùa này. Trong các sân, mùi đất ẩm lơ lửng.

«Con có hài lòng với căn hộ của mình không, con trai? cuối cùng bà Wu hỏi.

- Chắc chắn rồi.»

Anh đặt tách trà xuống.

«Người ta nghe lời con ở đó. Các con của con khỏe mạnh và thông minh. Mẹ có biết không, đứa lớn đã học xong tiểu học rồi ?

- Thật sao ? bà Wu ân cần hỏi. Và trong thành phố, mọi thứ ổn chứ ?

- Không tệ, Liangmo nói. Các chợ có lẽ hơi nặng nề, nhưng không quá đối với gia đình. Người ta đang xây một tòa nhà mới cho bệnh viện nước ngoài và con nghe

nói sẽ có thêm người nước ngoài đến.

- Đó có phải là điều tốt không ? bà Wu hỏi.

- Fengmo thích điều đó, Liangmo nói khô khan. Còn con, con nói rằng chúng ta may mắn. Meng không cần đến các bác sĩ phương Tây, và các con không bao giờ ốm.

- Mẹ nhớ, bà Wu nói, đã chữa khỏi cho một đứa cháu nhà họ Kang bằng trà thảo dược theo công thức của bà nội, mẹ nghĩ giờ nó đã trở thành một chàng trai khỏe mạnh...»

Bà Kang đã qua đời năm ngoái, và lúc này, bà Wu nhớ lại bà, nằm trong quan tài. Họ phải làm một chiếc quan tài rộng gấp đôi bình thường, và trong đó, bà Kang yên nghỉ, mặc những bộ áo choàng satin, đôi tay to lớn đặt bên cạnh. Sau khi bà mất, bà Wu thỉnh thoảng nghĩ về bà với sự dịu dàng, với một sự trở lại của tình bạn xưa, vào thời bà Kang còn là một thiếu nữ má hồng, vui tươi và nghịch ngợm, chỉ buồn bã vì những chi tiết nhỏ nhặt, chẳng hạn như tiếc nuối vì có lỗ mũi quá rộng, sống mũi quá thấp giữa hai lông mày. Ông Kang chẳng bao lâu sau đã tái hôn với một người phụ nữ trẻ mà những tính khí thất thường liên tục làm xáo trộn cả gia đình lớn, như một chiếc thìa khuấy trong nồi hầm. Nhưng

điều đó chẳng liên quan gì đến bà Wu : chỉ là một chủ đề tán gẫu của Ying, mà bà chủ, trong lúc chải tóc, nghe một cách hờ hững.

Liangmo vẫn chờ đợi vài lời từ mẹ mình ; cuối cùng, bà từ bỏ những suy nghĩ và mỉm cười với anh bằng nụ cười nhẹ nhàng, tinh tế :

«Này con trai, linh hồn của mỗi sinh vật phải mang hình dạng tự nhiên của nó, và không ai có thể ép buộc người khác mà không gây hại cho chính mình. Con hãy sống trong ngôi nhà của mình, và để Fengmo sống trong ngôi nhà của cậu ấy.

- Xin mẹ hãy nói rõ điều đó với Fengmo, con không muốn thấy cánh tay dài của cậu ấy xen vào nhà con, Liangmo nói giận dữ.

- Được rồi», bà Wu đáp.

Liangmo rời đi. Khi bà gặp Fengmo, bà nói với cậu :

«Con có nhớ không, một ngày nọ, thầy giáo của con đã nói rằng dạy dỗ là mời gọi linh hồn hướng lên trời, nhưng không bao giờ ép buộc nó ?»

Qua biểu cảm của Fengmo, bà thấy cậu nhớ lại lời của André. André, người mà cả cuộc đời là một lời mời gọi lên trời, một tiếng gọi kỳ diệu.

Fengmo cúi đầu và chôn mặt vào tay.

«Con biết tại sao mẹ nhắc con những lời này. Con biết tại sao con cần nghe điều đó. Ngọn lửa bị dập tắt trong con đôi khi bùng lên, con bị thúc đẩy bởi ngọn lửa của chính mình và, khi đó, con thúc đẩy người khác.»

Bà để cậu nói, biết rằng cậu cần giãi bày ; và với ai nếu không phải là bà ? Một lần nữa, bà cảm thấy mong muốn kỳ lạ được nói về André với người con trai này. Họ rất gần gũi với nhau, một người mẹ và một người con, những người duy nhất đã chia sẻ trí tuệ mà André mang đến ngôi nhà này. Một lần nữa, bà từ chối sự buông thả này, nhưng tự cho phép mình một chút an ủi ; bà nói với Fengmo :

«Mẹ thường suy nghĩ về những gì vị linh mục vĩ đại ấy đã mang đến nhà chúng ta. Chúng ta là một gia đình quá lâu đời để có thể nói rằng trí tuệ là cần thiết để sống. Chúng ta đã tiếp tục, như một gia đình, qua nhiều thế kỷ, và vẫn tiếp tục. Ông ấy không biến đổi chúng ta, nhưng chúng ta, con và mẹ, đã thay đổi, và chính chúng ta đã mang lại những thay đổi trong nhà. Nhưng thay

đổi cụ thể là gì ?

- Chúng ta đã học từ ông ấy quyền được có một cuộc sống cá nhân, Fengmo trả lời.

- Con nói thật hay, và thật dễ dàng», bà nói. Qua giọng nói của bà, không ai có thể tin rằng bà cảm nhận sự hiện diện của André trong căn phòng này, bên cạnh con trai mình, và nhìn cả hai với một tình yêu không thể diễn tả. Bà ấm lên vì sự hiện diện đó. André thường xuất hiện với bà, nhưng chỉ khi bà ở một mình.

«Nếu ông ấy còn sống, bà nói với Fengmo, mẹ tin rằng ông ấy sẽ chấp nhận mọi hành động của con.»

- Mẹ thực sự nghĩ vậy sao ?» Fengmo kêu lên.

Cậu ngẩng đầu lên, và niềm hạnh phúc khi nghe những lời đó cho cậu một năng lượng mới :

«Mẹ, con đang nghĩ về một điều : mẹ sẽ nói gì nếu con thuyết phục các bác sĩ phương Tây ở bệnh viện nước ngoài dạy cho các bác sĩ làng của chúng ta, không phải để họ trở nên rất giỏi, nhưng có thể chữa được hàng ngàn bệnh thông thường ? Người dân của chúng ta chết một cách vô ích quá !»

Cậu tiếp tục, giọng nói đầy thuyết phục, nhiệt huyết, tràn đầy sức sống, nhưng bà hầu như không nghe thấy. Bà nghĩ về André. Bà nhìn thấy đôi bàn tay to đẹp của ông. Một trong số đó, như thường lệ, nắm chặt cây thánh giá trên ngực. Khi chuỗi hạt của ông bị đứt, ông đã buộc nó lại bằng một sợi dây. Cây thánh giá cũng bị gãy. Khi những tên cướp giết André, cây thánh giá đập vào đá nơi ông ngã xuống. Bà Wu đã nhận thấy điều đó khi bà cúi xuống nhìn André trong quan tài.

«Tốt lắm, con trai, rất tốt, bà thì thầm, tốt, tốt.»

Chỉ khi cậu đứng dậy để đi, bà mới nhớ lại lời hứa với Liangmo. Bà đưa tay ra và giữ cánh tay của Fengmo :

«Hãy nhớ, con trai, đừng ép buộc ai cả - cả Liangmo lẫn Meng.

- Ôi, hai người đó, Fengmo kêu lên, con đã từ bỏ họ rồi !»

Cậu đã đi, André cũng biến mất. Bà ở lại một mình, mỉm cười với chính mình.

Nhiều năm đã trôi qua với bà Wu. Bà không bao giờ rời khỏi nhà. Tuy nhiên, bà biết đủ về mọi chuyện đang xảy ra. Bà nổi tiếng vì cách lắng nghe kiên nhẫn, sự phán đoán bình tĩnh, và nhiều người tìm đến bà để xin lời khuyên. Bà là người đưa ra những quyết định quan trọng cho thành phố và nông thôn. Ví dụ, bà đã quyết định việc phải làm với thi thể của cô Hsia khi cô qua đời vào một đêm mùa đông trong ngôi nhà cô độc. Thi thể gầy gò của cô được đưa đến đền thờ họ Wu, và chính bà Wu lo liệu quan tài và việc chôn cất, vì cô Hsia đã xa cách đồng hương của mình. Cô đã cãi vã với những người nước ngoài trong thành phố, đến từ một đất nước khác ; vào lúc cô qua đời, không có ai trong nhà ngoài người đầu bếp già, người duy nhất khóc thương cô. Chính ông ta đã đến báo với bà Wu rằng ông tìm thấy chủ nhân của mình ngồi thẳng trên ghế, quấn trong tấm chăn cũ, cuốn sách thánh trên đùi.

Dưới những vị thần bằng đất và bức chân dung của André vẽ trên đá cẩm thạch, cô Hsia yên nghỉ trong quan tài. Những đứa trẻ trong đền thờ đã rời đi, chỉ còn lại cô gái trẻ tên là Tình Yêu ; chính cô là người thắp nến. Vị sư già, giờ đã quá tuổi và chỉ có thể đi vài bước, thường cho phép cô giúp đỡ ông trong công việc, và ngay cả người phụ nữ già cũng có người hỗ trợ, vì bà khó đi lại.

Bà Wu cúi nhìn khuôn mặt hốc hác của người phụ nữ đã rời xa gia đình mình và cố nhớ lại lời cầu nguyện mà cô Hsia thường đọc. Bà đã quên nó, như tất cả những gì bà không muốn nhớ. Bà chỉ có thể thắp một nén hương trong lư đồng trước các vị thần và cầu xin trời cao chấp nhận linh hồn ngoại quốc này. Quan tài của cô Hsia được đóng lại và đặt trong một hốc đền để chờ ngày lành, sau đó được chôn trên sườn đồi bên ngoài thành phố, và bà Wu cho khắc một tấm bia với dòng chữ chi tiết về cô, để nếu có ai trong gia đình tìm kiếm, họ có thể nhận ra.

Bà đã nghĩ điều đó hoàn toàn không thể xảy ra, nếu không có một sự việc kỳ lạ.

Sau khi chiến tranh kết thúc, vùng đất rơi vào hỗn loạn, và nhiều người từ bên kia đại dương tìm cách can thiệp để khắc phục. Điều đó không liên quan đến gia đình họ Wu. Thành phố của họ vẫn xa cách những vùng nhiễu loạn. Nhưng người nước ngoài vẫn đi qua đó vì nhiều lý do, trong đó có lời mời của Fengmo. Mỗi khi nghe tin có một người phương Tây, Fengmo đều mời họ đến để tư vấn về công việc của mình. Họ đồng ý, vì công việc của Fengmo giờ đây đã nổi tiếng, và người ta ca ngợi cậu rất nhiều.

Bà Wu không tiếp những người nước ngoài này, vì bà không biết ngôn ngữ của họ và khó có thể trò chuyện. Hơn nữa, bà tuyên bố :

«Cuộc sống của tôi đã trọn vẹn. Tôi không cần thêm một cuộc đời khác.»

Nhưng một ngày nọ, Fengmo gửi tin nhắn cho bà : một người đàn ông từ bên kia đại dương đang ở nhà cậu và cậu muốn dẫn ông ta đến gặp bà vì một lý do đặc biệt. Bà Wu đồng ý. Vài giờ sau, Fengmo đến cùng một người đàn ông trẻ, cao lớn và có làn da rất ngăm, đến mức sau khi chào hỏi, bà Wu quay sang Fengmo và hỏi :

«Đây có phải là người nước ngoài không ? Da của anh ta sao đen thế ?

- Ông ấy là người nước ngoài, Fengmo nói, nhưng tổ tiên và gia đình ông ấy đến từ Ý, quê hương của Sư huynh André, thưa mẹ.»

Bà cảm thấy vô cùng xúc động. Bà quên mất rằng mình không thể nói ngôn ngữ nào khác ngoài tiếng mẹ đẻ, và nghiêng người về phía trước, hai tay đặt trên đầu bạc của cây gậy, bà hỏi người đàn ông trẻ :

«Ông có biết vị linh mục phương Tây không ?»

Fengmo lập tức bước lên làm phiên dịch, và nhờ anh, bà Wu và người đàn ông trẻ có thể trao đổi vài lời.

«Tôi không biết ông ấy, ông ta nói, nhưng cha mẹ tôi đã kể về ông ấy. Ông ấy là chú của tôi, thưa bà.»

- Chú của ông ! bà Wu lặp lại. Ông là người cùng huyết thống với ông ấy !»

Bà nhìn người đàn ông trẻ có làn da ngăm và phát hiện ra một sự giống nhau với André. Ông ta có đôi mắt đen của André, nhưng nhỏ hơn, hình dáng hộp sọ và bàn tay của André. Bà nhìn vào đôi bàn tay, thanh mảnh hơn, nhưng có hình dáng mà bà quen thuộc. Mọi thứ ở người này đều thu nhỏ hơn, và biểu cảm trong mắt hoàn toàn khác với André. Linh hồn là khác.

Bà thở dài và lùi lại. Không, đây không phải là cùng một linh hồn.

«Ông đến đây để tìm chú của mình ?

- Đúng vậy. Cha mẹ tôi biết ông ấy ở đâu, mặc dù trong những năm cuối, ông ấy không viết thư một ai trong chúng tôi. Tôi tình cờ đi ngang qua đây và nghĩ sẽ ghé thăm xem ông ấy còn sống không, để báo tin cho cha mẹ tôi.

- Ông ấy được chôn cất trên đất của chúng tôi, bà Wu nói. Con trai tôi sẽ dẫn ông đến mộ.»

Họ im lặng một lúc. Bà Wu vật lộn với một nỗi ghen kỳ lạ. Bà nhắm mắt lại và thấy khuôn mặt André hiện lên trên nền đen của tâm hồn.

«Ông, bà nói với bóng hình đó, ông chỉ thuộc về chúng tôi.»

Bà mở mắt và thấy người cháu trai ngồi đối diện. À, André có gia đình, có người thân ở tận bên kia đại dương.

Chàng trai mỉm cười :

«Tôi nghĩ bà đã biết, thưa bà, tại sao ông ấy sống xa cách tất cả chúng tôi và không bao giờ viết thư ?»

Fengmo thay mẹ trả lời :

«Chúng tôi không bao giờ biết.

- Ông ấy là kẻ dị giáo. Giáo hội đã ruồng bỏ ông như một kẻ phản bội, không nhà, không nơi nương tựa. Từ đó, chúng tôi không nhận được tin tức gì. Ông ấy gửi trả lại số tiền chúng tôi gửi cho ông - ông từ chối trở về nhà.

- Nhưng ông ấy đã không làm gì sai trái ! Fengmo kêu lên, kinh ngạc.

- Không phải việc ông ấy làm, mà là điều ông ấy nghĩ. Ông ấy cho rằng đàn ông và phụ nữ đều là thánh thần. Thời đại chúng ta, điều đó khó mà coi là tội lỗi. Nhưng vào thời của ông, đó là một tội lớn. Ông ấy cảm thấy phải viết thư cho Hồng y của mình. Trong bức thư cuối cùng gửi cho cha tôi, ông ấy kể lại toàn bộ câu chuyện. Chúng tôi không hiểu ý ông ấy. Mẹ tôi nghĩ rằng ông ấy phát điên vì sống như vậy.

Fengmo dịch lại tất cả cho bà Wu, bà lắng nghe mà không nói một lời. Họ đã ruồng bỏ ông - chính gia đình ông.

Bà nhắm mắt lại :

«Nhưng chúng tôi, chúng tôi không ruồng bỏ ông», bà nói trong lòng.

Bà im lặng một lúc, mắt nhắm nghiền, hai người trẻ nhìn bà với vẻ ngạc nhiên. Lo lắng vì thấy bà im lặng quá lâu, Fengmo cựa mình và bà mở mắt.

«Hãy nói với người thanh niên nước ngoài này rằng ngôi mộ rất xa. Nói với ông ấy rằng con đường gập ghềnh và hẹp. Khi đến đó, ông ấy sẽ chỉ thấy ngôi mộ,

không gì hơn.»

Chàng trai trả lời :

«Nếu xa như vậy, tôi nên từ bỏ. Tôi phải quay lại kịp chuyến tàu. Sau cùng, như bà nói, đó chỉ là một ngôi mộ.»

Họ chào tạm biệt và rời đi. Bà Wu vui mừng khi thấy họ đi. Bà cần ở một mình để thấu hiểu trọn vẹn những gì vừa biết về André. Suốt bao năm, ông đã sống ở đây, cô độc.

«Không, không cô độc ! bà nghĩ. Có những đứa trẻ ông ấy nhận nuôi và những người ăn xin ông ấy đã cho ăn.»

Và chính bà, làm sao bà đã mở cửa và để ông bước vào ? Bà sẽ không bao giờ biết. Ông đã được dẫn đến bà, bà đã mở cửa và ông bước vào, mang đến cho bà sự sống vĩnh hằng.

Đúng vậy, giờ đây, bà tin rằng linh hồn mình, khi thể xác chết đi, sẽ tiếp tục sống. Bà không thờ cúng thần linh, không có đức tin, nhưng bà có tình yêu, và mãi mãi. Chỉ tình yêu đã đánh thức linh hồn bà và khiến nó bất tử.

MỤC LỤC

I	4
II	75
III	113
IV	163
V	206
VI	249
VII	292
VIII	341
IX	384
X	439
XI	493
XII	540
XIII	589
XIV	632
XV	683

Pearl Buck

Ngôi Nhà Phụ Nữ

Trong Trung Hoa xưa cũ, vai trò duy nhất của người phụ nữ trong các gia đình giàu có chỉ là làm vợ và làm mẹ. Nhưng Ailien Wu, một người phụ nữ tinh tế và thông minh, không còn chịu đựng được cuộc sống ấy nữa. Để thoát khỏi nó, cô khéo léo vận dụng chính những truyền thống đã trói buộc mình suốt bao năm tháng.

Ngôi Nhà Phụ nữ là tác phẩm xuất sắc nhất của Pearl Buck khi khắc họa rõ nét hình ảnh Trung Hoa cổ xưa với những đại gia tộc, đồng thời cũng phơi bày bi kịch trong mối quan hệ nam nữ ở mỗi giai đoạn của cuộc đời.

KR-303-929

Couverture :
© Zenshui / Plainpicture.

texte intégral

30 / 0291 / 2
7,10 € Prix France TTC

ISBN : 978-2-253-00618-3

9 782253 006183

www.livredepoche.com